Souvenir d'Anatolie

“Anadolu Hediyesi”

Millî Mücadele’nin Propaganda Yayını

“Anadolu Hediyesi”

Millî Mücadele’nin Propaganda Yayını

Hazırlayan Dr. Fatih AKYÜZ

İstanbul 2026

"Anadolu Hediyesi"

Millî Mücadele'nin Propaganda Yayını

Yayın Sahibi
Numan KURTULMUŞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Yayın Koordinatörü
Hüseyin Kürşat KIRBIYIK
TBMM Genel Sekreteri

Yayın Yönetmeni
Ali ÖZTÜRK
Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanı

Editör
Dr. Halil İbrahim ERBAY
Doç. Dr. İlona BAYTAR

Hazırlayan
Dr. Fatih AKYÜZ

Grafik Tasarımı
İbrahim ÇAKIR

Tashih
Ruken ÇAKAN EVCEN

Teşekkür
Dr. Hatice TAŞKIN
Naciye UÇAR
Ömer TAŞDELEN
Ülkü Dilşad AKAN

TBMM Basımevi - Şubat 2026

ISBN 978-625-6871-31-1 Baskı 500 Adet

Bu kitap bir TBMM yayını olup tüm hakları TBMM'ye aittir.

İçindekiler

Takdim 9

Mukaddime ve Çerçeve: Millî Mücadele'ye Bir Bakış
Dr. Fatih AKYÜZ 11

Anadolu Hediyesi / 1 29

Anadolu Hediyesi / 2 69

Anadolu Hediyesi / 3 117

Anadolu Hediyesi / 4 181

Anadolu Hediyesi / 5 251

Anadolu Hediyesi / 6 321

Anadolu Hediyesi / 7 385

Anadolu Hediyesi / 8 455

TAKDİM

Aziz milletimizin bağımsızlık ve özgürlük uğruna mücadele verdiği İstiklal Harbi, vatan topraklarını kurtarmanın ötesinde, egemenliğin millete ait olduğu bir devletin ve siyasal tahayyülün inşasını ifade etmektedir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde yürütülen bu büyük hamle, Anadolu'nun ve Trakya'nın dört bir yanından gelen yiğit erkeklerin, kadınların, gençlerin ve yaşlıların omuzlarında yükselmiş; milletimizin fedakârlığını, azmini ve hür yaşama kararlılığını tüm dünyaya ilan etmiştir.

Cumhuriyet'imizin kurucu değerlerinin ana kaynağı olan Millî Mücadele; millî egemenlik ve ulusal birlik kavramlarını tarihin belirli bir dönemine ait hatıralar olmaktan çıkararak, bugün de demokrasimizi güçlendiren temel referans noktaları hâline getirmektedir.

Millî Mücadele dönemi; TBMM çatısı altında tecelli eden millî iradenin, hangi şart altında olursa olsun vesayet odaklarına, işgale ve adaletsizliğe boyun eğmeyeceğini gösteren tarihî bir beyanname niteliğindedir.

Tarihimizin zorlu dönemlerinden birinde İstanbul'da neşredilen "Anadolu Hediyesi" bu bakımdan dikkat çekici bir örnek olarak karşımızda durmaktadır. Gazeteci Ahmet İhsan Bey'in öncülüğünde 1921-1922 yılları arasında sekiz sayı hâlinde yayımlanan albüm niteliğindeki bu çalışma, Millî Mücadele'yi değerli metinler ve çarpıcı görseller aracılığıyla aktarmayı hedeflemiştir.

Eserde Gazi Meclisimizin ilk başkanı Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı önemli konuşmalardan örnekler ve TBMM hükûmetinin yabancı devletlerle imzaladığı antlaşma metinleri de yer almaktadır. Böylelikle "Anadolu Hediyesi", bir fotoğraf albümü olmanın ötesine geçerek, Millî Mücadele yıllarının siyasal ve sosyal iklimini kayıt altına alan, Cumhuriyet'imizin ilanına giden sürecin erken izlerini taşıyan kritik bir tarih belgesine dönüşmektedir.

Anadolu Hediyesi'nin, Millî Mücadele'ye ve Cumhuriyet'imizin kuruluş yıllarına ilgi duyan araştırmacılar ve okuyucular için başvurulacak önemli bir kaynak olacağına inanıyorum. Bu kitabın öğrenciler, akademisyenler ve ilgili herkesin dikkatine sunulması hem Millî Mücadele tarihine hem de parlamenter geleneğimizin oluşum sürecine ışık tutması bakımından son derece kıymetlidir.

Eserin hazırlanmasında ve yayına kazandırılmasında emeği geçen tüm arkadaşlarımızı tebrik ediyor; milletimize ve akademi dünyasına faydalı olmasını temenni ediyorum.

Numan KURTULMUŞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

MUKADDİME VE ÇERÇEVE:
MİLLÎ MÜCADELE'YE BİR BAKIŞ

Dr. Fatih AKYÜZ*

"Bugün içinde bulunduğumuz müşkil ve elim şerait-i siyasiyeye bakıp 'felaket!' diye feryad ederken ye's ü nevmidiye kapılmak istemiyoruz. Mesaibden mütenebbih olmasını bilen milletler için feyz ü beka ümidi mün'adim sayılamaz. Bunun için uğradığımız perişanlığın önünde olanca cesaret ve tecellüdümüzü toplayarak ibret ve teemmüle varmalı ve 'bir musibet bin nasihatden yeğdir' fehvasınca hakayık-ı müellimenin havale etdiği tâziyâne-i intibah ile silkinerek azm-i hayat ve teceddüdle tezyid-i gayret etmeliyiz."[1]

I. Dünya Savaşı'nın Osmanlı Devleti'ne getirdiği hezimet netleşince Almanya, Avusturya-Macaristan ve Bulgaristan gibi Devlet-i Aliyye de İtilaf devletleriyle temasa geçmenin yollarını aramaya başlamıştı. Bulgaristan 29 Eylül'de ağır şartlar içeren bir ateşkes antlaşması imzalamış, 5 Ekim'de İtilaf güçleri Bulgaristan üzerinden Trakya'ya hücuma hazırlanırken Osmanlı hükûmeti İspanya aracılığıyla İtilaf devletlerine barış teklif etmişti. Ancak Osmanlı'nın gerek birinci ve gerek 12 Ekim'deki ikinci teklifi cevapsız kaldı. Savaşın kaderi belli olunca Talat Paşa başkanlığındaki İttihat Terakki hükûmeti istifa etmiş, yeni hükûmeti Ahmed İzzet Paşa kurmuş ve yeni sadrazamın ilk icraatı da İtilaf devletleriyle barış yapmak için harekete geçmek olmuştu. Neticede Bahriye Nazırı Rauf Bey'in riyasetindeki Osmanlı heyeti Limni Adası'nın Mondros Limanı'ndaki Agamemnon zırhlısında dört gün süren müzakerelerin ardından, 30 Ekim 1918'de İngiliz Amiral Arthur Calthorpe'un dikte ettirdiği hükümleri içeren Mondros Mütarekesi'ni imzalamak zorunda kaldı. Mütareke aslında tam bir işgal metniydi ve Osmanlı savunma sistemini tamamen işlevsiz hâle getirmekteydi.

Çanakkale ve Karadeniz boğazlarının açılması ve istihkamlarının İtilaf kuvvetlerine teslimi; Osmanlı sularındaki torpil mevkilerinin malumatlarının paylaşılması; İtilaf devletlerine ve Ermenilere ait savaş esirleri ve tutukluların kayıtsız şartsız iadesi, buna karşın Osmanlı savaş esirlerinin İtilaf devletleri nezaretinde olmaları ve ayrıca sivil esirler ile askerî çağda olanların haricindekilerin

*Müze Araştırmacısı, TBMM Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı

1 *Minber*, 1, 1 Teşrinisani 1334/1918.

tahliyesinin sadece dikkate alınacak olması; Osmanlı kara sularında birkaç küçük gemi dışındaki tüm savaş gemilerinin belirlenecek Osmanlı limanlarında demirlemesi; hudut ve iç asayiş muhafazası bağlamında lüzumu kadar askerî kuvvet dışındaki silahlı gücün derhâl terhisi; İran'ın kuzeybatı kısmındaki Osmanlı kuvvetlerinin bir an önce savaş öncesi sınır gerisine çekilmesi; muhaberatın İtilaf memurları tarafından kontrolü; Hicaz, Asir, Yemen, Suriye ve Irak'taki kıtaatın en yakın İtilaf kumandanına teslimi; Alman ve Avusturyalı deniz, kara ve sivil memurların bir ay zarfında Osmanlı memleketini terk etmeleri[2] gibi ağır şartları havi tamamen hegemonik bir belge hayata geçirilmişti. İçindeki esnek maddeler sayesinde galip devletlerin keyfî ve kontrolsüz bir işgal metnine bürünen "mütareke" suistimale son derece açıktı. Özellikle, müttefiklerin güvenliklerini tehdit edecek bir vaziyet mevzu bahis olduğunda herhangi bir yerin işgal edilebileceğini içeren 7. madde, doğudaki altı vilayette (Erzurum, Van, Harput, Diyarbakır, Sivas, Bitlis) karışıklık çıkması hâlinde İtilaf kuvvetlerinin işgal haklarının bulunduğunu ihtiva eden 24. madde son derece tehlikeliydi. Esasında yapılması tasarlanan askerî hamle "diplomatik bir dille/yöntemle" önden haber veriliyordu.[3]

Nitekim "mütareke"nin imzası akabinde İtilaf devletleri antlaşma hükümlerini diledikleri gibi uygulamaya başladılar. 8 Kasım 1918'de 6. Ordu Komutanı Ali İhsan Paşa'nın protestolarına rağmen Musul'u işgal eden İngilizler, aynı ay içerisinde Çanakkale Boğazı'ndaki istihkâmlara el koydu. 12 Kasım'da İstanbul'a bir Fransız tugayının getirilmesinin ertesi günü 22 İngiliz, 12 Fransız, 17 İtalyan ve 4 Yunan gemisinden oluşan İtilaf devletleri donanması İstanbul'a geldi. Zikredilen donanmanın Osmanlı payitahtında gövde gösterisinden sonra başkenti terk ederek İzmit Körfezi'ne demir atmasının hemen akabinde Karadeniz Boğazı müstahkem mevkii İtilaf devletlerince işgal edildi. 14 Kasım 1918'de ise İskenderun'u Fransızlar, 24 Aralık'ta Batum'u İngilizler ele geçirdi.[4]

Musul üstündeki hissesinden petrol işletme gelirlerinin yüzde 25'i karşılığında İngilizler lehine vazgeçen ve Toros tünelleriyle Adana civarını işgal eden Fransızlar akabinde Maraş, Antep ve Urfa'ya gireceklerdir. İstanbul'da Beyoğlu ile Boğaz'ın Rumeli yanını denetimleri altında tutan İngilizlerin Çanakkale, Eskişehir, Kütahya, Afyon, Samsun, Merzifon ve Erzurum'a küçük kuvvetler

2 Nihat Erim, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri*, Ankara 1953, I, 519-524.
3 Cemil Öztürk, "Mondros Mütarekesi", *TDVİA*, Ankara 2020, XXX, 272.
4 Bülent Demirbaş, "Mondros Mütarekesi ve Sonrası", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul 1985, IV, 1118.

sevk etmeleri, İstanbul'un Anadolu yakasını denetleyen İtalyanların Kuşadası, Bodrum, Marmaris, Fethiye, Antalya, Burdur ve Konya'yı işgal etmeleri, Yunanlıların 15 Mayıs 1919'da başlayan İzmir işgaline[5] kadar İtilaf kuvvetlerinin başlıca hareketlerinden sayılabilir.[6]

Müttefiklerin teoride zaten ağır olan mütareke maddelerini pratikte de son derece keyfî uyguladıkları görülmekteydi. Örneğin İtilaf hükûmetlerine mensup savaş esirleri ile Ermeni tutukluların İstanbul'da toplanarak kayıtsız şartsız söz konusu hükûmetlere teslimini öngören mütarekenin dördüncü maddesi bu şekilde tatbik edilmedi. Bazı istisnai muamelat dikkate alınmayarak hırsızlık ve cinayetten hüküm giyen Rum ve Ermeni mahkûmların hapishanelerden çıkarılmasına bizzat giriştiler. Mütarekeden sonra herhangi bir suç ve cinayetten tutuklanan Hristiyanların neredeyse tamamını serbest bıraktılar. Eski Edirne Valisi Halil Bey'in oğlunu "*mele-i nâsda*"/herkesin gözü önünde öldüren katili bile "cürm-i meşhud" gerçekleşmesine rağmen tevkifhaneden saldılar.[7]

Bununla birlikte mütarekenin akdinden sonra İstanbul'daki Hristiyanların hayatının tehlikede olduğu, zulüm ve tazyik altında bulunduklarına dair Avrupa'da bir kamuoyu oluşturmak için Rum ve Ermeniler tarafından sistemli bir program dâhilinde tahrikler yapıldı. Ermeni ve Rum patrikhaneleri tarafından teşvik edilmek suretiyle Fransız ve İngiliz polisi olarak kaydedilen binlerce gayrimüslim genç, işgalci devletlerden gördükleri güveni suistimal ederek tüm faaliyetlerini Türk halkını tahrik etmeye yönelttiler. Bunlar kendilerine aşılanan Türk düşmanlığı dürtüsüyle Müslüman halktan şantaj ve tehdit ile para istemek, kendi dinî liderlerinden aldıkları talimat gereğince tacizlerde bulunmak, dinî ve mahallî âdetleri kullanarak haysiyet kırıcı provokatif eylemler yapmak gibi memlekette anarşi olduğu fikrini yerleştirecek her türlü vesileyi hazırlamaya gayret gösterdiler.[8]

Daha sonra gerçekleşecek İstanbul'un işgal tarihi olan 16 Mart 1920'de bu ahval artarak devam etti. İngiliz kuvvetleri Postane, Harbiye ve Bahriye nezaretleri, Muzika Bölüğü, Jandarma Zabit Mektebi ve sarayların birçoğunu ele geçirdiler. Emniyet müfettişleri tarafından bu hususta birçok rapor yazıldı. Fatih semti Direklerarası'nda bulunan Onuncu Kafkas Fırkası karargâhı olarak kullanılan binaya İngiliz kuvvetleri tarafından yapılan ani baskın neticesinde çıkan çatışmada bazı Osmanlı askerlerinin öldürülmesi, Harbiye Nezaretinin Bayezid Cami tarafındaki ahşap

5 Yunan hücumlarına karşı Kuvayımilliye'nin müdafaasına rağmen İzmir'in işgalinin genişletileceği haber alındığından bölge halkının göçe hazırlandığı görülmekteydi. Buna dair muhtelif yerlerden İstanbul'a telgraflar gönderilmekteydi. BOA., *DH. KMS.*, 52-5/30, 9 Aralık 1919.

6 Mete Tunçay, "Siyasal Tarih: 1908-1923", *Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980*, yay. yön. Sina Akşin, Ankara 1989, 57.

7 BOA., *DH. MB. HPS.*, 79/39, 1 Mart 1919.

8 BOA., *DH. KMS.*, 49-2/25, 3 Haziran 1919.

sıhhiye barakalarının işgal edilmesi, Erkân-ı Harbiye koridorlarına İngiliz askerlerinin konuşlandırılması, Gülhane Parkı'nın giriş ve çıkışının Fransız askerlerince tarassutu, çarşı ve pazarda "*yağma olacak, kıtâl olacak*" diye Rum ve Ermeni çocuklarının koşturulmaları gibi hadiseler yaşanan dramatik tabloyu bir nebze yansıtır. Aynı gün Şehzadebaşı'ndaki Muzika Bölüğü efradının kaldığı Letafet Apartmanı'na iki İngiliz kamyonunun taşıdığı, sayıları 100 civarında olan İngiliz askerleri gelmiş, kapıdaki nöbetçilerin işgale karşı gelmeleri akabinde ölümle sonuçlanan çatışma çıkmış ve mevcut silahlar İngilizlerce gasbedilmişti. Bunun yanında Meclis-i Mebusan Reisi Celaleddin Arif Bey'in özel ofisi de basılmış ve bazı evraklar ele geçirilmişti. Millî Kongre yöneticilerinin bir kısmıyla birçok zevatın tutuklanıp belgelerine el konulması, Bahriye hastanesiyle kışlasının Kanada, İngiliz ve Hint askerlerinden mürekkep müfrezeler tarafından ablukaya alınması ve Beylerbeyi'ndeki Jandarma Zabit Mektebinin ele geçirilmesi için yapılan silahlı müsademe gibi vukuatlar işgalin ilk günkü hadiselerine örnek olarak gösterilebilir.[9]

Hâl böyle iken dâhilî vaziyet de karışıktı. Milliyetçi faaliyetlerin, himaye ve manda sorunlarının birbiriyle çatıştığı bir süreyi kapsayan mütareke döneminde siyasal nitelikli fırkalar ve cemiyetlerin sayısının hayli fazla olduğu görülmekteydi. İtilaf devletleri tüm problemleri Türkler aleyhine Sevr Antlaşması ile çözmek istemiş, İstanbul hükûmeti de bunu değişen tempolarla desteklemiş, Müdafaa-i Hukukçular ise bu tutumun kesinlikle karşısında yer almışlar ve bu refleks onları Osmanlı enkazından yeni bir devlet çıkarmaya götürmüştü. Şüphesiz mütareke döneminin en önemli olayı bu siyasal kutuplaşmaydı. Hükûmet, müttefik güçlerin sultasıyla ülkede yeni kurulmaya başlayan çeşitli cemiyetler üzerindeki baskıyı arttırmış ve bunların teşekküllerini geniş çapta sınırlamıştı. Buna rağmen söz konusu kontrol ve tazyikin fırka ve cemiyetlerin sayısını etkilemediği bir yana, yasal olanlara gizli cemiyetler de eklenmişti. Siyasi fatura İttihat ve Terakkiye kesildiğinden sadece söz konusu oluşuma düşmanlık yaparak konsolide olmayı hedefleyen ve işgalci makamlarca desteklenen Hürriyet ve İtilaf Fırkasının yanında memleketin birliğine, sulh ve selamete ihtiyacı olduğunu düşünenler tarafından kurulan partiler üstü teşekküller de bulunmaktaydı. Selamet-i Âmme ve Vahdet-i Milliye bunlar arasında sayılabilir. Ara bulucu ve or-

9 BOA., *DH. EUM. SSM.*, 40/26, 16 Mart 1920. İlerleyen zamanlarda İstanbul'un muhtelif yerlerinde çete faaliyetleri de görülmeye başlandı. Köyleri basarak halkı dövmek, yaralamak ve dağa kaldırarak fidye istemek gibi hareketlerle halkı katleden Rum çete ve eşkıyalarının yaptıkları Şile Kaymakamlığı tarafından merkeze rapor edilmiş ve bir an evvel güvenlik tedbirlerinin alınması istenmişti. BOA., *HR. SYS.*, 2608/8-10, 21 Şubat 1921.

tak eylem girişimleri arasında İttihatçılıktan vazgeçen, mütarekenin seçkini olmak için çırpınan Ahmed Rıza Bey'in ve Hürriyetperver Avam Fırkasının girişimleri başta gelir. Bunları Millî Kongre ve Lütfi Fikri Bey'in kuruculuğundaki Müsalemet İttifakı izleyecekti.[10]

Mütareke şartlarına ve yabancı işgaline karşı direniş, aslında Yunanlıların İzmir'e girmelerinden çok daha önce, Kasım 1918'de planlanmıştı. Harbiye Nazırı Enver Paşa tarafından kurulmuş olan istihbarat örgütü Teşkilat-ı Mahsusa, direniş hareketini başlatmak için kesin emirler almıştı. Üstelik paşa 1913'ten itibaren genç muvazzaf subayları terfi ettirip yaşlı ve alaylı subayları emekliye sevk ederek orduyu yeniden yapılandırmıştı. 2 Kasım 1918 akşamı, Enver, Talat ve Cemal paşalar bir Alman denizaltısıyla Osmanlı yurdundan ayrılmışlardı. Ayrılmalarından hemen önce Talat Paşa, Kara Kemal'e bir yeraltı grubu kurması emrini vermişti. Mütareke döneminin ilk direniş grubu olan Karakol'un Teşkilat-ı Mahsusa ile arasında kesin sınırlar yoktu. Hüsamettin Bey (Ertürk), Enver Paşa'nın direktifleri doğrultusunda Teşkilat-ı Mahsusa depolarından Karakol'a savaş malzemesi sağlamıştı. Daha sonraki günlerde Müdafaa-i Milliye (Mim Mim)[11] özellikle İstanbul'daki Müslüman nüfusu diğer unsurlardan gelebilecek saldırılardan korumakla görevlendirilmişti. Mim Mim'in liderleri Karakol üyesiydiler. Teşkilat-ı Mahsusa fiilen Mim Mim'e dönüşmüştü.[12]

Balkan Harbi esnasında teşkil edilmiş ve memlekete çokça hizmet etmiş yarı resmî bir cemiyet olup eczacı Ferid Bey'in idare heyetinde bulunan Müdafaa-i Milliyenin yararı I. Dünya Savaşı'nda sınırlı kalmıştı. Bu cemiyetin o sırada harpten sakat kalanlara az da olsa yardım etmekten başka elinden bir şey gelmediği görülmüş ve teşkilatın güçlendirilerek başına "himmet" sahibi birisinin geçmesi gerekmişti. Bu sebeple sağlık sorunlarından dolayı istifaya mecbur olan Ali Rifat Bey'in yerine eski İstanbul mebusu ve İttihat Terakki azasından Hürriyetperver Avam Fırkası reisi olan Fethi Bey (Okyar) getirildi. Yeni başkan ilk olarak ocak ayı sonlarında bütün siyasi partileri dış siyasette birlikte hareket etmek için bir toplantıya davet etti. 22 Ocak 1919 tarihli bu davet mektubunda "*vatan evlatlarının siyasi parti görüşlerinin üstünde bir tesanüt hissi ile faaliyete geçmesi gerektiği, muhtelif siyasi fırkaların programlarındaki birçok müşterek esas vurgulanarak her şeyden önce vatanın istiklalinin ve milletin hürriyetinin sağlanması*" gibi hususlar ön

10 Tarık Zafer Tunaya, *Türkiye'de Siyasal Partiler: Mütareke Dönemi 1918-1922*, İstanbul 1999, II, 59-60.
11 Asaf Özkan, *Mim Mim Grubu: İstanbul'un İşgalinde İstiklal İçin Çalışan Gizli Örgüt*, İstanbul 2023.
12 Bilge Criss, *İşgal Altında İstanbul 1918-1923*, İstanbul 2020, 155.

plana çıkarılmış ve 26 Ocak'ta Matbuat Cemiyeti binasında yapılması düşünülen toplantının müzakere konusunun "vatanın istiklalini ve milletin hayati haklarını temin etmek için siyasi partilerin en faydalı şekilde çalıştırılması" olarak belirlenmişti. Toplantıya Hürriyet ve İtilaf ile Osmanlı Demokrat Fırkası katılmamış ve gerekçe olarak eski İttihat Terakki üyelerinden birçoğunu içerisinde barındıran Hürriyetperver Avam Fırkasının gerekli tasfiye ve temizliği yapmadıklarını ileri sürmüşlerdi. Fethi Bey'in memleket menfaatine yaptığı bu teşebbüse benzer tam bu sırada bir müddetten beri faaliyette bulunan Millî Kongre de önemli bir adım attı. Mühim kararların alındığı ve dünyanın kaderinin belirlendiği bu anda Avrupa'da Türk milleti ve davaları lehinde propaganda yapmak üzere iki azasını -eski sefir Nabi Bey ve eski teftiş heyeti reisi Hamid Bey- Avrupa'ya göndermeye karar verdi.[13]

Mondros Mütarekesi'ni takip eden iki ay içinde Elviye-i Selase'den Kars'ta Millî İslam Şurası, Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniyesi, İstanbul'da Kilikyalılar Cemiyeti ve Vilayât-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti gibi birtakım direniş dernekleri kuruldu. Batıda İzmir, Denizli ve Balıkesir'de Redd-i İlhak gibi cemiyetler oluşturuldu ve kongreler düzenlendi. Doğuda; Kars İslam Şurası, Oltu İslam Terakki Fırkası gibi yapılanmalar çeşitli faaliyetler yürüttü. Aralık 1918'de İstanbul'da kurulan Vilayât-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Erzurum'da, Şubat 1919'da Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Rize ve Giresun gibi yerlerde, Samsun'daki Karadeniz Türkleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti de Tokat'ta şubeler açtı. Trakya'daki Garbî Trakya Cemiyetinin çalışmaları, Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniyesinin düzenlediği kongreler ve ardından bunların Müdafaa-i Hukuk organizasyonuyla birleşmesi vatan sathındaki mücadeleyi göstermesi bakımından mühimdir.[14]

4 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nin teşekkül ettiği Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin (A-RMHC) nizamnamesine[15] göre, Osmanlı yurtseverliğini savunan din eksenli bir örgüttür. Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerinin (MHC) ittihat ve ittifakıyla aslında tek bir dernek olmayıp bir dernekler federasyonu olan A-RMHC örgütlenmesi, Osmanlı vatanının bütünlüğünü, halifelik, saltanat ve millî bağımsızlığın dokunulmazlığını sağlamak amacıyla millî güçleri harekete geçirmeyi amaçlayan son derece aksiyoner bir yapılanmaydı. Hiçbir

13 M. Tayyib Gökbilgin, *Millî Mücadele Başlarken: Mondros Mütarekesi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına*, İstanbul 2022, 46-47.
14 Mete Tunçay, "Siyasal Tarih: 1908-1923", *Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980*, 62.
15 Erzurum ve Sivas Kongresi kararları ile Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti nizamnamesinin sadarete gönderildiğine dair bakınız: Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi, 110-9-1-11, 34/67, 4 Ekim 1919.

fırka ile bir bağının olmadığının vurgulanması, birlik ve beraberliği sağlamaya matuftu. Doğal olarak dernek tüm Müslümanları tabii üyesi saymaktaydı. A-RMHC, kuruluşunun ilk ayı içinde etkin bir baskı grubu olarak çalıştı. Nitekim İstanbul'da Damat Ferid Paşa kabinesinin devrilmesiyle yerine Kuvayımilliye yanlısı Ali Rıza Paşa hükûmetinin kurulmasını örgüt kendi başarısı olarak değerlendirmiştir.[16]

Damat Ferid Paşa hükûmeti içte ve dışta önemini kaybetmişti. Türk milleti bir vatan haini gibi gördüğü hükûmet reisi ile münasebetlerini kesmiş bulunuyordu. Gerçi sadrazam 20 Eylül beyannamesi ile tüm milletin padişah etrafında toplanacağına ve kendisini destekleyeceğine hükmediyor, diğer taraftan da Kuvayımilliye'yi ve liderlerini lekelemek için elinden geleni yapıyordu.[17] Millî Kongre ve Heyet-i Temsiliyenin vatanperver hareketlerini "memlekete bir sürü Bolşevik girdiğini ve millî hareketin bir Bolşevik hareketi olduğunu" her tarafa telkin ediyorlar, Kuvayımilliye hareketinin bir İttihatçı gayreti ve onların parası ile yapılan bir teşebbüs olduğunu yabancı gazetelere kadar herkese söylüyorlardı. Böylece Anadolu'da kargaşa yaşandığını bildirerek mütareke hükümlerine istinaden İtilaf devletlerinin memleketi işgal etmesine sebep oluyorlardı. 2 Ekim'de Ferid Paşa'nın istifa ederek yerine Ali Rıza Paşa'nın gelmesiyle birlik ve beraberliğin sağlanması hedeflenmiş ve padişah bunu hatt-ı hümayunda ifade etmişti: "*Bir müddetten beri halk efkârında hasıl olup su-i tefehhüm sebebiyle artmakda bulunan tefrika ve şikak âsârının izalesiyle ahali arasında ahenk ve birliğin sağlanması ve memleket dâhiline sükun ve intizamın hâkim kılınması ile kanunî şartlar dairesinde intihabatın bir an evvel icra ve mebuslar heyetinin toplantıya davet edilmesi kat'î isteğimizdir.*"[18]

Yeni kabinenin ilan edilmesinden sonra Mustafa Kemal, Ali Rıza Paşa'dan Erzurum ve Sivas kongrelerinde alınan kararlar doğrultusunda hareket edilmesini istediyse de iki taraf arasında milleti temsil noktasında ihtilaf çıktı. Millî Mücadele'nin yürütme organı olarak görev yapan Heyet-i Temsiliyenin milletin yegâne temsilcisi hüviyetinden çıkarak hükûmetin yardımcısı konumuna gelmesinin Mustafa Kemal tarafından olumlu karşılanmasıyla 6 Ekim 1919'da İstanbul hükûmetiyle millî teşkilat arasında tam bir mutabakata varıldı. İki taraf da sorunlarını çözmek için bir araya gelmeye karar verdi ve toplantıya İstanbul hükûmeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa, Heyet-i Temsiliye adına da Mustafa Kemal, Hüseyin Rauf ve Bekir Sami beyler katıldı. 20 Ekim 1919'da Amasya'da başlayan ve

16 Mete Tunçay, "Siyasal Tarih: 1908-1923", *Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980*, 65.
17 Kâzım Özalp, *Millî Mücadele 1919-1922*, Ankara 2022, 50.
18 M. Tayyib Gökbilgin, *Millî Mücadele Başlarken: Mondros Mütarekesi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına*, İstanbul 2022, 280-281.

üç gün süren müzakerelerde Sivas Kongresi bildirisi başta olmak üzere bazı meseleler masaya yatırıldı ve Edirne ve Meriç arasının hiçbir zaman terk edilemeyeceği ilkesi kabul edildi. Görüşmeler sonunda bazı protokoller imzalandı, ancak 25 Ekim'de İstanbul'a dönen Salih Paşa bunları hükûmetine danışmadan imzaladığı için merkezî hükûmet ile Heyet-i Temsiliye arasında yeniden anlaşmazlıklar görülmeye başlandı. Bu andan itibaren merkez-taşra ilişkisi hep gelgitli olmuştur. Anadolu'da yapılan seçimlerde milletvekillerinin çoğunu milliyetçilerin kazanması, Hüseyin Rauf başkanlığındaki milliyetperver grubun Ankara-İstanbul çekişmesini bitirmeye gayret göstermesiyle ilişkiler olumlu yönde ilerledi ve 28 Ocak 1920'de Meclis-i Mebusanda Sivas Kongresi'nde belirlenen "misak-ı millî" resmen kabul edildi. Ardından 4 Şubat'ta Harbiye Nazırı Cemal Paşa'nın teşebbüsüyle idareten alınan Mustafa Kemal'in nişan ve madalyaları geri verildi. İlişkilerin bu raddeye varmasından hoşnut olmayan İtilaf güçleri, Damat Ferid'i işbaşına geçirmek için Ali Rıza Paşa kabinesi aleyhine yoğun bir propaganda yaptılar. Padişah ise hem üzerindeki baskıyı hafifletmek hem de Anadolu ile münasebetin kesilmemesi adına sadarete Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı getirdi. Tüm bunlarla birlikte düşmana karşı başlatılan askerî direniş neticesinde İtilaf devletleri Londra'da toplanarak İstanbul'u resmen işgal etmeye karar verdiler ve 16 Mart 1920'de Osmanlı payitahtına girdiler. Akabinde Meclis-i Mebusanın dağıtılması, tazyikler sonucunda Salih Paşa kabinesinin çekilmesi, padişahın Damat Ferid'i tekrar sadarete getirmek zorunda kalması, artık kurtuluşun Anadolu'dan doğacağını göstermekteydi.[19]

5 Nisan 1920'de yeniden sadarete gelen Damat Ferid Paşa hemen İngilizlerle temasa geçerek Kuvayımilliye'yi bastırmak için askerî güç kullanılmasına müsaade edilmesini istedi. Ardından Ferid Paşa 10 Nisan günü bir tamim yayımlayarak Millî Mücadele'yi "fitne ve fesad", Kuvayımilliyecileri de "asi" ilan etti ve bununla da yetinmeyerek ertesi gün Şeyhülislam Dürrizade Abdullah imzasıyla bu harekete katılanların hain olmaları hasebiyle katledilmelerinin caiz olduğuna dair fetva çıkardı. Ardından 18 Nisan'da bir kararname daha çıkararak Kuvayımilliye'ye karşı Kuva-yı İnzibatiye adıyla askerî bir teşkilat kurdu. Bunun üzerine söz konusu fetvaya karşı hamle olarak Kuvayımilliyeciler de Ankara Müftüsü Mehmed Rifat Efendi başta olmak üzere 153 müftünün imzaladığı bir fetva ilan ettiler. İşgal münasebetiyle dağıtılan Meclis-i Mebusandan kaçan mebuslarla da Ankara'da 23 Nisan'da Büyük Millet Meclisini topladılar ve kurdukları bir hükûmetle devlet yönetimine resmen el koydular. Ankara hükûmeti 30 Nisan'da İtilaf devletle-

19 Azmi Süslü, "Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti", *TDVİA*, İstanbul 1991, III, 146.

rine bir nota vererek başkentin ve padişahın işgalden kurtuluncaya kadar devletin tek meşru idaresinin Büyük Millet Meclisi hükûmeti olduğunu bildirdiyse de İstanbul, Tevfik Paşa nezaretindeki heyeti Paris'e yolladı. Mustafa Kemal ise bu heyetin Türk milletini temsil etmediğini ve payitahtın resmen işgal tarihi olan 16 Mart 1920'den sonra İstanbul hükûmetinin imzaladığı tüm antlaşma ve sözleşmelerin geçersiz sayıldığını bildirdi. Ankara İstiklal Mahkemesi de 5 Temmuz'da Ferid Paşa'yı vatana ihanet suçundan ölüme mahkûm etti. Paris'te hiçbir sonuç alamadan ve antlaşmayı imzalamadan İstanbul'a dönen Ferid Paşa'ya on gün mühlet verildi. Bu zaman zarfında İtilaf devletleri olumlu bir netice elde edemezlerse gerekenin yapılacağını açıkladılar. Bu vaziyet karşısında Ferid Paşa Ankara ile uzlaşma yollarını aradıysa da barış şartlarına karşı çıkılarak Büyük Millet Meclisi ile birlikte yeni bir tasarı hazırlanması talebinin ortaya çıkması bu girişimi sonuçsuz bıraktı. İtilaf devletlerinin yoğun baskısı altında kalan Ferid Paşa yeni bir taslak hazırlamanın doğuracağı tehlikelerden çekindi. Bu nedenle hükûmetteki bazı nazırların antlaşmanın imzalanmasına karşı olmaları hasebiyle yeni bir kabine kurmak için istifa eden Ferid Paşa, daha "muti" isimlerden bir hükûmet kurdu. Daha sonra bu hükûmetin 10 Ağustos 1920'de Sevr Antlaşması'nı imzalaması tüm ülkede bir şok etkisi yarattı. Ankara hükûmeti, antlaşmayı imzalayanları vatana ihanetten ölüme mahkûm etti. Artık Ankara ile İstanbul tam bir uzlaşmazlık içine girdi. Bu uyuşmazlık İtilaf devletleri için de bir çıkmazdı. Antlaşma imzalansa bile "kuvveden fiile geçmesi" Ankara hükûmetiyle anlaşmayı gerektiriyordu. Bu tarihten sonra antlaşmanın onaylanması hususunda başarısızlık gösterdiği düşüncesiyle Damat Ferid Paşa'nın yıldızının İngilizler nezdinde hızla sönmeye başladığı görülmektedir. Nitekim Ankara ile İstanbul arasındaki ittifaka tek engel sayılan Ferid Paşa, İngiliz-Fransız yetkililerin ortak kanaatleri üzerine sadaretten uzaklaştırıldı ve paşa 17 Ekim'de istifasını verdi.[20]

20 Cevdet Küçük, "Damad Ferid Paşa", *TDVİA*, İstanbul 1993, VIII, 438.

Kabine[21]	Tarih Aralığı	Süre
Ahmed İzzet Paşa	11 Ekim 1918-8 Kasım 1918	25 gün
Ahmed Tevfik Paşa (Birinci Dönem)	I. 11 Kasım 1918-13 Ocak 1919 II. 14 Ocak 1919-3 Mart 1919	I. 2 ay 1 gün II. 1 ay 20 gün
Damat Ferid Paşa (Birinci Dönem)	I. 4 Mart 1919-15/16 Mayıs 1919 II. 19 Mayıs 1919-20 Temmuz 1919 III. 21 Temmuz 1919-30 Eylül 1919	I. 2 ay 13 gün II. 2 ay 2 gün III. 2 ay 11 gün
Ali Rıza Paşa	2 Ekim 1919-8 Mart 1920	5 ay 3 gün
Salih Hulusi Paşa	8 Mart 1920-2 Nisan 1920	25 gün
Damat Ferid Paşa (İkinci Dönem)	IV. 5 Nisan 1920-31 Temmuz 1920 V. 31 Temmuz 1920-17 Ekim 1920	IV. 3 ay 25 gün V. 2 ay 17 gün
Ahmed Tevfik Paşa (İkinci Dönem)	III. 21 Ekim 1920-4 Kasım 1922	III. 2 yıl 14 gün

Damat Ferid Paşa kabinesinin ve sonrasının durumu yabancı gazetelerde değerlendirilmişti. Paşanın istifasını verdikten sonra daha bir ay bile geçmeden mevcut tablo özetlenmekte ve birtakım düşünceler medyada tartışılmaktaydı. 4 Kasım 1920 tarihli *Near East* gazetesindeki ibareler bu manada önemliydi:

21 Tunaya, *a.g.e.*, 61.

> "*Damat Ferid Paşa kabinesi yedi ay sadarette kalmıştı. Bu Türk kabineleri için uzun bir süreydi. Ferid Paşa'nın halefi Tevfik Paşa bundan birkaç sene önce Londra sefiri idi. Bu zât kabinenin riyasetini tereddütle kabul etmişti. Ferid Paşa, Kuvayımilliye'yi askerî tedbirler kullanarak ortadan kaldırmak istiyordu. Fakat bu emeline ulaşmak için lazım olan paraya sahip olamadı. Müttefikler kendisine yardım etmeye çekinmişlerdi. Ferid Paşa'nın iktidardan düşmesi Anadolu'da büyük bir sevinçle karşılandı. Bununla beraber millîciler ancak Sevr Antlaşması'nın tadili karşılığında merkezî hükûmetle anlaşmayı kabul edeceklerdi. Bu mümkün değildir. Yeni kabinenin huzuru sağlamaya gücü yetmeyecektir. Sadrazam ve dâhiliye nazırı asiler nezdinde sahip oldukları nüfuza güveniyorlar ise de biz buna fazla anlam yüklememeliyiz. Mustafa Kemal yola gelmez ise ne yapılacak? İhtimal ki İtilaf devletleri, Kuvayımilliye'nin etkisizleştirilmesi için Damat Ferid Paşa'nın talep ettiği iktisadi yardım kendisine çaresizce verilecektir. Fakat Damat Ferid o zaman eski talepleriyle yetinecek mi?*"[22]

Bundan bir hafta sonraki *Daily Telegraph* gazetesindeki haberde ise müttefikler için hiç de iç açıcı şeyler yazılmıyordu. Yeni kabinenin Mustafa Kemal'i yola getiremediği, İtilaf devletlerinin Sevr Antlaşması'nın tasdik edilmesini padişahtan istemelerine karşın Mustafa Kemal'in buna, türlü faaliyetleri yürüterek mani olduğu ve bunun üzerine Tevfik Paşa kabinesine nota verildiği belirtilmekteydi. Ardından Sevr'in tadilini teklif ederek Kuvayımilliye hareketiyle hemfikir olduğunu ispatlayan yeni hükûmetin vesilesiyle bundan böyle Anadolu askerî vaziyetinin daha da güçlü hâle gelmesi ve İtilaf devletlerinin ise buna bir çare bulmak için yeniden müzakere yapmak zorunda olmaları gelinen durumu göstermesi bakımından mühimdir.[23]

Çok geçmeden 1921 yılının ortalarında İngiliz generali Charles Townshend, *Pall Mall and Globe* gazetesinde İngiltere'nin izlediği siyaseti eleştirdi. Orta Doğu ve Yakın Doğu meselelerinin birbiriyle bağlantılı olduğunu belirten general, Türkiye ile barış yapıldığı takdirde Irak, İran, Afganistan ve Hindistan'da da sükûnetin sağlanacağını vurguladı. İngiliz hükûmetinin Türk-Yunan savaşını bitirmeye mart ayında çok yaklaştığını ancak buna teşebbüs etmediğini belirterek Sevr Antlaşması'nın gerek Fransız meclisinde ve gerekse İngiliz parlamentosunda onaylanmadığını "muazzam hata" olarak nitelendirdi. Bu muahedenin kesinlikle tadil edilmesini şiddetle savunan Townshend, aksi takdirde bunun sonunun ağır olacağını ve ayrıca müttefiklere çok küçük bir katkısı olan

22 BOA., *HR. SYS.*, 2635/3, Lef 42, 4 Teşrinisani/Kasım 1920.
23 BOA., *HR. SYS.*, 2635/3, Lef 43, 11 Teşrinisani/Kasım 1920.

Yunanistan lehine olan böyle bir antlaşmanın Türk milliyetçilerini Rusya'ya yaklaştıracağını belirtti. Esasında Aralık 1920'de Avam Kamarasında bu konuda kabineyi uyaran general, Yakın Doğu meselesinde Fransa'yla bir ittifak antlaşması imzalanması gerekirken bilakis hükûmetinin Fransa ve İtalya siyasetine engel olduğunu ifade etti. Bunun yanında İstanbul'da padişahın sarayının önünde bir filonun demirlemesinin büyük bir siyasi yanılgı olduğunu, bunun Türk milliyetperverlerini harekete geçirdiğini ve bu da yetmezmiş gibi Hindistan, Mısır ve Kuzey Afrika'daki Müslümanların da bu hareket lehine kıyam ettiklerini bir tenkit olarak ortaya koydu.

"*Şarktaki siyasetimiz hakkında Palmerston ve Salisbury gibi büyük ve tebdirli devlet adamların nasihatlerini dinlemek hükûmet için mümkün değil mi, hükûmetimiz doğuda, güzergâhımızda Türk'ün mevcut bulunmasının elzem olduğunu görmüyor mu, Hindistan yoluna başka kimi ikame edebilirsiniz?*" gibi sorularla eleştirilerini sürdüren general, İstanbul'a girerek bütün işlerin karışmasına sebep olan müttefik birliklerin hemen Osmanlı başkentini terk ederek Ayastefanos gibi belirlenecek bir yerde konuşlanmalarını önermekte ve kullandığı şu son ifadeleriyle tarihe not düşmekteydi: "*Bir şeye kanaat getirdik: Hükûmet eğer Yunanistan lehine harbe dâhil olduğu takdirde bu memleket ne bir asker ne bir zırh ne de tek akçe verecektir ve hakikatte ise Türk milliyetperverlerine ilan-ı harb bu hükûmetin ölümü olacaktır.*"[24]

Bu bağlamda epigrafta belirtilen "siyasi şartların oluşturduğu müşkül ve elim vaziyetin bir tarafa bırakılıp cesaret ve azimle gayret edilmesi zaruretine" yapılan vurgu, kuşkusuz Millî Mücadele'nin ruhunu yansıtması açısından zikredilmeye değerdir. Sonuç olarak Osmanlı'dan kopuşu ifade ederken bir yandan da Osmanlı yıkıntıları üzerinde yeni bir devlet kurulmasını içeren anlamıyla Millî Mücadele'nin bir ara dönemi temsil ettiğini ve imparatorluktan ulus-devlete bu geçiş sürecinin tüm sorun ve karmaşıklığını karakterinde barındırdığını belirtmek gerekmektedir.[25]

Sahada olduğu gibi zihin dünyasında da müthiş bir propaganda savaşı vardı. Hâl böyle olunca basın önemini bir kat daha arttırmaktaydı. İstanbul basınının büyük bir bölümü Millî Mücadele'nin yanında konumlanmıştı. Fakat sansür sebebiyle başkent gazeteleri 1919-21 yılları arasında, Kuvayımilliye ve Millî Mücadele'ye dair olan yazıları neşredemediler. Amasya protokollerinin zaman dili-

24 BOA., *HR. SYS.*, 2467/52, 29 Temmuz 1921.

25 Nesim Şeker, "İmge, Bellek ve Tarih: Millî Mücadele Dönemi", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Dönemler ve Zihniyetler*, Editörler: Tanıl Bora-Murat Gültekingil, İstanbul 2009, IX, 1163.

minde ise merkez-taşra ilişkilerinin yumuşamasından mütevellit İstanbul basını Anadolu'daki gelişmelere sayfalarında yer vermiştir. Mustafa Kemal'in asi olduğunu havi fetvanın yayımlanmasına karşın, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının vatanı kurtarmaya çalıştıklarını içeren karşıt fetvanın basılmaması, söz konusu ilişkilerin bozulmasından ve payitahtın İtilaf güçlerince işgalinden kaynaklanan sansür sebebiyledir. Birçok sayfası boş çıkan İstanbul gazeteleri ancak 1921 yılından sonra Millî Mücadele'yi ele alabilmiştir.[26]

Millî Mücadele'nin karşısında olan gazeteler de mevcuttu. *Alemdar* (1909-22) ülkenin kurtuluşu için İngiltere'nin yardımının zorunlu olduğunu savunmakta, günlük çıkan ve mücadeleye aleyhtar yazıların çoğunluğu başyazar Ali Kemal tarafından kaleme alınan *Peyam-ı Sabah* (1913-22) Kuvayımilliye hareketini "cinnet" olarak tavsif ederek İngiliz teslimiyetçiliğini kabul etmekteydi. Ayrıca *İstanbul* ve *Aydede* gibi gazeteler de bu sınıfta zikredilebilir. Fransızların desteğini gören Adana'daki *Ferda* (1918-22) ve *Adana Postası* (1919-22), Balıkesir'deki *İrşad*, Trabzon'daki *Selamet* gazeteleri ise Anadolu'daki muhalif yayınlardandı.

Buna karşın Millî Mücadele'yi destekleyenler de vardı. Doğu Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin güçlü bir sesi olan *Albayrak* (1913-21), Haziran 1919'da çıkmaya başlayan ve Kuzeybatı Anadolu'nun en etkili gazetesi hâline gelen *Açıksöz*, Balıkesir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine kapanan *İzmir'e Doğru* (1919-20), *Yeni Adana*, *Hukuk-ı Beşer* ve *İstikbal* gibi gazeteler Millî Mücadele'nin Anadolu'daki sesi olmuştur. Başkentte de Kurtuluş Savaşı hakkında derli toplu ve etkili haberler yayımlayan *Tasvir-i Efkâr*'ın (1862-1925) yanında *Vakit* (1875) ve *İkdam* (1894-1928) gibi gazeteler bulunmaktaydı. 1 Ocak 1918'de Celal Nuri tarafından kurulup günlük olarak çıkan, ilk cephe haberlerini veren ve Mustafa Kemal'in isimsiz yazılarının bulunduğu *İleri* (1918-24), Mayıs 1918'den itibaren yayın hayatına giren ve Millî Mücadele'yi bütün gücü ile destekleyen *Akşam*, Mustafa Kemal'in ortak olduğu *Minber* (1918) gazeteleri bu manada önemliydi. Ayrıca 20 Ekim 1918'de çıkmaya başlayan Vilayat-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin basın sözcülüğünü üstlenen *Hadisat* gazetesi ile birlikte Fransızca yayımlanan *Le Pays* (Vatan) gazetesini[27] de zikretmek gerekmektedir. Millî Mücadele'nin haklılığını tüm dünyaya anlatmak ve Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından alınan kararları yaymakla mükellef önemli yayınlardandı.

Tüm bunların yanında Millî Mücadele'nin önemli bir propaganda yayını da *Anadolu Hediyesi*'dir. 1921-22 yıllarında İstanbul'da 8 sayı olarak

26 Zekai Güner, "Millî Mücadele'de Türk Kamuoyunu Oluşturan Basın", *Erdem*, 1998, 11(31), 92.
27 Gazi Mustafa Kemal, *Nutuk*, Yapı Kredi Yayınları İstanbul 2023, 10.

yayımlanan *Anadolu Hediyesi*, Anadolu'daki Millî Mücadele hareketini ve ruhunu, Yunan mezalimini iç ve dış kamuoyuna duyurabilmeyi amaçlayan, tebarüz eden simaların kahramanlıklarını anlatan, can ve mala tecavüz eden Yunan'a karşı yapılan müdafaayı ve bunun başrolündeki kumandan ve askeri tüm dünyaya ilan eden önemli bir "etki" yayınıdır. İkinci sayısında "maksad ve gaye-i neşriyâtımız" başlığı altında bu husus açıkça vurgulanmıştır. Bir kısım İstanbul basınınca tereddütle karşılanıp açıkça muhalefet edilen Anadolu'daki Millî Mücadele hareketi, bu gibi faaliyetlerle resmî ve sivil ortamda güç kazanmıştır.

Millî Mücadele'nin Anadolu'da sürdüğü günlerde yayımlanan *Anadolu Hediyesi*, albüm formatında olup, bu mücadelenin âdeta günlüğü gibidir. *Anadolu Hediyesi*'nin ilk üç sayısında görsellik ön plandadır ve birer fotoğraf albümü niteliğindedir. Üçüncü sayıdan itibaren yazılı metinlerin daha fazla olduğu görülür ve bu anlamda eserin resimli dergi hüviyetine büründüğü söylenebilir. Millî Mücadele hareketini çeşitli boyutlarıyla duyurmayı hedefleyen eserde, Trabzon, Sinop ve Trakya'daki Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerinin faaliyetleri de tanıtılmıştır.

Her sayısında Millî Mücadale kahramanlarından birinin portresine yer verilen albümlerin kapaklarında sırasıyla Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa, Refet Paşa, Muhyiddin Paşa, Kâzım Karabekir Paşa, Fahreddin Paşa ve Nureddin Paşa'nın portreleri bulunmaktadır. İç sayfalarda Millî Mücadele'nin önde gelen kahramanlarının fotoğraflarının yanı sıra Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın muhtelif beyanname ve TBMM konuşmaları, yabancı devletlerle yapılan antlaşma metinleri eserin belge niteliğinde ihtiva ettiği dokümanlardır. Bunun yanında albümde Afyon, Bursa, Eskişehir ve Konya gibi yerleri de görmek mümkündür.

Eserde çok sayıda savaş ve mezalim görüntüleri de bulunmaktadır. Süngü ve bıçakla katledilen 12 yaşındaki Muharrem, başı gövdesinden ayrılan çoban Süleyman, kolu kesilip omzundan kurşunlanan sekiz yaşındaki Derviş, bacağı koparılan yedi yaşındaki Hasan, yakılıp yıkılan Kızılhisar köy camisi Yunan mezalim fotoğraflarına etkili örneklerden sayılabilir.

Eserin fotoğraf skalası geniştir, 270 civarı görsel malzemeye yer verilmiştir.[28] Gazi Mustafa Kemal Paşa ve kumandanların toplu fotoğrafları, Meclis-i Millîde oy kullanırken çekilen resimler, paşalar, mebuslar, ilişki kurulan yabancı dost veya düşman devlet

28 Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sedef Bulut, "Millî Mücadele Dönemiyle İlgili Görsel Bir Eser: Anadolu Hediyesi", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı: 63, Güz 2018, 133-164.

adamlarının portreleri, Ankara heyet-i murahhasının İngiltere'de cami ziyareti, Bursa'da Yıldırım Bayezid türbesi, "Osmanlı şan ve şevketinin mehd-i tecelli ve zuhuru Söğüd kasabası" gibi fotoğraflar eserin zengin görsel materyalini göstermeye kâfidir.

Ayrıca ilk sayıda İstiklal Marşı'na yer verildikten sonra diğer sayılarda, Hüseyin Suad'ın [Yalçın] "Hücum Borusu", Samih Rifat'ın "İnönü Kapılarında", Mehmet Emin'in [Yurdakul] "Vur", Ali Ekrem'in [Bolayır] "Türk Askerine", "Şark Ordusu", "Sancak" ve "Askerin Tevhidi" adlı kahramanlık duygularını besleyen hamasi şiirleri yayımlanır. "Yâ Rabbe'l-âlemîn asakir-i İslamiyeyi muzaffer eyle, âmîn" diye başlayan eserde dinî vurgular olduğu gibi "Anadolu kahramanı Türk kumandanlarından", "kahraman vatan evladlarını sevk eden Eskişehir istasyonu", "Büyük Millet Meclisinin makarr-ı içtimaı olan Ankara şehrinin manzara-i umumiyesi", "Anadolu kalbgâhı Konya şehri" gibi fotoğraf altı yazıları millî hisleri güçlü kılacak şekilde düzenlenmiştir. İlk albümün son sayfasındaki silahlı bir Türk askerinin resmi altındaki "yasak! geri bas" ifadesi şüphesiz söz konusu hisleri diri tutmaya matuftur.[29]

Ahmet İhsan Bey [Tokgöz][29] tarafından yayımlandığı bilinen albümlerde ilk sayıdan itibaren yayıncı olarak Teshil-i Tabâat İdaresi, basıldığı yer ise Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı görülmektedir. Sekizinci sayıda ise ilk defa hazırlayan olarak "Mürettibi: Hayrullah Hayri" bilgisi yer almaktadır. Ayrıca birçok sayının son sayfalarında Teshil-i Tabâat Matbaası, Malul Gazilere Muavenet Pazarı ve Hanımlara Mahsus Terzihane'nin reklamlarına yer verilmiştir.

TBMM tarafından Mustafa Kemal Paşa'ya "başkumandanlık" tevcihi hakkındaki kanun, bunun üzerine paşanın ordu ve millete neşrettiği beyanname; Mustafa Kemal, Muhyiddin ve Ali İhsan gibi paşaların biyografileri ve zafere dair yazılar eserin kıymetini arttıran diğer hususlardandır. Bu bağlamda söz konusu neşriyatı yeni harflere aktararak yeniden gündeme getirmenin ve görünür kılmanın, bilhassa genç kuşakların dönemi anlamlandırmasına yardımcı olacağı kanaatindeyiz.

---

29 1868'de Erzurum'da doğdu. 1887'de Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneyi bitirdi. Hariciye Nezareti Tercüme Kaleminde kısa bir müddet çalıştıktan sonra 1891'de Servet-i Fünun dergisini çıkarmaya başladı. 1909-1917 arasında Ticaret Mekteb-i Âlisinde öğretmenlik yaptı. İstanbul'un işgalinden sonra Değirmendere'ye geçerek direniş hareketine katıldı. Ardından Avrupa'ya geçerek Avusturya ve Almanya'da kurduğu ajansla Kurtuluş Savaşı'nın gelişmelerini tüm dünyaya duyurdu. 1931'de Ordu milletvekili olan Ahmed İhsan Tokgöz bu görevini ölene dek sürdürdü. Başta Jules Verne olmak üzere birçok Avrupalı yazarın eserini Türkçeye çevirip yayımladı. "Matbuat Hatıralarım" (1930-31, 2 cilt) ve "Avrupa'da Ne Gördüm" isimli eserleri bulunmaktadır. 28 Aralık 1941'de Değirmendere'de vefat etti.

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

BOA., *DH. MB. HPS.*, 79/39, 1 Mart 1919.
BOA., *DH. KMS.*, 49-2/25, 3 Haziran 1919.
BOA., *DH. EUM. SSM.*, 40/26, 16 Mart 1920.
BOA., *HR. SYS.*, 2635/3, Lef 42, 4 Teşrinisani/Kasım 1920.
BOA., *HR. SYS.*, 2635/3, Lef 43, 11 Teşrinisani/Kasım 1920.
BOA., *HR. SYS.*, 2467/52, 29 Temmuz 1921.
BOA., *DH. KMS.*, 52-5/30, 9 Aralık 1919.
BOA., *HR. SYS.*, 2608/8-10, 21 Şubat 1921.
Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi, 110-9-1-11, 34/67, 4 Ekim 1919.
Minber, 1, 1 Teşrinisani 1334/1918.

Diğer Kaynaklar

Bulut, Sedef, "Millî Mücadele Dönemiyle İlgili Görsel Bir Eser: Anadolu Hediyesi", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı: 63, Güz 2018, 133-164.
Criss, Bilge, *İşgal Altında İstanbul 1918-1923*, İstanbul 2020.
Demirbaş, Bülent, "Mondros Mütarekesi ve Sonrası", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul 1985, IV, 1110-1119.
Eraslan, Cezmi, "I. Dünya Savaşı Yıllarında İstanbul", *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, İstanbul 2016, II, 234-241.
Erim, Nihat, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri*, I, Ankara 1953.
Gazi Mustafa Kemal, *Nutuk*, Yapı Kredi Yayınları İstanbul 2023.
Gökbilgin, M. Tayyib, *Millî Mücadele Başlarken: Mondros Mütarekesi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına*, İstanbul 2022.
Güner, Zekai, "Millî Mücadele'de Türk Kamuoyunu Oluşturan Basın", *Erdem*, 1998, 11(31), 89-103.
Küçük, Cevdet, "Damad Ferid Paşa", *TDVİA*, İstanbul 1993, VIII, 436-439.
Özalp, Kâzım, *Millî Mücadele 1919-1922*, Ankara 2022.

Özkan, Asaf, *Mim Mim Grubu: İstanbul'un İşgalinde İstiklal İçin Çalışan Gizli Örgüt*, İstanbul 2023.

Öztürk, Cemil, "Mondros Mütarekesi", *TDVİA*, Ankara 2020, XXX, 271-273.

Süslü, Azmi, "Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti", *TDVİA*, İstanbul 1991, III, 145-147.

Şeker, Nesim, "İmge, Bellek ve Tarih: Millî Mücadele Dönemi", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Dönemler ve Zihniyetler*, Editörler: Tanıl Bora-Murat Gültekingil, İstanbul 2009, IX, 1163-1176.

Tunaya, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasal Partiler: Mütareke Dönemi 1918-1922*, II, İstanbul 1999.

Tunçay, Mete, "Siyasal Tarih: 1908-1923", *Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980*, yay. yön. Sina Akşin, Ankara 1989, 27-81.

_____, "Mütareke İstanbul'u (1918-1923)", *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, İstanbul 2016, II, 242-251.

٤١
٩٦

نومرو : ١

آناطولی هدیه‌سی

Souvenir d'Anatolie

طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره‌سی
١٣٣٨

درسعادت — مطبعهٔ احمد احسان و شرکاسی

بأتی ٣٠ غروش

Numero: 1

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Mustafa Kemal Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1338/1922

Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

Yâ Rabbe'l-âlemîn
asakir-i İslamiyeyi muzaffer eyle. Âmîn.

Beyne'l-müttefikîn Londra Konferansı'na davet edilen Ankara Büyük Millet Meclisi namına giden heyet-i murahhasa reisi
Bekir Sami Beyefendi hazretleri

Beyne'l-müttefikîn Londra Konferansı'na davet edilen hükûmet-i Osmaniye sulh konferans heyeti reisi sadrazam
Tevfik Paşa hazretleri

Makam-ı hilafet ve âlem-i İslam'ın derin duygularını Anadolu Büyük Millet Meclisine erişdiren esbak sadrazam
Salih Paşa hazretleri

Makam-ı hilafet ve âlem-i İslam'ın derin duygularını Anadolu Büyük Millet Meclisine erişdiren esbak sadrazam
İzzet Paşa hazretleri

دشمنك ايلك مهاجماتنده « اين اوكى » مظفريتى قزانمقله ميرلوالغه
ترفيع ايدوب بوكره ايكنجى هزيمتارى اداره ايدن اركان حربيهٔ عموميه
رئيسى عصمت پاشا حضرتارى
ISMET Pacha, le vainqueur d'In-Eunu

مجاهداتيله « هيچ » دن وارلق چيقاران قواى مليه مؤسسى بيوك
ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشا حضرتارى
MOUSTAFA KÉMAL Pacha

Düşmanın ilk muhâcemâtında İnönü muzafferiyetini kazanmakla mirlivalığa terfi edüb bu kere ikinci hezimetlerini idare eden erkân-ı harbiye-i umumiye reisi **İsmet Paşa hazretleri**

Mücahedatıyla hiçden varlık çıkaran Kuvayımilliye müessisi Büyük Millet Meclisi reisi
Mustafa Kemal Paşa hazretleri

Düşmanın ikinci hezimet ve perişanîsine şahid olan **İnönü kasabası**

Müdafaa-i Milliye vekili olub Millet Meclisi tarafından birinci ferikliğe terfi eden **Fevzi Paşa hazretleri**

Anadolu şark ordusu umum kumandanı **Kâzım Karabekir Paşa hazretleri**

Düşmanın semeresiz müteaddid tecavüzlerine maruz kalan **Afyonkarahisarı**

Bursa'da **Hüdâvendigâr Cami-i Şerifi**

Bursa'da **Yeşil Türbe**

بروسه مناظرندن چکرکه
Les bains de Tchéquirgué à Brousse

Bursa menâzırından **Çekirge**

Anadolu kahraman Türk kumandanlarından **Kâzım Paşa hazretleri**

Anadolu kahraman Türk kumandanlarından **Muhyiddin Paşa hazretleri**

Anadolu kahraman Türk kumandanlarından
Cevad Paşa hazretleri

Öteden beri kahramanlığı ile şöhret-şiâr Anadolu kumandanlarından
Nureddin Paşa hazretleri

İlk seferberlikden beri Anadolu evladını müteaddid sahne-i harbe sevke vasıta-i nakil, bu kere de düşmanın kendi yurduna tecavüzü üzerine kahraman vatan evladlarını sevk eden **Eskişehir İstasyonu**

يونانيلرك دفعاتله تجاوزينه معروض قالان كمليك قصبه‌سى

La Ville de Guemlik

Yunânîlerin defeatle tecavüzüne maruz kalan **Gemlik kasabası**

أوز آنا وطن « ازمیر » کمروکی مناظرندن

Les entrepôts de la Douane à Smyrne

Öz anavatan **İzmir gümrüğü menâzırından**

يوك ملت مجلسنك مقر اجتماعى اولان انقره شهرينك منظرهٔ عموميه‌سى

LA VILLE D'ANGORA

Büyük Millet Meclisinin makarr-ı içtimaı olan
Ankara şehrinin manzara-i umumiyesi

Ankara Büyük Millet Meclisi tarafından Londra Sulh Konferansı'nda heyet-i murahhasaya iştirak eden

Cavid Bey **Ahmed Rıza Bey**

Uue vue d'Andrinople ادرنه شهری

Edirne şehri

ادرنه ایچون

یاد ایللره دوشدك ، ینه اغیاره ویرلدك . . .
لکن بونی بیلسین که او قلبکده یانان کین

تحقیر ایله ، تهدید ایله هیچ سونمیه‌جکدر ،
تورکك یوزی سندن ینه هیچ دونمیه‌جکدر .

خونیله ، حیاتیله وعزمیله بوملت
عکس ایتدیره‌جك شرقه ینه نور حقیقت !

بر کعبه‌سی‌سك سن‌ده بو کون ملتك ایشته :
سوزشلی نظرلر ینه تیتره‌ر اوزرکده .

— همشهریلرمه —

هجرانلی دوداقلرده‌کی فریاد ومناجات
اللهه چیقار ، ایکله‌شیر عکسیله سماوات .

اللهی اشارت ایدییور افقه منارات ،
آلامنی توجیه ایدییور حقه بوهیئات .

بیکارجه ییلك حقی اولونماز بو کون افنا ،
حق قوت ایسه قوتی حقدر ایدن اعلا !...

عزمکده دوام ایت وجهادکده متین اول :
البته موفق اوله‌جقسك سن ، امین اول .

ادرنه‌لی
محمود ندیم

Edirne İçin

- Hemşehrilerime -

Yâd ellere düşdün, yine ağyâra verildin…
Lâkin bunu bilsin ki o kalbinde yanan kin

Tahkir ile, tehdid ile hiç sönmeyecektir,
Türk'ün yüzü senden yine hiç dönmeyecektir.

Hûniyle, hayatıyla ve azmiyle bu millet
Aks etdirecek şarka yine nur-ı hakikat!

Bir ka'besisin sen de bugün milletin işte:
Suzişli nazarlarına titrer üzerinde.

Hicranlı dudaklardaki feryad ve münacat
Allah'a çıkar, inleşir aksiyle semavât.

Allah'ı işaret ediyor ufka minârât,
Âlâmını tevcih ediyor hakka bu hey'ât.

Binlerce yılın hakkı olunmaz bugün ifnâ,
Hak kuvvet ise kuvveti hakdır eden i'lâ!..

Azminde devam et ve cihadında metin ol:
Elbette muvaffak olacaksın sen, emin ol.

Edirneli **Mahmud Nedim**

Londra Sulh Konferansı'nda mevcud bulunan Türkiye hükûmeti Paris mümessili **Nâbî Bey**

Ankara Büyük Millet Meclisi tarafından sulh konferansına izam kılınan **Câmî Bey**

Necib bir hiss-i aşk ile mağdur ve mazlum Türklüğü hakiki Fransız faziletine
has bir sûretde bir an müdafaadan fâriğ olmayan asil **Piyer Loti (Pierre Loti) cenabları**

Anadolu kahraman Türk kumandanlarından miralay **Hasan İzzeddin Bey**

Kahraman **Rauf Bey**

Anadolu kalpgâhı **Konya şehri**

قواى ملیه مؤسسلرینك ایلك اجتماعكاهلرى اولان (سیواس) مكتب سلطانیسى

Vue de Şivas

Kuvayımilliye müessislerinin ilk içtimagâhları olan
Sivas Mekteb-i Sultanisi

سنوسیلرك شیخ اکبری السیداحمد السنوسی حضرتلری حرب عمومینك هردرلو مشکلاتی آراسنده بحرسفیدی کچمش مرکز خلافته کلمشدر. مقصد علوی سی عالم اسلامی نفاق وشقاقدن بری قیلمق وبالجمله دشمنلره قارشی اتحاد ایدی . استانبوله تشریفلری [۲ ایلول ۱۳۳٤/۱۹۱۸] تاریخنده پادشاهمزك قیلیچ قوشانمه مراسمی عرفه سنه تصادف ایتمشدی . اجرا اولونان تقلید سیف مراسمنده حضرت عمر الفاروقك قیلیجنی خلیفه وپادشاهه بوشیخ مکرم قوشاتمشدر . اوزماندنبری مقام خلافتده بولنان شیخ مکرم متارکه یی متعاقب بروسه یه وصکره قونیه یه واورادن مدافع حق قوای ملیه مؤسسلرینه اشتراك ایله سعی مساعیٔ دیندارانه ده بولندیلر و ۱۸ شباط ۳۳۷ جمعه کونی سیواس ده جامع کبیرده خطبه قرائت ایدوب بالذات وظیفهٔ امامتی ایفا بیورمشلردر.

السیّد احمد الشریف السنوسی حضرتلری

Cheih SOUNOUSSI

Es-seyyid Ahmed eş-Şerif es-Senûsî hazretleri

Senûsîlerin şeyh-i ekberi es-seyyid Ahmed es-Senûsî hazretleri Harb-i Umumi'nin her dürlü müşkilatı arasında Bahr-i Sefid'i geçmiş merkez-i hilafete gelmişdir. Maksad-ı ulvisi âlem-i İslam'ı nifak ve şikakdan berî kılmak ve bilcümle düşmanlara karşı ittihad idi. İstanbul'a teşrifleri (2 Eylül 1334/1918) tarihinde padişahımızın kılıç kuşanma merasimi arefesine tesadüf etmişdi. İcra olunan taklîd-i seyf merasiminde Hazreti Ömerü'l-Faruk'un kılıcını halife ve padişaha bu şeyh-i mükerrem kuşatmışdır.

O zamandan beri makam-ı hilafetde bulunan şeyh-i mükerrem mütarekeyi müteakib Bursa'ya ve sonra Konya'ya ve oradan müdâfi-i hak Kuvayımilliye müessislerine iştirak ile sa'y-i mesai-i dindârânede bulundular ve 18 Şubat 337 Cuma günü Sivas'da cami-i kebirde hutbe kıraat edüb bizzat vazife-i imameti ifa buyurmuşlardır.

Müteaddid defalar düşmanın şenaatine sahne olan
Karamürsel kasabası

اینەبولی مناظرندن
Une vue d'Inéboli

اینەبولی مناظرندن
Une vue d'Inéboli

İnebolu menâzırından

İnebolu menâzırından

آناطولی قادینلرنی دشداشلریمزك غم الربنه یاردیم و یاره لیلرك معاونتنه نصوف
آناطولیده، بولنان خانده ادیب خانم افندی

Anadolu kadınlarını dindaşlarımızın gazalarına yardım, yaralıların
muavenetine teşviken Anadolu'da bulunan
Halide Edib Hanımefendi

استقلال مارشی

قورقما، سونمه‌ز بوشقلرده یوزه‌ن آل سانجاق،
سونمه‌دن یوردیمك اوستنده توتن أك صوك اوجاق .
او بنم ملتمك بیلدیزیدر پارلایاجق ؛
او بمدر ، او بنم ملتمکدر آنجاق .

چاتما، قوربان اولایم، چهره‌کی، أی نازلی هلال !
قهرمان عرقه بر کول . نه بوشدت ، بوجلال .
سکا اولمز دوکولن قانلریمز صوکرا حلال ؛
حقیدر ، احقه طاپان ملتمك استقلال .

بن أزلدن بریدر حر یاشادم ، حر یاشارم ؛
هانکی چیلغین بکا زنجیر ووراجقمش ؟ شاشارم .
کوکرمش سیل کبی ، بندیمی چیکنه‌رك آشارم ؛
پیرتارم داغلری ، أنکینلره صیغمام ، طاشارم .

غربك آفاقی صارمشسه چلیك ژرهلی دیوار
بنم ایمان دولو کوکسم کبی سرحدم وار .
اولوسون ، قورقما ، ناصیل بویله برایمانی بوغار
مدنیت ، دیدیکك تك دیشی قانلش جاناوار ؟

آرقادانش ! بوردیمه آچلقلری بوغرانما صاقین ؛
سپر ایت کوکسکده‌کی ، دورسون بوحیاسزجه آقین ...
دوغاجقدر سکا وعد ایتدیکی کونلر الحقك ؛
کیم بیلیر ، بلکه یارین ! بلکه یارینلرده یاقین !

یاصدیغك یرلری طوپراق دیه‌رك کچمه طانی ،
دوشون آلتنده‌کی بیکلرجه کفنسز یاتانی .
سن شهید اوغلیسك، ایچیمزه یازیلدر آتاکی ؛
ویرمه دیالری آلساك‌ده بوجنت وطنی .

İstiklal Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül. Ne bu şiddet bu celal.
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma, Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın…
Doğacaktır sana vaad ettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın! Belki yarından da yakın!

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme yazıktır atanı;
Verme dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

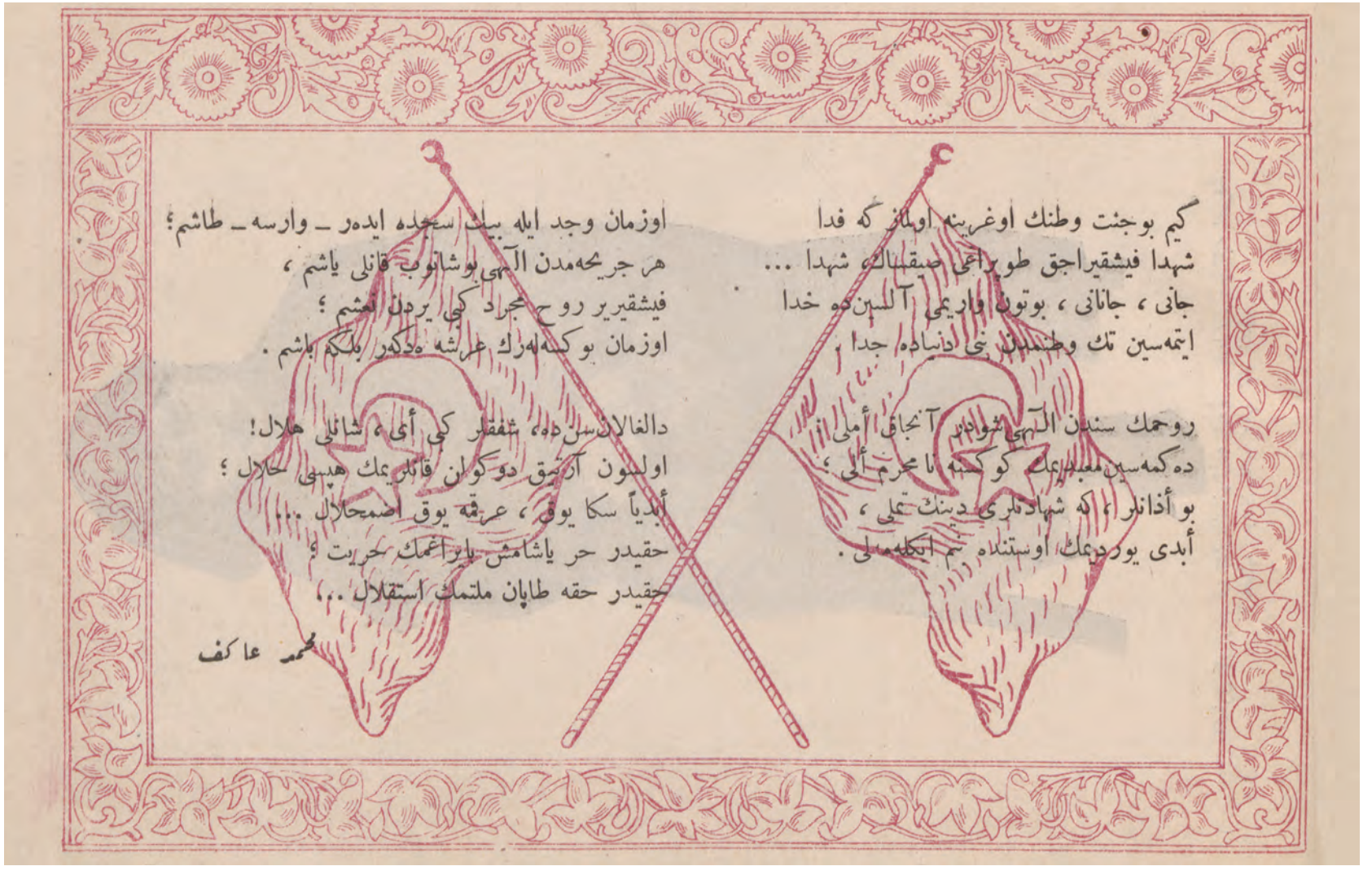

گیم بوجنت وطنك اوغرینه اولمز که فدا
شهدا فیشقیراجق طوپراغی صیقیلمالك، شهدا ...
جانی ، جانانی ، بوتون واریمی آلسین گو خدا
ایتمه‌سین تك وطنمدن بنی دانیاده جدا .

روحمك سندن الهی شوادر آنجاق أملی !
ده کمه‌سین معبدیمك کوکسنه نامحرم أیلی ؛
بو أذانلر ، که شهادتلری دینك تملی ،
أبدی یوردیمك اوستنده نم ایتمه‌مملی .

اوزمان وجد ایله بیك سجده ایده‌رم ـ وارسه ـ طاشم ؛
هر جریحه‌مدن الهی بوشانوب قانلی یاشم ،
فیشقیریر روح مجرد کبی یردن لعشم ؛
اوزمان بو کسه‌لرك عرشه دکر بلکه باشم .

دالغالانسین ده ، شفقلر کبی أملی ، شانلی هلال !
اولسون آرتیق دوکولان قانلریمك هپسی حلال ؛
أبدیاً سکا یوق ، عرقه یوق اضمحلال ...
حقیدر حر یاشامش یاراغمك حریت ؛
حقیدر حقه طاپان ملتمك استقلال ...

محمد عاکف

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda
Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda…
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli;
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden naaşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal;
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal…
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal...

Mehmed Âkif

یاساق! کری باص آ....

Yasak! Geri bas!

نومرو : ۲

انطولی هدیه سی

Souvenir d'Anatolie

۲۰۳
۱۲۲

طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره‌سی
۱۳۳۷

درسعادت — مطبعهٔ احمداحسان وشرکاسی

فیاتی ۲۰ غروش

Numero: 2

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: İsmet Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1337/1921
Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

مقصد وغایهٔ نشریاتمز :

آناطولی هدیه‌سی نامی آلتنده نشریه باشلادیغمز شو اثرده تعقیب ایتدیکمز غایه اوز واناوطنك احوال اخیره دولاییسیله انطباعاتنی ، کندیسنه صادق و جاندن صمیمی اولادلرندن اك بارز سیمالرك مناقب شهامت و حماستلرینی جانلی بر صورتده ابراز وارائه وموفقیتلرینی تأبیددن عبارت اولمقله برابر اك دنی و خونخوار دشمن جان ومالمز یونانك پای تجاوز ولوث شناعتی آلتنده ایکلهین وطن معزز یمزی خون حمیتلرینی ایثار ایله پك شانلی وجداً آنلی صورتده قهرمانانه مدافعه ودشمن عرض وجانی قهر وتدمیر ایدن عزمکار قوماندانلری، بسالتکار وشجیع امراء ضابطان وعسکرلریمزی بوتون جهانه بیلدیرمك وتورکك ابددوام بوداستان حماستنه صحنه اولان مواقعده‌کی مبانیٔ عتیقه وآثار قدیمه ومشهوره‌یی وآبدات دینیه ایله اعاظم اسلافك وخواقین عظامك مراقد مبارکه‌لرینی پك جلی اوله‌رق جانلاندیرمق واکلاتمقدر.

آیده بردفعه نشرینی قرارلاشدیردیغمز هدیه‌مزك برنجی نومروسنه کوستریلن رغبتك ادای شکرانی ایچون دها مکمل ودها روحلی برصورتده نشرینی امل ایدندیکمزدن ایکنجی نومرودن اعتباراً (پاپیه قوشه) دنیلن پارلاق ومجلا کاغده طبع ایله نفاستنه برقاندها اعتنا ایله‌مکی دوشوندك . پیاسه‌نك احوال حاضره‌سی اعتباریله کاغد تدارکنده دوچار اولدیغمز مشکلات یوزندن ایکنجی نومرومزك براز کجیکمسندن دولایی عرض اعتذار ایله فیما بعد هر آی صره ایله برر نسخه نشره غیرت ایده‌جکمزی وعد ایله اطلاعمزدن اوزاق قالان برچوق وقایع قهرمانلری ایله مواقع مشهوره ومؤسسات جدیده وآثار سالفه رسملرینه صحائفمز آچیق بولندیغندن کوندریله‌جك رسملره ممکن اولدیغی قدر لازم کلن ایضاحاتك علاوه‌سیله آدرسمزه ارسالی‌ده آیریجه رجا ایلرز ومن الله التوفیق.

Teshil-i Tabâat İdaresi
İstanbul
Servet-i Fünun matbaası dâhilinde
matbaacılığa, hattatlığa, hakkâklığa, ressamlığa ve teferruat-ı sairesine
aid her dürlü siparişât kabul ve taahhüd olunur.

Maksad ve gaye-i neşriyatımız:

Anadolu Hediyesi namı altında neşrine başladığımız şu eserde takib etdiğimiz gaye öz anavatanın ahval-i âhire dolayısıyla intibâ'âtını, kendisine sadık ve candan samimi evladlarından en bariz sîmâların menâkıb-ı şehâmet ve hamasetlerini canlı bir suretde ibraz ve irae ve muvaffakiyetlerini teyidden ibaret olmakla beraber en denî ve hunhar düşman can ve malımız Yunan'ın pay-ı tecavüz ve levs-i şenaati altında inleyen vatan-ı muazzezimizi hûn-ı hamiyetlerini îsâr ile pek şanlı vecden anlı suretde kahramânâne müdafaa ve düşman ırz ve canı kahr u tedmîr eden azimkâr kumandanları, besâletkâr ve şecî' ümera, zabitan ve askerlerimizi bütün cihana bildirmek ve Türk'ün ebed-devam bu destan-ı hamasetine sahne olan mevâkideki mebânî-i atîka ve âsâr-ı kadime ve meşhûreyi ve âbidât-ı diniyye ile e'âzım-ı eslâfın ve havâkîn-i izâmın merâkid-i mübarekelerini pek celî olarak canlandırmak ve anlatmakdır.

Ayda bir def'a neşrini kararlaşdırdığımız hediyemizin birinci numerosuna gösterilen rağbetin edâ-yı şükranı için daha mükemmel ve daha ruhlu bir suretde neşrini emel edindiğimizden ikinci numerodan itibaren (papiye kuşe) denilen parlak ve mücellâ kâğıda tab' ile nefasetine bir kat daha itina eylemeği düşündük. Piyasanın ahval-i hâzırası itibariyle kâğıd tedarikinde düçar olduğumuz müşkilat yüzünden ikinci numeromuzun biraz gecikmesinden dolayı arz-ı itizar ile fîmâ-ba'd her ay sıra ile birer nüsha neşre gayret edeceğimizi vaad ile ittilâ'ımızdan uzak kalan birçok vekâyi kahramanları ile mevâki'-i meşhûre müessesât-ı cedide ve âsâr-ı sâlife resimlerine sahâifimiz açık bulunduğundan gönderilecek resimlere mümkün olduğu kadar lazım gelen izahatın ilavesiyle adresimize irsali de ayrıca rica eyleriz. Ve minellâhi't-tevfîk.

1313 (1897) senesi Yunan zaferinin kahramanları

Hasan Paşa, Rıza Paşa, Hamdi Paşa, Neşet Paşa, Edhem Paşa, Rüşdi Paşa, Hayri Paşa, Haydar Paşa, Mahmud Paşa
Konstantin'in hafızasında daima canlı bir hatıra

Mustafa Kemal Paşa hazretleri kumandanları arasında

İnönü zafer-i aziminden evvel **Mustafa Kemal Paşa** hazretlerinin teftîşâtı

Büyük Millet Meclisinin sene-i devriye-i tesisi olan 22 Nisan sene 337'deki tezâhürât ve Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin ahaliyi selamlayışı
Ankara'da Heyet-i Vekile Dairesi

Solda: Garb orduları kumandanı iken ahiren dâhiliye vekâletine tayin edilen **Refet Paşa hazretleri**

Sağda: Kuvayımilliye erkân-ı harbiye-i umumiye reisi ve garb cebhesi kumandanı **İsmet Paşa hazretleri**

Sivas mebusu ve Meclis-i Millî idare memuru **Rasim Bey**

Adliye vekili **Şevket Bey**

Trabzon mebusu ve maliye vekili **Hasan Bey**

Meclis-i Millîde tayin-i esâmî suretiyle re'y toplanırken
1- Konya mebusu **Abdürrahim Çelebi**, **2-** Üsküdar mebusu **Neşet Bey**, **3- Subhi Bey**, **4- Hâcim Bey**

Büyük Millet Meclisi maarif vekili
Hamdullah Subhi Bey

Mersin mebusu ve nafia vekili erkân-ı harbiye miralayı
Ömer Lütfi Bey

Ankara hükûmeti tarafından bu defa tekrar Avrupa'ya izam olunan
Bekir Sami Bey

Rüesa-yı aşâyir-i ekraddan Dersim mebusu **Diyab Ağa**

Mustafa Kemal Paşa hazretleri: Köylü kardaşlarımızın derdlerini dinlerken

1- Miralay İsmail Bey 2- Ahmed Han 3- Sezai Bey

Topçu sevâhil kahraman müdâfileri, Millet Meclisi azaları miralay **Selahaddin Adil Bey**'in karargâhında

هجوم بوروسی

بکله‌یوردق بوکونی ، بویله کونی ؛
دیکله‌یوردق بورونك صوك سوزینی
قاچیور ایشته بوزولدی دشمن
یورویك ، کلدی هزیمت دوکونی ...

انتقام ! ایشته بو درد هجران
چیقمه‌سین ها ، یورکمکدن برآن .
چیکمنه ، ای کوکبهٔ شان وظفر !
قالمه‌سین بر چیقه‌جق دشمن جان ...

هایدی طاق سونکوکی ، الله ، الله ..
صاپله هردشمنه ، یوق پونده کناه .
بوهجومکله وطن افقندن
دوغه‌جق بر ابدی شانلی صباح .

قاچه‌دن صاپله، یتیش ، قوش،کیت، ئه‌ز ؛
سونکولنمزسه بودشمن بیتمز .
کورله‌نیرسه بوکولوب سونکو اوجی
دیمجکله قفاسندن ینه ئه‌ز ...

سلاحك قانده کورونمزاولسون ؛
قاپلاسین هربانی برقانلی یوصون .
دره‌لر ، چایلر ، آچیقلر ، طاغلر
لاشه‌دن محشره دونسون دولسون ..

سلاح اومزکده دونرکن، ملت
دوکه‌جك پایکه منت ، منت . .
یاشا ، ای کوکبهٔ شان وظفر !
سکا تاروح وطندن حرمت !

(یکی کون) **حسین سعاد**

Hücum Borusu

Bekliyorduk bugünü, böyle günü;
Dinliyorduk borunun son sözünü
Kaçıyor işte bozuldu düşman
Yürüyün, geldi hezimet düğünü…

İntikam! İşte bu derd-i hicran
Çıkmasın ha, yüreğinden bir an.
Çiğne, ey kevkebe-i şan ü zafer!
Kalmasın bir çıkacak düşman can…

Haydi tak süngünü, Allah, Allah…
Sapla her düşmana, yok bunda günah.
Bu hücumunla vatan okundan
Doğacak bir aydı şanlı sabah.

Kaçmadan sapla, yetiş, koş, git, ez;
Süngülenmezse bu düşman bitmez.
Körlenirse bükülüb süngü ucu
Dipçikle kafasından yine ez…

Silahın kanda görünmez olsun;
Kaplasın her yanı bir kanlı yosun.
Dereler, çaylar, açıklar, dağlar
Lâşeden mahşere dönsün dolsun…

Silah omuzunda dönerken, millet
Dökecek pâyına minnet, minnet…
Paşa, ey kevkebe-i şan ü zafer!
Sana tâ ruh-ı vatandan hürmet!

(Yenigün) **Hüseyin Suad**

كاظم قره بكر پاشانك اوردويه قارص يادكارى

Le butin pris à Kars par Kiazim Kara Békir Pacha.

Kâzım Karabekir Paşa'nın orduya Kars yadigârı

سید احمدالسنوسی حضرتلری طوپقپو سرایندہ خرقۂ سعادت قپوسی اوکنده وضع خشوعده
El-Seïd Ahmed Sounoussi devant la porte du Hirkaï-Séadet à Top-Kapou Seraï

این اوکی مظفریتی مناسبتیله ۱۴ نیسان ۳۳۷ تاریخنده دیار بکرده بولنان شیخ احمدالسنوسی حضرتلرندن بویوك ملت مجلسی رئیسی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه وارد اولان تلغرافنامه صورتی :

مخصوص کوزلرکزدن اوپر وعرض حرمت ایلرم . ذات دولتلرینه قارشی خصوصی عبودیت واحترامم صوك درجه‌در . بڑ برشخص واحد کبی بز وآرمزده آریلق کورمیورم . جناب حقك لطف وعنایتنه استناداً اسلامیتك تعالیسی اوغورنده ابذال بویوریلان همم جلیله‌لریله تأمین اولنان مظفریات وموفقیات عظیمه‌لرندن دولایی عن صمیم القلب عرض تبریکات ایلرم. دشمنك مغلوباً ومنهزماً پریشان اولدیغنی اولجه عالم رؤیاده کورمش وبونك مژده‌سنی ذات دولتلرینه عرض ایتمشدم . جناب حقه حمدوشکر اولسونکه بورؤیا عیناً تحقق ایتدی . بوندن بویله‌ده توالی ایده‌جك مظفریتلر وموفقیتلر تبشیرینی ذات دولتلرینه عرض ایتمکله مفتخر اولمق آرزو ایده‌رم . موفقیاتکزی تتویج ایدن صوك مظفریتدن دولایی نه قدر مسرور اولدیغمی تعریف وایضاح ایده‌مم . سه‌ویجمدن سجدۂ شکرانه قاپاندم. خصوصیله سزدن کوردیکم توجه وحسن معامله‌دن صوك درجه ممنونم. جناب‌حق، خدمات مشکوره‌کزی قرین اجرومثوبات بویورسون. کیجه کوندوز کرك ذاتکزه وکرك بالعموم رجال حکومته دعا ایدییور واردومزك تمادیٔ نصرت وموفقیتنی تضرع ایلیورم ایکی کون صوکرا اصحاب کرام واولیای فخام حضراتنك تربه‌لرینی زیارت واونلرك ارواح طیبه‌سنه دخالت ایتمکه کیده‌جکم. جناب‌حق قبول بویورسون. توجهاتکزك دوامنی خاصةً رجا ایلرم افندم .

احمد الشریف سنوسی

İnönü muzafferiyeti münasebetiyle 14 Nisan 337 tarihinde Diyarbekir'de bulunan Şeyh Ahmed es-Senûsî hazretlerinden Büyük Millet Meclisi reisi Kemal Paşa hazretlerine varid olan telgrafname sureti:

Mahsus gözlerinizden öper ve arz-ı hürmet eylerim. Zât-ı devletlerine karşı hususi ubudiyet ve ihtiramım son derecedir. Biz bir şahs-ı vâhid gibiyiz ve aramızda ayrılık görmüyorum. Cenâb-ı Hakk'ın lütf ü inayetine istinaden İslamiyet'in te'âlîsi uğurunda ibzâl buyurulan himem-i celîleleriyle te'mîn olunan muzafferiyât ve muvaffakiyât-ı azîmelerinden dolayı an samimü'l-kalb arz-ı tebrikât eylerim. Düşmanın mağlûben ve münhezimen perişan olduğunu evvelce âlem-i rüyada görmüş ve bunun müjdesi zât-ı devletlerine arz etmişdim. Cenâb-ı Hakk'a hamd ve şükür olsun ki bu rüya aynen tahakkuk etdi. Bundan böyle de tevâlî edecek muzafferiyetler ve muvaffakiyetler tebşîrâtını zât-ı devletlerine arz etmekle müftehir olmak arzu ederim. Muvaffakiyâtınızı tetvîc eden son muzafferiyetden dolayı ne kadar mesrur olduğumu tarif ve izah edemem. Sevincimden secde-i şükrana kapandım. Hususuyla sizden gördüğüm teveccüh ve hüsn-i muameleden son derece memnunum. Cenâb-ı Hak, hidemat-ı meşkûrenizi karîn-i ecir ve mesûbât buyursun. Gece gündüz gerek zâtınıza ve gerek bilumum ricâl-i hükûmete dua ediyor ve ordumuzun temâdî-i nusret ve muvaffakiyetini tazarru' eyliyorum. İki gün sonra ashab-ı kirâm ve evliya-yı fihâm hazerâtının türbelerini ziyaret ve onların ervâh-ı tayyibesine dehâlet etmeye gideceğim. Cenâb-ı Hak kabul buyursun.

Teveccühâtınızın devamını hassaten rica eylerim efendim. **Ahmed es- Şerif Senûsî**

Seyyid Ahmed es-Senûsî hazretleri Topkapı Sarayı'nda
Hırka-i Saadet Kapısı önünde vaz-ı huşûda.

انقره هیئت مرخصه‌سی انکلتره‌ده «ووکینغ» جامعشریفی زیارت ایدرکن

La délégation d'Angora visitant la Mosquée de Londres.

١ بكر سامی بك افندی
٢ شیخ رحمة‌الله (لورد هدلی)
٣ ذكائی بك
٤ یونس نادی بك
٥ رؤف احمد بك
٦ غفار خان ، عجم نظارندن
٧ دوقتور نهاد رشاد بك
٨ مولوی مصطفی خان، جامعشریف امامی
٩ دوقتور مصطفی هارون له‌ون
١٠ سری بك
١١ روشن اشرف بك
١٢ خالد شه‌لدره‌یق بك
١٤ منیر بك
١٥ پروفسور عبدالمومی (اوقسفورد)
١٦ احمد ناجی بك
١٧ طلعت بك
١٨ موسیو ستەمپ
١٩ دوزه محمد (آفریقان تایمس محرر وصاحبی)
٢٠ كیزار سید مور
٢١ حبیب‌الله لوو غروو
٢٢ مادام لووز
٢٣ محمد عبدالرؤف
٢٤ تاكر فاضل سوویغ
٢٥ خلیفه عبدالحق (ایسلامیك ره‌وو) مدیری
٢٦ قواجا ناظر احمد (امام كاتبی)
٢٧ عبدالله رحمت‌الله ـ ٢٨ اشرف باروووز ـ ٢٩ مریم له‌ون خانم ـ ٣٠ موسیو چاپلد ـ ٣١ حاجی صاوال تجاردن ـ ٣٢ پروفسور قاسم قپاقپا (هیئت حضورنده اهتدا ایتمشدر)
٣٣ اسكندرخان ـ ٣٤ ناصراحمد ـ ٣٥ محمد ناواز ـ ٣٦ عزیزاوانز ـ ٣٧ عزیزه أوانز خانم ـ ٣٨ موسیوویتبورن ـ ٣٩ خورشیدخان ـ ٤٠ مولوی محمد اسلام كتبخانه‌سی صاحبی

1- Bekir Sami Beyefendi
2- Şeyh Rahmetullah (Lord Hedli)
3- Zekai Bey
4- Yunus Nadi Bey
5- Rauf Ahmed Bey
6- Gaffar Han, Acem nüzzarından
7- Doktor Nihad Reşad Bey
8- Mevlevi Mustafa Han, cami-i şerif imamı
9- Doktor Mustafa Harun Leon
10- Sırrı Bey
11- Ruşen Eşref Bey
12- Halid Sheldrake Bey
14- Münir Bey
15- Profesör Abdülmevahi (Oxford)
16- Ahmed Naci Bey
17- Talat Bey
18- Mösyö Stemp
19- Duze Mehmed (Afrikan Times muharriri ve sahibi)
20- Gizar Seyyid Mor
21- Habibullah Lor Grov
22- Madam Lovez
23- Mehmed Abdurrauf
24- Takir Fazıl Suvig
25- Halife Abdülhak (İslamik Revu) müdürü
26- Kavaca Nazır Ahmed (imam kâtibi)
27- Abdullah Rahmetullah
28- Eşref Barvuz
29- Merimleun Hanım
30- Mösyö Çapled
31- Hacı Saval, tüccardan
32- Profesör Kasım Kapakpa (heyet huzurunda ihtida etmişdir)
33- İskender Han
34- Nasır Ahmed
35- Mehmed Navaz
36- Aziz Evanez
37- Azize Evanez Hanım
38- Mösyö Vitiburen
39- Hurşid Han
40- Mevlevi Mehmed, İslam kütüphanesi sahibi

Ankara Heyet-i Murahhasası İngiltere'de
“Vuking” Cami-i Şerifi'ni
ziyaret ederken

۱۷ مایس ۱۹۳۱ ده (لوزان) ده اوچنجی سنهٔ دوریهٔ اجتماعی عقد ایدن تورك قونغره‌سی اعضاسی

Troisème annivairsaire du congrès Turc à Lausanne

17 Mayıs 1921'de (Lozan)'da üçüncü sene-i devriye-i içtimaını akd eden
Türk Kongresi azası

کنیج نسله برخطابده یاریجالر

کنیج نسل ، کنیج نسل ،
بوینك بوکولمه‌سین !
کوزکدن یاشی سیل ؛
اونوتما : أرکسك !

أوه‌ت ، بختك قارا ،
أوه‌ت دردك درین ؛
برر قانلی یارا :
أدرنه‌ك ، ازمیرك .

بوکونکی ایشك شو :
کینکی بیله‌مك ،
بویوك قورتولوشی
تا کریدن دیله‌مك ...

نه‌یه یارایاجق
بوکولمش بر بوبون ؟
حاضرلانیور ، باق ،
ینه قانلی اویون .

بر آوچ طوزلو صو
شفامی بو درده ؟
شفانك دوغروسی
ایلری سپرده .

آغلامق ، بو بر سوس !
هیچ بکزه‌رمی ، حاشا ،
ده‌لینمش برکوکس
أکیلمش بر باشه ؟

قانه باتمش وطن ،
او مقدس آننه .
اوزاقده یاس طوتان
ازمیرله أدرنه ؛

بروسه‌ده آغلایور
عثمانلی مزاری ؛
آتشلر داغلایور
خداوندکاری ...

کوزکك اوکنده
یانان بوخیاله
باقدیقجه ، دوشوندده
قاتلانما بوحاله .

تیتره‌مه‌سین سسك ؛
یوکسك‌طوت باشکی ؛
سیل ، کیمسه کورمه‌سین
کوزکك یاشنی .

دوشمان سندن اورکسون ،
خائنلر قورقاقدر .
اونوتما : سن تورکسك ؛
انتقامده حقدر .

جنتده کیلری
عزمکله سویندیر .
سن آتیل ایلری ،
استقبال سنکدر ...

عدل سالهر

Genç Nesle Bir Hitabdan Parçalar

Genç nesil, genç nesil,
Boynun bükülmesin!
Gözünden yaşı sil,
Unutma: Erkeksin!
Evet, bahtın kara,
Evet derdin derin;
Birer kanlı yara:
Edirne'n, İzmir'in.
Bugünkü işin şu:
Kinini bilemek,
Büyük kurtuluşu
Ta geriden dilemek…
Neye yarayacak
Bükülmüş bir boyun?
Hazırlanıyor, bak,
Yine kanlı oyun.

Bir avuç tuzlu su
Şifa mı bu derde?
Şifanın doğrusu
İleri siperde.
Ağlamak, bu bir sus!
Hiç benzer mi, haşa,
Delinmiş bir göğüs
Eğilmiş bir başa?
Kana batmış vatan,
O mukaddes anana.
Uzakta yas tutan
İzmir'le Edirne;
Bursa'da ağlıyor
Osmanlı mezarı;
Ateşler dağlıyor
Hüdavendigâr'ı …

Gözünün önünde
Yunan bu hayale
Bakdıkça, düşün de
Katlanma bu hâle.
Titremesin sesin;
Yüksek tut başını;
Sil, kimse görmesin
Gözünün yaşını.
Düşman senden ürksün,
Hainler korkakdır.
Unutma: Sen Türk'sün,
İntikam da hakdır.
Cennetdekileri
Azminle sevindir.
Sen atıl ileri,
İstikbal senindir …

Celal Sahir

Öz anavatan İzmir şehri ve **Kadifekale**

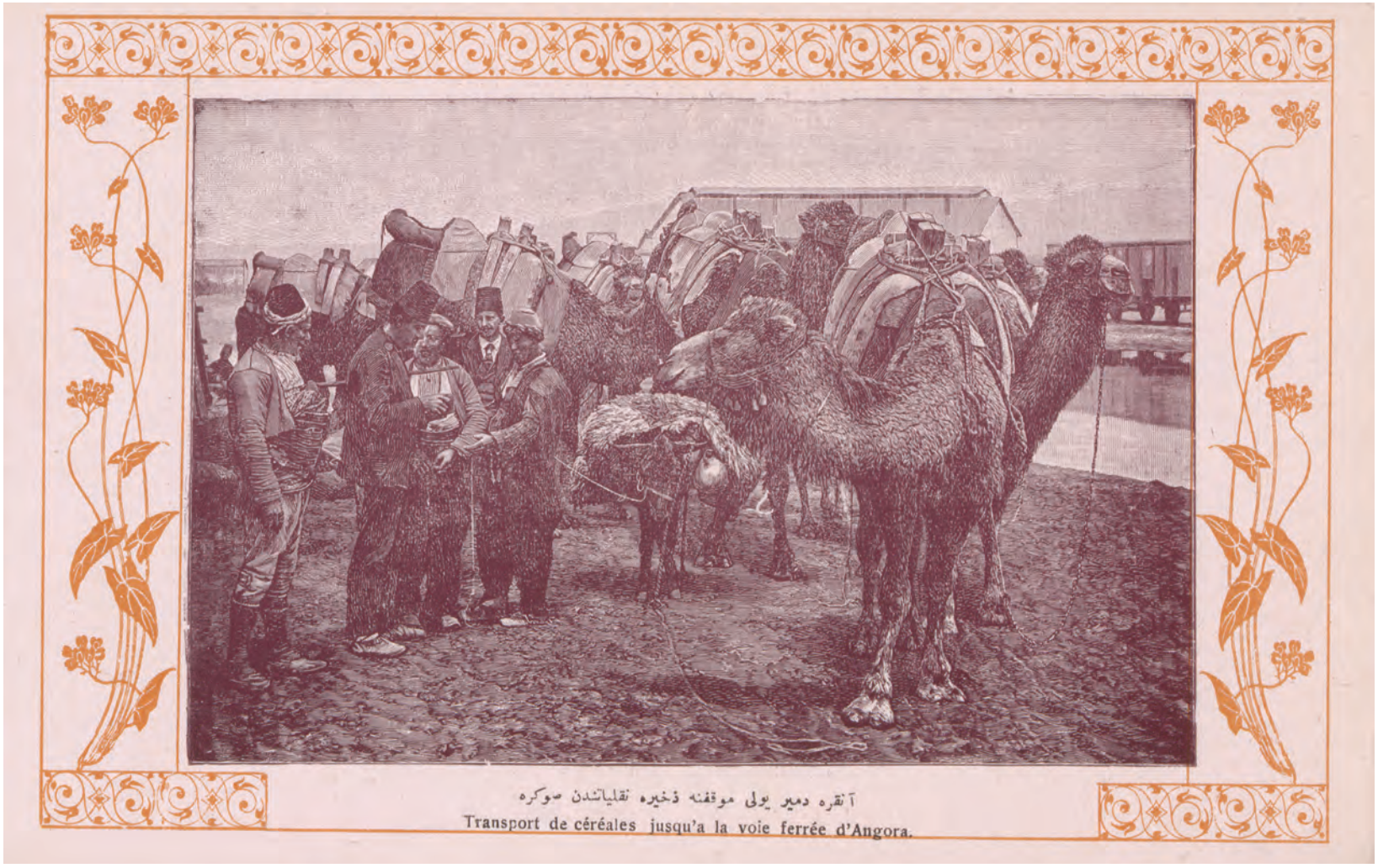

Ankara demiryolu mevkıfına zahire nakliyatından sonra

مهم وقایع حربیه یه صحنه اولان دکرمن دره قریه‌سی
Le village de Déïrmendéré qui vient d'être le théatre d'importantes opérations militaires,

دکرمن دره اسکله‌سی
Le débarcadère de Déïrmendéré.

Mühim vekâyi-i harbiyeye sahne olan **Değirmendere Karyesi**

Değirmendere İskelesi

Ankara demiryolu güzergâhında **Pekdemir köyü** ve cisr-i cesimi

Bursa'da **Yıldırım Gazi Türbesi**

Osmanlı şan ü şevketinin mehd-i tecelli ve zuhuru **Söğüd kasabası**

Söğüd'de denî düşmanın tecavüzüne uğrayan **Ertuğrul Gazi** türbe-i münifesi

Düşmanın pay-i tecavüzünden
tathir edilen İzmit'de **Hamidiye Caddesi**

İzmit'de **Mekteb-i İdadi-i Mülkî**

ترکیه‌ده یونان فجایعی [*]

ککبوزه وحوالیسنده‌کی یونان قطعات عسکریه‌سنه منسوب ومغنیسا فرقه‌سنك اون اوچنجی آلای اوچنجی طابور قوماندانی یوزباشی (جانوداکی) ۱۶ نیسان سنه ۳۳۷ تاریخنده معیتنده برچوق افراد واشقیا اولدیغی حالده هرکدیه کله‌رك استاسیوندن یاریمجه‌استاسیونه کشیده ایلدیکی برتلغرافله یاریمجه قریه‌سی‌هیئت‌اختیاریه‌سی جلب ، دعوت ایتدیکی وبونك اوزرینه قریه‌جه (امام حافظ آمین) (علاء الدین اوغلی حسن) و (قهوه‌جی سلیمان چاوش) نام اشخاصدن مرکب اوله‌رق تشکیل واعزام قلنان هیئتی مومی‌الیه قوماندان توقیف ایدرك عسکرله برابر کلن بر یونان طورپیدوسنك بومباردمانی آلتنده کوپی محاصره و فوق‌العاده هیجان واندیشه ایچنده اوتدیه بریه قوشوشمغه‌وتحصن ایده‌جك بر یر آرامغه قویولان ارکك وقادین وچوجوقلر اوزرینه توجیه اولونان ما کنه‌لی تفنك وپیاده‌آتشلریله وطورپیدودن آتیلان کوللرله اهالیٔ اسلامیه‌یی قتل واتلاف‌ایلدکلری کبی قریه‌یه حین دخوللرنده فرار ایده‌میوب اللرینه دوشن کوی بکجیسی (اوزومجی اوغلی مصطفی چاووش) دمیریولی عمله‌سندن (صفر اوغلی حسن) و (یاریمجه‌لی صاریجیلرلی رفعتك چوبانی (عرب علی) صورت فجیعه‌ده ووحشیانه‌ده شهید ومتوفا منلا رضا افندینك مخدومی اولوب هنوز أولیان مجروحلرك عذاب وفغانی اوزرینه ایچه‌جك صویی کتورن اون ایکی یاشنده (محرم) باشندن ویوزندن متعدد سونکو وبچاقلرله جرح ایدلمش وزوالللی نقل اولوندیغی حیدرپاشا خسته‌خانه‌سنده وفات ایتمشدر .

استانبولك پك یقینندە حادث اولان بووقعه فجیعه‌نك طرز جریانی وبو وقعه دولایسیله‌ده افنا ایدیلن اهالیٔ اسلامیه ایله اموال مغصوبه‌نك مقداری حقنده محلاً صورت موشکافانه‌ده تحقیقات اجراسنه مع‌التأسف امکان بولونه‌مامشدر .

[*] مهاجرین مدیریت عمومیه‌سی طرفندن نشر ایدیلن برنجی کتاب صحیفه ـ ۹۷

سونکو وبچاقله برصورت فجیعه‌ده قتل ایدیلان یاریمجه‌لی (۱۲) یاشنده محرم

Türkiye'de Yunan Fecayii*

Gekbuze ve havalisindeki Yunan kıtaât-ı askeriyesine mensub ve Manisa fırkasının on üçüncü alay üçüncü tabur kumandanı Yüzbaşı (Canodaki) 16 Nisan sene 337 tarihinde maiyetinde birçok efrad ve eşkıya olduğu hâlde Hereke'ye gelerek istasyondan Yarımca İstasyonu'na keşide eylediği bir telgrafla Yarımca karyesi heyet-i ihtiyariyesini celb, davet etdiği ve bunun üzerine karyece (İmam Hafız Emin) (Alaeddin oğlu Hasan) ve (Kahveci Süleyman Çavuş) nam eşhasdan mürekkeb olarak teşkil ve izam kılınan heyeti mumaileyh kumandan tevkif ederek askerle beraber gelen bir Yunan torpidosunun bombardımanı altında köyü muhasara ve fevkalade heyecan ve endişe içinde öteye beriye koşuşmağa ve tahassun edecek bir yer aramağa koyulan erkek ve kadın ve çocuklar üzerine tevcih olunan makineli tüfenk ve piyade ateşleriyle ve torpidodan atılan güllelerle ahali-i İslamiyeyi katl ü itlaf eyledikleri gibi karyeye hin-i duhullerinde firar edemeyüb ellerine düşen köy bekçisi (Üzümcüoğlu Mustafa Çavuş) demiryolu amelesinden (Saferoğlu Hasan) ve (Yarımcalı Sarıcılarlı Rıfat'ın çobanı (Arap Ali) suret-i feciada ve vahşiyanede şehid ve müteveffa menla Rıza Efendi'nin mahdumu olub henüz ölmeyen mecruhların taleb ve figanı üzerine içecek suyu getüren on iki yaşında (Muharrem) başından ve yüzünden müteaddid süngü ve bıçaklarla cerh edilmiş ve zavallı nakl olunduğu Haydarpaşa Hastahanesinde vefat etmişdir.

İstanbul'un pek yakınında hâdis olan bu vaka-i fecianın tarz-ı cereyanı ve bu vaka dolayısıyla ifna edilen ahali-i İslamiye ile emval-i mağsubenin mikdarı hakkında mahallen suret-i müşkafanede tahkikat icrasına maatteessüf imkân bulunamamışdır.

* Muhacirin müdiriyet-i umumiyesi tarafından neşr edilen birinci kitab, sahife 97

Süngü ve bıçakla bir suret-i feciada katl edilen
Yarımcalı 12 yaşında Muharrem

یونانلیلرك یکیشهردهکی تخریباتندن حکومت قوناغی

Les ruines de la batisse gouvernementale à YÉNI-CHÉHIR

یکیشهرك اخیراً یونانلیلر طرفندن اشغالی اثناسنده حکومت وبلدیه دائرهلریله تکیهسی یونان عسکرینك چکیلمسی متعاقب بومبالرله آتیلمش ، چارشی کاملاً یافیلمش خلقك اولرندهکی ، دکانلرندهکی اموال واشیاسی، جامعك خالی وسجادهلری عسکر کریسندهکیدن روم وارمنیلر طرفندن نهب وغارت ایله کملیك جهتلرینه کوتورلمش ونسوانه پك فجاعت آمیز تجاوزاتده بولنلمش وبو قضایه مربوط یکرمی قدر کوی مصادمه نتیجهسی اولهرق اشیا ومواشیسی کاملاً کملیك جهتنه کتورلمش اولدیغی خداوندکار ولایتندن آلنان ۲۶ کانون اول ۳۳۶ تحریراتله ازبار قلنمغله ۳ کانون ثانی ۳۳۷ تاریخ و ۵۰۵۰۸ نومرولی تذکرهایله خارجیه نظارتنه اشعار کیفیت اولنمشدر.

بو خصوصده دها زیاده تفصیلاتی حائز اولوب قائممقام (...) یکك مشاهدات وتدقیقاتنه مستند وحربیه نظارتنه مورود راپوردن آلنان معلومات بروجه آتیدر :

۲۷ تشرین اول سنه ۱۳۳۶ چهارشنبه کونی آلاتورقه ساعت ایکیده یونان عسکرلری بر قاچ قولدن یکیشهری اشغال ایلدی. اشغالك ایکنجی کونی یونان قطعاتی قوماندانی [جنرال الکساندر]کده معلوماتی لاحق اولدیغی حالده اشراف مملکت وألهکچیریله بیلن کنجلر دردست وتحت توقیفه آلنمغه باشلاندی ، شهر هرج ومرج اولدی. اهالی محلیهدن اولان خرستیانلرده یونان عسکرلریله تشریك مساعی ایلهك صورتیله شهردهکی مسلمان خانهلری بر بر طولاشیلهرق اشیا طوپلانمغه باشلاندی . اشغالك دردنجی کونی بالعموم خرستیان قادین وارککلر معاشیا آرابهلرله قوماندانلقجه بروسهیه سوق ایدلدی. تحت توقیفه آلنمش اولان بش یوزه قریب اشراف مملکت متفکر کنجلره برچوق اذا وجفا ایدیلهرك پوستهپوسته بروسهیه وکملیك جهتنه سوق ایدلدی. یونانلیلر کیجه وکوندوز دکان وخانهلره تعرض ایدهرك انواع فجایعی ارتکابه أولرده اللرینه نه کچرسه طوپلایوب برابرلرنده کتیردکلری ایکی یوزی متجاوز اوتوموبیللرله بروسه وکملیکه سوقه باشلادی. قادینلرك بوغازلرندهکی حایات وزینت اشیاسی ، أولردهکی کلیم ، خالی ، یورغان ، یتاق ، کوملك خلاصه بالجمله اشیای بیتیه جبراً وکرهاً غصب ایدلدی. کیجهلری آردی آراسی کسیلمهین چیغلق، فغان وواویلاخلقك یورکلری صیزلاتیبور، کوزینك اوکنده یاپیلان فجاعت اهالی بی صوك درجه تیترهتیوردی. اولاد بابایه، بابا اولاده یاردیم ایدهجك وضعیتده بولنمیوردی . بوتون سکنهٔ مملکت ناموس وحیات قایغوسنه دوشمش ایدی هرطرفده جابجا مخدرات نسوانك عرضلرینه تسلط ایدلمکه باشلاندی. شهرهکیرهن روم وارمنی چتهلری بوتون بوفجایعه اشتراك ایدییور ، یونان عسکروضابطانك معاونت ویا مساحه لرینی کوردییوردی. اهالی یه قارشو خصمانه بروضعیت هرعسکرك وهرضابطك سیاسنده اوقونیوردی. جامعلره ، معبدلره کیریلدی ، لوحهلر پرتیلدی، قرآن عظیم الشان آیاقلر آلتنده چیکنندی، معبدلرمزك مفروشاتی غصب اولندی وپیسلندی . بتون مقدساتمزه تجاز اولندی. اشغال مدتنجه کیجهلری خانهلردن فریادوفغان اکسیك اولمادی. هله دشمنك قصبه بی اشغالنك التنجی کونی که ۳۱ تشرین اول سنه ۳۳۶ کیجهسی وکوندوزی عسکروضابطانك قوماندانلقدن تلقی ایلدکلری امراوزرینه آرتق آچیقدن آچیغه دکان واولره کیرملکه باشلاندی. اهالینك النده نه قالمش ایسه آلندی. ارککلرك قوشاق آرالری، قادینلرك قیونلرینه وارنجه یه قدر تحری ایدلدی. آرتق شهرك اویلاسی عیوقه چیقیوردی.

Yunanlıların Yenişehir'deki tahribatından hükûmet konağı

Yenişehir'in ahiren Yunanlılar tarafından işgali esnasında hükûmet ve belediye daireleriyle tekyesi Yunan askerîyenin çekilmesini müteakib bombalarla atılmış, çarşı kâmilen yakılmış halkın evlerindeki, dükkanlarındaki emval ve eşyasını, caminin halı ve seccadeleri asker gerisinde giden Rum ve Ermeniler tarafından nehb ü garet ile Gemlik cihetlerine götürülmüş ve nisvana pek fecaat-amiz tecavüzatda bulunulmuş ve bu kazaya merbut yirmi kadar köy müsademe neticesi olarak eşya ve mevaşisi kâmilen Gemlik cihetine götürülmüş olduğu Hüdavendigâr vilayetinden alınan 26 Kanun-ı Evvel 336 tahriratla izbar kılınmağla 2 Kanun-ı Sani 337 tarih ve 50508 numerolu tezkire ile hariciye nezaretine işar-ı keyfiyet olunmuşdur.

Bu hususda daha ziyade tafsilatı haiz olub Kaymakam (…) Bey'in müşahedat ve tedkikatına müstenid ve harbiye nezaretine mevrud rapordan alınan malumat bervech-i atidir:

27 Teşrin-i Evvel sene 1336 Çeharşenbe (Çarşamba) günü alaturka saat ikide Yunan askerleri birkaç koldan Yenişehir'i işgal eyledi. İşgalin ikinci günü Yunan kıtaât kumandanı (General Aleksandr)ın da malumatı lahik olduğu hâlde eşraf-ı memleket ve ele geçirilebilen gençler derdest ve taht-ı tevkife alınmağa başlandı, şehir hercümerç oldu. Ahali-i mahalliyeden olan Hristiyanlar da Yunan askerleriyle teşrik-i mesai eylemek suretiyle şehirdeki Müslüman haneleri birer birer dolaşılarak eşya toplamağa başlandı. İşgalin dördüncü günü bilumum Hristiyan kadın ve erkekler maa eşya arabalarla kumandanlıkça Bursa'ya sevk eyledi. Taht-ı tevkife alınmış olan beş yüze karib eşraf-ı memleket mütefekkir gençlere birçok eza ve cefa edilerek posta posta Bursa'ya ve Gemlik cihetine sevk edildi. Yunanlılar gece ve gündüz dükkan ve hanelere taarruz ederek enva-ı fecayii irtikaba evlerde ellerine ne geçirse toplayub beraberlerinde getirdikleri iki yüzü mütecaviz otomobillerle Bursa ve Gemlik'e sevke başladı. Kadınların boğazlarındaki huliyyat ve ziynet eşyası, evlerdeki kilim, halı, yorgan, yatak, gömlek hülasa bilcümle eşya-yı beytiyye cebren ve kerhen gasb edildi. Geceleri ardı arası kesilmeyen çığlık, figan ve vaveyla halkın yüreğini sızlatıyor, gözünün önünde yapılan fecaat ahaliyi son derece titretiyordu. Evlad babaya, baba evlada yardım edecek vaziyetde bulunmuyordu. Bütün sekene-i memleket namus ve hayat kaygusuna düşmüş idi her tarafda cabeca muhadderat-ı nisvanın arzlarına tasallut edilmeye başlandı. Şehre giren Rum ve Ermeni çeteleri bütün fecayia iştirak ediyor, Yunan asker ve zabitanının muavenet veya müsamahalarını görüyor idi. Ahaliye karşu hasmane bir vaziyet her askerin ve her zabitanın simasında okunuyordu. Camilere, mabetlere girildi, levhalar yırtıldı, Kur'an-ı azimüşşan ayaklar altında çiğnendi, mabedlerimizin mefruşatı gasb olundu ve pislendi. Bütün mukaddesatımıza tecavüz olundu. İşgal müddetince geceleri hanelerden feryad ve figan eksik olmadı. Hele düşmanın kasabayı işgalinin altıncı günü ki 31 Teşrin-i Evvel sene 337 gecesi ve gündüzü asker ve zabitanın kumandanlıkdan telakki eyledikleri emir üzerine artık açıkdan açığa dükkan ve evlere girilmeğe başlandı. Ahalinin elinde ne kalmış ise alındı. Erkeklerin kuşak araları, kadınların koyunlarına varıncaya kadar taharri edildi. Artık şehrin vaveylası ayyuka çıkıyordu.

یکیشهرده یونان مظالمندن
Les atrocités grecques à YÉNI-CHÉHIR

بویغما کرلك رسماً اجرا ایدلدیکی اثناده سوقاق باشلرینه وچارشو اورته‌لرینه مترالیوز وطوپ وضع ایدلدی. هرایو قیوسنه آصدیریلان فنارلر صویا وتفنك ضربه‌لریله قیریلدی. یوتون کیجه‌وکوندوز بورزالت، مظالم، وحشت ودنائت وناموسسزلق تعریفی غیرقابل برصورتده دوام ایتدی. ایرتسی کونی که ۱ تشرین ثانی سنه ۳۳۶ بازار ایرتسی حکومت، موقع قوماندانی، اوقاف، تلغراف، دیون عمومیه، بلدیه، ژاندارمه دائره‌لرینه واورخان غازینك حمامنه، قادری درکاهنه وچارشونك مختلف محللرینه غاز سریله‌رك آتشلندی. یانغینك ایقاعندن اول هرطرف سونکولیلرله احاطه ایدیله‌رك شهرك یوتون یوتون یانه‌جغی ویاقیله‌جغی تهدیدیله خلق قیرلره چیقمغه اجبار ایدلدی. اوکون برمحشروو وحشت کونی ایدی. یوتون اهالی قتل عام اولونه‌جغی خوفیله تیاتره مکده ایدی ویکدیکریله حلاللاشمقده ایدی. محله آره‌لرنده قرقدن فضله خانه‌یه غاز دوکیله‌رك طوتشدیریلدی. چارشوو اماکن امیریه جبخانه وبومبا وضع اولنه‌رق اثنای احراقده مدهش طراقه‌لر اولدی یونان چکلمش مرمیلر آتشك تأثیریله مترالیوز کبی پاطلایور، بومبالر خلقك قوهٔ معنویه‌سنی صارصیور وبوتون بوطراقه وپاطلایشله یانغین سوندرمکه قوشان حلقك اولدورولدیکی حسنی ویریبور وکیمسه یانغینه کیتمکه جسارت ایده‌مه‌یوردی. اثنای حریقده تخلیص جان ایچون شهرخارجنه چیقان افراد اهالی‌یه دشمنك قطعیتله چکلدیکی خبری ویرلدی. بوتون انسانلر قوشوشدی. اطفای حریقه صوك درجه غیرت اولندی اللّٰهك عنایتی اولەرق یاغموركظهوری حریقك اطفاسنه موفقیت بخش ایتدی. حکومت قوناغی، بلدیه، دیون عمومیه، اوقاف، تلغراف، ژاندارمه وموقع قوماندانلق دائره‌لری وبونلره ملاصق [۱۶۳] دکان ومع‌مشتملات [۷] خان [۲] اجزاخانه، [٦] باب اکمکجی فرونی [۳۰] سکنایه مخصوص مزین ومتین خانه‌لر وارزاق آنباری وذخائر ده‌پو ایدیلمن قادری درکاهی تماماً یاندی. رجعتدن اول سوق ونقل ایتدیکی ذخائر واشیای بیتیه‌دن صرفنظر رجعت کونی « آنغاریه » دیه شهر وکویلردن طوپلادیغی ایکی بیکه قریب اوکوز و مانداآرابه‌سیله ایکی یوزدن فضله اوتوموبیل ایله حبوبات متنوعه واشیای بیتیه کوتوردیکی نظر اعتباره آلنه‌جق اولورسه غصب وغارتك درجه‌سی تظاهر ایدر. اشغالك ایلك کونی کوپریحصار، آق‌دره، مجیدیه، قیزیل‌حصار، کیرازلی، یایلا، بك‌پیکار، بیلدیرم، رشادیه، قره‌قوالی، سلیمانیه، تیمور بینغا، قره‌جه علی، عطب، قره‌کلیسا، پلارم، مصطفی بایزید، وایه قریه‌لرنده بولنان باالجمله مواشی وچفت حیواناتی، حبوبات غصب ویغما ایدلدکدن صوکره اشبو قری کاملاً یاقدی. رستم، باباویه، ترزیلر، قیزیل، آی‌طوغدی، بارجین، چلپی، قوزوره، آلایلی، آقشار، قره‌بهار، سفری، آطه، سینوس، چاردالق، چکبکجی، سویلش، قره‌سیل، ماغشا، دره، طویراق واواچاق قریه‌لری ده تماماً صویولدی. اهالینك حبوبات و مواشی‌سی سوق اولندی. ژاندارمه بلوك قوماندانی برهان‌الدین، شعبه مأموری علی‌فؤاد، قره‌میسرمعاونی حاجی صائم، محیه‌قوماندانی علی‌بکلری وبالعموم ژاندارمه‌لری اثنای رجعتده برابرلرنده کتوردیلر، چشمه‌لرك صو یوللرینی بوزدیلر. چغت حیواناتی وآرابه‌لریله آنغاریه‌یه سورکله‌دکاری انسانلر هنوز عودت ایتمه‌دی. آرابه‌جیلرك اکثریسنك قتل ایدلدکلری، اجسادك اوتده بریده ظهوریله آکلاشلمقده‌در.

Yenişehir'de Yunan mezaliminden

Bu yağmagerlik resmen icra edildiği esnada sokak başlarına ve çarşı ortalarına mitralyöz ve top vaz edildi. Her ev kapısına asdırılan fenerler sopa ve tüfenk darbeleriyle kırıldı. Bütün gece ve gündüz bu rezalet, mezalim, vahşet ve denaet ve namussuzluk tarifi gayr-ı kabil bir suretde devam etdi. Ertesi günü ki 1 Teşrin-i Sani sene 336 Pazarertesi hükûmet, mevki-i kumandanı, evkaf, telgraf, duyun-ı umumiye, belediye, jandarma dairelerine ve Orhan Gazi'nin hamamına, Kadiri Dergâhı'na ve çarşının muhtelif mahallerine gaz serpilerek ateşlendi. Yangının ika'ından evvel her taraf süngülerle ihata edilerek şehrin bütün bütün yanacağı ve yakılacağı tehdidiyle halk kırlara çıkmağa icbar edildi. O gün bir mahşer ve vahşet günü idi. Bütün ahali katliam olunacağı havfıyla titremekde idi ve yekdiğeriyle helalleşmekde idi. Mahalle aralarında kırkdan fazla haneye gaz dökülerek tutuşduruldu. Çarşı ve emakin-i emiriye cebhane ve bomba vaz olunarak esna-yı ihrakda müdhiş tarrakalar oldu. Yunan çekilmiş mermiler ateşin tesiriyle mitralyöz gibi parlıyor, bombalar halkın kuvve-i maneviyesini sarsıyor ve bütün bu tarraka ve patlayışla yangın söndürmeye koşan halkın öldürüldüğü hissini veriyor ve kimse yangına gitmeye cesaret edemiyordu. Esna-yı harikde tahlis-i can içün şehir haricine çıkan efrad-ı ahaliye düşmanın kat'iyetle çekildiği haberi verildi. Bütün insanlar koşuşdu. İtfa-yı harika son derece gayret olundu. Allah'ın inayeti olarak yağmurun zuhuru harikin itfasına muvaffakiyet bahş etdi. Hükûmet konağı, belediye, duyun-ı umumiye, evkaf, telgraf, jandarma ve mevki-i kumandanlık daireleri ve bunlara mülahık 163 dükkan ve maa müştemilat 7 han, 2 eczahane, 6 bab ekmekçi fürunu, 30 süknaya mahsus müzeyyen ve metin haneler ve erzak anbarı ve zehair depo edilen Kadiri Dergâhı tamamen yandı. Ricatden evvel sevk ve nakl etdiği zehair ve eşya-yı beytiyyeden sarf-ı nazar ricat günü, "angarya" diye şehir ve köylerden topladığı iki bine karîb öküz ve manda arabasıyla iki yüzden fazla otomobil ile hububat-ı mütenevvia ve eşya-yı beytiyye götürdüğü nazar-ı itibara alınacak olursa gasb ve garetin derecesi tezahür eder. İşgalin ilk günü Köprühisar, Akdere, Mecidiye, Kızılhisar, Kirazlı, Yayla, Beypınar, Yıldırım, Reşadiye, Karakavaklı, Süleymaniye, Demirboğa, Karacaali, Atab, Karakilise, Balarım, Mustafa Bayezid ve Ebe karyelerinde bulunan bilcümle mevaşi ve çift hayvanatı, hububat gasb ve yağma edildikden sonra işbu kura kâmilen yakıldı. Rüstem, Babaye, Terziler, Kızıl, Aydoğdu, Barçın, Çelebi, Kusura, Alaylı, Akşar, Karabahar, Sefiri, Ada, Sinos, Çardak, Çeltikçi, Söylemiş, Karasil, Mağşa, Dere, Toprak ve Ocak karyeleri de tamamen soyuldu. Ahalinin hububat ve mevaşisi sevk olundu. Jandarma bölük kumandanı Burhaneddin, şube memuru Ali Fuad, komiser muavini Hacı Saim, sıhhiye kumandanı Ali Beyleri ve bilumum jandarmaları esna-yı ric'atde beraberlerinde götürdüler, çeşmelerin su yollarını bozdular. Çift hayvanatı ve arabalarıyla angaryaya sürükledikleri insanlar henüz avdet etmedi. Arabacıların ekserisini katl edildikleri, ecsadın ötede beride zuhuruyla anlaşılmakdadır.

١ — کویلی‌مز حکومته عشر بورجنی اوده‌رکن

٢ — معاش توزیعی

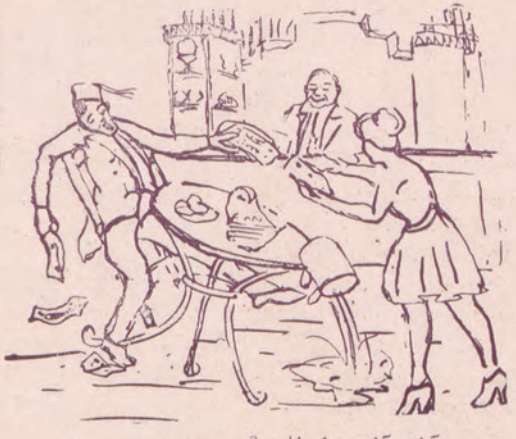

٣ — آیلق آلنجه نه یاپارز ؟

٤ — ویردیکمز پاره‌لر نره‌یه کیدییور ؟

1- Köylümüz hükûmete öşür borcunu öderken

2- Maaş tevzii

3- Aylık alınca ne yaparız?

4- Verdiğimiz paralar nereye gidiyor?

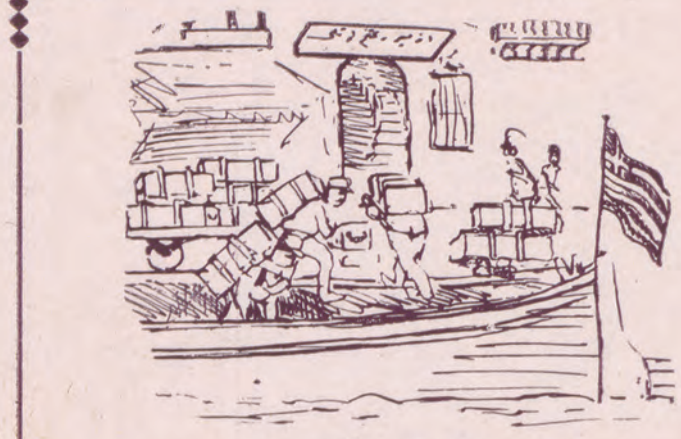

٦ — باره‌لر : ز جبخانه اولیور !

٥ — نه‌لر ایصمارلایورلر ؟

٨ نتیجه چیریل چیپلاق هجرت ! . .

٧ — دونوب دولاشوب بزی ووریور .

5- Neler ısmarlıyorlar?

6- Paralarımız cebhane oluyor!

7- Dönüb dolaşub bizi vuruyor

8- Netice çırılçıplak hicret!..

Yalova ve civarı hicretzede ahalisinin Gülnihal vapuruyla İstanbul'a nakl ve ihracı

نومرو : ۳
انطولی هدیه سی
Souvenir d'Anatolie
طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) داره‌سی
۱۳۳۷
درسعادت — مطبعهٔ احمد احسان وشرکاسی
فیئاتی ۲۰ غروش

Numero: 3

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Refet Paşa]

Tâbi ve nâşiri: Teshil-i Tabâat İdaresi
1337/1921
Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

بویوك ملت مجلسنك ۱۹ ایلول ۳۳۷ تاریخلی اجتماعنده مجلس رئیسی وباش قوماندان مصطفی کمال پاشا حضرتلری شدتلی آلقیشلر آره‌سنده تاریخی برنطق ایراد بویورمشلردر . پاشا حضرتلری ۲۳ اغستوسدن بوکونه قدر جریان ایدن حرکات حربیه‌یی ایضاح ایتدکدن صوکرا دیمشلردرکه :

« بز حدود ملیه‌مز داخلنده حر ومستقل یاشامقدن باشقه برشی ایسته‌میورز . بز آوروپانك دیکر ملتلرندن ، اسیرکه‌نمه‌ین حقوقمزه تجاوز ایدیلمه‌مسنی ایسته‌یورز. حرب عمومیده داخل اولدیغمز زمره‌نك مغلوب اولمسی یوزندن دوچار اولمامز لازم کلن جزایی سوریه وعراق کبی ممالك واسعه‌مزك اداره‌سی وتعیین مقدراتی حقنی اولمکلتلر خلقنه ترك ایتمك صورتیله داخل اولدیغمز زمره‌نك مغلوب اولمسی یوزندن دوچار اولمامز لازم کلن جزایی سوریه وعراق کبی ممالك واسعه‌مزك اداره‌سی وتعیین مقدراتی حقنی اولمکلتلر خلقنه ترك ایتمك صورتیله حقوق حاکمیتمزدن فراغت ایدرك چکلمش بولونیورز . هیچ برمغلوب دولتدن بوقادار واسع وبوقادار زنکین مملکتلر آلنمامشدر . بو اراضیی بزدن آلمق ایچون اداره‌مز علیهنده اسناد‌اولنان خصوصاتك کافه‌سی اساسسزدر ، ظاهری سببلردن عبارتدر. حکومتمزك وملتمزك عناصر حریستیانیه‌یه قارشی سوء معامله‌ده بولوندیغی حقنده‌کی اشاعات دنی مغایر حقیقتدر. بزم عناصر خریستیانیه‌یه قارشی عادلانه بر صورتده حرکت ایتمك عنعنه‌مز ایجابانندن ودیمز مقتضیاتندندر . حقیقةً خریستیانلره عادلانه معامله ایدلدیکنه اك بویوك دلیل مملکتمزك هر نقطه‌سنده ، اك اوفاق کوشنده بیله عناصر خریستیانیه‌نك مسلمانلردن زیاده حضور ورفاهه وثروته مالك اولمری‌در . اکر بونلر حقنده ظلم ایله ، غصب ایله ، عدالتسزجه معامله ایتمش بولونسه‌ق بالطبع بوکونکی حال ووسعیتده بولونماملری لازمدی . بناءً علیه بونك ایچون باشقه بردلیل واثبات سردینه لزوم کورمیوردم .

فقط بوعناصر خریستیانیه‌دن انکلکی بیدیکی‌طوپراغنه نائکوزلك‌ایدرك موجودیت ملیه‌مزی اضرار واخلال ایتمك تشبثنده بولونه‌جقلرك فنالقلرینه صدچکمك پك طبیعی برضرورتدر.

بناءً علیه بوندن دولایی بیوك ملت مجلسی حکومتنی تخطئه ایتمك هیچ کیمسه‌نك حق دکلدر . بوکون اك بویوك ، اك قوی اك مدنی ملتلرك بوکبی مسائلده بزه نسبتله پك شدید وزجری معاملانه تشبث ایتمکده اولدیغی جمله‌ج معلومدر. فقط بوتون جهان بیلملیدرکه ساکن ومطیع تبعه حقوق سابقه‌لرینه مالك قالهجقلردر . دشمنلریمزك مدعیات‌ساژه‌سی‌ده بوعرض ایتدکلرم کبی بی‌اصل واساسدر. یونانلیلرك غصب ایتمك صورتیله تحت‌اشغالرینه کچیردکلری مناطقده اکثریتك روملرده اولدیغنی ادعا ایدییورلر. حالبوکه حقیقت تماماً عکسیدر .

بوتون بیطرف استاتیستیقلر بونی بویله کوسترمکده‌در . بین‌الملل قومیسیون راپورلرینك نتیجه‌سی بونی تأیید ایتمکده‌در . نهایت لوندره‌ده حرب منطقه‌لرنده تحقیقات اجراسنی تکلیف‌ایتدکلری زمان بونی هیئت مرخصه‌مز قبول ایتدیکی حالده یونان‌حکومتی رد ایتمشدر. چونکه نتیجهٔ تحقیقاتك اونلرك دکل بزملهه‌زه اولهرق حقیقتی تأیید ایده‌جکنه شبهه یوقدی.

فقط افندیلر ، جناب حق بزه یاردیم ایتدی . ویونان اردوسی ، تورکیا بویوك ملت مجلسی اردوسی قارشیسنده یوزکری ایتدی . شبهه‌سز حقوقنزی تأمین ایدنجه‌یه قدر سلاحزی الدن براقه‌مایز . فقط بزم مفرط حرب طرفداری اولدیغمز ظن‌اولونماسون . بویله تلقی قادار بویوك حقسزلق اولاماز . بز بالعکس هرکس ایله صلح یاپمق ایسته‌یورز . افندیلر، صلحاً حقوقنزی تأمین ایتمك ایچون هر واسطه‌یه توسل ایتدك . بوخصوصده هیچ برقصور ایتمه‌دك . فقط بزم حسن نیتلرمزی ، جدیتمزی عالم مدنیت نظرنده کیزله‌دیلر وآنجق اقوام ابتدائیه‌یه تطبیق ایدیله‌بیلیر معامله‌لر ایله وچوجقجه یرطاقم معناسز تهدیدلر ایله بزی قارشیلادیلر .

افندیلر ! بوتون جهانك بیلمسی لازمدرکه : تورکیا خلق ، تورکیا بیوك ملت مجلسی واونك حکومتی اوشاق معامله‌سنه تحمل ایده‌مز . هر مدنی ملت وحکومت کبی وارلغنك حریت واستقلالنك طانمسی طلبنده قطعیاً مصردر . بوتون دعواسی‌ده بوندن عبارتدر . بز جنکجو دکلز ، صلحپرورز برآن اول صلحك تأسسنی کورمك واوکا یاردیم ایتمك ایسترز . روسیه ایله دوستز ، چونکه روسلر هرکسدن اول بزم حقوق ملیه‌مزی طانیدی واوکا رعایت ایتدی [آلقیشلر] . بوشرط داخلنده بوکون اولدیغی کبی یارین‌ده ودائما روسیه‌تورکیانك دوستلغندن امین اولهبیلیر . [آلقیشلر] بناءً علیه اتلاف دولتلری دنی موجودیت واستقلال ملیمزی طانیدقلری حالده اونلرله‌ده آرامزده هیچ برسبب اختلاف قالمایه‌جقدر ودرحال صلح ومناسبات تأسیس اولونه‌بیلیر ،

آچیق وحقیقی جیهه‌مزی تماماً عرض ایده‌یلمك ایچون ایشته بوکرسیده وتشریعی واجرائی صلاحیت واسعه‌یه مالك اولان هیئت جلیله‌کزك رئیسی صفتیله بیان ایدرمکه بز جنك دکل ، صلح ایسته‌یورز وصلح یاپمغه حاضرز بنجه بوکا مانع هیچ برسبب یوقدر . اکر یونان اردوسنك بزی مشروع وحقلی اولان دعوامزدن صرف نظر ایتدیریله‌جکی دوشونولیورسه بوغیر ممکندر . بویله برنظریه‌نك بطلانی اکلامق ایچون پك بسیط برمحاکمه کافیدر .

لوئید جورج ۱۶ اغستوسده عوام قماره‌سنده وبردیکی نطقده موفقیتلی برحربی کوزه آلمش اولان مملکتك لهنده معامله ایتمك لزومنی قبول ایدییوردی . بناءً علیه بوموفقیتی، بومظفریتی احراز ایدن تورکیا اوامشدر . بوکا نظراً لوئید جورجك سوزندن دونمیه‌جکنی امید ایتمك ایسترم . معمافیه بزی محو ایتمك نظریه‌سی قارشیسنده موجودیتمزی سلاحله محافظه ومدافعه ایتمك پك طبیعیدر. بوندن داها طبیعی ، داها مشروع برحرکت اولاماز .

افندیلر ، حرکات عسکریه‌مز حقنده صوك معلومات وصوك سوزی سویلش اولمق ایچون عرض ایدرمکه اردومز وطنمز داخلنده برتك دشمن نفری براقمایحه‌یه قدر تعقیب وتضییق وتعرضنه دوام ایده‌جکدر [یاشاسین سسلری ، شدتلی ومدید آلقیشلر .]

نطقك ختامنده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه غازیلك عنوانیله مشیریت رتبه‌سنك توجیهنه دائر سکسان مبعوث امضاسیله ویریلن تقریر وبوخصوصده‌کی قانون قرائت وآلقیشلرله قبول‌ایدلمشدر.

Büyük Millet Meclisinin 19 Eylül 337 [1921] tarihli içtimaında Meclis Reisi ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşa hazretleri şiddetli alkışlar arasında tarihî bir nutuk irad buyurmuşlardır. Paşa hazretleri 23 Ağustos'tan bugüne kadar cereyan eden harekât-ı harbiyeyi izah etdikden sonra demişlerdir ki:

"Biz hudud-ı milliyemiz dâhilinde hür ve müstakil yaşamakdan başka bir şey istemiyoruz. Biz Avrupa'nın diğer milletlerinden, esirgenmeyen hukukumuza tecavüz edilmemesini istiyoruz. Harb-i Umumi'de dâhil olduğumuz zümrenin mağlub olması yüzünden düçar olmamız lazım gelen cezayı Suriye ve Irak gibi memalik-i vâsiamızın idaresini ve tayin mukadderatı hakkını o memleketler halkına terk etmek suretiyle hukuk-ı hakimiyetimizden feragat ederek çekilmiş bulunuyoruz. Hiçbir mağlub devletden bu kadar vâsi ve bu kadar zengin memleketler alınmamışdır. Bu araziyi bizden almak içün idaremiz aleyhinde isnad olunan hususatın kaffesi esassızdır, zahiri sebeplerden ibaretdir. Hükûmetimizin ve milletimizin anasır-ı Hristiyaniyeye karşı su-i muamelede bulunduğu hakkındaki işa'at dahi mugayir-i hakikatdir. Bizim anasır-ı Hristiyaniyeye karşı adilane bir suretde hareket etmek an'anatımız icabatından ve dinimiz mukteziyatındandır. Hakikaten Hristiyanlara adilane muamele edildiğine en büyük delil memleketimizin her noktasında, en ufak köyünde bile anasır-ı Hristiyaniyenin Müslümanlardan ziyade huzur ve refaha ve servete malik olmalarıdır. Eğer bunlar hakkında zulüm ile gasb ile adaletsizce muamele etmiş bulunsak bittabi bugünkü hal ü vaziyetde bulunmamaları lazımdı. Binaenaleyh bunun içün başka bir delil ve isbat serdine lüzum görmüyorum.

Fakat bu anasır-ı Hristiyaniyeden ekmeğini yediği toprağa nankörlük ederek mevcudiyet-i milliyemizi ızrar ve ihlal etmek tesbitinde bulunacakların fenalıklarına sed çekmek pek tabii bir zaruretdir.

Binaenaleyh bundan dolayı Büyük Millet Meclisi hükûmetini tahtie etmek hiç kimsenin hakkı değildir. Bugün en büyük, en kavi, en medeni milletlerin bu gibi mesailde bize nisbetle pek şedid ve zecri muamelata teşebbüs etmekde olduğu cümlece malumdur. Fakat bütün cihan bilmelidir ki sakin ve muti' tebaa hukuk-ı sabıkalarına malik kalacaklardır. Düşmanlarımızın müddeiyat-ı sairesi de bu arz etdiklerim gibi bî-asl ve esasdır. Yunanlıların gasb etmek suretiyle taht-ı işgallerine geçirdikleri menatıkda ekseriyetin Rumlarda olduğunu iddia ediyorlar. Hâlbuki hakikat tamamen aksidir.

Bütün bîtaraf istatistikler bunu böyle göstermekdedir. Beynelmilel komisyon raporlarının neticesi bunu teyid etmekdedir. Nihayet Londra'da harb mıntıkalarında tahkikat icrasını teklif etdikleri zaman bunu heyet-i murahhasımız kabul etdiği hâlde Yunan hükûmeti red etmişdir. Çünki netice-i tahkikatın onların değil bizim lehimize olarak hakikati teyid edeceğine şübhe yokdu.

Fakat efendiler, Cenâb-ı Hak bize yardım etdi ve Yunan ordusu, Türkiye Büyük Millet Meclisi ordusu karşısında yüz geri etdi. Şübhesiz hukukumuzu temin edinceye kadar silahımızı elden bırakmayız. Fakat bizim müfrit harb tarafdarı olduğumuz zan olunmasın. Böyle telakki kadar büyük haksızlık olamaz. Biz bilakis herkes ile sulh yapmak istiyoruz. Efendiler, sulhen hukukumuzu temin etmek içün her vasıtaya tevessül etdik. Bu hususda hiçbir kusur etmedik. Fakat bizim hüsn-i niyetimizi, ciddiyetimizi âlem-i medeniyet nazarında gizlediler ve ancak akvam-ı ibtidaiyeye tatbik edilebilir muameleler ile ve çocukça birtakım manasız tehdidler ile bizi karşıladılar.

Efendiler! Bütün cihanın bilmesi lazımdır ki: Türkiye halkı Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun hükûmeti uşak muamelesine tahammül edemez. Her medeni millet ve hükûmet gibi varlığının hürriyet ve istiklalinin tanınması talebinde kat'iyyen musırdır. Bütün davası da bundan ibaretdir. Biz cenkcu değiliz, sulhperveriz bir an evvel sulhun tesisini görmek ve ona yardım etmek isteriz. Rusya ile dostuz, çünki Ruslar herkesden evvel bizim hukuk-ı milliyemizi tanıdı ve ona riayet etdi [alkışlar]. Bu şart dâhilinde bugün olduğu gibi yarın da ve daima Rusya Türkiye'nin dostluğundan emin olabilir [alkışlar]. Binaenaleyh İtilaf devletleri dahi mevcudiyet ve istiklal-i millîmizi tanıdıkları hâlde onlarla da aramızda hiçbir sebeb ihtilaf kalmayacaktır ve derhâl sulh ve münasebat tesis olunabilir.

Açık ve hakiki cebhemizi tamamen arz edebilmek içün işte bu kürside ve teşri'î ve icra'î salahiyet-i vâsiaya malik olan heyet-i celilenizin reisi sıfatıyla beyan ederim ki biz cenk değil, sulh istiyoruz ve sulh yapmağa hazırız nice buna mani hiçbir sebeb yokdur. Eğer Yunan ordusunun bizi meşru ve haklı olan davamızdan sarf-ı nazar etdirileceği düşünülüyorsa bu gayr-ı mümkündür. Böyle bir nazariyenin betaletini anlamak içün pek basit bir muhakeme kâfidir.

Luid Corc 16 Ağustos'ta Avam Kamarasında verdiği nutukda muvaffakiyetli bir harbi göze almış olan memleketin lehinde muamele etmek lüzumunu kabul ediyordu. Binaenaleyh bu muvaffakiyeti, bu muzafferiyeti ihraz eden Türkiye olmuşdur. Buna nazaran Luid Corc'un sözünden dönmeyeceğini ümid etmek isterim. Mamafih bizi mahv etmek nazariyesi karşısında mevcudiyetimizi silahla muhafaza ve müdafaa etmek pek tabiidir. Bundan daha tabii, daha meşru bir hareket olamaz.

Efendiler, harekât-ı askeriyemiz hakkında son malumat ve son sözü söylemiş olmak içün arz ederim ki ordumuz vatanımız dâhilinde bir tek düşman neferi bırakmayıncaya kadar takib ve tazyik ve taarruzuna devam edecektir [yaşasın sesleri, şiddetli ve medid alkışlar]."

Nutkun hitamında Mustafa Kemal Paşa hazretlerine gazilik ünvanıyla müşiriyet rütbesinin tevcihine dair seksen mebus imzasıyla verilen takrir ve bu hususdaki kanun kıraat ve alkışlarla kabul edilmişdir.

İrade-i milliye ile uhde-i celadet ve
hamiyetine müşiriyet ve gazilik tevcih edilmiş olan
müşir gazi **Mustafa Kemal Paşa** hazretleri

تورکیا بویوك ملت مجلسی طرفندن مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه باسه قوماندانلغك توجیهی حقنده کی قانوندر

ماده ۱ — ملت ومملکتك مقدراتنه وضع الید یکانه قوت عالیه اولان واعضاسندن هر برینك قانون اساسی وتشکیلات اساسیه قانونیله حقوق ومعنویت تشریعیه‌سی طبیعتیله محفوظ وشخصیت معنویه‌سی باش قوماندانلغی حائز بولنان تورکیا بویوك ملت مجلسی قبول آتیه ایله باش قوماندانلق وظیفهٔ فعلیه‌سنه کندی رئیسی مصطفی کمال پاشایی مأمور ایله‌مشدر .

۲ — باش قوماندانلغ اردونك مادی ومعنوی قوتنی اعظمی صورتده تزیید وسوق وادارەسنی برقائدها ترصین خصوصنده تورکیا بویوك ملت مجلسنك صلاحیتنی مجلس نامنه فعلاً استعماله مجبوردر .

۳ — مشارالیهك بالاده‌کی مواد ایله مودوع صفت وصلاحیتی اوچ آی مدتله مقیددر . مجلس لزوم کوردیکی تقدیرده بومدتك انقضاسندن اول دخی وصفت وصلاحیتی رفع ایده‌بیلیر .

٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

٥ — اشبو قانونك اجراسنه تورکیا بویوك ملت مجلسی مأموردر .

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Mustafa Kemal Paşa hazretlerine başkumandanlığın tevcihi hakkındaki kanun

Madde 1- Millet ve memleketin mukadderatına vaz'ul-yed yegâne kuvvet-i aliye olan ve azasından her birinin Kanun-ı Esasi ve Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'yla hukuk ve maneviyet-i teşri'iyesi tabiatiyle mahfuz ve şahsiyet-i maneviyesi başkumandanlığı haiz bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi kuyud-ı atiye ile başkumandanlık vazife-i fiiliyesine kendi reisi Mustafa Kemal Paşa'yı memur eylemişdir.
2- Başkumandan ordunun maddi ve manevi kuvvetini azami suretde tezyid ve sevk ve idaresini bir kat daha tersin hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin salahiyetini Meclis namına fiilen istimale mecburdur.
3- Müşarünileyhin baladaki mevad ile mevdu' sıfat ve salahiyeti üç ay müddetle mukayyeddir. Meclis lüzum gördüğü takdirde bu müddetin inkızasından evvel dahi ve sıfat ve salahiyeti ref' edebilir.
4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'il-icradır.
5- İşbu kanunun icrasına Türkiye Büyük Millet Meclisi memurdur.

تورکیا بویوك ملت مجلسی رئیسی پاشه قوماندانك عصمانی کمال پاشاحضرتلرینك اردو وملته خطاباً نشر ایتدیکی بیانامه

« بویوك محاربه‌لردن چیقدیغمز اك متذبذب زمانمزده تکمیل مملکتی چیکنمه‌مك وبوتون اهالیی محو ایتمك ایچون اوزرمزه هجوم ایدن دشمنلره قارشی بوتون ملت برلشدك وپك قیمتلی اردولر وجوده کتیردك . مختلف ومتعدد دفعه‌لر امثالسز فداکارلقلرله حقوق ملتی مدافعه ایدن واین اوکسنده یونانستانك استیلا اردولرینی ایکی دفعه تپه‌لین قوتلی اردومز اوقدر یوکسك برعزم وایمانله محاربه ایتدیلرکه دشمن یالکز غرب جبهه‌مزده‌کی اردومزه قارشی قرالری باشده اولدیغی حالده تکمیل یونان اردوسنی آناطولیيه کچیرمکه مجبور اولدیلر . غرب جبهه‌لرنده وقوعه کلن صوك محاربه‌ده یودشمن اردوسنی پك مخوف ضایعاته دوچار ایتدکدن صکره اردومزك جرهر اصلیسندن هیچ ابر شی ضایع ایتمه‌دن بوکونکی وضعیتی آلدق . بوکون دشمن اردوسی منابع اصلیه‌سندن واس الحرکه‌سندن اوزاقلاشمش بر وضعیتده قارشو مزده‌در . بوتون مزایای قهرمانانه واوصاف عالیه‌سی ایله مهم محاربه میدانلرنده طانیدیغم اردومزك مدبر ویوکسك قوماندا هیئتیله فداکار ضابطانی وقهرمان افرادینی وجدلرمزدن متوارث خصائل ممتازه ایله متمایز بالعموم افراد ملته ختاب ایدییورم . مقدرات ملته واضع الید بولنان بویوك ملت مجلسی ریاستندن بشقه بوتون اردولر باش قوماندانلغنه مأمور ایدلدم . سزلره بو بیانامه‌یی یازدیغم دقیقه‌دن اعتباراً عنایت سبحانیه‌یه استناداً ومفتخراً بویوك وشرفلی وظیفه‌یی ایفایه باشلامش بولنیورم . بکا بووظیفه‌یی تودیع ایتمش اولان مجلسك واو مجاسده تمثیل ایدیلن ملتك ارادهٔ قطعیه‌سی طرز حرکتمك محرکنی تشکیل ایده‌جکدر . هیچ برسبب وصورتله تعدیلته امکان اولمیان بوارادهٔ قطعیه بهمه‌حال دشمن اردوسنی امحا ایتمك وبوتون یونانستانك قوهٔ مهمه‌سندن مرکب اولان بواردویی آنا یوردمزك حریم عصمتندن اخراج ایتمك ، نائل خلاص واستقلال اولمق غایه‌سنی تعقیب ایتمکده‌در . مملکت وملتك مادی ومعنوی بوتون قوتلرینی بونتیجه‌نك استحصال طریقنه سوق واماله ایچون هیچ بر تدبیر وتشبثده مسامحه ایدملیه‌جك ونه زمین‌وزمان ایله ونه‌ده وطن مفهومی قارشوسنده تفرعاتدن عبارت قالان ملاحظات سائره ایله مقید اولمیه‌رق دشمن اردوسنك امحاسندن عبارت اولان بوغایه‌نك استحصالی ایچون مقتضی هرشی یاپیله‌جقدر توفیق اللهدندر . بو بیانامه‌نك تا نفرلره قدر بالعموم اردو منسوبینی ایله بوتون مأمورین واهالیيه تبلیغنی رجا ایدرم ،

تورکیا بویوك ملت مجلسی رئیسی وباش قوماندانی

مصطفی کمال

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin ordu ve millete hitaben neşr etdiği beyanname

"Büyük muharebelerden çıkdığımız en mütezebzeb zamanımızda tekmil memleketi çiğnemek ve bütün ahaliyi mahv etmek için üzerimize hücum eden düşmanlara karşı bütün millet birleşdik ve pek kıymetli ordular vücuda getirdik. Muhtelif ve müteaddid defalar emsalsiz fedakârlıklarla hukuk-ı milleti müdafaa eden ve İnönü'de Yunanistan'ın istila ordularını iki defa tepeleyen kuvvetli ordumuz o kadar yüksek bir azim ve imanla muharebe etdiler ki düşman yalnız garb cebhemizdeki ordumuza karşı kralları başda olduğu hâlde tekmil Yunan ordusu Anadolu'ya girmeye mecbur oldular. Garb cebhelerinde vukua gelen son muharebede bu düşman ordusunu pek mahuf zayiata düçar etdikden sonra ordumuzun cevher-i aslisinden hiç alır şey zayi etmeden bugünkü vaziyeti aldık. Bugün düşman ordusu menabi-i asliyesinden ve üssü'l-harekesinden uzaklaşmış bir vaziyetde karşımızdadır. Bütün mezaya-yı kahramane ve evsaf-ı aliyesini en mühim muharebe meydanlarında tanıdığım ordumuzun müdebbir ve yüksek kumanda heyetiyle fedakâr zabitanı ve kahraman efradını ve cedlerimizden mütevaris hasa'il-i mümtaze ile mütemayiz bilumum efrad-ı millete hitab ediyorum. Mukadderat-ı millete vaz'ul-yed bulunan Büyük Millet Meclisi riyasetinden başka bütün ordular başkumandanlığına memur edildim. Sizlere bu beyannameyi yazdığım dakikadan itibaren inayet-i subhaniyeye istinaden ve müftehiren büyük ve şerefli vazifeyi ifaya başlamış bulunuyorum. Bana bu vazifeyi tevdi etmiş olan Meclisin ve o Meclisde temsil edilen milletin irade-i kat'iyesi tarz-ı hareketimin muharrikini teşkil edecekdir. Hiçbir sebeb ve suretle tadiline imkân olmayan bu irade-i kat'iye behemehal düşman ordusunu imha etmek ve bütün Yunanistan'ın kuvve-i mühimmesinden mürekkeb olan bu orduyu ana yurdumuzun harim-i ismetinden ihraç etmek, nail-i halas ve istiklal olmak gayesini takib etmekdedir. Memleketin ve milletin maddi ve manevi bütün kuvvetlerini bu neticenin istihsal tarikine sevk ve imale için hiçbir tedbir ve teşebbüsünde müsamaha edilmeyecek ve ne zemin ve zaman ile ve ne de vatan mefhumu karşısında teferruatdan ibaret kalan mülahazat-ı saire ile mukayyed olmayarak düşman ordusunun imhasından ibaret olan bu gayenin istihsali için muktezi her şey yapılacakdır. Tevfik Allah'dandır. Bu beyannamenin ta neferlere kadar bilumum ordu mensûbîni ile bütün memurin ve ahaliye tebliğini rica ederim."

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandanı
Mustafa Kemal

Başkumandan Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin Sakarya muzafferiyatı hakkındaki beyanatı

باش قوماندان مصطفی کمال پاشا حضرتلرینك سقاریه مظفریاتی حقنده‌کی بیاناتی

مقدس طوپراقلریمزی چیکنه‌یه‌رك آنقره‌یه کیرمك واستقلال مملکتك فداکار محافظی اولان اردومزی احیا ایتمك ایسته‌ین یونان اردوسی ، یکرمی برکون دوام ایدن پك قانلی محاربه‌لردن صوکره عون حقله مغلوب ایدیلمشدر . اردومزك مقابل تعرضه کچمسی اوزرینه یوز کری ایتمك صورتیله قهرمان تورك عسکرینك سونکولرندن قورتولمق ایسته‌ین دشمن اردوسنه اثنای رجعتده أمان ویرلمه‌مش ومهم قوتلر (سقاریه) شرقنده احیا اولونمشدر . (سقاریه‌دن کچه‌رك شاشقین وغیر منتظم غربه توجه ایدن قسملرینك دخی آرقه‌سی براقمیه‌رق معصوم ترك ملتنك حیات واستقلالنه جناوارجه تجاوز ایدنلره لایق اولان جزایی ویرمك ایچون اردومز سونمز برعشق وجلادتله وظیفه‌سنی ایفایه دوام ایدییور .

استانبولده اوزمانکی تورك حکومتی ده‌ویره‌ن ، تورك ملتنك اك مقدس منافعی آیاقلر آلتنه آلان وطن محبتندن محروم برطاقم رجالك جانیانه مساعده‌سندن بالاستفاده ازمیره چیقان دشمن بوندن اول دخی (این اوکی) نده ، (دوملی پیکار) ده مکرراً تورك عزم وایمانی قارشوسنده مقهور ومغلوب ایدلمشدی . آنجق بودرسلردن عبرت آلمایان وهیچ برحقه استناد ایتمیه‌رك مبارك وطنمزه تجاوز ایتمکده اصرار ایدن یونانلیلر بودفعه قرال (قسطنطین) ك حرص سلطنتی ایچون مملکتلرینك بوتون منابعنی آچدیلر وپاره ، عسکر ، مالزمه خصوصنده هیچ بر فدا کارلقدن چکینمیه‌رك آیلرجه حاضرلاندیلر . آبریجه شرقده‌کی منافع سیاسیه‌لرینی محافظه ایتمك ایچون معصوم قانلرك دوکولمه‌سی آرزو ایدن بعض اجنبی دوستلرینك خفی معاونتلرینه ، تشویقلرینه استناد ایتدیلر . بوصورتله وجوده کتیردکلری منتظم ومجهز بویوك برارودو ایله بی‌پروا آناطولی ایچلرینه صالدیردیلر . دوشونمه‌دیلرکه تورکلرك وطن سوکیسی ایله طولو اولان کوکسلری کندیلرینك ملعون احتراصلرینه قارشی دائما دمیردن بردیوار کبی یوکسله‌جکدر . فی‌الواقع ملتمز دشمنك حاضرلقلرینه مقابله ایچون هیچ برفدا کارلقدن چکینمه‌دی . اردومزی تقویه ایچون پاره ، انسان ، سلاح حیوان ، آرابه والحاصل هرنه لازم ایسه کمال خواهشله ابذال ایتدی . آوروپانك اك مکمل وسائطیله مجهز اولان (قسطنطین) اردوسندن ، اردومزك تجهیزات اعتباریله‌ده کری قالماسی وحتی آکا تفوق ایده‌بیلمسی کبی اینانیلماز معجزه‌یی آناطولی خلقنك فدا کارلغنه مدیونز . مقصد ملی اوغورنده افراد ملتك منافع خصوصیه‌لرینی استحقار امرنده کوسترد کلری خارقه‌لر احفاد وانسالمزك الی‌الابد سرمایه مفخرتی اوله‌جقدر . یومومی غیرتلر سایه‌سنده‌درکه اردومز ، موتی استحقار ایچون هیچ بردقیقه تردد ایتمیه‌جك صورتده یوکسك برقوهٔ معنویه ایله دشمن اوزرینه آتیلدی . جانمزی ، ناموسمزی آلمق اوزره (حیاته) اووالرینه کلن دشمن افرادینك اسیر دوشدکلری زمان عالی جناب عسکرلریمزدن ایلك ندای استرحام اوله‌رق برپارچه اکمك ایسته‌ملری منظره‌سی ، مغرور دشمنلریمزك عاقبتی کوسترن معنیدار برلوحه‌در . بودرجه عظیم برحس فدا کارایله طوپراقلرینی مدافعه ایدن ملتمز نه‌قدر افتخار ایتسه حقلیدر . استقلال مجاهده‌مزده عنایت صمدانیسی تورك ملتندن اسیرکه‌مه‌ین جناب حقه حمدوثنا ایتمکی اصلا اونوتمیه‌لم . بزلر اساساً مشروع اولان دعوامزده عنایت الٰهیه‌دن هیچ برزمان امیدیمزی کسمه‌دك . هیچ کیمسه‌نك حقنه تجاوز ایتمك ایسته‌مدیکمز کبی دیکرلری طرفندن‌ده حق‌حیات واستقلالمزه رعایت اولونماسندن باشقه بردعوامز یوقدر . حدود ملیه‌مز داخلنده مداخلهٔ اجنبیه‌دن آزاده اوله‌رق هرمدنی ملت کبی هر یاشامقدن باشقه برغایه‌سی اولمایان تورك ملتنك حق مشروعی نهایت عالم انسانیت ومدنیت طرفندن تسلیم اولونه‌جقدر . سلاحلریمزی آنجق مقصدیمز تماماً استحصال اولوندقدن صوکره براقه‌جغمزدن ، پك قریب اولان یومسعود آنه قدر کافی‌السابق بوتون افراد ملتك اعظمی غیرت وفدا کارلق کوسترمه‌سنه انتظار ایلرم . جناب حق توفیقات صمدانیه‌سنی ادامه بیورسون آمین . ١٤ ایلول ٣٣٧

تورکیا بویوك ملت مجلسی رئیسی باش قوماندان

مصطفی کمال

Mukaddes topraklarımızı çiğneyerek Ankara'ya girmek ve istiklal-i memleketin fedakâr muhafızı olan ordumuzu imha etmek isteyen Yunan ordusu, yirmi bir gün devam eden pek kanlı muharebelerden sonra avn-i hakla mağlub edilmişdir. Ordumuzun mukabil-i taarruza geçmesi üzerine yüz geri etmek suretiyle kahraman Türk askerinin süngülerinden kurtulmak isteyen düşman ordusuna esna-yı ric'atde eman verilmemiş ve mühim kuvvetler Sakarya şarkında imha olunmuşdur. Sakarya'dan geçerek şaşkın ve gayr-ı muntazam garba teveccüh eden kısımlarının dahi arkasını bırakmayarak masum Türk milletinin hayat ve istiklaline canavarca tecavüz edenlere layık olan cezayı vermek içün ordumuz sönmez bir aşk ve celadetle vazifesini ifaya devam ediyor.

İstanbul'da o zamanki Türk hükûmetini deviren, Türk milletinin mukaddes menafiini ayaklar altına alan vatan muhabbetinden mahrum bir takım ricalin caniyane müsamahasından bilistifade İzmir'e çıkan düşman bundan evvel dahi İnönü'de, Dumlupınar'da mükerreren Türk azim ve imanı karşısında makhur ve mağlub edilmişdi. Ancak bu derslerden ibret almayan ve hiçbir hakka istinad etmeyerek mübarek vatanımıza tecavüz etmekde ısrar eden Yunanlılar bu defa Kral Kostantin'in hırs-ı saltanatı içün memleketlerinin bütün menabi'ini açdılar ve para, asker, malzeme hususunda hiçbir fedakârlıkdan çekinmeyerek aylarca hazırlandılar. Ayrıca şarkdaki menafi-i siyasiyelerini muhafaza etmek içün masum kanların dökülmesini arzu eden bazı ecnebi dostlarının hafi muavenetlerine, teşviklerine istinad etdiler. Bu suretle vücuda getirdikleri muntazam ve mücehhez büyük bir ordu ile bîperva Anadolu içlerine saldırdılar. Düşünmediler ki Türklerin vatan sevgisi ile dolu olan göğüsleri kendilerinin mel'un ihtiraslarına karşı daima demirden bir duvar gibi yükselecektir. Filvaki milletimiz düşmanın hazırlıklarına mukabele içün hiçbir fedakârlıkdan çekinmedi. Ordumuzu takviye içün para, insan, silah, hayvan, araba velhasıl her ne lazım ise kemal-i hahişle ibzal etdi. Avrupa'nın en mükemmel vesaitiyle mücehhez olan (Kostantin) ordusundan, ordumuzun teçhizat itibariyle de geri kalmaması ve hatta ona tefevvuk edebilmesi gibi inanılmaz mucizeyi Anadolu halkının fedakârlığına medyunuz. Maksad-ı millî uğurunda efrad-ı milletin menafi-i hususiyelerini istihkar emrinde gösterdikleri harikalar ahfad ve ensalimizin ilelebed sermaye-i mefhareti olacaktır. Bu umumi gayretler sayesindedir ki ordumuz, mevta istihkar içün hiçbir dakika tereddüd etmeyecek suretde yüksek bir kuvve-i maneviye ile düşman üzerine atıldı. Canımızı, namusumuzu almak üzere Haymana ovalarına gelen düşman efradının esir düşdükleri zaman alicenap askerlerimizden ilk nida-yı istirham olarak bir parça ekmek istemeleri manzarası, mağrur düşmanlarımızın akıbetini gösteren manidar bir levhadır. Bu derece azim bir hiss-i fedakâriyle topraklarını müdafaa eden milletimiz ne kadar iftihar etse haklıdır. İstiklal mücahedemizde inayet-i samedanisini Türk milletinden esirgemeyen Cenâb-ı Hakk'a hamd ü sena etmeyi asla unutmayalım. Bizler esasen meşru olan davamızda inayet-i ilahiyeden hiçbir zaman ümidimizi kesmedik. Hiç kimsenin hakkına tecavüz etmek istemediğimiz gibi diğerleri tarafından da hakk-ı hayat ve istiklalimize riayet olunmasından başka bir davamız yokdur. Hudud-ı milliyemiz dâhilinde müdahale-i ecnebiyeden azade olarak her medeni millet gibi hür yaşamakdan başka bir gayesi olmayan Türk milletinin hakk-ı meşruu nihayet âlem-i insaniyet ve medeniyet tarafından teslim olunacaktır. Silahlarımızı ancak maksadımız tamamen istihsal olunduktan sonra bırakacağımızdan, pek karib olan bu mesud ana kadar kemafissabık bütün efrad-ı milletin azami gayret ve fedakârlık göstermesine intizar eylerim. Cenâb-ı Hak tevfikat-ı samedaniyesini idame buyursun âmin. 14 Eylül 337

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandanı

Mustafa Kemal

باش قوماندان مشير غازى مصطفى كمال پاشا حضرتلرينك غرب اردوسى قوماندانى عصمت پاشا حضرتلرى قهرمان عسكرلرى تفتيش ايدركن

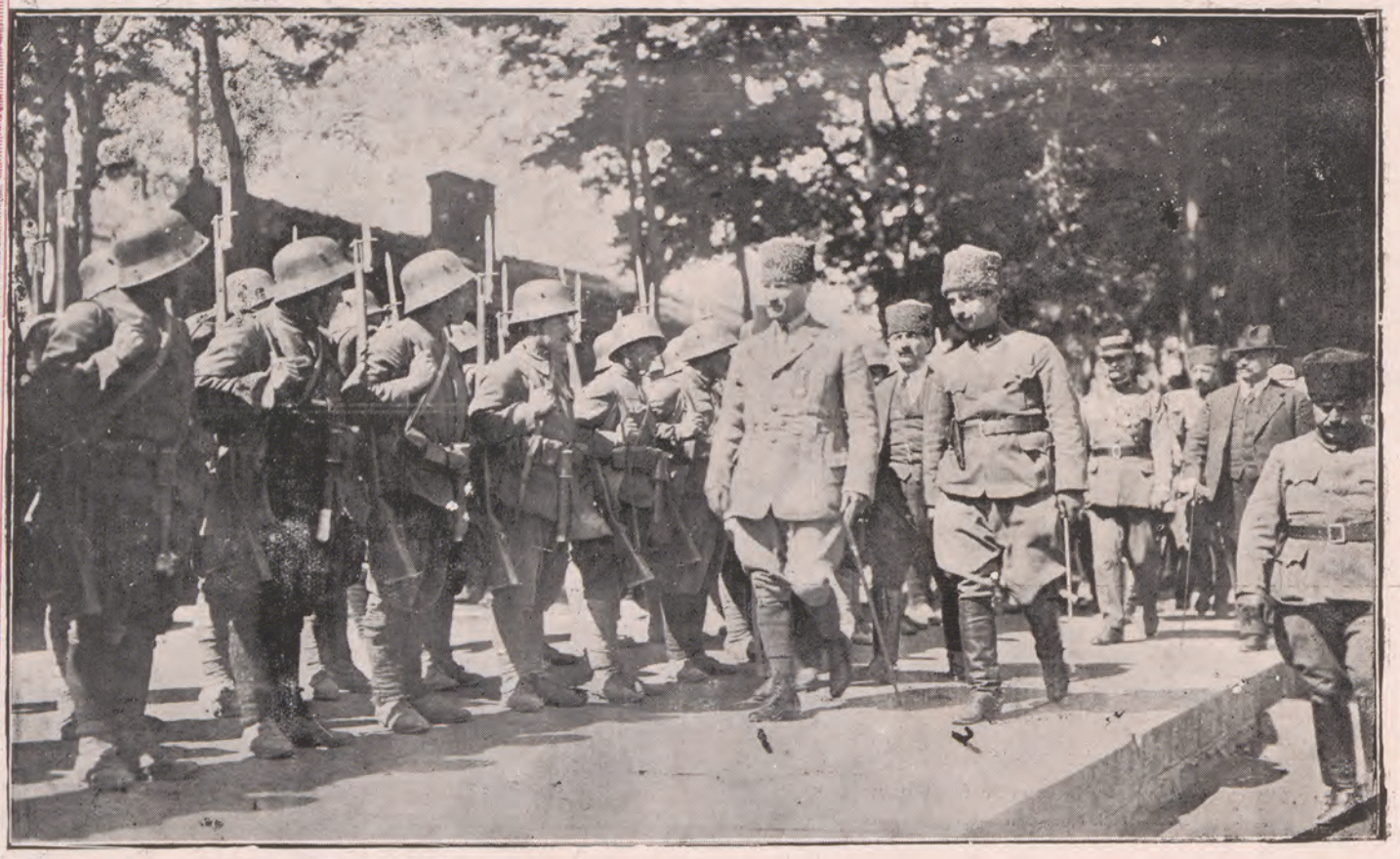

Le Maréchal Moustapha Kémal Pacha El-Gazi, et Ismet Pacha, Commandant du front Ouest, passent en revue une armée qui vient d'être récemment équipée.

Başkumandan müşir gazi **Mustafa Kemal Paşa** hazretleriyle garb ordusu kumandanı **İsmet Paşa** hazretleri kahraman askerleri teftiş ederken

قارص فاتحی، موقع مستحکم قوماندانی رشدی پاشا حضرتلری

RUCHDI Pacha, Commandant de la Place à Kars.

رشدی پاشا :

قارص موقع مستحکم قوما
ندانی اولان پر لانطه قلبی بو
ذات قارصك فاتحلرندندر
پك چوق مزیات انسانیه یی
جامع بولنان بو ذات هردرلو
توصیف وستایشك فوقنده
بر عسکر و قوماندانندر .

غرب جبهه‌سنده بولنان یکباشی علی رضا بك

Le major ALI RIZA Bey un des commandants du front ouest

علی رضابك :

شدت ذکاء، فرط شجاعتیله
بحق مشتهر وقارصده ابراز
ایتدیکی مزیت ومهارت
عسکریه ایله متمایز امرای
عسکریه‌مزندندر .

Garb cebhesinde bulunan binbaşı **Ali Rıza Bey**

Rüşdi Paşa: Kars mevki-i müstahkem kumandanı olan pırlanta kalbli bu zât Kars'ın fatihlerindendir. Pek çok meziyat-ı insaniyeyi cami bulunan bu zât her dürlü tavsif ve sitayişin fevkinde bir asker ve kumandandır.
Ali Rıza Bey: Şiddet-i zekâ, fart-ı şecaatiyle bihakkın müştehir ve Kars'da ibraz etdiği meziyet ve maharet-i askeriye ile mütemayiz ümera-yı askeriyemizdendir.

Kars fatihi, mevki-i müstahkem kumandanı **Rüşdi Paşa** hazretleri

میر آلای خالد بك :

Le Colonel HALID Bey, un des commandants de la section Kodja-'li.

الیوم غرب جبهه‌سنده قوجه ایلی منطقه‌سی قوماندانی اولان بومرد دلیر ، وطنك بواوز اولادی شجاعت مفرطه‌وبسالت خارق‌العاده‌یله معروف‌وقارص فاتحی اولمقله مشهوردر .

بو غضنفر نهاد ، حماست معتاد قوماندانمز ، بوتون جبهاه حربیه‌ده‌برشکوفه زاری دولاشیر کبی جولان ایدر ، فقط هربرندن برکذار اوله‌رق بررچیچك طوپلامغی اصلا اونوتماز . بو صوك یونان تعرضندن اولکی حربده الدیغی واخیرا اسکیشهرده تداوی ایتدیردیکی یاره‌سی اون اوچنجیدر . الك بویوك مزیتی حربك الك حرارتلی زمانلرنده کوکرمش ارسلان کبی صفوف اعدایه دلیرانه هجمات کوسترمرك معیتنده نمونهٔ امتثال اولمسیدر . یوکسك برشعار قهرمانی صاحبی اولمقله ممتازدر.

Miralay Halid Bey:

Elyevm garb cebhesinde Kocaeli mıntıkası kumandanı olan bu merd-i dilir, vatanın bu öz evladı şecaat-i müfrita ve besalet-i harikulade-siyle maruf ve Kars fatihi olmakla meşhurdur.

Bu gazanfer nihad, hamaset mutad kumandanımız, bütün cibah-ı harbiyede bir şükufezarı dolaşır gibi cevelan eder, fakat her birinden bergüzar olarak birer çiçek toplamağı asla unutmaz. Bu son Yunan taarruzundan evvelki harbde aldığı ve ahiren Eskişehir'de tedavi etdirdiği yarası on üçüncüdür. En büyük meziyeti harbin en hararetli zamanında kükremiş arslan gibi sufuf-ı a'daya dilirane hecemat göstererek maiyetine de numune-i imtisal olmasıdır. Yüksek bir şiar-ı kahramani sahibi olmakla mümtazdır.

تورکیا ، روسیه اخوت و مخادنت عهدنامه‌سی

« ملتلرك اخوتی اساسنی و اقوامك کندی مقدراتی سربستجه تعیین ایتمك حقی طانیمقده متحد اولان تورکیا بیوك ملت مجلسی حکومتیله روسیه شورالری فه‌ده‌راتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی توسع و استیلا سیاستنه قارشی اولان مجادلرنده‌کی تساندلرینی وایکی ملتدن برینه واقع اولان مشکلاتك دیکرینك وضعیتی‌ده وخیم قیله‌جغنی بالمشاهده آرالرنده دائما مناسبات مخادنتکارانه‌نك و هر ایکی ملتك منافع متقابله‌سنه مستند دواملی روابط دوستانه‌نك جایکیر اولمسنی تورمك آرزوسیله متحسس اوله‌رق برمخادنت واخوت عهدنامه‌سی عقدینه‌قرار ویرمشلر وبوخصوصده مرخصلرینی تعیین ایتمشلردر.

تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی — : تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی اقتصاد وکیلی وبومجلسنده قسطمونی مبعوثی یوسف کمال بك وحکومت مذکوره معارف وکیلی وتورکیا بیوك ملت مجلسنده سینوب مبعوثی دوقتور رضانور بك وتورکیا بیوك ملت مجلسی حکومتی سفیر کبیری ومجلس مذکورك آنقره اعضاسی علی فؤاد پاشا .

روسیه شورالری فه‌ده‌راتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی — : امورخارجیه خلق قومیسری وعموم روسیه مرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسی ژورژ چیچه‌رین ایله عموم روسیه مرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسندن جلال قورقمازوف .

مرخصین مشارالیهم اصولنه موافق بولنان صلاحیتنامه‌لرینی بعدالتعاطی مواد آتیه‌یی قرارلاشدیرمشلردر .

تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی خارجیه وکیلی وقسطمونی مبعوثی یوسف کمال بك

YOUSSOUF KÉMAL bey

Député de Castamouni et Commissaire aux affaires extérieures

Türkiye, Rusya Uhuvvet ve Muhadenet Ahidnamesi

Milletlerin uhuvveti esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tayin etmek hakkını tanımakda müttehid olan Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetiyle Rusya Şuraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti hükûmeti tevessü ve istila siyasetine karşı olan mücadelelerindeki tesanüdlerini ve iki milletden birine vaki olan müşkilatın diğerinin vaziyeti de vahim kılacağını bilmüşahede aralarında daima münasebat-ı muhadenetkaranenin ve her iki milletin menafi-i mütekabelesine müstenid devamlı revabıt-ı dostanenin caygir olmasını görmek arzusuyla mütehassis olarak bir muhadenet ve uhuvvet ahidnamesi akdine karar vermişler ve bu hususda murahhaslarını tayin etmişlerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti : Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti iktisad vekili ve bu Meclisinde Kastamonu mebusu Yusuf Kemal Bey ve hükûmet-i mezkûre maarif vekili ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sinob mebusu Doktor Rıza Nur Bey ve Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti sefir-i kebiri ve Meclis-i mezkûrun Ankara azası Ali Fuad Paşa.

Rusya Şuraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti hükûmeti : Umur-ı hariciye halk komiseri ve umum Rusya merkez icra komitesi azası Jorj Çiçerin ile umum Rusya merkez icra komitesi azasından Celal Korkmazof.

Murahhasin-i müşarünileyhüm usulüne muvafık bulunan salahiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı atiyeyi kararlaşdırmışlardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti hariciye vekili ve
Kastamonu mebusu **Yusuf Kemal Bey**

ماده ۱ — طرفین متعاقدینك هر بری طرفیندن برینه کرهاً تحمیل اولونمق ایسته نیلن معاهدهٔ صلحیه ویادیکر بربین‌الملل سندی طانیمامغی اساس اوله‌رق قبول ایدر. روسیه شورالری فه‌دراتیف وسوسیالیست جمهوریتی حکومتی الیوم بویوك ملت مجلسی طرفیندن تمثیل ایدلمکده اولان تورکیا حکومت ملیه‌سنك معتبر عد ایتمدیکی تورکیایه عائد هیچ بر بین‌الملل سندی طوتمامغی قبول ایدر .

اشبو معاهده‌ده مذکور « تورکیا » مفهومنده ۲۸ کانون ثانی ۱۹۲۰ (۱۳۳۶)ده استانبولده منعقد مجلس مبعوثان طرفیندن تنظیم و مطبوعات ایله بالجمله دولتلره تبلیغ اولنان میثاق ملی عهدنامه‌سنك احتوا ایتدیکی اراضینك داخل بولندیغی قبول ایدلمشدر.

تورکیانك شمال شرقی حدودی بحر سیاه ساحلنده کائن « صارب » قریه‌سندن باشلایه‌رق کدیزدن کچن خط ایله تحدید ایدلمشدر. خط تقسیم سیاه . . . . . .

شاوشه‌ت طاغی ، قانتی طاغی ، اورادن خط حدود دائما آردهان وقارص سنجاقلرینك خطوط شمالیهٔ اداریه‌سنی وآناپا چایی وآراس نهری تالوغ خطی نیژنی قره صو منصبنه قدر تعقیب ایدر .

ماده ۲ — تورکیا اشبو عهدنامه‌نك برنجی ماده‌سنده کوستریلن حدودك شمالنده بولنوب اوله‌جه باطوم لواسنه عائد اولان اراضی ایله برلکده باطوم لیمان و شهری اوزرنده‌کی حق متبوعیتی کورجستانه شوشرائطله ترکه رضا کوستریر :

اولا : اشبو ماده‌ده تخصیص وتعیین اولنان محال اهالیسی ، هر جماعتك حرثی حقوقی تأمین ومحال مذکوره‌یه اهالینك ارزولرینه موافق بر طرز تصرف اراضی ادخالنه امکان بخش ایده‌جك واسع برمختاریت اداره‌یه نائل اوله‌جقدر .

تورکیا بویوك ملت مجلسنده سینوب مبعوثی
دوقتور رضا نور بك
Dr RIZA NOUR bey
député de Sinob

Madde 1- Tarafeyn-i müteʻakidînin her biri tarafeynden birine kerhen tahmil olunmak istenilen muahede-i sulhiye veya diğer bir beynelmilel senedi tanımamağı esas olarak kabul eder. Rusya Şuraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti hükûmeti elyevm Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilmekte olan Türkiye hükûmeti milliyesinin muteber ad etmeyi Türkiye'ye aid hiç bir beynelmilel senedi tutmamağı kabul eder.

İşbu muahedede mezkûr "Türkiye" mefhumunda 28 Kanun-ı Sani 1920 (1336)da İstanbul'da münʻakid Meclis-i Mebusan tarafından tanzim ve matbuat ile bilcümle devletlere tebliğ olunan Misak-ı Millî ahidnamesinin ihtiva etdiği arazinin dâhil bulunduğu kabul edilmişdir.

Türkiye'nin şimal-i şarki hududu Bahr-i Siyah sahilinde kain "Sarb" karyesinden başlayarak Gediz'den geçen hat ile tahdid edilmişdir. Hat taksim siyah …

Şavşat Dağı, Kannı Dağı, oradan hatt-ı hudud daima Ardahan ve Kars sancaklarının hutut-ı şimaliye-i idariyesini ve Anapa Çayı ve Aras Nehri Talveğ hattı Nijni Karasu mansıbına kadar takib eder.

Madde 2- Türkiye işbu ahidnamenin birinci maddesinde gösterilen hududun şimalinde bulunub evvelce Batum livasına aid olan arazi ile birlikde Batum liman ve şehri üzerindeki hakk-ı metbuʻiyetini Gürcistan'a şu şeraitle terke rıza gösterir:

Evvela: İşbu maddede tahsis ve tayin olunan mahall ahalisi, her cemaatin harsî hukuku temin ve mahall-i mezkûreye ahalinin arzularına muvafık bir tarz tasarruf arazi idhaline imkân bahş edecek vasi bir muhtariyet idareye nail olacakdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sinob mebusu
Doktor Rıza Nur Bey

ثانیاً : باطوم لیمانی طریقیله‌تورکیایه کیدن ویا کلن بالجمله‌موادایله اشیای تجاریه‌یك کمرك رسمنه تابع طوتلیه‌رق بلامزاحم وبالجمله رسوم وتکالیفدن معفو اوله‌رق سربست برصورتده امرارى حقى ایله هر نوع مصارف خصوصیه‌دن ازاده اوله‌رق باطوم لیمانندن استفاده حقى تورکیایه تأمین ایدلمشدر .

ماده ۳ — طرفین متعاقدین اشبو معاهده‌نك مربوطنده مصرح حدود داخلنده نخچوان قطعه‌سنك آذربایجان حمایه‌سنده مختار براراضى تشکیلی ایتمسنه ، آذربایجانك اشبو حق حمایه‌سنى بردولت ثالثه‌یه اصلا ترك ایتمه‌مسى شرطیله موافقت ایتمشلردر .

نخچوان اراضیسنك اراس نهرى تالوه‌طاغنك شرقنده داغنا طاغى (۳۸۲۹) ولى طاغى (٤۱۲۱) باغارسیق (۵۸۷)

کوموك اوغلى طاغندن باشلایه‌رق وسراى بولاق (۸۰۷۱) طاغندن کچه‌رك (آرارات استاسیونى) سالف‌الذکر اراضینك اراس نهریله قره‌صونك نقطهٔ تلاقیسنه منتهى اراضى داخلنده‌کى مثلث‌الشکل منطقه تورکیا ، آذربایجان‌وارمنستان مرخصلر - ندن مرکب برقومیسیون طرفندن تصحیح اولنه‌جقدر .

ماده ٤ — طرفین متعاقدین شرق‌قوملرى آره‌سنده حرکات‌ملیه وتخلیصکارانه‌ایله روس ارباب مساعیسنك یکى برطرز اجتماعى تأسیسنه معطوف مجادله‌سى آره‌سنده تلاحق و تشابهى بالمشاهده اشبو اقوامك حق‌حریت واستقلالنى وآرزو ایتدکلرى حکومت ایله اداره اولنمق حقلرینى رسماً تصدیق وتأیید ایدرلر .

ماده ۵ — بوغازلرك بالجمله اقوامك مناقلات تجاریه‌سنه کشادنى وبوخصوصده سربستئ مرورى تأمیناً طرفین متعاقدین قره‌دکز وبوغازلر حقنده بین‌الملل قطعى

تورکیا بویوك ملت مجلسى حکومتى مرخصى‌على فؤاد پاشا
ALI FUAD PACHA
Délegué à Moscou

Saniyen: Batum Limanı tarikiyle Türkiye'ye giden veya gelen bilcümle mevad ile eşya-yı tüccariyenin gümrük resmine tabi tutulmayarak bila mezahim ve bilcümle rüsum ve tekalifden ma'füvv olarak serbest bir suretde imrarı hakkı ile her nev masarıf-ı hususiyeden azade olarak Batum Limanı'ndan istifade hakkı Türkiye'ye temin edilmişdir.

Madde 3- Tarafeyn-i müte'akidîn işbu muahedenin merbutunda musarrah hudud dâhilinde Nahcıvan kıtasının Azerbaycan himayesinde muhtar bir arazi teşkili etmesine, Azerbaycan'ın işbu hakk-ı himayesini bir devlet-i saliseye asla terk etmemesi şartıyla muvafakat etmişlerdir.

Nahcıvan arazisinin Aras Nehri Talve Dağı'nın şarkında Dağna Dağı (3829) Veli Dağı (4121) Bagarsık (587) Gümükoğlu Dağı'ndan başlayarak ve Saraybulak (8071) Dağı'ndan geçerek (Ararat İstasyonu) salifüzzikr arazinin Aras Nehri'yle Karasu'nun nokta-i telakisine müntehi arazi dâhilindeki müsellesü'ş-şekl mıntıka Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan murahhaslarından mürekkeb bir komisyon tarafından tashih olunacakdır.

Madde 4- Tarafeyn-i müte'akidîn şark kavimleri arasında harekât-ı milliye ve tahliskarane ile Rus erbab-ı mesaisinin yeni bir tarz içtimaı tesisine matuf mücadelesi arasında telahuk ve teşabihi bilmüşahede işbu akvamın hakk-ı hürriyet ve istiklalini ve arzu etdikleri hükûmet ile idare olunmak haklarını resmen tasdik ve teyid ederler.

Madde 5- Boğazların bilcümle akvamın münakalat-ı tüccariyesine küşadını ve bu hususda serbesti-i müruru teminen tarafeyn-i müte'akidîn Karadeniz ve Boğazlar hakkında beynelmilel kat'î

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti
murahhası **Ali Fuad Paşa**

بر نظامنامه احضاری خصوصی ساحلداردولنلر مرخصلرندن مرکب اولهرق الآخره تشکل ایده‌جك برقونفرانسه تودیعنه‌موافقت ایدرلر . شوقادارکه‌مذکور قونفرانسدن صادر اوله‌جق مقرراتك تورکیانك‌حق حاکمیت مطلقه‌سنجه وانك پای‌تختی اولان استانبول شهرینك امنیت وآسایشنه برکونا خلل ایراث ایده‌مه‌مسی شرطدر .

ماده ٦ — طرفین متعاقدین ایکی مملکت آره‌سنده شیمدیه قدر عقد اولنان بالجمله‌معاهداتك کندی منافع متقابله‌لریله تطابق ایتمدیکنی تصدیق ایدرلر . بناءً علیه اشومعاهده‌نك کأن لم یکن و منفسخ اولدیغی خصوصنده طرفین متعاقدین متحددر. روسیه شورالری‌سوسیالیست فه‌ده‌راتیف جمهوریتی حکومتی تورکیایله چارحکومتی آره‌سنده اولجه منعقد بین‌الملل سندانه‌مستند مالی وسائر هرنوع تعهداتدن کندیسنه قارشی تورکیانك بری اولدیغنی بالخاصه بیان ایلر .

ماده ٧ — روسیه شورالری سوسیالیست فه‌ده‌رانیف جمهوریتی حکومتی قاپیتولاسیونلر اصولنك هرمملکتك انکشاف ملیسنك سربستئ جریانی وحقوق حکمرانیسنك تمامئ اجراسیله قابل تألیف براصول اولمدیغنی بالتصدیق تورکیاده بو اصول ایله هرهانکی برصورتله مناسبتدار اولان هرنوع معاملاتك وحقوقك اجرا واستعمالی کأنلم یکن وملغا عد ایلر .

ماده ٨ — طرفین متقاعدین اراضیلری داخلنده طرف دیکر مملکتنك ویاخود اقسام ممالکندن برینك حکومتی وظیفه‌سنی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات وتجمعاتك تشکلی ویا اقامتی ودیکر مملکته قارشی مجادله مقصدنده بولنان تجمعاتك

سوویتلر خارجیه‌قومیسری ومرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسی موسیو چیچه‌رین

Mr GEORGES THITCHÉRINE

Membre du Comité Exécutif et Commissaire pour les affaires Extérieures de la République des Soviets

bir nizamname ıhzarı hususunu sahildar devletler murahhaslarından mürekkeb olarak bilahire teşekkül edecek bir konferansa tevdiine muvafakat ederler. Şu kadar ki mezkûr konferansdan sadır olacak mukarraratın Türkiye'nin hakk-ı hakimiyet-i mutlakasınca ve onun payitahtı olan İstanbul şehrinin emniyet ve asayişine bir guna halel iras edememesi şartdır.

Madde 6- Tarafeyn-i müteʻakidîn iki memleket arasında şimdiye kadar akd olunan bilcümle muahedatın kendi menafi-i mütekabeleleriyle tetabuk etmediğini tasdik ederler. Binaenaleyh işbu muahedenin keʾen-lem-yekün ve münfesih olduğu hususunda tarafeyn-i müteʻakidîn müttehiddir. Rusya Şuraları Sosyalist Federatif Cumhuriyeti hükûmeti Türkiye ile Çar hükûmeti arasında evvelce münʻakis beynelmilel senedata müstenid mali ve sair her nev taahhüdatdan kendisine karşı Türkiye'nin beri olduğunu bilhassa beyan eyler.

Madde 7- Rusya Şuraları Sosyalist Federatif Cumhuriyeti hükûmeti kapitülasyonlar usulünün her memleketin inkişaf-ı millîsinin serbesti-i cereyanı ve hukuk-ı hükümranisinin temami-i icrasıyla kabil-i telif bir usul olmadığını biʾt-tasdik Türkiye'de bu usul ile herhangi bir suretle münasebatdar olan her nev muamelatın ve hukukun icra ve istimali keʾen-lem-yekün ve mülga ad eyler.

Madde 8- Tarafeyn-i mütekaʻidîn arazileri dâhilinde taraf-ı diğer memleketinin veyahut aksam-ı memalikinden birinin hükûmeti vazifesini deruhde iddiasında bulunan teşkilat ve tecemmüatın teşkili veya ikametini ve diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan tecemmüatın

Sovyetler hariciye komiseri ve merkez icra komitesi azası
Mösyö Çiçerin

اقامتی قبول ایتمه‌مکی تعهد ایدرلر . تورکیا وروسیه قافقاسیه سوویت جمهوریتلرینه قارشی‌ده معاملهٔ متقابله شرطیله عین تعهددده بولونورلر .

شوراسی مقرردرکه اشبوماده‌ده مذکورتورکیا اراضیسی طوغریدن طوغری‌یه تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتنك ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سی تحتنده بولنان اراضیدر .

ماده ۹ — ایکی مملکت آراسنده مناسباتك عدم انقطاعنی تأمیناً طرفین متعاقدین سرعت ممکنه ایله شمندوفر ، تلغراف وسائره مناقلاتك محافظه وتکمل وایکی مملکت آره‌سنده بلا مشکلات اشخاص واشیانك سربستیٔ امرارینك تأمینی ایچون تدابیر لازمه‌یی متحداً اتخاذنی تعهد ایدرلر. شوراسی مقرردرکه یولجیلرك واشیای تجاریه‌نك کیروب چیقمسنه مملکتیندن هربرنده جاری قوانین‌ونظامات حرفیاً تطبیق ایدیله‌جکدر.

ماده ۱۰ — طرفین متعاقدیندن برینك دیکر اراضیسنده ساکن تبعه‌لری مقیم اولدقلری مملکت قوانینندن متولد حقوق ووظائف اساساتنه مستنداً معامله کوره‌جکلردر . فقط مدافعهٔ ملیه‌یه عائد قوانین ونظامات مستثنا اولوب آنلره تابع طوتلیه‌جقلردر . حقوق عائله‌یه ، وراثته واهلیته عائد مسائله‌ده طرفین تبعه‌سی اشبو ماده احکامندن استثنا ایدیله‌جکلردر . مواد مذکوره برخصوصی ائتلافنامه عقدیله حل اولنه‌جقدر .

ماده ۱۱ — طرفین متعاقدین هرمملکتدن برینك دیکر مملکت اراضیسنده ساکن تبعه‌لری حقنده الك زیاده نائل مساعده ملت معامله‌سی تطبیق ایله‌مکه موافقت ایدرلر اشبوماده احکامی تورکیانك متفق‌بولنان مسلمان دولتلری تبعه‌لریله‌روسیه‌نك متفقلری اولان سوویت‌جمهوریتلری تبعه‌لرینه عائد حقوقده تطبیق ایدلمز .

ماده ۱۲ — ۱۹۱۸ سنه‌سندن اول روسیه اقسامندن ایکن اوزرلرنده تورکیانك حق حاکمیتی اولدیغی روسیه شورالری سوسیالیست فه‌ده‌راتیف جمهوریتی حکومتی طرفندن اشبو معاهده ایله تصدیق اولنان اقسام اراضی اهالیسندن هربری تورکیانی سربستجه ترك ایده‌بیله‌جك وبرلکده اشیا واموالی ویا نقودینی کوتوره‌بیله‌جکدر. اشبو معاهده ایله تورکیا طرفندن حق متبوعیتی کورجستانه ترك ایدیلان باطوم اراضیسی اهالیسندن هربری دخی عینی حقی حائزدر .

ماده ۱۳ — روسیه بالجمله حرب اسیرلریله سیویل اسرادن قافقاسیا وآوروپای روسی‌ده بولنانلری اشبو معاهده‌نك امضاسی تاریخندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده ، آسیای روسیده بولنانلری آلتی آی ظرفنده مصارفی روسیه طرفندن تسویه اولنمق اوزره تورکیانك شرق شمالی

ikameti kabul etmemeği taahhüd ederler. Türkiye ve Rusya Kafkasya Sovyet Cumhuriyetlerine karşı da muamele-i mütekabele şartıyla aynı taahhüdde bulunurlar.

Şurası mukarrardır ki işbu maddede mezkûr Türkiye arazisi doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin idare-i mülkiye ve askeriyesi tahtında bulunan arazidir.

Madde 9- İki memleket arasında münasebatın adem-i inkitaʻını teminen tarafeyn-i müteʻakidîn sürat-i mümkine ile şimendüfer, telgraf ve saire münakalatın muhafaza ve tekemmül ve iki memleket arasında bila müşkilat eşhas ve eşya serbesti-i imrarının temini içün tedabir-i lazimeyi müttehiden ittihazını taahhüd ederler. Şurası mukarrardır ki yolcuların ve eşya-yı tüccariyenin girüb çıkmasına memleketinden her birinde cari kavanin ve nizamat harfiyen tatbik edilecekdir.

Madde 10- Tarafeyn-i müteʻakidînden diğer arazisinde sakin tebaları mukim oldukları memleket kavanininden mütevellid hukuk ve vezaif esasatına müsteniden muamele göreceklerdir. Fakat müdafaa-i milliyeye aid kavanin ve nizamat müstesna olub onlara tabi tutulmayacaklardır. Hukuk-ı aileye, verasete ve ehliyete aid mesailde de tarafeyn tebası işbu madde ahkamından istisna edileceklerdir. Mevadd-ı mezkûre bir hususi itilafname akdiyle hal olunacakdır.

Madde 11- Tarafeyn-i müteʻakidîn her memleketden birinin diğer memleket arazisinde sakin tebaaları hakkında en ziyade nail-i müsaade millet muamelesi tatbik eylemeye muvafakat ederler işbu madde ahkamı Türkiye'nin müttefiki bulunan Müslüman devletleri tebaalarıyla Rusya'nın müttefikleri olan Sovyet Cumhuriyetleri tebaalarına aid hukukda tatbik edilmez.

Madde 12- 1918 senesinden evvel Rusya aksamından iken üzerlerinde Türkiye'nin hakk-ı hakimiyeti olduğu Rusya Şuraları Sosyalist Federatif Cumhuriyeti hükûmeti tarafından işbu muahede ile tasdik olunan aksam arazi ahalisinden her biri Türkiye'yi serbestçe terk edebilecek ve birlikde eşya ve emvali veya nukudunu götürebilecekdir. İşbu muahede ile Türkiye tarafından hakk-ı metbuiyeti Gürcistan'a terk edilen Batum arazisi ahalisinden her biri dahi aynı hakkı haizdir.

Madde 13- Rusya bilcümle harb esirleriyle sivil üseradan Kafkasya ve Avrupa-yı Rusî'de bulunanları işbu muahedenin imzası tarihinden itibaren üç ay zarfında, Asya-yı Rusî'de bulunanları altı ay zarfında masarıfı Rusya tarafından tesviye olunmak üzere Türkiye'nin şark-ı şimali

حدودینه قدر سوق واعاده‌یی تعهدایدر . الآن تورکیاده بولنان روس حرب اسیرلریله سیویل اسراسی حقنده‌ده تورکیا عینی تعهدده بولنور. بوسوق واعاده‌نك تفصیلاتی اشبو معاهده‌نامه‌نك امضاسنی متعاقب همان عقد ایدیله‌جك خصوصی برمقاوله ایله تعیین اولونه‌جقدر .

ماده ١٤ — طرفین متعاقدین اولدیغی قدر آز مدت ظرفنده برقونسلوسلق مقاوله‌نامه‌سیله اشبو معاهده‌نك مقدمه‌سنده ذکر اولنوب ایکی مملکت آره‌سنده‌کی مناسبات و روابطك تقویه‌سنه‌خادم اقتصادی، ملی وسائر مسائلی تنظیم ایدیجی ائتلافات عقدینه موافقت ایدرلر .

ماده ١٥ — اشبو تورك وروس معاهده‌سنده جنوبی قافقاس جمهوریتلرینه عائد اولەرق مذکور بولنان موادك تورکیا ایله اشبو جمهوریتلر آره‌سنده عقد اولنه‌جق معاهداتده مجبوری القبول اولمسی ایچون سالف‌الذکر جنوبی قافقاس جمهوریتلری نزدنده تشبثات لازمه‌ده بولنمق روسیه تعهد ایدر .

ماده ١٦ — اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر. تصدیقنامه‌لر سرعت ممکنه ایله قارصده تعاطی اولنه‌جقدر .اشبو معاهده اون اوچنجی ماده‌سی مستثنا اولمق اوزره تصدیقنامه‌لرك تعاطیسی تاریخندن اعتباراً مرعی اولاجقدر .

تصدیقاً للمقال سالف‌الذکر مرخصلر اشبو معاهده‌یی امضا وتختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نسخنین ارله‌رق موسقووه‌ده بیك اوچیوز اوتوز یدی (بیك طقوز یوز یکرمی بر) سنه‌سی مارتنك اون آلتنجی کونی تنظیم اولنمشدر .

جهول قورقماذوف　　ذوره جیجه‌ریین　　علی فؤاد　　رضا نور　　یوسف کمال

hududuna kadar sevk ve iadeyi taahhüd eder. El'an Türkiye'de bulunan Rus harb esirleriyle sivil üserası hakkında da Türkiye aynı taahhüdde bulunur. Bu sevk ve iadenin tafsilatı işbu muahedenamenin imzasını müteakib hemen akd edilecek hususi bir mukavele ile tayin olunacakdır.

Madde 14- Tarafeyn-i müte'akidîn olduğu kadar az müddet zarfında bir konsolosluk mukavelenamesiyle işbu muahedenin mukaddimesinde zikr olunub iki memleket arasındaki münasebat ve revabıtın takviyesine hadim iktisadî, millî ve sair mesaili tanzim edinci itilafat akdine muvafakat ederler.

Madde 15- İşbu Türk ve Rus muahedesinde cenubi Kafkas Cumhuriyetlerine aid olarak mezkûr bulunan mevaddın Türkiye ile işbu cumhuriyetler arasında akd olunacak muahedatda mecburiyü'l-kabul olması içün salifüzzikr cenubi Kafkas Cumhuriyetleri nezdinde teşebbüsat-ı lazimede bulunmağı Rusya taahhüd eder.

Madde 16- İşbu muahede muamele-i tasdikiyeye tabi tutulacakdır. Tasdiknameler sürat-i mümkine ile Kars'da teati olunacakdır. İşbu muahede on üçüncü maddesi müstesna olmak üzere tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren mer'i olacakdır.

Tasdiken lil-makal salifüzzikr murahhaslar işbu muahedeyi imza ve tahtim etmişlerdir.

İşbu muahede nüshateyn olarak Moskova'da bin üç yüz otuz yedi (bin dokuz yüz yirmi bir) senesi Mart'ının on altıncı günü tanzim olunmuşdur.

Yusuf Kemal **Rıza Nur** **Ali Fuad** **Jorj Çiçerin** **Celal Korkmazof**

Cenub ordusu kumandanı ve Konya valisi **Galib Paşa** hazretleri

Merkez ordusu kumandanı **Nureddin Paşa** hazretleri

Zonguldak mutasarrıfı Meclis-i Mebusan başkâtib-i sabıkı
Mustafa Asım Beyefendi

Trabzon valisi **Hazim Beyefendi**

Vue général de Trébizonde منظرهٔ عمومیه‌سی

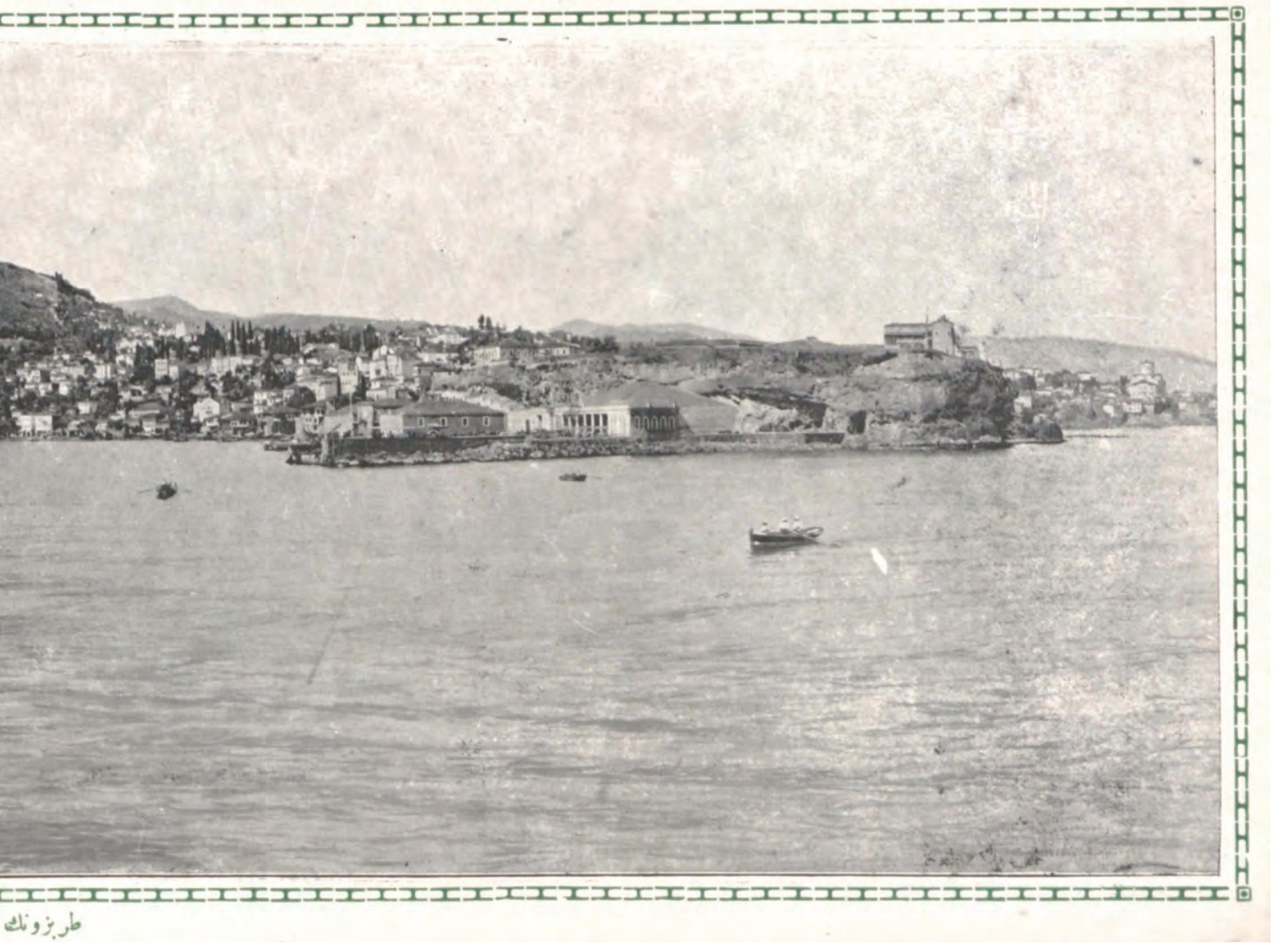

Trabzon'un manzara-i umumiyesi

Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyet-i muhteremesi reis ve azaları ile ümera-yı askeriyeden iki zât

1- Üçüncü Kafkas fırkası kumandanı Kaymakam Nuri Bey
2- Reis Barutçuzade Hacı Ahmed Efendi
3- Azadan Hacı Ahmed Efendizade Hafız Mahmud Efendi
4- Üçüncü Kafkas fırkası erkân-ı harbi Binbaşı Zeki Bey
5- Azadan Hacı Ali Hafızzade Ömer Efendi
6- Azadan Pir Efendizade Menla Bey
7- Azadan Hacı Ali Hafızzade Mehmed Salih Efendi
8- Azadan Hatibzade Mustafa Fazıl Efendi
9- Azadan Hacı İzzetzade Hasib Efendi
10- Azadan Eyübzade Daniş Bey
11- İstikbal Gazetesi sahib ve sermuharriri Faik Ahmed Bey
12- Levazım reisi Sabir Bey

طربزون مدافعهٔ حقوق جمعیتی اعضای متحیزانندن یحیی رئیس زاده یحیی افندی

YAHYA Réiss zadé YAHYA Effendi, Membre du Comité de la Défense de droits Nationales à Trébizonde

بوسیمای بهیج ، روحنك و قلبنك مجلا برآیینهٔ انعکاسی اولان یوزندن اوقوندیغی اوزره مردلکك ، یکیتلکك برتمثال ذی احتشامیدر . طربزون مدافعهٔ حقوق جمعیتی ارکانندن اولان بوذات، شجاعتی نسبتنده فداکار لغیله‌ده شهرتشعاروجمعیته مستمراً واقع‌اولان خدمات حمیتکارانه‌سی جداً قیمتداردر . بوتون مصارفی بدنندن تسویه ایده‌رك تشکیل ایتدیکی کوکلی آلابی ایله روس اردولرینه قارشی شیرانه صولتلرله پایدیغی شدید محاربه‌لر دیللرده داستان اولوب کندیسنی زمانك شیخ شاملی یاد ایتدیرمکده‌در .

Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti aza-yı müttehizanından **Yahya Reiszade Yahya Efendi**

Bu sima-yı behic, ruhunun ve kalbinin mücella bir ayine-i in'ikası olan yüzünden okunduğu üzere merdliğin, yiğitliğin bir timsal-i zi-ihtişamıdır. Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti erkânından olan bu zât, şecaati nisbetinde fedakârlığıyla da şöhret-şiar ve cemiyete müstemirren vaki olan hidemat-ı hamiyetkaranesi cidden kıymetdardır. Bütün masarıfını bedeninden tesviye ederek teşkil etdiği gönüllü alayı ile Rus ordularına karşı şirane savletlerle yapdığı şedid muharebeler dillerde destan olub kendisini zamanın Şeyh Şamil'i yad etdirmekdedir.

Ankara Müdafaa-i Milliye Vekâleti erkân-ı harbiye-i umumiye riyaseti şube müdiran ve memurini

İran veliahdı **Muhammed Hasan Mirza** hazretleri

Konya'da Mevlâna Celaleddin-i Rumi hazretlerinin türbe-i münifeleri ile cami-i şerifi

Hangah-ı cenâb-ı Mevlâna cânişîni ve Konya mebusu **Abdülhalim Çelebi Efendi**

Sinob'ta **Seyyid Bilal Cami-i Şerifi**

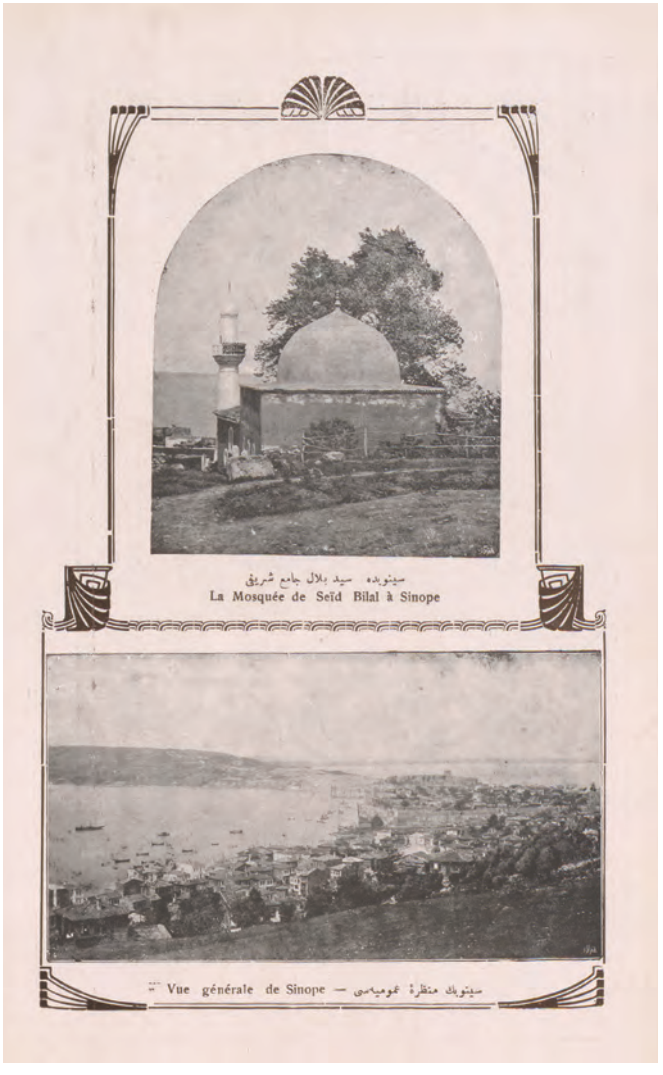

Sinob'un manzara-i umumiyesi

این اوکی قاپیلرنده

بویوك تورك شاعر وادیب ساغ رفعت بك

Le grand poète turc

SAMIH RIFAAT bey

تاریخك اختیار ایکی یولجیسی [*]
مقدس قاپیکدن ایچری کیردك.
ای وطن بکجیسی، قهرمان اردو!
سکا اولو یورددن سلام کتیردك .

یورغونز، صوسزز، فقط قلبمز
امیدله چارپیور بوجنك یرنده ؛
یارینکی ده، غاجق نوری کوردك بز
سنك سلاحکك کولکه‌لرنده .

بوراده کندیمی کوریبور وطن ،
اك متین، اك یوکسك برامنیتله .
کوکلره کلیدلی صینیرلرندن
کچیور روز کارلر صانکه حرمتله .

ای یوجه این اوکی ، مقدس طوپراق !
نرده شهیدلرك ؟ کوستر، کوره‌لم.
یاشلی کوزمزدن قان آقیتارق
اونلرك قبرینه یوزلر سوره‌لم.

محرابلر ، قبه‌لر یپقیلدیغی کون
اونلر قورتاردیلر بویشیل یوردی؛
بوکونکی آلتوندن تختنی تورکك
اسمسز یاووزلر ، فاتحلر قوردی.

طویدیلر تربه‌لر یپقدیغی ،
اویاغیز چهره‌لر دوندی مرمره ،
کسدی قیلیچلری کندی قینی ،
قبضه‌لر یاپیشدی چلیك اللره .

دیشلر غجیردادی، کوزلر قانلاندی،
کنیش کوکسلری دولدیردی برکین ،
حدودلر اورپردی، کوك دومانلاندی
ایشته ، اوکوندرکه قورتولدی بودین .

ای نوبت بکلیین طولغالی یکیت !
سنده‌ده او اصیل، آتشلی قان وار.
یوردمی چیکنتمه ، دیبورلر ، ایشیت !
یتیملر ، اوکسوزلر ، خسته‌لر ، طوللر .

یوردکی چیکنتمه، اسیر اولورسك ؟
تربه‌کی چیکنتمه ، مسلمانسك سن؛
دوکولور ، قوغولور، حقیر اولورسك ،
یوردکی چیکنتمه قهرمانسك سن !

سامیح رفعت

[*] سیاحت رفیقی تورك شاعری محمدامین بك

İnönü Kapılarında

Tarihin ihtiyar iki yolcusu
Mukaddes kapından içeri girdik.
Ey vatan bekçisi, kahraman ordu!
Sana ulu yurddan selam getirdik.
Yorgunuz, susuzuz, fakat kalbimiz
Ümidle çarpıyor bu cenk yerinde;
Yarınki doğacak nuru gördük biz
Senin silahının gölgelerinde.
Burada kendini görüyor vatan,
En metin, en yüksek bir emniyetle.
Göklere kilidli sınırlarından
Geçiyor rüzgârlar sanki hürmetle.
Ey yüce İnönü, mukaddes toprak!
Nerde şehidlerin? Göster, görelim.
Yaşlı gözümüzden kan akıtarak
Onların kabrine yüzler sürelim.
Mihrablar, kubbeler yıkıldığı gün
Onlar kurtardılar bu yeşil yurdu;
Bugünkü altundan tahtını Türk'ün
İsimsiz Yavuzlar, Fatihler kurdu.

Duydular türbeler yıkıldığını,
O yağız çehreler döndü mermere.
Kesdi kılıçları kendi kınını,
Kabzalar yapışdı çelik ellere.
Dişler gıcırdadı, gözler kanlandı,
Geniş göğüsleri doldurdu bir kin,
Hududlar ürperdi, gök dumanlandı
İşte, o gündür ki kurtuldu bu din.
Ey nöbet bekleyen tulgalı yiğit!
Sende de o asil, ateşli kan var.
Yurdumu çiğnetme, diyorlar, işit!
Yetimler, öksüzler, hastalar, dullar.
Yurdunu çiğnetme, esir olursun;
Türbeni çiğnetme, Müslüman'sın sen;
Dökülür, koğulur, hakir olursun,
Yurdunu çiğnetme kahramansın sen!

Samih Rifat
* Seyahat refiki Türk şairi Mehmed Emin Bey

Büyük Türk şair ve edibi
Samih Rifat Bey

وور !

ای تورك وور ، وطنك باكرلرینه
كناهكار كوملكی یچنلری وور ؛
كیمكدن طاشلرله شراب یرینه
شهیدلر قانی ایچنلری وور !

وور ، كوزل عاشقلر جنازه‌سندن
قیرمزی مشعللر یاقانلری وور ؛
شهوتك رقصنه یتیم سسندن
بسته‌لر ، شرقیلر یاپانلری وور!

وور ، قتلك اوفیزیل صاپانلریله
دنیایه ثولوملر اكتیرن وور ؛
وور ، ظلمك اوقانلی اورغانریله
بر قومی ایپلره چكنلری وور !

وور ، آتدن ، كیمكدن سرایلر قوران
اووحشی روحلری ازمك ایچین وور ؛
دورت یوبوك روزكاره كوللر صاووران
اوبجرملری كسمك ایچین وور !

وور ، سنك ربكه ، پیغمبریكه
یومروقلر كوسترن سفیللری وور ؛
وور ، سنك عشقكك معبدلرینه
یانغینلری كتیره‌ن قاتللری وور !

یوبوك تورك شاعر و ادیبی محمد امین بك

Le grand poète turc
MEHMED EMIN bey

وور سن‌ده مقدس حریت ایچین ،
دنیانك دیكدیكی بایراق ایچین وور ؛
هردینك سودیكی عدالت ایچین
هرپرده حایفیران برحق ایچین وور !

وور ، بوتون جهانه كوستر، آكلات كه
سنكده حر روحك قارتاله بكنیه‌ر ؛
اوده برقافقاسك تپه‌سنده‌كی
بولوطلر اوستنده كوستكسز كزه‌ر .

وور عشقك وحقك ظفری ایچین ،
وور ، سندن باق دنیا بونی ایستیور ؛
وور ، یرده باق تاریخ سنك سیرجیك،
وور، كوكدن باق الله سكا «وور»دیور.

وور ، چلیك قوللرك قوپانه قادر ؛
اولانجه عشقكله ، قوتكله وور ؛
صوك‌دوشمان ، صوك‌كولكه قالانه‌قادار
اولانجه كینكله ، شدتكله وور !

وور ، سنك ضربه‌كدن چیقاجق آتش
انتقام ایسته‌ین بر ملتكدر ؛
آلنكده دوغاجق قیرمزی كونش :
یوسنك الهی حریتكدر !

Vur!

Ey Türk vur, vatanın bakirlerine
Günahkâr gömleği biçenleri vur;
Kemikden taşlarla şarab yerine
Şehidler kanını içenleri vur!
Vur, güzel aşıklar cenazesinden
Kırmızı meşaleler yakanları vur;
Şehvetin raksına yetim sesinden
Besteler, şarkılar yapanları vur!
Vur, katlin o kızıl sapanlarıyla
Dünyaya ölümler ekenleri vur;
Vur, zulmün o kanlı urganlarıyla
Bir kavmi iplere çekenleri vur!
Vur, etden, kemikden saraylar kuran
O vahşi ruhları ezmek için vur;
Dört büyük rüzgâra güller savuran
O mücrim elleri kesmek için vur!
Vur, senin Rabb'ine, peygamberine
Yumruklar gösteren sefilleri vur;
Vur, senin aşkının mabedlerine
Yangınları getiren katilleri vur!

Vur sen de mukaddes hürriyet için,
Dünyanın dediği bayrak için vur;
Her dinin sevdiği adalet için
Her yerde haykıran bir hak için vur!
Vur, bütün cihana göster, anlat ki
Senin de hür ruhun kartala benzer;
O da bir Kafkas'ın tepesindeki
Bulutlar üstünde kösteksiz gezer.
Vur aşkın ve hakkın zaferi için,
Vur, senden bak dünya bunu istiyor;
Vur, yerde bak tarih senin seyircin,
Vur, gökden bak Allah sana "vur" diyor.
Vur, çelik kolların kopana kadar;
Olanca aşkınla, kuvvetle vur;
Son düşman, son gölge kalana kadar
Olanca kininle, şiddetinle vur!
Vur, senin darba giden çıkacak ateş
İntikam isteyen bir milletindir;
Altında doğacak kırmızı güneş:
Bu senin ilahi hürriyetindir!

Büyük Türk şair ve edibi
Mehmed Emin Bey

مهاجرین مدیریت عمومیه‌سنجه طبع ایدیلن (تورکیاده‌یونان فجایعی) نام کتابدن مخرج بعض صحیفه‌لر

بوستانجیده درت یونان عسکر فراریسی طرفندن باشی وجودندن ایریله‌رق قتل اولنان والنك برپارماغی‌قوپاریلوب کوکسی اوزرینه قونان (چوبان سلیمان)

ارن کوی پولیس مرکز مأمورلغنك اصلی محفوظ ۲۵ مارت ۳۳۷ تاریخ و ۷۹۵ نومرولی راپوریله اوراق متفرعه‌سنه نظراً :

۲۰ مایس ۳۳۷ تاریخنده یونان عسکری فراریلرندن کلیبولیلی (دیمتری‌اوغلی قسطی)، (پانده‌لی‌اوغلی میخال)، سلانیکلی (استفان اوغلی دیمتری) وقبریسلی (صاوااوغلی میخال)دن مرکب بر چته (حیدر پاشا) تره‌نیله استانبوله بر ساعت مسافه‌ده کائن (بوستانجی) یه قریب (قره‌مان چفتلکی) جوارنده و (طوپال احمد) ك بوستان‌تارلاسنده چوبان (سلیمان) ی صورت فجیعه‌ده قتل ایتدکدن صوکره باشنی وجودندن آیرمشلر وایکی سیاه بوغچه ایله بر سیاه قوشاغه صارمشلردر. آلت تناسلنی یجاقله یوزوب صاغ النك دردنجی پارماغی‌ده کسمشلر وباشسز جسدنی یوزمترو مسافه‌ده برچوقوره آتمشلردر.

Muhacirin-i müdiriyet-i umumiyesince tab edilen (Türkiye'de Yunan Fecayii) nam kitabdan muhreç bazı sahifeler Erenköy polis merkez memurluğunun aslı mahfuz 25 Mart 337 tarih ve 795 numerolu raporuyla evrak-ı müteferriasına nazaran:

20 Mayıs 337 tarihinde Yunan askeri firarilerinden Gelibolulu (Dimitri oğlu Kosti), (Pandeli oğlu Mihal), Selanikli (İstefan oğlu Dimitri) ve Kıbrıslı (Sava oğlu Mihal)den mürekkeb bir çete (Haydarpaşa) treniyle İstanbul'a bir saat mesafede kain (Bostancı)ya karib (Karaman Çiftliği) civarında ve (Topal Ahmed)in bostan tarlasında Çoban Süleyman'ı suret-i feciada katl etdikden sonra başını vücudundan ayırmışlar ve iki siyah boğça ile bir siyah kuşağa sarmışlardır. Alet-i tenasülünü bıçakla yüzüb sağ elinin dördüncü parmağını da kesmişler ve başsız cesedini yüz metre mesafede bir çukura atmışlardır.

Bostancı'da dört Yunan asker firarisi tarafından başı vücudundan ayrılarak katl olunan ve elinin bir parmağı koparılub göğsü üzerine konan **Çoban Süleyman**

یونان عسکرلری طرفندن پرقولی کسیلن واوموزندن قورشونله جرح ایدیلن چاقرلی قریه‌سندن سکز یاشنده (دورمش)

بونانلیلرك ، یالوه‌یه درت ساعت مسافه‌ده واقع واورخان غازی قضاسنه ملحق (چاقرلی) قریه‌سنده ایقاع ایلدکاری فجایع اثناسنده، پرقولی دیرسکندن کسیلمش واوموزندن قورشونله جرح ایدلمش طقوز یاشنده چوجوغی بردره ایچنده تخلیص ایده‌بیله‌رك فراره موفق اولان وکونلرجه طاغلرده آچ قالدقدن صوکره درسعادته کله‌بیلن (حاجی ابراهیم اوغلی یوسف کریمه‌سی شریفه) نك مشاهداتنه مستنداً واقع اولان واصلی حکومتجه محفوظ بولنان افاداتندن وباب عالیدن مورود ۵ مایس سنه ۳۳۷ تاریخ و ۲۰۳ نومرولی استدعانامه‌دن :

۱۶ تشرین اول سنه ۳۳۶ تاریخنده، برضابط قوماندانسنده تخمیناً یوز اللی کشیلك یونان مفرزه‌سی ایله یونانلیلر طرفندن تسلیح ایدیلن (یکی کوی، چنکیلر، اورته کوی، قیردورانی) رومللرندن مرکب اشقیا صباحلین طلوع شمسدن برساعت اول (چاقرلی) قریه‌سنی باصه‌رق دپچك ضربه‌لریله اولرك قپوزینی قیروب ارککلردن برقسمنی انواع شکنجه ایله قریه جامعنه دولدورمشلردر. واوزرلرنده بولنان نقود وذی‌قیمت اشیایی غصب ایدرك یاپلیم آتشی آچق صورتیله قتل واحالرینه تشبث ایتمشلردر. بونلردن، جامع پنجره‌سندن قاچه‌بیلن یالکز برقاچ کشی تخلیص نفسه موفق اولمشدر. خانه درونده اختفا ایدن ارککلری قصاطوره وسونکولرله اولرك مدخلنده وفراره تصدی ایدنلری‌ده یاپلیم آتشلری آلتنده قتل ایلمشلردر. بوائناده (یوسف کریمه‌سی شریفه) ، خانه‌سنه التجا ایدن بش آلتی قادینله اقربا سندن (عارف اوغلی بالابان) ، (عزت اوغلی محمد)، (قسطمونیلی حسین)، (قره وکیل اوغلی عمر) و (استانبوللی نامی) نام اشخاص ایله التجا ایتدکلری خانه‌دن فرار ایلمشلرسه‌ده یوللرینی کسن یونان عسکرلری ، قادینلرله ارککلری آییروب (قسطمونیلی حسین) ایله (قره وکیل اوغلی عمر) ی قادینلرك فریاد وفغانی آرمسنده قورشونله قتل ایتمشلردر. یولوحهٔ فجاعت قارشیسنده اولادینی قورتارمق تلاشنه‌دوشن زوالللی (شریفه) طقوز یاشنده چوجوغی (دورمش) ی صاغ قولی دیرسکندن کسیلمش واوموزندن قورشونله جرح ایدلمش اولدیغی حالده قانلر ایچنده وبایغین اوله‌رق کوی درمسی کنارنده بولمشدر . اوصره‌ده فرار ایتمکده اولان شریف قیزی (پنبه) نك یونانلیلر طرفندن قورشونله قتل وقسطمونیلی حسینك قیزی اون یاشنده (هاجر) ك کذا قورشونله قالچه‌سندن جرح ایدلدیکی واشبو فجایعی ایقاع ایدن یونان عسکرلرینك عبنی زمانده کویده بولنان اموال واشیایی یغما ایتدکدن صوکره کویی بومبالرله تخریب ایتمکله برابر باشدن باشه یاقدقلری وکویلیدن پك آز نفوسك آتش وقورشون آرمسنده قورتولهبیلدیکی آکلاشیلمشدر .

Yunanlıların, Yalova'ya dört saat mesafede vaki ve Orhan Gazi kazasına mülhak Çakırlı karyesinde îkâ‘ eyledikleri fecayi esnasında, bir kolu dirseğinden kesilmiş ve omzundan kurşunla cerh edilmiş dokuz yaşında çocuğu bir dere içinde tahlis edebilerek firara muvaffak olan günlerce dağlarda aç kaldıktan sonra Dersaadet'e gelebilen Hacı İbrahim oğlu Yusuf kerimesi Şerife'nin müşahedatına müsteniden vaki olan ve aslı hükûmetçe mahfuz bulunan ifadatından ve Babıali'den mevrud 5 Mayıs sene 337 tarih ve 203 numerolu istidanameden:

16 Teşrin-i Evvel sene 336 tarihinde, bir zabit kumandasında tahminen yüz elli kişilik Yunan müfrezesi ile Yunanlılar tarafından teslih edilen Yeniköy, Çengiler, Ortaköy, Kırdevranı Rumlarından mürekkeb eşkıya sabahleyin tulu-ı şemsden bir saat evvel Çakırlı karyesini basarak dipçik darbeleriyle evlerin kapılarını kırub erkeklerden bir kısmını enva-ı işkence ile karye camine doldurmuşlardır. Ve üzerlerinde bulunan nukud ve zi-kıymet eşyayı gasb ederek yaylım ateşi açık suretiyle katl ve imhalarına teşebbüs etmişlerdir. Bunlardan, cami penceresinden kaçabilen yalnız birkaç kişi tahlis-i nefse muvaffak olmuşlardır. Hane derununda ihtifa eden erkekleri kasatura ve süngülerle evlerin medhalinde ve firara tasaddi edenleri de yaylım ateşleri altında katl eylemişlerdir. Bu esnada Yusuf kerimesi Şerife, hanesine iltica eden beş altı kadınla akrabasından Arif oğlu Balaban, İzzet oğlu Mehmed, Kastamonulu Hüseyin, Karavekil oğlu Ömer ve İstanbullu Nami nam eşhas ile iltica etdikleri haneden firar eylemişlerse de yollarını kesen Yunan askerleri, kadınlarla erkekleri ayırub Kastamonulu Hüseyin ile Karavekil oğlu Ömer'i kadınların feryad ve figanı arasında kurşunla katl etmişlerdir. Bu levha-i fecaat karşısında evladını kurtarmak telaşına düşen zavallı Şerife, dokuz yaşında çocuğu Durmuş'u sağ kolu dirseğinden kesilmiş ve omuzundan kurşunla cerh edilmiş olduğu hâlde kanlar içinde ve baygın olarak köy deresi kenarında bulmuşdur. O sırada firar etmekde olan Şerif kızı Penbe'nin Yunanlılar tarafından kurşunla katl ve Kastamonulu Hüseyin'in kızı on yaşında Hacer'in keza kurşunla kalçasından cerh edildiği ve işbu fecayii îkâ' eden Yunan askerlerinin aynı zamanda köyde bulunan emval ve eşyayı yağma etdikden sonra köyü bombalarla tahrib etmekle beraber başdan başa yakdıkları ve köylüden pek az nüfusun ateş ve kurşun arasında kurtulabildiği anlaşılmışdır.

Yunan askerleri tarafından bir kolu kesilen ve omzundan kurşunla cerh edilen Çakırlı
karyesinden sekiz yaşında **Durmuş**

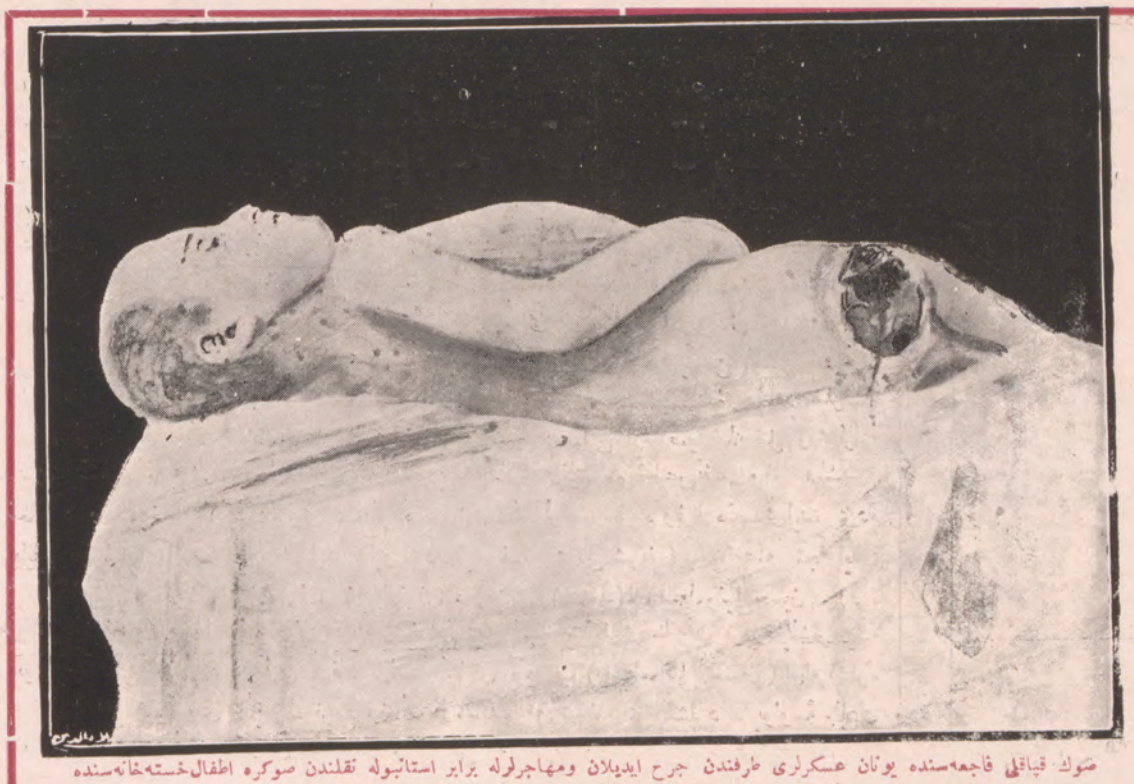

صوك قپاقلى فاجعه‌سنده يونان عسكرلرى طرفندن جرح ايديلان ومهاجرلوله برابر استانبوله نقلندن صوكره اطفال خسته‌خانه‌سنده وفات ايدن (۷) ياشنده اغا محمد اوغلى ادهمك مخدومى (حسن)

يونان عسكرلريله بونلر طرفندن تسليح واعاشه ايديلان روم اشقيا ى طرفندن دوچار تجاوز اولوقرق نهب وغارت، قتل عام واحراق مساكن كبى فجايعه معروض اولان قرادن يالكز جانى قورتارمق صورتيله فرار ايده‌بيلن اورخان غازى بلدى رئيسى (محمد)، سابق بلدى رئيسى (حسن تحسين)، اشرافدن (تحسين)، اوره‌كل قريه‌سندن (حق) ، (خيرالدين) ، چاقرلى قريه‌سندن (شريف) ، (سليمان) ، چلتكجى قريه‌سندن (توفيق) (ادهم) ، قورصاق قريه‌سندن (حاجى ابراهيم)و(احمد) افندىلرك اصلى حكومتجه‌مضبوط ومحفوظ بولنان افاداتندن ودرسعادتده‌كى دول مؤتلفه ممثلكلرينه وقوعبولان ۲۱ نيسان سنه ۳۳۷ و ۸ مايس سنه۳۳۷ تاريخلى مراجعات تحريريه ايله باب عاليدن مورود ۱۱ مايس سنه ۳۳۷ تاريخ و ۲۰۰ نومرولى مضبطه‌دن :

۱۵ تشرين اول سنه ۳۳۶ تاريخنده يونان عسكرلريله بونلرك دليل فجايعى اولان يرلى ومسلح روم اشقياسى ، (اورخان غازى)قصبه‌سنى اشغال ايتدكلرى اثناده سلاح تحرى ايتمك بهانه‌سيله جبراً خانه‌لره دخول ، برچوق اشخاصى بلاسبب ضرب وتحقير ايتدكدن ماعدا يوللرده

Yunan askerleriyle bunlar tarafından teslih ve iaşe edilen Rum eşkıyası tarafından düçar-ı tecavüz olarak nehb ü garet, katliam ve ihrak-ı mesakin gibi fecayia maruz olan kuradan yalnız canını kurtarmak suretiyle firar edebilen Orhan Gazi beledi reisi Mehmed, sabık beledi reisi Hasan Tahsin, eşrafdan (Tahsin), Oraklı karyesinden Hakkı, Hayreddin, Çakırlı karyesinden Şerif, Süleyman, Çeltikçi karyesinden Tevfik, Edhem, Kursak karyesinden Hacı İbrahim ve Ahmed efendilerin aslı hükûmetçe mazbut ve mahfuz bulunan ifadatından ve Dersaadet'deki düvel-i mü'telife mümessilliklerine vukubulan 21 Nisan sene 337 ve 8 Mayıs sene 337 tarihli müracaat-ı tahririye ile Babıali'den mevrud 11 Mayıs sene 337 tarih ve 200 numerolu mazbatadan:

15 Teşrin-i Evvel sene 336 tarihinde Yunan askerleriyle bunların delil-i fecayii olan yerli ve müsellah Rum eşkıyası, Orhan Gazi kasabası işgal etdikleri esnada silah taharri etmek bahanesiyle cebren hanelere duhul, birçok eşhası bila sebeb darb ve tahkir etdikden maada yollarda

Son Kapaklı faciasında Yunan askerleri tarafından cerh edilen ve muhacirlerle beraber İstanbul'a naklinden sonra
Etfal Hastahanesinde vefat eden 7 yaşında **Ağa Mehmed oğlu Edhem'in mahdumu Hasan**

یونان عساکری طرفندن باچاغندن جرح ایدیلن قپاقلی قریه‌سندن علی اونباشینك احمد زوجه‌سی (فاطمه)

وقصبه‌جوارنده، بری قادین اولمق اوزره اون درت کشیدن برقسمنی قورشون وسونکو، دیکرلرینی ده چیرچیپلاق صویه‌رق وقصاطوره‌لرله پارچه‌لایه‌رق قتل واعدام ایتمشلردر.

۲۰ مارت سنه ۳۳۷ تاریخنده محلی حکومت مأمورلرینك جمله‌سنی توقیف وضرب ایتدکدن ماعدا (۷۰) یاشنده (سبیله) نامنده‌کی قادینی سونکو ایله قتل ایلمشلردر.

۱۶ نیسان سنه ۳۳۷ جمعه ایرتسی کونی قصبه‌ده بولنان بتون اهالی یی، سونکولو عسکرلر آره‌سنده کملیکه سوق ایده‌رك اثنای راهده برقسمنی قتل، کنج قادین وقیزلرك ناموسنی پایمال ایلمشلردر. بونلردن کملیکه واصل اوله‌بیلنلر، کملیك جامعنده وچارشی ابجنده آچ وسفیل بر حاله بولنیورلر. اهالینك کملیکه سوقندن صکره خانه‌لرده قالان بتون اشیای اول امرده برقاچ خانه‌ده جمع ابده‌رك عسکر واشقیا آردلرنده تقسیم وتوزیع ایتمشلردر. متعاقباً (۱۰۰۰)ی متجاوز خانه‌یی واوچ بیوك جامع، اوچ مکتب، اون ایکی مدرسه ایکی حمام برایپك ودرت زیتون فابریقه‌سنی محتوی بولنان قصبه‌یی اماکن دینیه و رسمیه‌سیله برابر کاملاً احراق وخرابه‌زاره قلب ایلمشلردر.

ve kasaba civarında, biri kadın olmak üzere on dört kişiden bir kısmı kurşun ve süngü, diğerlerini de çırçıplak soyarak ve kasaturalarla parçalayarak katl ve imha etmişlerdir.

20 Mart sene 337 tarihinde mahallî hükûmet memurlarının cümlesini tevkif ve darb etdikden maada 70 yaşında Sebile namındaki kadını süngü ile katl eylemişlerdir.

16 Nisan sene 337 Cumaertesi günü kasabada bulunan bütün ahaliyi, süngülü askerler arasında Gemlik'e sevk ederek esna-yı rahda bir kısmını katl, genç kadın ve kızların namusunu payimal eylemişlerdir. Bunlardan Gemlik'e vasıl olabilenler, Gemlik Cami'nde ve çarşı içinde aç ve sefil bir hâlde bulunuyorlar. Ahalinin Gemlik'e sevkinden sonra hanelerde kalan bütün eşyayı evvel emirde birkaç hanede cem ederek asker ve eşkıya aralarında taksim ve tevzi etmişlerdir. Müteakiben (1000)i mütecaviz haneyi ve üç büyük cami, üç mekteb, on iki medrese, iki hamam, bir ipek ve dört zeytun fabrikasını muhtevi bulunan kasabayı emakin-i diniye ve resmiyesiyle beraber kâmilen ihrak ve harabezara kalb eylemişlerdir.

Yunan asakiri tarafından bacağından cerh edilen Kapaklı karyesinden
Ali Onbaşının Ahmed zevcesi Fatıma

اورخان غازی قضاسنه ملحق (کده‌لك ، چلتکجی) وکمليك قضاسنه تابع (قومله) ، (قوجه دره) ، (قره‌جه‌علی) قریه‌لری قتالندن قورتیله‌بیلن بچاره‌لر

یونان عسکرلرینك اورخان غازی قضاسنه ملحق (کده‌لك) قریه‌سنی نه‌صورتله‌خاكایله یکسان واهالیسنی نه‌کبی وسائط مدهشه ایله قتل وافنـا ایلدکلرینی مبین اولوب‌بوفاجعه‌لردن یالکز حیاتی قورتاره‌بیلن‌قریه مختاری (عثمان) واهـالیدن (محمد) و (ابراهیم چاوش) ك وقوعبولان اصـلی حکومتجه‌محفوظ افاداتندن وباب عالیدن مورود ۱۰ مایس ۳۳۷ تاریخ‌و۲۱۱ نومرولو مضبطه‌دن:

۱۷ نیسـان ۳۳۷ تاریخنده اللرنده قینلرندن چیقارلمش سو - نکولراولدیغی حالده « کده‌لك » قریه‌سنه عادتاقوشارق کلن یونان عسکرلری،اولااهالیدن[٤٠٠٠] درت بیك لیرا فدیهٔ نجـات طلب ایلمش وبوپاره‌نك تدارکی ایچون برساعت مهلت اعطا ایتمشلردر . اهالینك بوقدر پاره‌یی تدارك ایده‌مه‌ملری اوزرینه قاتلی سونکولری‌اهالی‌یه توجیه ایدرك کوی ارککلرینی‌سونکو ودیجیك ضربه‌لریله اولا (شادروان‌دنیلن) محلده جمع‌واوزرلرنده‌کی نقود موجوده‌یی‌اخذوغصبله (حاجی عثمانك) خانه‌سنه سوق واثنای سوقده سلاح استعمالنه باشلایوب دها یولده ایکن برچوق زوالليی‌یی‌قتل

Yunan askerlerinin Orhan Gazi kazasına mülhak Gedelek karyesini ne suretle hâk ile yeksan ve ahalisini ne gibi vesait-i müdhişe ile katl ve ifna eylediklerini mübeyyin olub bu facialardan yalnız hayatını kurtarabilen karye muhtarı Osman ve ahaliden Mehmed ve İbrahim Çavuş'un vukubulan aslı hükûmetçe mahfuz ifadatından ve Babıali'den mevrud 10 Mayıs 337 tarih ve 211 numerolu mazbatadan:

17 Nisan 337 tarihinde ellerinde kınlarından çıkarılmış süngüler olduğu hâlde Gedelek karyesine âdeta koşarak gelen Yunan askerleri, evvela ahaliden (4.000) dört bin lira fidye-i necat taleb eylemiş ve bu paranın tedariki içün bir saat mühlet ita etmişlerdir. Ahalinin bu kadar parayı tedarik edememeleri üzerine kanlı süngüleri ahaliye tevcih ederek köy erkeklerini süngü ve dipçik darbeleriyle evvela Şadırvan denilen mahalde cem ve üzerlerindeki nukud-ı mevcudeyi ahz u gasbla Hacı Osman'ın hanesine sevk ve esna-yı sevkde silah istimaline başlayub daha yolda iken birçok zavallıyı katl

Orhan Gazi kazasına mülhak Gedelek, Çeltikçi ve Gemlik kazasına tabi
Kumla, Kocadere, Karacaali karyeleri kıtalinden kurtulabilen biçareler

یکیشهر قضاسی مظالمندن : یونانلیلر طرفندن ایچنده‌کی اهالی ایله برابر یاقیلان (قزلحصار) قریه‌سی جامعی

ایتمشلردر. مذکور خانه‌یه کیره‌نلرك اوزرینه متعدد بومبالر آتدقدنصکره خانه‌یی آتشله‌یه‌رك وآله‌ولرایچندن حیاتی قورتارمق ایچون پنجره‌لردن آتلامق ایسته‌ینلری قورشونله‌اتلاف ایلمشلردر بالاخره دست‌تعرضلرینی قادین وچوجوقلره اوزانه‌رق پریشان برحالده اوته‌یه‌بریه قوشوشان قادینلری سونکو و قصاطوره ایله‌قتل‌ایده‌رك معصوم‌چوجقلری سونکواوجلرنده آتشلره آتمق صورتیله برر برر یاقمشلردر. برطرفدن‌ده خانه‌لری یغماوموا‌شی یی اووایه اخراج ایدوب بتون کویی آتشله‌مك‌صورتیله‌مذکور قریه‌یی‌ده اولا بر مقتله ، بعده خرابه‌زاره چویرمشلردر . بو فاجعه‌دن اثر تصادفله فرجه‌یاب‌فرار اوله‌رق مغاره و آغاج‌قووقلرنده واورمانلرده صاقلانه‌بیلن واسملری‌مذکور مضبطه‌ده ارائه اولنان‌زواللی معصوم‌کویلیلر، کونلرجه آچ قاله‌رق بیك درلوخوف‌ودهشت ایچنده‌درسعادته‌کله‌بیلمشلردر. ۱۲ مایس ۳۳۷ تاریخنده‌قریه‌مذکوره‌یه‌کیدن‌بین‌الملل هیئت تحقیقیه‌یولدن انسان اسکلتلری ویتمش یاشنده اختیار برقادین ایله بکری ازاله ایدلمش اون‌اوچ یاشنده برقیزی رأی‌العین مشاهده ایلمشدر .

etmişlerdir. Mezkûr haneye girenlerin üzerine müteaddid bombalar atdıkdan sonra haneyi ateşleyerek ve alevler içinden hayatını kurtarmak içün pencerelerden atlamak isteyenleri kurşunla itlaf eylemişlerdir bilahire dest-i taarruzlarını kadın ve çocuklara uzatarak perişan bir hâlde öteye beriye koşuşan kadınları süngü ve kasatura ile katl ederek masum çocukları süngü uçlarında ateşlere atmak suretiyle birer birer yakmışlardır. Bir tarafdan da haneleri yağma ve mevaşiyi ovaya ihraç edüb bütün köyü ateşlemek suretiyle mezkûr karyeyi de evvela bir maktele, badehu harabezara çevirmişlerdir. Bu faciadan eser-i tesadüfle ferceyab-ı firar olarak mağara ve ağaç kovuklarında ve ormanlarda saklanabilen ve isimleri mezkûr mazbatada irae olunan zavallı masum köylüler, günlerce aç kalarak bin dürlü havf ü dehşet içinde Dersaadet'e gelebilmişlerdir. 12 Mayıs 337 tarihinde karye-i mezkûreye giden beynelmilel heyet-i tahkikiye yolda insan iskeletleri ve yetmiş yaşında ihtiyar bir kadın ile bikri izale edilmiş on üç yaşında bir kızı reyülayn müşahede eylemişdir.

Yenişehir kazası mezaliminden: Yunanlılar tarafından içindeki ahali ile beraber yakılan Kızılhisar Karyesi Cami

قدرغه ولادتخانه‌سندن بوسنه با دیپلوما نشأت امدن قابله خانملرله هیئت معلمین

Les jeune. filles qui viennent d'être diplomées cette année par la Maternité de KADIRGA.

Kadırga viladethanesinden bu sene bâ-diploma neşet eden kâbile [ebe] hanımlarla **heyet-i muallimin**

مقصد وغايهٔ نشرياتمز :

آناطولی هديه‌سی نامی آلتنده نشرينه باشلاديغمز شواثرده تعقيب ايتديكمز غايه اوز وانا وطنك احوال اخيره دولايسيله انطباعاتی ، كنديسنه صادق و جاندن صميمی اولادلرندن اك بارز سيمالرك مناقب شهامت و حماستلرينی جانلی بر صورتده ابراز وارائه و موفقيتلرينی تأبيددن عبارت اولمقله برابر اك دنی وخونخوار دشمن جان ومالمز يونانك پای تجاوز ولوث شناعتی آلتنده ايكله‌ين وطن معززيمزی خون حميتلرينی ايثار ايله پك شانلی وجداً آنلی صورتده قهرمانانه مدافعه و دشمن عرض وجانی قهروتدمير ايدن عزمكار قوماندانلری، بسالتكار وشجيع امرا ، ضابطان وعسكرلريمزی بوتون جهانه بيلديرمك وتوركك ابد دوام بوداستان حماستنه صحنه اولان مواقعده‌كی مبانیٔ عتيقه وآثار قديمه ومشهوره‌يی وآبدات دينيه ايله اعاظم اسلافك وخواقين عظامك مراقد مباركه‌لرينی پك جلی اوله‌رق جانلانديرمق واكلاتمقدر .

آيده بر دفعه نشرينی قرارلاشديرديغمز هديه‌مزك برنجی وايكنجی نومرولرينه كوستريلن رغبتك ادای شكرانی ايچون دها مكمل ودها روحلی بر صورتده نشرينی امل ايدنديكمزدن ايكنجی نومرودن اعتباراً طبع و نفاستنه بر قاتدها اعتنا وعون حقله اوچنجی نومروی‌ده انظار عامه‌يه وضع ايدييورز .

كمافی‌السابق هر آی صره ايله برر نسخه نشره غيرت ايده‌جكمزی وعدايله اطلاعمزدن اوزاق‌قالان برچوق وقايع قهرمانلری‌ايله مواقع مشهوره ومؤسسات جديده وآثار سالفه رسملرينه صحائفمز آچيق بولنديغندن كوندريله‌جك رسملره ممكن اولديغی قدر لازم كلن ايضاحاتك علاوه‌سيله آدرسمزه ارسالی‌ده آيريجه رجا ايلرز ومن‌الله‌التوفيق .

برنجی وايكنجی نومرولرك موجودی پك آز قالديغندن تدارك ايده‌مه‌ين مشتريلريمزك بر آن‌اول اداره‌خانه‌مزه مراجعت ايتمه‌لرينی آيريجه عرض ايلرز .

Maksad ve gaye-i neşriyatımız:

Anadolu Hediyesi namı altında neşrine başladığımız şu eserde takib etdiğimiz gaye öz ve anavatanın ahval-i ahire dolayısıyla intiba'atını, kendisine sadık ve candan samimi evladlarından en bariz simaların menakıb-ı şehamet ve hamasetlerini canlı bir suretde ibraz ve irae ve muvaffakiyetlerini te'yidden ibaret olmakla beraber en deni ve hunhar düşman can ve malımız Yunan pay-i tecavüz ve levs-i şenaati altında inleyen vatan-ı muazzezimizi hûn-ı hamiyetlerini işar ile pek şanlı ve cidden anlı suretde kahramanane müdafaa ve düşman ırz ve canı kahr u tedmir eden azimkâr kumandanları, besaletkâr ve şeci ümera, zabitan ve askerlerimizi bütün cihana bildirmek ve Türk'ün ebed devam bu destan hamasetine sahne olan mevakideki mebani-i atika ve asar-ı kadime ve meşhureyi ve abidat-ı diniye ile eazım-ı eslafın ve havakin-i izamın merakıd-ı mübarekelerini pek celi olarak canlandırmak ve anlatmakdır.

Ayda bir defa neşrini kararlaşdırdığımız hediyemizin birinci ve ikinci numerolarına gösterilen rağbetin eda-yı şükranı içün daha mükemmel ve daha ruhlu bir suretde neşrini emel edindiğimizden ikinci numerodan itibaren tab' u nefasetine bir kat daha itina ve avn-i Hak'la üçüncü numeroyu da enzar-ı ammeye vaz' ediyoruz.

Kemafissabık her ay sıra ile birer nüsha neşre gayret edeceğimizi vaad ile ıttıla'ımızdan uzak kalan birçok vekayi kahramanları ile mevaki'-i meşhure ve mü'essesat-ı cedide ve asar-ı salife resimlerine sahaifimiz açık bulunduğundan gönderilecek resimlere mümkün olduğu kadar lazım gelen izahatın ilavesiyle adresimize irsali de ayrıca rica eyleriz. Ve minellahi't-tevfik.

Birinci ve ikinci numeroların mevcudu pek az kaldığından tedarik edemeyen müşterilerimizin bir an evvel idarehanemize müracaat etmelerini ayrıca arz eyleriz.

Teshil-i Tabâat İdaresi
İstanbul
Servet-i Fünun Matbaası dâhilinde
matbaacılığa, hattatlığa, hakkâklığa, ressamlığa ve teferruat-ı sairesine
aid her dürlü siparişât kabul ve taahhüd
olunur.

معلول غازیلره معاونت پازاری

استانبول باغچه قپو تلفونه : ٤٠

صاغلام وظریف تأميناتلی هرنوع قوندره — تحافیه و مانیفاطوره — تووالت وسیاحت مالزمه‌سی —

دری اوزرینه هرنوع اشیا — البسه‌لك قماشلر وارکلك ترزیسی

خانملره مخصوص ترزیخانه

موده صالونی سابق مقاصداری وایشجی خانملری طرفندن اداره ایدلمکده‌در . انجه برذوق وبیوك براهتمام ایله هرنوع

فانته‌زی روب ، قوستوم تایور ، مانتولر

اعمال ایدیلیر

بو مؤسسه‌نك بتون ممتی منحصراً حربده سقط قالان ضابط وعسکره عائددر .

Malul Gazilere Muavenet Pazarı

İstanbul Bağçekapı telefon: 40
Sağlam ve zarif teminatlı her nev kundura – tuhafiye ve manifatura – tuvalet ve seyahat malzemesi –
deri üzerine her nev eşya – elbiselik kumaşlar ve erkek terzisi

Hanımlara Mahsus Terzihane

Moda salonu sabık makasıdarı ve işçi hanımları tarafından idare edilmekdedir. İnce bir zevk ve büyük
bir ihtimam ile her nev fantezi rop, kostüm tayyör, mantolar
imal edilir.

Bu müessesenin bütün temettü'ü münhasıran harbde sakat kalan zabit ve askere aiddir.

نومرو : ٤

آنطولی هدیه سی

Souvenir d'Anatolie

طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره‌سی
١٣٣٧

درسعادت — مطبعهٔ احمد احسان وشرکاسی

فیاتی ٢٠ غروش

Numero: 4

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Muhyiddin Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1337/1921
Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

شيخ احمدالشريف السنوسى حضرتلرى
S. F. le Cheih Soumoussi

شيخ احمدالشريف السنوسى حضرتلرى طرفندن تورکيا بويوك ملت مجلسى رئيسى و باش قوماندان مشير غازى مصطفى كال پاشايه سراپا مذهب ومرصع برقلينج ايله اوزرى آيات واحاديث ايله موشح برقلينج كرى اهدا ايتمش وخط دستاريله محرر برنامه مخصوص ، بونلرك باشقه قيمتدار برخاطره اولمق اوزره هدية برکلام قديم كوندرلمشدر. شيخ مشاراليه طرفندن يازيلان مكتوبك صورتى روجه آتيدر:

« بوسطرلرك كاتبى ، جناب حقك قولى واستادكك كوله‌سى احمدالشريف السنوسى الخطابى الحسنى الادريسى ديركه ، فوز وظفر مقصديله بوقلنجى ، عزودولت وفخر وسطوت صاحبى ، اسلام و عثمانلى عسكرلرينك قوماندانى ، شريعت محمديه سالكلرينك مدافعى ، وطنپرور ، شهامت وغيرت وسعى مشكور صاحبى و (لكل نبى حرفة وحرفتى الجهاد ـ يعنى هر پيغمبرك برصنعتى واردر ، بنمده صنعتم جهاددر) ديه بويوران حيرالعباد پيغمبرمز افندمز مجاهد صفتيله متصف ، بويوك ملت مجلسى رئيسى ، فخامتلو مصطفى كمال پاشايه تقديم ايدييورم . جناب حق كنديسنى صيانت وفوزوظفرله بكام بويورسون. ورسول‌اه افندمزك امدادى وبزمله جناب حق وپيغمبر آراسنده واسطه‌مز اولان استادك عنايتيله جناب‌حقدن نياز ايله‌يورمكه رئيس‌مشارالهك بوقلينج ايله‌قوشانماسى باعث فوز ونصرت وموجب عزووقار اولسون‌ودشمنك مغلوبيتنه دائر اولان استادك تبشيرينى‌حيزفعله ايصال بويورسون. جناب حقدن نيازمز بودر. بز جناب‌حقه توكل ايدرز . خداى متعال‌حضرتلرى‌نجم سعادتى فلك اقباله پرتو افشان وامت اسلاميه‌يى‌وجوديله مباهى وكامران بويورسون وسلم معاليده نائل صعود وارتقا ايله‌سين آمين . بحرمة‌الصادق الامين عليه افضل‌الصلاة واركى اسلام فى‌كل آن وحين »

محرم‌الحرام ١٣٤٠

احمدالشريف السنوسى

Şeyh Ahmed eş-Şerif es-Senusi hazretleri tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi reisi ve başkumandan müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya serâpâ müzehheb ve murassa bir kılınç ile üzeri âyât ve ehâdis ile müveşşah bir kılınç kemeri ihda etmiş ve hatt-ı destleriyle muharrer bir nâme-i mahsus, bunlardan başka kıymetdâr bir hatıra olmak üzere hediyeten bir kelâm-ı kadim gönderilmişdir. Şeyh-i müşarünileyh tarafından yazılan mektubun sureti ber-vech-i âtîdir:

"Bu satırların katibi, Cenâb-ı Hakk'ın kavli ve üstadının kölesi Ahmed eş-Şerif es-Senûsî el-Hattabi el-Hüsni el-İdrisî der ki, fevz ü zafer maksadıyla bu kılıncı, azz ü devlet ve fahr ü satvet sahibi, İslam ve Osmanlı askerlerinin kumandanı, şeriat-i Muhammediye sâliklerinin müdâfi'i, vatanperver, şehâmet ve gayret ve sa'yi meşkûr sahibi ve (li-külli nebiyyin hirfetün ve hirfeti el-cihad – yani her peygamberin bir sanatı vardır, benim de sanatım cihaddır) diye buyuran hayrülibad peygamberimiz efendimiz mücahid sıfatıyla muttasıf, Büyük Millet Meclisi reisi, fehametlü Mustafa Kemal Paşa'ya takdim ediyorum. Cenâb-ı Hak kendisini sıyanet ve fevz ü zaferle bekâm buyursun. Ve Rasulullah efendimizin imdadı ve bizimle Cenâb-ı Hak ve peygamber arasında vasıtamız olan üstadın inayetiyle Cenâb-ı Hak'dan niyaz eyliyorum ki reis-i müşarünileyhin bu kılınç ile kuşanması bais-i fevz ü nusret ve muceb-i azz ü vakar olsun ve düşmanın mağlubiyetine dair olan üstadın tebşirini hiz-i fiile isal buyursun. Cenâb-ı Hak'dan niyazımız budur. Biz Cenâb-ı Hakk'a tevekkül ederiz. Hüda-yı müte'al hazretleri necm-i saadetini felek-i ikbalde pertev-efşan ve ümmet-i İslamiyeyi vücuduyla mübâhî ve kâmurân buyursun ve silm-i me'alide nail-i suud ve irtika eylesin amin. Bi-hürmeti's-sadıku'l-emin aleyhi efdale's-salât ve ezkâ İslam fi külli ân ve hin"

Muharremü'l-haram 1340

Ahmed eş-Şerif es-Senûsî

Şeyh Ahmed eş-Şerif es-Senûsî hazretleri

۳۰ تشرین ثانی ۳۳۷ تاریخنده بویوك ملت مجلسنك اجتماعنده رئیس غازی مشیر مصطفی کمال پاشا حضرتلرینك مجلس اجرا وکیللرینك صورت مأموریت ومسؤلیتی متضمن اولان قانون لایحه‌سنك مذاکره‌سنی متعاقب ملی حکومتك سیاستی ایضاحه نقل کلام ایتمش ودیمشدرکه :

« حکومتمزك تك برهدفی واردر : اوده استقلالمزی امین بولوندورمقدن عبارتدر . بز ایمپریالیزمه قارشی، قاپیتالیزمه قارشی مجاهده ایده‌ن برملتك خلق حکومتی‌یز. حکومتمزك متین برسیاستی واردر. بوسیاسته زنده‌موقرانلره، نه‌ده سوسیالیستلره بکزه‌مه‌یز. طرزاداره‌مز نه ده‌موقرات تشکیلاتنك عینی‌در؛ نه‌ده سوسیالیستلر کبی معادلدر. بزکندی کندیمزه بکزه‌مکله مفتخرز . حکومتمزك بوسیاست وادیسنده تعقیب ایده‌جکی بوتون خط ط حرکات تعیین اولونمش، هرشی تصنیف ایدلمشدر. بونلر برطرفدن قوه‌دن فعله‌چیقمقده‌درکه حکومتمزنامنه وقوع بولان بواجراآت مشهودیکزاولویور، حکومت بواجراآتنده بردوام‌در وبردوام‌اولاجقدر.

بز بویوك خیاللر پیشنده قوشان ساخته‌کارلردن دکیلز . امکان حصولنه قانع ومطمئن اولدیغمز شیلری بیلیورواونلری ایسته‌یورز. معصوم‌ملتمزك‌قارشیسنه براعدام‌سپاسی چیقاران احتمالرله حریلرك منشأی اونلر ایچون ، احتراصدر ؛ بزحیات ایچون مجادله ایدیورز . بز علی‌العموم مسلمانلرك سعادتی ایسته‌رز ؛ مسلمان حکومت هیأتلرینك استقلالی ایسته‌رز. بونکله ، بواستقلال سعادتی ایسته‌مك واوکا ایرمکله ذوق وسعادت دویارز . عالم اسلامك سعادتی کندی سعادتمز بیلیرز . بونکله برابر ، بوتون مسلمان حکومت هیأتلرینك مادی اتحادی ایله بویوك بر ایمپراطورلق حالنده اداره‌سنی ایسته‌مك برخیال اولدیغنه قانعز . بونی ایسته‌یه‌رك جهانك خصومتی مملکتمزه جلب ایتمك‌ده ایسته‌مه‌یز . بزیالکز حیات واستقلال ایسته‌ین برملتز ؛ بونك ایچون مجاهده ایدیورز . »

مجاهدهٔ ملیه‌نك نایه‌سی حقنده فکار عمومیه‌یی سریح صورتده تنویر ایدن
باش قوماندان غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری

30 Teşrin-i Sani 337 tarihinde Büyük Millet Meclisinin içtimaında reis gazi müşir Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin Meclis icra vekillerinin suret-i memuriyet ve mesuliyeti mütezammın olan kanun layihasının müzakeresini müteakib millî hükûmetin siyasetini izaha nakl-i kelam etmiş ve demişdir ki:

"Hükûmetimizin tek bir hedefi vardır: O da istiklalimizi emin bulundurmakdan ibaretdir. Biz emperyalizme karşı, kapitalizme karşı mücahede eden bir milletin halk hükûmetiyiz. Hükûmetimizin metin bir siyaseti vardır. Bu siyasetde biz ne demokratlara, ne de sosyalistlere benzemeyiz. Tarz-ı idaremiz ne demokrat teşkilatının aynıdır; ne de sosyalistlerinkine muadildir. Biz kendi kendimize benzemekle müftehiriz. Hükûmetimizin bu siyaset vadisinde takib edeceği bütün hutût-ı harekât tayin olunmuş, her şey tasnif edilmişdir. Bunlar bir tarafdan kuvveden fiile çıkmakdadır ki hükûmetimiz namına vuku bulan bu icraat meşhudunuz oluyor, hükûmet bu icraatında ber-devamdır ve ber-devam olacakdır.

Biz büyük hayaller peşinde koşan sahtekarlardan değiliz. İmkân husulüne kani ve mutmain olduğumuz şeyleri biliyor ve onları istiyoruz. Masum milletimizin karşısına bir idam sehpası çıkaran ihtimallerle harblerin menşe'i olanlar için, ihtirasdır; biz hayat için mücadele ediyoruz. Biz alelumum Müslümanların saadetini isteriz; Müslüman hükûmet heyetlerinin istiklalini isteriz. Bununla, bu istiklal saadetini istemek ve ona ermekle zevk ü saadet duyarız. Âlem-i İslam'ın saadetini kendi saadetimiz biliriz. Bununla beraber, bütün Müslüman hükûmet heyetlerinin maddi ittihadı ile büyük bir imparatorluk hâlinde idaresini istemek bir hayal olduğuna kaniyiz. Bunu isteyerek cihanın husumetini memleketimize celb etmek de istemeyiz. Biz yalnız hayat ve istiklal isteyen bir milletiz; bunun için mücahede ediyoruz."

Mücahede-i milliyenin gayesi hakkında efkâr-ı umumiyeyi sarih suretde tenvir eden başkumandan
Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretleri

باش قوماندان غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری
Le Maréchal Gazi Moustapha Kémal Pacha.

فرانسه باش وکیلی وخارجیه ناظری موسیو بریان
Monsieur Briand, Président du Conseil et ministre des affaires étrangères.

تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتیله فرانسه جمهوریتی حکومتی ایکی مملکت آرا-سنده براتلاف عقدی آرزو-سنده بولندقلری جهتله تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی خارجیه وکیلی ومبعوث یوسف کمال بك افندی حضرتلرینی وفرانسز جمهوریتی حکومتی ده نظار سابقه سندن موسیو (فرانقلن بویون) حضرتلرینی مرخص تعیین ایتمشلردر مشارالیهم اصولنه موافق کوریلن صلاحیتنامه لرینی بعدالتعاطی خصوصات آتیه یی قرارلاشدیرمشلردر :

ماده ۱ — طرفین عاقدین اشبو ائتلافنامه نك امضاسندن اعتباراً آرالرنده حال حربك نهایت بولاجغنی بیان ایدرلر . اردولر مأمورینی، عسکر واهالی کیفیتدن درحال خبردار ایدیله جکدر .

ماده ۲ — اشبو ائتلافنامه نك امضاسنی متعاقب طرفین اسرای حربیه-سیله موقوف ویامحبوس بولنان تورك ویافرانسز بالعموم اشخاص سربست براقیلاجقدر .

کندیلرینی توقیف ایدن طرف معرفتیله بو خصوصده ارائه ایدیله جك اك یقین شهره سوق اولنه جقلردر .

اشبوماده حکمی توقیف، حبس ویاسارتك تاریخ ومحلی هرنه اولورسه اولسون طرفینك بالعموم موقوفین ومحبوسینه شاملدر .

ماده ۳ — اشبو ائتلافنامه نك امضاسندن اعتباراً اعظمی ایکی آی مدت ظرفنده فرانسز قطعاتی سکزنجی ماده ده مذکور خطك جنوبنه وتورك قطعاتی خط مذکورك شمالنه چکیله جکلردر .

ماده ٤ — اوچنجی ماده ده مذکور مدت ظرفنده وقوعه کله جك تخلیه واشغال طرفینك عسکری قوماندانلری طرفندن تعیین ایدیله جك بر مخلط قومیسیون معرفتیله تثبیت اولنه حق صور واشکاله توفیقاً اجرا ایدیله جکدر .

ماده ٥ — طرفین عاقدین تخلیه ایدیلن اراضیده اراضیٔ مذکوره نك اشغالنی متعاقب برعفو عمومی اعلان ایده جکلردر .

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetiyle Fransa Cumhuriyeti hükûmeti iki memleket arasında bir itilaf akdi arzusunda bulundukları cihetle Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti hariciye vekili ve mebus Yusuf Kemal Beyefendi hazretlerini ve Fransız Cumhuriyeti hükûmeti de nuzzâr-ı sabıkasından Mösyö (Franklin Bouillon) hazretlerini murahhas tayin etmişlerdir. Müşarünileyhüm usulüne muvafık görülen salahiyetnamelerini bade't-teati hususât-ı âtiyeyi kararlaşdırmışlardır:

Madde 1- Tarafeyn-i âkidin işbu itilafnamenin imzasından itibaren aralarında hâl-i harbin nihayet bulacağını beyan ederler. Ordular memurini, asker ve ahali keyfiyetden derhâl haberdar edilecekdir.

Madde 2- İşbu itilafnamenin imzasını müteakib tarafeyn üsera-yı harbiyesiyle mevkuf veya mahbus bulunan Türk veya Fransız bilumum eşhas serbest bırakılacakdır.

Kendilerini tevkif eden taraf marifetiyle bu hususda irae edilecek en yakın şehre sevk olunacaklardır.

İşbu madde hükmü tevkif, habs veya esaretin tarih ve mahalli her ne olursa olsun tarafeynin bilumum mevkûfîn ve mahbûsînine şamildir.

Madde 3- İşbu itilafnamenin imzasından itibaren azami iki ay müddet zarfında Fransız kıtaatı sekizinci maddede mezkûr hattın cenubuna ve Türk kıtaatı hatt-ı mezkûrun şimaline çekileceklerdir.

Madde 4- Üçüncü maddede mezkûr müddet zarfında vukua gelecek tahliye ve işgal tarafeynin askeri kumandanları tarafından tayin edilecek bir muhtelit komisyon marifetiyle tesbit olunacak suver ve eşkale tevfikan icra edilecekdir.

Madde 5- Tarafeyn-i âkidin tahliye edilen arazide arazi-i mezkûrenin işgalini müteakib bir afv-ı umumi ilan edeceklerdir.

Fransa başvekili ve hariciye nazırı
Mösyö Briand

1337 Türkiye-Fransa İtilafnamesi 1921

Başkumandan
Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretleri

تورکیا بیوك ملت مجلسی حکومتی خارجیه وکیلی ومبعوث یوسف کمال بك افندی [صوك رسمی]
Youssouf Kémal bey, Commissaire aux affaires étrangères du gouvernement d'Angora.

ماده ٦ — تورکیا بیوك ملت مجلسی حکومتی میثاق ملیده علناً طانینان اقلیتلرحقوقنك بوخصوصده دول مؤتلفه ایله بونلرك وبعض متعلقلری آراسنده منعقد مقاولاتك عینی اساسه مستنداً کندی طرفندن تأیید اولنه جغنی بیان ایلر .

ماده ٧ — اسکندرون منطقه سی ایچون براصول ادارهٔ مخصوصه تأسیس اولنه جقدر . منطقهٔ مذکوره نك تورك عرقندن اولان سکنه سی حرثلرینك انکشافی ایچون هردرلو تسهیلاتدن مستفید اولاجقلردر . تورك لسانی اوراده ماهیت رسمیه یی حائز اولاجقدر .

ماده ٨ — اوچنجی ماده ده ذکر ایدیلن خط بروجه آتی تثبیت وتصریح ایدلمشدر : خط حدود اسکندرون کورفزی اوزرنده پایاس موقعنك همان جنوبنده اولمق اوزره انتخاب اولنه جق بر نقطه دن باشلایه جق وتقریباً میدان اکبره طوغروکیده جکدر (شمندوفر استاسیونی ویوموقع سوریه ده قالاجقدر) اورادن خط مذکور خارسو موقعنی سوریه یه وتارمایا موقعی ایله کلیس شهرینی تورکیایه براقمق اوزره جنوب شرقی به دوغرو میل ایده جکدر . اورادن چوبان بك استاسیونده دمیر یولنه ملاقی اوله جقدر . بعده بغداد دمیر یولی تعقیب ایده جك ودمیر یولنك پلاط قوری — نصیبینه قدر تورك اراضیسی اوزرنده قالاجقدر . اورادن نصیبینله جزیرهٔ ابن عمر آراسندن کچن اسکی یولی تعقیب ایدرك جزیرهٔ ابن عمرده دجله یه واصل اوله جقدر . نصیبین وجزیره ابن عمر موقعی ایله بیله بوك تورکیایه قاله جقدر . بویولدن استفاده خصوصنده هرایکی مملکت عینی حقوقه مالك اوله جقلردر .

چوبان بکلی نصیبین آراسنده کی دمیر یولنك استاسیون وموقفلری دمیر یولی بالاشه فورمك افسامندن عد ایدیلدرك تورکیایه قاله جقدر . اشبو ائتلافنامه نك امضاسندن اعتباراً برآی ظرفنده خط مذکوری تثبیت ایتمك اوزره طرفین مرخصلرندن مرکب بر قومیسیون تشکیل اولوناجقدر . بو

Madde 6- Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti Misak-ı Millî'de alenen tanınan ekalliyetler hukukunun bu hususda düvel-i mü'telife ile bunların bazı müttefikleri arasında münakid mukavelâtın aynı esasa müsteniden kendi tarafından teyid olunacağını beyan eyler.

Madde 7- İskenderun mıntıkası içün bir usul idare-i mahsusa tesis olunacakdır. Mıntıka-i mezkûrenin Türk ırkından olan sekenesi harslarının inkişafı içün her dürlü teshilatdan müstefid olacaklardır. Türk lisanı orada mahiyet-i resmiyeyi haiz olacakdır.

Madde 8- Üçüncü maddede zikredilen hat ber-vech-i âtî tesbit ve tasrih edilmişdir: Hatt-ı hudud İskenderun Körfezi üzerinde Payas mevkiinin hemen cenubunda olmak üzere intihab olunacak bir noktadan başlayacak ve takriben Meydan-ı Ekbez'e doğru gidecekdir (şimendüfer istasyonu ve bu mevki Suriye'de kalacakdır). Oradan hatt-ı mezkûr Harsuva mevkiini Suriye'ye ve Karnaba mevkii ile Kilis şehrini Türkiye'ye bırakmak üzere cenub-ı şarkiye doğru meyl edecekdir. Oradan Çobanbey İstasyonu'nda demiryoluna mülaki olacakdır. Badehu Bağdad demiryolunu takib edecek ve demiryolunun platformu Nusaybin'e kadar Türk arazisi üzerinde kalacakdır. Oradan Nusaybin'le Cezire-i İbn Ömer arasından geçen eski yolu takib ederek Cezire-i İbn Ömer'de Dicle'ye vasıl olacakdır. Nusaybin ve Cezire-i İbn Ömer mevkii ile Türkiye'ye kalacakdır. Bu yoldan istifade hususunda her iki memleket aynı hukuka malik olacaklardır.

Çobanbey'le Nusaybin arasındaki demiryolunun istasyon ve mevkıfları demiryolu platformunun aksamından addedilerek Türkiye'ye kalacakdır. İşbu itilafnamenin imzasından itibaren bir ay zarfında hatt-ı mezkûru tesbit etmek üzere tarafeyn murahhaslarından mürekkeb bir komisyon teşkil olunacakdır. Bu

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti hariciye vekili ve mebus **Yusuf Kemal Beyefendi** (son resmi)

فرانسز جمهوریتی حکومتی نظار سابقه‌سندن موسیو (فرانقلن بوییون)
Monsieur Frankiin Bouillon, qui vient de négocier, et de signer ! accord Franco-Turc

ارائه ایده‌جکی بر فرانسز غروینه دور ایدلمسنی قبول ایدر تورکیا میدانا کبردن چوبان بکلی به قدر سوریه اراضیسنده شمندوفر له نقلیات عسکریه‌نی اجرا ایتمك حقنی حائز اولاجقدر . سوریه دخی چوبان بکلی دن (نصیبین) قدر تورك اراضیسی اوزرنده شمندوفر له نقلیات عسکریه . لربی ده اجرا ایتمك حقنی حائز اولاجقدر . اشبو پارچه وشعبات اوزرنده اساس اعتبار یله هیچ

قومیسیون عین مدت ظرفنده ایشه مباشرت ایده‌جکدر .

ماده ۹ — سلالهٔ عثمانیه‌نك مؤسسی سلطان عثمانك بویوك پدری سلیمان شاهك جعبر قلعه‌سنده کائن وتورك منزاری نامیله معروف مرقدی مشتملاتیله برابر تورکیانك مالی اولارق قالاجق وتورکیا اوراده محافظر اقامه وتورك بایراغی کشیده ایده‌بیله‌جکدر .

ماده ۱۰ — تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی پوزانطی ایله نصیبین آراسنده‌کی بغداد دمیریولی پارچه‌سی امتیازینك اطانه ولایتنده انشا ایدلمش بولنان شعبه‌لرك امتیازیله برابر امتیازلره مربوط وبالخاصه ایشاتمه ونقلیات تجارتنه متعلق کافهٔ حقوق مساعدات ومنافعله برلکده فرانسز حکومتنك

رتعرفهٔ متفاوته وضع اولونامازلدی الاقتضا اشبو قاعده خلافنده حرکت ایدیله بیلمسی خصوصنی ایکی حکومت متفقاً تدقیق ایتمك حقنی محافظه ایدرلر . ائتلافك عدم امکانی حالنده طرفیندن هربری تکرار سربستیٔ حرکتنی احراز ایده‌جکدر .

ماده ۱۱ — اشبو ائتلافنامه‌نك تصدیقندن صوکرا تورکیا ایله سوریه آراسنده کومرهك مقاوله‌سی عقدی ایچون مختلط بر قومیسیون تشکیل اولونا جقدر . مذکور مقاوله‌نك شرائط ومدت دوامی اشبو قومیسیون طرفندن تعیین اولونا جقدر . سالف الذکر مقاوله‌نك عقدینه قدر طرفین سربستیٔ حرکتلرینی محافظه ایده‌جکلردر .

komisyon aynı müddet zarfında işe mübaşeret edecekdir.

Madde 9- Sülale-i Osmaniye'nin müessisi Sultan Osman'ın büyük pederi Süleyman Şah'ın Caber Kalesi'nde kain ve Türk mezarı namıyla maruf merkadi müştemilatıyla beraber Türkiye'nin malı olarak kalacak ve Türkiye orada muhafız ikame ve Türk bayrağı keşide edebilecekdir.

Madde 10- Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti Pozantı ile Nusaybin arasındaki Bağdad demiryolu parçası imtiyazının, Adana vilayetinde inşa edilmiş bulunan şubeler imtiyazıyla beraber imtiyazlara merbut ve bilhassa işletme ve nakliyat ticaretine müteallik kaffe-i hukuku müsâ'adât ve menâfii ile birlikte Fransız hükûmetinin irae edeceği bir Fransız grubuna devr edilmesini kabul eder Türkiye Meydan-ı Ekbez'den Çobanbeyli'ye kadar Suriye arazisinde şimendüferle nakliyat-ı askeriyesini icra etmek hakkını haiz olacakdır. Suriye dahi Çobanbeyli'den Nusaybin'e kadar Türk arazisi üzerinde şimendüferle nakliyat-ı askeriyelerini de icra etmek hakkını haiz olacakdır. İşbu parça ve şuubat üzerinde esas itibariyle hiçbir tarife-i tefavüte vaz olunamaz. Ledelicab işbu kaide hilafında hareket edilebilmesi hususunu iki hükûmet müttefikan tedkik etmek hakkını muhafaza ederler. İtilafın adem-i imkânı hâlinde tarafeynden her biri tekrar serbesti-i hareketini ihraz edecekdir.

Madde 11- İşbu itilafnamenin tasdikinden sonra Türkiye ile Suriye arasında gümrük mukavelesi akdi içün muhtelit bir komisyon teşkil olunacakdır. Mezkûr mukavelenin şerait ve müddet-i devamı işbu komisyon tarafından tayin olunacakdır. Salifüzzikr mukavelenin akdine kadar tarafeyn serbesti-i hareketlerini muhafaza edeceklerdir.

Fransız Cumhuriyeti hükûmeti nüzzar-ı sabıkasından **Mösyö (Franklin Boyyon) Bouillon**

مذاکراته اشتراك ایتمش اولان میرالای [سارو] بك
Le co'onel Sarrou, qui vient de prendre part aux négociations Franco-Turques

ماده ۱۲ — قریی صوبی حلب شهری ایله شمالده تورك قالان منطقه آراسنده هرایکی طرفی حقانیت پرورانه برصورتده تطمین ایده جك وجهله توزیع اولونماجقدر. حلب شهری منطقه‌نك احتیاجنه مدار اولمق اوزره کندی مصرفیله تورك طوپراغنده فراتدن دخی صو آلابیله جکدر .

ماده ۱۳ — مقیم ویانیم کوچیه اهالیدن سکنز نجی ماده‌ده تثبیت ایدیلن خطك اوته ویابری طرفنده کائن مرعالرده حق انتفاعه ویا املاك واراضیه مالك بولنانلر کافی السابق حقلرینی استعماللده دوام ایده جکلردر . بونلرایشله‌نمه احتیاجلری ایچون سربستجه وهیچ برکومرك ومرعارسمی ونه‌ده سائرهیچ برد سم ویرمکسزین خط مذکورك برطرفندن دیکرطرفه یاورولریله برابرحیوانرینی آلاجق وادوات تارینی وتخملرینی ومحصولات زراعیه‌لرینی نقل ایده بیله جکلردر. بونلره متعلق تکالیف ورسومی قامت ایتدکاری مملکتده ادا ایتمکه مجبور اولدقلری مقرردر .

۲۰ تشرین اول سنه ۱۳۳۷ و ۱۹۲۱ تاریخنده آنقره‌ده ایکی نسخه اولمق اوزره تنظیم قلنمشدر .

امضالر :

فرانقلن بوییون یوسف کمال

(فرانقلن بوییون) لك مصطفی کمال پاشایه تلغرافنامه‌سی

آنقره‌ده بویوك ملت مجلسی رئیسی مصطفی کمال پاشایه

فرانسه حکومت جمهوریه‌سی ذات سامیلری مرخصلریله مذاکره شرفنه مظهر اولدیغم اثنادافنامه‌یی تصویب ایله‌مشدر . ایکی مملکت آره‌سنده انقطاع پذیرا اولمامش اولمسی فوق العاده شایان آرزو اولان روابطك اعاده‌سی خصوصنده ذات سامیلری مرخصلریله مساعیسنه انضمام ایدن خدماتمدن دولایی نه‌درجه بختیار اولدیغمی حضور دولتلرینه برکره دها عرضمه مساعده‌کزی استرحام ایده‌رم . شرفده انتظام وآسایشك تکرار تأسیسی ایچون ایجاب ایدن مساعینك وسعتی پك ایی مدرکم . فقط بو مسائلله اشتغال ایده‌جك ذواتك خصائص لازمه‌یی حائز اولدیغنه ذات سامیلری کچی بن دخی قانعم .

احترامات کاملهمك قبولنی استرحام ایدر وامر دولتلری وجهله امضامی محبکز کلمه‌سنه ترديف ایلرم .

۳۱ تشرین اول ۴۳۷ فرانقلن بوییون

Madde 12- Kuveik suyu Haleb şehri ile şimalde Türk kalan mıntıka arasında her iki tarafı hakkaniyet-perverane bir suretde tatmin edecek vechle tevzi olunacakdır. Haleb şehri mıntıkanın ihtiyacına medar olmak üzere kendi masrafıyla Türk toprağında Fırat'dan dahi su alabilecekdir.

Madde 13- Mukim veya nim göçebe ahaliden sekizinci maddede tesbit edilen hattın öte veya beri tarafında kain meralarda hakk-ı intifa'a veya emlak ve araziye malik bulunanlar kemafissabık haklarını istimalde devam edeceklerdir. Bunlar işletme ihtiyaçları içün serbestçe ve hiçbir gümrük ve mer'a resmi ve ne de sair hiçbir resm vermeksizin hatt-ı mezkûrun bir tarafından diğer tarafa yavrularıyla beraber hayvanlarını alacak ve edevatlarını ve tohumlarını ve mahsulat-ı zirâiyelerini nakl edebileceklerdir. Bunlara müteallik tekalif ve rüsumu ikamet etdikleri memleketde eda etmeğe mecbur oldukları mukarrerdir. 20 Teşrin-i Evvel sene 1337 ve 1921 tarihinde Ankara'da iki nüsha olmak üzere tanzim kılınmışdır.

İmzalar: **Franklin Bouillon** **Yusuf Kemal**

Franklin Bouillon'un Mustafa Kemal Paşa'ya Telgrafnamesi

Ankara'da Büyük Millet Meclisi reisi Mustafa Kemal Paşa'ya

Fransa hükûmet-i cumhuriyesi zât-ı samileri murahhaslarıyla müzakere şerefine mazhar olduğum itilafnameyi tasvib eylemişdir. İki memleket arasında inkıta-pezir olmamış olması fevkalade şayan-ı arzu olan revabıtın iadesi hususunda zât-ı sâmîleri murahhaslarının mesaisine inzimam eden hidematımdan dolayı ne derece bahtiyar olduğumu huzur-ı devletlerine bir kere daha arzıma müsaadenizi istirham ederim. Şarkta intizam ve asayişin tekrar tesisi içün icab eden mesainin vüs'atini pek iyi müdrikim. Fakat bu mesâile iştigal edecek zevatın hasâis-i lazimeyi haiz olduğuna zât-ı sâmîleri gibi ben dahi kaniim.

İhtirâmât-ı kâmilemin kabulünü istirham eder ve emr-i devletleri vechle imzamı muhibbiniz gelmesine terdif eylerim.

31 Teşrin-i Evvel 337 **Franklin Bouillon**

Müzakerâta iştirak etmiş olan miralay **(Saro) Sarrou Bey**

محی الدین پاشانك ترجمهٔ حالی

آطنه فوق العاده قوماندانلغنه تعیین ایدیلن محی الدین پاشا مکتب حربیه‌یی ۳۰٤ ده اکمال ایتمشلر ، اورادہ معاون ومعاملك وظیفه‌سنده بولنمشلر ، بو کون وطنك کندیلریله افتخار ایتدیکی پك چوق امرا وضابطاندن طلبه یتیشدیرمشلردر . ۳۱۳ یونان حربنه کوکلی اولەرق کیتمش وآنطالیه طاور قوماندانلغیله وەلستین حربنه اشتراك ایتمشدر . یونان حربندن صوکره تکرار مکتب حربیه‌ده وظیفهٔ تعلیمیه‌سنه عودت و۳۲۱ سنه‌سنه قدر بو وظیفه‌سنه دوام ایلەمشدر . اك صوك معلملکلری (جغرافیای سوق الجیشی) درسی تدریس ایتمکدی. ۳۲۰ سنه‌سنده طلبه‌یه مضر تلقیناتده برلونمق اتهامیله طاش قیشله دیوان حربنده محاکمه‌سی بالاجرا عسکرلکدن طرد ومؤبداً فیزانه نفی ایدلمشدی . لکن اورادہ رجب پاشا مرحومك کندیسنی قاچیرماسندن قورقدقلری ایچون دها استانبول توقیفخانه‌سنده ایکن دیار بکره تحویل ، اورادەده اون آی قدر قالدقدن صوکره حقنده ویریلن برژورنال اوزرینه ارضرومه تبعید ایدلدی . سکز آی صوکره ارضرومده ایر مشهور ۳۰۳ حرکتی باش کوستردی . مشروطیت ایچون پاپیلان بو حرکتده محی الدین پاشاده مدخلدار واو حرکتك مرتبلرندن کوریلەرك پاشایی ارزنجانه سوردیلر . ۳۲٤ سنه‌سی مارتنده بوایشدن دولایی برای محاکمه ارضرومه جلب ایدلدی ، دیوان حرب کندیسنی مؤبداً قلعه‌بندلکله محکوم ایتدی . بش آلتی آی صوکره مشروطیتك اعلانی اوزرینه محی الدین پاشاده استانبوله کلدی . بحریه مکتبی مدیرلکندن بك اوغلی متصرفلغنه تعیین ایدلدی . اوچ سنه بو نازك وظیفه‌یی غایت مهارتله ایفا ایتدی . خلاصکار مسئله‌سی اوزرینه اورادن قایریلەرق محاکمات دائره‌سی اعضالغنه آلندی . بالقان حربنده دردنجی فرقه‌نك اون برنجی آلایی قوماندانلغنی ایله توظیف ایدلدی ،

جمال پاشا خسته‌لانجه دردنجی فرقه قوماندانی اولدی . صوکرا ادرنه یورویوشنه اشتراك ایتدی . اورادن رتبه‌سی میرآلایلغه ترفیع ایدیلەرك عسیر متصرفلغنه تعیین ایدلدی . اورادە هم متصرف هم قوماندان بولندقلری ایچون عمومی حربده عسیر مدافعه‌سیله اوغراشدی . ۳۳۲ ده حجاز عصیانی اوزرینه عسیرك مناقلاتی وهرطرفله رابطه‌سی منقطع اولدی . عصیاندن برآز اول رتبه‌سی میرآلایلغه ترفیع ایدلمش ایدی محی الدین پاشا بوسبوتون مجرد حالده قالان عسیری بر آووچ عسکری و صرف کندی کیاستی سایه‌سنده اوچ درت سنه مدافعه ایتدی . متارکه‌دن صوکره بیله عسیر حالا ثبات ایدیسور و حالا آیاقده دوریبوردی . استانبولك مکرر اصرارلری اوزرینه محی الدین پاشا تسلیم اولدی ومصره نقل ایدلدی . آلتی بچق آی بورادە اسارت حیاتی یاشادقدن صوکره وطنه عودت ایتدی . فقط استانبولده چوق قالمایەرق آناطولیده‌کی وطنپرورلر آرامسنه قاریشدی . برسنه‌دن بری قسطمونی وحوالیسی قوماندانلغنی بربویوك موفقیتله ایفا ایتمکده ایدی .

آنقره بیوك ملت مجلسی طرفندن آطنه فوق العاده قوماندانلغنه تعیین ایدلش اولان محی الدین پاشا حضرتلری

Mouhiddine Pacha qui vient d'être nommé commandant du Vilayet d'Adana

Muhyiddin Paşa'nın Tercüme-i Hâli

Adana fevkalade kumandanlığına tayin edilen Muhyiddin Paşa Mekteb-i Harbiyeyi 354'de ikmal etmişler, orada muavin ve muallimlik vazifesinde bulunmuşlar, bugün vatanın kendileriyle iftihar etdiği pek çok ümera ve zabitandan talebe yetişdirmişlerdir. 313 Yunan Harbi'ne gönüllü olarak gitmiş ve Antalya tabur kumandanlığıyla Velestin Harbi'ne iştirak etmişdir. Yunan Harbi'nden sonra tekrar Mekteb-i Harbiyede vazife-i talimiyesine avdet ve 321 senesine kadar bu vazifesine devam eylemişdir. En son muallimlikleri (coğrafya-yı sevkülceyşi) dersini tedris etmekdi. 320 senesinde talebeye muzırr telakkiyatta bulunmak ithamıyla Taşkışla Divan-ı Harbinde muhakemesi bilicra askerlikden tard ve müebbeden Fizan'a nefy edilmişdi. Lakin orada Receb Paşa merhumun kendisini kaçırmasından korkdukları içün daha İstanbul tevkifhanesinde iken Diyarbekir'e tahvil, orada da on ay kadar kaldıktan sonra hakkında verilen bir jurnal üzerine Erzurum'a teb'id edildi. Sekiz ay sonra Erzurum'da o meşhur 322 hareketi baş gösterdi. Meşrutiyet için yapılan bu hareketde Muhyiddin Paşa da müdhildâr ve o hareketin mürettiblerinden görülerek paşayı Erzincan'a sürdüler. 324 senesi Mart'ında bu işden dolayı bir ay muhakeme Erzurum'a celb edildi. Divan-ı Harb kendisini müebbeden kalebentliğe mahkum etdi. Beş altı ay sonra Meşrutiyet'in ilanı üzerine Muhyiddin Paşa da İstanbul'a geldi. Bahriye mektebi müdiriyetinden Beyoğlu mutasarrıflığına tayin edildi. Üç sene bu nazik vazifeyi gayet maharetle ifa etdi. Halaskâr meselesi üzerine oradan kaldırılarak muhakemat dairesi azalığına alındı. Balkan Harbi'nde dördüncü fırkanın on birinci alayı kumandanlığı ile tavzif edildi.

Cemal Paşa hastalanınca dördüncü fırka kumandanı oldu. Sonra Edirne yürüyüşüne iştirak etdi. Oradan rütbesi miralaylığa terfi edilerek Asir mutasarrıflığına tayin edildi. Orada hem mutasarrıf hem kumandan bulundukları içün Umumi Harb'de Asir müdafaasıyla uğraşdı. 332'de Hicaz isyanı üzerine Asir'in münakalâtı ve her tarafla rabıtası münkatı oldu. İsyandan biraz evvel rütbesi miralaylığa terfi edilmiş idi. Muhyiddin Paşa büsbütün mücerred hâlde kalan Asir'i bir avuç askeri ve sırf kendi kiyaseti sayesinde üç dört sene müdafaa etdi. Mütarekeden sonra bile Asir hâlâ sebat ediyor ve hâlâ ayakda duruyordu. İstanbul'un mükerrer ısrarları üzerine Muhyiddin Paşa teslim oldu ve Mısır'a nakledildi. Altı buçuk ay burada esaret hayatı yaşadıktan sonra vatana avdet etdi. Fakat İstanbul'da çok kalmayarak Anadolu'daki vatanperverler arasına karışdı. Bir seneden beri Kastamonu ve havalisi kumandanlığını bir büyük muvaffakiyetle ifa etmekde idi.

Ankara Büyük Millet Meclisi tarafından Adana fevkalade kumandanlığına tayin edilmiş olan **Muhyiddin Paşa** hazretleri

فرانسه دولت فخیمه‌سیله آنقره حکومتی آره‌سنده تقرر ایدن مقاوله موجبنجه اخیراً اناوطنه الحاقی میسر اولان کوزل آطنه‌نڭ ایله (سیحان) نهرینڭ منظره‌سی

La ville d'Adana, sur les rives du fleuve Seïhan

Fransa devlet-i fehimesiyle Ankara hükûmeti arasında takarrür eden mukavele mucebince ahiren anavatana ilhakı müyesser olan güzel Adana'mız ile **Seyhan** Nehri'nin manzarası

٦ ٥ ٤ ١ ٢ ٣

انقره‌ده حمایهٔ اطفـال منفعتنه ترتیب و اجرا ایدیلن آت قوشوسنی سیر و تماشـا ایدن مصطفی کمال ورأفت پاشـالرله سفرانك وایکی یتیم یاورونك عروب حالنده النان رسملری :

١ — غازی مشیر مصطفی کمال پاشا ، ایلك دفعه اولهرق مشیر البسه‌سنی اکتسا ایتمشدر .

٢ — هیئت وکیله رئیسی فوزی پاشا .

٣ — مدافعهٔ مایه وکیلی رأفت پاشا .

٤ — سلطان احمد خان

٥ — اذربایجان سفیری آبیلوف بك .

٦ — یتیم یاورولردن ایکی چوجق .

Ankara'da himaye-i etfal menfaatine tertib ve icra edilen at koşusunu seyr ü temaşa eden Mustafa Kemal ve Refet Paşalarla süferanın ve iki yetim yavrunun grup hâlinde olan resimleri:

1- Gazi Müşir Mustafa Kemal Paşa, ilk defa olarak müşir elbisesini iktisa etmişdir.
2- Heyet-i vekile reisi Fevzi Paşa
3- Müdafaa-i milliye vekili Refet Paşa
4- Sultan Ahmed Han
5- Azerbaycan sefiri Abilof Bey (Abilov)
6- Yetim yavrulardan iki çocuk

انقره‌ده مصطفی کمال پاشا ـ وارکانی ، موسیو فرانقلن بویون ومیرآلای صارو بك ملی اردو عساکری اوکسنده

Moustapha Kémal Pacha accompagné de monsieur Franklin-Boullon et du Colonel Sarou
Salués par les troupes turques à Angora.

Ankara'da **Mustafa Kemal Paşa** ve erkânı, Mösyö **Franklin Bouillon** ve Miralay
Sarou Bey millî ordu asakiri önünde

جنوب جبهه‌سی قوماندانی علی احسان پاشا
Ali Ihsan Pacha, commaudant du front Sud.

علی احسان پاشانك ترجمهٔ حالی

جهان حربی دنیانك بادرهٔ عظماده ناموس عسکریمزی قورتارارق ، شرف ملیمزی اعلایدن قیمتدار رجال عسکریه‌مزدن بری‌ده علی احسان پاشادر . مشارالیه ، متقاعد قول آغاسی جمال افندینك اوغلیدر . عالی وعالی دورهٔ تحصیلیه‌سنده دائما برنجیلکی محافظه ایده‌رك ۳۱۷ سنه‌سنده مکتب حربیه‌دن صحرا طوپجی ملازمثانیلکی ایله نشئت ایلەمش و ۲۲۰ سنه‌سنده برنجیلکله دیپلوما آلارق ارکان حربیه یوزباشیسی اولمشدر . علی احسان پاشاده ، دور استبدادك پنجهٔ اعتسافندن قورتولامایه‌رق پارسده ژون تورکلرله مخابره‌ایتدیکی اتهامیله ارزنجانه تبعید اولونمشدر . اعلان مشروطیتی متعاقب ادرنه اردوسی ارکان حربیه‌سنه نقل ایدلمش و ۳۱ مارت حادثه‌سنده حرکت اردوسیله استانبوله کلدرك برمدت بك اوغلی مرکز قوماندانلغی وظیفه‌سنی ایفا ایلەمشدر . متعاقباً اکمال تحصیل ایچون آلمانیایه اعزام ایدیلەرك پروسیا ملازمی صفتیله برچوق ماورالره اشتراك ایلەدکدن صوکره استانبوله کلمش وارکان حربیه مکتبنه آلمان تعبیه معلم معاونلکنه تعیین اولونمشدر .

مشارالیه طرابلس غرب وبالقان محاربه‌لرنده خدمات برکزیده ایفا ایلەمشدر . حرب عمومیده ایکنجی اردو ارکان حربیه ریاستنده ، اون برنجی قول اردو قوماندانلق وکالتنده ، برنجی قوهٔ سفریه قوماندانلغنده بولونمش وهرتعیین ایدلدیکی مأموریتده ملتنك لوای شان وشرفنی مظفریتله تموج ایتدیرمکه موفق اولمشدر .

Ali İhsan Paşa'nın Tercüme-i Hâli

Cihan Harbi denilen badire-i uzmada namus-ı askerîmizi kurtararak, şeref-i millîmizi i'lâ eden kıymetdâr rical-i askeriyemizden biri de Ali İhsan Paşa'dır. Müşarünileyh, mütekaid kolağası Cemal Efendi'nin oğludur. Tâli ve âli devre-i tahsiliyesinde daima birinciliği muhafaza ederek 317 senesinde mekteb-i harbiyeden sahra topçu mülazımsaniliği ile neşet eylemiş ve 320 senesinde birincilikle diploma alarak erkân-ı harbiye yüzbaşısı olmuşdur. Ali İhsan Paşa da, devr-i istibdadın pençe-i itisâfından kurtulamayarak Paris'de Jöntürklerle muhabere etdiği ithamıyla Erzincan'a teb'id olunmuşdur. İlan-ı Meşrutiyet'i müteakib Edirne ordusu erkân-ı harbiyesine nakledilmiş ve 31 Mart hadisesinde Hareket Ordusu'yla İstanbul'a gelerek bir müddet Beyoğlu merkez kumandanlığı vazifesini ifa eylemişdir. Müteakiben ikmal-i tahsil içün Almanya'ya izam edilerek Prusya mülazımı sıfatıyla birçok manevralara iştirak eyledikden sonra İstanbul'a gelmiş ve erkân-ı harbiye mektebine alınan tâbiye muallim muavinliğine tayin olunmuşdur.

Müşarünileyh Trablusgarb ve Balkan muharebelerinde hidemat-ı ber-güzide ifa eylemişdir. Harb-i Umumi'de ikinci ordu erkân-ı harbiye riyasetinde, on birinci kolordu kumandanlık vekâletinde, birinci kuvve-i seferiye kumandanlığında bulunmuş ve her tayin edildiği memuriyetde milletinin liva-yı şan ve şerefini muzafferiyetle temevvüç etdirmeye muvaffak olmuşdur.

Cenub cebhesi kumandanı **Ali İhsan Paşa**

فوزی پاشانك بياناتی

دشمن سرفرو ايتمدكجه قلنجمزی قينه صوقمه‌جغز

(آنقره) ملت مجلسنك ۲۸ تشرين ثانی ۳۳۷ تاريخلی اجتماعنده مصطفی فوزی پاشا ايراد ابتدیکی نطقده شوصورتله ادارهٔ کلام ايلهمشدر .

« سوکیلی (آطه) مزك اوچ سنه برافتراق الیمدن صکره مادر وطنه عودت ايتديکمی والیوم شهر مذکور اوزرنده شانلی بايراغمزك تموج ايلهمکده بولندیغمی سزه تبشير ايله بختيارم .

حکومت ملیه تورکلرك عزم وارادهٔ قویه‌سی سایه‌سنده میثاق ملیی قسماً حصوله کتیرمکه موفق اولدیغی کبی مدیتندن استفاده ايتمش بولندیغمز قدیم دوستمز فرانسه ايله صلح دخی عقد ايده‌بیلدی . عثمانلی ملتی وحدت دائره‌سنده قالدقجه قربناً سوکیلی ازمیرمزك وکوزل بروسه‌مزکده استخلاسی سزه تبلیغ ايده يله حکمی تأمین ايده‌بیلیرم (شدتلی آلقیشلر ، انشاءالله صدالری)

درت یوز کشی ايله برايمپراطورلق تأسیس ايده‌بیلمش اولان تورکیه أولهمشدر وأولیه‌جکدر چونکه دول معظمه میانندن ايلك دفعه اولهرق فرانسه عثمانلی حقوقنی تصدیق ايتمش ودیکر دولهلرده یول آچمشدر . حکومتمز ، حکومت مشارالیهیه تشکری وجیبه عد ايدر .

دشمن آتیده‌کی ایکی شعدن برینی التزامه مجبوردر : یامیثاق ملی اساسنه وآناطولیده اقلیتلر حقوقنه مستند برصلح عقد ايتمك : یاخود محاسباتله تکرار باشلامق مسئولیتنی درعهده ايدرك قهرمان اردومزله بوی اوچوشمك . (غواریس) ك عودتی بزی بوبابده تنویر ايده‌جکدر .

بزه کلنجه ، بز ایکی احتماله قارشی کافهٔ تدابیری اتخاذ ايتدك . اکر مسئله‌نك حلی قلنجه ترك ايدیلیرسه عسکر قرده‌شلرمزك بودفعه یونانستانه صوك ضربه‌یی ايشديره‌جکلرینه واونلره عسکرلرمزله بوی اوچوشمك ثه‌اولدیغی اوکره‌تمه‌جکلرینه هرزماندن زیاده مینم .

بز حربجو برملت دکلز . فقط دشمن میثاق ملیمز حضورنده بلا قید وشرط سرفرو ايتمدکجه قلنجزی قینه صوقمیه‌جغز ومسئولیت شبهه‌سز دشمنه توجه ايده‌جکدر .

صوك دفعه اولهرق عالم مدنیتك پیش اطلاعنه وضع ايدیبورز : ازمیر وادرنه‌ده‌کی قرده‌شلرمز دشمن چیزمه‌سی آلتنده یکه‌دکجه بز هیچ برصلح قبول ايتمیه‌جکز . » (شدتلی آلقیشلر)

انقره یوبوك ملت مجلسی ارکان حربیه رئیسی فوزی پاشا

Fevzi pacha, chef de l'État-Major de l'armée Nationale

Fevzi Paşa'nın Beyanatı
Düşman serfüru etmedikçe kılıncımızı kınına sokmayacağız

(Ankara) Millet Meclisinin 28 Teşrin-i Sani 337 tarihli içtimaında Mustafa Fevzi Paşa irad etdiği nutukda şu suretle idare-i kelam eylemişdir.

"Sevgili Adana'mızın üç sene bir iftirak-ı elimden sonra mader-i vatanın avdet etdiğini ve elyevm şehr-i mezkûr üzerinde şanlı bayrağımızın temevvüç eylemekde bulunduğunu size tebşir ile bahtiyarım.

Hükûmet-i milliye Türklerin azm ü irade-i kaviyyesi sayesinde Misak-ı Millî'yi kısmen husule getirmeye muvaffak olduğu gibi medeniyetinden istifade etmiş bulunduğumuz kadim dostumuz Fransa ile sulh dahi akd edebildiği Osmanlı milleti ve müddet dairesinde kaldıkça kariben sevgili İzmir'imizin ve güzel Bursa'mızın da istihlasını size tebliğ edebileceğimi temin edebilirim (şiddetli alkışlar, inşallah sadaları).

Dört yüz kişi ile bir imparatorluk tesis edebilmiş olan Türkiye ölmemişdir ve ölmeyecektir. Çünki düvel-i muazzama meyanından ilk defa olarak Fransa Osmanlı hukukunu tasdik etmiş ve diğer devletlere de yol açmışdır. Hükûmetimiz, hükûmet-i müşarünileyhâya teşekkürü vecibe ad eder.

Düşman atideki iki şıkdan birini intihaba mecburdur: Ya Misak-ı Millî esasına ve Anadolu'da ekalliyetler hukukuna müstenid bir sulh akd etmek; yahud muhasamata tekrar başlamak mesuliyetini deruhde ederek kahraman ordumuzla boy ölçüşmek. Gavaris'in avdeti bizi bu babda tenvir edecekdir.

Bize gelince, biz iki ihtimale karşı kaffe-i tedabiri ittihaz etdik. Eğer meselenin halli kalınca terk edilirse asker kardeşlerimizin bu defa Yunanistan'a son darbeyi indireceklerine ve onlara askerlerimizle boy ölçüşmek ne olduğunu öğreteceklerine az zamanda ziyade eminim.

Biz harbcü bir millet değiliz. Fakat düşman Misak-ı Millî'miz huzurunda bila kayd ü şart serfüru etmedikçe kılıncımızı kınına sokmayacağız ve mesuliyet şübhesiz düşmana teveccüh edecekdir.

Son defa olarak âlem-i medeniyetin piş-i inhilâ'âtına vaz ediyoruz: İzmir ve Edirne'deki kardeşlerimiz düşman çizmesi altında inledikçe biz hiçbir sulh kabul etmeyeceğiz" (şiddetli alkışlar).

Ankara Büyük Millet Meclisi erkân-ı harbiye reisi **Fevzi Paşa**

آنقره بويوك ملت مجلسى طرفندن داخليه وكالتنه تعيين ايديلن اسبق استانبول مبعوثى وداخليه ناظرى فتحى بك

Fethi bey, ex député de Constantinople, qui vient d'être nomme commissaire des affa'res intérieures à Angora

فتحى بك ، اعلان مشروطيتده بويوك خدمتى سبق ايدن شخصيتلردن بريدر . روم‌ايلنده براركان حرب ضابطى اولەرق انور پاشا ايله وسائر اتحاد وترقى جمعيتى اعضاسى ايله استحصال مشروطيت‌ايچون پك چوق چالشمش ايدى. اعلان مشروطيتى متعاقب بعض وظيفه‌لرده استخدام ايدلدكدن صوكره پارس سفارتى آتشه ميليترلكنه تعيين اولنمشدر طرابلس‌غرب محاربه‌سنك ظهورنى متعاقب فرالسز اردوسنده تحصيلده بولنان بعض ضابطلرله طرابلس غربه كيتمش ، اورادەكى تشكيلات مدافعه‌يى وجودەكتيرنلردن‌برى اولمشدر. بانقان حربى أثناسنده (بولاير) دەكى اردومزك اركان حربيه رياستنه تعيين ايدلمشدر. (شاركوى ـ بولاير) محاربه‌سنده (شاركوى) و (بولاير) غروپلرينك ، توحيد حركاتله عدم موفقيتندن طولايى بلغارلر طرفندن آيرى آيرى مغلوب ايدلمه‌سى اوزرينه (شاركوى) اخراج حركاتنى اداره ايدن انور پشا ايله آره‌لرنده بر اختلاف حاصل اولمش واوندن‌صوكره انور پشا ايله آره‌لرنده ضديت دوام ايتمشدر. بالقان حربندن صوكره فتحى بك عسكرلكدن استعفا ايده‌رك صوفيه سفارتنه تعيين ايدلمش واورادە برمدت اتشه ميليتر اولان مصطفى كمال پاشا ايله برابر چالشمشدر .

فتحى بك حربك صوك سنه‌سنده استانبول مبعوثلغنه انتخاب اولنمشدر ، مبعوثلق زمانىده عزت پاشا قابينه‌سنده داخليه نظارتنى ايفا ايلمش ايدى . عزت پاشانك استعفاسى متعاقب حيات سياسيه‌دن چكيلەرك منزوى پاشامقده ايكن فريد پاشانك حكومتى زمانىده توقيف اولنەرق بكر اغا بلوكنه آتيلمش‌واورادە ايكن برچوق بيكناه وطنداشلرى‌كبى بركون بغتةً مانطه‌يه تغريب‌اولنمشدر.

Fethi Bey, ilan-ı Meşrutiyet'de büyük hidmeti sebk eden şahsiyetlerden biridir. Rumeli'nde bir erkân-ı harb zabiti olarak Enver Paşa ile vesair İttihad ve Terakki Cemiyeti azası ile istihsal-i meşrutiyet içün pek çok çalışmış idi. İlan-ı Meşrutiyet'i müteakib bazı vazifelerde istihdam edildikden sonra Paris Sefareti Ataşemiliterliğine tayin olunmuşdur. Trablusgarb Muharebesi'nin zuhurunu müteakib Fransız ordusunda tahsilde bulunan bazı zabitlerle Trablusgarb'a gitmiş, oradaki teşkilat-ı müdafaayı vücuda getirenlerden biri olmuşdur. Balkan Harbi esnasında (Bolayır)daki ordumuzun erkân-ı harbiye riyasetine tayin edilmişdir. (Şarköy-Bolayır) Muharebesi'nde (Şarköy) ve (Bolayır) gruplarının, tevhid-i harekâta adem-i muvaffakiyetinden dolayı Bulgarlar tarafından ayrı ayrı mağlub edilmesi üzerine (Şarköy) ihraç harekâtını idare eden Enver Paşa ile aralarında bir ihtilaf hasıl olmuş ve ondan sonra Enver Paşa ile aralarında zıddiyet devam etmişdir. Balkan Harbi'nden sonra Fethi Bey askerlikden istifa ederek Sofya Sefaretine tayin edilmiş ve orada bir müddet ataşemiliter olan Mustafa Kemal Paşa ile beraber çalışmışdır.

Fethi Bey harbin son senesinde İstanbul mebusluğuna intihab olunmuşdur. Mebusluk zamanında İzzet Paşa kabinesinde dâhiliye nezaretini ifa eylemiş idi. İzzet Paşa'nın istifasını müteakib hayat-ı siyasiyeden çekilerek münzevi yaşamakda iken Ferid Paşa'nın hükûmeti zamanında tevkif olunarak Bekir Ağa Bölüğüne atılmış ve orada iken birçok vatandaşları gibi bir gün bağteten Malta'ya tağrib olunmuşdur.

Ankara Büyük Millet Meclisi tarafından dâhiliye vekâletine tayin edilen
esbak İstanbul mebusu ve dâhiliye nazırı **Fethi Bey**

انقره بيوك ملت مجلسى
طرفندن نافعه وكالتنه انتخاب
ايديلن حميديه قرووازورى
قهرمانى و بحريه ناظر اسبق
سيواس مبعوثى

رؤف بك

Raouf bey, l'héroïque Commandant du croiseur Hamidieh, et député de Sivas, qui vient d'être nommé commissaire aux Travaux Pulics

Ankara Büyük Millet Meclisi tarafından nafia vekâletine intihab edilen Hamidiye kruvazörü kahramanı ve bahriye nazır-ı esbakı Sivas mebusu **Rauf Bey**

١ ـ غازی عینتاب مبعوثی فلنچ آرسلان بك .
٢ ـ غازی عینتاب مدافع قهرمانی کابیسلی ارسلان بك (یوسف رضا بك).
Les Héros d'Aïntab et de Merach

غازی عینتاب ومرعش مدافع وقهرمانلری
١ ـ ارسلان بك ، ٢ ـ فیصریلی حسن افه ، ٣ ـ مرعشلی بکر اغا ، ٤ ـ مرعشلی عکاش اغا ، ٥ ـ قهرمان ثابت افندی

Gazi Ayıntab ve Maraş müdafi ve kahramanları
1- **Arslan Bey**, 2- Kayserili **Hasan Efe**,
3- Maraşlı **Bekir Ağa**, 4- Maraşlı **Ukkaş Ağa**,
5- Kahraman **Sabit Efendi**

1- Gazi Ayıntab mebusu **Kılınçarslan Bey**
2- Gazi Ayıntab müdafi kahramanı
Kilisli Arslan Bey (Yusuf Rıza Bey)

اوزون مدتدنبری مالطه‌ده اسارت حیاتی احرار ایچکده اولان ویوکره انا وطنه قاووشان وطنداشلرمز

جنتمکان فردوس آشیان عبدالعزیز خان حضرتلرینك مالطه‌ده آلمش اولدقلری جام شریف حولیسنده مالطه موقوفی

۱ - وقت غازیه‌سی پاشمحرری احمد امین بك ۲ — سلیمان نظیف بك ۳ - تحسین بك ٤ — توحید افکار غازیه‌سی
وپاشمحرری یوالضیا زاده ولید بك ٥ - ایلری غازیه‌سی پاشمحرری وکیلیولی مبعوثی جلال نوری بك

Uzun müddetden beri Malta'da esaret hayatı imrar etmekde olan ve bu kere anavatana kavuşan vatandaşlarımız

Cennet-mekan firdevs-aşiyan Abdülaziz Han hazretlerinin Malta'da inşa etdirdikleri cami-i şerif havlısında Malta mevkûfîni:

1- Vakit gazetesi başmuharriri **Ahmed Emin Bey**,
2- **Süleyman Nazif Bey**,
3- **Tahsin Bey**,
4- Tevhid-i Efkâr gazetesi ve başmuharriri **Ebuzziyazade Velid Bey**,
5- İleri gazetesi başmuharriri ve Gelibolu mebusu **Celal Nuri Bey**

Vue générale de la ville de Guiressound

كيرەسون قصبەسنك منظرۀ عموميەسى

Giresun kasabasının
manzara-i umumiyesi

كرەسون وحواليسى قهرمانلرندن متشكل قطعەنك قوماندانى
بيكباشى عثمان آغا ايله قرەدكز ارسلانلرندن برغروب

Le Major Osman Aga, défenseur des cotes de la mer Noir

Giresun ve havalisi kahramanlarından müteşekkil kıtanın kumandanı Binbaşı **Osman Ağa** ile Karadeniz arslanlarından bir grup

قهرمان عثمان آغانك تلطيفى

قهرمان عثمان آغا ايله ميدان شهامتده احراز شان وشرف ايلەين كيرەسون دلاورلرى
Osman aga qui vient d'être promu au grade de Major, et a suite heroïque

ياباجاغى وطن يولنده غائب ايتمش اولماسنه رغماً معيتندەكى قوردلرى دلاورلرله ميدان غزايه شتاب ايدن كيرەسونلى عثمان آغايه استقلال مداليەسى ويرلدى .

بويوك ملت مجلسى طرفندن ، مظفر ازدومزك قهرمانلرى آراسنده الك زياده فداكارلق وبسالتلرى مشهود اولان وقهرمانلق عنوانيله بحق كسب استحقاق ايلەمش بولونان اركان امرا وضابطانمزه تقديرنامەلر واستقلال مداليەلرى ويرلديكنى وملت مجلسنك آرسلانلرمزى تجيلاً تلطيف قارينى آلقيشلرله واتفاق آرا ايله قبول وتصديق ايلدكلرينى خبر آلمشدق . استقلال مداليەسى ايله تلطيف ايديلن فداكاران ميانندە كندىسنه بيكباشى رتبەسى ويرلمش اولان ، (كيرەسون) وحوالىسى قهرمانلرندن متشكل قطعەنك قوماندانى عثمان آغادە موجوددر .

عثمان آغا ، قطعەسيله آنقرەدن كچركن ، ملت مجلسندن بودلاورلرى استقباله چيقان ميعوثلره خطاباً « بن بوملت اوغورنده باجاغمى ضايع ايتدم . دشمى دكزه دوكونجەيه قدر ايجاب ايدرسه سديا ايله محاربه ايدەجكم » ديمشدى . قرەدكز ساحللرينك قهرمانى ، سقاريا محارباتنده بوسوزينى طوتمش ومظهر تلطيف اولاجق صورتده شجاعت وبسالت كوسترمشدر .

Kahraman Osman Ağa'nın Taltifi

Bir bacağı vatan yolunda gaib etmiş olmasına rağmen maiyetindeki Karadenizli dilaverlerle meydan-ı gazaya şitab eden Giresunlu Osman Ağa'ya İstiklal Madalyası verildi.

Büyük Millet Meclisi tarafından, muzaffer ordumuzun kahramanları arasında en ziyade fedakârlık ve besaletleri meşhud olan kahramanlık ünvanına bihakkın kesb-i istihkak eylemiş bulunan erkân-ı ümera ve zabitanımıza takdirnameler ve İstiklal Madalyaları verildiğini ve Millet Meclisinin arslanlarımızı tebcilen taltif kararını alkışlarla ve ittifak-ı ara ile kabul ve tasdik eylediklerini haber almışdık. İstiklal Madalyası ile taltif edilen fedakârân meyanında kendisine Binbaşı rütbesi verilmiş olan, (Giresun) ve havalisi kahramanlarından müteşekkil kıtanın kumandanı Osman Ağa da mevcuddur.

Osman Ağa, kıtasıyla Ankara'dan geçerken, Millet Meclisinden bu dilaverleri istikbale çıkan mebuslara hitaben "Ben bu millet uğrunda bacağımı zayi etdim. Düşmanı denize dökünceye kadar icab ederse sedye ile muharebe edeceğim" demişdi. Karadeniz sahillerinin kahramanı, Sakarya Muharebâtı'nda bu sözünü tutmuş ve mazhar-ı taltif olacak suretde şecaat ve besalet göstermişdir.

Kahraman **Osman Ağa** ile meydan-ı şehametde ihraz-ı şan ve şeref eyleyen **Giresun** dilaverleri

تورك عسكرينه

سن ای قوجا تورك ، ای یوجا ملتكه چیقاردك
عثمان كبی اورخان كبی فاتح كبی ارلر ؛
سن ای اوولو دریاكه قاباردقجه یقاردك
داغلر كبی بیك اوردویی ! ای هری حیدر .
ای قلبی محمدله دولان مسلمان عسكر !
الله قیلیجیله یشه اوردك یشه قیردك ،
آفاق طوتان قاپ قارا آمالی صیبردك !

برقوم دئی ، قلبی سیاه پرسورو جلاد
چوكمشدی وطن باغرینه : جنتلری یاقش ،
حوریلرینك ایلهیه‌رك عرضی برباد ،
هرسوندكویه پریاوروجغك اعشی طاقش ،
موردار یوزی ، موردار اوزی چیرکفكبی آقش ،
جوشمش كلیبورکن... اونی‌سن ، ای‌قوجا تورك! سن
طوتدك وبوتون لوثی آتدك اوزركدن .

یرفیرتینادن اوچه سحابیله هم آغوش
عمان كبی بردهشت ایكمله قاراردك ...
كرداب بكرداب ، اجل رنك وخفاپوش
دوردك وچكیلدك .. سنی ازكین ، سنی بیلغین
ظن ایتدی عدو ... سن اوزمان داغلری‌یاردك ،
بحرالره جوشدك ، كوكی امواجكه بوغدك ،
كفر عالمنك اوستنه فكرك كبی دوغدك !

تورك عسكری : یونان كریلرینی بلا انقطاع تهدید ایدن سواریلریمزدن برمفرزه
L'Héroïque cavalerie turque, qui menace coustamment les arrières ennemies

Türk askeri: Yunan gerilerini bila inkıta tehdid eden süvarilerimizden bir müfreze

Türk Askerine

Sen ey koca Türk, ey yüce millet ki çıkardın
Osman gibi Orhan gibi Fatih gibi erler;
Sen ey ulu derya ki kabardıkça yıkardın
Dağlar gibi bin orduyu! Ey her biri haydır.
Ey kalbi Muhammed'le dolan Müslüman asker!
Allah kılıcıyla yine urdun yine kırdın,
Âfâkı tutan kapkara âmâli sıyırdın!

Bir kavm-i deni, kalbi siyah bir sürü cellad
Çökmüşdü vatan bayrağına; cennetleri yakmış,
Hurilerinin eyleyerek ırzını berbad,
Her süngüye bir yavrucuğun naaşını takmış,
Murdar yüzü, murdar özü çirkef gibi akmış,
Coşmuş geliyorken.. Onu sen, ey koca Türk! Sen
Tutdun ve bütün levsini atdın üzerinden.

Bir fırtınadan önce sahaible hem âgûş
Umman gibi bir dehşet ebkemle karardın…
Girdab be-girdab, ecel renk ve hafâpûş
Durdun ve çekildin... Seni ezgin, seni yılgın
Zan etdi adüv… Sen o zaman dağları yardın,
Sahralara coştun, göğü emvâcına boğdun,
Küfür âleminin üstüne fikrin gibi doğdun!

تورك عسكرى ، اى آلتى عصردن برى اسلام
سايه‌كده دوران ؛ دين محمد سكا شايان ،
شايان سكا قرآن مبين : پايكه اصنام
هپ تيتره‌يه‌رك دوشدى يشه ! عزمكه حيران ،
حيران سكا انظار سما ، روح شهيدان :
طوتدك يشه اسلامى چيقاردك اوچورومدن ،
نازنده هلالك اوقويور خاچلره ميدان !

بازولريكك همتى وارد اولسون ! افندم ،
عزمم ، يوره‌كيم ، قاره‌شم ، ايمانم ، امانم ،
اى عسكر حق ! اى بكا بندن بيله كنديم !
دينم ، وطنم ، عائلەم اى مهر جنانم ،
سلطان حياتم ، ابدى نشوۀ جانم ،
بازولرينك همتى وار اولسون ! ازلدن
تأييد الهى ايله دين عسكريسك سن !

سيماى بقا سيرتى فاتحله سليمك
كوكدن كولويور چشمكه اى جند مظفر ؛
برنجم ابد تابشى فياض كريمك
عرشندن اوچوب آلنكه قونمش ؛ سكا حيدر
« بدر » ك ابدى روحنى نفح ايله‌مش عسكر !
سن وارث مبروريسك اصحاب كرامك ،
پارلار نظر نور قدردن اولو نامك .

تورك عسكرى : سقاريا جفرينى تأمين ايدن عاملردن مهمات نقليات
Convoi de munitions pour le front du Sakaria .

Türk askeri: Sakarya zaferini temin eden âmillerden mühimmat nakliyatı

Türk askeri, ey altı asırdan beri İslam
Sayende duran; din-i Muhammed sana şayan,
Şayan sana Kuran-ı Mübin: Pâyına esnam
Hep titreyerek düşdü yine! Azmine hayran,
Hayran sana enzar-ı sema, ruh-ı şehidân;
Tutdun yine İslam'ı çıkardın uçurumdan,
Nazende hilalin okuyor Haçlara meydan!

Bazularının himmeti varid olsun! Efendim,
Azmim, yüreğim, kardeşim, eymanım,
emanım,
Ey asker hak! Ey bana benden bile kendim!
Dinim, vatanım, ailem ey mühr-i cananım,
Sultan-ı hayatım, ebedi neşve-i canım,
Bazularının himmeti var olsun! Ezelden
Teyid-i İlahi ile din-i askerisin sen!

Sima-yı beka sırtı Fatih'le Selim'in
Gökden gülüyor çeşmine ey cünd-i muzaffer;
Bir necm-i ebed tabeşi feyyaz-ı kerimin
Arşından uçub alnına konmuş; sana haydır
Bedrin ebedi ruhunu nefh eylemiş asker!
Sen varis-i mebrurisin ashab-ı kirâmın,
Parlar nazar-ı nur kadirden ulu namın.

عسکر ، اومهیب آوروپانك فکر عقودی
داخلارجه نفوذیله سنك اوستکه واردی ؛
عمانلری پامال ایدن ایدان غروری
تا قلبنه کیرمکله یوتون جانکی صاردی ،
ارواح وطن ، چهرهٔ آفاق قارادی ...
یونان دکیل ، اصنام جهان ، سیم سیاه اصنام
چیقمشدی سنك قارشیکه ، خونریز واجل کام .

السانلغکك سن فقط انجم کیبی نوار ،
یوق ظن اولونان تورکلکك حق کیبی تابان ،
قرآن کیبی حق وارلغنی ایلهیوب اظهار ،
هر لحظه ده بیك صاعقه صاچدك نظرکدن ،
اوردك ! یانارق قاچدی یوتون لشکر یونان !
یونانی ده کیل ، قحبهٔ دنیانی کبرتدك ،
شرکك قارا آمالنی زیر وزبر ایتدك !

الله ایچون اولادیسك اجدادیکك عسکر ،
الله ایچون اسلامه سنزا جند خداسك ؛
قلبك ازلی نور محمدله مبشر ،
آلننده ابد نوری کولن شمس بقاسك ،
الله ایچون ، الله ایچون الله نماسك !
قرآن معالیکی نه ممکن بکا ترتیل ؟
کبیر ایله آنجاق ایده رم شانکی تجیل ؛

ادیب اعظم نامق کمال زاده
شاعر حماست پرور علی اکرم بك
Ali Ekrem bey,
un de nos plus grands poètes

الله اکبر الله اکبر ای جانلی ملت ای شانلی عسکر ،
الله اکبر قورتولدی دینك ؛ الله اکبر ، اولدك مظفر !

ظلم آتشیله آه یتیمان وارمشدی عرشه ، روح بیوت
اولمشدی محزون ؛ الله اکبر ؛ محو اولدی کیتدی شك محقر .

مقبرلرندن اجداد کلدی ، معشرلرندن اسلام کلدی ،
منبرلرندن ارواح کلدی ، حیدر یرابر ، مولا برابر ،

وجدان اسلام الله اکبر آوازه سیله دنیایی طوتدی ،
تورك اوردوسندن نارجهم جوش ایتدی ، یاقدی کسفاری یریر !

الله اکبر ! ای عسکر دین ، تاریخ شانك تاریخ عالم :
هر بابی برحق برحق عالی ، هر سطری برحق برحق ارهر ،

صوك سطر سیفك ، الله اکبر ، عرش خدادن برحزمهٔ نور ،
براویله علوی سطرك که ایلهر انسال ازبر آباد ازبر !

یرلر آچلمش ، کوکلر یارلمش ارواح وانوار اولمش یك آواز ؛
الله اکبر ، الله اکبر ، الله اکبر ، الله اکبر !

١٤ ایلول ٣٣٧

علی اکرم

Asker, o mühib Avrupa'nın fikr-i ukûdu
Dağlarca nüfuzuyla senin üstüne vardı;
Ummanları pâmâl eden ebdân gururu
Ta kalbine girmekle bütün canını sardı,
Envah-ı vatan, çehre-i afak karardı…
Yunan değil, esnam-ı cihan, simsiyah esnam
Çıkmışdı senin karşına, hûnrîz ve ecl-i kâm

İnsanlığının sen fakat necm gibi nevvâr,
Yok zan olunan Türklüğünün Hak gibi tâbân,
Kuran gibi hak varlığını eyleyüb izhar,
Her lemhâda bin sa'ika sacdın nazarından,
Urdun! Yanarak kaçdı bütün leşker-i Yunan!
Yunan'ı değil, kahbe-i dünyayı gebertdin,

Şirkin kara amalini zir ü zeber esdin!
Allah içün evladısın ecdadının asker,
Allah içün İslam'a sezâ cünd-i Hüdasın;
Kalbin ezeli nur-ı Muhammed'le mübeşşer,
Alnında idi nuru gülen şems-i bekâsın,
Allah içün, Allah içün Allah nemasın!
Kuran mealini ne mümkün bana tertil?
Tekbir ile ancak ederim şanını tebcil;

Allahu ekber Allahu ekber ey canlı millet ey şanlı asker,
Allahu ekber kurtuldu dinin; Allahu ekber, oldun muzaffer!
Zulüm ateşiyle ah-ı yetimân varmışdı arşa, ruh-ı but
Olmuşdu mahzun; Allahu ekber; mahvoldu gitdi şirk-i muhakkar.
Makberlerinden ecdad geldi, maşerlerinden İslam geldi,
Minberlerinden ervah geldi, Haydar beraber, Mevla beraber,

Vecdin İslam Allahu ekber âvâzesiyle dünyayı tutdu,
Türk ordusundan nar-ı cehennem cûş etdi, yakdı küffarı yer yer!
Allahu ekber! Ey asker-i din, tarih-i şanın tarih-i âlem;
Her pâyı bir hak bir hakk-ı âlî, her satırı bir hak bir hakk-ı ezher.

Son satır seyfin, Allahu ekber, arş-ı Hüdadan bir hüzme-i nur,
Bir öyle ulvi satırın ki eyler ensal ezber abad ezber!

Yerler açılmış, gönüller yarılmış ervah ve envar olmuş pek avaz;
Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber!

14 Eylül 337
Ali Ekrem

Edib-i azam Namık Kemalzâde şair hamaset-perver
Ali Ekrem Bey

کوکلی اولەرق حربه اشتراك ایدنلردن فاطمه سحرخانم

غازی آناطولی قادینلریده تلطیف ایدیلیور

استقلال و ناموس ملیمزی محافظه اوغرنده جانسپارانه چارپیشان اردومزه جبهه آرقه‌سنده هرصورتله بذل خدمتدن کری قالمیان آناطولی قادینلری یالکز بونکله اکتفا ایتمیورلر . بالذات حربه کیتمك ایچون شیمدیه قادار آناطولی اخذعسکر شعباتنه فداکار قادینلرمزدن مراجعتده بولنانلرك وبومقصدلرینه نائل اولەرق جبهه‌دەکی قاردشلرینك یانته کیدنلرك ومشهور قره فاطمه‌نك نامنی احیا ایدن بوقهرمانلرمزك عددی کوندن کونه آرتمقده‌در . اخیراً آنقره‌نك فداکار غازی قادینلرمزی تلطیفه قرار ویرمش اولدیغنی آناطولی آژانسی بروجه آتی تبلیغ ایتمکده‌در .

آنقره ۲۳ (آ . آ) — اسکیشهر حربنك بدایتندن شمدیه قدر اردوده کندی واسطه‌لریله چالیشان واردو ایله مظفراً مملکتلرینه کیتمك عهد ایدن آتیده اسملری محرر اولان ایکی قادین ایفا ایتدکلری خدمات وطنیه‌دن دولایی برر حرب مدالیه‌سی ایله تلطیف ایدلمشلردر . بو قادینلردن متشکل ارزاق قولی قوماندانلغنی ایفا ایدن فاطمه اونباشینك‌ده چاروشلغه ترفیعی اجرا ایدلمشدر :

۱ ـ این اوکی ناحیه‌سنك قورا قندق قریه‌سندن علی کریمه‌سی علیمه ، ۲ ـ سلیم کریمه‌سی شکریه ، ۳ ـ حاجی عثمان کریمه‌سی فاطمه ، ٤ ـ موسی کریمه‌سی عایشه ، ٥ ـ محمدعلی کریمه‌سی حافظه ، ٦ ـ فرید کریمه‌سی فاطمه ، ۷ ، محمد کریمه‌سی امهان ، ۸ ـ حاجی مصطفی کریمه‌سی فاطمه ، ـ ولی اونباشی کریمه‌سی عایشه ، ۱۰ ـ منلو ابراهیم کریمه‌سی فاطمه ، ۱۱ ـ علی کریمه‌سی عایشه ، ۱۲ ـ منلو حسن کریمه‌سی فاطمه خانم .

Gazi Anadolu Kadınları da Taltif Ediliyor

İstiklal ve namus-ı millîmizi muhafaza uğrunda cansiperane çarpışan ordumuza cebhe arkasında her suretle bezl-i hidmetden geri kalmayan Anadolu kadınları yalnız bununla iktifa etmiyorlar. Bizzat harbe gitmek içün şimdiye kadar Anadolu ahz-ı asker şuûbâtına fedakâr kadınlarımızdan müracaatda bulunanların ve bu maksadlarına nail olarak cebhedeki kardeşlerinin yanına gidenlerin ve meşhur Kara Fatıma'nın namını ihya eden bu kahramanlarımızın adedi günden güne artmakdadır. Ahiren Ankara'nın fedakâr gazi kadınlarımızı taltife karar vermiş olduğunu Anadolu Ajansı ber-vech-i âtî tebliğ etmekdedir.

Ankara 23 (A.A)- Eskişehir Harbi'nin bidayetinden şimdiye kadar orduda kendi vasıtalarıyla çalışan ve ordu ile muzafferen memleketlerine gitmeye ahd eden âtîde isimleri muharrer on iki kadın ifa etdikleri hidemat-ı vataniyeden dolayı birer harb madalyası ile taltif edilmişlerdir. Bu kadınlardan müteşekkil Erzak Kolu Kumandanlığını ifa eden Fatıma Onbaşı'nın da çavuşluğa terfii icra edilmişdir:

1- İnönü nahiyesinin Fındık Kura karyesinden Ali kerimesi Alime, 2- Selim kerimesi Şükriye, 3- Hacı Osman kerimesi Fatıma, 4- Musa kerimesi Aişe, 5- Mehmed Ali kerimesi Hafize, 6- Ferid kerimesi Fatıma, 7- Mehmed kerimesi İmhan, 8- Hacı Mustafa kerimesi Fatıma, 9- Veli Onbaşı kerimesi Aişe, 10- Manav İbrahim kerimesi Fatıma, 11- Ali kerimesi Aişe, 12- Manav Hasan kerimesi Fatıma Hanımlar.

Gönüllü olarak harbe iştirak edenlerden
Fatıma Seher Hanım

جلال الدين عارف بك

جلال الدين عارف بك بوكونكی استقلال واستخلاص وطن مجاهده‌سنده بويوك وظيفه‌لر كورمش مهم بر شخصيتدر. مشار اليه اولكی سنه ده مجلس مبعوثان رئيسی رشاد حكمت بكك ارتحالی اوزرينه مقام رياسته انتخاب اولونمش ووظيفه سنه مباشرت ايله ديكی كون ، مهم بر نطق ايراد ايدرك عالم مدنيته خطاب ايله تورك أوليه جكنی ، حيات واستقلالنی مدافعه وتخليص ايچون پك چوق چارەلره توسل ايده جكنی سويله مش وشو سوزلريله تاريخی نطقنه نهايت ويرمشدر :

« سزی تأمين ايدرم كه ، دشمنلرمزك كونا كون تزويراتنه رغماً دائما ناموسكارانه ياشامش اولان وشرفله أوله‌سنی بيان ، حق حياتی كندی قانی بهاسنه قازانمش اولان برملت ، عصرديده استقلالنه اويله سلمه السلام وداع ايده‌مز . »

جلال الدين عارف بك ، بونطقيله ملته تلقين ايتمك ايسته‌ديكی افكار درحال تأثيرينی كوسترمش ويك چابق نشو ونما بولمشدر. كنديسی آناطولی‌يه كچدكدن صوكره تشكيلات مليه‌نك تحت انتظامه آلنماسی خصوصنده بالفعل پك مهم خدمات ايفا ايله‌مشدر . مشار اليهك آوروپا سياحتندن اثنای عودتنده ، تورك قيرلماز عزم وايمانی حقنده‌كی بياناتنی بروجه آتی قيد ايدييورز :

آناطولی ، حركت مليه‌نك بدايتنده (تك برنفر ، تك قورشون ، تك تپه قالنجه‌يه‌قدر) دستورينی قبول ايتمش وبو دستوره صادق قالمق ايچون قطعی صورتده عهد وپيمان ايله‌مشدر. بوكون آنقره حكومتی ، (ميثاق ملی) احكامندن فداكارلق ايده‌مز ، چونكه (ميثاق ملی) عمدهٔ سياستمز ، برات نجاتمز دركه ملتك ويردیكی بيكلرجه شهيدلرك قانيله كسب قطعيت ايتمش وحكمی هيچ بر صورتله تعديل ايديله‌مز برعهدنامه اولمشدر . بناءً عليه بو عهدنامه‌نك احكامی تماميله قبول وتصديق ايديلنجه‌يه قدر مجاهده‌مزده دوام ايده‌جكز . چونكه بوعهدنامه‌ده ، ملكتمزك مستقل اولارق ياشايه‌بيلمه‌سی ايچون ممكن اولان فداكارلقلرك هپسی يابلمشدر . زياده فداكارلغه راضی اولمق ، حق حياتمزدن ، ناموس وشرفمزدن ، آلتی يوز سنه‌لك شانلی تاريخمزدن صرف نظر ايتمكدر ، كه بوده قابل دكلدر .

مجلس مبعوثان رئيس سابق وبويوك ملت مجلسنده ارضروم مبعوثی وسابق عدليه وكيلی جلال الدين عارف بك

Djélaleddin Arif bey, député d'Erzouroum

Celaleddin Arif Bey

Celaleddin Arif Bey bugünkü istiklal ve istihlas-ı vatan mücahedesinde büyük vazifeler görmüş mühim bir şahsiyetdir. Müşarünileyh evvelki senede Meclis-i Mebusan reisi Reşad Hikmet Bey'in irtihali üzerine makam-ı riyasete intihab olunmuş ve vazifesine mübaşeret eylediği gün, mühim bir nutuk irad ederek âlem-i medeniyete hitab ile Türk'ün ölmeyeceğini, hayat ve istiklalini müdafaa ve tahlis için pek çok çarelere tevessül edeceğini söylemiş ve şu sözleriyle tarihi nutkuna nihayet vermişdir:

"Sizi temin ederim ki, düşmanlarımızın gûnâ gûn tezviratına rağmen daima namuskârâne yaşamış olan ve şerefle ölmesini bilen, hakk-ı hayatı kendi kanı bahasına kazanmış olan bir millet, asırdîde istiklaline öyle sellemehüsselam veda edemez"

Celaleddin Arif Bey, bu nutkuyla millete telkin etmek istediği efkâr derhâl tesirini göstermiş ve pek çabuk neşvünema bulmuşdur. Kendisi Anadolu'ya geçdikden sonra teşkilat-ı milliyenin taht-ı intizama alınması hususunda bilfiil pek mühim hidemat ifa eylemişdir. Müşarünileyhin Avrupa seyahatinden esna-yı avdetinde, Türk'ün kırılmaz azm ü imanı hakkındaki beyanatını ber-vech-i âtî kayd ediyoruz:

Anadolu, hareket-i milliyenin bidayetinde (tek bir nefer, tek kurşun, tek tepe kalıncaya kadar) düsturunu kabul etmiş ve bu düstura sadık kalmak için kat'i suretde ahd ü peyman eylemişdir. Bugün Ankara hükûmeti, (Misak-ı Millî) ahkamından fedakârlık edemez. Çünki (Misak-ı Millî) umde-i siyasetimiz, berat-necatımızdır ki milletin verdiği binlerce şehidlerin kanıyla kesb-i kat'iyet etmiş ve hükmü hiçbir suretle tadil edilemez bir ahidname olmuşdur. Binaenaleyh bu ahidnamenin ahkamı tamamıyla kabul ve tasdik edilinceye kadar mücahedemizde devam edeceğiz. Çünki bu ahidnamede, memleketimizin müstakil olarak yaşayabilmesi için mümkün olan fedakârlıkların hepsi yapılmışdır. Ziyade fedakârlığa razı olmak, hakk-ı hayatımızdan, namus ve şerefimizden, altı yüz senelik şanlı tarihimizden sarf-ı nazar etmekdir ki bu da kabil değildir.

Meclis-i Mebusan reisi sabık ve Büyük Millet Meclisinde
Erzurum mebusu ve sabık adliye vekili **Celaleddin Arif Bey**

میثاق ملی

مجلس مبعوثانه ضبط جریده‌سنك دردنجی دورهٔ انتخابیه برنجی اجتماع اوچنجی انعقادنده ۱۷ شباط ۱۳۲۶ تاریخلی مذاکره‌سنك عیناً وحرفیاً ایکنجی جلسه‌سی :

ایکنجی جلسه

دقیقه ساعت

٤٠ ٤

[رئیس : برنجی رئیس وکیلی آیدین مبعوثی حسین کاظم بك افندی]

رئیس — افندم ، اکثریتمز وار . مذاکره‌یه کچیورز افندم .

سیاسیات

— عهدملی بیاننامه‌سی .

رئیس — ادرنه مبعوثی شرف بکك بر تقریری وار اوقویورم :

مجلس مبعوثان ریاست جلیله‌سنه

عهدملینك ، پارلمنتوکره وعموم مطبوعاته تبلیغ ایدلمسی وترجیحاً مذاکره‌سی تکلیف ایلرم . ۱۸ شباط ۳۳۶ ادرنه مبعوثی شرف

رئیس — بو تکلیفی قبول ایدنلر لطفاً الرینی قالدیرسون :

قبول ایدلمشدر .

اوحالده عریضهٔ جوابیه مذاکره‌سنی تأخیر ایدییورز افندم.

مصطفی عارف بك (قرق کلیسا) — تقریر ده‌کی مذاکره‌دن مقصد نه‌در افندم؟ «عهدملی» نك مطبوعاته تبلیغی تکلیف ایدیلور ، هیئت محترمه‌ده قبول ایدییور . شو حالده دیوان ریاست تبلیغ ایدر . مذاکره‌یه حاجت یوقدر افندم.

رئیس — ضبطه کچمك ایچون هر حالده اوقونمسی لازم‌کلیر . بو بیاننامه ، بوتون ملت مجلسی نامنه بر طاقم بیانات وتظاهراتدر . بونی اوقومامق فصل اولور ؟ مذاکره ایتمیه‌جکز . یالکز اوقویه‌جغز افندم . (اوقونسون صدالری) .

برنجی رئیس وکیلی آیدین مبعوثی حسین کاظم بك افندی
Hussein Kéazim bey député d'Aïdin à la chambre de Constantinople

Reis – Bu teklifi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın:
Kabul edilmişdir.
O hâlde ariza-i cevabiye müzakeresini tehir ediyoruz efendim.
Mustafa Arif Bey (Kırkkilise)
– Takrirdeki müzakereden maksad nedir efendim?
"Ahd-ı Millî"nin matbuata tebliği teklif edilir,
heyet-i muhtereme de kabul ediyor.
Şu hâlde divan-ı riyaset tebliğ eder.
Müzakereye hacet yokdur efendim.
Reis – Zabta geçmek içün her hâlde okunması lazım gelir.
Bu beyanname, bütün Millet Meclisi namına birtakım beyanat ve tezahürâtdır.
Bunu okumamak nasıl olur? Müzakere etmeyeceğiz.
Yalnız okuyacağız efendim. (Okunsun sadaları).

Birinci reis vekili Aydın mebusu
Hüseyin Kâzım Beyefendi

Misak-ı Millî
Meclis-i Mebusan zabıt ceridesinin dördüncü devre-i intihabiye birinci içtima on birinci in'ikadında
17 Şubat 1326 tarihli müzakeresinin aynen ve harfiyen ikinci celsesi:
İkinci Celse
Saat 4, dakika 40
(Reis: Birinci reis vekili Aydın mebusu Hüseyin Kâzım Beyefendi)
Reis – Efendim, ekseriyetimiz var. Müzakereye geçiyoruz efendim.
Siyasiyât

Ahd-ı Millî Beyannamesi
Reis – Edirne mebusu Şeref Bey'in bir takriri var okuyorum:
Meclis-i Mebusan Riyaset-i Celilesine
Ahd-ı Millî'nin, parlamentolara ve umum matbuata tebliğ edilmesini ve tercihen müzakeresini teklif eyler. 18 Şubat 336

Edirne mebusu Şeref

ادرنه مبعوثی شرف بك
CHEREF BEY
Député d'Andrinople.

ضیابك (ارضروم) ـ رئیس بك افندی، السنهٔ اجنبیه یه ترجمه لری ده یاپیلدیمی افندم ؟

رئیس ـ اوت یاپیلدی افندم .

شرف بك (ادرنه) ـ محترم آرقداشلرم؛ دوائر تخابیه دن منتخبلرمز بزی کوندردیکی زمان هیمزك دوش تحمل وحمیتنه بر یوك بوکله‌ـ تدی . آلتی عصردر ، مقام سطوتنده سیف صارم عدالتنه دایانه‌رق قائماً دوران بو مبنای سلطنتی، اطرافنده بوتون افرادامتی وتاریخی ودینی وهر وجهله محفوظ قالان حقوقی ایله برابر ، شورایه کلن وملتك زبدهٔ عرفان وکمالاتی اولان رفقای محترمه‌نك بوتون وجدان وایمانیله مدافعه ایتمسنی تکلیف ایله‌دی وسزده قبول ایتدیکز واویله کلدیکز . ایشته بورایه کلدیکمز کون هیمزك حرارتله چارپان تکمیل یورکلرنده ، دماغلرنده بر فکر حاصل اولدی . ایچمزدن هر هانکی بر حمیتلی آرقداشمز صلح دینجه بوتون یورکلردن قوپان صدا هپسنی بریره طوپلادی ونهایت بوتون وجدانلر هپ بر یره کلدی. اورته یه شو پیمان مؤبد ملی چیقدی ، بو ، بر میثاق ملی درکه آلتی عصرك شهنامهٔ موجودیتی صیرتنده طاشیان تاریخمزك وقایع اخیره‌سنه شمدی مجلس ملی اویله بر عزم وارادانله بونی قید ایدرکن ماضیسنك متین ، پارلاق کونلری قدر استقبالك‌ده انشاءاه ملتمز ایچون امید ایتدیکمز ودولتمز ایچون بکله‌دیکمز اك پارلاق کونلرینی احضار ایتمش اوله‌جغز . (انشاءاه صدالری) افندیلر ، بز تورکلر ومسلمانلر اساساً «ده‌موقرات» بر ملتز ، هیچ بر وقت یوکسه‌لوب آشاغیده قالمش بر طبقه‌یی چیکنه‌مك قطعیاً بر تورکك عقلندن کچمه‌مشدر . شو حالده نصل‌که بزم ایناندیغمز ، ایمان ایتدیکمز دین ، بر محراب آرقه‌سنده ، بر امامك آرقه‌سنه دوشه‌رك ، بر مقتدا بهك آردینه کچه‌رك بزی بویله بنیان مرصوص کبی طوپلارسه ایشته اوراده ، بوتون عالم اسلامده ، بوتون مسلمانلرده وبوتون تورکلرده جاری اولان بو ، عینی مساواتدر . بوقدر مساوات وعدالته رعایتکار اولان وبویله اك درین حسلرله دائماً یان یانه وبرلکده یورومکه عزم ایتمش بر امت ، بر ملت شو صوك کونلرده چیرپینان ، شو صوك کونلرده ازیلن حقوقنك تباهنی ، امین اولکز افندیلر ، نه الله ونه‌ده انسانیت ترویج ایدر . بز هیچ برشی ایسته‌مه‌یورز ؛ آنجق حق صریحمزی ایسته‌یورز . اك طبیعی ، اك بدیهی حقمز اولان یشامق

Ziya Bey (Erzurum) – Reis beyefendi, elsine-i ecnebiyeye tercümeleri de yapıldı mı efendim?
Reis – Evet yapıldı efendim.
Şeref Bey (Edirne) – Muhterem arkadaşlarım; devair-i intihabiyeden müntehablarımız bizi gönderdiği zaman hepimizin dûş-i tahammül ve hamiyetine bir yük yükletdi. Altı asırdır, makam-ı satvetinde seyf-i sarım adaletine dayanarak kaimen deveran bu mebna-yı saltanatı, etrafında bütün efrad ümmeti ve tarihi ve dini ve her vechle mahfuz kalan hukuku ile beraber, şuraya gelen ve milletin zübde-i irfan ve kemalâtı olan rüfeka-yı muhteremenin bütün vicdan ve imanıyla müdafaa etmesini teklif eyledi ve siz de kabul etdiğiniz ve öyle geldiniz. İşte buraya geldiğimiz gün hepimizin hararetle çarpan tekmil yüreklerinde, dimağlarında bir fikir hasıl oldu. İçimizden herhangi bir hamiyetli arkadaşımız sulh deyince bütün yüreklerden kopan sada hepsini bir yere topladı ve nihayet bütün vicdanlar hep bir yere geldi. Ortaya şu peyman-ı müebbed-i millî çıkdı, bu, bir Misak-ı Millî'dir ki altı asrın şehname-i mevcudiyeti sırtında taşıyan tarihimizin vekayi-i ahiresine şimdi Meclis-i Millî öyle bir azim ve irâdâtla bunu kayd ederken mazisinin metin, parlak günleri kadar istikbalin de inşallah milletimiz için ümid etdiğimiz ve devletimiz için beklediğimiz en parlak günlerini ihzar etmiş olacağız. (İnşallah sadaları) Efendiler, biz Türkler ve Müslümanlar esasen "demokrat" bir milletiz, hiçbir vakit yükselüb aşağıda kalmış bir tabakayı çiğnemek kat'iyyen bir Türk'ün aklından geçmemişdir. Şu hâlde nasıl ki bizim inandığımız, iman etdiğimiz din, bir mihrab arkasında, bir imamın arkasına düşerek, bir muktedâ-bihin ardına geçerek bizi böyle bünyân-ı mersûs gibi toplarsa işte orada, bütün âlem-i İslam'da, bütün Müslümanlarda ve bütün Türklerde cari olan bu, aynı müsavatdır. Bu kadar müsavat ve adalete riayetkâr olan ve böyle en derin hislerle daima yan yana ve birlikde yürümeye azim etmiş bir ümmet, bir millet şu son günlerde çırpınan, şu son günlerde ezilen hukukunun tebâhîni, emin olunuz efendiler; ne Allah ve ne de insaniyet tervîc eder. Biz hiçbir şey istemiyoruz; ancak hakk-ı sarihimizi istiyoruz. En tabii, en bedihi hakkımız olan yaşamak

Edirne mebusu **Şeref Bey**

حقنك بزدن نزع ايدلمسى جناب حق تقدير ايتمه‌مشدر . اونك ايچون پيمان ملى اولمق اوزره بوتون مجلس مبعوثانى تشكيل ايدن عموم رفقاى محترمه‌نك ميدانه كتيردكلرى شو پيمان ملى‌يى شمدى اوقو - يه‌جغم وبونك بوتون مضطرب بشريته بر يوم حضور ويرمك ايچون بو جدال مهمى ميدانه كتيرن ونهايت غالبلرك نتيجه‌ده انسانلرى چيكنه‌مك واسير يشاتمق ايسته‌مدكلرينى اعلان ايدن بوتون اوروپا دول متمدنه‌سى پارلمنتولرينه تبليغى تكليف ايدييورم : (براوو صدالرى ، آلقشلر)

« عهد ملى » بياننامه‌سى صورتى

«عثمانلى مجلس مبعوثان اعضالرى استقلال دولت واستقبال ملتك، حقلى ودواملى برصلحه نائليت ايچون اختيار ايده‌بيله‌جكى فدا كارلغك حد اعظميسنى متضمن اولان اساسات آتيه‌يه تمامئ رعايتله ممكن التأمين اولديغنى واساسات مذكوره خارجنده پايدار بر عثمانلى سلطنت وجميتنك دوام وجودى غيرممكن بولندبغنى قبول وتصديق ايلمشلردر:

برنجى ماده — دولت عثمانيه‌نك منحصراً عرب اكثريتيله مسكون اولوب ۳۰ تشرين اول ۱۹۱۸ تاريخلى متاركه‌نك حين عقدنده مخاصم ازدولرك اشغالى آلتنده قالان اقسامنك مقدراتى اهاليسنك سربستجه بيان ايده‌جكلرى آرايه توفيقاً تعيين ايدلمك لازم كله‌جكندن مذكور خط متاركه داخل وخارجنده ديناً ، عرقاً ، املاً متحدويكديكرينه قارشى حرمت متقابله وفداكارلق حسياتيله مشحون وحقوق عرقيه واجتماعيه‌لريله شرائط محيطه‌لرينه تماميله رعايتكار عثمانلى اسلام اكثريتيله مسكون بولونان اقسامك هيئت مجموعه‌سى حقيقةً و يا حكماً هيچ بر سببله تفريق قبول ايتمز بر كلدر . (آلقشلر)

مصطفى عارف بك قرق كليسا
MOUSTAPHA ARIF BEY,
Député de Kirk-Kilissé .

ايكنجى ماده — اهاليسى ايلك سربست قالدقلرى زمانده آراى عامه‌لريله آنا وطنه التحاق ايتمش اولان الويهٔ ثلثه ايچون لدى الايجاب تكرار سربستجه آراى عامه‌يه مراجعت ايدلمسى قبول ايده‌رز .

اوچنجى ماده — تركيا صاحنه تعليق ايديلان غربى تراكيا وضعيت حقوقيه‌سنك تثبيتى ده سكنه‌سنك كمال حريتله بيان ايده‌جكلرى آرايه تبعاً واقع اولمليدر . (براوو صدالرى)

hakkının bizden nez edilmesini Cenâb-ı Hak takdir etmişdir. Onun için peyman-ı millî olmak üzere bütün Meclis-i Mebusanı teşkil eden umum rüfeka-yı muhteremenin meydana getirdikleri şu peyman-ı millîyi şimdi okuyacağım ve bunun bütün muzdarib-i beşeriyete bir yevm-i huzur vermek içün bu cidal-i mühimmi meydana getiren ve nihayet galiblerin neticede insanları çiğnemek ve esir yaşatmak istemediklerini ilan eden bütün Avrupa düvel-i mütemeddinesi parlamentolarına tebliğini teklif ediyorum: (Bravo sadaları, alkışlar)

Ahd-ı Millî Beyannamesi Sureti

Osmanlı Meclis-i Mebusan azaları istiklal-i devlet ve istikbal-i milletin, haklı ve devamlı bir sulha nailiyet içün ihtiyar edebileceği fedakârlığın hadd-i azamisini mütezammın olan esasat-ı âtiyeye temami-i riayetle mümkünü't-temin olduğunu ve esasat-ı mezkûre haricinde payidâr bir Osmanlı saltanat ve cemiyetinin devam-ı vücudu gayr-ı mümkün bulunduğunu kabul ve tasdik eylemişlerdir:

Birinci madde - Devlet-i Osmaniye'nin münhasıran Arab ekseriyetiyle meskun olub 30 Teşrin-i Evvel 1918 tarihli mütarekenin hin-i akdinde muhasım orduların işgali altında kalan aksamının mukadderatı ahalisinin serbestçe beyan edecekleri araya tevfikan tayin edilmek lazım geleceğinden mezkûr hatt-ı mütareke dâhil ve haricinde dinen, ırken, emelen müttehid ve yekdiğerine karşı hürmet-i mütekabele ve fedakârlık hissiyatıyla meşhun ve hukuk-ı ırkıyye ve içtimaiyeleriyle şerait-i muhitiyelerine tamamıyla riayetkâr Osmanlı İslam ekseriyetiyle meskun bulunan aksamın heyet-i mecmuası hakikaten veya hikmen hiçbir sebeble tefrik kabul etmez bir külldür. (Alkışlar)

İkinci madde - Ahalisi ilk serbest kaldıkları zamanda ârâ-yı âmmeleriyle anavatana iltihak etmiş olan elviye-i selase içün ledelicab tekrar serbestçe ârâ-yı âmmeye müracaat edilmesini kabul ederiz.

Üçüncü madde - Trakya sulhuna talik edilen garbi Trakya vaziyet-i hukukiyesinin tesbiti de sekenesinin kemal-i hürriyetle beyan edecekleri araya tab'an vaki olmalıdır. (Bravo sadaları)

Mustafa Arif Bey Kırkkilise

دردنجی ماده — مقر خلافت اسلامیه وپای تخت سلطنت سنیه ومرکز حکومت عثمانیه اولان استانبول شهریله مرمره دکزینك امنیتی هردرلو خللدن مصون اولمالیدر. بواساس محفوظ قالمق شرطیله آق دکز وقره دکز بوغازلرینك تجارت ومناقلات عالمه کشادی حقنده بزمله سائر بالعموم علاقه دار دولتلرك متفقاً ویره جکلری قرار معتبردر (آلقیشلر)

بشنجی ماده — دول ائتلافیه ایله مخاصملری وبعض مشارکلری آره سنده تقرر ایدن اساسات عهدیه دائره سنده اقلیتلر حقوقی ـ ممالك متجاوره ده کی مسلمان اهالینك ده عین حقوقدن استفاده ایتملری امنیه سیله ـ طرفمزدن تأیید وتأمین ایدیله جکدر.

آلتنجی ماده — ملی واقتصادی انکشافاتمزدائرهٔ امکانه کیرمك ودها عصری برادارهٔ منتظمه شکلنده تدویر اموره موفق اولهبیلمك ایچون هردولت کبی بزمده تأمین اسباب انکشافاتمزده استقلال وسربستیٔ تامه مظهر اولمه مز اس الاساس حیات وبقامزدر. (شدتلی آلقیشلر)

بو سبیله سیاسی، عدلی، مالی وسائر انکشافاتمزه مانع قیوده مخالفز. (دواملی وسوره کلی آلقیشلر)

تحقق ایده جك دیوناتمزك شرائط تسویه سی ده بو اساساته مغایر اولمیه جقدر. »

۲۸ کانون ثانی ۱۳۳۶

افندیلر،

۲۸ کانون ثانی ۱۳۳۶ تاریخنده بوتون تورك وعثمانلی تبعه یی تشکیل ایدن افراد ملتك انتخاب ایله بورایه کوندردیکی وبوتون محبتلریله، بوتون ناموس دولت وملت ودینی مدافعه ومحافظه ایچون اتحاد واتفاق ایدن عموم آرقداشلرك بوراده کوسترد کلری عزم وایمانی، توفیقات الهیه، دائما قبول ایده جك، و دائما دائما موفق ایده جکدر. (سوره کلی آلقشلر)

رئیس — بونی قبول ایدییور میسکز افندم؟ (عموماً، ومتفقاً قبول صدالری) اوحالده ایجاب ایدن محافله تبلیغ ایده جکز افندم.

رضا نور بك (سینوب) — افندم بو مناسبتله بنده کز شمدی برشی خاطرلاتمق ایسته یورم. بوده حربك ابتداسندن بری وقوعه کلمش اولان بعض مهم حادثات وسوزلردر. حربك ایلك نصفنده انکلتره ده باش وکیل بولنان «میستر آسکویت» انکلتره پارلمنتوسنده برنطق سویله یور ایدی ودییور ایدی که: «تراکیا واستانبول ایله جواری وآناطولی، تورکلرك مهدیدر.» حربك نصف اخیرنده ینه انکلتره دولتنك باش وکیلی اولان «میستر لوئیدجورج» برنطق سویله یورایدی وبونطقنی «فیلیبورغ آسوسیه شین» ده لکه لرینه سویله مش ایدی واوراده دول مؤتلفه نك مقاصد حربیه سنی، حرب غایه لرینی ایضاح ایدییور ایدی واونی ایضاح ایدر ایکن شویله سویله یورایدی: «بز نه تورکیه یی پایتختندن، آسیای صغراده کی زنکین مالکانه لرندن ونه ده تراکیادن محروم ایتمك ایچون حرب ایتمك ایسته میورز. بو اقسام، بالخاصه تورك عرقیله مسکوندر.» وکذا ینه «میستر لوئید جورج» ۵ کانون ثانی ۱۹۱۳ تاریخنده «ترمیدا ونیون» دن کوندریلن

Dördüncü madde - Makarr-ı hilafet-i İslamiye ve payitaht-ı saltanat-ı seniyye ve merkez hükûmet-i Osmaniye olan İstanbul şehriyle Marmara Denizi'nin emniyeti her dürlü halelden masun olmalıdır. Bu esas mahfuz kalmak şartıyla Akdeniz ve Karadeniz Boğazlarının ticaret ve münakalât-ı alime küşadı hakkında bizimle sair bilumum alakadar devletlerin müttefikan verecekleri karar muteberdir. (Alkışlar)

Beşinci madde - Düvel-i itilafiye ile muhasımları ve bazı müşarikleri arasında takarrür eden esasat-ı ahdiye dairesinde ekalliyetler hukuku -memalik-i mütecaviredeki Müslüman ahalinin de aynı hukukdan istifade etmeleri ümniyesiyle- tarafımızdan teyid ve temin edilecekdir.

Altıncı madde - Millî ve iktisadi inkişafatımız daire-i imkâna girmek ve daha asri bir idare-i muntazama şeklinde tedvir-i umura muvaffak olabilmek içün her devlet gibi bizim de temin-i esbab inkişafatımızda istiklal ve serbesti-i tâmme mazhar olamaz üssülesas hayat ve bekâmızdır. (Şiddetli alkışlar)

Bu sebeble siyasi, adli, mali ve sair inkişâfâtımıza mani kıyıda muhalifiz. (Devamlı ve sürekli alkışlar)

Tahakkuk edecek duyûnâtımızın şerait-i tesviyesi de bu esasâta mugayir olmayacakdır.

28 Kanun-ı Sani 1336

Efendiler,

28 Kanun-ı Sani 1336 tarihinde bütün Türk ve Osmanlı tebayı teşkil eden efrad-ı milletin intihab ile buraya gönderdiği ve bütün muhabbetleriyle, bütün namus devlet ve millet ve dini müdafaa ve muhafaza içün ittihad ve ittifak eden umum arkadaşların burada gösterdikleri azim ve imanı, tevfikât-ı ilahiye, daima kabul edecek, ve daima daima muvaffak edecekdir.

(Sürekli alkışlar)

Reis- Bunu kabul ediyormusunuz efendim? (umumen, ve müttefikan kabul sadaları) o hâlde icab eden mehafile tebliğ edeceğiz efendim.

Rıza Nur Bey (Sinop)- Efendim bu münasebetle bendeniz şimdi bir şey hatırlatmak istiyorum. Bu da harbin ibtidasından beri vukua gelmiş olan bazı mühim hadisat ve sözlerdir. Harbin ilk nısfında İngiltere'de başvekil bulunan "Mister Askevit" İngiltere parlamentosunda bir nutuk söylüyor idi ve diyor idi ki: "Trakya ve İstanbul ile civarı ve Anadolu, Türklerin mehdidir." Harbin nısf-ı ahirinde yine İngiltere devletinin başvekili olan "Mister Luid Corc" bir nutuk söylüyor idi ve bu nutkunu "Filiborg Asosyeşin" delegelerine söylemiş idi ve orada düvel-i mü'telifenin makasıd-ı harbiyesini, harb gayelerini izah ediyor idi ve onu izah eder iken şöyle söylüyor idi: "Biz ne Türkiye'yi payitahtından, Asya-yı suğradaki zengin malikanelerinden ve ne de Trakya'dan mahrum etmek içün harb etmek istemiyoruz. Bu aksam, bilhassa Türk ırkıyla meskundur" Ve keza yine "Mister Luid Corc" 5 Kanun-ı Sani 1913 tarihinde "traydavniyon"dan gönderilen

عملیه برنصق سویلیور ایدی واونطقنده دییورایدیکه : آق دکزی قره دکزه برلشدیرن بوغازلرك بین‌الملل وبی‌طرف قالمق شرطیله بز ، تورك عرقیله مسکون اولان مملکتلرده عثمانلی ایمپراطولغنك محافظه‌سنه واستانبولك اونلرك پایتختی اولارق قالماسنه معارض دکلز . آنجق عربستان ، مه‌زوپوتامیا ، سوریه وفلسطینی اسکی صاحبلرینه اعاده ایتمك ممکن اولاماز . » ایشته بواوچ وثیقه انکلتره دولتنه عائداولان وثیقه‌لردر . بوندن باشقه وثیقه‌لرده وار . دیکر دول ائتلافیه باش وکیللری ، رجال‌سیاسیه‌سی حربك مختلف زمانلرنده ، مختلف محللرده هم آهنك‌ویکسزبان اولارق شونی‌سویله‌یورلردی : « بز ، ملیت‌پرنسیبی ایچون ، بوتون ملتلرك حریتی وانسانیت ومدنیت ایچون حرب ایدییورز . » دیکر بر وثیقه‌ده آمریقایه عائددر . هپمز بیلیورزکه آمریقا رئیس جمهوری « میستر ویلسون » ، خلاص وفلاح جهان نامنه آجدیغی انسانیت بایراغنك اوزرینه برده شونی یازمشدیکه اوده پرنسیپلرینك اون ایکنجی ماده‌سیدر .معهذا معلوم اولمقه‌برابر بردفعه دها اوقویه‌یم . ویلسون پرنسیپلرینك « ۱۲ » نجی ماده‌سی شودر :

« حال حاضرده‌کی دولت عثمانیه‌نك تورك اولان اقسامنك حقوق حاکمیتندن صاغلام بر صورتده استفاده ایتمه‌سی تأمین اولونمالیدر . فقط الیوم تورك حاکمیتی آلتنده بولونان اقوامه دخی سربستجه تکامل اقتداری ویرلملیدر . جناق قلعه ، بالجمله اقوام وسفائن تجاریه‌نك سربستئ مروری ایچون آچیق برکچید اولمق اوزره بین‌الملل تأمینات ایله کشاد اولونمالیدر . »

شمدی افندم ، شواوچ طاقم وثیقه‌لرکه بونلرك بریسی‌بوتون دول مؤتلفه‌یه ، بریسی دول مؤتلفه‌دن آمریقایه ، دیکری‌ده بزم الکزیاده اهمیت ویردیکمز وویرمك ایستدیکم انکلیزلره عائددر. بونلر،رسمی سویلنمش سوزلردر ، رسمی‌رجال دولتك آغزندن چیقمشدر . بر دفعه کندی شخصلرینك سوزلری اولدیغی ایچون ، شخصلری طرفندن ایدلمش برتعهددر . ثانیاً منسوب اولدقلری دولتلرك لسان رسمیلری ، ترجمان افکاری اولدیغندن بوتعهد ، شخصلرندن زیاده اودولتلره ، اوملتلره تعلق ایدر . دیمك اولیورکه ، بو اوچ طاقم وثیقه اودولت وملتلرکده تعهد رسمیلرندندر . حال‌بوکه تعهدك اهمیتی پك بویوکدر . حتی ، یالکز برسوز ماهیتنده بیله قالسه ، سوزنی طوتمق ناموسلیلر ایچون پك مهم برمسئله‌در . (براوو صدالری) بن امینمکه ، دول مؤتلفه اولسون ، آمریقا اولسون ، باخصوص انکلتره اولسون بوتعهدلرینی طوتهجقلردر . چونکه بز، هرکسله برابر اونلرك تعهدلرینه وفاکار وناموسکار اولدقلرینی قبول ایدییورز . ایشته بنم بوراده ، بوعهدملی مناسبتیله » تخطر ایتدیرمك ایستدیکم شیلر بودر .(آلقیشلر .)

ameleye bir nutuk söylüyor idi ve o nutkunda diyor idi ki: Akdeniz'i Karadeniz'e birleşdiren Boğazların beynelmilel ve bîtaraf kalmak şartıyla biz, Türk ırkıyla meskun olan memleketlerde Osmanlı İmparatorluğu'nun muhafazasına ve İstanbul'un ve onların payitahtı olarak kalmasına muarız değiliz. Ancak Arabistan, Mezopotamya, Suriye ve Filistin'i eski sahiblerine iade etmek mümkün olamaz." İşte bu üç vesika İngiltere devletine aid olan vesikalardır. Bundan başka vesikalar da var. Diğer düvel-i itilafiye başvekilleri, rical-i siyasiyesi harbin muhtelif zamanlarda, muhtelif mahallerde hem ahenk ve yekzeban olarak şunu söylüyorlardı: "Biz, milliyet prensibi içün, bütün milletlerin hürriyeti ve insaniyet ve medeniyet içün harb ediyoruz." Diğer bir vesikada Amerika'ya aiddir. Hepimiz biliyoruz ki Amerika reis-i cumhuru "Mister Wilson", halas ve felah-ı cihan namına açdığı insaniyet bayrağının üzerine bir de şunu yazmışdı ki o da prensiplerinin on ikinci maddesidir. Maa-haza malum olmakla beraber bir defa daha okuyayım. Wilson prensiplerinin "12"inci maddesi şudur: "Hâlihazırdaki Devlet-i Osmaniye'nin Türk olan aksamının hukuk hakimiyetinden sağlam bir suretde istifade etmesi temin olunmalıdır. Fakat elyevm Türk hakimiyeti altında bulunan akvama dahi serbestçe tekamül-i iktidarı verilmelidir. Çanakkale, bilcümle akvam ve sefain-i ticariyenin serbesti-i müruru içün açık bir geçid olmak üzere beynelmilel teminat ile küşad olunmalıdır."

Şimdi efendim, şu üç takım vesikalar ki bunların birisi bütün düvel-i mü'telifeye, birisi düvel-i mü'telifeden Amerika'ya, diğeri de bizim en ziyade ehemmiyet verdiğimiz ve vermek istediğim İngilizlere aiddir. Bunlar, resmî söylenmiş sözlerdir, resmî rical devletin ağzından çıkmışdır. Bir defa kendi şahıslarının sözleri olduğu içün, şahısları tarafından edilmiş bir taahhüddür."Saniyen" mensub oldukları devletlerin lisan-ı resmîleri, tercüman-ı efkârı olduğundan bu taahhüd, şahıslarından ziyade o devletlere, o milletlere taalluk eder. Demek oluyor ki, bu üç takım vesika o devlet ve milletlerin de taahhüd-i resmîlerindendir. Halbuki taahhüdün ehemmiyeti pek büyükdür. Hatta, yalnız bir söz mahiyetinde bile kalsa, sözünü tutmak namuslular içün pek mühim bir meseledir. (Bravo sadaları) Ben eminim ki, düvel-i mü'telife olsun, Amerika olsun, bahusus İngiltere olsun bu taahhüdlerini tutacaklardır. Çünki biz, herkesle beraber onların taahhüdlerine vefakâr ve namuskâr olduklarını kabul ediyoruz. İşte benim burada, bu ahd-ı millî münasebetiyle tahattur etdirmek istediğim şeyler budur (Alkışlar).

جامی بك (آیدین) — افندم ، بنده‌کز دها اول سوز استه‌مشدم . نه ایسه ، بورادن سویلکلکمه مساعده بویوریکز . افندم بوعهد ملی ، مجلس مبعوثانك وجوده کتیردیکی اك مهم بر وثیقه‌در . بونك متنی اولا مقام ریاست جلیله‌لری طرفندن اوقونمق وصوکره سوزویرلمك لازم‌کلیردی. فقط شرف بك‌افندی اوقودیلر. آرتق تکرارینی زائد عد ایدرم . یالکز بوبیاننامه‌نك پارلامنتوله تبلیغی بوشکلده اولماز. چونکه بومتن بزم ایچون یازلمشدر. پارلامنتوله تبلیغ ایدیله‌جك شکلك مناسب برطرزده تحریرینی تکلیف‌ایدییورم.

محمد علی بك (جانیك) — رئیس بك افندی ؛ مذاکره‌یه‌می باشلایورز ، روزنامه‌یه یکی بر شیمی علاوه ایده‌یورز ؟ (مذاکره‌یی قبول ایتدك صدالری) نه‌یی قبول ایتدك ، نه‌یی قونوشه‌جغز ، نه سویله‌یه‌جکز ؟ بو اصول مذاکره‌در . آرامزده ، مدافعه وتطبیقنه غیرت ایده‌جکمز برمسئله‌در . حتی بنده‌کزجه پارلمنتوله بیله تبلیغنه حاجت یوقدر . عثمانلی مبعوثلرینك تعقیب ایتدکلری اساسانی عالمه اعلان وتفهیم ایتمکدن عبارتدر. بو اوقوندی وبیتدی. بونك خارجنده اوفاق بر سوز بیله سویله‌نه‌مز . روزنامه‌یه عائد بر مسئله‌دکلدر . اونك ایچون روزنامه‌یه عودتی تکلیف‌ایدییورم. (طوغری،مذاکره کافی صدالری)

رئیس — مذاکره‌نك ختامنی قبول ایدییورمیسکز افندم ؟ اللریکزی قالدیریکز :

آیدین مبعوثی جامی بك
DJAMI BEY
Député d'Aïdin.

قبول اولندی .

ذکی بك (کموشخانه) — افندم ، بنده‌کزك سوزم وار .

Cami Bey (Aydın)- Efendim, bendeniz daha evvel söz istemişdim. Ne ise, buradan söylemekliğime müsaade buyurunuz. Efendim bu ahd-ı millî, Meclis-i Mebusanın vücuda getirdiği en mühim bir vesikadır. Bunun metni evvela makam-ı riyaset-i celileleri tarafından okunmak ve sonra söz verilmek lazım gelirdi. Fakat Şeref Beyefendi okudular. Artık tekrarını zaid add ederim. Yalnız bu beyannamenin parlamentolara tebliği bu şekilde olmaz. Çünkü bu metin bizim için yazılmıştır. Parlamentolara tebliğ edilecek şeklin münasib bir tarzda tahririni teklif ediyorum.

Mehmed Ali Bey (Canik)- Reis Beyefendi; müzakereye mi başlıyoruz, ruznameye yeni bir şey mi ilave ediyoruz? (Müzakereyi kabul etdik sadaları) neyi kabul etdik, neyi konuşacağız, ne söyleyeceğiz? Bu usul-ı müzakeredir. Aramızda, müdafaa ve tatbikine gayret edeceğimiz bir meseledir. Hatta bendenizce parlamentolara bile tebliğine hacet yokdur. Osmanlı mebuslarının takib etdikleri esasatı âleme ilan ve tefhim etmekden ibaretdir. Bu okundu ve bitdi. Bunun haricinde ufak bir söz bile söylenemez. Ruznameye aid bir mesele değildir. Onun için ruznameye avdeti teklif ediyorum. (Doğru, müzakere kâfi sadaları)

Reis- Müzakerenin hitamını kabul ediyor musunuz efendim? Ellerinizi kaldırınız: Kabul olundu.

Zeki Bey (Gümüşhane)- Efendim, bendenizin sözüm var.

Aydın mebusu **Cami Bey**

(کورولتی) عهدنامه‌ده مسئولیت وکلا حقنده اولان ماده یوقدر ، نقصاندر . رجا ایده‌رم .

رئیس — مذاکره بتمشدر افندم ، یاکلش آکلاشلماسون رجا ایده‌رم . بوعهدنامه‌نك پارلمنتولره ابلاغی قبول ایتدیکزمی ؟ (قبول صداری)

ذکی بك (کموشخانه) — بنده‌کز ، دیکر افسامنك‌ده برابرجه تورك مطبوعاتنه تبلیغی تکلیف ایدرم . اوروپا مطبوعاتنه کوندرلسون وترجمه اولونسون ؛ دیمه‌یورم .

رئیس — بعض محافل رسمیه‌یه ومطبوعاته تبلیغی قبول‌ایدلدی نه ایچون مذاکره‌یی اوزاتیورسکز ؟

جامی بك (آیدین) — رئیس بك افندی حضرتلری ، بنده‌کزك تکلیفم قبول اولونه‌یی می ؟

رئیس — بوبابده‌کی تکلیفی اوقویکز افندم :

ادرنه مبعوثی شرف بکك دیوان ریاستجه‌ایضاح ایلدیکی آرزوی ملینك اساسلی نقطه‌لرینك اوروپا رجال سیاسیه‌سنك بویولده‌کی وعد وتأمیناتندن بحث ایتمك وملل‌مؤتلفه ومشارکه‌نك برانسانیت‌وعدالت دعواسی اولان مطالب عثمانیه‌یه مظاهرت ایلیه‌جکلری امیدینی‌اظهار ایلمك صورتیله ائتلاف دولتلری پارلمنتولرینه تبلیغی تکلیف ایلرم.

آیدین مبعوثی — جامی

نیکده مبعوثی — محمد امین

رئیس — ذاتاً قبول اولنمش برشیدر .

حمدالله صبحی بك (آنطالیه) — برکمه سویله‌مه‌مه مساعده بویورك .

رئیس — رجا ایدرم ، بومسئله‌نك مناقشه‌سی بیتدی .

حمدالله صبحی بك — (آنطالیه) — جامی بکك تکلیفنك رأیه قونولماسی تکلیف ایدییورم. عهدنامه‌نك مألنك ، صاغلام واني بر خلاصه حالنده پارلمنتولره تبلیغی تکلیفی قبول ایدلمشمیدر . ایدلمه‌مشمیدر ؟ زیرا عیناً تبلیغی ایسته‌میورز افندم .

رئیس — رجا ایدرم افندم ؛ بنده‌کز تکلیف ایتدم وقبول ایدلدی . اویله دکلمی افندم ؟ (اوت صداری) شو حالده وقت کجیکدی . روزنامه‌مزه دوام ایده‌لمی افندم ؟ (دوام صدالری)

(Gürültü) ahidnamede mesuliyet-i vükela hakkında olan madde yokdur, noksandır. Rica ederim.

Reis- Müzakere bitmişdir efendim, yanlış anlaşılmasın rica ederim. Bu ahidnamenin parlamentolara iblağını kabul etdiniz mi? (Kabul sadaları)

Zeki Bey (Gümüşhane)- Bendeniz, diğer aksamın da beraberce Türk matbuatına tebliği teklif ederim. Avrupa matbuatına gönderilsin ve tercüme olunsun; demiyorum.

Reis- Bazı mehafil-i resmiyeye ve matbuata tebliği kabul edildi ne için müzakereyi uzatıyorsunuz?

Cami Bey (Aydın)- Reis beyefendi hazretleri, bendenizin teklifim kabul olundu mu?

Reis- Bu babdaki teklifi okuyunuz efendim:

Edirne mebusu Şeref Bey'in divan riyasetince izah eylediği arzu-yı millînin esaslı noktalarının Avrupa rical-i siyasiyesinin bu yoldaki vaad ve teminatından bahsetmek ve milel-i mü'telife ve müşarekenin bir insaniyet ve adalet davası olan metalib-i Osmaniye'ye müzaheret eyleyecekleri ümidini izhar eylemek suretiyle itilaf devletleri parlamentolarına tebliğini teklif eylerim.

Aydın mebusu **Cami** - Niğde mebusu **Mehmed Emin**

Reis- Zaten kabul olunmuş bir şeydir.

Hamdullah Subhi Bey (Antalya)- Bir kelime söylememe müsaade buyurun.

Reis- Rica ederim, bu meselenin münakaşası bitdi.

Hamdullah Subhi Bey (Antalya)- Cami Bey'in teklifinin re'ye konulmasını teklif ediyorum. Ahidnamenin mealinin, sağlam ve iyi bir hülasa hâlinde parlamentolara tebliği teklifi kabul edilmiş midir edilmemiş midir? Zira aynen tebliğini istemiyoruz efendim.

Reis- Rica ederim efendim; bendeniz teklif etdim ve kabul edildi. Öyle değil mi efendim? (Evet sadaları) Şu hâlde vakit gecikdi. Ruznamemize devam edelim mi efendim?

(Devam sadaları)

صامسون جوالبسنده يرلى روم
اشقياسى مظالمدن

١ — ابراهيم اوغلى حسين چاوش
٢ — قوريجيسى بكر چاوش
٣ — امام سليمان افندى
٤ — سيد اوغلى على
٥ — سليمان اوغلى ابراهيم

جاتيك‌لواسناك (گونيى) قريه‌سى ٤ تموز صنه٣٣٧ صباحى يرلى روم اشقياسى طرفندن باصلهرق ٩٠ خانه‌لى گوى گاملاً ياقيلمش اهاليسى بالطه و بچاقلر ايله كسيلمش مقتول امام سليمان افنديك اوتوزياشنده زوجه‌سى و درت ياشنده برمخدومى احراق ايدلمشدر

Le village de Guney 90 maisons dans le District de Djanik attaqué le matin du 4 juillet 1921 par une bande composé des grecs de la localité, fut brulée complétement et ses habitants furent tous exterminés à coups de haches et de couteaux et la femme du Imam susmentionné âgée de 30 ans fut brûlée vive avec son garçon et de 4 ans.

Samsun havalisinde yerli Rum eşkıyası mezaliminden

1- İbrahim oğlu Hüseyin Çavuş
2- Korucu Bekir Çavuş
3- İmam Süleyman Efendi
4- Seyyid oğlu Ali
5- Süleyman oğlu İbrahim

Canik livasının (Güney) karyesi 4 Temmuz 337 sabahı yerli Rum eşkıyası tarafından basılarak 90 haneli köy kâmilen yakılmış, ahalisi balta ve bıçaklar ile kesilmiş, maktul imam Süleyman Efendi'nin otuz yaşlarında zevcesi ve dört yaşında bir mahdumu ihrak edilmişdir.

مطبعه تأسیسی آرزوسنده بولنانلر اوقوسون

۷۰ سانتیم عرض و ۹۵ سانتیم طولنده کاغد قطع ایدن آز مستعمل ایکی یچاقلی مکمل ومتین مجلد یچاغی ۵۰۰ لیرا

۵۰ سانتیم عرضنده ایکی یچاقلی آز مستعمل طاغلام دیکر بر مجلد یچاغی ۳۰۰ لیرا

سکز قاصه درونده برغزتهلك آز مستعمل ۱۲ پونطو حروفات قیهسی ۸۰ غروشه .

برقاصه درونده ۲۸ قیهلق ۱۸ پونطو رقعه قیهسی ۱۵۰

برقاصه درونده ۲۵ قیهلق ۲٤ پونطو حروف قیهسی ۱۲۰

انترلین قطعنه وجدول ترتیبی ایچون ایستهنیلن شکلده قورشون وپرنچ چیزکیلره کونیه آچمق ایچون بویوك قطعهده قوپار ۳۰۰۰ غروش

۲٦ × ۸۰ ابعادنده ۹۵ سانتیم یوکسکلکنده دمیر آیاقلی پرووا دستکاهی ۲۰۰۰ غروشه

حروفات قاصهلری بهری ۸۰۰ غروش

ایکی عدد نیکل قومپاس بهری ۳۰۰ غروشه

طالب اولان ذوات ثروت فنون مطبعهسنه مراجعت بیورسون . فیئاتلر مطبعهده تسلیم شرطیلهدر .

[آناطولی هدیهسنك] برنجی وایکنجی نسخهلرینك موجودی پك آز قالدیغندن قولکسیون یاپمق آرزو ایدن ذوانك بر آن اول اداره‌مزه مراجعت بیورملری .

Matbaa tesisi arzusunda bulunanlar okusun
70 santim arz ve 95 santim tûlunda kâğıd kat' eden az müstamel iki bıçaklı mükemmel ve metin mücellid bıçağı 500 lira
50 santim arzında iki bıçaklı az müstamel sağlam diğer bir mücellid bıçağı 300 lira
Sekiz kasa derununda bir gazetelik az müstamel 12 punto hurufat kıyyesi 80 kuruşa
Bir kasa derununda 28 kıyyelik 18 punto ruk'a kıyyesi 150
Bir kasa derununda 25 kıyyelik 24 punto huruf kıyyesi 120
Anterlin kat'ına ve cedvel tertibi içün istenilen şekilde kurşun ve pirinç çizgilere künye açmak içün büyük kıt'ada kopar 3000 kuruş
26x80 ebadında 95 santim yüksekliğinde demir ayaklı prova destgâhı 2000 kuruşa
Hurufat kasaları beheri 800 kuruş
İki aded nikel kumpas beheri 300 kuruşa
Talib olan zevat Servet-i Fünun Matbaasına müracaat buyursun. Fiyatlar matbaada teslim şartıyladır.
Anadolu Hediyesi birinci ve ikinci nüshalarının mevcudu pek az kaldığından koleksiyon yapmak arzu eden zevatın bir an evvel idaremize müracaat buyurmaları.

Teshil-i Tabâat İdaresi
İstanbul
Servet-i Fünun Matbaası dâhilinde
matbaacılığa, hattatlığa, hakkâklığa, ressamlığa ve teferruat-ı sairesine aid
her dürlü siparişât kabul ve taahhüd olunur.

معلول اعانه ایله معاونت پازاری

استانبول باغچه قپو تلفونه : ٤٠

صاغلام وظریف تأمیناتلی هرنوع قوندره — تحافیه و مانیفاطوره — تووالت وسیاحت مالزمه‌سی —
دری اوزرینه هرنوع اشیا — البسه‌لك قماشلر وارکلك ترزیسی

خانمره مخصوص ترزیخانه

موده صالونی سابق مقاصداری وایشجی خانمری طرفندن اداره ایدلمکددر . انجه برذوق وبیوك براهتمام ایله هرنوع
فانته‌زی روب ، قوستوم تایبور ، مانتولر
اعمال ایدیلیر

بو مؤسسه‌نك بتون تمتی منحصراً حربده سقط قالان ضابطان وعسا کره عائددر .

Malul Gazilere Muavenet Pazarı

İstanbul Bağçekapı telefon: 40
Sağlam ve zarif teminatlı her nev kundura - tuhafiye ve manifatura - tuvalet ve seyahat malzemesi deri üzerine her nev eşya - elbiselik kumaşlar ve erkek terzisi

Hanımlara mahsus terzihane

Moda salonu sabık makasıdarı ve işçi hanımları tarafından idare edilmekdedir. İnce bir zevk ve büyük bir ihtimam ile her nev fantezi rob, kostüm tayyör, mantolar imal edilir.

Bu müessesenin bütün temettü'ü münhasıran harbde sakat kalan zabitan ve asakire aiddir.

نومرو : ٥

انطولی هدیه سی

Souvenir d'Anatolie

طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره‌سی
١٣٣٨

درسعادت — مطبعهٔ احمداحسان وشرکاسی

فیاتی ٢٠ غروش

Numero: 5

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Kâzım Karabekir Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1338/1922
Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

استقلال عثمانينك ٦٧٣ نجى دور سنويسى

مؤسس بنيان سلطنت

سلطان عثمان غازى

تورك استقلال كونى ٣٠ كانون اوله مصادفدر. ٦٧٣ سنه اول اوكون تورك، تا ازلدن سرآزاد ، مستقل وافندى اولان تورك، ديكر برقاردش سلطنتك، تاريخ عالمده‌كى موقعنه كحيور، ايلك پادشاهمزك استقلالى اعلان ايديليوردى . او وقتدن برى كوچوك بكلكدن معظم برسلطنت وجوده كلدى وتورك ملتى ٦٧٢ سنه استقلالنى محافظه ايتدى .

تورك‌لكك استقلالنى غائب ايتمك ، منقرض اولمق اوزره اولديغنى ادعا ايدنلره يوركارى استقلال آتشيله يانان وهرشيئه ، هرشيئه رغماً محافظهٔ استقلال انديشه‌سيله آتاطوليده چارپيشان قهرمان تورك ملتنى كوسترير ز .

هيچ برملتك تحمل ايده‌مه‌يه‌جكى قدر غيرمساوى شرائط تحتنده استقلالنى مدافعه ايدن برملتك قابليت حياتيه‌سندن ، زندكيسندن شبهه ايتمك حقيقتى كورمه‌مك ديمكدر . بى‌حد وحساب دشمنلرمزك كين وتعصبى يوزندن سنه‌لردن برى بوتون برجهان خصومت ايله چارپيشوب طوران تورك ملتنك يرنده باشقه هرهانكى ملت اولسه چوقدن منقرض اولور، كيدردى. سوك عصرلرك تاريخنده هيچ برملت يوقدر كه بوقدر مصائب وفلاكته اوغرادقدن صوكره الى آياغى باغلى برحالده يىنه محافظهٔ استقلال ايچون چارپيشسون وبيتمز توكنمز ضربه‌لره ، تودرجه عزم ايله ، متانتله ، قهرمانلقله كوكس كرمش اولسون . بردفعه پرشان وشرف ماشيمزه برنظر عطف ايديبور ، برده ؛ ملتمزك محافظهٔ استقلال ايچون كيريشديكى مجاهده‌نك علويت وعظمتنى دوشونيور ودنيسايه افندى اولارق كان تورك ملتنك هيچ بر زمان ذل اسارته تحمل ايده‌مه‌يه‌جكنى اثبات ايلەرين بو مجاهده‌نك بويوكلكنى ، قدسيتنى دها ايى حس وتقدير ايدييورز .

پادشاهلرمزك رتبه‌لرى ، تورك‌لكك طوغديغى يرلر ، دشمن الندە قالدقجه ، استقلالمز تهلكه‌ده بولوندقجه كوندن كونه دها بويويور ، دها آرتان برعزم وثبات ايله بوتون تورك قلبلرنى قابلايان سونمز بركين وغيظ ايله مجادله‌يه دوام ايده‌جكز. استقلال كونمزى تسعيد ايدركن بوعزم وقرارمزى خاطرلاتمق فائده‌دن خالى اولماسه كركدر .

أوت ، استقلالمزى ، مملكتمزى تماما قورتارمادقجه مجاهده‌مزه دوام ايده‌جكز وحق ، برده اولديغى ايچون ، ملتمزك فداكارلغى سايه‌سنده نهايت ظفرلك ده بزم اولاجغنه ايمانمز قويدر .

İstiklal-i Osmaninin 673'üncü devr-i senevisi

Türk'ün istiklal günü 30 Kanun-ı Evvele müsadifdir. 673 sene evvel o gün Türk, tâ ezelden serâzâd, müstakil ve efendi olan Türk, diğer bir kardeş saltanatın, tarih-i âlemdeki mevkiine geçiyor, ilk padişahımızın istiklali ilan ediliyordu. O vakitden beri küçük beylikden muazzam bir saltanat vücuda geldi ve Türk milleti 673 sene istiklalini muhafaza etdi.

Türklüğün istiklalini gaib etmek, munkariz olmak üzere olduğunu iddia edenlere yürekleri istiklal ateşiyle yanan ve her şeye, her şeye rağmen muhafaza-i istiklal endişesiyle Anadolu'da çarpışan kahraman Türk milletini gösteririz.

Hiçbir milletin tahammül edemeyeceği kadar gayr-i müsavi şerait tahtında istiklalini müdafaa eden bir milletin kabiliyet-i hayatiyesinden, zindegisinden şübhe etmek hakikati görmemek demekdir. Bîhad ve hesab düşmanlarımızın kin ve taassubu yüzünden senelerden beri bütün bir cihan husumet ile çarpuşub duran Türk milletinin yerinde başka herhangi millet olsa çokdan munkariz olur, giderdi. Son asırların tarihinde hiçbir millet yokdur ki bu kadar mesaib ve felakete uğradıktan sonra eli ayağı bağlı bir hâlde yine muhafaza-i istiklal için çarpışsun ve bitmez tükenmez darbelere, bu derece azim ile, metanetle, kahramanlıkla göğüs germiş olsun. Bir defa bir şan ve şeref mazimize bir nazar atf ediyor, bir de; milletimizin muhafaza-i istiklal için girişdiği mücahedenin ulviyet ve azametini düşünüyor ve dünyaya efendi olarak gelen Türk milletinin hiçbir zaman zül-i esarete tahammül edemeyeceğini isbat eyleyen bu mücahedenin büyüklüğünü, kudsiyetini daha iyi his ve takdir ediyoruz.

Padişahlarımızın rütbeleri, Türklüğün doğduğu yerler, düşman elinde kaldıkça, istiklalimiz tehlikede bulundukça günden güne daha büyüyen, daha artan bir azim ve sebat ile bütün Türk kalblerini kaplayan sönmez bir kin ve gayz ile mücadeleye devam edeceğiz. İstiklal günümüzü tes'id ederken bu azim ve kararımızı hatırlatmak faideden hâlî olmasa gerekdir.

Evet, istiklalimizi, memleketimizi tamamen kurtarmadıkça mücahedemize devam edeceğiz ve hak, bizde olduğu için, milletimizin fedakârlığı sayesinde nihayet zaferin de bizim olacağına imanımız kavidir.

Müessis-i bünyan-ı saltanat Sultan **Osman Gazi**

Hariciye vekili **Yusuf Kemal Bey**

Ukrayna başkumandanı general **Cronzo Mişli**

Türkiye-Ukrayna İtilafnamesi

Milletlerin uhuvvetinin esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tayin etmek hakkını tanımakda müttehid olan Türkiye Millet Meclisi hükûmetiyle Ukrayna Sosyalist Şuralar Cumhuriyeti hükûmeti tevessü ve istila siyasetine karşı olan mücadelelerindeki tesanüdlerini ve iki milletin menafi-i mütekabilesine müstenid devamlı revabıt-ı dostanenin câygîr olmasını görmek arzusuyla mütehassis olarak ve Karadeniz'deki yakın komşulukları nazar-ı itibara alarak aralarında mevcud kalbi münasebat ve meveddet-i sadıkanenin pek kesir olan menafi-i müşterekeleri namına hulus ve samimiyle tersidine ve bu gayeye vusul maksadıyla bir muhadenet ve uhuvvet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu husus için Ankara şehrini mahall-i müzakere olmak üzere tesbitde bi'l-itilaf mezkûr muahedenamenin akdi için murahhas vekilleri olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kastamonu mebusu ve hariciye komiseri Yusuf Kemal Bey'i ve Ukrayna şuraları merkezî icra komitesi ve ahali komiserleri Meclis azasından ve Ukrayna'nın ve Kırım'ın umum kuvâ-yı müsellehası başkumandanı ve kızıl bayrak nişanını hamil konferansa fevkalade sefir ünvanıyla memur mösyö Cronzo Mişli'yi tayin etmişlerdir. İşbu murahhas vekilleri usule muvafık olarak tanzim edilmiş bulunan salahiyetnameleri bade't-teati mevadd-ı atiyeyi kararlaşdırmışlardır:

Birinci madde- Tarafeyn-i âkidinin her biri tarafından birine kerhen kabul etdirilmek iltizam olunmak istenilen hiçbir muahede-i sulhiyeyi veya diğer hiçbir beyne'd-düvel senedi tanımamağı esas olarak kabul eder. Ukrayna Sosyalist Şuralar Cumhuriyeti hükûmeti elyevm Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilmekde olan Türkiye hükûmet-i milliyesi canibinden tanınmamış olan Türkiye'ye aid hiçbir beyne'd-düvel akdi tanınmamağı kabul eder. İşbu muahedede mezkûr "Türkiye" tabiriyle 28 Kanun-ı Sani sene 36-1920'de İstanbul'da münakid Meclis-i Mebusan

طرفندن تنظیم و مطبوعات طرفندن بالجمله دولتلره تبلیغ اولنان میثاق ملینك احتوا ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر . اوقراینا حکومتی ۱۶ مارت ۱۹۲۱ تاریخنده عقد ایدلمش اولان تورکیا ـ روسیه تحادث و اخوت معاهده‌سنك برنجی واوچنجی مادەلری و مذکور معاهده‌نامه‌نك ذیلارینه تعیین اولنان تورکیا حدودلرینی طانیر . بوندن ماعدا اوقراینا حکومتی خارجی قونفرانسنده برطرفدن تورکیا وڈیکر طرفدن قفقاسیه شورالر جمهوریتلری آره‌سنده تقرر ایدن اتلافاتدن هربرینك بالجمله احکامنی طانیمغی تعهد ایدر .

ایکنجی ماده — تورکیا اسکی روس ایمپراطورلغی اراضیسی اوزرنده اوقراینا ایله متفق روسیه جمهوریتی وکنصدینك بتون هم حدود اراضیسی داخلنده اوقراینا ایشچی کویلرینك اراده‌سیله وجوده کتیرلش اولان اوقراینا سوسیالیست شورالر جمهوریتی بر دولت مستقله وحاکمه اوله‌رق طانیدیغنی بیان ایدر .

اوچنجی ماده — طرفین عاقدینك تورکیا ایله اسکی روس ایمپراطورلغی ویاخود تورکیا ایله اوقراینا آره‌سنده ۱۶ مارت ۱۹۲۱ تاریخنه قدر عقد ایدلمش اولان بالجمله معاهدەلرك حقیق منافع متقابله‌لرینه تطابق ایتدیکنی تصدیق ایدرلر . بناءً علیه اشبو معاهداتك کافه‌سی ومنفسخ اولدیغی خصوصنده طرفین عاقدین متحددر . اسکی روس ایمپراطورلغندن مقدما بر قسم تشکیل ایتمش اولان اعتباریله اوقراینا تورکیا ایله چار حکومتی آره‌سنده اولجه منعقد بین‌الملل سندات مسلمه مالی وسائر هرنوع تعهداتدن کندیسنه قارشی تورکیانك بری اولدیغنی بالخاصه بیان ایلر .

آلتنجی ماده — طرفین عاقدین اراضیلری داخلنده طرف دیکر مملکتنك ، یاخود اقسام مملکتدن برینك حکومتی وظیفه‌سنی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات و تجمعاتك تأسیس ویا اقامتنده و دیکر مملکته قارشی مجادله مقصدنده بولنان تجمعاتله یاخود مذکور تجمعات وتشکیلاتك ومأمورین و ممثلرینك اقامتنی قبول ایتمه‌مکی تعهد ایدرلر . تورکیا و اوقراینا ؛ روسیه وقفقاسیه سوویت جمهوریتلرینه قارشی‌ده معامله‌ده متقابله شرطیله عین تعهدده بولنورلر . شوراسی مقرردرکه اشبو ماده‌ده مذکور تورکیا اراضیسی طوغریدن طوغری یه تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتنك ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سی تحتنده بولنان اراضیدر .

یدنجی ماده — طرفین عاقدین هرایکی مملکتدن برینك دیکر مملکت اراضیسنده ساکن تبعه‌سی حقنده اك زیاده نائل مساعده ملت معامله‌سی تطبیقنه موافقت ایدرلر . اشبو ماده تورکیانك متفق بولنان مسلمان دولتلری تبعه‌لریله اوقراینانك متفقلری اولان سوویت جمهوریتلرینه عائد حقوقده تطبیق ایدیلز .

اشبو احکام آتی برمقاوله‌نامه ایله تنظیم ایدیلمجك اولان مناسبات تجاریه شرائطنه تطبیق ایدلز .

سکزنجی ماده — طرفین عاقدیندن برینك طرف دیکر اراضیسنده

tarafından tanzim ve matbuat tarafından bilcümle devletlere tebliğ olunan Misak-ı Millî'nin ihtina etdiği arazi kasd edilmişdir. Ukrayna hükûmeti 16 Mart 1921 tarihinde akd edilmiş olan Türkiye-Rusya muhadenet ve uhuvvet muahedesinin birinci ve üçüncü maddeleri ve mezkûr muahedenamenin zeyllerine tayin olunan Türkiye hududlarını tanır. Bundan maada Ukrayna hükûmeti harici konferansında bir tarafdan Türkiye ve diğer tarafdan Kafkasya Şuraları Cumhuriyetleri arasında takarrür eden itilafatdan herbirinin bilcümle ahkamını tanımağı taahhüd eder.

İkinci madde- Türkiye eski Rus İmparatorluğu arazisi üzerinde Ukrayna ile müttefiki Rusya Cumhuriyeti ve kendinin bütün hem hudud arazisi dâhilinde Ukrayna işçi köylülerinin iradesiyle vücuda getirilmiş olan Ukrayna Sosyalist Şuralar Cumhuriyetini bir devlet-i müstakile ve hakime olarak tanıdığını beyan eder.

Üçüncü madde- Tarafeyn-i âkidinin Türkiye ile eski Rus İmparatorluğu veyahut Türkiye ile Ukrayna arasında 16 Mart 1921 tarihine kadar akdedilmiş olan bilcümle muahedenin hakiki menafi-i mütekabilelerine tetabuk etmediğini tasdik ederler. Binaenaleyh işbu muahedatın ke'enlem-yekün ve münfesih olduğu hususunda tarafeyn-i âkidin müttehiddir. Eski Rus İmparatorluğu'ndan mukaddema bir kısım teşkil etmiş olmak itibariyle Ukrayna Türkiye ile Çar hükûmeti arasında evvelce münakid beynelmilel senedata müstenid mali ve sair her nev taahhüdatdan kendisine karşı Türkiye'nin berî olduğunu bilhassa beyan eyler.

Altıncı madde- Tarafeyn-i âkidin arazileri dâhilinde taraf-ı diğer memleketinin, yahud aksam-ı memalikinden birinin hükûmeti vazifesini deruhde iddiasında bulunan teşkilat ve tecemmüatın tesisi veya ikametinde ve diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan tecemmüata yahud mezkûr tecemmüat ve teşkilatın ve memurin ve mümessillerinin ikametini kabul etmemeyi taahhüd ederler. Türkiye ve Ukrayna; Rusya ve Kafkasya Sovyet Cumhuriyetlerine karşı da muamele-i mütekabile şartıyla aynı taahhüdde bulunurlar. Şurası mukarrerdir ki işbu maddede mezkûr Türkiye arazisi doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin idare-i mülkiye ve askeriyesi tahtında bulunan arazidir.

Yedinci madde- Tarafeyn-i âkidin her iki memleketden birinin diğer memleket arazisinde sakin tebaası hakkında en ziyade nail-i müsaade millet muamelesi tatbikine muvafakat ederler. İşbu madde Türkiye'nin müttefiki bulunan Müslüman devletleri tebaalarıyla Ukrayna'nın müttefikleri olan Sovyet Cumhuriyetlerine aid hukukda tatbik edilmez.

İşbu ahkam ayrı bir mukavelename ile tanzim edilecek olan münasebat-ı ticariye şeraitine tatbik edilmez.

Sekizinci madde- Tarafeyn-i âkidinden birinin taraf-ı diğer arazisinde

ساکن تبعه‌سی مقیم اولدقلری مملکت قوانینیله تعیین ایدلمش اولان حقوق ووظائف اساساتنه مستنداً معامله کوره‌جکلردر . فقط مدافعهٔ ملیه‌یه عائد قانونلر ونظاماتدن معفو طوتیله‌جقلردر . حقوق عائلیه یه وراثته واهلیت حقوقیه‌یه عائد مسائلده‌ده طرفین تبعه‌سی اشبو ماده احکامندن استثنا ایدیله‌جکلردر . مواد مذکوره بر خصوصی ائتلافنامه عقدیله حل اولنه‌جقدر .

اونجی ماده — امکان حاصل اولور اولماز تلسز تلغراف مخابراتی‌ده حل اولونمق اوزره پوسته‌وتلغراف مقاولاتیله‌برابر شهبندرلك مقاوله‌نامه‌سنك عقدینه شروع اولنمسی تقرر ایتمشدر .

اون برنجی ماده — اونجی ماده‌ده مذکور قونسلوسلق مقاوله‌نامه‌سنك عقدینه‌قدر طرفین عاقدیندن هربری جانبندن دیکرطرفك سائر هر هانکی بر دولت مأمورین ممثله‌سنك قبول ایدیلدیکی شهر ولیمانلریله تجارت مواقعنه تعیین ایدیله‌جك باش شهبندر وشهبندر وکیللری امتیازات ومأموریتلرینه متعلق خصوصاتده معامله‌ٔ متقابله شرطیله حقوق دول عمومی اساساتنه توفیقاً معامله کوره‌جکلردر . هیچ‌بر اجنبی قونسلوسخانه‌سی بولونمایان محلاره قونسلوس تعیینی ایچون مواقع مذکوره‌نك عائد اولدیغی طرفك اول‌امرده موافقت ایتمسی لازمدر .

اون ایکنجی ماده — ایکی مملکت آره‌سنده مناسباتك عدم انقطاعنی تأمیناً طرفین عاقدین سرعت ممکنه ایله دکز شمندوفر ، تلغراف وسائره منافعلرینك محافظه وتکمیل وایکی طرف آره‌سنده بلا مشکلات اشخاص واشیانك سریعاً امرارینك تأمینی یچون تدابیر لازمه‌یی متعداً اتخاذ یتمکی تعهد ایدرلر . طرفین بو بابده روسیه و قفقاسیه شورلر جمهوریتلریله ایجاب ایدن صور تسویه‌ك وجوده کتیرلمسی خصوصنده متحداً تشبثات لازمه‌ده بولنه‌جقلردر . شوراسی مقرردرکه تجارت حقنده بر معاهده ویا مقاوله عقد اولننجه‌یه دکین بولجیلرك واشیای تجاریه‌نك کیروب چیقمه‌سنده مملکتیندن هربرنده جاری قوانین ونظامات حرفیا تطبیق ایدیله‌جکدر .

اون‌اوچنجی ماده — اقتصادی ، مالی وسائر مقاولاته عائد خصوصاته ممکن مرتبه یقین بر زمانده شروع ایدلمسی مقرردر .

اون دردنجی ماده — طرفین عاقدین ممکن مرتبه فیصله بر مهلت ظرفنده کندی اراضیلری افسامندن اولان قره‌دکزلیمانلرنده تطبیق ایدیله‌جك تدابیرصحیحه‌یه متعلق اولارق متحداً بر نظامنامه احضارینی متفقاً تعهد ایدرلر .

اون بشنجی ماده — طرفین عاقدین حکومتلری اشبو معاهده‌نامه‌نك ایفاسنی متعاقب درحال مناسبات منتظمهٔ دیپلوماسیه‌نك تأسیسنه شروع ایده‌جکلردر . ملی سنجاق ایله دولت آرمه‌لرینك توصیفات ورسملرینی اوزمان طرفین متقابلاً یکدیکرینه ایصال ایده‌جکلردر .

اون آلتنجی ماده — اشبو معاهده‌نامه‌ٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر . تصدیقنامه‌لر معاهده‌نامه‌نك امضا ایدیلدیکی تاریخدن اعتباراً اوچ آیلق بر مدت ظرفنده خارقوفده تعاطی ایدیله‌جك وتصدیقنامه‌لرك تعاطی ایدیلدیکی کون معاهده‌نامه موقع مرعیته وضع اولنه‌جقدر . بالاده مندرج بالجمله احکام حقنده تقرر ایدن ائتلاف تصدیقاً سالف الذکر تورکیا واوقرانیا مرخصلری اشبو معاهده‌نامه‌یی کندی آرالرنده امضا وتختیم ایتمشلردر . اشبو معاهده‌نامه فرانسز لسانندن نسختین اولهرق آنقره‌ده ۱۳۳۸ و ۱۹۲۲ کانون ثانیسنك ایکنجی کونی تنظیم وامضا اولنمشدر .

یوسف کمال ، قره‌زنه

sakin tebası mukim oldukları memleket kavaniniyle tayin edilmiş olan hukuk ve vezaifin esasatına müsteniden muamele göreceklerdir. Fakat müdafaa-i milliyeye aid kanunlar ve nizamatdan mafüv tutulacaklardır. Hukuk-ı aileye; verasete ve ehliyet-i hukukiyeye aid mesailde de tarafeyn tebası işbu madde ahkamından istisna edileceklerdir. Mevadd-ı mezkûre bir hususi itilafname akdiyle hal olunacakdır.

[Dokuzuncu maddenin yeri boş bırakılmıştır]

Onuncu madde- İmkân hasıl olur olmaz telsiz telgraf muhaberatı da hal olunmak üzere posta ve telgraf mukavelatıyla beraber şehbenderlik mukavelenamesinin akdine şüru olunması takarrür etmişdir.

On birinci madde- Onuncu maddede mezkûr konsolosluk mukavelenamesinin akdine kadar tarafeyn-i âkidinden her biri canibinden diğer tarafın sair herhangi bir devlet memurin mümessilesinin kabul eylediği şehir ve limanlarıyla ticaret mevakiine tayin edilecek başşehbender ve şehbender vekilleri imtiyazat ve memuriyetlerine müteallik hususatda muamele-i mütekabile şartıyla hukuk-ı düvel umumi esasatına tevfikan muamele göreceklerdir. Hiçbir ecnebi konsoloshanesi bulunmayan mahallere konsolos tayini içün mevaki-i mezkûrenin aid olduğu tarafın evvel emirde muvafakat etmesi lazımdır.

On ikinci madde- İki memleket arasında münasebat adem-i inkita'ını teminen tarafeyn-i âkidin sürat-i mümkine ile deniz şimendüfer, telgraf ve saire münakalatının muhafaza ve tekmil ve iki taraf arasında bila müşkilat eşhas ve eşyanın serbesti-i imrarının temini içün tedabir-i lazimeyi müttehiden ittihaz etmeyi taahhüd ederler. Tarafeyn bu babda Rusya ve Kafkasya Şuralar Cumhuriyetleriyle icab eden suver-i tesviyenin vücuda getirilmesi hususunda müttehiden teşebbüsat-ı lazimede bulunacaklardır. Şurası mukarrerdir ki ticaret hakkında bir muahede veya mukavele akd olununcaya değin yolcuların ve eşya-yı ticariyenin girüb çıkmasında memleketeynden herbirinde cari kavanin ve nizamat harfiyen tatbik edilecekdir.

On üçüncü madde- İktisadi, mali ve sair mukavelata aid hususata mümkün mertebe yakın bir zamanda şüru edilmesi mukarrerdir.

On dördüncü madde- Tarafeyn-i âkidin mümkün mertebe kısa bir mühlet zarfında kendi arazileri aksamından olan Karadeniz limanlarında tatbik edilecek tedabir-i sıhhiyeye müteallik olarak müttehiden bir nizamname ihzarını müttefiken taahhüd ederler.

On beşinci madde- Tarafeyn-i âkidin hükûmetleri işbu muahedenamenin ifasını müteakib derhâl münasebat-ı muntazama-i diplomasiyenin tesisine şüru edeceklerdir. Millî sancak ile devlet armalarının tavsifat ve resimlerini o zaman tarafeyn mütekabilen yekdiğerine isal edeceklerdir.

On altıncı madde- İşbu muahede muamele-i tasdikiyeye tabi tutulacaktır. Tasdiknameler muahedenamenin imza edildiği tarihden itibaren üç aylık bir müddet zarfında Harkof'da [Harkov] teati edilecek ve tasdiknamelerin teati edildiği gün muahedename mevki-i meriyete vaz olunacakdır. Balada münderiç bilcümle ahkam hakkında takarrür eden itilaf tasdiken salifüzzikr Türkiye ve Ukrayna murahhasları işbu muahedenameyi kendi aralarında imza ve tahtim etmişlerdir. İşbu muahedename Fransız lisanından nüshateyn olarak Ankara'da 1338 ve 1922 Kanun-ı Sani'sinin ikinci günü tanzim ve imza olunmuşdur.

Yusuf Kemal Cronzo

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينك مختصر ترجمهٔ حالى [*]

Le Maréchal Moustapha Kémal Pacha, en tenue de Janissaire

مصطفى كمال پاشا سلانيكده متوطن كبارو ناموسكار برتورك تاجرينك اوغلىدر . (١٨٨٠) تاريخنده ميلاد ديسنده سلانيكده تولدايدن مشاراليه حضرتلرى اولا برقادينك تحت ادارهسنده بولونان و محلهمكتبندن بشقه برشى اولمايان خصوصى برمكتبده اوقودقدن صكره اوزمان ايچون عصرى بردار التفيض اولان معروف شمسى افندينك مكتبنه كيردى و تحصيل ابتدائيهسنى بوراده بيتيردى . ابتدائى تحصيلندن صوكره سلانيك عسكرى رشديهسنه داخل اولان (مصطفى افندى) آز برزمان ظرفنده كوسترديكى خارقهلرله معلملرينك نظر دقتنى جلب ايتدى وريا ضيات ده ، فرانسزجه وادبياتده بردن بره يوكسلهن مشاراليهك اسمنه معلملرى طرفندن شهيد حريت نامق كمال بكه اضافةً برده (كمال) نامى ويرلدى .

سلانيك عسكرى رشديهسندن صوكره صره ايله مناستر اعداديسيله استانبول حربيهسنده اوقويان ملى قهرمانمز (١٩٠١) تاريخنده ملازم ثانى رتبهسيله مكتب حربيهيى بيتيردى ومتعاقباً اركان حربيه مكتبنه كيرهرك (١٩٠٤) تاريخنده مكمل براركان حرب يوزباشيسى اولوب چيقدى .

پاشا مكتبدن چيقمازدن يلدز سرايشه ژورنال ايدلمش اولديغى ايچون درحال ياقالاندى ويلدز سرايندە احتلاطدن ممنوع بر حالده كونلرجه تحت محاكمهيه آلندى . محاكمهلردن بالخاصه ذكاسى سايهسنده وجوزجه قورتولاراق سوريهيه نفى ايدلدى ومشارالىه بو فرصتدن بالاستفاده اورادە كندى باشنه (حريت جمعيتى) نى قوردى . بوندن صوكره سياسى وعسكرى پك مهم ايشلر پايدى واوچنجى اردو اركان حربيهسنه تعيين ايديلهرك سلانيكه كيتدى. حريتك اعلانى متعاقب ملى تشكيلاته مأموراً طرابلس غربه كوندرلدى واورادن عودتنده هنوز رتبهسى مساعد اولمديغى حالده تعيين ايدلديكى اوتوز سكز نجى پياده آلايى پارماقله كوستريلهجك برحاله كتيردى و (٣١) مارت وقعهسنده اويوك يارارلقلر كوسترديكى . وقعهدن صوكره مأموراً يمنه كوندرلدى وطرابلس غرب محاربهسى باشلايىجه كوكالمو اولاراق هركسدن اول درنهيه قوشدى ، تورکيا ـ ايتاليا مصالحهسى اوزرينه تكرار استانبوله كلدى وبركون ديكلنمهدن باشلامش اولان بالقان محاربهسنه، كليبوليده فخرى پاشا قول اردوسى اركان حربيه رئيسلكينه تعيين اولوندى . بالقان محاربهسنك ختامنه قدر ووظيفهده قالدقدن صوكره تورك ـ بولغار مصالحهسى متعاقب صوفيهيه آتشهميليتر اولهرق كوندرلدى وچتاقدلعه محاربهلرى باشلايىجه فرقه قوماندانلغنى صلاحيتيله تكفور طاغنده بالذات تشكيل ايتديكى اون طقوزنجى فرقه ايله آرى بروئى محاربهلرينه كريشدى ؛ بوغازى ، بوغاز ايله برابر ده تورك ناموسنى ايلك مهم تهلكهدن قورتاردى ..

هاسر : رسمنده كورولن آلبيسه يكيچرى دورينك سرحدبكى قيافتيدركه پاشا حضرتلرى صوفيه آتشه ميليتر لكنده بولنديغى صره ده چارسرايندە پايهلان برقوستوم بالوسنه بوالبيسه ايله اشتراك ايتدى وبالعموم رجال سياسيه ميانندە كرك اطوار ونزاكتى، ذكاوفطانتى وكركسه قيافتى ايله برتحيلكى قازاندى .

---

[*] بلغارستانده نشر ايديلن برلوحهدن عيناً استخراج ايدلمشدر .

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Muhtasar Tercüme-i Hâli*

Mustafa Kemal Paşa Selanik'de mütevattın kibar ve namuskâr bir Türk tacirinin oğludur.

1880 tarih-i miladisinde Selanik'de tevellüd eden müşarünileyh hazretleri evvela bir kadının taht-ı idaresinde bulunan ve mahalle mektebinden başka bir şeyi olmayan hususi bir mektebde okuduktan sonra o zaman içün asri bir darü't-tefeyyüz olan maruf Şemsi Efendi'nin mektebine girdi ve tahsil-i ibtidaisini burada bitirdi. İbtidai tahsilinden sonra Selanik askerî rüştiyesine dâhil olan Mustafa Efendi az bir zaman zarfında gösterdiği harikalarla muallimlerinin nazar-ı dikkatini celb etdi ve riyaziyatda, Fransızca ve edebiyatda birden bire yükselen müşarünileyhin ismine muallimleri tarafından şehid-i hürriyet Namık Kemal Bey'e izafeten bir de Kemal namı verildi.

Selanik askerî rüştiyesinden sonra sıra ile Manastır idadisiyle İstanbul harbiyesinde okuyan millî kahramanımız 1901 tarihinde mülazım-ı sani rütbesiyle mekteb-i harbiyeyi bitirdi ve müteakiben erkân-ı harbiye mektebine girerek 1904 tarihinde mükemmel bir erkân-ı harb yüzbaşısı olub çıkdı.

Paşa mektebden çıkar çıkmaz Yıldız Sarayı'na jurnal edilmiş olduğu içün derhâl yakalandı ve Yıldız Sarayı'nda ihtilatdan memnu‘ bir hâlde günlerce taht-ı muhakemeye alındı. Muhakemelerden bilhassa zekâsı sayesinde ucuzca kurtularak Suriye'ye nefyedildi ve müşarünileyh bu fırsatdan bilistifade orada kendi başına Hürriyet Cemiyetini kurdu. Bundan sonra siyasi ve askerî pek mühim işler yapdı ve üçüncü ordu erkân-ı harbiyesine tayin edilerek Selanik'e gitdi. Hürriyetin ilanını müteakib millî teşkilata memuren Trablusgarb'a gönderildi ve oradan avdetinde henüz rütbesi müsaid olmadığı hâlde tayin edildiği otuz sekizinci piyade alayını parmakla gösterilecek bir hâle getirdi ve 31 Mart Vakası'nda büyük yararlıklar gösterdi. Vakadan sonra memuren Yemen'e gönderildi ve Trablusgarb Muharebesi patlayınca gönüllü olarak herkesden evvel Derne'ye koşdu, Türkiye-İtalya Müsalahası üzerine tekrar İstanbul'a geldi ve bir gün dinlenmeden başlamış olan Balkan Muharebesi'ne, Gelibolu'da Fahri Paşa kolordusu erkân-ı harbiye reisliğine tayin olundu. Balkan Muharebesi'nin hitamına kadar bu vazifede kaldıktan sonra Türk-Bulgar Müsalahasını müteakib Sofya'ya ataşemiliter olarak gönderildi ve Çanakkale Muharebeleri başlayınca fırka kumandanlığı salahiyetiyle Tekfurdağı'nda bizzat teşkil etdiği on dokuzuncu fırka ile Arıburnu Muharebelerine girişdi; Boğaz'ı, Boğaz ile beraber de Türk namusunu ilk mühim tehlikeden kurtardı.

Hamiş: Resminde görülen elbise yeniçeri devrinin serhad beyi kıyafetindedir ki Paşa hazretleri Sofya ataşemiliterliğinde bulunduğu sırada Çar sarayında yapılan bir kostüm balosuna bu elbise ile iştirak etdi ve bilumum rical-i siyasiye meyanında gerek etvar ve nezaketi, zekâ ve fetaneti ve gerekse kıyafeti ile birinciliği kazandı.

* Bulgaristan'da neşredilen bir levhadan aynen istihraç edilmiştir.

مجاهدهٔ ملیهٔ نك ایلك كونلرینه عائد الطباعات : سیواسده ایلك اجتماعلر

یولی مبعوثی جوادبك روشن اشرف بك مصطفی كمال پاشا بكر سامی بك رؤف بك یاور مظهر بك

Les débuts du Mouvement Nationaliste. MOUSTAPHA KEMAL PHACHA entouré de ses amis.

Mücahede-i milliyenin ilk günlerine aid intibaat: Sivas'da ilk içtimalar
Bolu mebusu **Cevad Bey**, **Ruşen Eşref Bey**, **Mustafa Kemal Paşa, Bekir Sami Bey**, **Rauf Bey**, yaver **Mazhar Bey**

شرق اردوسی قوماندانی کاظم قره بکر پاشا
KIAZIM KARA BÉKIR PÂCHA
Commandant de l'armée de l'Est.

کاظم قره‌بکر پاشا شبهه‌سز یاقینده مجاهده‌ملیه‌نك ایکنجی غازی ومشیری عنوان وپایه‌سنی احراز ایده‌جك اولان بو کزیده قوماندان ، کچن سنه ارمنستان سفرینی کمال موفقیتله اکمال ایتدیکی زمان عمومی بو کونکی (قارص) معاهده‌نامه‌سنك اساسی احضار ایتمش ، همده غرب جبهه‌سنده الیوم دشمنه اینه‌یرلکده اولان ضربه‌لر ایچون وجودی لازم اولان مالزمهٔ حربیه‌یی تدارك ایله‌مش ، همده ، آرقه‌دن مهیمنانه بر تعرضه اوغرامامق ایچون شرق حدودمزك امنیتنی تأمین ایتمشدی . بو اعتبارله کاظم قره‌بکر پاشاده بووطنه عسکری وسیاسی بوبوك خدمتلر ایفاسنه موفق اولمش برسردار نامدارمزدر. مصطفی کمال پاشا نصل جنوب وغرب حدودلرمزك محافظ نکهبانی اولمش و اولیورسه کاظم قره‌بکر پاشاده اویله‌جه شرق حدودلرمزك وسنجاقلرمزك حارس وزها کاریدر .

کاظم قره‌بکر پاشا ، حرب عمومیده آرقداشلری آراسنده تفرد وتمیز ایدن مقتدر وکنیج قوماندان‌لریمزدندر . چناق قلعه مدافعهٔ قهرمانانه‌سنده عراق محاربانتده، مؤخراً قافقاس جبهه‌سنده فوق‌العاده یاز ارلقلر کوسترمشدر . مشارالیه ، (برست‌لیتوسق) معاهده‌سندن صکره روس اردومی قافقاسیایی تخلیه ایتدیکی وقت ارمنی چته‌لری ایله قطعاتی قطعی مغلوبیتلره اوغراتهرق (قارص) کایلك استخلاصنی تأمین ایدن قوماندانلردن . بو کنیج قوماندان ، متارکه‌انتاسنده نجه‌دلاورلرك قانی بهاسنه ضبط ایدیلن بویرلری تکرار براقمق مجبوریتنده قالمش ، فقط مؤخراً ۳۳۶ سنه‌سی نهایتنده ارمنستانه قارشی اجرا ایدیلن حرکاتده، حوالیٔ مفصوبه‌مزی تکرار استرداد ایله‌مش ، وارمنی اردوسنه بودفعه قطعی وقهاریر ضربه ایندیرمشدر .

شرق جبهه‌سنك کزیده قوماندانی یالکز ایی بر عسکر ، ممتاز برقوماندان دکل ، عین زمانده مقتدر براداره آدمیدرده. متارکه‌نك بدایتندنبری ارضروم وحوالیسنی فوق‌العاده حسن صورتله اداره ایتمش ، خسته خانه‌لر ، مکتبلر آچمش ، ارمنیلرك خراب ایتدکاری بوکوزل جزؤ وطنی اعماره چالیشمشدر . تورك ملق کاظم قره‌بکر پاشا کی رجال بتشدیرمش اولمله نه‌قدر افتخار ایتسه سزادر .

Kâzım Karabekir Paşa şübhesiz yakında mücahede-i milliyenin ikinci gazi ve müşiri ünvan ve payesini ihraz edecek olan bu güzide kahraman, geçen sene Ermenistan sefirini kemal-i muvaffakiyetle ikmal etdiği zaman hem bugünkü Kars Muahedenamesi'nin esasını ihzar etmiş, hem de garb cebhesinde elyevm düşmana indirilmekde olan darbeler içün vücudu lazım olan malzeme-i harbiyeyi tedarik eylemiş, hem de, arkadan mühinane bir taarruza uğramamak içün şark hududumuzun emniyetini temin etmişdi. Bu itibarla Kâzım Karabekir Paşa da bu vatana askerî ve siyasi büyük hidmetler ifasına muvaffak olmuş bir serdar-ı namdarımızdır. Mustafa Kemal Paşa nasıl cebun ve garb hududlarımızın muhafız-ı nigehbanı olmuş ve oluyorsa Kâzım Karabekir Paşa da öylece şark hududlarımızın ve sancaklarımızın haris ve rehakârıdır.

Kâzım Karabekir Paşa, Harb-i Umumi'de arkadaşları arasında teferrüd ve temeyyüz eden muktedir ve genç kumandanlarımızdandır. Çanakkale müdafaa-i kahramanesinde Irak muharebatında, muahharan Kafkas cebhesinde fevkalade yararlıklar göstermişdir. Müşarünileyh, Brest-Litovsk Muahedesi'nden sonra Rus ordusu Kafkasya'yı tahliye etdiği vakit Ermeni çeteleri ile kıtaat kat'i mağlubiyetlere uğratarak Kars'ın ilk istihlasını temin eden kumandandır. Bu genç kumandan, mütareke esnasında nice dilaverlerin kanı bahasına zabt edilen bu yerleri tekrar bırakmak mecburiyetinde kalmış, fakat muahharan 336 senesi nihayetde Ermenistan'a karşı icra edilen harekâtda, havali-i mağsubemizi tekrar istirdad eylemiş, ve Ermeni ordusuna bu defa kat'i ve kahhar bir darbe indirmişdir.

Şark cebhesinin güzide kumandanı yalnız iyi bir asker, mümtaz bir kumandan değil, aynı zamanda muktedir bir idare adamıdır da. Mütarekenin bidayetinden beri Erzurum ve havalisini fevkalade hüsn-i suretle idare etmiş, hastahaneler, mektebler açmış, Ermenilerin harab etdikleri bu güzel cüz'i vatanı imara çalışmışdır. Türk milleti Kâzım Karabekir Paşa gibi rical yetişdirmiş olmağla ne kadar iftihar etse sezadır.

Şark ordusu kumandanı **Kâzım Karabekir Paşa**

شرقه اوردوسی

ارضرومك بوزدن دوكمش،
يوجا يوجا داغلرندن
هركون صباح آچيليركن
كوكه كولن پارلاق وطن

نه كوزلدر ، شهيدلرك
روحی باقار اينانسنه ؟
سورو سورو ملك اينر
ارضرومك ياياسنه .

ارضرومدن بويوك روحی
شرقك خلقه شونی سويلهر :

« وطنكی سكا ويردی
بنی سكا ويرمن عسكر ! »

بم آلتم پارلاماتسه
مسلمانلق كونشيله ،
برايشيغی دينك قالماز
بخارا ده هنده بيله .

ارضرومی ، وآنی ، قارسی
طوتان ، آلان يامان اوردو
اوز وطنی صاغلاملادی ،
دين يوردينه تمل قوردی .

يوزی آقدرم آلی آچيق
شرق داغلری صانكه اوولو
بر اوردودر كوكه ياقين ،
جان أويندە الله دولو !

شرق داغلری اوغولدارکن
صانكه ديپور : بيكلر پاشا
بزی بزه باغلی طوتان
كاظم قره بكر پاشا !

علی اکرم

Şark Ordusu

Erzurum'un buzdan donmuş,
Yüce yüce dağlarından
Her gün sabah açılırken
Güne gülen parlak vatan

Ne güzeldir, şehidlerin
Ruhu bakar inasına;
Sürü sürü melek iner
Erzurum'un yaylasına

Erzurum'dan büyük ruhu
Şarkın halka şunu söyler:

"Vatanını sana verdi
Beni sana veren asker!"
Benim alnım parlamaz
Müslümanlık güneşiyle,
Bir ışığı dinin kalmaz
Buhara'da Hind'de bile.

Erzurum'u, Van'ı, Kars'ı
Tutan, alan yaman ordu
Öz vatanı sağlamdı,
Din yurduna temel kurdu.

Yüzü akdır, eli açık
Şark dağları sanki ulu
Bir ordudur göğe yakın,
Can evinde Allah dolu!

Şark dağları uğuldarken
Sanki diyor: Binler yaşa
Bizi bize bağlı tutan
Kâzım Karabekir Paşa!

Ali Ekrem

Hıyanet-i vataniye cürmünden dolayı mahkûm ve maznun olanlardan bir kısmının afvına dair Büyük Millet Meclisine takrir veren adliye encümeni mazbata muharriri Canik mebusu **Nafiz Bey**

Müdafaa-i Hukuk Grubu reis-i sanisi Eskişehir mebusu **Abdullah Azmi Bey**

Paris mümessili ve İstanbul mebusu maliye vekil-i sabıkı **Ferid Bey**

Tiflis mümessili İstanbul mebusu **Muhtar Bey**

ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی فوزی پاشا وقرارکاهی

Le chef d'état-Major Général FEVZI Pacha, entouré de son Etat-Major.

Erkân-ı harbiye-i umumiye reisi **Fevzi Paşa** ve karargâhı

كاظم پاشانك ترجمهٔ حالی

كاظم پاشا (كوپريلی) لی در. ۱۳۱۸ سنه سنده حربیه، بالآخره ارکان حربیه مکتبنی اکمال ومکتبدن اوچنجیلکله نشأت ایتمشدر.

۱۳۲۱ دن ۱۳۲۴ سنه سنه قدار ماکدونیا تعقیب قوماندانلغنده مشغول اولمش وحریت انقلابنك باشلیجه عاملرندن آره سنده بولنمشدر.

ایتالیان، بالقان محاربه لری اردو وقول اردو قرارگاه لرنده تمایز ایتمسی ایچون وسیله احضار ایتمشدر.

حرب عمومیدن اول وان ژاندارمه آلای قوماندانلغنده بولنمش وآلای توسیع ایله فرقه تشکیل ایدرك حرب عمومیده ایران وآذربایجان داخلنده فوق العاده موفقیتلر احراز ایتمشدر. صوکرا ۳۶-۳۷ نجی فرقه قوماندانلغنده بولنمش وبالخاصه باطومی بویوك برقهرمانانه قله ضبط واشغال ایتمشدر.

متارکه یی متعاقب برمدت ۶۰ نجی فرقه قوماندانلغنده بولنمش وازمیرده مأذوناً بولوندیغی صیراده فاجعهٔ اشغال وقوعبولمسی اوزرینه اوردن چیقارق یونانلیلره قارشی ایلك سلاح باطلاتان کاظم پاشا اولمشدر.

بالیکسر وجوارنده یونانلیلره قارشی تشکیلات یاپمش وبرسنه دن فضله بالیکسری ۶۱ نجی فرقه وشمال جبهه لری عموم قوماندانلغنده بولنمشدر. مکرراً عصیان ایدن مانیاس وحوالیسیله مشغول ایکن یونانلیلرك بالیکسری اشغالی اوزرینه اسکیشهره کلهرك تشکیلاتی توسیع ویونانلیلری قازانجی بایرنده توقیف ایتمشدر. بوتوقیف موفقیتنك استحصال اولوندیغی صیراده (ارطغرل) قول اردوسی قوماندانی ایدی که کدوس حربنی یاپیور ودشمنی آز برقوتله، فقط محیرالعقول پلانلری سایه سنده تپه لیور، کدوسی استرداد ایدییور، یونانلیلری عشاق ودمیرجی یه قدر سوروبوردی. بر آرالق اعضاسندن بولندیغی مجلس ملی یه ده وت ایدلمش وایکنجی این اوکی محاربه سنده ده قوجه ایلی قوماندانلغنی درعهده ایتمشدر. آطه بازار وایزمیتی دشمن ایشغال سندن قورتاران کاظم پاشك قوجه ایلنده ده برچوق فداکارلقلرله برچوق وفقیتلر احراز ایتمشدر. بونك اوزرینه اوچنجی قول اردو قوماندانلغنه تعیین ایدلدیکی کبی سقاریه میدان محاربه سنده غضنفرانه محاربه لرله دشمنی برباد وسقاریه میدان محاربه سنك قازانیلمسنی تأمین ایتمسنه مکافاة ده عهده سنه میرلوالق رتبه سی توجیه بیورلمشدر.

صاری افه ادیب بك کاظم پاشا ارکان حرب رئیسی

بودفعه مدافعهٔ ملیه وظائفنه تعیین اولنان کاظم پاشا ورفقای گرامی

KIAZIM Pacha Ministre de la défense Nationale entouré de son état Major.

Kâzım Paşa'nın Tercüme-i Hâli

Kâzım Paşa Köprülülüdür. 318 senesinde Harbiye, bilahire erkân-ı harbiye mektebini ikmal ve mektebden üçüncülükle neş'et etmişdir.

321'den 324 senesine kadar Makedonya takib kumandanlıklarında meşgul olmuş ve Hürriyet inkılabının başlıca amilleri arasında bulunmuşdur.

İtalyan, Balkan Muharebeleri ordu ve kolordu karargâhlarında temayüz etmesi içün vesile ihzar etmişdir.

Harb-i Umumi'den evvel Van jandarma alay kumandanlığında bulunmuş ve alayını tevsi ile fırka teşkil ederek Harb-i Umumi'de İran ve Azerbaycan dâhilinde fevkalade muvaffakiyetler ihraz etmişdir. Sonra 36-37'nci fırka kumandanlığında bulunmuş ve bilhassa Batum'u büyük bir kahramanlıkla zabt ve işgal etmişdir.

Mütarekeyi müteakib bir müddet 60'ıncı fırka kumandanlığında bulunmuş ve İzmir'de mezunen bulunduğu sırada facia-i işgal vuku bulması üzerine oradan çıkarak Yunanlılara karşı ilk silah patlatan Kâzım Paşa olmuştur. Balıkesir ve civarında Yunanlılara karşı teşkilat yapmış ve bir seneden fazla Balıkesir'i 61'inci fırka ve şimal cebheleri umum kumandanlığında bulunmuşdur. Mükerreren isyan eden Manyas ve havalisiyle meşgul iken Yunanlıların Balıkesir'i işgali üzerine Eskişehir'e gelerek teşkilatını tevsi ve Yunanlıları Kazancı bayırında tevkif etmişdir. Bu tevkif muvaffakiyetinin istihsal olunduğu sırada Ertuğrul kolordusu kumandanı idi ki Gedos harbini yapıyor ve düşmanı az bir kuvvetle, fakat muhayyerü'l-ukul planları sayesinde tepeliyor, Gedos'u istirdad ediyor, Yunanlıları Uşak ve Demirci'ye kadar sürüyordu. Bir aralık azasından bulunduğu Meclis-i Millî'ye davet edilmiş ve İkinci İnönü Muharebesi'nde Kocaeli kumandanlığını deruhde etmişdir. Adapazarı ve İzmit'i düşman istilasından kurtaran Kâzım Bey Kocaeli'nde de birçok fedakârlıkla birçok muvaffakiyetler ihraz etmişdir. Bunun üzerine üçüncü kolordu kumandanlığına tayin edildiği gibi Sakarya Meydan Muharebesi'nde gazanferane muharebelerle düşmanı berbad ve Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasını temin etmesine mükafaten de uhdesine mirlivalık rütbesi tevcih buyurulmuşdur.

Sarı Efe Edib Bey, Kâzım Paşa, erkân-ı harbiye reisi
Bu defa müdafaa-i milliye vezaifine tayin olunan **Kâzım Paşa** ve rüfeka-yı kirâmı

تاریخك قید ایده‌جكی محترم سیمالردن : خالده ادیب خانم افندی

HALIDÉ EDIB Hanoum Grande Patriote

خالده خانم : رژی ناظرلرندن ادیب بك افندینك كریمه‌سی اولوب آمریقان قوللەژینی بیترمكدن صوكره خصوصی تدریساتده بولنمشدر .

انقلابی متعاقب طغینده مقاله‌وحكایه یازمقله حیات ادبیه‌یه كیرمن خالده ادیب خانم عینی زمانده قیز مكتبلری آراسنده اساسلی برموقعی اولان دارالمعلماتك اصلاحی چاره‌لرینه تشبثله ایشه باشلایه‌رق غایه‌سنه واصل اولمق ایچین مكتبك تاریخ واصول وتربیه درسلرینی بالذات درعهده ایدرك اوزون مدت چالشمش وبر آرالق دارالفنون اناث قسمی انكلیز ادبیاتی كرسیسنی ده اشغال ایتمشدر .

مسائل علمیه و فكریه ایله بوممتازی مشغولیتی وظیفهٔ وطنیه‌سنك ایفاسنه مانع اولامش ملی ووطنی هرمحفلده ابراز فعالیتدن كیرو طورمه‌مش اولان خالده ادیب‌خانم ازمیرك اشغالنی پروتستو ایچین ترتیب‌ایدیلن‌متینغرده ازجمله فاتح وسلطان احمد میدانلرنده ، یوز وایكی یوز بیك كیشی‌یه خطاب ایدرك منارەلرده‌كی اذان وتكبیرسسلری آراسنده ایمانی قدرقوتلی اولان حقنك استردادینه جناب حق وكیل وشاهد طوتەرق الندەكی سیاه بایراغی قانلربله قرمزی‌یه تحویل ایتمدكجه ، دشمن معززبوردندن چكیلوب كیتمدكجه‌عزمندن كیرودونمامكه‌خلق دعوت ایتمشدر .

اشغال حادثه‌سی اوزرینه اناطولیده سباحهٔ فعالیتی دها كنیش بولارق او اده وظیفهٔ وطنپروریسنه دوام و نهایت مقدس طورپرانلرنده دولاشان دشمن ایاقلرینك انقره یوللرینه اوزانمسی اوزرینه عهدی وجهله سلاحه صاریلوب اردویه التحاق ومحاربانه اشتراك ایتمشدر. آناطولی غزته‌لرینك ویردیكی معلوماته نظراً اونباشیلغه ترفیع ایدن خالده ادیب خانم اك یوبوك قوماندانلرمز آراسنده تاریخك قید ایده‌جكی محترم سیمالردندر .

خالده ادیب خانمك مطبوع آثاری

سویه‌طالب ، خراب‌معبدلر ، خندان ، یكی‌توران ، حكم‌موعود ، صوك اثری ، اصول‌تعلیم‌وتربیه .

Tarihin kaydedeceği muhterem simalardan: **Halide Edib** Hanımefendi

Halide Hanım: Reji nazırlarından Edib Beyefendi'nin kerimesi olub Amerikan Kolejini bitirdikden sonra hususi tedrisatda bulunmuşdur.

İnkılabı müteakib Tanin'de makale ve hikaye yazmakla hayat-ı edebiyeye giren Halide Edib Hanım, aynı zamanda kız mektebleri arasında esaslı bir mevkii olan Darülmuallimatın ıslahı çarelerine teşebbüsle işe başlayarak gayesine vasıl olmak içün mektebin tarih ve usul ve terbiye derslerini bizzat deruhde ederek uzun müddet çalışmış ve bir aralık Darülfünun inas kısmı İngiliz edebiyatı kürsüsünü de işgal etmişdir.

Mesail-i ilmiye ve fikriye ile bu mütemadi meşguliyeti vazife-i vataniyesinin ifasına mani olmamış millî ve vatani her mahfilde ibraz-ı faaliyetden geri durmamış olan Halide Edib Hanım İzmir'in işgalini protesto için tertib edilen mitinglerde ezcümle Fatih ve Sultanahmed Meydanlarında, yüz ve iki yüz bin kişiye hitab ederek minarelerdeki ezan ve tekbir sesleri arasında imanı kadar kuvvetli olan hakkın istirdadına Cenâb-ı Hakk'ı vekil ve şahid tutarak elindeki siyah bayrağı kanlarıyla kırmızıya tahvil etmedikçe düşman muazzez yurdundan çekilüb gitmedikçe azminden geri dönmemeye halkı davet etmişdir.

İşgal hadisesi üzerine Anadolu'da saha-i faaliyeti daha geniş bularak orada vazife-i vatanperverisine devam ve nihayet mukaddes topraklarında dolaşan düşman ayaklarının Ankara yollarına uzanması üzerine ahdi vechle silaha sarılub orduya iltihak ve muharebata iştirak etmişdir. Anadolu gazetelerinin verdiği malumata nazaran onbaşılığa terfi eden Halide Edib Hanım en büyük kumandanlarımız arasında tarihin kaydedeceği muhterem simalardandır.

Halide Edib Hanım'ın Matbu-ı Asarı: Suya Talib, Harab Mabedler, Hanedan,
Yeni Turan, Hükm-i Mev'ud, Son Eseri, Usul-ı Talim ve Terbiye

بویوك ملت مجلسی رئیس وکیلی واستانبول مبعوثی معلم دوقتور عبدالحق عدنان بك افندی

ABDULHAK ADNAN BEY Vice président du Parlement Nationaliste.

عدنان بك ۱۲۹۸ سنه‌سنده کلیبولیده تولد ایتمشدر. ابتدائی ورشدی تحصیلی نمونهٔ ترقی ووفا اعدادیسنده بیتردکدن صوکره مکتب طبیهٔ ملکیه‌یه دخول و ۱۳۲۱ ده طبیب شهادتنامه‌سنی اخذ ایله اکمال تحصیل ایچون اوروپایه عزیمت ایلمشدر. اولا، اسویچره‌ده زوریخده رسنه خسته‌خانه‌لرده بولندقدن صوکره برلینه کیتمش واورادہ دارالفنونه مربوط (شاری‌ته) خسته‌خانه‌سنده، پروفسور (فرانوس)ك سریریاتنده آسیستان اولهرق چالیشمش وبعده استانبوله عودت ایله طبیهٔ ملکیه‌ده سریریات داخیه معلم معاونلکنه تعیین اولنمشدر. مشروطیتی متعاقب مکاتب طبیه‌نك توحید واصلاحی اثناسنده مأموریتندن استعفا ایلیه‌رك تکرار برلینه عودت ایتمش و (ئه‌یندورف) خسته‌خانه‌سنده موظف آسیستانلغه تعین اولنمشدر.

دوقتور عدنان بك طرابلس غرب محاربه‌سندن مقدم وقوع بولان دعوت اوزرینه تکرار استانبوله کلهرك طب فاکولته‌سی سریریات داخلیه معلم معاونلکنی اشغال ایلمشدر. بو صره‌ده هلال احمر جمعیتی هیئت مرکزیه‌سنه داخل اولمغله مرخص صفتیله طرابلس غربه عزیمت وآلتی آی قدر ایفای وظیفه‌دن صوکره عودت ایتمشدر. مؤخراً هلال احمر جمعیتی کاتب عمومیلکنه انتخاب اولنمشدر.

بالفعل حربی متعاقب هلال احمر جمعیته واقع اولان معاونات عالیجنابانه‌دن طولایی ایفای تشکر ایلمك اوزره هیئت مرکزیه اعضاسندن کمال عمر بك ایله برلکده هندستانه عزیمت ایلمشدر. حرب عمومیده برطرفدن هلال احمر جمعیتی کاتب عمومیلکنی دیکر جهتدن حربیه نظارتنده صحرا صحیه مفتشلکی معاونلکنی ایفا ایلمکده ایدی. حرب عمومیی متعاقب استانبول مبعوثی انتخاب اولنمشدر. الحالة هذه بویوك ملت مجلسی ریاست ثانیه‌لکنی ایفا ایلمکده‌در، دوقتور عدنان بك حاذق بر طبیب، مقتدر برمدرس، مدقق برسیاسی، حمیتلی بروطنپرودر.

Adnan Bey 1298 senesinde Gelibolu'da tevellüd etmişdir. İbtidai ve rüşdi tahsili Numune-i Terakki ve Vefa İdadisinde bitirdikden sonra Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiyeye duhul ve 1321'de tabib şehadetnamesini ahz ile ikmal-i tahsil içün Avrupa'ya azimet eylemişdir. Evvela, İsviçre'de Zürih'de bir sene hastahanelerde bulundukdan sonra Berlin'e gitmiş ve orada Darülfününa merbut Şarine Hastahanesinde, Profesör Kraus'un seririyatında asistan olarak çalışmış ve badehu İstanbul'a avdet ile Tıbbiye-i Mülkiyede seririyat-ı dâhiliye muallim muavinliğine tayin olunmuşdur. Meşrutiyeti müteakib mekatib-i tıbbiyenin tevhid ve ıslahı esnasında memuriyetinden istifa eyleyerek tekrar Berlin'e avdet etmiş ve Epindorf Hastahanesinde muvazzaf asistanlığa tayin olunmuşdur.

Doktor Adnan Bey Trablusgarb Muharebesi'nden mukaddem vuku bulan davet üzerine tekrar İstanbul'a gelerek tıp fakültesi seririyat-ı dâhiliye muallim muavinliğini işgal eylemişdir. Bu sırada Hilal-i Ahmer Cemiyeti heyet-i merkeziyesine dâhil olmağla murahhas sıfatıyla Trablusgarb'a azimet ve altı ay kadar ifa-yı vazifeden sonra avdet etmişdir. Muahharan Hilal-i Ahmer Cemiyeti kâtib-i umumiliğine intihab olunmuşdur.

Balkan Harbi'ni müteakib Hilal-i Ahmer Cemiyetine vaki olan muavenat-ı alicenabaneden dolayı ifa-yı teşekkür eylemek üzere heyet-i merkeziye azasından Kemal Ömer Bey ile birlikde Hindistan'a azimet eylemişdir. Harb-i Umumi'de bir tarafdan Hilal-i Ahmer Cemiyeti kâtib-i umumiliğini diğer cihetden harbiye nezaretinde sahra sıhhiye müfettişliği muavinliğini ifa eylemekde idi. Harb-i Umumi'yi müteakib İstanbul mebusu intihab olunmuşdur. Elhaletü hazihi Büyük Millet Meclisi riyaset-i saniliğini ifa eylemekdedir. Doktor Adnan Bey hâzık bir tabib, muktedir bir müderris, müdekkik bir siyasi, hamiyetli bir vatanperverdir.

Büyük Millet Meclisi reis vekili ve İstanbul mebusu muallim doktor **Abdülhak Adnan** Beyefendi

محاسبه‌جی عثمان آصف بك دوقتور عمر لطفی بك دوقتور ابراهیم بسیم پاشا دوقتور عدنان بك عبدالمطلب بك

Les membres du Croissant Rouge Ottoman d'Angora.

آنقره‌ده‌کی هلال احمر هیئتی ارکان وعأمورینی

Ankara'daki Hilal-i Ahmer Heyeti erkân ve memurini muhasebeci **Osman Asaf Bey**, doktor **Ömer Lutfi Bey**, doktor **İbrahim Besim Bey**, doktor **Adnan Bey**, **Abdülmuttalib Bey**

غرب جبهه‌سی جراحی مشاوری بیکباشی اوپراتور معلم مراد ابراهیم بك
Le professeur docteur Murad Ibrahim bey
Chirurgien en chef des armées du front Ouest.

دوقتور اوپراتور معلم مراد ابراهیم بك ترجمهٔ حالی

مراد بك ، مملکتمزك مدار افتخاری اذکیای اطبامزدندر . ۳۲۶ سنه‌سی مکتبدن نشأنله کلخانه خسته‌خانه‌سنه مأمور اولمش ، ویتنغ پاشا معیتنده برسنه آسیستان قالدقدن صکره توسیع معلومات ایچون المانیایه اعزام ایدلمشدر . بالقان حربی سفربرلکنده تکرار مذکور خسته‌خانه‌یه اعاده ایدلمش ، ادرنه‌نك استردادینه قدر اوراده ایفای وظیفه ایله‌مش ، ادرنه‌نك استرداد ندن‌ده اردو ایله برابر عزیمت وعقد صلحی متعاقب تکرار المانیایه عودت ایله‌مشدر . حرب‌عمومی سفربرلکده ادرنه‌ده ایکنجی قول اردو جراحی مشاوری اولمش ۳۳۱ده اردو ایله چناق‌قلعه‌یه اوراده اردودن انفکاك ایله اغادره‌سی آغیر مجروحین خسته خانه‌لری سرطبابتنه تعیین قلنمش ، ۳۳۲ چناق قلعه حربنك ختامنه مبنی ایکنجی اردو ایله قفقاس جبهه‌سنه ، اورادن ده دیاربکره کیدرك کذلك آغیر مجروحین خسته‌خانه‌لری سر طبیبی اولمشدر . ۳۳۳ تشرین‌اولنده عزت پاشا ایله برلکده المان حرب جبهه‌لرینی زیارت ایتمش ، عودتده تکراردیاربکره ، اورادن سنهٔ مذکوره نهایتنده حلب مرکز خسته‌خانه‌سی اوپراتورلکنه اخیراً ده سر طبابتنه تعیین قلنمشدر . ۳۳۴ تشرین‌اولنده خسته‌خانه‌سیله برابر قرمانه کلهرك قره‌مان خسته‌خانه‌لری سر طبابتنه ، کانون‌ثانیده قونیه خسته‌خانه‌سی اوپراتورلکنه ، بعده کلخانه خارجی شفی معلمی اولهرق استانبوله عودتله ایکی سنه قدر مأموریت مذکوره‌ده ایفای وظیفه‌ایلدکدن صوکره ۳۳۷ سنه‌سی مارتنده مجاهدهٔ ملیه‌یه اشتراك ایلهمك اوزره آرزوی ذاتیسیله انقره‌یه عزیمت ایله سفاریه محاربه‌سنه اشتراك ایتمش وکوستردیکی فوق‌العاده خدمتنه بناءً عهده‌سنه بیکباشیلق رتبه‌سیله قلنجلی حرب مدالیه‌سنه نائل اولمشدر . الحالهمذه غرب جبهه‌سی جراحی مشاوری بولنمقده‌در .

Doktor operatör muallim Murad İbrahim Bey'in Tercüme-i Hâli

Murad Bey, memleketimizin medar-ı iftiharı ezkiyâ-yı etibbamızdandır. 326 senesi mektebden neş'etle Gülhane Hastahanesine memur olmuş, Viteg Paşa maiyetinde bir sene asistan kaldıkdan sonra tevsi-i malumat içün Almanya'ya izam edilmişdir. Balkan Harbi seferberliğinde tekrar mezkûr hastahaneye iade edilmiş; Edirne'nin istirdadına kadar orada ifa-yı vazife eylemiş, Edirne'nin istirdadında da ordu ile beraber azimet ve akd-i sulhu müteakib tekrar Almanya'ya avdet eylemişdir. Harb-i Umumi seferberlikde Edirne'de ikinci kolordu cerrahi müşaviri olmuş 331'de ordu ile Çanakkale'ye orada ordudan infikak ile Ağaderesi ağır mecruhin hastahaneleri sertababetine tayin kılınmış, 332 Çanakkale Harbi'nin hitamına mebni ikinci ordu ile Kafkas cebhesine, oradan da Diyarbekir'e giderek kezalik ağır mecruhin hastahaneleri sertabibi olmuşdur. 333 Teşrin-i Evvelinde İzzet Paşa ile birlikde Alman harb cebhelerini ziyaret etmiş, avdetde tekrar Diyarbekir'e, oradan sene-i mezkûre nihayetinde Halep merkez hastahanesi operatörlüğüne ahiren de sertababetine tayin kılınmışdır. 334 Teşrin-i Evvelinde hastahanesiyle beraber Karaman'a gelerek Karaman hastahaneleri sertababetine, kanun-ı sanide Konya hastahanesi operatörlüğüne, badehu Gülhane harici şifa muallimi olarak İstanbul'a avdetle iki sene kadar memuriyet-i mezkûrede ifa-yı vazife eyledikden sonra 337 senesi Mart'ından mücahede-i milliyeye iştirak eylemek üzere arzu-yı zâtisiyle Ankara'ya azimet ile Sakarya Muharebesi'ne iştirak etmiş ve gösterdiği fevkalade hidmetine binaen uhdesine binbaşılık rütbesiyle kılınçlı harb madalyasına nail olmuşdur. Elhaletü hazihi garb cebhesi cerrahi müşaviri bulunmakdadır.

Garb cebhesi cerrahi müşaviri binbaşı operatör muallim **Murad İbrahim Bey**

La batterie offerte
par les habitants de Kérassonde
au gouvernement
de la Grande Assemblée Nationale
placée sous le commandement
du Capitaine ISMAIL HAKKI Bey

مجاهد ملیه‌نك عوامل ظفرندن

کیره‌سونلیلر طرفندن اردویه اهدا ایدیلن

سریع آتشلی قدرتلی جبل طوپچی
آلایندن بر بطریه

بطریه : اشقودره‌لی اسماعیل حقی بکك
قوماندا‌سنده اولوب عمومی‌الیه رسمده
بطریه دوربینك باشنده بولنمقده‌در .

Mücahede-i milliyenin avamil-i zaferinden

Giresunlular tarafından orduya ihda edilen seri ateşli kudretli cebel topçu alayından bir batarya
Batarya: İşkodralı İsmail Hakkı Bey'in kumandasında olub mumaileyh resimde batarya dürbününün başında bulunmakdadır.

صامسون ساحل مدافعه‌سنه مأمور سريع آتشلى ياووز بطريه‌سى قوماندانى

آغير طوپجى يوزباشى كامل بك

Capitaine KIAMIL BEY
Commandant d'Artillerie

برنجى ، ايكنجى اين اوكى محاربانشده و سقاريادە ميدان محاربه‌سنده بويوك فدا كارلقلرى كورينلن واناطولينك ايللك اركان حربى اولوب اليوم عصمت پاشانك ياورى بولونان

ارکان حربیه یوزباشیسی شکری بك

Capitaine CHUKRY BEY
Aide de Camp du général ISMET PACHA

ارکانی مدافعهٔ ملیه تشکیلاتنده ، کایکیا و قونیه هیئت مرکزیه‌لرنده ، یوزقیر حادثهٔ عصیانشده ، قونیه مرکز قوماندانلغنده مهم خدمت ایفا ایغش اولان صامسون اعم ومدافعه‌سنه مخصوص آغیر ساحل بطاریه‌سی قوماندانی

یوزباشی جمال بك

Capitaine DJEMAL BEY
Commandant d'Artillerie

Samsun sahil müdafaasına memur seri ateşli yavuz bataryası kumandanı ağır topçu yüzbaşı **Kâmil Bey**

Birinci, ikinci İnönü Muharebatı'nda ve Sakarya'da Meydan Muharebesi'nde büyük fedakârlıkları görülen ve Anadolu'nun ilk erkân-ı harbi olub elyevm İsmet Paşa'nın yaveri bulunan erkân-ı harbiye yüzbaşısı **Şükri Bey**

Ereğli Müdafaa-i Milliye Teşkilatında, Kilikya ve Konya heyet-i merkeziyelerinde, Bozkır hadise-i isyanında, Konya merkez kumandanlığında mühim hidmet ifa etmiş olan Samsun emir ve müdafaasına mahsus ağır sahil bataryası kumandanı yüzbaşı **Cemal Bey**

تورکلر البته مظفر اولهجقدر

چونکه مجاهدهٔ ملیه‌نك براستقلال واستخلاصی حرب اولدیغنی آکلامشدر

مجاهدهٔ ملیه البته مظفر اولاجقدر . چونکه حربلرده طوپدن ، توفکدن، بومبادن، سونکودن دها بیوك عامل اولان معنوی قوت، مفکوره آناطولیده جبهه‌ده وجبهه کریسنده حرب ایدنلرده بوتون کوکلری طوتوشدیرمقده‌در وایشته بونك ایچوندر، که آناطولینك مجاهده‌سنده مظفر اولاجغنی حقنده‌کی ایمانمز قوتلیدر . وبو ایمان یالکز بزم ودوستلرمزك دکل، تدریجاً بیطرفلرك حتی دشمنلرمزك بیله روحنه نفوذ ایتمشدر . تورکك بو حیات وممات مجادله‌سندن مظفر چیقاجغنه بوتون جهانده، قناعت حاصل اولمشدر . نصل اولماسون که تورك بو مجادله‌یه الی آیاغی باغلی ، سلاحسز اولهرق آتلمشدی . ایکی سنه اول یونانستان ازمیره مسلط ایدلدیکی زمان حال و وضعیت شومرکزده دکلمی ایدی ؟

تورك مجروح ، خسته ، بی‌تاب فراش اضطرابنده یاتییور . یونانستان مسلح وقوتلی بر حیدود کبی بوزوللی مجروحك مالنه ، ناموسنه ، حیاتنه قصد ایدییوردی . کیمسه بو مسلح شقی ایله اسیر فراش مجروحك مجادله‌سنك نتیجه‌سندن شبهه ایتمیوردی . یونانلی مظفر، تورك مغلوب اولاجقدی . یالکز بر آووچ قهرمان، باشده مصطفی کمال پاشا حضرتلری اولمق اوزره ، نهایت تورکك مظفر، یونانلینك مغلوب اولهجغنه، سلاحسز خسته‌نك مسلح شقی بی خاك مغلوبیته سرمه‌جکنه شبهه ایتمیورلردی . اوأولوالعزم انسانلر تورکك بویله معجزه‌لر وجوده کتیرمك ایچون یاراتلدیغنی بیلیورلردی؛ تورك ملتنك ابدی زندکیسنه ایمان ایدییورلردی .

فی‌الحقیقه شقینك کیرلی وخیرسز ألی مجروحك تمیز ومبارك وجودینه تماس ایدر ایتمز اومعجزه حصوله کلمشدی . یاره‌سی والی آیاغی باغلی تورك ، خداپسندانه برحمله ایله یاره‌سنی باصدیرمش ، باغلرینی قوپارمش ، مسلح حیدودك بوغازینه صارلمشدی . بدایتده غیر مساوی مجادله بر مدت دوام ایتدی. مجروح دوشویور، یووارلانییور، فقط هر دفعه سنده آیاغه قالقییور، دشمنك اوزرینه هجوم ایدییوردی. نهایت صوك برضربه ایله دشمنی بی‌تاب وپریشان یره یووارلادی . وبوشانلی مجادله‌نك صوك صفحه‌سی باشلادی: شمدی صوك صفحه‌یی یاشایورز بوصوك صفحه‌نك نتیجه‌سی تورکك ظفری اولاجغنه شبهه یوقدر . چونکه حق و قوای معنویه‌یه قوای مادیه‌ده انضمام ایتمشدر.

اوت ، مجروح تورك بر طرفدن دشمنی ایله بوغوشورکن دیکر طرفدن قوتنی تزیید ایدیجك وسائطی تأمینه چالیشمشدر . صوك زمانلرده آناطولیده ، هر شهر کندی ملحقاتیله برابر ، اردویه ، مدافعهٔ ملیه وکالتنك تنسیب ایده‌جکی مقداردہ مهمات ، آلات حربیه، طیاره اوطوموبیل اعطاسنه قرار ویرمشدر . ایلك اجرا آت اولمق اوزره (اینه‌بولی) اردویه درت یوزبیك قات قیشلق البسه تعهد ایتمش ویوزبیك قاتی کوندرمشدر . کیره‌سون فصبه‌سی ده بش یوزبیك نیرالق اعانه جمع ایده‌رك بو مبلغ ایله سریع آتشلی قدرتلی جبل طوپجی آلایی تشکیل ایده‌رك جبهه‌یه کوندرمشدر . بو قدر فداکارلق کوسترن بر ملت ایچون مقدر اولان البته ظفردر، شانلی بر ظفر!...

Türkler Elbette Muzaffer Olacakdır

Çünki Mücahede-i Milliyenin Bir İstiklal ve İstihlası Harb Olduğunu Anlamışdır

Mücahede-i milliye elbette muzaffer olacakdır. Çünki harblerde topdan, tüfekden, bombadan, süngüden daha büyük amil olan manevi kuvvet, mefküre Anadolu'da cebhede ve cebhe gerisinde harb edenlerde bütün gönülleri tutuşdurmakdadır ve işte bunun içündür ki Anadolu'nun mücahedesinde muzaffer olacağı hakkındaki imanımız kuvvetlidir. Ve bu iman yalnız bizim ve dostlarımızın değil, tedricen bitarafların hatta düşmanlarımızın bile ruhuna nüfuz etmişdir. Türk'ün bu hayat ve memat mücadelesinden muzaffer çıkacağına bütün cihanda, kanaat hasıl olmuşdur. Nasıl olmasın ki Türk bu mücadeleye eli ayağı bağlı, silahsız olarak atılmışdı. İki sene evvel Yunanistan İzmir'e musallat edildiği zaman hâl ve vaziyet şu merkezde değil mi idi?

Türk mecruh, hasta, bitab firaş-ı ızdırabında yatıyor. Yunanistan müsellah ve kuvvetli bir haydud gibi bu zavallı mecruhun malına, namusuna, hayatına kasdediyordu. Kimse bu müsellah şaki ile esir-i firaş mecruhun mücadelesinin neticesinden şübhe etmiyordu. Yunanlı muzaffer, Türk mağlub olacakdı. Yalnız bir avuç kahraman, başda Mustafa Kemal Paşa hazretleri olmak üzere, nihayet Türk'ün muzaffer, Yunanlının mağlub olacağına, silahsız hastanın müsellah şakiyi hâk-ı mağlubiyete sereceğine şübhe etmiyorlardı. O ulu'l-azm insanlar Türk'ün böyle mucizeler vücuda getirmek içün yaratıldığını biliyorlardı.

Türk milletinin ebedi zindegisine iman ediyorlardı. Filhakika şakinin kirli ve hayırsız eli mecruhun temiz ve mübarek vücuduna temas eder etmez o mucize husule gelmişdi. Yarası ve eli ayağı bağlı Türk, hüdâ pesendane bir hamle ile yarasını basdırmış, bağlarını koparmış, müsellah haydudun boğazına sarılmışdı. Bidayetde gayr-ı müsavi mücadele bir müddet devam etdi. Mecruh düşüyor, yuvarlanıyor, fakat her defasında ayağa kalkıyor, düşmanın üzerine hücum ediyordu. Nihayet son bir darbe ile düşmanı bîtab ve perişan yere yuvarladı. Ve bu şanlı mücadelenin son safhası başladı: Şimdi son safhayı yaşıyoruz, bu son safhanın neticesi Türk'ün zaferi olacağına şübhe yokdur. Çünki hak ve kuvâ-yı maneviyeye kuvâ-yı maddiyede inzimam etmişdir.

Evet, mecruh Türk bir tarafdan düşmanı ile boğuşurken diğer tarafdan kuvvetini tezyid edecek vesaiti temine çalışmışdır. Son zamanlarda Anadolu'da, her şehir kendi mülhakatıyla beraber, orduya, müdafaa-i milliye vekâletinin tensib edeceği mikdarda mühimmat, alat-ı harbiye, tayyare, otomobil itasına karar vermişdir. İlk icraat olmak üzere İnebolu orduya dört yüz bin kat kışlık elbise taahhüd etmiş ve yüz bin katını göndermişdir. Giresun kasabası da beş yüz bin liralık iane cem ederek bu meblağ ile seri ateşli kudretli cebel topçu alayı teşkil ederek cebheye göndermişdir. Bu kadar fedakârlık gösteren bir millet içün mukadder olan elbette zaferdir, şanlı bir zafer!..

تراکیا پاشا ایلی جمعیتنك آنقره هیئت فعاله‌سی

Les membres de l'Association de la Thrace à Angora.

۱ – آیدین مبعوثی کوملجنه‌لی اسعد افندی ، ۲ – یولی مبعوثی قرق کلیسالی دوقتور فوأد بك ، ۳ – ادرنه مبعوثی شرف بك ، ٤ – ادرنه مبعوثی فائق بك ، ٥ – کلیبولی مبعوثی جلال نوری بك ، ٦– قارص مبعوثی ادرنه‌لی جاوید بك، ۷– اشراف‌دن حسن نوری بك، ۸ – ملی قوماندانلرمزدن تکیه‌لی اوغلی سنان پاشا ، ۹ – ادرنه‌لی اشرف بك، ۱۰ – ادرنه‌لی قائمقام صبری بك ، ۱۱– ادرنه‌لی رامی بك ، ۱۲ – دیمتوقه‌لی بیطار عادل بك ، ۱۳ – لوله برغوسلی شوکت بك (تراکیا قونغره‌لری کاتب عمومیسی).

تراکیا تورککدر

ادرنه مبعوثی شرف بکك ایلری غزته‌سنك آنقره مخابرینه بیانات مهمه‌سی

— لورد « کورزون » ، تراکیا وازمیر مسئله‌سندن بحث ایدرکن تراکیا ایچون ده برچارهٔ تسویه بولوناجغی سویله‌مش وبونی ، « میدیه – اینوز » دیه افاده ایلش .. حال بوکه بن ، بالقان حربنك قانلی و ایکرنج مظالمیله آریلن کوزل (ادرنه) مزك سرنوشت سیاهنی آکلاتمق ایچون ۱۹۱۳ سنه‌سی ایلولنده لوندره‌یه کیتدیکم زمان ، خارجیه نظارتنده بولونان سیر « ادوار غره‌ی » ، یانده سیر «مالت» ده حاضر اولدیغی حالده ، بالذات کوسترديکم ارقام ودلائل قارشیسنده بومفروض « میدیه – اینوز » خطنك تورکیاده سکون واسایشی تأمین واوراده یاشایان خلق تمثیل ایچون هیچ برقیمتی اولمادیغنی سویله‌مشدی . حتی بونك اوزرینه درکه بالقان محاربه‌سندن صوکره شرقی تراکیا ایچون حقیقی حدود ، (حصار بکلی) (چرمنلی) (اورته کوی) اولارق تثبیت ایدلمشدی .

۱۹۱۳ سنه‌سنده رجال سیاسیهٔ اجنبیه طرفندن مفروض ومخیل اولدیغنه قناعت حاصل اولمش اولان « میدیه – اینوز » خطنك تراکیا ایشلری موضوع بحث اولدقجه تکرار اورتایه آتیلماسنه حیرت

Trakya Türk'ündür

Edirne mebusu Şeref Bey'in İleri gazetesinin Ankara muhabirine beyanat-ı mühimmesi

- Lord Curzon, Trakya ve İzmir meselesinden bahsederken Trakya için de bir çare-i tesviye bulunacağını söylemiş ve bunu, "Midye-İnöz" diye ifade eylemiş. Hâlbuki ben, Balkan Harbi'nin kanlı ve iğrenç mezalimiyle ezilen güzel Edirne'mizin sernüvişt siyahını anlatmak içün 1913 senesi Eylül'ünde Londra'ya gitdiğim zaman, hariciye nezaretinde bulunan Sir "Edward Gray", yanında Sir "Malet" de hazır olduğu hâlde, bizzat gösterdiğim erkam ve delail karşısında bu mefruz "Midye-İnöz" hattının Türkiye'de sükun ve asayişi temin ve orada yaşayan halkı temsil içün hiçbir kıymeti olmadığını söylemişdi. Hatta bunun üzerinedir ki Balkan Muharebesi'nden sonra Şarki Trakya içün hakiki hudud, Hisarbeyli, Çirmenli, Ortaköy olarak tesbit edilmişdi.

1913 senesinde rical-i siyasiye-i ecnebiye tarafından mefruz ve muhayyel olduğuna kanaat hasıl olmuş olan"Midye-İnöz" hattının Trakya işleri mevzu bahs oldukça tekrar ortaya atılmasına hayret

Trakya Paşaeli Cemiyetinin Ankara heyet-i fa'âlesi:

1- Aydın mebusu Gümülcineli **Esad Efendi**,
2- Bolu mebusu Kırkkiliseli doktor **Fuad Bey**,
3- Edirne mebusu **Şeref Bey**,
4- Edirne mebusu **Faik Bey**,
5- Gelibolu mebusu **Celal Nuri Bey**,
6- Kars mebusu Edirneli **Cavid Bey**,
7- Eşrafdan Hasan **Nuri Bey**,
8- Millî kumandanlarımızdan Tekyelioğlu **Sinan Paşa**,
9- Edirneli **Eşref Bey**,
10- Edirneli kaimmakam **Sabri Bey**,
11- Edirneli **Rami Bey**,
12- Dimetokalı baytar **Adil Bey**,
13- Lule Bergoslu **Şevket Bey** (Trakya kongreleri kâtib-i umumisi)

تراکیا ـ پاشا ایلی حقنده بیاناتده بولنان
ادرنه مبعوثی شرف بك
CHÉREF BEY
Député d'Andrinople.

ایتمهمك ، کولهمك قابل دکلدر ، زیرا بو ، موهوم و مخیل بر خطدر وبونك هیچ بر صورتله تطبیقنه امکان یوقدر . چونکه تراکیا برکلهرکه بربرندن آیرلماز وآیریلاماز. قره‌دکزده « آت نعلی » لیمانی ومرمره‌ده بولونان اسکهلر ، بوللرله شمندوفر خطنه مربوطدر و « میدیه ـ اینوز » خط مفروضی قارشیسنده تورکلرایچون اقتصاداً یاشامق غیر ممکن وحتی محالدر . بناءً علیه بز بویله برخط بیلمهیورز واصلا قبول ایدهمهیز .

شرف بك ، بو اثناده برایستاتستیق چیقاروب دیمشکه :

— اوت ، عزیز همشهریم : بز بویله بر خطی اصلا قبول ایدهمهیز . چونکه شرق تراکیاده یوزده (٦٧,٥) تورك ویوزده (٢٥,٥) روم ، یوزده (٥) بولغار ، یوزده (٣) ارمنی ویوزده (٣,٥) موسوی‌یی حاوی برقطعه‌در . بو قطعه داخلنده‌کی اراضی واملاك فائقیتده تورکلرده در، چونکه یوزده (٨٤) تورکه ویوزده (١٤) تراکیالی خرستیانلرله غاغاووس وآرناوود خرستیانلره ویوزده (٢) بولغارلرله ارمنی وموسویلره عائددر .

شو ارقامه نظراً تراکیاده اکثریت نفوس واملاك بوکون دشمن سونکوسی آلتنده ایکلهین ، أزیان و حتی ثولدیریلن بیچاره تورکه‌در . حتی بز ادعا ایدبیورزکه یونانیلرك استیلاسندن صوکره داخلده امحا ایدیلن کویلرله ساحلده مجرته اجبار اولونان قصبهلرله یوشاتلمش اولدیغی حالده بوکون ینه بیله اکثریت تورکلرده‌در. بناءً علیه اکر حق ، نفوس اوزرینه ایسه تراکیا ، تورککدر . وکذلك ینه حق، حرکات رفائقیت اقتصادیه اوزرینه ایسه تراکیا ینه تورککدر ، چونکه اوراده مستحصل وعامل اقتصاد اولان یاووز تورکلردر .

متارکه‌دن صوکره بولغارستانده تشکل ایدن تراکیا ـ پاشاایلی قومیته‌سی شرقی تراکیا اوزرنده‌کی حقوقنی مدافعه‌یه قالقیشدیغی وقت ، یونانلیلرده هرطرفده یاغارالر قوپارمایه باشلامشلردی . تراکیا ـ پاشا ایلی جمعیتی ، عرفنه خاص وقار وسکینت ایله حقلی ومقدس دعواسنی اك مشروع بولان جهان افکارینه عرض ایتدیکی ایچون مخالف تاریخلرده اوچ انکلیز هیئتی شرقی تراکیایه کلدی وشرقی تراکیالی بوتون سواحلی ایله کوی کوی ، قصبه قصبه دولاشدی .

بو هیئتلری تعقیب ایدن آمریقا هیئتی‌ده عینی صورتله اجرای تدقیقات ایلهدکدن صوکره بر فرانسز هیئتی کلدی ؛ بونلرده کوی کوی دولاشدی. حکومتك نفوس ایستاتیستقلرینه اینانمادیلر تدقیقات اجرا ایتدیلر بوتدقیقاتك نتایجی تراکیا ـ پاشاایلی جمعیتمك جهان افکارینه عرض ایتدیکی ایستاتیستیقلرك برحرفنی ، بررقمنی بیله تکذیب ایدهمدی .

حتی ادنه تورکلری طرفندن پك‌بویوك برمهمانوازلقله استقبال ایدیلش اولان جنرال « فرانشه دهسپر » جنابلری، بوینده یونان آرماسیله ، کندیسنی ، یونان دعواسنی حمایه ایچون قارشیلایان (ادرنه) روم متروپولیدینه دیمشدرکه :

Trakya-Paşaeli hakkında beyanatda bulunan Edirne mebusu **Şeref Bey**

etmemek, gülmemek kabil değildir, zira bu, mevhum ve muhayyel bir hatdır ve bunun hiçbir suretle tatbikine imkân yokdur. Çünki Trakya bir güldür ki birbirinden ayrılmaz ve ayrılamaz. Karadeniz'de "Atnalı" Limanı ve Marmara'da bulunan iskeleler, yollarla şimendüfer hattına merbutdur ve "Midye-İnöz" hatt-ı mefruzu karşısında Türkler için iktisaden yaşamak gayr-ı mümkün ve hatta muhaldir. Binaenaleyh biz böyle bir hat bilmiyoruz ve asla kabul edemeyiz.

Şeref Bey, bu esnada bir istatistik çıkarub demiş ki:

- Evet, aziz hemşehrim: Biz böyle bir hattı asla kabul edemeyiz. Çünki Şarki Trakya'da yüzde 67,5 Türk ve yüzde 25,5 Rum, yüzde 5 Bulgar, yüzde 3 Ermeni ve yüzde 3,5 Musevi'yi havi bir kıtadır.

Bu kıta dâhilindeki arazi ve emlak faikiyeti de Türklerdedir, çünki yüzde 84 Türk'e ve yüzde 14 Trakyalı Hristiyanlarla Gagavus ve Arnavud Hristiyanlara ve yüzde 2 Bulgarlarla Ermeni ve Musevilere aiddir.

Şu erkama nazaran Trakya'da ekseriyet nüfus ve emlak bugün düşman süngüsü altında inleyen, ezilen ve hatta öldürülen biçare Türk'dedir. Hatta biz iddia ediyoruz ki Yunanlıların istilasından sonra dâhilde imha edilen köylerle sahilde hicrete icbar olunan kasabalarla boşalmış olduğu hâlde bugün yine bile ekseriyet Türklerdedir. Binaenaleyh eğer hak, nüfus üzerine ise Trakya, Türk'ündür. Ve kezalik yine hak, harekât refaikiyet-i iktisadiye üzerine ise Trakya yine Türk'ündür, çünki orada mütehassıl ve amil iktisad olan yavuz Türklerdir.

Mütarekeden sonra Bulgaristan'da teşekkül eden Trakya-Paşaeli Komitesi Şarki Trakya üzerindeki hukukunu müdafaaya kalkışdığı vakit, Yunanlılar her tarafda yaygaralar koparmaya başlamışlardı. Trakya-Paşaeli Cemiyeti, örfüne has vakar ve sekinet ile haklı ve mukaddes davasını en meşru bulan cihan efkârına arz etdiği için muhtelif tarihlerde üç İngiliz heyeti Şarki Trakya'ya geldi ve Şarki Trakya'yı bütün sevahili ile köy köy, kasaba kasaba dolaşdı.

Bu heyetleri takib eden Amerika heyeti de aynı suretle icra-yı tedkikat eyledikden sonra bir Fransız heyeti geldi; bunlar da köy köy dolaşdı. Hükûmetin nüfus istatistiklerine inanmadılar, tedkikat icra etdiler bu tedkikatın netayici Trakya-Paşaeli Cemiyetinin cihan efkârına arz etdiği istatistiklerinin bir harfini, bir rakamını bile tekzib edemedi.

Hatta Adana Türkleri tarafından pek büyük bir mihmannüvazlıkla istikbal edilmiş olan General "Franchet d'Esperey" cenabları, boynunda Yunan armasıyla, kendisini Yunan davasını himaye için karşılayan Edirne Rum metropolidine demişdir ki:

تراکیا پاشا ایلی جمعیتنك کاتب عمومیسی (کلیبولی)
مبعوثی جلال نوری بك
DJELAL NOURI BEY
Publiciste et député de Guéliboli.

— نهایت بوتون شرق تراکیاده کوریورم که هرشی تورك ومسلماندر .

جنرال « فرانشه دمسپره » نك بو سوزلرینی تأییداً جنرال « شاربی » دخی شو یولده بیان مطالعه ایلهمشدی :

— اکر بوزواللی قطعه یه سکون وراحت ویریلمك ایستهنیلیورسه تراکیایی، حقیقی صاحیلری اولان تورکاره براقمقدن باشقه اوروپانك یاپاجغی پرایش یوقدر ،

بوحق شناس جنرالك سوزلرینه دها فضله بر سوز علاوه ایتمیه جکم ؛ آنجاق شوتی خاطرلاتیکه که « اونلر مجلسی » بونانلیلرك پروپاغاندالریله ، تراکیانك روم اولدیغی حقنده اغفال واشلال ایدلمش ایکن « درتلر مجلسی » تراکیا ـ پاشا ایلی جمعیتك وثائقی عیناً قبول ایتمك صورتیله اونلری رسماً تکذیب کیفیت ایلهمشدی .

(ادرنه) مزك آتشین خطیبی بویون براضطراب وعذاب ایچنده چیرپینیوردی. بدبخت طوپراقلریمزدن یکی برخبر آلوب آلمادیغی سوآلنه قارشی کوزلری یاشلە دولارق دیدیکه :

— نه خبرمی وار ؟.. بونی بن سویلهمه دزده تخمین ایده بیلیرسکز ، فقط مادام که صوردیکز ، سویله یورم: عزیز تراکیامزده ظلم وار ، وحشت وار ، جنایت وار .. ایکی آی اولکی تاریخله کلن راپورلر ، بزه ، بوقانلی صفحه لری پر پر نقل ایدییور. اومبارك ئولکه دن آلنان خبرلر، کوکسنده برقلب طاشیان هرانسانی چیلدیرتاجق درجه ده الیمدر ، تراکیایی یاقوب بیقان ، قاصوب قاووران حادثه لر ، هجرته مجبور ایتمك ایسته دیکی کویلرك قادین وچوجوقلرینی خرمن یرلرینه سوره رك اورالره دوکدیردیکی ایصیرغانلرك اوزرنده یالین آیاق ، قامچی ضربه لریله اویناتیور وئولدرییورلر ،

بونلردن باشقه تراکیانك همان هرطرفنده تورك کویلولرك اشکنجه وظلم آلتنده ایکیلدیکی یورغار) ، (بابا اسکی) و (چورلی) ده یکرمی ایکی کوی خلقی هجرته اجبار ایدلمش، بو بیچاره لرك یوالری یاقیلمش ، عرضلری هتك اولونمش وقورتیلابیلنلری استرانجه بالفانلرینه التجا ایلهمشدر . ظلمك درجه سی حقنده برمثال ایسترسه کز ایشته سویله یورم : بر دراخمی بی طفوزغروشه آلمادیغی جهتله حاجی حسنی افندینك دامادی مصطفی افندی بی قورشونله ئولدورمشلردر. (کلیبولی) لواسی داخلنده (کشان) و (ایپصاله) ده (قاربوزلی کوی) خلقی جامعلره دولدیرلمش وقولتوق آلتلرینه قیزغین یومورطه قونیلانلردن یدی کشی بواشکنجه یه تحمل ایده میه رك ئولمشدر .

Trakya Paşaeli Cemiyetinin kâtib-i umumisi Gelibolu mebusu **Celal Nuri Bey**

- Nihayet bütün Şarki Trakya'da görüyorum ki her şey Türk ve Müslüman'dır.

General "Franchet d'Esperey"nin bu sözlerini teyiden General "Şarpi [Charpy]" dahi şu yolda beyan-ı mütalaa eylemişdi:

- Eğer bu zavallı kıtaya sükun ve rahat verilmek isteniliyorsa Trakya'yı, hakiki sahibleri olan Türklere bırakmakdan başka Avrupa'nın yapacağı bir iş yokdur.

Bu hakşinas generallerin sözlerine daha fazla bir söz ilave etmeyeceğim; ancak şunu hatırlayınız ki "Onlar Meclisi" Yunanlıların propagandaları ile Trakya'nın Rum olduğu hakkında iğfal edilmiş iken "Dörtler Meclisi", Trakya-Paşaeli Cemiyetinin vesaikini aynen kabul etmek suretiyle onları resmen tekzib-i keyfiyet eylemişdi.

Edirne'mizin ateşin hatabını büyük bir ızdırab ve azab içinde çırpınıyordun. Bedbaht topraklarımızdan yeni bir haber alub almadığı sualine karşı gözleri yaşla dolarak dedi ki:

- Ne haber mi var?.. Bunu ben söylemeden de tahmin edebilirsiniz, fakat mademki sordunuz, söylüyorum: Aziz Trakya'mızda zulüm var, vahşet var, cinayet var. İki ay evvelki tarihle gelen raporlar, bize, bu kanlı safhalar birer birer nakil ediyor. O mübarek ülkeden alınan haberler, göğsünde bir kalb taşıyan her insanı çıldırtacak derecede elimdir, Trakya'yı yakub yıkan, kasub kavuran haydudlar, hicrete mecbur etmek istediği köylerin kadın ve çocuklarını harman yerlerine sürerek oralara dökdürdüğü ısırganların üzerinde yalın ayak, kamçı darbeleriyle oynatıyor ve öldürüyorlar.

Bunlardan başka Trakya'nın hemen her tarafında Türk köylüleri işkence ve zulüm altında inliyor Lüleburgaz, Babaeski ve Çorlu'da yirmi iki köy halkı hicrete icbar edilmiş, bu biçarelerin yuvaları yakılmış, arzları hetk olunmuş ve kurtulabilenleri Istranca Balkanları'na iltica eylemişdir. Zulmün derecesi hakkında bir misal isterseniz işte söylüyorum: Bir dırahmiyi dokuz guruşa almadığı cihetle Hacı Hüsnü Efendi'nin damadı Mustafa Efendi'yi kurşunla öldürmüşlerdir. Gelibolu livası dâhilinde Keşan ve İpsala'da Karpuzluköy halkı camilere doldurmuş ve koltuk altlarına kızgın yumurta konulanlardan yedi kişi bu işkenceye tahammül edemeyerek ölmüşdür.

كليبولينك كوچوك ليمانى
Le petit port de Gallipoli.

ادرنه مبعوثى فائق بك
FAIK BEY, Député d'Andrinople

خلاصه، هيئت عموميه‌سى اعتباريله شرقى تراكيانك كوى وقصبه‌لرندهظلم كورمه‌ين هيچ برفرد يوقدر ويالكز (كليبولى)و(قرق كليسا) حبسخانه‌لرينه، ايكى آى اولكى خبرله كوره(٢٨٠٠) تورك موقوفدر. بومقومين عددينك صوك زمانلرده مختلف بهانه‌لرله آرتديغى محققدر .

بومظالمك اوكنه كچمك ايچون چاليشيورز، تراكيا- پاشا ايلى جمعيتك وقوع بولان تشبثات ومراجعات متواليه‌سى اوزرينه شرقى تراكيادهكى جنايانى تحقيق وتثبيت ايتمك وبوتعديانه برنهايت ويرمك ايچون تراكيايه برهيئت تحقيقيهٔ اجنبيه عزيمت ايتمشدر. بورادە بولونان تراكيالىلرە كلنجه ؛ تراكيا - پاشا ايلى جمعيتك آنقره هيئت مركزيه‌سى حال فعاليتده‌در. يكله برابر (ادرنه) مبعوثى فائق، (بولى) مبعوثى قرق كليسالى فؤاد بكلر و(آيدين) مبعوثى كوملجه‌لى اسعد افندى وتراكيا فوغرملرى كاتب عمومىسى لوله بورغازلى شوكت بك ودها سائر رفقا هيئت مركزيه اعضاسيدر. (كليبولى) مبعوثمزجلال نورى بك كاتب عمومى وظيفه‌سنى ايفا ايتمكده‌در . بالطبع كرك آنقره‌ده وكرك آناطوليده يولونان يوتون تراكيالىلر ، تراكيا دعواسنك بويوك خيرخواه مدافعلريدر وتراكيا - پاشا ايلى جمعيتك قيمتدار اعضاسيدر . »

Gelibolu'nun küçük limanı

Edirne mebusu **Faik Bey**

Hülasa, heyet-i umumiyesi itibariyle Şarki Trakya'nın köy ve kasabalarında zulüm görmeyen hiçbir ferd yokdur ve yalnız Gelibolu ve Kırkkilise hapishanelerine, iki ay evvelki haberlere göre 2.800 Türk mevkufdur. Bu mevkufin adedinin son zamanlarda da muhtelif bahanelerle artdığı muhakkakdır.

Bu mezalimin önüne geçmek içün çalışıyoruz, Trakya-Paşaeli Cemiyetinin vuku bulan teşebbüsat ve müracaat-ı mütevaliyesi üzerine Şarki Trakya'daki cinayatı tahkik ve tesbit etmek ve bu ta'addiyata bir nihayet vermek içün Trakya'ya bir heyet-i tahkikiye-i ecnebiye azimet etmişdir. Burada bulunan Trakyalılara gelince; Trakya-Paşaeli Cemiyetinin Ankara heyet-i merkeziyesi hâl-i faaliyetdedir. Benimle beraber Edirne mebusu Faik, Bolu mebusu Kırkkiliseli Fuad Beyler ve Aydın mebusu Gümülcineli Esad Efendi ve Trakya kongreleri kâtib-i umumisi Lüleburgazlı Şevket Bey ve daha sair rüfeka heyet-i merkeziye azasıdır. Gelibolu mebusumuz Celal Nuri Bey kâtib-i umumi vazifesini ifa etmekdedir. Bittabi gerek Ankara'da ve gerek Anadolu'da bulunan bütün Trakyalılar, Trakya davasının büyük hayırhah müdafileridir ve Trakya-Paşaeli Cemiyetinin kıymetdar azasıdır.

Hindistan'da Bhopal hakimesi ulviyetpenah **Bibya Begüm** hazretleri

هندستانده بهوپال حاكمه‌سى علوپناه بى‌بيا بيكم حضرتلرى

S. H. La Begum de Bhopal, la seule femme musulmane qui règne aux Indes

نواب سلطان شاه جهان حاكمهٔ بهوپال بكم حضرتلرى ، هندستانده وعاز اسلامده اجراى حكومت
ايدن يكانه قادينلدر. بهوپالده سلالهٔ حاضره‌ى تأسيس ايدن مشهور دوست محمد خانك احفادندلدر .
زير ادارهسنده يرميليون قدر نفوس اسلام واردر . قرالى جوجق دلهيده رسم تتويجنده فوق‌العاده
رمهابت كوسترمش وتعظيم و احترام كورمشدر . ١٣٣٠ تاريخنده درسعادتى زيارت وخاقان مغفور
سلطان محمد خامس حضرتلريله ملاقات ايتش ايدى

Tevvab-ı sultan şah hakime-i Bhopal Begüm hazretleri, Hindistan'da ve âlem-i İslam'da icra-yı hükûmet eden yegâne kadındır. Bhopal'da sülale-i hazırayı tesis eden meşhur dost Muhammed Han'ın ahfadındandır. Zir-i idaresinde bir milyon kadar nüfus-ı İslam vardır. Kral Corc'un Delhi'de resm-i tetevvücünde fevkalade bir mehabet göstermiş ve tazim ve ihtiram görmüşdür. 1330 tarihinde Dersaadet'i ziyaret ve hakan-ı mağfur Sultan Mehmed-i Hamis hazretleriyle de mülakat etmiş idi.

«امیرالتجار» نامیله شهرتیاب اولان هندستان خلافت قومیته‌سی رئیس عالیسی وعثمانلی هلال احمر جمعیتنك اب‌مشفقی، اعاظم اسلامدن محترم بیال محمد حاجی‌خان محمد چهتانی حضرتلری

S. E. BEYAL MOHAMMED HADJI KHAN

MOHAMMED CHOTANI, connu sous le nom de "PRINCE MARCHAND,, chef du Comtté du Khalifat Indien, protecteur et am' du Croissant-Rouge Ottoman.

هندلی وینه اسلامزك مختلف تاریخلرده آناطولیه کوندردیکی تبرعات

(بومبای) شهرنده‌کی خلافت جمعیتی مرکز عمومیسی ، عمومك نظراطلاعنه عرض اولونمق اوزره ، شمدیه قدر آناطولیه وقوع بولان معاونتلرك مقدارینی نشر ایتمشدر . خلافت جمعیتی مرکز عمومیسنك اعطا ایتدیکی معلوماته نظراً :

١ — ١٩٢٠ مایسنده (لوندره) ده مقیم هند اکابر رجالندن سید أمیرعلی واسطه‌سیله ١,٠٠٠ انکلیز لیراسی کوندرلمشدر .

٢ — ١٩٢٠ حزیرانده خلافت هیئتی رئیس محترمی محمد علی‌افندی واسطه‌سیله ٢,٠٠٠ انکلیز لیراسی کوندرلمشدر .

٣ — ٩٢٠ کانون‌ثانیسنده (روما) ده بولنان غالب کمالی بك واسطه‌سیله ٥,٠٠٠ انکلیز لیراسی کوندرلمشدر .

٤ — ١٩٢١ مارتنده هندهیئت مرخصه‌صی رئیسی جهان محمدچهتانی افندی یدیله استانبول مصیبتزده‌لرینه معاونت اولمق اوزره ١,٠٠٠ انکلیز لیراسی ارسال اولونمشدر .

٥ — ینه ١٩٢١ مارتنده جهان محمد چهتانی افندی واسطه‌سیله ازمیر فلاکتزده‌لرینه معاونت اولمق اوزره ٥,٠٠٠ انکلیز لیراسی دها کوندرلمشدر .

٦ — ینه ازمیرلی مظلومین اسلامیه‌یه یاردیم ایتمك اوزره چهتانی افندی یدیله عینی کونده ٥,٠٠٠ انکلیز لیراسی دها کوندرلمشدر .

٧ — ١٩٢١ مایسنده استانبول فلاکتزده‌کانه یاردیم اولمق اوزره عثمانلی (هلال‌احمر) جمعیتی ریاستنه ١,٠٠٠ انکلیز لیراسی کوندرلمشدر .

“Emirü’t-tüccar” namıyla şöhretyab olan Hindistan hilafet komitesi reis-i alisi ve Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyetinin ab-ı müşfiki, eazım-ı İslam'dan muhterem **Beyal Muhammed Hacı Han Muhammed Cuhtani** hazretleri

Hindli dindaşlarımızın muhtelif tarihlerde
Anadolu'ya gönderdiği teberrü'at

Bombay şehrindeki hilafet cemiyeti merkez-i umumisi, umumun nazar-ı ıttıla'ına arz olunmak üzere, şimdiye kadar Anadolu'ya vuku bulan muavenetlerin mikdarını neşr etmişdir. Hilafet cemiyeti merkez-i umumisinin ita etdiği malumata nazaran:

1- 1920 Mayıs'ında Londra'da mukim Hind ekabir ricalinden Seyyid Emir Ali vasıtasıyla 1.000 İngiliz lirası gönderilmişdir.

2- 1920 Haziran'ında hilafet heyeti reis-i muhteremi Mehmed Ali Efendi vasıtasıyla 2.000 İngiliz lirası gönderilmişdir.

3- 920 Kanun-ı Sani'sinde Roma'da bulunan Galib Kemal Bey vasıtasıyla 5.000 İngiliz lirası gönderilmişdir.

4- 1921 Mart'ında Hind heyet-i murahhasası reisi Cihan Muhammed Cuhtani Efendi yediyle İstanbul musibetzedelerine muavenet olmak üzere 1.000 İngiliz lirası irsal olunmuşdur.

5- Yine 1921 Mart'ında Cihan Muhammed Cuhtani Efendi vasıtasıyla İzmir felaketzedelerine muavenet olmak üzere 5.000 İngiliz lirası daha gönderilmişdir.

6- Yine İzmirli mazlumin-i İslamiyeye yardım etmek üzere Cuhtani Efendi yediyle aynı günde 5.000 İngiliz lirası daha gönderilmişdir.

7- 1921 Mayıs'ında İstanbul felaketzedeganına yardım olmak üzere Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti riyasetine 1.000 İngiliz lirası gönderilmişdir.

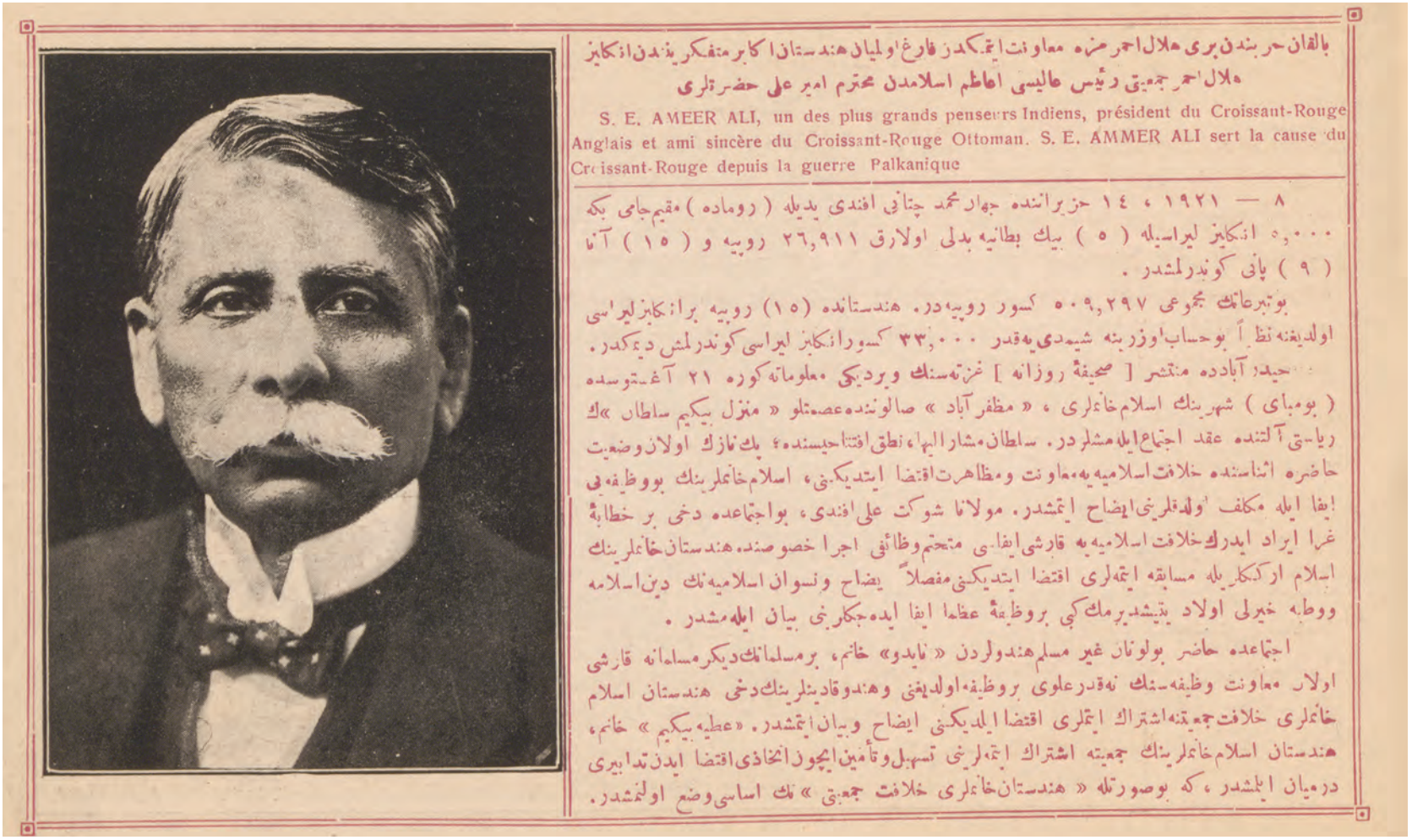

بالقان حربندن بری هلال احمرمزه معاونت ایتمکدن فارغ اولمیان هندستانلی اکابر متفکرینندن انکلیز
هلال احمر جمعیتی رئیس عالیسی اعاظم اسلامدن محترم امیر علی حضرتلری

S. E. AMEER ALI, un des plus grands penseurs Indiens, président du Croissant-Rouge Anglais et ami sincère du Croissant-Rouge Ottoman. S. E. AMMER ALI sert la cause du Croissant-Rouge depuis la guerre Balkanique

۸ — ۱۹۲۱ ، ۱٤ حزیرانده جهار محمد چتانی افندی یدیله (روماده) مقیم جامی یکه ۵,۰۰۰ انکلیز لیراسیله (۵) بیك بطانیه بدلی اولارق ۲٦,۹۱۱ روپیه و (۱۵) آنا (۹) پانی کوندرلمشدر .

بوتبرعاتك مجموعی ۵۰۹,۲۹۷ کسور روپیه‌در. هندستانده (۱۵) روپیه برانکلیز لیراسی اولدیغنه نظاً بوحساب اوزرینه شیمدیه‌قدر ۳۳,۰۰۰ کسور انکلیز لیراسی کوندرلمش دیمکدر.

حیدرآبادده منتشر [صحیفهٔ روزانه] غزته‌سنك ویردیکی معلوماته کوره ۲۱ آغستوسده (بومبای) شهرینك اسلام خانملری ، « مظفر آباد » صالونندهعصمتلو « منزل بیکیم سلطان »ك ریاستی آلتنده عقد اجتماع ایلهمشلردر. سلطان مشارالیها، نطق افتتاحیسنده؛ بك نازك اولان وضعیت حاضره اثناسنده خلافت اسلامیه یه معاونت ومظاهرت اقتضا ایتدیکنی، اسلام خانملرینك بووظیفه یی ایفا ایله مکلف اولدقلرینی ایضاح ایتمشدر. مولانا شوکت علی افندی، بواجتماعده دخی بر خطابهٔ غرا ایراد ایدرك خلافت اسلامیه یه قارشی ایفایی متحتم وظائفی اجرا خصوصنده هندستان خانملرینك اسلام ارکانلریله مسابقه ایتملری اقتضا ایتدیکنی مفصلاً ایضاح ونسوان اسلامیه‌نك دین اسلامه ووطنه خیرلی اولاد یتیشدیرمك کبی بروظیفهٔ عظما ایفا ایده‌جکلرینی بیان ایلهمشدر .

اجتماعده حاضر بولونان غیر مسلم هندولردن « نایدو» خانم، برمسلمانك دیکر مسلمانه قارشی اولان معاونت وظیفه‌سنك نه‌قدرعلوی بروظیفه اولدیغنی وهندوقادینلرینك دخی هندستان اسلام خانملری خلافت جمعیتنه اشتراك ایتملری اقتضا ایلدیکنی ایضاح وبیان ایتمشدر. «عطیه بیکیم » خانم، هندستان اسلام خانملرینك جمعیته اشتراك ایتملرینی تسهیل وتأمین ایچون انخاذی اقتضا ایدن تدابیری درمیان ایلمشدر ، که بوصورتله « هندستان خانملری خلافت جمعیتی »نك اساسی وضع اولنمشدر.

Balkan Harbi'nden beri Hilal-i Ahmerimize muavenet etmekden fâriğ olmayan Hindistan ekabir-i mütefekkirininden İngiliz Hilal-i Ahmer Cemiyeti reis-i alisi eazım-ı İslam'dan muhterem **Emir Ali** hazretleri

8- 1921, 14 Haziran'ında Cihan Muhammed Cuhtani Efendi yediyle Roma'da mukim Câmi Bey'e 5.000 İngiliz lirasıyla 5 bin battaniye bedeli olarak 26.911 rupiye ve 15 ana 9 pani gönderilmişdir.

Bu teberrüatın mecmuı 509.297 küsür rupiyedir. Hindistan'da 15 rupiye bir İngiliz lirası olduğuna nazaran bu hesab üzerine şimdiye kadar 33.000 küsür İngiliz lirası gönderilmiş demekdir.

Haydarabad'da münteşir Sahife-i Ravzane gazetesinin verdiği malumata göre 21 Ağustos'da Bombay şehrinin İslam hanımları, "Muzafferabad" salonunda ismetlu "Menzil Bigim Sultan"ın riyaseti altında akd-i içtima eylemişlerdir. Sultan-ı müşarünileyha, nutk-ı iftitahisinde; pek nazik olan vaziyet-i hazıra esnasında hilafet-i İslamiyeye muavenet ve müzaheret iktiza etdiğini, İslam hanımlarının bu vazifeyi ifa ile mükellef olduklarını izah etmişdir. Mevlana Şevket Ali Efendi, bu içtimada dahi bir hitabe-i garra irad ederek hilafet-i İslamiyeye karşı ifası mütehattim vezaifi icra hususunda Hindistan hanımlarının İslam erkekleriyle müsabaka etmeleri iktiza etdiğini mufassalan izah ve nisvan-ı İslamiyenin din-i İslam'a ve vatana hayırlı evlad yetişdirmek gibi bir vazife-i uzma ifa edeceklerini beyan eylemişdir.

İçtimada hazır bulunan gayrimüslim Hindulardan "Naydo" Hanım, bir Müslüman'ın diğer Müslüman'a karşı olan muavenet vazifesinin ne kadar ulvi bir vazife olduğunu ve Hindu kadınlarının dahi Hindistan İslam hanımları hilafet cemiyetine iştirak etmeleri iktiza eylediğini izah ve beyan etmişdir. "Atıyye Bigim" Hanım, Hindistan İslam hanımlarının cemiyete iştirak etmelerini teshil ve temin içün ittihazı iktiza eden tedabiri dermeyan eylemişdir ki bu suretle "Hindistan Hanımları Hilafet Cemiyeti"nin esası vaz olunmuşdur.

مصرده منتشر [الاخبار] غزته‌سنك خلافت اسلاميه مسئله‌سی

حقنده‌کی قیمتدار بر باش مقاله‌سنك ترجمه‌سی

« بشنجی عصر هجریدنك صو کنده سلجوق امراسی آراسنده محاربات داخلیه باشلامشدی . ممالك اسلامیه آنارشی ایچنده ایدی . فرنکلرك اسلام دیارینه تجاوز ایده‌بیلمه‌لرینی ، شوکت اسلامیه‌یی تارمار ایتمه‌لرینی تسهیل ایده‌جك اسبابك کافه‌سی مسلمانلر طرفندن حاضرلانمشدی . بونك اوزرینه اهل صلیب محاربانی وقوع بولدی و اهل صلیب سوریه سواحلنی استیلا ایتدیلر . دیکر طرفدن امرای اسلام آراسنده مجادلات دوام ایتدیکندن اهل صلیبك پای استیلاسی شرق قریبده تملکشمش و بونلرك مهم مراکزده کوچك مملکتلر تأسیسنه موفق اولمشلردی .

عینی صورتله اندلسده شوکت اسلامیه رخنه‌دار اولهرق عرب نفوذی پیدرپی زواله یوز طوتیوردی . مغربده ملوك طوائف ، مشرقده امرای سلجوقیه آره‌سنده مجادله کیتدکجه شدتلنه‌رك اهل اسلام شرق و غربده دارمه طاغین اولمشدی ، حتی بو مجادلات داخلیه اومرتبه‌یه واردی‌که شرقده امرای اسلام یکدیکری علیهنده (بیزانس) ایمپراطورلرندن استمداد ایدییورکن غربده‌کی اسلام حکمدارانی فرنك قرالرندن ، قاردشلری علیهنده یاردیم طلب ایدییورلردی .

دها صوکره برنجی عصرك اوائلنده اسلام عالمی تاتارلرك هجومنه معروض قالهرق تاریخ اسلام الکفجیع دورلرینی یاشادی .

تاتارلر ٦٥٦ سنه‌سنده بغدادی ضبط ایده‌رك خلیفهٔ مستعصمی اولدیرمشلر و خلافت عباسیه‌یه خاتمه چکمشلردی . مقام خلافت اولان (بغداد) ك سقوطی اوزرینه خلفای‌عباسیه (قاهره) یه انتقال ایله امرای‌چرا کسه‌نك یانی باشنده مقام‌خلافته ارتقا ایده‌رك ظاهراً اجرای خلافت ایتمشلردی . بونلرك صوکنجیسی (متوکل علی‌الله) درکه سلطان سلیم اول ، مصره داخل اولدیغی زمان خلافتی‌اوکا ترك ایتمشدر (٩٢٣ ﻫ) .

ضعف وذلت ومجادلات داخلیه دولایسیله خلافت اسلامیه یوقاریده ایضاح ایتدیکمز وضعیتده ایدی . بو اوزون فاصلهٔ خلافت آنناسنده ممالك اسلامیه خارجنده اعلای اسلام ایچون هیچ بر فعالیت وقوع بولمامشدی . فقط عثمانلی دولتنك تأسیسیله دین اسلام کنجلشمش ، اسلامك شوکت ماضیه‌سی تجدد ایتمش ، وحدت اسلامیه قوتلنمش ودین اسلام آناطولی و روم ایلی‌ده انتشاره باشلامشدر . دها صوکره استانبول فتح ایدیلمك سطوت اسلامیه بالقانلره و بالقانلردن تا ویانه سورلرینه قدر حاکم اولهرق مشرق اقصادن بحر محیط آطلاسی‌یه و خط استوادن آوروپانك قلبکاهنه قدر بوتون افقلر توحید و تکبیر سسلریله طولمشدی . تورکلر ، لوای خلافتی استانبالك افقلرنده دالغه‌لاندیردقلری زمان بوتون اقوام اسلامیه‌نك یوزی کولمش و جمله‌سنك کوزلری او قبله کاهه دیکیلمشدی .

Mısır'da Münteşir El-Ahbar Gazetesinin Hilafet-i İslamiye Meselesi Hakkındaki Kıymetdar Bir Başmakalesinin Tercümesi

Beşinci asr-ı hicrinin sonunda Selçuk ümerası arasında muharebat-ı dâhiliye başlamışdı. Memalik-i İslamiye anarşi içinde idi. Frenklerin İslam diyarına tecavüz edebilmelerini, şevket-i İslamiyeyi tarumar etmelerini teshil edecek esbabın kaffesi Müslümanlar tarafından hazırlanmışdı. Bunun üzerine ehl-i salib muharebatı vuku buldu ve ehl-i salib Suriye sevahilini istila etdiler. Diğer tarafdan ümera-yı İslam arasında mücadelat devam etdiğinden ehl-i salibin pay-i istilası şark-ı karibde başlamış ve bunlar en mühim merakizde küçük memleketler tesisine muvaffak olmuşlardı.

Aynı suretle Endülüs'de de şevket-i İslamiye rahnedar olarak garb nüfuzu peyderpey zevale yüz tutuyordu. Mağribde mülük-i tavaif, maşrikde ümera-yı Selçukiye arasında mücadele gitdikçe şiddetlenerek ehl-i İslam şark ve garbda darmadağın olmuşdu, hatta bu mücadelat-ı dâhiliye o mertebeye vardı ki şarkda ümera-yı İslam yekdiğeri aleyhinde Bizans imparatorlarından istimdad ediyorken garbdaki İslam hükümdaranı Frenk krallarından, kardeşleri aleyhinde yardım taleb ediyorlardı. Daha sonra birinci asrın evailinde İslam âlemi Tatarların hücumuna maruz kalarak tarih-i İslam en feci devirlerini yaşadı.

Tatarlar 656 senesinde Bağdad'ı zabt ederek Halife Müstasım'ı öldürmüşler ve hilafet-i Abbasiye'ye hatime çekmişlerdi. Makam-ı hilafet olan Bağdad'ın sukutu üzerine hülefa-yı Abbasiye Kahire'ye intikal ile ümera-yı Çerakisenin yanı başında makam-ı hilafete irtika ederek zahiren icra-yı hilafet etmişlerdi. Bunların sonuncusu Mütevekkil Alellah'dır ki sultan Selim-i Evvel, Mısır'a dâhil olduğu zaman hilafeti ona terk etmişdir (h. 923).

Zaaf ve zillet ve mücadelat-ı dâhiliye dolayısıyla hilafet-i İslamiye yukarıda izah etdiğimiz vaziyetde idi. Bu uzun fasıla-i hilafet esnasında memalik-i İslamiye haricinde i'lâ-yı İslam içün hiçbir faaliyet vuku bulmamışdı. Fakat Osmanlı devletinin tesisiyle din-i İslam gençleşmiş, İslam'ın şevket-i maziyesi müceddid etmiş, vahdet-i İslamiye kuvvetlenmiş ve din-i İslam Anadolu ve Rumeli'de intişara başlamışdır. Daha sonra İstanbul fethedilerek satvet-i İslamiye Balkanlar'a ve Balkanlar'dan ta Viyana surlarına kadar hakim olarak maşrik-i aksadan bahr-i muhit-i atlasiyeye ve hatt-ı istivadan Avrupa'nın kalpgâhına kadar bütün ufuklar tevhid ve tekbir sesleriyle dolmuşdu. Türkler, liva-yı hilafeti istikbalin ufuklarında dalgalandırdıkları zaman bütün akvam-ı İslamiyenin yüzü gülmüş ve cümlesinin gözleri o kıblegâha dikilmişdi.

اسلامك محنت و هزيمت كونلرنده تورکلر دين اسلامك قهرمانلرى و كسكين قليجلرى اولديلر . نته كيم اسلامك شان وسطوت زمانلرنده اونك شوكتى بر قات دها تزييد ايتديلردى . تورکلرك آلتى عصر دين اسلامى حمايه ايتمهلرى اونلرى مسلمانلر نزدنده الك خيرلى ملت و بر علامدار هدايت موقعنه اعلا ايتدى . بوندن طولايى هر مسلمان تورکلره قارشى ناقابل اخلال بر حرمت پرورده ايدر و آنجق دين اسلامدن چيقمقله چوزوله بيله جك برمرتبوطيت حس ايدر . تورکلر مسلمانلغه ومسلمانلره ايفا ايتدكلرى خدمت ايله كندىلرينه هر مسلمانى مديون ايتمشلردر .

تاريخ اسلامه مطلع اولانلر و بالخاصه عثمانلى دولتى آشناسنده سلطنت اسلاميهنك ، و دين اسلامك عظمت و حاكميتى ادراك ايدنلرك خلافت اسلاميهنك بو شان و شرفى محضا تورکك متحلى اولديغى مزايای عاليه سايهسنده تأمين ايتديكى آكلامهلرى ممكنميدر ؟ تورکلر ؛ حميتلى ، عاليجناب ، صبور ، جسور ، عزمكار ، عزيز بر ملتدر . تورك ، ملتلرى ميدان وغايه سوق ايتمكه آليشمش اولديغندن تورك أولومدن قورقماز . بالعكس موتى كولهرك قارشيلار . تورك يالكز حاكميت واستقلال ايله الفت ايتديكندن ذلت و محكوميتى اصلا قبول ايتمز . تورکلك عزت نفسى رنجيده ايديلرسه او هيچ بر تهلكهيى قله آلماز ، هيچ بر انديشه اونك عزمنى يكهمز . مزاياسنى تعداد ايتديكمز تورکلرك النده بولنان خلافته ال اوزاتمق وياخود أل اوزاتمق ايستهينلرى تشويق ايتمك ، بونى باشقهلرينه خوش كوسترمك ايستهين ويا تصور ايدنلر ، كندىلرينه بويله بر فكر درميان ايديلوب اونى رد وبو فكرك روحنى تزييف ايتمينلر ... ايشته بونلر اوكناهكار متجاوزلردركه دنياده خسرانه و آخرتده الك چركين عذابه محكومدرلر .

كوكلرده استقرار وعصرلردنبرى حرمتى ارواحه نفوذ ايتمش اولان خلافته قارشى برجرم ارتكاب ايتمك نيتنده اولانلر هرشيدن اول وحدت اسلاميهيى پارچهلامق ايستهمش اولورلر وبوصورتله الك مدهش جنايتى ارتكاب ايتمش ، اللهك الشديد جزاسنه استحقاق كسب ايتمش اولورلر .

اهل اسلام ، بويله فائدهسز ، عاقبتى مجهول ، و عينى زمانده انسانلغه قارشى بر جنايت تشكيل ايدن بر شيدن ، احكام شريعتى افساد ، ادا ايتدكلرى نمازلرى ابطال ، ويردكلرى عهود و مواثيق نقض ويمينلرى اخلال ايدمجك بر بدعتدن صاقينسينلر .

مسلمانلر ، « هيكز بردن حبل الهى به صاريليكز آيرلهيكز . عهد آلهيى ايفا ايديكز . يمينلريكزى نقض ايتمهيكز » آيات كريمهسنى دائما خاطرلاسينلر . خلافتك قيمتى اونك حاكم اولديغى سلطنته باغليدر . ممالك اسلاميه ايچنده خلافت ايچون تورکيادن دها زياده حق صاحبى يأخود دها قوتلى بر مملكت يوقدر .

مصر مسلمانلرى ، و مشرق اقصادن مشرق قريبه قدر ، بر يوزندهكى بوتون مسلمانلر خلافتك تورکلرده قالماسنه طالبدرلر .

İslam'ın mihnet ve hezimet günlerinde Türkler din-i İslam'ın kahramanları ve keskin kılıçları oldular. Nitekim İslam'ın şan ve satvet zamanlarında onun şevketi bir kat daha tezyid etdilerdi. Türklerin altı asır din-i İslam'ı himaye etmeleri onları Müslümanlar nezdinde en hayırlı millet ve bir alemdar-ı hidayet mevkiine i'lâ etdi. Bundan dolayı her Müslüman Türklere karşı nakabil ihlal bir hürmet perverde eder ve ancak din-i İslam'dan çıkmakla çözülebilecek bir merbutiyet his eder. Türkler Müslümanlığa ve Müslümanlara ifa etdikleri hidemat ile kendilerine her Müslüman'ı medyun etmişlerdir.

Tarih-i İslam'a muttali olanlar ve bilhassa Osmanlı devleti esnasında saltanat-ı İslamiyenin, din-i İslam'ın azamet ve hakimiyeti idrak edenlerin hilafet-i İslamiyenin bu şan ve şerefi mahza Türk'ün mütehalli olduğu mezaya-yı aliye sayesinde temin etdiği anlamamaları mümkün müdür? Türkler; hamiyetli, alicenab, sabur, cesur, azimkâr, aziz bir milletdir. Türk milletleri meydan ve payeye sevk etmeğe alışmış olduğundan Türk ölümden korkmaz. Bilakis mevti gülerek karşılar. Türk yalnız hakimiyet ve istiklal ile ülfet etdiğinden zillet ve mahkûmiyeti asla kabul etmez. Türk'ün izzet-i nefsi rencide edilirse o hiçbir tehlikeyi kale almaz, hiçbir endişe onun azmini yenemez. Mezayasını ta'dâd etdiğimiz Türklerin elinde bulunan hilafete el uzatmak veyahud el uzatmak isteyenleri teşvik etmek, bunu başkalarına hoş göstermek isteyen veya tasavvur edenler, kendilerine böyle bir fikir dermeyan edilüb onu red ve bu fikrin hurucunu tezyif etmeyenler... İşte bunlar o günahkâr mütecavizlerdir ki dünyada hüsrana ve ahiretde en çirkin azaba mahkûmdurlar.

Gönüllerde istikrar ve asırlardan beri hürmeti ervaha nüfuz etmiş olan hilafete karşı bir cürüm irtikab etmek niyetinde olanlar her şeyden evvel vahdet-i İslamiyeyi parçalamak istemiş olurlar ve bu suretle en müdhiş cinayeti irtikab etmiş, Allah'ın en şedid cezasına istihkak kesb etmiş olurlar.

Ehl-i İslam, böyle faidesiz, akıbeti mechul, ve aynı zamanda insanlığa karşı bir cinayet teşkil eden bir şeyden, ahkam-ı şeriati ifsad, eda etdikleri namazları ibtal, verdikleri uhud ve mevasiki nakz ve yeminleri ihlal edecek bir bid'atden sakınsınlar.

Müslümanlar, "hepiniz birden habl-i ilahiye sarılınız ayrılmayınız. Ahd-ı ilahiyi ifa ediniz. Yeminlerinizi nakz etmeyiniz" âyât-ı kerimesini daima hatırlasınlar. Hilafetin kıymeti onun hakim olduğu saltanata bağlıdır. Memalik-i İslamiye içinde hilafet için Türkiye'den daha ziyade hak sahibi yahud daha kuvvetli bir memleket yokdur.

Mısır Müslümanları ve maşrik-i aksadan maşrik-i karibe kadar, yeryüzündeki bütün Müslümanlar hilafetin Türklerde kalmasına talibdirler.

بویوك ملت مجلسنك ۲۹ كانون اول ۳۳۷ تاریخلی اجتماعنده ایزمیت مبعوثی سری بكك سؤال تقریری اوزرینه داخلیه وكیلی فتحی بك افندی ایزمیت حوالیسنده كی یونان فجایعنه دائر بیاناتده بولنمشلر ویونانلیلرك كیرمش اولدقلری یرلرده یاپدقلری تخریباتك عرض وناموس ومقدساته وقوعبولان تجاوزاتك هردرلو تخمین وتصورك فوقنده بولندیغنی وتاریخده مثلی كوریلهمهمش اولان بوجنایتلره یرلی رومللرك ده اشتراك ایلهدكلرینی سویلهمشدر . داخلیه وكیلی بك افندی یونانلیلرك یالكز استقلال وحریتمزی آلمق دكل ، عینی زمانده حیات اقتصادیهمزی ده محو ایتمك وخلق هردرلو مدار معیشتدن محروم براقمق غایهسنی تعقیب ایتدكلرینی هیجانلی بر لسانله ایضاح ایتدكدن صوكره یالكز ایزمیت ، آطه پازاری ، قره مرسل ، قندره ، یالوه ، ازنیق قضالرنده كی تخریبات وتجاوزاته عائد اولهرق تثبیت ایدیلهبیلن آتیده كی ارقامی اوقومشلردر : اموال منقوله ضایعاتی طقسان ایكی ملیون اوچیوز اللی بیك سكز یوز قرق لیرا اموال غیرمنقوله ضایعاتی آلتمش اوچ ملیون آلتی یوز اوچ بیك ایكی یوز اللی لیرا ، هتك عرض بشیوز

یرلی رومللرك ده اشتراكیله یونانلیلرك تعرض اخیرنده تخریب ایدلمش اولان بیلهجك حكومت قوناغی قیوسی

Le siège du Gouvernement. de Bilédjik, défruit par les grece lors de leur retraité.

Büyük Millet Meclisinin 29 Kanun-ı Evvel 337 tarihli içtimaında İzmit mebusu Sırrı Bey'in sual takriri üzerine dâhiliye vekili Fethi Beyefendi İzmit havalisindeki Yunan fecayiine dair beyanatda bulunmuşlar ve Yunanlıların girmiş oldukları yerlerde yapdıkları tahribatın ırz ve namus ve mukaddesata vukubulan tecavüzatın her dürlü tahmin ve tasavvurun fevkinde bulunduğunu ve tarihde misli görülememiş olan bu cinayetlere yerli Rumların da iştirak eylediklerini söylemişdir. Dâhiliye vekili beyefendi Yunanlıların yalnız istiklal ve hürriyetimizi almak değil, aynı zamanda hayat-ı iktisadiyemizi de mahvetmek ve halkı her dürlü medar-ı maişetden mahrum bırakmak gayesini takib etdiklerini heyecanlı bir lisanla izah etdikden sonra yalnız İzmit, Adapazarı, Karamürsel, Kandıra, Yalova, İznik kazalarındaki tahribat ve tecavüzata aid olarak tesbit edilebilen atideki erkamı okumuşlardır: Emval-i menkule zayiatı doksan iki milyon üç yüz elli bin sekiz yüz kırk lira emval-i gayr-i menkule zayiatı altmış üç milyon altı yüz üç bin iki yüz elli lira, hetk-i ırz beş yüz

Yerli Rumların da iştirakiyle Yunanlıların taarruz ahirinde tahrib edilmiş olan
Bilecik Hükûmet Konağı kapısı

اوتوز ، ازالهٔ بکر یوز طقسان ایکی ، شهید ایدیلن بیك یوز طقسان درت ، جرح ایدیلن یوز اللی بر ، اسیر وغائب اوچیوز اون درت . فتحی بك متعاقباً بوخرابه‌لری اسکی حالنه ارجاع وتعمیر ایده‌بیلمه‌نك وسائط حاضره ایله غیرممکن بولندیغنی ، مع مافیه سفاتی بردرجه تخفیف واعمارات ایچون تنظیم ایدیلن قانون لایحه‌لرینك انجمنلرده تدقیق ایدلمکده اولدیغنی بیان ایله بو شرائطك نه صورتله تضمین ایتدیریله‌جکنه دائر خارجیه وکالتندن ایضاحات ویرلمسی اقتضا ایده‌جکنی علاوه ایله‌مشدر .

یونان قوتلرینك الیوم اشغال ایتدکاری ساحه‌لر داخلنده اجرا ایتدکاری وایتمکده بولوندقلری فجایعك منتظم و رسمی راپورلری مقامات رسمیه‌یه کلمکده‌در بونلردن اکلاشیله‌جغی وجهله الیوم ایکنجی اشغالدن صوکره آفیون قره حصارنده حیاتی سومش بروضعیتده‌در . یونانلیلرك بورادکی وحشتلری لایعددر . ازجمله قیشله‌جق قریه‌سی خلقی قافله قافله کویلرندن قاچارلرکن جمله‌سی مختلف یرلرده پوصولره دوشه‌رك قتل ایدلمشلر . بوتون بونلرله برابر قلایجق قریه‌سی خلقی ، جوار کویلرك خلقی ایله برآرایه کتیرلمش و طوپ آتشی ایله کاملاً ئولدیرلمشدر .

یونانلیلرك سقاریا هزیمتی متعاقب اثنای رجعتلرنده تصادف ایتدکاری قرا وقصباتك اسلام اهالیسی‌ایله برابر احراقی واله کچیردکاری بیچاره مسلمانلری قورشون وسونکولرله قتل‌ایدوب یوللرده براقدقلری شهیدلری ایله یاغین خرابه‌لری

Lors de la retraite hellène après la défaite de Sakaria, le soldaterisque Grecque massacra les malheureux paysans paisibles et non armés.

Yunanlıların **Sakarya** hezimetini müteakib esna-yı ricatlerinde tesadüf etdikleri kura ve kasabatın İslam ahalisi ile beraber ihrakı ve ele geçirdikleri biçare Müslümanları kurşun ve süngülerle katledüb yollarda bırakdıkları şehidleri ile yangın harabeleri

otuz, izale-i bikr yüz doksan iki, şehid edilen bin yüz doksan dört, cerh edilen yüz elli bir, esir ve gaib üç yüz on dört. Fethi Bey müteakiben bu harabeleri eski hâline irca ve tamir edebilmenin vesait-i hazıra ile gayr-i mümkün bulunduğunu, mamafih sefaheti bir derece tahfif ve imarat içün tanzim edilen kanun layihalarının encümenlerde tedkik edilmekde olduğunu beyan ile bu şeraitin ne suretle tazmin etdirileceğine dair hariciye vekâletinden izahat verilmesi iktiza edeceğini ilave eylemişdir.

Yunan kuvvetlerinin elyevm işgal etdikleri sahalar dâhilinde icra etdikleri ve etmekde bulundukları fecayiin muntazam ve resmî raporları makamat-ı resmiyeye gelmekdedir. Bunlardan anlaşılacağı vechle elyevm ikinci işgalden sonra Afyonkarahisarı'nda hayatı sönmüş bir vaziyet-dedir. Yunanlıların buradaki vahşetleri lâyu'addır. Ezcümle Kışlacık karyesi halkı kafile kafile köylerinden kaçarlarken cümlesi muhtelif yerlerde pusulara düşerek katledilmişler. Bütün bunlarla beraber Kalaycık karyesi halkı, civar köylerin halkı ile bir araya getirilmiş ve top ateşi ile kâmilen öldürülmüşdür.

هيئت تحقيقيه طرفندن طاغلردن ، اورمانلردن طوپلانان مسلمانلردن برغروپ

نوره كيادە بو نامه نظاملى

اورخان غازى قضاسنه ملحق (يكى كوى) ، (جهان كوى) ، (طوتليجه) ، (رشاديه) قريه‌لرينك عاقبت فجيعه‌سى

كمليك ، اورخان غازى ويالوه حواليسنده يونان عسكرلريله مسلح روم اهالى طرفندن ايقاع ايديلن فجايعك تحقيقى ايچون حوالئ مذكوره‌يه عزيمت ايدن ، انكليز جنرالى (قره‌نقس) لك رياستى آلتنده‌كى مختلط هيئتك كوستر - ديكى لزوم اوزرينه هلال احمر دلالتيله درسعادته نقل ومهاجرين دائره‌سنجه داوود پاشا قيشله‌سنده اسكان ايديلن اسامیسى مضبوط مهاجرينك افادات ومشاهداتندن وباب عاليدن مورود ٧ حزيران سنه ٣٣٧ تاريخ و ٢٤١ نومرولى مضبطه‌دن :

يكى كوى قريه‌سى . — آغستوس ٣٣٦ ظرفنده اورخان غازى قضاسنى اشغال ايدن يونان عسكرلرى (يكى كوى) ده بولنان مسلمانلرى ، اورخان غازى‌يه نقل ايتمك بهانه‌سيله قريه خارجنه چيقاردقدنصكره خانه‌لرده بولنان اموال واشيايى غصب ايتمشدى .

اورخان غازى قصبه‌سى يونانليلر طرفندن نيسان ٣٣٧ ظرفنده احراق واهاليسى قتل واعحا ايدلديكى صره‌ده يكى كويه التجا ايدن اورخان

Heyet-i tahkikiye tarafından dağlardan, ormanlardan toplanan Müslümanlardan bir grup

Türkiye'de Yunan Mezalimi

Orhan Gazi kazasına mülhak Yeniköy, Cihanköy, Tutluca, Reşadiye karyelerinin akıbet-i feciası

Gemlik, Orhan Gazi ve Yalova havalisinde Yunan askerleriyle müsellah Rum ahali tarafından îkâ‘ edilen fecayiin tahkiki içün havali-i mezkûreye azimet eden, İngiliz generali Frankes'in riyaseti altındaki muhtelit heyetin gösterdiği lüzum üzerine Hilal-i Ahmer delaletiyle Dersaadet'e nakl ve muhacirin dairesince Davudpaşa Kışlası'nda iskan edilen esamisi mazbut muhacirinin ifadat ve müşahedatından ve Babıali'den mevrud 7 Haziran sene 337 tarih ve 241 numerolu mazbatadan:

Yeniköy karyesi - Ağustos 336 zarfında Orhan Gazi kazasını işgal eden Yunan askerleri Yeniköy'de bulunan Müslümanları, Orhan Gazi'ye nakletmek bahanesiyle karye haricine çıkardıkdan sonra hanelerde bulunan emval ve eşyayı gasb etmişdi.

Orhan Gazi kasabası Yunanlılar tarafından Nisan 337 zarfında ihrak ve ahalisi katl ve imha edildiği sırada Yeniköy'e iltica eden Orhan

غازیلی (دمیرجی احمد) ، مخدومی آلتی یاشنده (عزیز)، چاقیرلی حسن آغا) قیون کسر کبی کسلمك صورتیله و (بربرعلی)، چاقیرلیدن دیکر(علی) و (خلیل آغانك اوغلی) ده قورشونله قتل ایدلمشدر .

اورخان غازیدن کملیکه سوق ایدیلن بیکلرجه مسلمان عائلهلری ، کملیکه مواصلتدن برساعت اول ، (دکرمنلی بوغازی) موقعنده روم چتهلریله یونان عسکرلرینك تجاوزاتنه معروض قالهرق برچوق اشخاص قتل وکنج قادینلرك ناموسنه تجاوز، برچوق قیزلرك بکرلری ازاله ایدلمشدر .

پریشان برصورتده کملیکه مواصلت ایدن بوقافلهٔ مهاجرین آرهسنده کملیکده دوچار تجاوز اولهرق باشندن قصاطوره ایله وخیم برصورتده جرح وأولدی ظنیله ترك ایدیلن یکی کویلی (یعقوب اوغلی احمد چاوشك) فوطوغرافیسی مربوطدر .

قپاقلی قریهسنده یونانلیلر طرفندن یاقیلان خانهسندن قاچارکن توفنك دیجیکیله ووریلهرق اولوم حالنه کلن مراد زوجهسی اخنیار امینه

دوتلیجه . — نیسان سنه ۳۳۷ ظرفنده بوقریه دخی یونان عسکرلریله بونلرك شریك حرکاتی اولان رومللرك تجاوزاتنه هدف اولمش ، ارککلر ، قولاق وبورونلری کسلمك و کوزلری اویولمق صورتیله قتل وکنج قیزلرك بکرلری ازاله، قادینلرکده ناموسی پایمال ایدلدکدنصکره جملهسی

Kapaklı karyesinde Yunanlılar tarafından yakılan hanesinden kaçarken tüfenk dipçiğiyle vurularak ölüm hâline gelen Murad zevcesi ihtiyar Emine

Gazili Demirci Ahmed, mahdumu altı yaşında Aziz, Çakırlı Hasan Ağa koyun keser gibi kesilmek suretiyle ve Berber Ali, Çakırlı'dan diğer Ali ve Halil Ağa'nın oğlu da kurşunla katledilmişdir.

Orhan Gazi'den Gemlik'e sevk edilen binlerce Müslüman aileleri, Gemlik'e muvasalatdan bir saat evvel, Değirmenli Boğazı mevkiinde Rum çeteleriyle Yunan askerlerinin tecavüzatına maruz kalarak birçok eşhas katl ve genç kadınların namusuna tecavüz, birçok kızların bikrleri izale edilmişdir.

Perişan bir suretde Gemlik'e muvasalat eden bu kafile-i muhacirin arasında Gemlik'de düçar-ı tecavüz olarak başından kasatura ile vahim bir suretde cerh ve öldü zannıyla terk edilen Yeniköylü Yakub oğlu Ahmed çavuşun fotoğrafisi merbutdur.

Dutluca - Nisan sene 337 zarfında bu karye dahi Yunan askerleriyle bunların şerik-i harekâtı olan Rumların tecavüzatına hedef olmuş, erkekler, kulak ve burunları kesilmek ve gözleri oyulmak suretiyle katl ve genç kızların bikrleri izale, kadınların da namusu payimal edildikden sonra cümlesi

یونان عسکرلری طرفندن دوم قورشونیله جرح ایدیلن (قپاقلیدن) محمد قیزی امینه

قورشون وسونکولرله اتلاف ایدلمشدر .
مسلمان جسدلری سوقاقلرده چورومشدر . قریه احراق واموال واشیا نهب ویغما ایدلمشدر .
رشادیه . — (۱۲۵۰) نفوسدن عبارت بولنان بوقریه اهالیسی جوار قراده ایقاع ایدیلن فجایعدن توحشله اموال واشیاسنی ترکله فرار ایتدکلرندن کوی ، یغما وغارته معروض قالمش وبالاخره احراق ایدلمشدر .
یونانلیلرك ألنه کچن مکتب معلمی (ضیا افندی) وقریه شیخنك دامادی (حافظ مصطفی افندی)، وجودلری پارچه پارچه ایدلمك صورتیله قتل ایدلمشلردر .
جهان کوی . — کچن نیسان سنه ۳۳۷ ظرفنده یونان عسکرلری طرفندن باصیله رق اموال واشیاسی یغما ایدلدکدن صکره قتل عامه معروض اولان وکنج قادینلریله قیزلرینه تعرض ایدیلن جهان کویندن، وجودلری پارچه پارچه ایدلمك صورتیله قتل اولنان بیچاره لردن اسملری تحقیق ایدیلنلردن : ۱ ایوب چاوش ۲ برادری یوسف ۳ امراه کریمه سی ۱۵ یاشنده خیریه ٤ ایوب چاوش اوغلی محمد ٥ کلینی ٦ زوجه سی سعدیه ۷ ابراهیم آغا مخدومی نجیب ۸ زوجه سی حمیده ۹ کلینی ولیه ۱۰ علی قواص ۱۱ مصطفی اوغلی حسین ۱۲ رجب وکریمه سی ماجده ۱۳ ابراهیم آغانك همشیره سی بحریه .

Yunan askerleri tarafından domdom kurşunuyla cerh edilen Kapaklı'dan **Mehmed kızı Emine**

kurşun ve süngülerle itlaf edilmişdir.

Müslüman cesedleri sokaklarda çürümüşdür. Karye ihrak ve emval ve eşya nehb ü yağma edilmişdir.

Reşadiye - 1250 nüfusdan ibaret bulunan bu karye ahalisi civar kurada îkâ‘ edilen fecayiden tevahhüşle emval ve eşyasını terkle firar etdiklerinden köy, yağma ve garete maruz kalmış ve bilahire ihrak edilmişdir.

Yunanlıların eline geçen mekteb muallimi Ziya Efendi ve karye şeyhinin damadı Hafız Mustafa Efendi, vücudları parça parça edilmek suretiyle katl edilmişlerdir.

Cihanköy - Geçen Nisan sene 337 zarfında Yunan askerleri tarafından basılarak emval ve eşyası yağma edildikden sonra katliama maruz olan ve genç kadınlarıyla kızlarına taarruz edilen Cihanköyü'nden, vücudları parça parça edilmek suretiyle katlolunan biçarelerden isimleri tahkik edilenlerden:

1- Eyüb Çavuş, 2- Biraderi Yusuf, 3- Emrullah kerimesi 15 yaşında Hayriye, 4- Eyüb Çavuş oğlu Mehmed, 5- Gelini, 6- Zevcesi Sa‘diye, 7- İbrahim Ağa mahdumu Necib, 8- Zevcesi Hamide, 9- Gelini Veliye, 10- Ali Kavas, 11- Mustafa oğlu Hüseyin, 12- Receb ve kerimesi Macide, 13- İbrahim Ağa'nın hemşiresi Bahriye.

مطبعه تأسیسی آرزوسنده بولنانلر اوقوسون

۷۰ سانتیم عرض و ۹۵ سانتیم طولنده کاغد قطع ایدن آز مستعمل ایکی یچاقلی مکمل ومتین مجلد یچاغی ۵۰۰ لیرا

سکز قاصه درونده برغزته‌لك آز مستعمل ۱۲ پونطو حروفات قیه‌سی ۸۰ غروشه .

برقاصه درونده ۲۸ قیه‌لق ۱۸ پونطو رقعه قیه‌سی ۱۵۰

برقاصه درونده ۲۵ قیه‌لق ۲٤ پونطو حروف قیه‌سی ۱۲۰

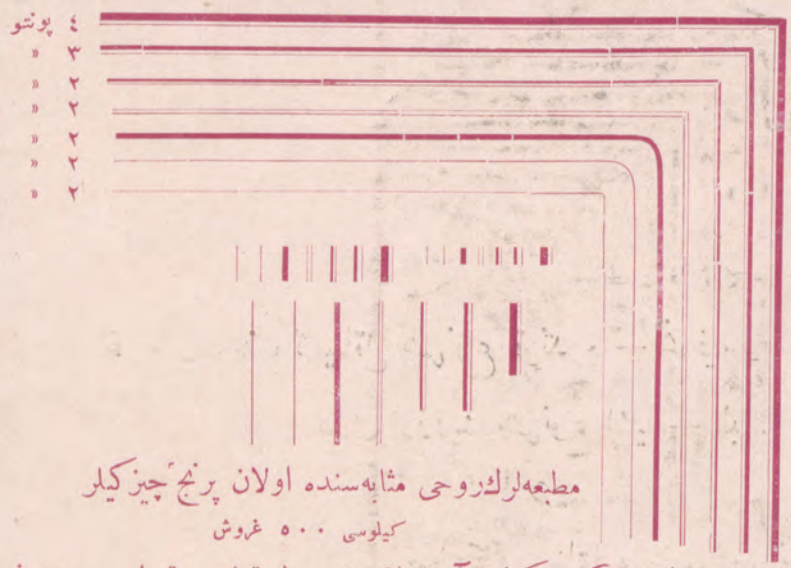

مطبعه‌لرك روحی مثابه‌سنده اولان پرنج چیزکیلر

کیلوسی ۵۰۰ غروش

انترلین قطعنه وجدول ترتیبی ایچون ایسته‌نیلن شکلده قورشون وپرنج چیزکیلره کونیه آچمق ایچون بویوك قطعه‌ده قوپار ۳۰۰۰ غروش

۲٦ × ۸۰ ابعادنده ۹۵ سانتیم یوکسکلکنده دمیر آیاقلی پرووا دستکاهی ۲۰۰۰ غروشه

حروفات قاصه‌لری بهری ۸۰۰ غروش

طالب اولان ذوات [تسهیل طباعت] اداره‌سنه مراجعت بیورسون .

[آناطولی هدیه‌سنك] برنجی وایکنجی نسخه‌لرینك موجودی پك آز قالدیغندن قولکسیون یاپمق آرزو ایدن ذواتك برآن اول اداره‌مزه مراجعت بیورملری .

[تسهیل طباعت — رسملی آناطولی هدیه‌سی] اداره‌سنك احمد احسان وشرکاسی مطبعه‌سیله هیچ بر علاقه ومناسبتی یوقدر .

Matbaa tesisi arzusunda bulunanlar okusun

70 santim arz ve 95 santim tûlunda kâğıd kat' eden az müstamel iki bıçaklı mükemmel ve metin mücellid bıçağı 500 lira

Sekiz kasa derununda bir gazetelik az müstamel 12 punto hurufat kıyyesi 80 kuruşa

Bir kasa derununda 28 kıyyelik 18 punto ruk'a kıyyesi 150

Bir kasa derununda 25 kıyyelik 24 punto huruf kıyyesi 120

Anterlin kat'ına ve cedvel tertibi içün istenilen şekilde kurşun ve pirinç çizgilere künye açmak içün büyük kıt'ada kopar 3000 kuruş

26x80 ebadında 95 santim yüksekliğinde demir ayaklı prova destgâhı 2000 kuruşa

Hurufat kasaları beheri 800 kuruş

Talib olan zevat Teshil-i Tabâat idaresine müracaat buyursun.

Anadolu Hediyesi birinci ve ikinci nüshalarının mevcudu pek az kaldığından koleksiyon yapmak arzu eden zevatın bir an evvel idaremize müracaat buyurmaları.

Teshil-i Tabâat-Resimli Anadolu Hediyesi idaresinin Ahmed İhsan ve şürekâsı matbaasıyla hiçbir alaka ve münasebeti yokdur.

Şekil: Matbaaların ruhu mesabesinde olan pirinç çizgiler

Kilosu 500 kuruş

معلول عازیلره معاونت بازاری

استانبول باغچه قپو تلفونه : ٤٠

صاغلام وظریف تأمیناتلی هرنوع قوندره — تحافیه و مانیفاطوره — تووالت وسیاحت مالزمه‌سی — دری اوزرینه هرنوع اشیا — البسه‌لك قماشلر وارکلك ترزیسی

خانملره مخصوص ترزیخانه

موده صالونی سابق مقاصداری وایشجی خانملری طرفندن اداره ایدلمکدەدر . اینجه برذوق وبیوك براهتمام ایله هرنوع فانته‌زی روب ، قوستوم تایيور ، مانتولر

اعمال ایدیلیر

بو مؤسسه‌نك بتون ممتعی منحصراً حربده سقط قالان ضابطان وعسا کره عائددر .

Malul Gazilere Muavenet Pazarı

İstanbul Bağçekapı telefon: 40
Sağlam ve zarif teminatlı her nev kundura - tuhafiye ve manifatura - tuvalet ve seyahat malzemesi
deri üzerine her nev eşya - elbiselik kumaşlar ve erkek terzisi

Hanımlara mahsus terzihane

Moda salonu sabık makasıdarı ve işçi hanımları tarafından idare edilmekdedir. İnce bir zevk ve büyük bir ihtimam ile her nev fantezi rob, kostüm tayyör, mantolar
imal edilir.

Bu müessesenin bütün temettü'ü münhasıran harbde sakat kalan zabitan ve asakire aiddir.

نومرو : ٦

آناطولی هدیه سی

Souvenir d'Anatolie

طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره‌سی
١٣٣٨

درسعادت — مطبعهٔ احمداحسان وشرکاسی

فیاتی ٢٠ غروش

Numero: 6

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Medine Müdafii Fahreddin Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1338/1922

Dersaadet - Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı

Fiyatı 20 kuruş

شرق مسئلهسنی مذاکره ایتمك اوزره پارسده اجتماع ایدهجك قونفرانس مناسبتیله متفق دولتلر رجال وحکوماتیله مذاکره واولنلری تورکیهنك مقدس ملی دعواسی وصلح شرطلری حقنده تنویر مقصدیله ائتلاف دولتلری پایتختلرینه اعزام اولونان هیئت خارجیه وکیلی یوسف کمال بکك ریاستی آلتنده ایدی . بو هیئته مذارالیهدن باشقه حقوق مشاوری منیر، خارجیه وکالتی امور سیاسیه مدیری حکمت ، مالیه وکالتی مشاوری فؤاد بکلرله فن مشاوری اولارق سابق طربزون مبعوثی ونافعه مستشاری مختار بك بولونیوردی . بوهیئته استانبولدن ده بانق عثمانی مجلس اداره اعضاسی وهلال احمر رئیس ثانیسی حامدبك اشتراك ایتدی .

خارجیه وکیلی یوسف کمال بك دعوای ملی‌یی مدافعه ایچون جانسپارانه غیرت ایدهنلر آراسنده بنام برشخصیتدر. ایلك مجلس مبعوثانده اعضا اولان مشارالیه استعفا ایدهرك اوزون مدت فرانسهده هم تورك طلبهسی مفتشلکنی درعهده ، هم ده بوفرصتدن بالاستفاده معلومات حقوقیه وسیاسیهسنی اورا محافل عرفانندهده توسیع وتقویه ایتمشدر. مؤخراً عدلیه مستشارلغنده بولوندی. ملی حکومتك تشکلندن صوکره موسقوایه کیدهن هیئتك رئیسی ایدی وروسلرله عقد معاهده ایلدی .

هیئت سکز شباطده آنقرهدن حرکت ایتدی ، اوتوموبیل ایله آطه پازارینه کلدی ، اورادن ایزمیته وحیدر پاشادن کوندریلن خصوصی ترهنله استانبوله کلدی . ملی حقلرمزی مدافعه ایچین کیدهن بوهیئته کذرکاهنده هر قصبه وکویك خلق متهیج براستقبال یاپدیغی کبی یك آواز اولارق بوتون تورك ملتی « میثاق ملی » نك کمال اصرار ایله مدافعهسنی ایستهدی . هرتورکك قلبی دشمن قارشیسنده جنك ایدهن عسکر صفلرندهکی انحلال قبول ایتمز متانت ورصانتی حائز برقلعه اولدیغنی کوسترهن بو حال شبههسز هیئتك عزم وقوتنی تأیید وتزیید ایدهن برعاملدر .

هیئت شباطك اون بشنجی چهارشنبه کونی ساعت درتده حیدر پاشایه واصل اولدی و استانبولك مؤسساتی تمثیل ایدهن هیئتله ومنور و متفکر خلق طرفندن استقبال ایدلدی .

یوسف کمال بکك استانبولدهقالدیغی اوزدرت کون بش ساعتی احضاریه دوری عد اولونابیلیر. بوراده

بویوك ملت مجلسی خارجیه وکیلی یوسف کمال بك افندی
YOUSSOUF KÉMAL Bey, Ministre des affaires du Gouvernement d'Angora.

Büyük Millet Meclisi hariciye vekili **Yusuf Kemal Beyefendi**

Şark meselesini müzakere etmek üzere Paris'de içtima edecek konferans münasebetiyle müttefik devletler rical ve hükümatıyla müzakere ve onları Türkiye'nin mukaddes millî davası ve sulh şartları hakkında tenvir maksadıyla itilaf devletleri payitahtlarına izam olunan heyet-i hariciye vekili Yusuf Kemal Bey'in riyaseti altında idi. Bu heyete müşarünileyhden başka hukuk müşaviri Münir, hariciye vekâleti umur-ı siyasiye müdürü Hikmet, maliye vekâleti müşaviri Fuad Beylerle fen müşaviri olarak sabık Trabzon mebusu ve nafia müsteşarı Muhtar Bey bulunuyordu. Bu heyete İstanbul'dan da Bank-ı Osmani Meclis idare azası ve Hilal-i Ahmer reis-i sanisi Hâmid Bey iştirak etdi.

Hariciye vekili Yusuf Kemal Bey dava-yı millî bîmüdafaa içün cansiperane gayret edenler arasında benam bir şahsiyetdir. İlk Meclis-i Mebusanda aza olan müşarünileyh istifa ederek uzun müddet Fransa'da hem Türk talebesi müfettişliğini deruhde, hem de bu fırsatdan bilistifade malumat-ı hukukiye ve siyasiyesini ora mehafil-i irfanında tevsi ve takviye etmişdir. Muahharan adliye müsteşarlığında da bulundu. Millî hükûmetin teşekkülünden sonra Moskova'ya giden heyetin reisi idi ve Ruslarla akd-i muahede eyledi.

Heyet sekiz Şubat'da Ankara'dan hareket etdi. Otomobil ile Adapazarı'na geldi, oradan İzmit'e ve Haydarpaşa'dan gönderilen hususi treniyle İstanbul'a geldi. Millî haklarımızı müdafaa için giden bu heyete güzergâhında her kasaba ve köyün halkı müteheyyiç bir istikbal yapdığı gibi yek-âvâz olarak bütün Türk milleti "Misak-ı Millî"nin kemal-i ısrar ile müdafaasını istedi. Her Türk'ün kalbi düşman karşısında cenk eden asker saflarındaki inhilal kabul etmez metanet ve resaneti haiz bir kale olduğunu gösteren bu hâl şübhesiz heyetin azm ü kuvvetini teyid ve tezyid eden bir amildir.

Heyet Şubat'ın on beşinci Çeharşenbe günü saat dörtde Haydarpaşa'ya vasıl oldu ve İstanbul'un müessesatını temsil eden heyetle ve münevver ve mütefekkir halkı tarafından istikbal edildi.

محافل سیاسیه ایله تماس ایتدی . جمعیتلر ورجال مهمه ایله تماس ایتدی. آناطولینك افکار و نیاتی حقنده رلی واجنبی مطبوعاتنی تنویر ایتدی .

شباطك اون‌طقوزنجی صباحلین دارالفنونی زیارت‌ایتدی. یکرمنجی پازارارتەسی کونی مطبوعات جمعیتی طرفندن جمعیت بناسنده شرفنه بر ضیافت ویرلدی. ۲۳ شباط کونی هلال احمرك مرکز عمومی اجتماعنده حاضر بولوندی .

یوسف کمال بك شرفنه مطبوعات جمعیتی طرفندن ویریلن ضیافتده مذکور جمعیت نامنه رئیس نجم‌الدین صادق بکك ایراد ایتدیکی نقطه‌ی مشارالیه طرفندن دربیش ایدیلن جوابی درج ایدییورز .

ملی تورك دعواسنده استانبولك و آناطولینك فکراً ، حساً وحدتی اك ایی ارائه ایدن بو ایکی وثیقه‌نك تاریخی برقیمتی واردر .

یوسف کمال بك هیئتی مارتك برنجی کونی پاکه قومپانیه‌سنك آولا واپوریله حرکت ایتدی . وپارلاق بر صورتده تشییع اولوندی . واپورك غراندی دیره‌کنده تموج ایدن بایراغه انصباب ایدن نظرلرده درین بر ممنونیت واردی . وبویله‌جه واپور ریختمدن آیریلوب سرای برونی دونرکن اونی بوتون برملتك امیدی تشییع ایدییوردی .

نجم‌الدین صادق بکك نطقی

خارجیه وکیلی بك افندی !

استانبول مطبوعاتی سزه بیان خرش آمدی ایدرکن، آناطولینك علوی مجاهده‌سنی تمجید ایتمش اولویور. چونکه ، مجاهدهٔ ملیه‌نك اوچنجی سنه‌سنده بویوك ملت مجلسنك خارجیه وکیلی ایله استانبولك ملیتپرور غزته‌جیلری آراسنده‌کی بواجتماع برمعنایی حائزدر. بواوچ سنه ایچنده ازمیرك کوروندیکی سقاریا قیبلرینه قادار بیکارجه تورك مجاهدیك قانی دوکولدی . اوکون حقسزلغه قارشی قیام ایدنلر ، تورك ملتنك مبشر حماسی اولان برقچ منفرد قهرماندی. بوکون عینی مقصد ایچون دوکولن متظم بر اردو مز وینه بومجاهده‌دن دوغان ملی برحکومتمزوار. شیمدی‌یه قادار نه فاراندقسه، بوندن صوکره نه قازانه‌جق

یوسف کمال بك افندینك سیاحت البسه‌سیله

YOUSSOUF KÉMAL Bey, en tenue de voyage.

Yusuf Kemal Beyefendi seyahat elbisesiyle

Yusuf Kemal Bey'in İstanbul'da kaldığı on dört gün beş saati ihzariye devri ad olunabilir. Burada mehafil-i siyasiye ile temas etdi. Cemiyetler ve rical-i mühimme ile temas etdi. Anadolu'nun efkâr ve niyatı hakkında yerli ve ecnebi matbuatını tenvir etdi.

Şubatın on dokuzuncu sabahleyin Darülfünunu ziyaret etdi. Yirminci Pazarertesi günü matbuat cemiyeti tarafından cemiyet binasında şerefine bir ziyafet verildi. 23 Şubat günü Hilal-i Ahmer'in merkez-i umumi içtimaında hazır bulundu.

Yusuf Kemal Bey şerefine matbuat cemiyeti tarafından verilen ziyafetde mezkûr cemiyet namına reis Necmeddin Sadık Bey'in irad etdiği nutukla müşarünileyh tarafından derpiş edilen cevabı derc ediyoruz.

Millî Türk davasında İstanbul'un ve Anadolu'nun fikren, hissen ve hiddetini en iyi irae eden bu iki vesikanın tarihî bir kıymeti vardır.

Yusuf Kemal Bey heyeti Mart'ın birinci günü Pake kumpanyasının Avla vapuruyla hareket etdi. Ve parlak bir suretde teşyi olundu. Vapurun granda direğinde temevvüc eden bayrağa ensab eden nazarlarda derin bir memnuniyet vardı. Ve böylece vapur rıhtımdan ayrılub Sarayburnu'nu dönerken onu bütün bir milletin ümidi teşyi ediyordu.

Necmeddin Sadık Bey'in Nutku

Hariciye vekili beyefendi!

İstanbul matbuatı size beyan-ı hoşamedi ederken, Anadolu'nun ulvi mücahedesini tes'id etmiş oluyor. Çünki, mücahede-i milliyenin üçüncü senesinde Büyük Millet Meclisinin hariciye vekili ile İstanbul'un milletperver gazetecileri arasındaki bu içtima bir manayı haizdir. Bu üç sene içinde İzmir'in göründüğü Sakarya kıyılarına kadar binlerce Türk mücahidinin kanı döküldü. O gün haksızlığa karşı kıyam edenler, Türk milletinin mübeşşir hamaseti olan birkaç münferid kahramandı. Bugünü aynı maksad içün döğüşen muntazam bir ordumuz ve yine bu mücahededen doğan millî bir hükûmetimiz var. Şimdiye kadar ne kazandıksa, bundan sonra ne kazanacak

يوسف كمال بك آطه پازارنده خلق اورتهسنده

Youssouf Kémal Bey à Ada-Bazar au milieu du Peuple

ايسهك بونلرك هپسى آناطوليدهكى بوتورك معجزهسنك اثريدر وبز بورادهبوكون ، جمعيتمزه شرف بخش اولان بواجتماعىده بومعجزهيه مديونز .

آناطولى غائب ايتديكمز حريت ايچون فانى دوكهرك تورك ملتنك مقدساتنى مدافعهده فدا كارلغنك درجهسنى كوستردىكى كونلرده استانبول، آنجق كوز ياشى دوكهبيلدى. آناطولى بواستقلال وحريت مجادلهسندهتورك ملتنك عزم وشجاعتنى الهى برقدرتله جهانه اثبات ايتدى. استانبول بوقدسى مجاهدهدن جدا قالدى . فقط اردومزك ظفرى ايچون بويوك جامعلرنده سجدهٔ رحمانه قاپانان يوز بيكرجه اهاليسى ،

بيكرجه مهاجرى ملى هيجانك معكسى وشروع حقلرمزك مدافعى اولان مطبوعاتيله بو بدبخت استانبولده حريت واستقلال مجاهدهسنك علوى وحزين برتمثالى اولان آناطولينك دوكولن فانى استانبولك بوكوز ياشلرى تورك ملتنك ، هردرلو موانعه رغماً وحدتنى اثبات ايدن يوكسك بردليل تشكيل ايدييور . بز ، بورادە ، بووحدتك سلرى ، بو حقك متواضع مدافعيز .

اوروپاده بونك ، بو اصيل هيجانك ترجمانى اولهجقسكز . و هپمز ، بورادە يازانلر ، آناطوليده چاليشانلر ، اوروپاده مقصد ملىيى مدافعه ايدنلر ، هپمز ، بو مساعينك حصول و امكانى بيله تورك اردوسنك معجزهسنه مديونز .

وكيل بك افندى ! بز ، بويوك ملت مجلسندن آلديغمز اعتماده استناداً اوروپا پايتختلرنده تورك حقنك ، تورك مطالبنك نه قادار مشروع اولديغنى اثباته كيديبورسكز . تورك ملتنك ، حريت ، حريت واستقلاله صاحب اولمادن ياشايهميهجغنى اثباته لزوم كورمك ، «حريت» و «استقلال» كلهلرينك هرآغزده بول بول دولاشديغى بو عصرده بويوك بر غرابت تشكيل ايدييور .

بز ، بونى اثباتده مشكلات چكميهجكسكز . چونكه آرقا كزده حريت و استقلاله لايق وبونلرى استحصاله مقتدر اولديغى معظم تاريخى و اوچ سنهلك افعالیله اثبات ايدن نجيب و قهرمان بر ملت وار. بوملتك عزم وارادهسنه كوره ميثاق ملىمزك تماميله استحصالنه چاليشيركن ، بزدن فدا كارلق ايستهيلره

Yusuf Kemal Bey Adapazarı'nda halk ortasında

isek bunların hepsi Anadolu'daki bu Türk mucizesinin eseridir ve biz burada bugün, cemiyetimize şeref bahş olan bu içtimada bu mucizeye medyunuz.

Anadolu gaib etdiğimiz hürriyet içün kanını dökerek Türk milletinin mukaddesatını müdafaada fedakârlığının derecesini gösterdiği günlerde İstanbul, ancak gözyaşı dökebildi. Anadolu bu istiklal ve hürriyet mücadelesinde Türk milletinin azm ü şecaatini ilahi bir kudretle cihana isbat etdi. İstanbul bu kudsi mücahededen cüda kaldı. Fakat ordumuzun zaferi içün büyük camilerinde secde-i rahmana kapanan yüzbinlerce ahalisi, binlerce muhaciri millî heyecanın makesi ve meşru haklarımızın müdafii olan matbuatıyla bu bedbaht İstanbul'da hürriyet ve istiklal mücahedesinin ulvi ve hazin bir timsali olan Anadolu'nun dökülen kanı İstanbul'un bu gözyaşları Türk milletinin, her dürlü mevania rağmen ve hiddetini isbat eden yüksek bir delil teşkil ediyor. Biz, burada, bu vahdetin sesleri, bu hakkın mütevazı müdafiiyiz.

Avrupa'da bunun, bu asil heyecanın tercümanı olacaksınız. Ve hepimiz, burada yazanlar, Anadolu'da çalışanlar, Avrupa'da maksad-ı millîyi müdafaa edenler, hepimiz, bu mesainin husul ve imkânını bile Türk ordusunun mucizesine medyunuz.

Vekil beyefendi! Siz, Büyük Millet Meclisinden aldığınız itimada istinaden Avrupa payitahtlarında Türk hakkının, Türk metalibinin ne kadar meşru olduğunu isbata gidiyorsunuz. Türk milletinin, hürriyet, hürriyet ve istiklale sahib olmadan yaşayamayacağını isbata lüzum görmek, "hürriyet" ve "istiklal" kelimelerinin her ağızda bol bol dolaşdığı bu asırda büyük bir garabet teşkil ediyor.

Siz, bunu isbatda müşkilat çekmeyeceksiniz. Çünki arkanızda hürriyet ve istiklale layık ve bunları istihsale muktedir olduğu muazzam tarihi ve üç senelik ef'aliyle isbat eden necib ve kahraman bir millet var. Bu milletin azim ve iradesine güvenerek Misak-ı Millî'mizin tamamıyla istihsaline çalışırken, sizden fedakârlık isteyenlere

يوسف كمال بك ايزميتده ايكن

YOUSSOUF KÉMAL Bey, à Ismid, entouré de la Mission Nationaliste.

صاغدن اعتباراً : ايزميت متصرفى سعدالدين بك ، مالیه مستشارى فؤاد بك ، بيكباشى توفيق بك ، بانق عثمانى هيئت اداره اعضاسندن حامد بك ، بويوك ملت مجلسى خارجيه وكيلى يوسف كمال بك ، حقوق مشاورى منير بك امور سياسيه مديرى حكمت بك

طلبلرى اولارق محافظه‌سنه عهدوپيمان ايتديكمز بووثيقه‌نك آلتنده اوزمانكى استانبول مبعوثلرينك‌ده امضاسى واردر . بناءً عليه او وثيقه محتوياتنك تحققى ايچون آناطولى قاطنى دوكركن آنقره حكومتى ايله برابر ممكن اولان درسكزكه : اوزرينه عهد و پيمان ايتديكى مقدساتنى محافظه ايچون قانى وحياتنى هيچ اسيركه‌مه‌ين تورك‌ملتى، حريت واستقلالنى تماميله تأمين ايتمه‌ين برصلح عقد ايدرسه آلتى دصراق تاريخنه وسقاريا صولرنى قيزيله بويايان بويوك اولولرينك خاطره‌سنه اهانت ايتمش اولور .

بو وظيفه‌كزده موفق اولمه‌كزى تمنى ايدركن ، وطن مدافعلرينك خاطره‌سنى حرمت وشكرانله ياد ايلرم .

يوسف كمال بكك نطقى

محترم بكلر !

صرف نفسنى مدافعه ايچون سلاحه صاريلان آناطولينك مجاهده‌سنى استانبول مطبوعات جمعيتى استانبولده بوصورتله تسعيد ايدركن، بن‌ده حاضر بولونه‌بيلديكمدن دولايى جناب حقه حمد و ثنا ايدييورم . بن بزلره چوق متشكرم . ملتك استقلالنى ، حريتنى استحصال ايچون جبهه‌لرده صوغوق قارلى طاغلرده بكلين قهرمانلر ، آنقره‌دهكى بويوك ملت مجلسى ، استانبول مطبوعات جمعيتك بويوك ملت مجلسى خارجيه وكيلنه قارشى سويله‌ديكى سوزلرى دويونجه ، امين اولكمز ، بنم قادار متحسس اوله‌جقلردر .

آناطولينك روحاً مختلف پرلرنده طوپلانان خلقك اظهار ايتدكارى آرزولرك، ايسته‌دكارى شيلرك خلاصه‌سندن باشقه بر شى اولمايان ميثاق ملى بيليرسكزكه شكل رسميتى استانبولده آلدى . ملتك طلبلرى ، اصغرى

Yusuf Kemal Bey İzmit'de iken

dersiniz ki: Üzerine ahd ü peyman etdiği mukaddesatını muhafaza içün kanını ve hayatını hiç esirgemeyen Türk milleti, hürriyet ve istiklalini tamamıyla temin etmeyen bir sulh akd ederse altı asırlık tarihine ve Sakarya sularını kızıla boyayan büyük ulularının hatırasına ihanet etmiş olur.

Bu vazifenizde muvaffak olmanızı temenni ederken, vatan müdafaalarının hatırasını hürmet ve şükranla yad eylerim.

Yusuf Kemal Bey'in Nutku

Muhterem beyler!

Sırf nefsini müdafaa içün silaha sarılan Anadolu'nun mücahedesini İstanbul matbuat cemiyeti İstanbul'da bu suretle tesʿid ederken, ben de hazır bulunabildiğimden dolayı Cenâb-ı Hakk'a hamd ü sena ediyorum. Ben sizlere çok müteşekkirim. Milletin istiklalini, hürriyetini istihsal içün cebhelerde soğuk karlı dağlarda bekleyen kahramanlar, Ankara'daki Büyük Millet Meclisi, İstanbul matbuat cemiyetinin Büyük Millet Meclisi hariciye vekiline karşı söylediği sözleri duyunca, emin olunuz, benim kadar mütehassıs olacaklardır.

Anadolu'nun ruhen muhtelif yerlerinde toplanan halkın ızhar etdikleri arzuların, istedikleri şeylerin hülasasından başka bir şey olmayan Misak-ı Millî bilirsiniz ki şekl-i resmisini İstanbul'da aldı. Milletin talebleri, asgari talebleri olarak muhafazasına ahd ü peyman etdiğimiz bu vesikanın altında o zamanki İstanbul mebuslarının da imzası vardır. Binaenaleyh o vesika muhteviyatının tahakkuku içün Anadolu kanını dökerken Ankara hükûmeti ile beraber mümkün olan

Sağdan itibaren: İzmit mutasarrıfı **Sadeddin Bey**, maliye müsteşarı **Fuad Bey**, binbaşı **Tevfik Bey**, Bank-ı Osmani heyet-i idare azasından **Hâmid Bey**, Büyük Millet Meclisi hariciye vekili **Yusuf Kemal Bey,** hukuk müşaviri **Münir Bey**, umur-ı siyasiye müdürü **Hikmet Bey**

هربولده استانبولك ده برابر كيتمه‌سی ضروری وطبیعیدر . نته‌كیم بویله اولدی. اونك ایچون بنجه استانبول یالكز كوز یاشی ایله دكل، دها باشقا صورتلرله‌ده بوكا اشتراك ایتمشدر . دعوامز ، آناطولی دعواسی دكل ، تورك ملتك دعواسیدر .

ملتك و بویوك ملت مجلسنك صلح یولنده حل ایتمك اوزره اولدیغی ویا حل اولونماجغنی امید ایلدیكی مسائل خارجیه نخبهٔ آمالمز اولان ملی حدودلر داخلنده استقلال تامنك تأمین محافظه‌سیدر . بالضروره ایچنده بولوندیغمز حال حربك دوامی ملتك پك مشروع و مقبول اولان حقلرینك تصدیق ایدلمه‌سندن منبعثدر. تورکیا بویوك ملت مجلسی صلح و مسالمتك عودتنی كمال جدیتله تمنی ایدر. یالكز بوصلح ومسالمت بهرحال بزه استقلال تام وحریت كتیر لیدر . بویوك ملت مجلسنك دعوامزی مدافعه‌ده بكا سویله‌دیكی سوزلره بكا امر ایتدیكی شیلره آنقره‌دن بورایه كلیركن دیه بیلیرم كه هركوی وهرشهرده خلق ، اوفاجق چوجقلره وارنجیه قادارلرنه ضمنه برچوق دیلرسویله‌دیلر. بونلرك هپسی «میثاق‌ملیدن آیریلمیكز ، میثاق‌ملیدن آیریلمیكز [*] » دییوردی . استانبول نامنه اولهرق حریتك استحصالنده فداكارلق توصیه ایدیلمسی ایسه نم قدرتمی آرتدیره‌جقدر . سزه تكرار عرض شكران ایده‌رم .

بك افندیلر ، دعوامز بردر . بر صلح عقد ایده‌جكسه‌ك البته و البته بیلیورسكزكه عثمانلی امپراطورلغنك عقد ایده‌جكی بر صلحدر. قارشیمزده كیلر بوامپراطورلغدن نلر فدا ایدلدیكنی بیلمه‌لیدرلر . اوچده ایكیسنی كه‌دندن

[*] میثاق ملی متنی دردنجی نومرولی نسخه‌مزده عیناً مندرجدر .

آیریلش كوردكدن صوكرا كندی اوجاق ویوردنده حر ومستقل یاشامق ایسترسه بوندن مشروع برحقمی اولور .

امید ایدرمكه جهان مدنیت بوجادله‌نك معاسنی آكلامشدر. وحقمزی تسلیم ایده‌جكدر . جناب حق امید ایدرمكه تورك ملتنی حقك عنایتیله مرادینه نائل ایده‌جكدر .

یوسف كمال بك مطبوعات جمعیتنده

Yusuf Kemal Bey Matbuat Cemiyetinde

her yolda İstanbul'un da beraber gitmesi zaruri ve tabiidir. Nitekim böyle oldu. Onun içün bence İstanbul yalnız gözyaşı ile değil, daha başka suretlerle de buna iştirak etmişdir. Davamız, Anadolu davası değil, Türk milletinin davasıdır.

Milletin ve Büyük Millet Meclisinin sulh yolunda hal etmek üzere olduğu veya hal olunacağını ümid eylediği mesail-i hariciye nuhbe-i âmâlimiz olan millî hududlar dâhilinde istiklal-i tammenin temin-i muhafazasıdır. Bizzarure içinde bulunduğumuz hâl-i harbin devamı milletin pek meşru ve makbul olan haklarının tasdik edilmemesinden münbaisdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi sulh ve müsalemetin avdetini kemal-i ciddiyetle temenni eder. Yalnız bu sulh ve müsalemet behemehal bize istiklal-i tam ve hürriyet getirmelidir. Büyük Millet Meclisinin davamızı müdafaada bana söylediği sözlere bana emr etdiği şeylere Ankara'dan buraya gelirken diyebilirim ki her köy ve her şehirde halk, ufacık çocuklara varıncaya kadar onlara zamimeten birçok şeyler söylediler. Bunların hepsi "Misak-ı Millî'den ayrılmayınız, Misak-ı Millî'den ayrılmayınız" diyordu.* İstanbul namına olarak hürriyetin istihsalinde fedakârlık tavsiye edilmesi ise benim kudretimi artdıracakdır. Size tekrar arz-ı şükran ederim.

Beyefendiler, davamız birdir. Bir sulh akd edeceksek elbette ve elbette biliyorsunuz ki Osmanlı İmparatorluğu'nun akd edeceği bir sulhdur. Karşımızdakiler bu imparatorlukdan neler feda edildiğini bilmelidirler. Üçde ikisini kendinden ayrılmış gördükden sonra kendi ocak ve yurdunda hür ve müstakil yaşamak isterse bundan meşru bir hak mı olur.

Ümid ederim ki cihan-ı medeniyet bu mücadelenin manasını anlamışdır. Ve hakkımızı teslim edecekdir. Cenâb-ı Hak ümid ederim ki Türk milletini hakkın inayetiyle muradına nail edecekdir.

*Misak-ı Millî dördüncü numerolu nüshamızda aynen mündericdir.

ملی غایه‌مزده ایکیلك یوقدر

توفیق پاشا حضرتلری آناطولیده‌کی فداکارلقلری سکته اوغرادیغی بر حرکتك محلکتنی سوءظنه هیچ بر فردده صادر اولامایه جغنی سویلیور

یوسف کمال بك هیئتنك اوروپایه عزیمتی متعاقب عزت پاشانك‌ده پارس و لوندره‌یه متوجهاً حرکتی ملی غایه‌مزده بر ایکیلك موجود یتی احتمالی اورته‌یه آتمشدی. صدراعظم توفیق پاشا حضرتلری (وقت) غزته‌سنه وقوع بولان بیاناتی ایله بو شایعاتی صورت قطعیه‌ده رد و جرح ایتمشدر . توفیق پاشاحضرتلری صلح حقنده‌کی ملی غایه‌لرمز و آناطولیده‌کی مجاهده حقنده‌شو بیاناتده بولونمشدر :

— برملتك غایه و املاری احتیاجلرندن و تجربه‌لرندن دوغار. ملتمز پك آجی تجربه‌لرکچیرمش واحتیاجلرینك نه اولدیغنی بو تجربه‌لر سایه‌سنده ایجه اوکرنمشدر. کچدیکمز بو تجربه‌لر نتیجه‌سنده بز اولا موجودیت واستقلال حقمزك تام معناسیله طانماسنی ایسته‌یورز . بوکونه قدر بز حقمزده تطبیق ایدیلن استثنائی معامله‌نك انکشافزه حائل اولدیغنه وباشقه‌لرینه‌ده محدود وظاهری منفعتلره مقابل پك مهم مضرات ومشکلاتی موجب اولدیغنه امینز . کرك حقوقی وکرك مالی و اقتصادی مسئله‌لرده مساوات پرنسیبنك بزم‌حقمزده‌ده صمیمی برصورتده تطبیقی شرق قرینده حقیقی بر صلحك تمامی قوراجق ، شرق مسئله‌سنی الك دوغرو و حقانیت کارانه بر صورتده اورته‌دن قالدیرمش اولاجقدر .

اراضی مسئله‌سنده ملتمز پك بویوك فداکارلقلر ایتمشدر . طوپراقلرمزك اوچده ایکیسندن

صدراعظم توفیق پاشا حضرتلری
Son Altesse TEVFIK Pacha, Grand Vézir.

Millî Gayemizde İkilik Yokdur

Tevfik Paşa hazretleri Anadolu'daki fedakârlıkları sekteye uğratacak bir hareketin memleketini seven hiçbir ferdden sadır olamayacağını söylüyor.

Yusuf Kemal Bey heyetinin Avrupa'ya azimetini müteakib İzzet Paşa'nın da Paris ve Londra'ya müteveccihen hareketi millî gayemizde bir ikilik mevcudiyeti ihtimalini ortaya atmışdı. Sadrazam Tevfik Paşa hazretleri (Vakit) gazetesine vuku bulan beyanatı ile bu şayiatı suret-i kat'iyyede red ve cerh etmişdir. Tevfik Paşa hazretleri sulh hakkındaki millî gayelerimiz ve Anadolu'daki mücahede hakkında şu beyanatda bulunmuşdur:

- Bir milletin gaye ve emelleri ihtiyaclarından ve tecrübelerinden doğar. Milletimiz pek acı tecrübeler geçirmiş ve ihtiyaclarının ne olduğunu bu tecrübeler sayesinde iyice öğrenmişdir. Geçirdiğimiz bu tecrübeler neticesinde biz evvela mevcudiyet ve istiklal hakkımızın tam manasıyla tanınmasını istiyoruz. Bugüne kadar biz hakkımızda tatbik edilen istisnai muamelenin inkişafatımıza hail olduğuna ve başkalarına da mahdud ve zahiri menfaatlere mukabil pek mühim mazarrat ve müşkilatı muceb olduğuna eminiz. Gerek hukuki ve gerek mali ve iktisadi meselelerde müsavat prensibinin bizim hakkımızda da samimi bir suretde tatbik şark kurbunda hakiki bir sulhun temelini kuracak, şark meselesini en doğru ve hakkaniyetkârane bir suretde ortadan kaldırmış olacakdır.

Arazi meselesinde milletimiz pek büyük fedakârlıklar etmişdir. Topraklarımızın üçde ikisinden

Sadrazam Tevfik Paşa hazretleri

دها فضله بر قسمنی فدا ایدییورز . هیچ بر ملت بوقدر آغیر بر بدل اودەمەمش وبویله آغیر بر بدل اودەمەیه بو درجەده اعتدال دمله تحمل ایتمەمشدر . بوکا مقابل طلب ایتدیکمز شیء ملیت پرەنسیبنك عیناً حقمزده تطبیقندن عبارتدر . تاریخی ، عرقی اقتصادی و سیاسی نقطهٔ نظرلرندن بر کل تشکیل ایدن طوپراقلرده حاکیتمزك هیچ بر صورتله تحدیدینه راضی اولامایز . اقلیتلرك حمایەسی حقنده معین عمومی اساسلر قورولمش و بونلر حرب عمومیدن صوکره عقد ایدیلن معاهدەلرك هپسنه علاوه ایدلمشدر . اقلیتلرك حمایەسی ایچون ایجاب ایدن تأمینات بو اساسلر ایچنده موجوددر . ملتمز بونلره بویوك برصمیمیتله رعایت ایتمکه حاضردر . فقط مجاور مملکتلرده قالان مسلمانلرك مقدراتی حقنده عینی تأمینات وعینی حسن نیت کوسترمایدر . بز شرق قریده یالکز کاغد اوزرنده بر صلح دکل ، صمیمی وحقیقی بر صلح ایسته یورز . بو سببله سوء تفهم واختلاف سائقلری تمامیله اورتەدن قالدیرلملی وهرجهتله واضح وآهنکدار بروضعیت حدوثنه الیرلکیله چالیشملیدر .

ملی غایەمزده برایکیلك بولونماسی قطعیاً خاطره کلەمز . موجودیت ، استقلال ، حقوق واراضی خصوصلرنده ایسته نیلن شیلر اولجەده سویلدیکم کبی ملتك تجربەلرندن وفعلاً محسوس احتیاجلرندن دوغمش امل وغایەلردر . بونلر بربازارلق اساسی اولەرق ایلری سورولمش دکلدر . بالعکس بوتون جهان مدنیتجه قبول واعلان ایدیلن عمومی پرنسیپلر دائرەسنده بزم حصەمزه دوشن اصغری مقدار ودرجەیی تشکیل ایدر . بناءً علیه بونك خارجنده برصورت تسویه تکلیفی مستبعد اولدیغی کبی برملتك مختلف واسطەلرله اظهار ایتدیکی معقول غایەلرك خارجنه چیقمقده‌ده هیچ بر حکومت آدمی نفسنی معذور کورەمز .

متارکەدن صوکرا الك مقدس ومشروع حقوقنه تجاوز صورتیله حصوله کلن مؤسف وفجیع وضعیت اوزرینه بوملك بویوك مقداردە افرادی حق صریحلرینی سلاحله مدافعەیه مجبور اولمشلر وبو یوزدن پك الیم محرومیتلره قاتلانەرق الحق صورت فوق العادەده ابراز فداکاری ایلمشلردر .

[بوفداکارلقلری هرهانکی بر صورتله سکتەیه اوغرادەجق برحرکت مملکتنی سون هیچ برفردن صادر اولەمز . بالعکس هرکس بوتون قوتنی بوفداکارلقلری مثمر قیلمق اوغورنده صرف ایتمکی طبیعی کورور .]

عزت پاشا حضرتلرینك بوتون ملت ایچون مشترك اولان غایەلری مدافعه مقصدیله لوندرەیه کیتملری آیلردن بری برمخابره موضوعنی تشکیل ایدییوردی . بو مخابرەنك ختامیله مشارالیهك عزیمت مجبوریتك تحققی یوسف کمال بك هیئتنك اوروپایه برای عزیمت استانبوله ورودینك فرداسنه راست کلمش اولمسی صرف بر اثر تصادفدر . بوکرن لوندرەده مملکتمزه منسوب ایکی هیئت بولنمسی مملکتده غایه اعتباریله بر [ایکیلك] بولندیغنه قطعیاً دلالت ایدەمز : آنجق آوروپاده حقوق ملیەنك مدافعەسیله مشغول اولەجق برایکی ذات دها بولونماسنی انتاج ایدر . بوکا مماثل بروضعیت کچن سنه لوندرەده حادث اولمش ایدی . فقط انکار اولنەماز که اوزمان ایکی هیئت بولونمسی حقوقمزك مدافعەسنی اشکاله دکل ، ملی وحدتی توثیق وتأییده خدمت ایتمشدر . برسنه اولکی وضعیتك بوکون دکیشمش عد اولونماسنه هیچ برسبب یوقدر .

daha fazla bir kısmını feda ediyoruz. Hiçbir millet bu kadar ağır bir bedel ödememiş ve böyle ağır bir bedel ödemeye bu derecede itidal-i demle tahammül etmemişdir. Buna mukabil taleb etdiğimiz şeyi milliyet prensibinin aynen hakkımızda tatbikinden ibaretdir. Tarihi, ırki iktisadi ve siyasi nokta-i nazarlarından bir kül teşkil eden topraklarda hakimiyetimizin hiçbir suretle tahdidine razı olamayız. Ekalliyetlerin himayesi hakkında muayyen umumi esaslar kurulmuş ve bunlar Harb-i Umumi'den sonra akd edilen muahedelerin hepsine ilave edilmişdir. Ekalliyetlerin himayesi içün icab eden teminat bu esaslar içinde mevcuddur. Milletimiz bunlara büyük bir samimiyetle riayet etmeye hazırdır. Fakat mücavir memleketlerde kalan Müslümanların mukadderatı hakkında aynı teminat ve aynı hüsn-i niyet gösterilmelidir. Biz şark-ı karibde yalnız kâğıd üzerinde bir sulh değil, samimi ve hakiki bir sulh istiyoruz. Bu sebeble su-i tefehhüm ve ihtilaf saikleri tamamıyla ortadan kaldırılmalı ve her cihetle vazıh ahenkdar bir vaziyet hudusuna elbirliğiyle çalışmalıdır.

Millî gayemizde bir ikilik bulunması kat'iyyen hatıra gelemez. Mevcudiyet, istiklal, hukuk ve arazi hususlarında istenilen şeyler evvelce de söylediğim gibi milletin tecrübelerinden ve fiilen mahsus ihtiyaclarından doğmuş emel ve gayelerdir. Bunlar bir pazarlık esası olarak ileri sürülmüş değildir. Bilakis bütün cihan-ı medeniyetce kabul ve ilan edilen umumi prensipler dairesinde bizim hissemize düşen asgari mikdar ve dereceyi teşkil eder. Binaenaleyh bütün haricinde bir suret tesviye teklifi müstebid olduğu gibi bir milletin muhtelif vasıtalarla ızhar etdiği makul gayelerin haricine çıkmakda da hiçbir hükûmet adamı nefsini mazur göremez.

Mütarekeden sonra en mukaddes ve meşru hukukuna tecavüz suretiyle husule gelen müessif ve feci vaziyet üzerine bu milletin büyük mikdarda efradı hakk-ı sarihlerini silahla müdafaaya mecbur olmuşlar ve bu yüzden pek elim mahrumiyetlere katlanarak elhak suret-i fevkaladede ibraz-ı fedakâri eylemişlerdir.

(Bu fedakârlıkları herhangi bir suretle sekteye uğratacak bir hareket memleketini seven hiçbir ferdden sadır olamaz. Bilakis herkes bütün kuvvetini bu fedakârlıkları müsmir kılmak uğrunda sarf etmeyi tabii görür.)

İzzet Paşa hazretlerinin bütün millet içün müşterek olan gayeleri müdafaa maksadıyla Londra'ya gitmeleri aylardan beri bir muhabere mevzuunu teşkil ediyordu. Bu muhaberenin hitamıyla müşarünileyhin azimet mecburiyetinin tahakkuku Yusuf Kemal Bey heyetinin Avrupa'ya bera-yı azimet İstanbul'a vürudunun ferdasına rast gelmiş olması sırf bir eser-i tesadüfdür. Bugün Londra'da memleketimize mensub iki heyet bulunması memleketde gaye itibariyle bir (ikilik) bulunduğuna kat'iyyen delalet edemez: Ancak Avrupa'da hukuk-ı milliyenin müdafaasıyla meşgul olacak bir iki zât daha bulunmasını intac eder. Buna mümasil bir vaziyet geçen sene Londra'da hâdis olmuş idi. Fakat inkâr olunamaz ki o zaman iki heyet bulunması hukukumuzun müdafaasını eşkale değil, millî vahdeti tevsik ve teyide hidmet etmişdir. Bir sene evvelki vaziyetin bugün değişmiş ad olunmasına hiçbir sebeb yokdur.

İzzet Paşa hazretlerinin refakatlerinde bulunan hariciye kalem-i mahsus müdürü **Haydar Bey**

Büyük İtilaf devletleri ricaliyle mülakat etmek üzere Avrupa'ya seyahat eden **İzzet Paşa** hazretleri

İzzet Paşa hazretlerinin refakatlerinde bulunan süferadan **Edhem Bey**

Dâhiliye vekili **Fethi Bey** Samsun'da
1- Dâhiliye vekili **Fethi Beyefendi**
2- Dâhiliye vekili **Fethi Bey** ve Samsun mutasarrıfı **Faik Bey**
3- Fethi Beyefendi'nin huzuruyla bir ziraat makinesinin tecrübesi yapılırken

حرب عمومی اثناسنده (مدینه) مدافعه‌سی ایله شهرت بولان فخرالدین پاشا عهده‌سنه تودیع اولونان وظیفه‌ده عزم ومتانتله انضمام ایدن حمیت دینیه‌سی سایه‌سنده تمایز ایتمش قوماندانلرمزدندر. فخرالدین پاشا مدینه‌نك محاصره‌سی اثناسنده بوتون مادی محرومیتلره رغماً معنویتی ذروه قدر احلال ایده‌جك فکرلره قاپیلمامش ایدی. حرب عمومی بیتدکدن صکره مدینه‌نك حالا محافظه ایدیلهبیلمه‌سی نه قدر محال ایدی. چونکه بر اوجی آوروپانك شمال دکزی کنارنده، دیکر اوجی ده آسیانك چوللری اورتاسنده بولونان بوعظیم حرب جبهه‌سنك بوتون اهمیتی یکدیکرینه اوقدر مربوط ایدی که بر اوجی بوزولونجه دیکر اوجنك ده متأثر اولماماسی قابل دکلدی. اونك ایچون مدینه‌ده نهایت دشمن النه دوشدی. فقط فخرالدین پاشا درعهده ایلدیکی وظیفه‌یی نهایته قدر ایفا ایتمش و باشلادیغی ایشده موفق اولمشدی. مدینه محاصره‌سی اثناسنده :- مرقدنبوی اوزریه یقلمادقجه بوراون چیقمایه‌جغم - دیه‌رك دین وصداقت حسلریله معندانه مقاومت کوستردن فخرالدین پاشانك ملی مجاهده اوغرنده‌ده عینی فداکارلغی ابراز ایده‌جکی شبهه‌سزدر.

۳۱۷ سنه‌سنده دوام ایتمکده اولان حربیه مکتبنك سواری صنفندن ارکان حربیه بیکباشیلغیله چیقمشدر. ۳۱۹ ده بیکباشیلغله دردنجی اردو حدود قومیسرلکنه، ۳۲۵ ده قائممقاملقله برنجی فرقه ارکان حربیه‌سنه، ۳۲۱ ده بالقان محاربه‌سی اثناسنده معمورة العزیز ردیف فرقه‌سی وبالاخره ۳۱ نجی فرقه قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر ۳۲۹ ده یدنجی فرقه، ۳۳۳ ده ۱۲ نجی قول اردو قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر. اوسنه‌دن صوکره رتبه‌سی میرلوالغه ترفیع ایدیلهرك حجاز قوۀ سفریه‌سی قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر. ۱۶ نیسان ۳۳۳ سنه‌سنده مدینۀ منوره محافظلغی وکالتی توجیه اولونمش، ۲۸ تموز ۳۳٤ ده فریقلکه ترفیع ایدلمشدر. نشانلرینی اکثریتله حرب عمومیده قهرمانقلریله قازانمشدی. مدینه محاصره‌سنك صوك کونی، عسکره قوماندادن فارغ اولدیغی زمان کندیسنی حرم شریفده، پیغمبرمزك یانندن آلدیلر وجزیره‌بند ایتدیلر!...

مدینه قهرمان محافظ سابقی وبویوك ملت مجلسی افغانستان ممثلی
فخری پاشا

S.E. FAHRI Pacha représentant de la G. A. N
auprès du Gouvernement Efghan

Medine kahraman muhafız-ı sabıkı ve Büyük Millet Meclisi Afganistan mümessili
Fahri Paşa

Harb-i Umumi esnasında Medine müdafaası ile şöhret bulan Fahreddin Paşa uhdesine tevdi olunan vazifede azim ve metanetine inzimam eden hamiyet-i diniyyesi sayesinde temayüz etmiş kumandanlarımızdandır. Fahreddin Paşa Medine'nin muhasarası esnasında bütün maddi mahrumiyetlere rağmen maneviyetini zerre kadar ihlal edecek fikirlere kapılmamış idi. Harb-i Umumi bitdikden sonra Medine'nin hâlâ muhafaza edilebilmesi ne kadar muhal idi. Çünki bir ucu Avrupa'nın şimal denizi kenarında, diğer ucu da Asya'nın çölleri ortasında bulunan bu azim harb cebhesinin bütün aksamı yekdiğerine, o kadar merbut idi ki bir ucu bozulunca diğer ucunun da mütessir olmaması kabil değildi onun için Medine de nihayet düşman eline düşdü. Fakat Fahreddin Paşa deruhde eylediği vazifeyi nihayetine kadar ifa etmiş ve başladığı işde muvaffak olmuşdu. Medine muhasarası esnasında: Merkad-ı Nebevi üzerime yıkılmadıkça buradan çıkmayacağım diyerek din ve sadakat hisleriyle muannidane mukavemet gösteren Fahreddin Paşa'nın millî mücahede uğrunda aynı fedakârlığı ibraz edeceği şübhesizdir.

317 senesinde devam etdiği Harbiye Mektebinin süvari sınıfından erkân-ı harbiye binbaşılığıyla çıkmışdır. 319'da binbaşılığıyla dördüncü ordu hudud komiserliğine, 325'de kaimmakamlıkla birinci fırka erkân-ı harbiyesine, 321'de Balkan Muharebesi esnasında Mamuratülaziz redif fırkası ve bilahire 31'inci fırka kumandanlığına tayin edilmişdir. 329'da yedinci fırka, 333'de 12'nci kolordu kumandanlığına tayin olunmuşdur. O seneden sonra rütbesi mirlivalığa terfi edilerek Hicaz kuvve-i seferiyesi kumandanlığına tayin olunmuşdur. 16 Nisan 333 senesinde Medine-i Münevvere muhafızlığı vekâleti tevcih olunmuş, 28 Temmuz 334'de ferikliğe terfi edilmişdir. Nişanlarını ekseriyetle Harb-i Umumi'de kahramanlıklarıyla kazanmışdı. Medine muhasarasının son günü, askere kumandan fariğ olduğu zaman kendisini Harem-i Şerif'de, peygamberimizin yanından aldılar ve cezirebend etdiler!..

صامسون وجوارنده ایقاع فجایع وشقاوت ایدن یونتوسجی روم اشقیالرینك تکیلنه و دائرهٔ اطاعته دعوت ایدن هیئت

١ — داخلیه وکالتی قلم مخصوص مدیری راشد بك .

٢ — عموم ژاندارمه قوماندانی میرالای غالب بك .

٣ — داخلیه وکیلی فتحی بك .

٤ — صامسون متصرفی فائق بك .

٥ — جایك مبعوثی سلیمان بك .

Ia Mission FETHI Bey
a Samsoun entcuré de le suite

Samsun ve civarında îkâ‘-ı fecayi ve şekavet eden Pontusçu Rum
eşkıyalarının tenkiline ve daire-i itaate davet eden heyet:

1- Dâhiliye vekaleti kalem-i mahsus müdürü **Raşid Bey**

2- Umum jandarma kumandanı miralay **Galib Bey**

3- Dâhiliye vekili **Fethi Bey**

4- Samsun mutasarrıfı **Faik Bey**

5- Canik mebusu **Süleyman Bey**

صامسون وجوارنده ایقاع فجایع و شقاوت ایدن پونتوسچی روم اشقیالرینك تنکیلنه و دائرهٔ اطاعته دعوت ایدن هیئت

١ — آغیر طوپجی یوزباشیسی صاری یرلی کامل بك

٢ — جانیك مبعوثی سلیمان بك

٣ — عموم ژاندارمه قوماندانی یاوری یوزباشی فرید بك

٤ — عموم ژاندارمه قوماندانی میرالای غالب بك

٥ — طوپجی یوزباشیسی جمال بك

٦ — داخلیه قلم مخصوص مدیری راشد بك

٧ — صامسونلی حافظ افندی

Les membres de la délégation Nationaliste
Chargée de l'Inspection.

Samsun ve civarında îkâ‘-ı fecayi ve şekavet eden Pontusçu Rum eşkıyalarının tenkiline ve daire-i itaate davet eden heyet:

1- Ağır topçu yüzbaşısı Sarıyerli **Kâmil Bey**

2- Canik mebusu **Süleyman Bey**

3- Umum jandarma kumandanı yaveri yüzbaşısı **Ferid Bey**

4- Umum jandarma kumandanı miralay **Galib Bey**

5- Topçu yüzbaşısı **Cemal Bey**

6- Dâhiliye kalem-i mahsus müdürü **Raşid Bey**

7- Samsunlu **Hafız Efendi**

اردومزك مشهور و معروف قوماندانلرندن بری‌ده هیچ شبهه یوقکه جواد پاشادر . همان بتون رجال عسکریه‌مزکبی ، مشارالیهك شهرتی‌ده حرب عمومی ایله برلکده باشلار . دولتمز عمومی حربه اشتراکنی اعلان ایتمدن اول جواد پاشا چناق قلعه موقع مستحکمی قوماندانی ایدی . انسال مستقبله‌مز ملی تاریخمزی شرفلندیرن ه مارت قهرمانلرینك مناقب شجاعتنی غرور افتخار ایله یاد ایلرکن ، بحرسفید بوغازینك عزمکار قوماندانی جواد پاشا ایله ارکان حربیه رئیسی صلاح الدین عادل بکی‌ده تجیل وتکریمدن خالی قالمایه‌جقدر .

جواد پاشا ، هرکونی ، نسل نجیبمزك بر باشقه حقیقت جوانمردانه‌سنه تجلیکاه اولان چناق قلعه محاربه‌لرینك صوك آیلرنده موقع مستحکم قوماندانلغندن آیرلمش، بشنجی اردونك سدالبحر طرفنی مدافعه ایدن جنوب غروبی قوماندانلغنه نقل مأموریت ایلمشدی . منفق اردولر چناق قلعه‌دن چکلدکدن صوکره جواد پاشا ، غالیچیاده حرب ایدن اون بشنجی قول اردونك قوماندانسنی درعهده ایلدی . بوقول اردو ، یلدیرم اردولری تشکیلاتنه ادخال ایدیلدرك یکیدن ترکیه‌یه نقل اولوندقدن صوکره جواد پاشا سن وقدمنه مبنی یدنجی یلدیرم اردوسنك کنج وپك مقتدر قوماندانلنك ، مصطفی کمال پاشانك امری آلتنه کیرمك ایسته‌مدیکی ایچون آرزوسی باش قوماندانلق وکالتنجه اسعاف اولونمش ، تکرار کلیبولی شبه جزیره‌سنی محافظه‌یه مأمور اون دردنجی قول اردو قوماندانلغنه مأمور ایدلمشدر .

ابتدای حربدن بری جواد پاشایه یار اولان طالع ، مشارالیهك فلسطین جبهه‌سنده بولنان سکزنجی اردو قوماندانلغنه ارتقاسندن صوکره مشارالیهدن یوز چویرمش وفلسطین جبهه‌سنده ایلك وصوك اولهرق ویردیکی محاربه‌ده ، اردوسی برقاچ ساعت ایچنده بوزولمق صورتیله پاشانك نجم طالعی سونمشدی . متارکه‌یی متعاقب حربیه ناظری وارکان حربیه رئیسی اولان جواد پاشا مالطه‌یه نفی ایدلدی . الیوم ملی اردوده مهم بروظیفه درعهده ایدن جواد پاشایه یکی مأموریتنده‌ده ه مارت ظفرینه مشابه منعشع وشانلی بر مظفریت تمنی ایده‌رز .

دیاربکر وحوالیسی فوق‌العاده قوماندانی حربیه ناظر اسبق
جواد پاشا
S E. Djevad Pacha ex-ministre de la guerre et commandant de la Région de Diarbékir.

Diyarbekir ve havalisi fevkalade kumandanı harbiye nazır-ı esbakı **Cevad Paşa**

Ordumuzun meşhur ve maruf kumandanlarından biri de hiç şübhe yok ki Cevad Paşa'dır. Hemen bütün rical-i askeriyemiz gibi, müşarünileyhin şöhreti de Harb-i Umumi ile birlikde başlar. Devletimiz umumi harbe iştirakini ilan etmeden evvel Cevad Paşa Çanakkale mevki-i müstahkimi kumandanı idi. Ensal-i müstakbelemiz millî tarihimizi şereflendiren 5 Mart kahramanlarının menakıb-ı şecaatini gurur-ı iftihar ile yad eylerken Bahr-i Sefid Boğazı'nın azimkâr kumandanı Cevad Paşa ile erkân-ı harbiye reisi Selahaddin Adil Bey'i de tebcil ve tekrimden hâli kalmayacakdır.

Cevad Paşa, her günü, nesl-i necibimizin bir başka hakikat-i civanmerdanesine tecelligah olan Çanakkale muharebelerinin son aylarında mevki-i müstahkim kumandanlığından ayrılmış, beşinci ordunun Seddülbahir tarafını müdafaa eden cenub grubu kumandanlığına nakl-i memuriyet eylemişdi. Müttefik ordular Çanakkale'den çekildikden sonra Cevad Paşa, Galiçya'da harb eden on beşinci kolordunun kumandasını deruhde eyledi. Bu kolordu, Yıldırım orduları teşkilatına idhal edilerek yeniden Türkiye'ye nakl olundukdan sonra Cevad Paşa sinn ve kıdemine mebni yedinci yıldırım ordusunun genç ve pek muktedir kumandanının, Mustafa Kemal Paşa'nın emri altına girmek istemediği içün arzusu başkumandanlık vekaletince is'af olunmuş, tekrar Gelibolu şibh-i ceziresini muhafazaya memur on dördüncü kolordu kumandanlığına memur edilmişdir.

İbtida-yı harbden beri Cevad Paşa'ya olan tali, müşarünileyhin Filistin cebhesinde bulunan sekizinci ordu kumandanlığına irtikasından müşarünileyhden yüz çevirmiş ve Filistin cebhesinde ilk ve son olarak verdiği muharebede, ordusu birkaç saat içinde bozulmak suretiyle paşanın necm-i talii sönmüşdü. Mütarekeyi müteakib harbiye nazırı ve erkân-ı harbiye reisi olan Cevad Paşa Malta'ya nefyedildi. Elyevm millî orduda mühim bir vazife deruhde eden Cevad Paşa'ya yeni memuriyetinde de 5 Mart zaferine müşabih müşa'şa ve şanlı bir muzafferiyet temenni ederiz.

اطنه والیسی حمید بك

HAMID Bey, Gouverneur Général d'Adana

آطنه والیسی حمید بك

حمید بك آنقره بویوك ملت مجلسنجه مشكل وضعیتلرك اری دیه طانینمشدر . هر هانكی بر سببله مملكتك برطرفنده فوق العاده بروضعیت حاصل اولورسه او وضعیتی اداره یه مطلقا حمید بك كوندریلور . اطنه‌نك حال طبیعی‌به ایصال وظیفه‌سی‌ده حمیدبكه توجیه اولنمشدر .

حمید بك جـداً نافذ نظرلی ، سریع قرارلی بر اجراآت ادمی و وطن منفعتلرینی چوق ایی كورور وتقدیر ایدر بروطنپروردر .

كلیكیاده بلا استثنا عمـومه درین بر امنیت حسی ویرمش ، هر صنف اجنبیلرله هم اعتماده ، هم دوستلغه مستند صمیمی مناسبتلر تأسیس ایتمشدر .

Adana Valisi Hamid Bey

Hamid Bey Ankara Büyük Millet Meclisince müşkil vaziyetlerin eri diye tanınmışdır. Herhangi bir sebeble memleketin bir tarafında fevkalade bir vaziyet hasıl olursa o vaziyeti idareye mutlaka Hamid Bey gönderilir. Adana'nın hâl-i tabiiye isal-i vazifesi de Hamid Bey'e tevcih olunmuşdur.

Hamid Bey cidden nafiz nazarlı, seri kararlı bir icraat adamı ve vatan menfaatlerini çok iyi görür ve takdir eder bir vatanperverdir.

Kilikya'da bila istisna umuma derin bir emniyet hissi vermiş, her sınıf ecnebilerle hem itimada, hem dostluğa müstenid samimi münasebetler tesis etmişdir.

Adana valisi **Hamid Bey**

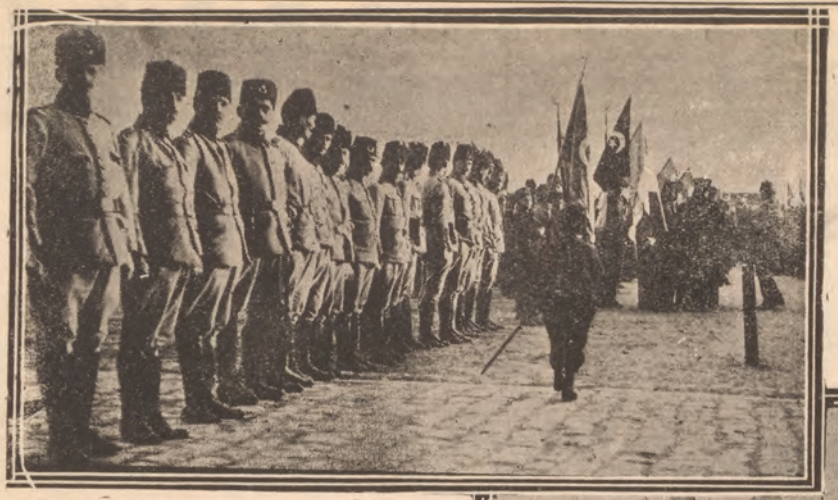

آطنه‌مزك اوز وطنه التحاقی انطباعاتندن

اوسسته‌ده بولنان رسم: ٥ كانون ثانی سنه ٣٣٨ ده حكومت قوناغی حولیسسته‌ده اجرا ایدیلن عسكری مراسم.

التده بولنان رسم : آطنه اهالیسنك قوملق میدانسنده ملی چالغیلرله اجرا ایتدكاری معظم اكلنجه و شادمانی.

Les réjoissances populaires à ADANA; à propos du retour de cette province à la mère patrie

[دیكر صحیفه‌ده بولنان رسملر]

سوكیلی آطنه‌مزك آنا وطنه التحاقی تسعید ایتمك اوزره حمیتلی آطنه خلقنك بویوك فداكارلقلرله اعمال ایتدكاری وبیكارجه اهالینك اللری اوزرنده طوتارق بویوك برطنطنه ایله قول اردو قرارگاهی ایله جامع شریف مناره‌سی آراسنه كشیده ایلدكاری یوزیكرمی آرشینلق امثالی نا مسبوق بایراق.

بوبایراق دنیاده موجود بایراقلرك اك بویوكی اولمق اعتباریله‌ده حائز اهمیت‌در.

سنجاق دیره‌كنده بولنان بایراق قول اردو قوماندانلغنده قوربانلر كسیله‌رك ایلك اوكجه چكیلمشدر .

Adana'mızın Öz Vatana İltihakı İntibaatından

Üstde bulunan resim: 5 Kanun-ı Sani sene 338'de hükûmet konağı havlısında icra edilen askerî merasim
Altda bulunan resim: Adana ahalisinin Kumluk meydanında millî çalgılarla icra etdikleri muazzam eğlence ve şadımani

Diğer Sahifede Bulunan Resimler

Sevgili Adana'mızın anavatana iltihakını tes'id etmek üzere hamiyetli Adana halkının büyük fedakârlıklarla imal etdikleri ve binlerce ahalinin elleri üzerinde tutarak büyük bir tantana ile kolordu karargâhı ile cami-i şerif minaresi arasına keşide eyledikleri yüz yirmi arşınlık emsali nâ-mesbuk bayrak

Bu bayrak dünyada mevcud bayrakların en büyüğü olmak itibariyle de haiz-i ehemmiyetdir.

Sancak direğinde bulunan bayrak kolordu kumandanlığında kurbanlar kesilerek ilk önce çekilmişdir.

سانجاق

شهيدلرك قانيله
آلدر وطن طوپراغى ،
اونك ايچون آل اولمش
عثمانليمنك سانجاغى .

قيزيل بر داغ قويندن
آى يلدزمى آلاجق

يره دوشمش بربولوت ،
اولمش بزه آل بايراق .

آل بايراقده كورديكك
تورككك خالص أوزيدر ؛
آى « ارطغرل » قيليچى ،
يلديز « عثمان » كوزيدر !

دوغمش سكود داغندن ،

حق يولنده دوكديكى
قانلر ارضى بوروميش .

سنك ايدى بو عالم
اوولو سانجاق ، حق سانجاق !
او چ يوز ميليون مسلمان
يشه سنك اولاجق ! !

على اكرم

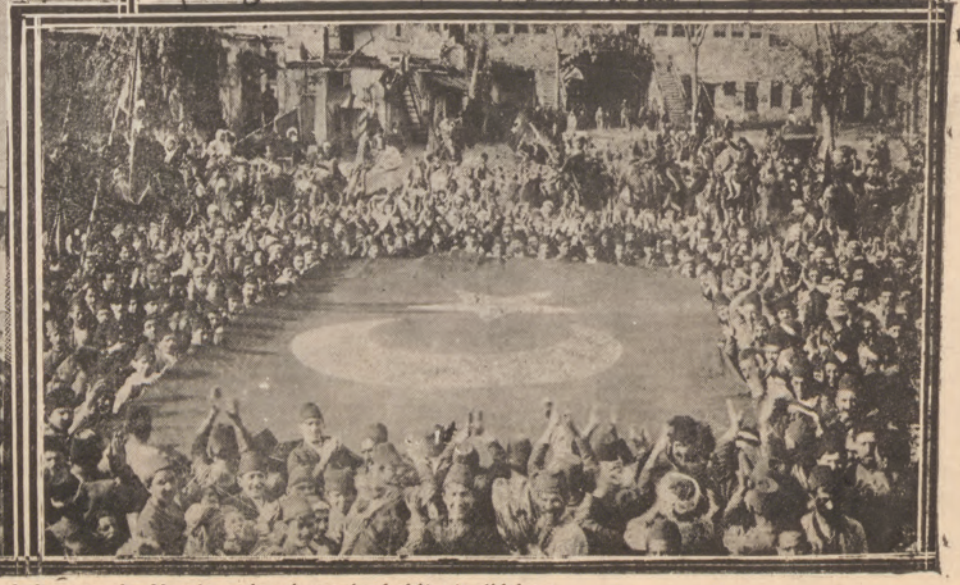

Le plus grand drapeau du Monde préparé par les habitants d'Adana.

Sancak

Şehidlerin kanıyla
Aldır vatan toprağı,
Onun için al olmuş
Osmanlı'nın sancağı.

Kızıl bir dağ koynundan
Ay yıldızı alarak
Yere düşmüş bir bulut,
Olmuş bize al bayrak.

Al bayrakda gördüğün
Türk'ün halis özüdür;
Ay Ertuğrul kılıcı,
Yıldız Osman gözüdür!

Doğmuş Söğüd dağından,
Hind'e kadar yürümüş;
Hak yolunda dökdüğü
Kanlar arzı bürümüş.

Senin idi bu âlem
Ulu sancak, hak sancak!
Üç yüz milyon Müslüman
Yine senin olacak!!

Ali Ekrem

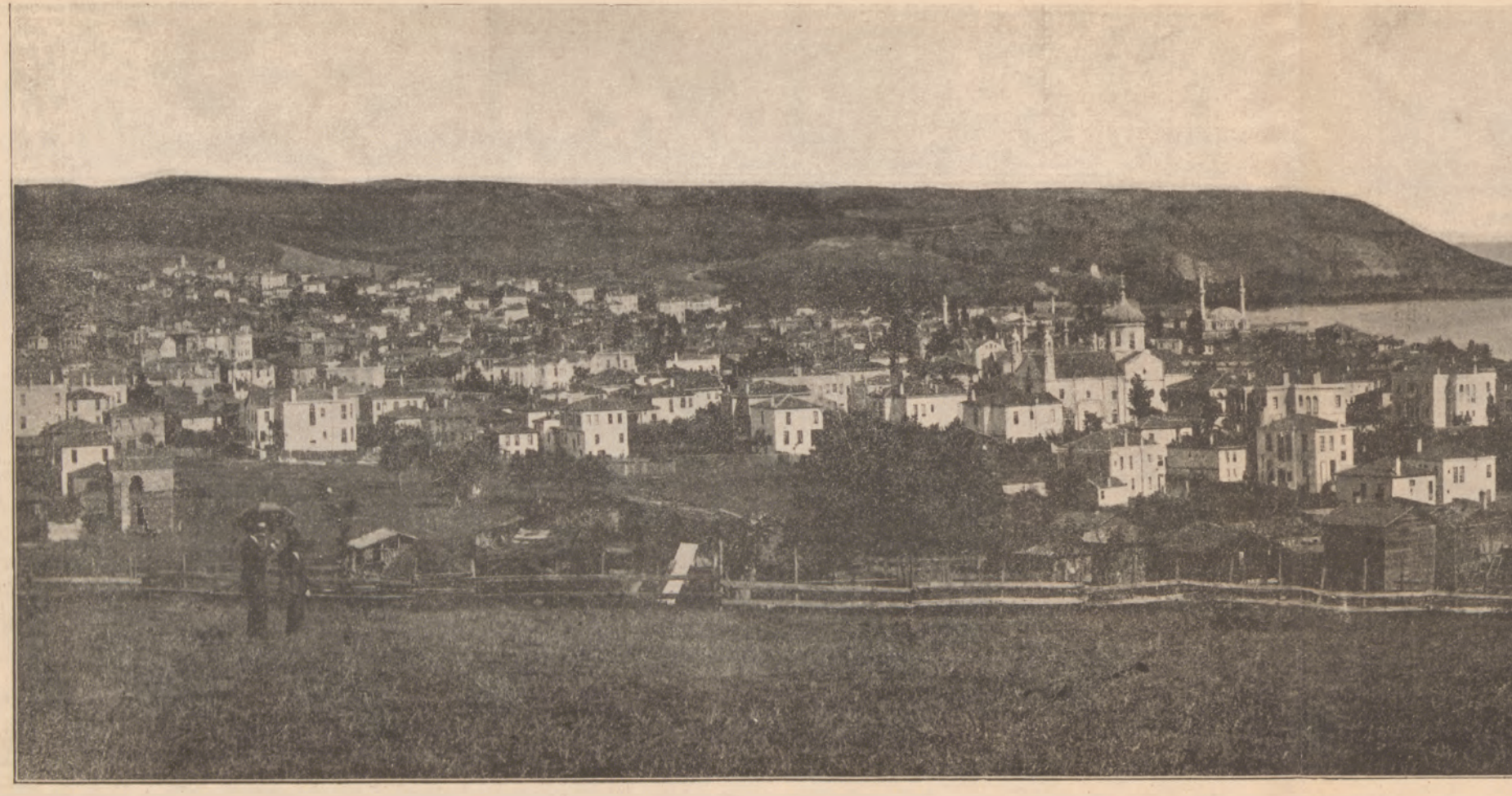

Vue panoramique de la Ville de SAMSOUN. ...ارهٔ عمومیه‌سی

صامسونك منظ

Samsun'un manzara-i umumiyesi

اطنه‌مزك اوز آنا وطنه الحاق كونی فرانقلن بوويیو جنابلرينك آناطولی آرسلان ياورولرينی سلاملايشی

Mo ısieur FRANLIN BOUILLON saluant la garde d'honneur

Adana'mızın öz vatana ilhakı günü **Franklin Bouillon** cenablarının
Anadolu arslan yavrularını selamlayışı

آنقره‌ده بولنان افغانستان سفیری
سلطان احمد خان
Sultan AHMED Han
Embassadeur de l'Afghanistan.

« آطه » ده مقیم افغانلی قارداشلرمز ، « آطه » نك یوم استخلاصنده افغانستانك « آنقره » سفیری احمد خانه برمکتوب کوندرمشلردر . احمد خانه‌ده مذکور مکتوبه آینده‌کی جوابی ویرمشدر :

محترم شیخ حمیدالله وحاجی مصطفی وسید شاه افندیلر ایله دیکر افغانلی آرقداشلرمزه:

السلام علیکم ورحمةالله وبرکاته : محبت ملیه وعشق دینی واسلامی ایله مملو محبتنامه کزك وصولی اوزرینه غایت مسرور اولدق . حبل‌المتین دین مبین ، اوقدر اوزون ولاینفك برعروهٔ وثقی درکه ، بوندن ۱۳۳۰ سنه اول شرقدن غربه و شمالدن جنوبه قدر جمله ملل مسلمه‌نك قلبلرینی برحبل‌الله ایله باغلامشدی . شرق ملل مسلمه‌سنك اخوت اسلامیه‌دن طولایی روحاً بربریله صارلمالری حقیقةً بزم بو کونکی موفقیاتمز ایچین بر براعت استهلالدی ، بو اخوت روحانیه‌یی قودن فعله چیقارمق ایچین هرنه‌قدر چالشمشدك ، فقط ایجابات زمان اورته‌یه برچوق موانع چیقاریور وموفق اولامیوردق . الحمدلله‌که الیوم اوبراعت استهلاللرك دلالت ایتدیکی مقاصده الهك عنایتی ایله واصل اولمش کورونویورز . حق تعالی حضرتلری الی الابدجمله ملل مسلمه‌یه بوکبی موفقیات نصیب ایله‌سون آمین .

رفاقتکزده‌کی ایکی یوزکسور افغانلی افنلریله آیری آیری سلاملریمزی تقدیم ایده‌رز افندیلرم.

افغان سفیری

سلطانه احمد خانه

[یکی آطنه غزته‌سی]

Ankara'da bulunan Afganistan sefiri **Sultan Ahmed Han**

(Yeni Adana Gazetesi)

“Adana”da mukim Afganlı kardaşlarımız Adana’nın yevm-i istihlasında Afganistan'ın Ankara sefiri Ahmed Han'a bir mektub göndermişlerdir. Ahmed Han da mezkûr mektuba atideki cevabı vermişdir:

Muhterem Şeyh Hamidullah ve Hacı Mustafa ve Seyyid Şah efendiler ile diğer Afganlı arkadaşlarımıza:

Esselamu aleyke ve rahmetullahu ve berekatuhu: Muhabbet-i milliye ve aşk-ı dini ve İslam'ı ile memlu muhabbetnamenizin vusulu üzerine gayet mesrur olduk. Hable’l-metin din-i mübin, o kadar uzun lâ-yenfek [ayrılmaz] bir urve-i vüskâdır ki [en sağlam tutamak], bundan 1330 sene evvel şarkdan garba ve şimalden cenuba kadar cümle milel-i müslimenin kalblerini bir hablüllah ile bağlamışdı. Şark milel-i müslimenin uhuvvet-i İslamiyeden dolayı ruhen birbiriyle sarılmaları hakikaten bizim bugünkü muvaffakiyatımız için bir bera‘at istihlaldi, bu uhuvvet-i ruhaniyeyi kuvveden fiile çıkarmak için her ne kadar çalışmışdık, fakat icabat-ı zaman ortaya birçok mevani çıkarıyor ve muvaffak olamıyorduk. Elhamdülillah ki elyevm o bera‘at istihlallerin delalet etdiği makasıda Allah'ın inayeti ile vasıl olmuş görünüyoruz. Hak Teala hazretleri ilelebed cümle milel-i müslimeye bu gibi muvaffakiyat nasib eylesün, amin.

Refakatinizdeki iki yüz küsür Afganlı efendilere ayrı ayrı selamlarımızı takdim ederiz efendilerim.

Afgan sefiri **Sultan Ahmed Han**

ازمیر ، این اوکی ، سقاریه محاربه‌لرینك جمله‌سنه اشتراك ایده‌رك اوچ دفعه یارالانان وکوستردیکی شجاعت وفدا کارلغه مکافاةً بیوك ملت مجلسنجه تلطیف اولنان اقینجی قهرمان ضابطلرندن سواری ملازم اولی

فکرت بك

متعدد محاربات اشتراك ایدوب راوق اوچ یرندن یارالانمش والیوم صامسوندہ اونجی پیاده فرقه‌سی ارکان حربیه ملحقی ملازم اولی

سلیم فخری بك

تشکیلات ملیه‌نك بدایتندن بری خدمات مهمه‌سی سبقت ایدن خلوق وقیمتدار فرقه قوماندانلرندن میرالای

اسماعیل بك

İzmir, İnönü, Sakarya muharebelerinin
cümlesine iştirak ederek üç defa yaralanan,
gösterdiği şecaat ve fedakârlığa mükafaten
Büyük Millet Meclisince taltif olunan akıncı
kahraman zabitanımızdan
süvari mülazım-ı evveli
Fikret Bey

Müteaddid muharebata iştirak edüb ve
on üç yerinden yaralanmış ve elyevm
Samsun'da onuncu piyade fırkası
erkân-ı harbiye
mulhiki mülazım-ı evveli
Selim Fahri Bey

Teşkilat-ı milliyenin bidayetinden beri
hidemat-ı mühimmesi sebkat eden haluk
ve kıymetdar fırka
kumandanlarından miralay
İsmail Bey

سینوب مدافعهٔ حقوق هیئت مرکزیه‌سی

صاغدن : ۱ـ بلدیه رئیسی عثمان نوری افندی ۲ـ مفتی سابق ابراهیم حلمی افندی ۳ـ هیئت مرکزیه رئیسی وموقع قوماندانی جمال بك ٤ـ مفتی صالح خلوصی افندی ٥ـ دیزدار زاده کمال افندی . ایاقده‌کیلر : صاغده مجلس عمومی باش کاتبی معلم حسن حلمی افندی دیکری پرمقسز زاده اسماعیل حقی افندی

کوتاهیه‌نك غرب صیرتلرنده ۱۳۳۷ سنه‌سی تموزنده یدی یرندن یارالانه‌رق یته‌وظیفه‌سندن ایرلدیغی وحیاتنك صوکنه قدر ایفای خدمت ایده‌رك نهایت شهید دوشن ملازم بدیع بك

سوکیلی اناطولیمزك اتیلدیغی مجاهدهٔ علویه‌یه قوشارق بر طرز نوبنده خدمت ایدن وکورجستانك اوتاریخده‌کی امال استیلاجویانه‌سنه بر سد آهنین تشکیل ایدن مجاهدین قهرمانلرندن احسان بك

Sinob Müdafaa-i Hukuk Heyet-i Merkeziyesi

Sağdan: 1- Belediye reisi **Osman Nuri Efendi**, 2- Müfti-i sabık **İbrahim Hilmi Efendi**, 3- Heyet-i merkeziye reisi ve mevki kumandanı **Cemal Bey**, 4- Müfti **Salih Hulusi Efendi**, 5- Dizdarzade **Kemal Efendi**
Ayakdakiler: Sağda Meclis-i Umumi başkâtibi muallim
Hasan Hilmi Efendi diğeri Parmaksızzade **İsmail Hakkı Efendi**

Sevgili Anadolu'muzun atıldığı mücahede-i ulviyeye koşarak bir tarz-ı nevbetde hidmet eden ve Gürcistan'ın o tarihdeki âmâl-i istilacuyanesine bir sedd-i âhenîn teşkil eden mücahidin kahramanlarından **İhsan Bey**

Kütahya'nın garb sırtlarında 1337 senesi Temmuz'unda yedi yerinden yaralanarak vazifesinden ayrılmadığı ve hayatının sonuna kadar ifa-yı hidmet ederek nihayet şehid düşen mülazım **Bedi Bey**

عسكرك نوحيدى

نه بويوكسك اللهم سن ،
بويوكلكك كوكلرندن
بيلديز ، بيلديز يارلار دورور ؛
كونشك نورى اورور
صيجاق صيجاق قلبه ، جانه ؛
آيك كيجه‌لر جهانه
كوكل قادار كوزه‌ل دوشر ؛
ده‌گيز ، طوپراق ، هرشى هرير
سنك رحمتكله ياشار ،
يوزيك كوكده بر الله وار !
تكبيرك هرجانه اويار ،
عسكر ايچون بر الله وار !
برسك ياربى برسك سن ،
هر نفرك پوره‌كسندن
برليكسكك سسى كليور :
« الله بردر ، الله بردر ! »
رحيم‌الله ، اولو تكريم ،
كيجه ، كوندوز ياواريرم
حضوركده سجده‌لرله ،
شوفقير قولكى ديكله :
يا شهيد يا غازى اولام ،
جنتكده بر پر بولام .
سنك بويوك دينك بوكون ،
ظلمه قارشى قلش دوشكون ،

لكن بن وارم ، بن وارم :
سكا هرگون ياليارم ،
ايله غازى ، شهيد بنى ،
قورتارايم بويوك دينى !
بلكله بيك بيلدر تورك ايلى ،
طوفان قادار قانلر سيلى
دوگمش بو دينك اوغرينه ؛
او فيزيلى ايلك باغرينه
سنده تورلر ايلتمشسك ،
توركه هربرده يتمشسك :
دنيالره سايه صالمش ،
عالم پنجه‌سنده قالمش !
روم ايلمه كلمش ، چوكمش ،
استانبولدن كفرى سوكمش ؛
قوجا اولكه‌لرى طوغمش ،
دنيالرى صانكه يوتمش ؛
حق بيلديكى يوله صاپمش
اوغراغنى كعبه ياپمش ؛
قيلجينك كولكه‌سنده
قالمش بوتون جهان . سنده
ياپديغنى بكنمشسك ،
النده طوتمشسك كندك !
نرده شيمدى او زمانلر ؟
اويويورمى مسلمانلر ؟
خايبر ، خايبر ... ايشته يه
قرآنكك حق امريله
جان آتدق ، كلدك غزايه ؛

شان ويردك دار دنيايه .
يه بزه يتيش يا حق ،
مسلمانلق قورتولاجق !
چيقسين يونان تورك ايلندن ،
حق قوتى وير بزه سن
سلامز كفرى يدمين ،
سوكيلى حبيبك ايچين !
بزه نصرت وير يارى ،
كونشك آتشى گيبى
بر آتش قوى قلبمزه ،
بر قيغلجم پتر بزه !
ايشته قانمز آقييور ،
رسول‌الله‌ك باقييور
دين اوغرنده صاچديغمز ،
جهان جهان آچديغمز
اوولو دريا قانلرينه !
رسول‌الله ديور سكا :
« باق ياربى عسكريكه ،
باق شو دينك أرلرينه ،
بوجا داغلر ، قوجا ايلدر ،
يوزيكلرجه ملعون لشكر
قاچيشبور حضورندن ؛
بو اوردولر اسلامه شان ،
مسلمانه بويوك وجدان ،
شريعت ، معدلت ، قرآن
عرض ايدييور ؛ بو عسكرك
سنك بويوك شهيدلرك

قادار اوولودر ، بويوكدر ،
يوزندن عرشك كورونور ! »
ديكله پيغمبرينى سن ،
بزى دور ايتمه ظفردن .
اوولو تكرى ، بويوك مولا ،
جان ويربرز ، چونكه وطن
بزدن جان ايسته‌يور ! جهان
بر نفسه دكزكه بز
ياشامغى سوه‌جكز !
أولورز ، نامرد اولمايز ،
قحبه‌لكله قورتولمايز .
أولورزده قوجا وطن
ياشار ؛ بونى عسكر اولان
بشكيكنده اوكرنمشدر :
محمد حقدر ، الله بر !
ظفر ، ظفر ، ظفر ، ظفر ! . . .
ايشته ظفرى هر نفر
بردن كوكدن كر ريور ، سه‌زر
ظفر يازار داغه بكزه‌ر !
لكن اونى قوجاقلارز ،
دينك باغنده صاقلارز .
اعتقاديمز بوتوندر ،
بزم ايچون كون بوكوندر :
أولمك وار ، دونمك يوق ! الله ،
الله ، الله ، اوغركده آه ،
اولوب دوران شو عسكرى
قوما رحمتكدن برى . علي اكرم

Askerin Tevhidi

Ne büyüksün Allah'ım sen,
Büyüklüğün göklerinden

Yıldız, yıldız parlar durur;
Güneşin nuru urur

Sıcak sıcak kalbe, cana;
Ayın geceler cihana

Gönül kadar güzel düşer;
Deniz, toprak, her şey her yer

Senin rahmetinle yaşar,
Yüzün gökde bir Allah var!

Tekbirin her cana uyar,
Asker için bir Allah var!

Birsin ya Rabb'i birsin sen,
Her neferin yüreğinden

Birliğinin sesi gelir:
"Allah birdir, Allah birdir!"

Rahimallah, ulu Tanrı'm,
Gece, gündüz yalvarırım

Huzurunda secdelerle,
Şu fakir kulunu dinle:

Ya şehid ya gazi olam,
Cennetinde bir yer bulam.

Senin büyük dinin bugün,
Zulme karşı kalmış düşkün,

Lakin ben varım, ben varım:
Sana her gün yalvarırım,

Eyle gazi, şehid beni,
Kurtarayım büyük dini,

Belki bin yıldır Türk ili,
Tufan kadar kanlar seli

Dökmüş bu dinin uğruna;
O kızıl ilk bağrına

Sen de nurlar iletmişsin,
Türk'e her yerde yetmişsin:

Dünyalara saye salmış,
Âlem pençesinde kalmış!

Rumeli'ne gelmiş, çökmüş,
İstanbul'dan küfrü sökmüş;

Koca ülkeleri tutmuş,
Dünyaları sanki yutmuş;

Hak bildiği yola sapmış;
Uğrağını Kabe yapmış;

Kılıcının gölgesinde
Kalmış bütün cihan, sen de

Yapdığını beğenmişsin,
Elinden tutmuşsun kendin!

Nerde şimdi o zamanlar?
Uyuyor mu Müslümanlar?

Hayır, hayır... İşte yine
Kur'anının hak emrine

Can atdık, geldik gazaya;
Şan verdik dar dünyaya.

Yine bize yetiş ya Hak,
Müslümanlık kurtulacak!

Çıksın Yunan Türk ilinden,
Hak kuvveti vere bize sen

Silahımız küfrü yensin,
Sevgili habibinin için!

Bize nusret vere ya Rabb'i,
Güneşin ateşi gibi

Bir ateş koy kalbimize,
Bir kıvılcım yeter bize!

İşte kanımız akıyor,
Resulullahın yakıyor

Din uğrunda saçdığımız,
Cihan cihan açdığımız

Ulu derya kanlarına?
Resulullah diyor sana:

"Yak ya Rabb'i askerine,
Yak şu dinin erlerine,

Koca dağlar, koca iller,
Yüzbinlerce melun leşker

Kaçışıyor huzurundan;
Bu ordular İslam'a şan,

Müslüman'a büyük vicdan,
Şeriat, madelet, Kur'an

Arz ediyor; bu askerin
Senin büyük şehidlerin

Kadar uludur, büyükdür,
Yüzünden arşın görünür!"

Dinle peygamberini sen,
Bizi dur etme zaferden.

Ulu Tengri, büyük mevla,
Can veririz, çünki vatan

Bizden can istiyor! Cihan
Bir nefse değmez ki biz

Yaşamağı seveceğiz!
Ölürüz, namerd olmayız,

Kahbelikle kurtulmayız.
Ölürüz de koca vatan

Yaşar; bunu asker olan
Beşiğinde öğrenmişdir:

Muhammed hakdır, Allah bir!
Zafer, zafer, zafer, zafer!...

İşte zaferi her nefer
Yerden gökden görür, sezer

Zafer yanar dağa benzer!
Lakin onu kucaklarız,

Dinin bağrında saklarız.
İtikadımız bütündür,

Bizim için gün bugündür:
Ölmek var, dönmek yok! Allah,

Allah, Allah, uğrunda ah,
Olub devran şu askeri
Koma rahmetinden beri.

Ali Ekrem

Türk askeri harbe tevhid ile gidiyor

Şehid-i mağfur sadr-ı esbak
Said Halim Paşa

شهید مغفور صدر اسبق سعید حلیم پاشا
Feu de l'ex-grand Vézir SAID HALIM Facha.

سعید حلیم پاشانك جنازه‌سنك باب عالی جاده‌سندن گچیشی

صدر اسبق سعید حلیم پاشا ۷ کانون اولده
روما جوارنده کوشکی اوکنده جنسی معلوم
بردشمن طرفندن شهید ایدلمشدر

سعید حلیم پاشا مشهور مصر والیسی بویوك محمد علی پاشا زاده حلیم پاشانك مخدومیدر . ۱۲۸۰ تاریخ مجریسنده قاهره‌ده تولد ایتمشدر . اوروپاده اکمال تحصیل ایتدکدن صوکره الك زیاده استانبولده اختیار اقامت ایلهمشدر. ۱۳۰۵ سنه‌سنده عهده‌سنه میرمیران رتبه‌سی توجیه ایدیلش وبنه او سنه شورای‌دولته اعضا نصب اولونمشدر. فردای مشروطیتده اجرا ایدیلن بلدیه انتخابات عمومیه‌سنده حلیم پاشا اونجی یکی کوی دائرهٔ بلدیه‌سی ریاستنی احراز ایلهمش وشورای دولت ریاستنه نصب ایدیلنجیه قدر موقع ریاستی محافظه ایلهمشدر . بو اثناده جمعیت عمومیهٔ بلدیه ریاست ثانیه‌سنه انتخاب ایدلمش و اوسنه‌لرده‌کی کوروانولی محلی پك موفقیتله اداره ایلهمشدی. ۱۱ کانون ثانی ۳۲۸ ده محمود شوکت پاشا قابینه‌سنه داخل‌اولمق صورتیله تکرار شورای دولت ریاستنی احراز ایلهمش واوچ کون فاصله ایله خارجیه نظارتنه تعیین اولونمشدر .

محمود شوکت پاشانك شهادتی متعاقب اخلال ایدن موقع صدارته ۱۷ حزیران ۳۲۹ تاریخنده نصب اولونمش وطلعت پاشانك صدارتی زمانینه قدر اوموقعده قالمش .و۲۲ کانون ثانی ۳۳۲ده صدارتدن استعفا واعیاندهکی وظیفه‌سنه عودت ایتمشدر. سعید حلیم پاشا عربجه ، انکلیزجه وفرانسزجه تکلم ایدر، قوتلی برمحاکمه‌یه، فیاض برعرفانه مالك بر مسلمان عالمی‌ایدی . کندیسنی طانیمایان اخلاق ودیانت‌اعتباریله صلابتنی تقدیر ایدرلر .

داماد پاشانك زمان صدارتنده (مالطه) یه تبعید ایتدیرلمش اولان سعید حلیم پاشا ، تخلیه ایدلدکدن صوکره برادری نافعه ناظر اسبق عباس حلیم پاشا ایله (روما) جوارنده کائن صیفه‌لردن برنده اقامت ایلهمکده ایدی . سعید حلیم پاشانك ناحق یره شهید ایدلمه‌سی شایان تأثر وتأسفدر .

سعید حلیم پاشا ، (مشروطیت) (مقلدلکلرمز) ، (تعصب) ، (بحران اجتماعیمز) ، (بحران فکریمز) ، (بحران سیاسیمز) و (انحطاط اسلام) عنوانلی رساله‌لر نشر ایتمشدر . بو مسلمانلغك برچوق معالی وحقایقنی ایضاح ایدن رساله‌لر مرحومی ، یوکسك دوشونن براسلام متفکری اولارق طانتمشدی .

Said Halim Paşa'nın cenazesinin Babıali Caddesi'nden geçişi

Sadr-ı Esbak Said Halim Paşa 7 Kanun-ı Evvelde Roma Civarında Köşkü Önünde Cinsi Malum Bir Düşman Tarafından Şehid Edilmişdir

Said Halim Paşa meşhur Mısır valisi büyük Mehmed Ali Paşazade Halim Paşa'nın mahdumudur. 1280 tarih-i hicrisinde Kahire'de tevellüd etmişdir. Avrupa'da ikmal-i tahsil etdikden sonra en ziyade İstanbul'da ihtiyar-ı ikamet eylemişdir. 1305 senesinde uhdesine mirmiran rütbesi tevcih edilmiş ve yine o sene şura-yı devlete aza nasb olunmuşdur. Ferda-yı Meşrutiyet'de icra edilen belediye intihabat-ı umumiyesinde Halim Paşa onuncu Yeniköy Daire-i Belediyesi riyasetini ihraz eylemiş ve Şura-yı Devlet riyasetine nasb edilinceye kadar mevki-i riyaseti muhafaza eylemişdir. Bu esnada Cemiyet-i Umumiye-i Belediye riyaset-i saniyesine intihab edilmiş ve o senelerdeki gürültülü mahalli pek muvaffakiyetle idare eylemişdi. 11 Kanun-ı Sani 328'de Mahmud Şevket Paşa kabinesine dâhil olmak suretiyle tekrar Şura-yı Devlet riyasetini ihraz eylemiş ve üç gün fasıla ile hariciye nezaretine tayin olunmuşdur.

Mahmud Şevket Paşa'nın şehadetini müteakib ihlal eden mevki-i sadarete 17 Haziran 329 tarihinde nasb olunmuş ve Talat Paşa'nın sadareti zamanına kadar o mevkide kalmış ve 22 Kanun-ı Sani 332'de sadaretden istifa ve ayandaki vazifesine avdet etmişdir. Said Halim Paşa Arapça, İngilizce ve Fransızca tekellüm eder, kuvvetli bir muhakemeye, feyyaz bir irfana malik bir Müslüman alimi idi. Kendisini tanıyanlar ahlak ve diyanet itibariyle salabetini takdir ederler.

Damad Paşanın zaman-ı sadaretinde (Malta)ya teb'id etdirilmiş olan Said Halim Paşa, tahliye edildikden sonra biraderi nafia nazırı esbakı Abbas Halim Paşa ile (Roma) civarında kain sayfiyelerden birinde ikamet eylemekde idi. Said Halim Paşa'nın nâ-hak yere şehid edilmesi şayan-ı teessür ve teessüfdür.

Said Halim Paşa, (Meşrutiyet) (Mukallidliklerimiz), (Taassub), (Buhran İçtimaımız), (Buhran Fikrimiz), (Buhran-ı Siyasimiz) ve (İnhitat-ı İslam) ünvanlı risaleler neşretmişdir. Bu Müslümanlığın birçok meali ve hakayıkını izah eden risaleler merhumu, yüksek düşünen bir İslam mütefekkiri olarak tanınmışdı.

یونانلیلرك مظالم وتعدیاتی و ٤٨ ملیون لیرالق خساراتی

ازمیر ساحللرندن باشلایان یونان اشغال و استیلاسنك آیدین ولایتنده احداث ایتدیکی وضعیت الیمه ازمیر، برغمه ، منمن وآیدین شهرلری وقایع مؤسفه‌سنی وجوده کتیردکدن وبرچوق خانمان خراب وتباه ایتدکدن صوکره ازمیرده تحقیقات اجرا ایدن آمیرال بریستولك ریاستی آلتنده‌کی بین‌المتفقین تحقیق هیئتنك راپوری بیله یونانلیلر علیهنه تظاهر ایتمشکن بو اشغال حادثه‌سی آیدین ولایتی ساحللرندن اعتباراً اسنانبولك آناطولی قیللرینه قدر امتداد ایتمش وبکقوز ، پاشاباغچه‌سی، چبوقلی کبی بوغاز ایچنك اك کوزل یرلرنده وبالخاصه درسعادتده‌کی قوای مؤتلفه قوماندانلرینك کوزی اوکنده بك فجیع حادثات سرزدهٔ ظهور اولمشدر. استانبول ایچنده عد ایدیلن وقایع مذکوره‌نك، یونانلیلرایچون، مواجههٔ تاریخ وبشریتده دائما موجب شین ومسئولیت اولمه‌سی ملاحظه‌سندن اولهجقدرکه بر مدت صوکره بورالرده‌کی اشغال رفع ایدلمش ایسه‌ده برطرفدن مدانیه وبروسه حوالیسندن «اورخان‌غازی» و « کدیك » قضالری داخلنه کیرمن واستانبولدن سوق ایدیلوب ازمیت، یالوه وقره‌مرسل سواحلنی اشغال ایدن یونان عسکرلری بو حوالیده‌کی مسلمانلرك بو سبوتون حایسز اولدقلرینی اکلامه‌سیله اول امرده سلاحلرینی طوپلادقدن صوکره یرلی رومللردن مسلح چته‌لر تشکیل وبونلره واسع درجه‌ده جرأت وصلاحیت بخش ایده‌رك کندی ترتیب وتصفیی آلتنده وبالخاصه یونان قطعاتنك فعلی اشتراکیله تویلر اورتمه‌جك مظالم ایقاعنه باشلامشدر [*].

اساساً ازمیر وتراکیانك اشغالیله معروض اعتساف اولان بیکارجه اهالیٔ اسلامیه قسماً آناطولی ایچریلرینه وقسماً استانبول قیولرینه التجا ایده بیلمش وبوسبیله استانبولده بولنان مهاجرین مسافرخانه‌لری فلاکتزده‌لرله دولمش برحالده ایکن قوجه ایلی شبه جزیره‌سیله جوارندن باشلایان سیل مهاجرت یونان مظالم وفجایعی برقات دها تأیید ایله‌مشدر .

ازمیر ولایتیله تراکیا مهاجرلرینك اسکان وایواسی ایچون هردرلو وسائط ووسائله تشبث ایدن غیور و فعال مهاجرین مدیر عمومیسی حمدی بك افندی بوایکنجی صفحهٔ مهاجرت قارشیسنده وطنك نه‌قدر فداکار بر سیاسی اولدیغنی کوسترمش وچیرچیپلاق برحالده استانبوله جان آتان یمش بیك

[*] مظالم وحشیانه‌یه عائد تفصیلات ورسملر اولکی نسخه‌لرمزده مندرجدر .

یمش بیك مهاجره قارشی دائما مشفق برپدر مرحمتیله متحسس
بولنان مهاجرین مدیر عمومیسی

حمدی بك

HAMDI Bey

L'infatiguable directeur général des Emigrés.

Yunanlıların Mezalim ve Taaddiyatı ve 48 Milyon Liralık Hasaratı

İzmir sahillerinden başlayan Yunan işgal ve istilasının Aydın vilayetinde ihdas etdiği vaziyet-i elime İzmir, Bergama, Menemen ve Aydın şehirleri vekayi-i müessifesini vücuda getirdikden ve birçok hanman harab ve tebah etdikden sonra İzmir'de tahkikat icra eden Amiral Bristol'un riyaseti altındaki beyne'l-müttefikin tahkik heyetinin raporu bile Yunanlılar aleyhine tezahür etmişken bu işgal hadisesi Aydın vilayeti sahillerinden itibaren İstanbul'un Anadolu kıyılarına kadar imtidad etmiş ve Beykoz, Paşabahçesi, Çubuklu gibi Boğaziçi'nin en güzel yerlerinde ve bilhassa Dersaadet'deki kuvâ-yı mü'telife kumandanlarının gözü önünde pek feci hadisat serzede-i zuhur olmuşdur. İstanbul içinde ad edilen vekayi-i mezkûrenin, Yunanlılar içün, muvacehe-i tarih ve beşeriyetde daima muceb-i şeyn ve mesuliyet olması mülahazasından olacakdır ki bir müddet sonra buralardaki işgal ref edilmiş ise de bir tarafdan Mudanya ve Bursa havalisinden "Orhan Gazi" ve "Gemlik" kazaları dâhiline giren ve İstanbul'dan sevk edilüb İzmit, Yalova ve Karamürsel sevahilini işgal eden Yunan askerlerinin bu havalideki Müslümanların büsbütün hamisiz olduklarını anlamasıyla evvel emirde silahlarını topladıkdan sonra yerli Rumlardan müsellah çeteler teşkil ve bunlara vasi derecede cüret ve salahiyet bahş ederek kendi tertib ve tasni'i altında ve bilhassa Yunan kıtaatının fiili iştirakiyle tüyler ürpertecek mezalim îkâ'ına başlamışdır.*

Esasen İzmir ve Trakya'nın işgaliyle maruz i'tisaf olan binlerce ahali-i İslamiye kısmen Anadolu içlerine ve kısmen İstanbul kapılarına iltica edebilmiş ve bu sebeble İstanbul'da bulunan muhacirin misafirhaneleri felaketzedelerle dolmuş bir hâlde iken Kocaeli şibh-i ceziresiyle civardan başlayan sübül-i muhaceret Yunan mezalim ve fecayiini bir kat daha teyid eylemişdir.

İzmir vilayetiyle Trakya muhacirlerinin iskan ve ivası içün her dürlü vesait ve vesaile teşebbüs eden gayur ve faal muhacirin müdür-i umumisi Hamdi Beyefendi bu ikinci safha-i muhaceret karşısında vatanın ne kadar fedakâr bir siması olduğunu göstermiş ve çırçıplak bir hâlde İstanbul'a can atan yetmiş bin

* Mezalim ve haşiyaneye ait tafsilat ve resimler evvelki nüshalarımızda mündericdir.

Yetmiş bin muhacire karşı daima müşfik bir peder merhametiyle mütehassıs bulunan muhacirin
müdür-i umumisi **Hamdi Bey**

فجایع وخساراتك تدقیق وتحقیقنده درین بروطن محبتیله چالیشان تحقیق فجایع قومیسیونك محترم رئیس ، هیئت ، ومحررلری صاغدن برنجی : اعضادن سوقیات خارجیه مأمورلرندن توفیق . ایکنجی : اعضادن محاسبه مدیری صدقی : اورته ده : رئیس مفتش خلیل عالی . دردنجی: راپورتور مأمورین واحصائیات مدیری طلعت . بشنجی : اعضادن اوراق مدیری صبری بکلردر . آرقه ده آیاقده طورانلر صاغدن برنجی : کاتب هاشم . ایکنجی : اعضادن احصائیات معاونی صلاح الدین . اوچنجی : کاتب بهاءالدین . دردنجی : کاتب جمال نادر بکلردر .

La Commission d'Enquête des atrocités commis sur les réfugiés par les hellènes.

فلاکتزده نك یاراسنی بسارار ، قلبنی تسلی ایدر ویاته جق یرلرینی تأمین ایچون کیجه یاریلرینه قدر داوود پاشا ، اپیلکخانه ، سلیمیه کبی اوزاق مواقعده بالذات چالیشیرکن بوزوللیلرك کوز یاشلرینی کندی مندیله سیلمش ، اونلر قارشی چوق رحیم بربابا قلبی طاشیدیغنی اثبات ایتمشدر .

بو صفحات مهاجرت ؛ حکومتك شیمدی یه قدر کچیردیکی بحرانلرك قات قات فوقنده ایکن وخزینهٔ مالیه بوزوللی مهاجرلره لزومی قدر یاردم ایده مزبر حالده بولنورکن حمدی بك افندینك غیرت وحسن نیتی اونلره قارشی اجابتکیله نظر انصافنی جلب وبونلرك مسلمان مهاجرلرینه معاونتنی تأمین ایتدیرمشدر .

منافع وطنیه یی الك زیاده وجوده کتیرهن وشمدی یه قدر امثالی کورولمه دیکی جهله جدآ سزاوار شکران بولنان ایکنجی برصفحه دهاوار درکه اوده ؛ مهاجرلرك اسکان وایوالری تأمین ایدلمکله برابر دوچار اولدقلری مظالم وتعدیاتدن جهان انسانیتی خبردار ایتمك ایچون مهاجرین مدیریتنده درحال (تحقیق فجایع قومیسیونی) تشکیل ایدلمه سیدر .

بو قومیسیون ؛ حمدی بك افندینك تحت مراقبه سنده و اجنبی لسانلرینه حقیله واقف ودرین

felaketzedenin yarasını sarar, kalbini teselli eder ve yatacak yerlerini temin içün gece yarılarına kadar Davudpaşa, İplikhane, Selimiye gibi uzak mevakide bizzat çalışırken bu zavallıların gözü yaşlarını kendi mendiliyle silmiş, onlara karşı çok rahim bir baba kalbi taşıdığını isbat etmişdir.

Bu safahat-ı muhaceret; hükûmetin şimdiye kadar geçirdiği buhranların kat kat fevkinde iken ve hazine-i maliye bu zavallı muhacirlere lüzumu kadar yardım edemez bir hâlde bulunurken Hamdi Beyefendi'nin gayret ve hüsn-i niyeti onlara karşı ecanibin bile nazar-ı insafını celb ve bunların Müslüman muhacirlerine muavenetini temin etdirmişdir.

Menafi-i vataniyeyi en ziyade vücuda getiren ve şimdiye kadar emsali görülmediği cihetle cidden sezavar şükran bulunan ikinci bir safha daha vardır ki o da; muhacirlerin iskan ve ivaları temin edilmekle beraber düçar oldukları mezalim ve taaddiyatdan cihan insaniyeti haberdar etmek içün muhacirin müdiriyetinde derhal (Tahkik-i Fecayi Komisyonu) teşkil edilmesidir. Bu komisyon; Hamdi Beyefendi'nin taht-ı murakabesinde ve ecnebi lisanlarına hakkıyla ve esef ve derin

Fecayi ve hasaratın tedkik ve tahkikinde derin bir vatan muhabbetiyle çalışan Tahkik-i Fecayi Komisyonunun muhterem reis, heyet ve muharrirleri sağdan birinci, azadan sevkıyat-ı hariciye memurlarından **Tevfik**. İkinci, azadan muhasebe müdürü **Sıdkı**. Ortada, reis-i müfettiş **Halil Âlî**. Dördüncü, raportör memurin ve ihsaiyat müdürü **Talat**. Beşinci, azadan evrak müdürü **Sabri** Beylerdir. Arkada ayakda duranlar sağdan birinci, kâtib **Haşim**. İkinci, azadan ihsaiyat muavini **Selahaddin**. Üçüncü, kâtib **Bahaeddin**. Dördüncü, kâtib **Cemal Nadir** Beylerdir.

تورکلرك مدافعی هندلی محمد علی خانه

الله آبادده وانکلتره‌ده اکمال تحصیل ایلین محمد علی خان قالکوته‌ده سیاسی برغزته نشرینه باشلامش وبالآخره هندستانك یکی مقراداره‌سی اولان دلهی شهرینه نقل واوراده نشر ایدرك دائما اسلام آره‌سنده وفاق واتحادك حصولنه بذل مقدرت ایلش وبالقان محاربه‌سی زمانده‌ده هلال احمره معاونت ایچون بر هیئت ترتیب ایتمشدر . محمد علی خان بر مدت هندستانك باشلیجه شهرلرینی دولاشدقدن صوکره هند جمعیت اسلامیه‌سی مومی الیهی تورکلرك محافظهٔ حقوقی ایچون تشکل ایدن هیئت مرخصه‌نك ریاستنه تعیین ایتمشدر. محمد علی خان برچوق سنه اقدم اوروپایه کلرك انکلتره ، فرانسه ، ایتالیا باش وکیللری وحتی پاپا ایله بو مسئله‌یه دائر دور ودراز مذاکره‌ده بولنمشدر .

تورکلره قارشی ارتکاب ایدیلن انواع فجایع ومظالمی هند مسلمانلری نامنه پروتستو ایده‌رك تورکلرك حق حیاتی آوروپایه قارشی مدافعه‌دن برآن فراغت ایتمین هند ملیه‌پرورلرینك رؤساسندن محمد علی خان و برادری شوکت خان اورته‌ده‌کی والده‌لری

MEHMED ALY Han et son frère CHEVKET Han, qui ne cessent soutenir et d'aider le Croissant-Rouge Ottoman.

Türklerin Müdafii Hindli Mehmed Ali Han

Allahabad'da ve İngiltere'de ikmal-i tahsil eyleyen Mehmed Ali Han Kalküte'de siyasi bir gazete neşrine başlamış ve bilahire Hindistan'ın yeni makarr-ı idaresi olan Delhi şehrine nakl ve orada neşr ederek daima İslam arasında vifak ve ittihadın husulüne bezl-i makderet eylemiş ve Balkan Muharebesi zamanında da Hilal-i Ahmere muavenet içün bir heyet tertib etmişdir. Mehmed Ali Han bir müddet Hindistan'ın başlıca şehirlerini dolaşdıkdan sonra Hind cemiyet-i İslamiyesi mumaileyhi Türklerin muhafaza-i hukuku içün teşekkül eden heyet-i murahhasanın riyasetine tayin etmişdir. Mehmed Ali Han bir buçuk sene akdem Avrupa'ya gelerek İngiltere, Fransa, İtalya başvekilleri ve hatta papa ile bu meseleye dair dûr u diraz müzakerede bulunmuşdur.

Türklere karşı irtikab edilen enva-ı fecayi ve mezalimi Hind Müslümanları namına protesto ederek Türklüğün hakk-ı hayatını Avrupa'ya karşı müdafaadan bir an feragat etmeyen Hind milliyetperverlerinin rüesasından **Mehmed Ali Han** ve biraderi **Şevket Han** ortadaki valideleri

برنفوذ نظرله حقایقه مطلع بولنان مهاجرین مفتشی خلیل عالی بك افندینك ریاستی آلتنده کزیده ذواتدن تشکل ایتمشدر.

قومیسیون ایشه باشلادیغی کوندن اعتباراً چتالجه ، چفاق قلعه ، شیله ، ککبوزه حوالیسنه وبوغار ایچنده یونان اشغالنه معروض اولان مناطقه اعضالرینی کوندرمك وقایع و مظالمی محلنده تحقیق وتثبیت وقوجه ایلی شبه جزیره سندن التجا ایده بیلن بچاره لری یکان یکان استماع ایدوب بورالرده ایقاع ایدیلن اعتسافاتی ده عریض وعمیق تحقیقات نتیجه سنده کمال صحتله توثیق ایله مکله برابر تعدیات واقعه دن درحال درسعادتده کی قوای مؤتلفه قوماندانلرینی خبردار وشدتله نظر دقتلرینی جلب ایده رك مذکور شبه جزیره ایله شیله ، ککبوزه وملحقاتنه مختلط تحقیق هیئتلری و صلیب احمر مرخصلری اعزامنه موفق اولمش وبو موفقیت نتیجه سنده ، اوحوالیدن هنوز استانبوله التجا ایده مه ین وحیاتلری داهما تهلکه ده بولنان ، بیکلرجه مسلمان قورتاریلوب هلال احمر دلالتیله درسعادته جلب ایدلمشدر .

تحقیق فجایع قومیسیونی شمدیه قدر « تورکیه ده یونان فجایعی » نامیله ایکی جلد سیاه کتاب نشر وبونلری انکلیزجه و فرانسزجه لسانلرینه ترجمه ایده رك بوتون محافل اجنبیه یه کوندرمشدر . بوایکی سیاه کتابك مقدمه لرینی تشکیل ایدن وبالذات مهاجرین مدیر عمومیسی حمدی بك افندی طرفندن قلمه آلنمش اولان سطرلرده مومیالیهك کریان وسوزان روحی اوقونور .

برآرالق « جمعیت اقوام » طرفندن استانبوله بر « حرملر مفتشی » اعزامی حقنده بعض مقررات اتخاذ ایدلمسی اوزرینه بوبابده کی اساساته تاریخی ادله سردیله جواب تشکیل ایتمك اوزره قومیسیون بالاخره « جمعیت اقوام وتورکیه ارمنی و رومللر » عنوانیله برزساله قلمه آلنمش ، بونی دخی ترجمه ، انکلیزجه وفرانسزجه اولهرق نشر ایله جمعیت اقوامه وسائر محافل اجنبیه یه کوندرمشدر .

یونان اشغالندن متولد اعتسافاتدن تحقیق ایدیلهبیلن اقسام ایکی سیاه کتابله توثیق ایدلدکدن صکره تحقیق فجایع قومیسیونجه ، بوبوزدن وقوع بولان خسارات مادیه یك ده تدقیقنه باشلانمش واون برسؤالی حاوی اولهرق ترتیب وطبع ایدیلن ضرر وزیان بیاناملری خارجده بولنان مهاجرله

اقتدار و نفوذ نظریله تمایز ایدن کیچ و فعال تحقیق فجایع قومیسیونی رئیسی و مهاجرین مفتشی

خلیل عالی بك

HALIL AALI Bey.

l'Infatiguable adjoint du directeur général des réfugiés.

Bir nüfuz-ı nazarla hakayıka muttali bulunan muhacirin müfettişi Halil Âlî Beyefendi'nin riyaseti altında güzide zevatdan teşekkül etmişdir.

Komisyon işe başladığı günden itibaren Çatalca, Çanakkale, Şile, Gekbuze havalisine ve Boğaziçi'nde Yunan işgaline maruz olan menatıka azalarını göndererek vekayi ve mezalimi mahallerinde tahkik ve tesbit ve Kocaeli şibh-i cezиresinden iltica edebilen biçareleri yegân yegân istima edüb buralarda îkâ‘ edilen i‘tisafatı da ariz ü amik tahkikat neticesinde kemal-i sıhhatle tevsik eylemekle beraber taaddiyat-ı vakıadan derhal Dersaadet'deki kuvâ-yı mü’telife kumandanlarını haberdar ve şiddetle nazar-ı dikkatlerini celb ederek mezkûr şibh-i cezire ile Şile, Gekbuze ve mülhakatına muhtelit tahkik heyetleri ve salib-i ahmer murahhasları izamına muvaffak olmuş ve bu muvaffakiyet neticesinde, o havaliden henüz İstanbul'a iltica edemeyen ve hayatları daima tehlikede bulunan, binlerce Müslüman kurtarılub Hilal-i Ahmer delaletiyle Dersaadet'e celb edilmişdir.

Tahkik-i Fecayi Komisyonu şimdiye kadar “Türkiye'de Yunan Fecayii” namıyla iki cild siyah kitab neşr ve bunları İngilizce ve Fransızca lisanlarına tercüme ederek bütün mehafil-i ecnebiyeye göndermişdir. Bu iki siyah kitabın mukaddimelerini teşkil eden ve bizzat muhacirin müdür-i umumisi Hamdi Beyefendi tarafından kaleme alınmış olan satırlarda mumaileyhin giryan ve suzan ruhu okunur.

Bir aralık “Cemiyet-i Akvam” tarafından İstanbul'a bir “cürümler müfettiş” izamı hakkında bazı mukarrarat ittihaz edilmesi üzerine bu babdaki esasata tarihi edille serdiyle cevab teşkil etmek üzere komisyon bilahire "Cemiyet-i Akvam ve Türkiye Ermeni ve Rumlar” ünvanıyla bir risale kaleme almış, bunu dahi Türkçe, İngilizce ve Fransızca olarak neşr ile Cemiyet-i Akvama ve sair mehafil-i ecnebiyeye göndermişdir.

Yunan işgalinden mütevellid i‘tisafatdan tahkik edilebilen aksam iki siyah kitabla tevsik edildikden sonra Tahkik-i Fecayi Komisyonunca, bu yüzden vuku bulan hasarat-ı maddiyenin de tedkikine başlanmış ve on bir suali havi olarak tertib ve tab edilen zarar ve ziyan beyannameleri haricinde bulunan muhacirlere

İktidar ve nüfuz nazarıyla temayüz eden genç ve faal Tahkik-i Fecayi Komisyonu reisi ve muhacirin müfettişi **Halil Âlî Bey**

نومرو تحتنده توزیع ایدلدیکی کبی قومیسیون اعضالری بالذات مسافرخانه‌لره کیده‌رك اوراده‌کی مهاجرینی استماع و ضرر و زیان بیاننامه‌لرینی املا ایله‌مشدر .

تحقیق فجایع قومیسیونك شمدیه قدر کرك کندی اعضالری معرفتیله املا ایتدیردیکی ، کرك مهاجرین دائره‌سنك امری آلتنده اولیوب سمی ذاتیلریله کچن مهاجرینك املا وقومیسیونه تودیع ایلدیکی بیاننامه‌لر ؛ ولایت ، لوا ، قضا وقریه اعتباریله تصنیف وتدقیق ایدیله‌رك احضار ایدیلن دفاتر اساسیه‌یه قید ایدلمکده بولنمشدر . بونلرك هنوز آرقه‌سی آلنامش ایسه‌ده بالکز « اورخان غازی » ، « کمليك » ، « یالوه » ، قضالرینك و « یزمیت » و « قره‌سی » لوالرینك احتوا ایتدیکی قراده وغربی تراکیایه ملحق بعض محللرده یونان تعدیاتندن متحصل ضرر وزیان مقدارینك قرق سکز میلیون لیرایی تجاوز ایتمه‌سی ، یونان اشغالنه اوغرایان دیکر مواقعده‌کی ضرر عمومی حقنده بر فکر اساسی ایدینمه‌یه کافیدر . زیرده‌کی رقملر بویکونك مفرداتی صراحتله ارائه ایدر .

(کمليك قضاسی ١٦,٠٩٦,٣٣٨) ، (اورخان غازی ٧,٤٧٦,١٧٤) ، (ایزمیت لواسی ١,٠٠٦,٦٤٢) ، (آطه پازاری قضاسی ١٣٨,٣٣٤) ، (یالوه قضاسی ١٣,٥٨٧,٥٧٦) ، (صوما قصبه‌سی ٥,١٣٠) ، (قره‌سی لواسی ١,٨٠١,٨٥٨) ، (قره‌مرسل قضاسی ٦,٠٦٧,٩٢٩) ، (ازنیق ١,٠٢٨,٧١٠) ، (تراکیا : ١,٣٠٨,١١٢) .

یکون عمومی (٤٨,٥١٢,٦٧٣) لیرای عثمانیدر . خسارات واقعه میانندہ مبانیٔ دینیه ورسمیه موجود دکلدر .

هیچ بر زمان بوقدر حمولهٔ فلاکتی یوکلنمه‌مش اولان وطنك سوکلی اولادی یونان تعدیاتی طولایسیله برطرفدن اناطولی ایچلرینه وامکان بوله‌بیلدکلری استانبوله النجا ایتمش وبرچوقلری ده فرار والنجایه امکان بوله‌میه‌رق ربقهٔ مظالم آلتنده قالمش اولوب اناطولینك دخی مظالم وتعدیات وخسارات واقعه‌یی تحقیق وتثبیت ایتمکده بولنمسنه نظراً هر ایکی طرفدن اجرا ایدیلن تحقیقاتك وجوده کتیره‌جکی یکون عمومی انجق النجا ایده‌بیلن اهالینك مقدار خساراتنی میدانه قویه‌بیله‌جك وپك یوکسك یکونلره بالغ اولمه‌سی آزادهٔ اشتباه بولنان بو یکون عمومیدن باشقه هنوز اشغال آلتنده بولنمق طولایسیله شمدیلك قابل تحقیق اولمیان خسارات وتعدیات ایسه آیرجه ومهم برمقدار تشکیل ایده‌جکدر .

افرادینك بربرینه دها چوق صارلمسنی ایجاب ایتدیرن حادثات قارشیسنده منافع وطنیه‌یی تأمین ایچون آتیلان هر آدیم ، سویله‌نیلن هر سوز ، یازیلان هرکلمه آیری آیری قیمتی ، آیری آیری مزیت معنویه‌یی حائز بولندیغی جهتله آفاقنده‌کی سیاه بولوتلرك برآن اول اوزاقلاشمه‌سنه کمال اشتیاقله منتظر بولندیغمز وطن ایچون یورولماز برمتانتله چالیشان مهاجرین مدیر عمومیسی حمدی بك افندی ایله تحقیق فجایع قومیسیونك کنچ وفعال رئیسی خلیل عالی بك افندینك ورفقای مساعیسنك فوطوغرافلرینی برخاطرهٔ وطنیه اولهرق نشر ایدیورز .

چونکه ؛ وطن ایچون چالیشانلر هردرلو تقدیرك وهر درلو شتایشك فوقنده یاشارلر .

numero tahtında tevzi eylediği gibi komisyon azaları bizzat misafirhanelere giderek ortadaki muhacirini istima ve zarar ve ziyan beyannamelerini imla eylemişdir.

Tahkik-i Fecayi Komisyonunun şimdiye kadar gerek kendi azaları marifetiyle imla etdirdiği, gerek muhacirin dairesinin emri altında olmayub sa'y-ı zâtileriyle geçinen muhacirinin imla ve komisyona tevdi eylediği beyannameler; vilayet, liva, kaza ve karye itibariyle tasnif ve tedkik edilerek ihzar edilen defatir-i esasiyeye kayd edilmekde bulunmuşdur. Bunların henüz arkası alınmamış ise de yalnız "Orhan Gazi", "Gemlik", "Yalova" kazalarının ve "İzmit" ve "Karesi" livalarının ihtiva etdiği kurada ve garbi Trakya'ya mülhak bazı mahallerde Yunan ta'addiyatından mütehassıl zarar ve ziyan mikdarının kırk sekiz milyon lirayı tecavüz etmesi, Yunan işgaline uğrayan diğer mevaki'deki zarar-ı umumi hakkında bir fikr-i esasi edinmeye kâfidir. Zirdeki rakamlar bu yekûnun müfredatını sarahatle irae eder.

(Gemlik kazası 16.096.338), (Orhan Gazi 7.476.174), (İzmit livası 1.006.642), (Adapazarı kazası 138.334), (Yalova kazası 13.587.576), (Soma kasabası 5.130), (Karesi livası 1.801.858), (Karamürsel kazası 6.067.929), (İznik 1.028.710), (Trakya 1.308.112).

Yekûn-ı umumi (48.512.673) lira-yı Osmanidir. Hasarat-ı vakıa meyanında mebani-i diniye ve resmiye mevcud değildir. Hiç bir zaman yokdur hamule-i felaketi yüklenmemiş olan vatanın sevgili evladı Yunan ta'addiyatı dolayısıyla bir tarafdan Anadolu içlerine ve imkân bulabilirler. İstanbul'a iltica etmiş ve birçokları da firar ve ilticaya imkân bulamayarak rabeka-i mezalim altında kalmış olub Anadolu'nun dahi mezalim ve ta'addiyat ve hasarat-ı vakıayı tahkik ve tesbit etmekde bulunmasına nazaran her iki tarafdan icra edilen tahkikatın vücuda getireceği yekûn-ı umumi ancak iltica edebilen ahalinin mikdar-ı hasaratını meydana koyabilecek ve pek yüksek yekûnlara baliğ olması azade-i iştibah bulunan bu yekûn-ı umumiden başka henüz işgal altında bulunmak dolayısıyla şimdilik kabil-i tahkik olmayan hasarat ve ta'addiyat ise ayrıca ve mühim bir mikdar teşkil edecekdir.

Efradının birbirine daha çok sarılmasını icab etdiren hadisat karşısında menafi-i vataniyeyi temin içün atılan her adım, sevinilen her söz, yazılan her kelime ayrı ayrı kıymeti, ayrı ayrı meziyet-i maneviyeyi haiz bulunduğu cihetle âfakındaki siyah bulutların bir an evvel uzaklaşmasına kemal-i iştiyakla muntazır bulunduğumuz vatan içün bulunmaz bir metanetle çalışan muhacirin müdür-i umumisi Hamdi Beyefendi ile Tahkik-i Fecayi Komisyonunun genç ve faal reisi Halil Âlî Beyefendi'nin ve rüfeka-yı mesaisinin fotoğraflarını bir hatıra-i vataniye olarak neşr ediyoruz.

Çünki; vatan içün çalışanlar her türlü takdirin ve her dürlü sitayişin fevkinde yaşarlar.

Anadolu'nun Hristiyan Türklerini ve harici düşmanların tezvir ve ifsadıyla düşdükleri asırdide gafletinden kurtarmağa uğraşan, müessir beyannameler ile nesayihde bulunan Keskin'in Türk Ortodoks metropolidi
Papa Eftim Efendi

Kardaş vatandaş ve Osmanlı diyerek bunca senelerden beri kucağımızda beslediğimiz bu hayasız Pontusçuların
Samsun civarında îkâ‘ eyledikleri mezalim ve cinayat
1- Haşerî Rum çetesi tarafından şehid edilen Kılıncdere mahalleli **Tatar Ömer** 2- **Arabacı Ziya** 3- Kocadağlı kahya nam Rum çetesi tarafından şehid edilen Akalan karyesi muhtarı **Emin Çavuş** 4- Ahmed Çavuş oğlu **Osman**
5- Ulupınar karyesinde mukim **Laz Mustafa**

تسهيل طباعت
اداره‌سی

تاریخ تأسیسی ۱۳۲۸

باب عالی قارشوسنده یولیسی قره‌غولی صوره‌سنده
۳۱ نومرولو داره

صرف اسلام‌مؤسسه‌سی اولان اداره‌مز اوتوز سنه‌یی متجاوز مطبوعاته خدمت ایدرك فن طباعتك هر شعبه‌سنه وقوف پیدا ایتمش وبر مطبعه‌یه نه لازم اولدیغنی بیان وصدق‌وصداقتله صنعتی دائره‌سنده خدمت ایتمکی کندیسنه مسلك اتخاذ ایدن ذوات معرفتیله تأسیس ایدلمشدر .

مطبعه‌جیلغه عائد هرجنس طاش و حروفات ماکنه‌لری وهرلساندن متین ودایانیقلی حروفات ، پرنج چیزکی طاقلری وهرنك طبع مرکبی ، هرجنس وابعاددده کاغد وماکنه مردانه‌لرینه مخصوص غلیسرینلی توتقال وسائره سپارشاتنی کمال استقامتله قبول وتعهد ایدر . مطبعه‌جیلغه عائد ایسته‌نیلن سؤالره دوغرو و صحیح اولهرق معلومات ویرر . غزته‌لره ، کتابلره والبوملره درج ایدلمك اوزره غایت نفیس صورتده رسم قلیشه‌لری اعمال ایدیلیر . رسمی وغیر رسمی مهر حك ایدیلیر . کتاب ، دفتر ، فاطوره وآقسیون ، مقبوض کبی هرنوع اوراق مطبوعه واعلانات طبعنی درعهده ایدر .

اداره‌مزده شمدیلك موجود بولنان ماکنه وسائره

فرانسز فابریقه‌سی معمولاتندن ۵۷×۸۲ ابعادنده بطال کاغد طبع ایدر قابل نقل خفیف ثقلتلی وال ایله متحرك حروفات ماکنه‌سی (مستعمل)

انکلیز فابریقه‌سی معمولاتندن ۲۸×۴۱ ابعادنده کاغد طبع ایدر .

ایاق ماکنه‌سی (مستعمل)

یتمش سانتیم طولنده ایکی یدك بچاقلی مجلد بچاغی (مستعمل)

التمش سانتیم طولنده (پرقوره) زمبا ماکنه‌سی (مستعمل)

پرووا دستگاهی ، ایسته‌نیلن شکلده کونیه وکوشه آچان وانترلین کسن قوپار ومرکب ، کاغد ، توتقال وپرنج چیزکی طاقلری موجوددر .

اداره‌مزده بولنان خطاط و رسام معرفتیله هرلساندن ظریف تابه‌لالر وباخصوص هرشکل وابعاددده قریستال جام‌وآیینه اوزرینه دوقتور ودیشجی وتجاران وآروقات لوحه‌لری اهون شرائطله اعمال ایدیلیر .

Teshil-i Tabâat İdaresi
Tarih-i tesisi: 1328/1912
Babıali karşısında polis karakolu sırasında 31 numerolu daire

Sırf İslam müessesesi olan idaremiz otuz seneyi mütecaviz matbuata hidmet ederek fenn-i tabâatin her şubesine vukuf peyda etmiş ve bir matbaaya ne lazım olduğunu bilen ve sıdk u sadakatle sanatı dairesinde hidmet etmeyi kendisine meslek ittihaz eden zevat marifetiyle tesis edilmişdir.

Matbaacılığa aid her cins taş ve hurufat makineleri ve her lisandan metin ve dayanıklı hurufat, pirinç çizgi takımları ve her renk tab‘ mürekkebi, her cins ve ebadda kâğıd ve makine merdanelerine mahsus gliserinli tutkal ve saire siparişatını kemal-i istikametle kabul ve taahhüd eder. Matbaacılığa aid istenilen suallere doğru ve sahih olarak malumat verir. Gazetelere, kitablara ve albümlere derc edilmek üzere gayet nefis suretde resim klişeleri imal edilir. Resmî ve gayri resmî mühür hak edilir. Kitab, defter, fatura ve aksiyon, makbuz gibi her nev evrak matbua ve ilanat tab‘ını deruhde eder.

İdaremizde Şimdilik Mevcud Bulunan Makine ve Saire

Fransız fabrikası mamulatından 57x82 ebadında battal kâğıd tab eder kabil-i nakl hafif sikletli ve el ile müteharrik hurufat makinesi (müstamel).

İngiliz fabrikası mamulatından 28x41 ebadında kâğıd tab eder ayak makinesi (müstamel).

Yetmiş santim tûlunda iki yedek bıçaklı mücellid bıçağı (müstamel).

Altmış santim tûlunda (perfure) zımba makinesi (müstamel)

Prova destgâhı, istenilen şekilde künye ve köşe açan ve anterlin kesen kopar ve mürekkeb, kâğıd, tutkal ve pirinç çizgi takımları mevcuddur.

İdaremizde bulunan hattat ve ressam marifetiyle her lisandan zarif tabelalar ve ba-husus her şekil ve ebadda kristal cam ve ayine üzerine doktor ve dişçi ve tüccaran ve avukat levhaları ehven şeraitle imal edilir.

معلول غازیلره معاونت پازاری

استانبول باغچه قیو تلفونه : ٤٠

ـاغلام ظریف تأمیناتلی هرنوع قوندره — تحافیه ومانیفاطوره — تووالت وسیاحت مالزمه‌سی —

دری اوزرینه هرنوع اشیا — البسه‌لك قماشلر وارکك ترزیسی

خانملره مخصوص ترزیخانه

موده صالونی سابق مقاصداری وایشجی خانملری طرفندن اداره ایدلمکدەدر . اینجه برذوق وبیوك براهتمام ایله هرنوع

فانته‌زی روب ، قوستوم تاییور ، مانتولر

اعمال ایدیلیر

مؤسسه‌نك بتون کاری حربده سقط قالان ضابطان وعساکره عائددر .

Malul Gazilere Muavenet Pazarı

İstanbul Bağçekapı telefon: 40
Sağlam ve zarif teminatlı her nev kundura - tuhafiye ve manifatura - tuvalet ve seyahat malzemesi
deri üzerine her nev eşya - elbiselik kumaşlar ve erkek terzisi

Hanımlara mahsus terzihane

Moda salonu sabık makasıdarı ve işçi hanımları tarafından idare edilmekdedir. İnce bir zevk ve büyük bir ihtimam ile her nev fantezi rob, kostüm tayyör, mantolar
imal edilir.

Bu müessesenin bütün temettü'ü münhasıran harbde sakat kalan zabitan ve asakire aiddir.

نومرو : ۷
انطولی هدیه سی
SOUVENIR D'ANATOLIE
طابع وناشری :
(تسهیل طباعت) اداره سی
۱۳۳۸
فیئاتی ۲۰ غروش

Numero: 7

Anadolu Hediyesi

[Kapak resmi: Mustafa Kemal Paşa]

Tâbi ve nâşiri: (Teshil-i Tabâat) İdaresi
1338/1922

Fiyatı 20 kuruş

صلحمز

شرقده صلح ومسالمت

غرب دولتلری ، یعنی دول متفقهٔ ثلثه خارجیه ناظرلرندن مرکب اولهرق پارسده عقد اجتماع ایدن قونفرانس نتیجهٔ مذاکراتنده شرقده صلح ومسالمتك تقرری لابد اولدیغی قناعتنی حاصل ایدهرك باب عالییه ، حکومت ملیهیه و آتنهیه برر نوطه تبلیغ ایتمشلردر . نوطه محتویاتی یونان استیلاسنه نهایت ویرمك اوزره اناطولینك تخلیهسنی وعد ایله برمتارکه تکلیفندن عبارتدرکه طرز وشکل اعتباریله کرك باب عالی وکرك حکومت ملیه طرفندن جوابی نوطهلر ویرلهسنی موجب اولمش وبوصورتله بین الحکومتین جواب وجواب الجواب اولمق اوزره نوطهلر تعاطی ایدلمشدر . قارئین محترمهمزجه تعمیمینده قولایلق اولمق ویکنظرده هپسنی طوپلو اولهرق بولهبیلمك اوزره جملهسنی صره وتاریخ اعتباریله بروجه آتی درج ونشر ایلیورز .

دول متفقهٔ ثلثهنك پارسده انعقاد ایله تقرر ایتدیرهرك باب عالی ایله حکومت ملیه و آتنهیه تبلیغ ایدیلن نوطه متنی

۲۹ مارت ۱۳۳۸ - ۱۹۲۲

(ت . ه . ر) آژانسی طرفندن ویرلمشدر .

بزلر ، بوبوك بریتانیا ، فرانسه وایتالیا دول متفقهٔ ثلثهسنك خارجیه ناظرلری ، ۲۲ ، ۲۳ ، ۲۴ ، ۲۵ و۲۶ مارت ۱۹۲۲ تاریخنده پارسده عقد اجتماع ایدهرك شرق قریبدهکی وضعیتی ، او حواليده صلح وانتظامك یکیدن تأسسنی کورمك آرزوی صمیمانهسیله تدقیق ایتدك .

بومدققانه مطالعهدن صوکره بالنتیجه اوزرنده قرار قیلدیغمز تکلیفلرك تام بر صورتی وبو تکلیفلری محق کوسترن اسباب موجبه ایله برلکده ملفوفاً سزه ابلاغ ایدییورز .

تمنی ایدهرزکه ممثلرکز ، بالاخره تعیین ایدیلهجك بر شهرده ممکن اولدیغی قدر آز بر زمان صوکره اجتماع ایدهرك ، مشترکاً اشبو تکلیفلری تدقیق ایدرلر .

اساساً بزده ، استانبولدهکی انکلیز ، فرانسز وایتالیا فوق العاده

Sulhumuz
Şarkda Sulh ve Müsalemet

Garb devletleri, yani düvel-i müttefika-i selase hariciye nazırlarından mürekkeb olarak Paris'de akd-i içtima eden konferans netice-i müzakeratda şarkda sulh ve müsalemetin takarrürü labüd olduğu kanaatini hasıl ederek Babıali'ye, hükûmet-i milliyeye ve Atina'ya birer nota tebliğ etmişlerdir. Nota muhteviyatı Yunan istilasına nihayet vermek üzere Anadolu'nun tahliyesini vaad ile bir mütareke teklifinden ibaretdir ki tarz ve şekil itibariyle gerek Babıali ve gerek hükûmet-i milliye tarafından cevabı notalar verilmesini mucib olmuş ve bu suretle beyne'l-hükûmeteyn cevab olmak üzere notalar teati edilmişdir. Kariîn-i muhterememizce takibinde kolaylık olmak ve yeknazarda hepsi toplu olarak bulabilmek üzere cümlesini sıra ve tarih itibariyle bervech-i ati derc ve neşr eyliyoruz.

Düvel-i müttefika-i selasenin Paris'de in'ikad ile takarrür etdirerek Babıali ile hükûmet-i milliye ve Atina'ya tebliğ edilen nota metni 29 Mart 1338-1922 (T.H.R) ajansı tarafından verilmişdir

Bizler, Büyük Britanya, Fransa ve İtalya düvel-i müttefika-i selasenin hariciye nazırları, 22, 23, 24, 25 ve 26 Mart 1922 tarihinde Paris'de akd-i içtima ederek şark karibdeki vaziyeti, o havalide sulh ve intizamın yeniden teessüsünü görmek arzu-yı samimanesiyle tedkik etdik.

Bu müdekkikane mütalaadan sonra bi'n-netice üzerinde karar kıldığımız tekliflerin tam bir suretini ve bu teklifleri mahak gösteren esbab-ı mucibe ile birlikde melfufen size iblağ ediyoruz. Temenni ederiz ki mümessilleriniz, bilahire tayin edilecek bir şehirde mümkün olduğu kadar az bir zaman sonra içtima ederek, müştereken işbu teklifleri tedkik ederler.

Esasen biz de, İstanbul'daki İngiliz, Fransız ve İtalya fevkalade

انكلتره خارجيه ناظری لورد كورزون
LORD CURZON
Ministre des affaires Etrangères d'Angleterre

قوميسرلرينی علاقه‌دار طرفين عاليه ممثللريله تشريك مساعی ايتديرمكه آماده‌يز. بو اجتماعك بلاتأخر وقوعه كلمسی منافع عموميه اقتضاسندن اولديغی ايچون ، اشبو مكتوبك تاريخندن اعتباراً اوچ هفته صوكره‌يه بوقونفرانسك كشادينی تثبيت ايتمك ايستيورز . ٢٦ مارت ١٩٢٢

امضا : پوانغاره ، كورزون ، شانزه‌ر

ايضاحات

فرانسه ، انكلتره وايتاليا دول متفقه خارجيه ناظرلری ، اول امرده تورکيا ويونانستان ممثللريله كوروشمك فرصتنه نائل اولدقدن صوكره شرق قريبده‌كی وضعيتی بوتون صفحاتيله بش كون متوالياً تدقيق و مذاكره‌لرينك هر صفحه‌سنده بو خصوص ايچون دعوت ايديلان متخصصين عسكريه ومالياه‌نك نقطهٔ نظرلرينی استفسار ايتمشلردر. خارجيه ناظرلرينك هراوچی‌ده آتيده‌كی تكليفلر اوزرنده متحد قالمشلردر .

بوتكليفاتی ، شرق قريب مسئله‌سی حقنده بولغه مقتدر اولدقلری اك منصفانه طرز حل اوله‌رق عرض ايدرلر . متعاقباً خاطرده بولوندير‌دقلری وبو تكليفلرينك استناد ايتديكی پرنسيپلر بروجه آتيدر :

تورك حاكميتنك اعاده‌سی

محاصم تورك ويونان اردولری آراسنده ، هر ايكی طرف اوزرينه منصفانه اجرای تأثير ايده‌رك وبونلردن هيچ برينه برهزيمتك ويا برعدم موفقيتك استلزام ايتديكی شرائطی تحميل ايتمكسزين صلحی تأسيس ايتمك آرزوسنده‌درلر .

تاريخی ومشهور پايختلری اولان استانبول مركز اولمق اوزره تورکياده قوتلی ومستقل بر موجوديت مليه استحصال ايتمكی ممكن قيلاجق قدرتلرله برلكده تورك ملت وحاكميتنی ، كنديسنه عائد تلقی ايديله‌بيله‌جك اراضی داخلنده تأسيس ايتمك آرزوسنده‌درلر .

komiserlerini alakadar tarafeyn-i aliye mümessilleriyle teşrik-i mesai etdirmeye amadeyiz. Bu içtimaın bila teahhur vukua gelmesi menafi-i umumiye iktizasından olduğu için, işbu mektubun tarihinden itibaren üç hafta sonraya bu konferansın küşadını tesbit etmek istiyoruz.
26 Mart 1922 İmza: **Poankare, Curzon, Chanzer**

İzahat

Fransa, İngiltere ve İtalya düvel-i müttefika hariciye nazırları, evvel emirde Türkiye ve Yunanistan mümessilleriyle görüşmek fırsatına nail oldukdan sonra şark-ı karibdeki vaziyeti bütün safahatıyla beş gün mütevaliyen tedkik ve müzakerelerinin her safhasında bu husus için davet edilen mütehassisin-i askeriye ve maliyenin nokta-i nazarlarını istifsar etmişlerdir. Hariciye nazırlarının her üçü de atideki teklifler üzerinde müttehid kalmışlardır.

Bu teklifatı, şark-ı karib meselesi hakkında bulmağa muktedir oldukları en munsifane tarz-ı hal olarak arz ederler. Mütemadiyen hatırda bulundurdukları ve bu tekliflerinin istinad etdiği prensipler bervech-i atidir.

Türk Hakimiyetinin İadesi

Muhasım Türk ve Yunan orduları arasında, her iki taraf üzerine munsıfane icra-yı tesir ederek ve bunlardan hiçbirine bir hezimetin veya bir adem-i muvaffakiyetin istilzam etdiği şeraiti tahmil etmeksizin sulhu tesis etmek arzusundadırlar.

Tarihi ve meşhur payitahtları olan İstanbul merkez olmak üzere Türkiye'de kuvvetli ve müstakil bir mevcudiyet-i milliye istihsal etmeyi mümkün kılacak kudretlerle birlikde Türk millet ve hakimiyetini, kendisine aid telakki edilebilecek arazi dâhilinde tesis etmek arzusundadırlar.

İngiltere hariciye nazırı **Lord Curzon**

یونان ملتنه تعویضات واقلیتلرك حمایه‌سی

یونان ملتنه حرب عمومی اثناسنده متفقلرك غایه‌سی ایچون یاپدیغی بیوك فداکارلقلره مقابل برتعویضات ویرمك وترقیات ملیه واقتصادیه‌سی ایچون حرفعالیتنه مساعده ایتمك آرزوسنده‌درلر. هر ایکی ملتی تماسده بولوندقلری حوالیده ویاخود تبعه‌لرینك مختلط بولوندیغی یرلرده امنیت مقابله ووقار داخلنده یاشامالرینی تأمین ایتمك آرزوسنده‌درلر. کرك مسلمان، کرك خرستیان، ویاخود دیکر هر هانکی بر عرق ویا مذهبدن اولورسه اولسون، کرك آوروپاده وکرك آسیاده دها واسع تجمعات سیاسیه ویا عرقیه آرمسنده یاشایان مختلف اقلیتلرك حمایه وامنیتی ایچون برطاقم تدابیر اتخاذ ایتمك آرزوسنده‌درلر.

تورکیه ایله اخیراً حال حربده بولوندیغی آوروپا دولتلری آرمسنده مسلح بر اختلافك عودتی بر طرف ایتمك آرزوسنده‌درلر. هر شیدن اول برشکل حل تکلیف ایدرکن ایکی طرفدن بریسی لهنه طرفکیرلکده بولوندقلرینه شبهه ایدلمه‌مسی، بالعکس طرفینه مساوی صورتده معامله ایدلدیکنك بیلنمسی آرزو ایتمکده‌درلر.

متارکه تکلیفی

بونك ایچون متفقین ناظرلری صلح توصیه‌لرنده‌کی موفقیتی ودوستانه برطرزده تسویه‌نك تحققی تسهیل ایچون ایلك مطمح نظر اولهرق آناطولیده‌کی ایکی محارب اردو آراسنده‌کی مخاصمانك تعطیلنی کوزه‌تمشلردر.

بناءً علیه تورکیه ویونانستان حکومتلرینه ایکی طرف ایچون مارشال فوشك ریاستنده‌کی مأمورین عسکریه طرفندن عادلانه بر صورتده تثبیت اولونمش شرائطه باغلی بر متارکه تکلیفنده بولونمشلردر. یونان حکومتی بو تکلیفی قبول ایتدیکی جوابنی ویرمشدر. تورکیه‌نك ده جوابنه انتظار ایدلمکده‌در. متارکه تکلیفی اناطولینك یونان قواسندن مصلحانه بر صورتده تخلیه‌سنی وبوحوالینك هیئت مجموعه‌سنده تورك حاکمیتی تأمین مقصدیله اجرا ایدلمشدر.

فرانسه خارجیه ناظری موسیو پووانکاره
MONSIEIR POUNCARÉ
President du conseiel et ministre des affaires Étrangères de la France

Yunan Milletine Tavizat ve Ekalliyetlerin Himayesi

Yunan milletine Harb-i Umumi esnasında müttefiklerin gayesi için yapdığı büyük fedakârlıklara mukabil bir tavizat vermek ve terakkiyat-ı milliye ve iktisadiyesi için harr-ı faaliyetine müsaade etmek arzusundadırlar. Her iki milleti temasda bulundukları havalide veyahud tebalarının muhtelit bulunduğu yerlerde emniyet-i mütekabile ve vakar dâhilinde yaşamalarını temin etmek arzusundadırlar. Gerek Müslüman, gerek Hristiyan, veyahud diğer herhangi bir ırk veya mezhebden olursa olsun, gerek Avrupa'da ve gerek Asya'da daha vasi tecemmüat-ı siyasiye veya ırkiye arasında yaşayan muhtelif ekalliyetlerin himaye ve emniyeti için bir takım tedabir ittihaz etmek arzusundadırlar.

Türkiye ile ahiren hâl-i harbde bulunduğu Avrupa devletleri arasında müsellah bir ihtilafın avdetini bertaraf etmek arzusundadırlar. Her şeyden evvel bir şekl-i hâl teklif ederken iki tarafdan birisi lehine tarafgirlikde bulunduklarına şübhe edilmemesini, bilakis tarafına müsavi suretde muamele edildiğinin bilinmesini arzu etmekdedirler.

Mütareke Teklifi

Bunun için müttefikin nazırları sulh tavsiyelerindeki muvaffakiyeti ve dostane bir tarzda tesviyenin tahakkukunu teshil için ilk matmah-ı nazar olarak Anadolu'daki iki muharib ordu arasındaki muhasamatın tatilini gözetmişlerdir.

Binaenaleyh Türkiye ve Yunanistan hükûmetlerine iki taraf için Mareşal Foş'un (Foch) riyasetindeki memurin-i askeriye tarafından adilane bir suretde nasiyat olunmuş şeraite bağlı bir mütareke teklifinde bulunmuşlardır. Yunan hükûmeti bu teklifi kabul etdiği cevabını vermişdir. Türkiye'nin de cevabına intizar edilmekdedir. Mütareke teklifi Anadolu'nun Yunan kuvâsından muslihane bir suretde tahliyesini ve bu havalinin heyet-i mecmuasında Türk hakimiyetini temin maksadıyla icra edilmişdir.

Fransa hariciye nazırı **Mösyö Poankare**

شیمدی تکلیف ایدلش اولان عمومی صورت تسویه‌یه ایلك مرحله تشکیل ایدن تخلیه استحضاراتی ، مارەشال (فوش) ك ریاستندەکی مأمورین طرفندن تکلیفك وقوعی ایله عینی زمانده تنظیم ایدلش اولدیغندن بلاتأخر موقع اجرایه وضع اولنه‌بیله‌جکدر . یونان قوتلرینك مصلحانه برصورتده تماماً تخلیه‌سی ایچون لزومی اولان وقت ، حساباته نظراً درت آیی بر قاچ کون کچه‌جکدر .

آناطولینك تورکیایه براقلمه‌سی

شوراسی شایان قیددرکه ایکی طرف تکلیفلری قبول ایتدیکی تقدیرده تورکلر تکمیل آناطولیی اشغال ایده‌جکلردر . بو کیفیت یکی بر انسان وپاره فداکارلغنه لزوم قالمادن تورك مطالب ملیه‌سنك باشلیجه‌سنی تطبین ایدییور . عینی زمانده یونان قطعاتنك کری چکیلمه‌سی‌ده شرف عسکری ایله متناسب اولاجقدر . اکر بوتخلیه عملیه‌سی موفقیتله بیترسه بحر سفیددن قره‌دکزه وبوغازلره وماورای قافقاس حددوندن ، ایراندن وعراقدن آطه‌لر دکزی سواحلنه قدر آسیاده تورك حاکیتی تماماً تأمین ایدلش اولاجقدر .

اقلیتلرك حمایه‌سی ایچون

اسباب تاریخیه وجغرافیه‌نك لزوم وایجابات مبرمه‌سنی تصدیق ایدرك کرك تورکیه ولایتلری داخلنده ، کرك آوروپاده یونانستان النده بولونان پرلرده‌کی بعضاً پك غلبه‌لق اولان عرق ودین اقلیتلرینك حمایه‌سنی تأمین ایتمك ایچون ناظرلر ، بعض تدابیر اتخاذی لزومنی تکلیف ایدییورلر. بوتدابیر الیوم جاری اولان معاهدات احکامنده واحضار اولونان معاهده‌پروژه‌لرنده وعلاقه‌دار مملکتلرك قوانین ملکیه و دینیه‌سنده موجود بولونمقده‌در. بوندن ماعدا ناظرلر ، جمعیت اقوامی‌ده بو پروغرامه اشترا که دعوت ایتمشلردر. جمعیت اقوام ، بو تدابیرك اجراسنه وعلاقه‌دار اولان جماعتلر حقنده تطبیقنه نظارته مأمور اولق اوزره هرایکی حوالی‌یه‌ده‌قومیسرلر تعیین ایده‌جکدر.

ایتالیا خارجیه ناظری موسیو شانزر

MONSIEUR CHANZER

Ministre des affaires Étrangères d'Italie

Şimdi teklif edilmiş olan umumi suret-i tesviyeye ilk merhale teşkil eden tahliye istihzaratı, Mareşal Foş'un (Foch) riyasetindeki memurin tarafından teklifin vukuu ile aynı zamanda tanzim edilmiş olduğundan bila teahhur mevki-i icraya vaz olunabilecekdir. Yunan kuvvetlerinin muslihane bir suretde tamamen tahliyesi içün lüzumu olan vakit, hesabata nazaran dört ayı birkaç gün geçecekdir.

Anadolu'nun Türkiye'ye Bırakılması

Şurası şayan-ı kayıddır ki iki taraf teklifleri kabul etdiği takdirde Türkler tekmil Anadolu'yu işgal edeceklerdir. Bu keyfiyet yeni bir insan ve para fedakârlığına lüzum kalmadan Türk metalib-i milliyesinin başlıcasını tatmin ediyor. Aynı zamanda Yunan kıtaatının geri çekilmesi de şeref-i askerî ile mütenasib olacakdır. Eğer bu tahliye ameliyesi muvaffakiyetle biterse Bahr-i Sefid'den Karadeniz'e ve Boğazlara ve mavera-yı Kafkas hududundan, İran'dan ve Irak'dan Adalar Denizi sevahiline kadar Asya'da Türk hakimiyeti tamamen temin edilmiş olacakdır.

Ekalliyetlerin Himayesi İçün

Esbab-ı tarihiye ve coğrafiyenin lüzum ve icabat-ı mübremesini tasdik ederek gerek Türkiye vilayetleri dâhilinde, gerek Avrupa'da Yunanistan elinde bulunan yerlerdeki bazan pek galabalık olan ırk ve din ekalliyetlerinin himayesini temin etmek içün nazırlar, bazı tedabir ittihazı lüzumunu teklif ediyorlar. Bu tedabir elyevm cari olan muahedat ahkamında ve ıhzar olunan muahede projelerinde ve alakadar memleketlerin kavanin-i mülkiye ve diniyesinde mevcud bulunmakdadır. Bundan maada nazırlar, Cemiyet-i Akvamı da bu programa iştiraka davet etmişlerdir. Cemiyet-i Akvam, bu tedabirin icrasına ve alakadar olan cemaatler hakkında tatbikine nezarete memur olmak üzere her iki havaliye de komiserler tayin edecekdir.

İtalya hariciye nazırı **Mösyö Şanzer**

ارمنیلرك وضعیتی

ارمنیلرك وضعیتی ده كرك حرب اثناسنده چكدكاری اضطرابات كرك دولتلرك اثنای حربده درعهده ایتدكاری تعهداتدن دولایی بالخاصه نظر اعتباره آلنمشدر. بناءً علیه یوقاریده ذكر ایدیلن اقلیتلر حقنده كوزه تیله جك حمایه دن باشقه ارمنیلرك ملی بر یورد تأسیسی حقنده كی عنعنوی مطالبلرینی تطمین ایده بیلمك ایچون جمعیت اقوامك یاردیمنه عرض احتیاج اولونمقده در.

بوغازلر مسئله سی

منافع صاحبه ایله آتینك مسالمت وآسایشی، آوروپانك ۱۹۱٤ سنه سیله اولی تعقیب ایدن سنه لرده، چناق قلعه بوغازینك قپانمه سیله اوغرادیغی تهلكه لرله قاتلاندیغی فداكارلقلره بر دها معروض ومجبور اولمامسی قطعیاً ایجاب ایتمكده در. او محلده فدا ایدیلن صایسز انسانلرله صرف ایدیلن فوق العاده غیرتلر بیهوده صرف ایدلمش اولمایدر.

تورکارك چناق قلعه نك آناطولی ساحللرینی یكیدن اشغال ایتلرینه، بو ساحه داخلنده عسكردن تجرید اولنه جق بر منطقه سایه سنده هر درلو عسكری پروژه لرك امكانی سلب ایده جك شرائط داخلنده مساعده ایدیله جكدر. لكن بوغازه سریستجه دخولی تأمین ایچون كلیبولی شبه جزیره سنه بر متفقین قوهٔ اشغالیه سی اقامه ایدیله جكدر. بو شبه جزیره دخی عسكردن تجرید اولنه جقدر. متفقین قوهٔ اشغالیه سی بوغاز مدخلی تأمینه كافی كلمه جك مقداده اوله جقدر.

چناق قلعه بوغازنده سیر سفائن، اولجه ده تكلیف اولندیغی وجه ایله بر تورك رئیسنك ریاستی آلتنده بولنه جق بین الملل بر قومیسیونك نظارتنده اوله جقدر. بو قومیسیونده بوغازلرده سیر سفائن وتجارت مسائلیله باشلیجه علاقه دار حكومتلرك تمثیل ایدیله جكاری مأمول ایدیلیور.

بوغازك آسیا ساحلنده عسكردن تجرید اولنه جق منطقه سی اردك شبه جزیره سی مستثنا اولق اوزره شمدیكی چناق قلعه لواسیله براشه جكدر. مرمره دكزینك ساحل جنوبیسنده باشقه اراضی عسكردن تجرید ایدلمیه جكدر.

قره دكز بوغازی وآطه لر

قره دكز بوغازینك آسیا ساحلنده عسكردن تجرید اولنه جق منطقه سی شمدیكی بیطرف منطقه یه انحصار ایلیه جكدر.

چناق قلعه بوغازی طیشاریسنده ایمروز، بوزجه آطه، لبنی، سمادرك ومدللی آطه لریله مرمره دكزنده كی بوتون آطه لردخی عسكردن تجرید اولنه جقدر.

تراكیا مسئله سی

چناق قلعه بوغازیله مرمره دكزینك اوروپا ساحللرینه كلنجه سالف الذكر دول معظمه نك اوچ ناظارلری شرقی تراكیانك مقدراتنه تعلق ایدن مهم ومشكل مسائل ایله اوغراشمغه مجبور اولمشلردر.

برمارفدن، اولجه ایضاح اولونان اسبابدن طولایی كلیبولی شبه جزیره سنی حاكیت عثمانیه یه اعاده ایده جك بر صورت تسویه یی قبول ایده مه مشلردر. دیكر طرفدن، استانبولك شمالی ایله غربنده كائن تورك اراضیسی ایله یونانلیلر طرفندن اشغال ایدیلن تراكیا اراضیسی آراسنده شمدیه قدر تكلیف ایدیلن بعض حدود خطلری توركیه پایتختنك مدافعه سنی آنجق ناقص بر صورتده تأمین ایتدیكی ومذكور پایتخت كرك عسكری براستیلا، كرك كندیسی ایله حال حربده بولونمش اولدیغی بردولتك موجب اندیشه قومشولغی تهلكه لرینه معروض قالمه سی حقنده كی حقنده كی اعتراضاتی نظر اعتباره آلمغه مجبور اولمشلردر.

Ermenilerin Vaziyeti

Ermenilerin vaziyeti de gerek harb esnasında çekdikleri ızdırabat gerek devletlerin esna-yı harbde deruhde etdikleri taahhüdatdan dolayı bilhassa nazar-ı itibara alınmışdır. Binaenaleyh yukarıda zikredilen ekalliyetler hakkında gözetilecek himayeden başka Ermenilerin millî bir yurd tesisi hakkındaki ananevi metaliblerini tatmin edebilmek içün Cemiyet-i Akvamın yardımına arz-ı ihtiyac olunmakdadır.

Boğazlar Meselesi

Menafi-i sulhiye ile atinin müsalemet ve asayişi, Avrupa'nın 1914 senesiyle onu takib eden senelerde, Çanakkale Boğazı'nın kapanmasıyla uğradığı tehlikelerle katlandığı fedakârlıklara bir daha maruz ve mecbur olmamasını kat'iyyen icab etmekdedir. O mahalde feda edilen sayısız insanlarla sarf edilen fevkalade gayretler beyhude sarf edilmiş olmamalıdır.

Türklerin Çanakkale'nin Anadolu sahillerini yeniden işgal etmelerine, bu sulha dâhilinde askerden tecrid olunacak bir mıntıka sayesinde her dürlü askerî projelerin imkânını selb edecek şerait dâhilinde müsaade edilecekdir. Lakin Boğaz'a serbestçe duhulu temin içün Gelibolu şibh-i ceziresine bir müttefikin kuvve-i işgaliyesi ikame edilecekdir. Bu şibh-i cezire dahi askerden tecrid olunacakdır. Müttefikin kuvve-i işgaliyesi Boğaz medhali temine kâfi gelecek mikdarda olacakdır.

Çanakkale Boğazı'nda seyr-i sefain, evvelce de teklif olunduğu vech ile bir Türk reisinin riyaseti altında bulunacak beynelmilel bir komisyonun nezaretinde olacakdır. Bu komisyonda Boğazlarda seyr-i sefain ve ticaret mesailiyle başlıca alakadar hükûmetlerin temsil edilecekleri memul ediliyor.

Boğazın Asya sahilinde askerden tecrid olunacak mıntıkası Erdek şibh-i ceziresi müstesna olmak üzere şimdiki Çanakkale livasıyla birleşecekdir. Marmara Denizi'nin sahil cenubisinde başka arazi askerden tecrid edilmeyecekdir.

Karadeniz Boğazı ve Adalar

Karadeniz Boğazı'nın Asya sahilinde askerden tecrid olunacak mıntıkası şimdiki bîtaraf mıntıkaya inhisar edilmeyecekdir.

Çanakkale Boğazı dışarısında İmroz, Bozcaada, Limni, Semadirek ve Midilli adalarıyla Marmara Denizi'ndeki bütün Adalar dahi askerden tecrid olunacakdır.

Trakya Meselesi

Çanakkale Boğazı'yla Marmara Denizi'nin Avrupa sahillerine gelince salifüzzikr düvel-i muazzamanın üç nazırları Şarki Trakya'nın mukadderatına taalluk eden mühim ve müşkil mesail ile uğraşmağa mecbur olmuşlardır.

Bir tarafdan, evvelce izah olunan esbabdan dolayı Gelibolu şibh-i ceziresini hakimiyet-i Osmaniyeye iade edecek bir suret-i tesviyeyi kabul edememişlerdir. Diğer tarafdan, İstanbul'un şimali ile garbında kain Türk arazisi ile Yunanlılar tarafından işgal edilen Trakya arazisi arasında şimdiye kadar teklif edilen bazı hudud hatları Türkiye payitahtının müdafaasını ancak nakıs bir suretde temin etdiği ve mezkûr payitahtının gerek askerî bir istila, gerek kendisi ile hâl-i harb-de bulunmuş olduğu bir devletin muceb-i endişe komşuluğu tehlikelerine maruz kalabileceği hakkındaki i'tirasatı nazar-ı itibara almağa mecbur olmuşlardır.

بو تهلكهلر آتيده‌كى صورتلرله اك مؤثر بر صورتده بر طرف ايداش اولور :

١ — تصور ايديلن حدودك استانبولدن كافى مقداردە اوزاقلاشديرلماسيله ،

٢ — بو حدود خارجنده قالان اراضى نك تام بيطرفلغيله .

ديكر طرفدن خارجيه ناظرلرى وضعيت حاضره‌نك غير قابل انكار حقيقتى قارشيسنده بولونيورلردى : شرق تراكيانك غير مصدق اولان سيفور معاهده‌سى ايله يونانستانه الحاق ، معتبر عد ايدلسين ويا ايدله‌سين يونان قوتلرى بو قطعه‌يى فعلاً اشغال ايتمكده‌درلر . يونان حكومتى‌ده بعض نقاطده متفوق ، عظيم بر يونان خلقنى احتوا ايدن واوزون مدت ايتمش اولان بوحوالىيى اداره ايله‌مكده‌در . بو شرائط قارشيسنده اوچ خارجيه ناظرى ، يونانستانى ، تخطار ايتديرلمه‌سى ايجاب ابتديكى وجهله ١٩١٩ ده دول معظمه‌نك دعوتيله اشغال ايلديكى آناطولينك تمامىء تخليه‌سندن باشقه ، شرق تراكيانك دخى تمامىء تخليه‌سنه دعوت ايتمك مسئوليتنى افتحام ايده‌مزلردى . بالنتيجه اوچ دولت خارجيه ناظرى ، بروجه‌بالا ذكر ايديلن واوروپاده‌كى تورك حكومتنك مصونيتنى تأمين ايتمك آرزوى معقوليله تلخيص ايديله بيان مطالعات سوق الجيشه‌نك اهميتنه مبنى ، مأمورين عسكريه‌يى مطالعات فنيه‌لرى ايله كنديلرينه معاونته دعوت ايتمشلردر .

تراكيا حدودى

مأمورين مذكوره ، مرمره دكزنده كائن (غانوس) قريندن (استرانجه) داغلرينك جهت غربيه‌سنه منتهى اولاجق صورتده بولغار حدودى استقامتنده شمال وشمال غربيه دوغرو بر خط توسيعى توصيه ايتمشلردر . بوحدود بر روم شهرى (؟) اولان (تكفور طاغى)ده تركياده براقه‌جق (بابا أسكى) و(قرق كليسا)يى تركيا ـ يونان حدودينك يونانستان جهتنه وضع ايله‌يه‌جكدر .

شرقى تراكيانك غير عسكرى حاله افراغى

مملكتك طوپوغرافيك تشكلاتى حدودك مصونيتنى مؤمندر . فضله اولارق ، كرك تركيا ،

انكليز اشغال اردوسى قوماندانى جنرال ماردەن
GÉNÉRAL MARDEN
Commandant du corps d'occupation Britannique

Bu tehlikeler atideki suretlerle en müessir bir suretde bertaraf edilmiş olur:
1- Tasavvur edilen hududun İstanbul'dan kâfi mikdarda uzaklaşdırılmasıyla,
2- Bu hudud haricinde kalan arazinin tam bîtaraflığıyla.

Diğer tarafdan hariciye nazırları vaziyet-i hazıranın gayr-ı kabil inkâr hakikati karşısında bulunuyorlardı: Şarki Trakya'nın gayr-ı musaddak olan Sevr Muahedesi ile Yunanistan'a ilhakı, muteber ad edilsin veya edilmesin Yunan kuvvetleri bu kıt'ayı fiilen işgal etmekdedirler. Yunan hükûmeti de bazı nukatda mütefevvik, azim bir Yunan halkını ihtiva eden ve uzun müddet etmiş olan bu havaliyi idare eylemekdedir. Bu şerait karşısında üç hariciye nazırı, Yunanistan'ı, tahattur etdirilmesi icab etdiği vechle 1919'da düvel-i muazzamanın davetiyle işgal eylediği Anadolu'nun temami-i tahliyesinden başka Şarki Trakya'nın dahi temami-i tahliyesine davet etmek mesuliyetini iktiham edemezlerdi. Binnetice üç devlet hariciye nazırı, bervech-i bala zikredilen ve Avrupa'daki Türk hükûmetinin masuniyetini temin etmek arzu-yı makuliyle telhis edilebilen mütalaat sevkülceyşenin ehemmiyetine mebni, memurin-i askeriyeyi mütalaat-ı fenniyeleri ile kendilerine muavenete davet etmişlerdir.

Trakya Hududu

Memurin-i mezkûre, Marmara Denizi'nde kain (Ganos) kurbundan (Istranca) dağlarının cihet-i garbiyesine müntehi olacak suretde Bulgar hududu istikametinde şimal ve şimal-i garbiye doğru bir hat tevsii tavsiye etmişlerdir. Bu hudud bir Rum şehri olan (Tekfurdağı)da Türkiye'de bırakacak (Babaeski) ve (Kırkkilise)yi Türkiye-Yunan hududunun Yunanistan cihetine vaz eyleyecekdir.

Şarki Trakya'nın Gayr-ı Askerî Hâle İfrağı

Memleketin topoğrafın teşkilatı hududunun masuniyetini mü'mendir. Fazla olarak, gerek Türkiye,

İngiliz işgal ordusu kumandanı **General Marden**

وكرك يونانستانده قالان بالعموم شرق تراكيا قطعه‌سنك غير عسكرى برحاله ارجاعى مشكلات مذكوره‌يى تقويه ايده‌جكدر .

بو وجهله يونانليلر استانبولى تهديد ، تورکلرده يونانليلره هجوم ايده‌بيله‌جك بر وضعيتده بولونمايه‌جقلردر . بو منطقه‌نك وغير عسكرى حاله ارجاع ايلونان مناطق سائره‌نك تفتيشات موفوته‌سى ، (تكفور طاغى) نه قدر كليبولى شبه جزيره‌سنى اشغال ايده‌جك **دول** متفقه قطعات عسكريه‌سنه مربوط دول متفقه ضابطانى طرفندن اجرا ايديله‌جكدر .

ازمير وادرنه ايچون خصوصى اداره

شرق تراكيا اراضئ محيطه‌سندن تفريقك غير ممكن اولديغى تصديق ايديلن (ادرنه) شهرى ايچون احكام مخصوصه اتخاذى ايجاب ايدوب ايتمه‌ديكى تدقيق ايدلدى . تورکيايه عودت ايدن ازمير ايله يونانليلر طرفندن محافظه ايديلن (ادرنه) اولدقجه متشابه بر وضعيتده بولونمقده‌درلر .

اوچ خارجيه ناظرى ، بوايكى شهرك تورك وروم اولمايان عناصرينك ، مذكور شهرلر اداره‌سنه بر طرز مناسبده اشتراكلرينى مؤمن و فضله اولارق ، (ادرنه) نك مؤسسات دينيه‌سنى صيانت ايده‌جك برائتلاف دوستانه عقد ايتمرى مقصديله تورك و يونان حكومتلرى نزدنده مخابرات دوستانه‌يه اشتراك ايده‌بيليرلر .

اوچ خارجيه ناظرى بو طرز تسويه‌نك ، طرفيندن هيچ برى طرفندن حرارتله قبول ايديله‌جكنى تصور ادعاسنده دكلدرلر ، بومسئله ، بو قدر قولايلقله تسويه ايديله‌مز . خارجيه ناظرلرى بو تكليفى ، عدالته وايجابات معادله‌يه اك موافق كورديكلرى بيانيله ، افكار عموميهٔ جهانه توصيه ايده‌بيليرلر .

استانبولك تخليه‌سى

استانبوله كلنجه ، اوچ حكومت پايختلرينى تورکلردن بالآخره كرى آلمغه دائر اولان

فرانسز اشغال اردوسى قوماندانى جنرال شاربى
GÉNÉRAL CHARPY
Commandant du corps d'occupation Francais

ve gerek Yunanistan'da kalan bilumum Şarki Trakya kıt'asının gayr-ı askerî bir hâle ircaı müşkilat-ı mezkûreyi takviye edecekdir.

Bu vechle Yunanlılar İstanbul'u tehdid, Türkler de Yunanlılara hücum edebilecek bir vaziyetde bulunmayacaklardır. Bu mıntıkanın ve gayr-ı askerî hâle irca olunan menatık-ı sairenin teftişat-ı mevkutesi, (Tekfurdağı)na kadar Gelibolu şibh-i cezîresini işgal edecek düvel-i müttefika kıtaat-ı askeriyesine merbut düvel-i müttefika zabitanı tarafından icra edilecekdir.

İzmir ve Edirne İçün Hususi İdare

Şarki Trakya arazi-i muhitasından tefrikin gayr-ı mümkün olduğu tasdik edilen (Edirne) şehri içün ahkam-ı mahsusa ittihazı icab edüb etmediği tedkik edildi. Türkiye'ye avdet eden İzmir ile Yunanlılar tarafından muhafaza edilen (Edirne) oldukça müteşabih bir vaziyetde bulunmakdadırlar.

Üç hariciye nazırı, bu iki şehrin Türk ve Rum olmayan anasırının, mezkûr şehirler idaresine bir tarz-ı münasibde iştiraklerini müemmen ve fazla olarak, (Edirne)nin müessesat-ı diniyesini sıyanet edecek bir itilaf-ı dostane akd etmeleri maksadıyla Türk ve Yunan hükûmetleri nezdinde muhaberat-ı dostaneye iştirak edebilirler.

Üç hariciye nazırı bu tarz tesviyenin, tarafeynden hiçbiri tarafından hararetle kabul edileceğini tasavvur iddiasında değildirler. Bu mesele, bu kadar kolaylıkla tesviye edilemez. Hariciye nazırları bu teklifi, adalete ve icabat-ı muadileye en muvafık gördükleri beyanıyla, efkâr-ı umumiye-i cihana tavsiye edebilirler.

İstanbul'un Tahliyesi

İstanbul'a gelince, üç hükûmet payitahtlarını Türklerden bilahire geri almağa dair olan

Fransız işgal ordusu kumandanı **General Şarpi**

ایتالیا قوۀ اشغالیه قوماندانی جنرال مونبه‌للی
GÉNÉRAL MONBELLI
Commandant du corps d'occupation Italien

(سه‌ور) معاهده‌سی پروژه‌سنده مذکور تهدیددن فراغت حقنده اولجه اعلان ایتدکلری نیتلرینی تأیید ایتمك آرزوسنده‌درلر . حکومت مذکوره بو شهری ذات شاهانه حکومتنك تحت حاکمیت مطلقه‌سنه اعاده‌یی تأیید ایدرلر وشهر مذکوری الیوم اشغال ایتمکده اولان بین المتفقین قطعات عسکریه‌یی معاهدۀ صلحیه‌نك تصدیقنی متعاقب تماماً کری چکمکی تعهده آماده بولونورلر .

تورك حکومتی شهره ، (سه‌ور) معاهده‌سنده درپیش ایدلدیکندن دها مهم مقداردە بر قوۀ محافظه اقامه‌سنه دعوت ایدیله‌جکدر .

کریده مسائل آتیه قالیور : تورکیانك استفباله مالك اولاجغی قوۀ مسلحه ، متنعم اولاجغی استقلال مالی ، اجنبیلرك مستفید اولدقلری عهود عتیقه‌نك تعدیل ویا الغاسی .

اردومزك تزییدی

تورکیانك قوۀمسلحه‌سنه کلنجه، دول متفقه، حکومات سائرۀ محاربه ایله منعقد معاهداتده تطبیق الزم عد ایدلمش اولان دستوردن فراغت وبناءً علیه قرعه اصولنك دوامنه مساعده ایده‌مزلر . بونکله برابر اوچ خارجیه ناظری عتب خامنده کوکلی اصولنك تأسیسی اقتضا ایده‌جك اولان بر دوره‌نك تورك حکومتی‌ایله برفکر دوستانه داخلده تعیینی خصوصنی تدقیقه مبادرلر . تورك اردوسنك مقدارینه کلنجه ناظرلر ، (سه‌ور) معاهده‌سنده مندرج ویا بالآخره ۱۹۲۱ ده (لوندره) ده تلقین اولونان رقملرك اهمیتلی صورتده تزییدی خصوصنی بخش ایتمکی تکلیف ایدرلر .

بوکون صورت نهائیه‌ده تکلیف ایدیلن عددلر شونلردر:
ژاندارمه ایچون ۴۵,۰۰۰ ومنتظم اردو ایچون ۴۰,۰۰۰ کیشی‌که جمعاً ۸۵,۰۰۰

Sevr Muahedesi projesinde mezkûr tehdidden feragat hakkında evvelce ilan etdikleri niyetlerini teyid etmek arzusundadırlar. Hükûmet-i mezkûre bu şehri zât-ı şahane hükûmetinin taht-ı hakimiyet-i mutlakasına iadeyi teyid ederler ve şehr-i mezkûru elyevm işgal etmekde olan beyne'l-müttefikin kıtaat-ı askeriyeyi muahede-i sulhiyenin tasdikini müteakib tamamen geri çekmeyi taahhüde amade bulunurlar.

Türk hükûmeti şehre, Sevr Muahedesi'nde derpiş edildiğinden daha mühim mikdarda bir kuvve-i muhafaza ikamesine davet edilecekdir.

Geriye mesail-i atiye kalıyor: Türkiye'nin istikbalde malik olacağı kuvve-i müselleha, mütenaim olacağı istiklal-i mali, ecnebilerin müstefid oldukları uhud-ı atikanın tadil veya ilgası.

Ordumuzun Tezyidi

Türkiye'nin kuvve-i müsellehasına gelince, düvel-i müttefika, hükûmat-ı saire muharebe ile münakid muahedatda tatbiki elzem ad edilmiş olan düsturdan feragat ve binaenaleyh kur'a usulünün devamına müsaade edemezler. Bununla beraber üç hariciye nazırı akab-ı hitamında gönüllü usulünün tesisi iktiza edecek olan bir devrenin Türk hükûmeti ile bir fikr-i dostane dâhilinde tayini hususunu tedkike müheyyadırlar. Türk ordusunun mikdarına gelince nazırlar, (Sevr) Muahedesi'nde münderic veya bilahire 1921'de (Londra)da telkin olunan rakamların ehemmiyetli suretde tezyidi hususunu bahş etmeyi teklif ederler.

Bugün suret-i nihaiyede teklif edilen adedler şunlardır:

Jandarma içün 45.000 ve muntazam ordu içün 40.000 kişi ki ceman 85.000

İtalya kuvve-i işgaliye kumandanı **General Monbelli**

کیشی ایدر . بو یکون (سه‌ور) معاهده پروژه‌سنده معین اولان ۵۰,۰۰۰ عددینی یك محسوس برصورتده تجاوز ایتمکده‌در. تورك حکومتی ژاندارمه‌نك تنسیق وتنظیمی ایچون اجنبی ضابطانك معاونتنی آرزو ایتدیکی تقدیرده ـ بو معاونتك ژاندارمه‌نك قیمت واهمیتی مؤثر بر صورتده تزیید ایده‌جکی شبهه‌سزدر ـ ناظرلر ، طالب اولونه‌جق ضابطانی تورك حکومتنك امرینه آماده بولندیرمغه حاضر اولاجقلردر .

مسائل مالیه

(سه‌ور) معاهده‌نامه‌سنك مواد مالیه‌سی تورك حاکمیتی اساسنی متفقلرك منافع مالیه‌سی حمایه لزومی ایله وحربدن اولکی بورجلردن ماعدا تورکیانك تضمینات حربیه اولهرق تسویه‌یه معقول بر صورتده مقتدر عد ایدیلدیکی جکاری بر مقدارده تثبیت اولونان بر مبلغك تأدیه‌سنی تأمین ایچون لزومی کورونن قونترول تدابیری ایله تألیف اولونه‌جق بر شکلده ومراقبهٔ مالیه قومیسیونی تشکیلی فکرندن فراغت صورتیله تعدیل اولونه‌جقدر. قبل‌الحرب موجوداولان دیون قومیسیونی ابقااولونه‌جق وبروجه‌بالا بیان ایدیلن وظیفه‌یی ایفا ایتمك اوزره برده متفقین تصفیه قومیسیون مخصوصی تشکیل ایدیله‌جکدر .

الیوم جاری اولان قاپیتولاسیونلر اصولنه کلنجه ، ناظرلر تورکیایه ، کندی تبعه‌لرینك منافعنی حمایه مقصد مشروعی ایله تألیف ایدیله‌جك بر صورتده واك واسع نسبتده استقلال اقتصادیسنی تأمین ایله‌مك آرزوسنی پرورده ایدرك بو مقصدله صلح معاهده‌نامه‌سنك موقع تطبیقه وضعندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده استانبوله ، بیوك بریتانیا ، فرانسه ، ایتالیا ، ژاپونیا ایله عهود عتیقه‌دن مستفید اولان دول سائره‌یی تمثیل ایدن متخصص فنیلرك معاونتیله مواد مالیه‌ده عهود عتیقه اصولنی تعدیل ایتمکی احضاره مأمور اولاجق اولان تورکیانك‌ده داخل اولاجغی بر قومیسیون تأسیس ایدیله‌جکدر .

تکلیفات مذکوره اجنبی تبعه‌سنی مفرط ویرکولره وبو ویرکولرك طرز جبایتنه قارشو حمایه ایتمکله برابر تورك واجنبی تبعه‌سی آره‌سنده ویرکی مساواتی تأمین ایده‌جك وعلاقه‌دار دولتلرك موافقتیله کومروك رسومنده الزم نلقی ایدیله‌جك هر درلو تعدیلاتی استلزام ایتمك مقصدینی استهداف ایلیه‌جکدر. معاملات عدلیه‌یه متعلق عهود عتیقه اصولنك برینه قائم اولاجق اصلاحات عدلیه پلانی تنظیم ایچون عبنی مدت ظرفنده برقومیسیون تأسیسنه معطوف اولکی تکلیفلرینی تجدید ایدرلر. عهود عتیقه تکلیف ایدیلن پلانك موقع تطبیقه وضعنه انتظاراً موقتاً باقی قلاجقدر . تورکیانك دخی داخل اولاجغی بو قومیسیون، مخلط ویکنسق بر اصول عدلی توصیه‌سنده مختار بولونه‌جقدر . حکومت متبوعه‌لری نامنه حرکت ایدن اوچ خارجیه ناظرینك توصیه‌سنی متحداً قرارلاشدیردقلری طرز تسویه‌نك باشلیجه اوصافنك خطوط عمومیه‌سی بوندن عبارتدر .

بو تکلیفات اول باول طوغریدن طوغریه علاقه‌دار طرفیك نظر مطالعه‌سنه، ثانیاً عبنی درجه‌ده اهمیتله عالم مدنیتك محاکمه‌سنه عرض ایدلمشدر. مذکور تکلیفاتی بالالتزام رد ایده‌جك ملت ویا حکومتك ، جوان افکار عمومیه‌سی قارشیسنده، اوجه ایکی قطعه‌یی آلت اوست ایدن وتکرری یکیدن بر طاقم خرابلیی موجب وشرق قریبه‌کی عرقلر وادیان آراسنده دائمی بر ضدیته منجر اولاجق اولان بر مجادله‌یه تکرار باشلامق کبی پك وخیم بر مسئولیتی درعهده ایتمش اولاجغی علاوه ایتمك زائددر .

kişi eder. Bu yekûn (Sevr) Muahede projesinde muayyen olan 50.000 adedini pek mahsus bir suretde tecavüz etmekdedir. Türk hükûmeti jandarmanın tensik ve tanzimi içün ecnebi zabitanın muavenetini arzu etdiği takdirde -bu muavenetin jandarmanın kıymet ve ehemmiyeti müessir bir suretde tezyid edeceği şübhesizdir- nazırlar, taleb olunacak zabitanı Türk hükûmetinin emrine amade bulundurmağa hazır olacaklardır.

Mesail-i Maliye

Sevr Muahedenamesi'nin mevadd-ı milliyesi Türk hakimiyeti esasını müttefiklerin menafi-i maliyesi himaye lüzumu ile ve harbden evvelki borclardan maada Türklerin tazminat-ı harbiye olarak tesviyeye makul bir suretde muktedir ad edilebilecekleri bir mikdarda tesbit olunan bir meblağın tediyesini temin içün lüzumlu görünen kontrol tedabiri ile telif olunacak bir şekilde ve murakebe-i maliye komisyonu teşkili fikrinden feragat suretiyle tadil olunacakdır. Kable'l-harb mevcud olan duyun komisyonu ibka olunacak ve bervech-i bala beyan edilen vazifeyi ifa etmek üzere bir de müttefikin tasfiye komisyon-ı mahsusu teşkil edilecekdir.

Elyevm cari olan kapitülasyonlar usulüne gelince, nazırlar Türkiye'ye, kendi tebalarının menafiini himaye maksad-ı meşruu ile telif edilecek bir suretde ve en vasi nisbetde istiklal-i iktisadisini temin eylemek arzusunu perverde ederek bu maksadla sulh muahedenamesinin mevki-i tatbike vazından itibaren üç ay zarfında İstanbul'da, Büyük Britanya, Fransa, İtalya, Japonya ile uhud-ı atikadan müstefid olan düvel-i saireyi temsil eden mütehassıs fennilerin muavenetiyle mevadd-ı maliyede uhud-ı atika usulünü tadil etmeyi ihzara memur olacak olan Türkiye'nin de dâhil olacağı bir komisyon tesis edilecekdir.

Teklifat-ı mezkûre ecnebi tebasını müfrit vergilere ve bu vergilerin tarz-ı cibayetine karşı himaye etmekle beraber Türk ve ecnebi tebası arasında vergi müsavatını temin edecek ve alakadar devletlerin muvafakatıyla gümrük rüsumunda elzem telakki edilecek her dürlü tadilatı istilzam etmek maksadını istihdaf eyleyecekdir.

Muamelat-ı adliyeye müteallik uhud-ı atika usulünün yerine kaim olacak ıslahat-ı adliye planını tanzim içün aynı müddet zarfında bir komisyon tesisine matuf evvelki tekliflerini tecdid ederler. Uhud-ı atika teklif edilen planın mevki-i tatbike vaz'ına intizaren muvakkaten baki kalacakdır. Türkiye'nin dahi dâhil olacağı bu komisyon, muhtelit ve yeknesak bir usul-ı adli tavsiyesinde muhtar bulunacakdır. Hükûmet-i metbuaları namına hareket eden üç hariciye nazırının tavsiyesini müttehiden kararlaşdırdıkları tarz tesviyenin başlıca evsafının hutut-ı umumiyesi bundan ibaretdir.

Bu teklifat evvel be-evvel doğrudan doğruya alakadar tarafın nazar-ı mütalaasına, saniyen aynı derecede ehemmiyetle âlem-i medeniyetin muhakemesine arz edilmişdir. Mezkûr teklifatı bililtizam red edecek millet veya hükûmetin, cihan-ı efkâr-ı umumiyesi karşısında, evvelce iki kıtayı altüst eden ve tekerrürü yeniden bir takım harabiyi muceb ve şark karibdeki ırklar ve edyan arasında daimi bir zıddiyete müncer olacak olan bir mücadeleye tekrar başlamak gibi pek vahim bir mesuliyeti deruhde etmiş olacağını ilave etmek zaiddir.

انقره بويوك ملت مجلس رئيسى غازى مشير
مصطفى كمال پاشا حضرتلرى

Son Excellence
MOUSTAPHA KEMAL PACHA

متفق دولتلر قونفرانسنك تكليفاتنه انقره بويوك ملت مجلسنك ويرديكى جواب متنى

انقره ٥ نيسان ١٣٣٨ - ١٩٢٢

شرق قريبده صلحى اعاده مقصد عالىء انسانيپرورانه‌سيله وتورك اراضيسنى يكيدن جان ومال تلف ايتمكسزين تخليه‌ايتديرمك مقصديله پارسده اجتماع ايدن اوچ بويوك دولت [فرانسه ، انكلتره و ايتاليا] خارجه ناظرلرى طرفندن ايلك وظيفه‌لرى اولمق اوزره ، اهميتله توصيه ايديلان مخاصماتك درحال تعطيلنه عائد تكليفى بويوك ملت مجلسى حكومتك اك بويوك دقتله تدقيق ايتديكنى عرض ايله كسب شرف ايلرم .

بويوك ملت مجلسى حكومتى ، ازميره اخراج ايديلن يونان عسكرى طرفندن بوتون جهان مدنيتجه معلوم اولديغى اوزره حدسز حسابسز مسلمانلرك قانى آقيتدرق ولايعد تخريبات ايقاع ايده‌رك استيلا حربنه نهايت ويرمك اوزره اوچ بويوك دولت خارجيه ناظرلرينك صرف ايتدكلرى غيرتلردن دولايى كنديلرينه منتدارد .

Müttefik Devletler Konferansının Teklifatına Ankara Büyük Millet Meclisinin Verdiği Cevab Metni

Ankara, 5 Nisan 1338-1922

Şark-ı karibde sulhu iade maksad-ı ali-i insaniyetperveranesiyle ve Türk arazisini yeniden can ve mal telef etmeksizin tahliye etdirmek maksadıyla Paris'de içtima eden üç büyük devlet (Fransa, İngiltere ve İtalya) hariciye nazırları tarafından ilk vazifeleri olmak üzere, ehemmiyetle tavsiye edilen muhasematın derhal tatiline aid teklifi Büyük Millet Meclisi hükûmetinin en büyük dikkatle tedkik etdiğini arz ile kesb-i şeref eylerim.

Büyük Millet Meclisi hükûmeti, İzmir'e ihrac edilen Yunan askeri tarafından bütün cihan medeniyetince malum olduğu üzere hadsiz hesabsız Müslümanların kanını akıtarak ve layuad tahribat îkâ‘ ederek istila harbine nihayet vermek üzere üç büyük devlet hariciye nazırlarının sarf etdikleri gayretlerden dolayı kendilerine minnetdardır.

Ankara Büyük Millet Meclisi reisi gazi müşir
Mustafa Kemal Paşa hazretleri

انقره بيوك ملت مجلسى خارجيه وكيلى
يوسف كمال بك افندى
S. E. Youssouf Kémal Bey
Commissaire des affaires Etrangères

بيوك ملت مجلسى حكومتى ، تورك اراضيسنى تخليه مقصد صريحى ايله تكليف ايديان متاركه‌يى اساس اعتباريله قبول ايدر . انجق بو متاركه‌نك دشمن اولمه ، بوتون دنيا طرفندن تقبيح ايديلن استيلا جريانه تازه قوتلرله يكيدن باشلامق امكانى بخش ايتمسنه ، بر طرفدن تورکيايه يكى فداكارلقلر تحميل و ديكر طرفدن بو صورتله صلح حقانى اخلال ايده‌بيلمسنه موفقت كوسترەمز .

دول معظمه‌نك مجهولى اولديغى اوزره ، حكومتمزك بوخط حركتنك محق اولديغنى كوسترن اسباب غير موجود دكلدر .

فى الحقيقه قرال قسطنطين حكومتى ، ١٩٢١ مارتنده اوچ دولت معظمه طرفندن صلحى تأسيس مقصديله لوندره‌ده صرف ايديلن مساعيه ، اردوسنه موفقيتسز بر تعرض امر ايتمك صورتيله جواب ويرمشدر . قرال قسطنطين عينى سنه‌نك حزيران آينده پارسده اجتماع ايتمش اولان اوچ دولت معظمه خارجيه ناظرلرينك صلح نصيحلرينه عينى صورتله ، ازميره بر فاتح طور و وضعيله چقمق وبرچوق جان ومال ضياعنه سبب اولان ديكر عقيم برتعرض واعلان ايتمك صورتيله جواب ويرمشدر .

Büyük Millet Meclisi hükûmeti, Türk arazisini tahliye maksad-ı sarihi ile teklif edilen mütarekeyi esas itibariyle kabul eder. Ancak bu mütarekenin düşman lehinde, bütün dünya tarafından takbih edilen istila cereyana taze kuvvetlerle yeniden başlamak imkânını bahşetmesine, bir tarafdan Türkiye'ye yeni fedakârlıklar tahmil ve diğer tarafdan bu suretle sulh cihanı ihlal edebilmesine muvafakat gösteremez.

Düvel-i muazzamanın mücehhezli olmadığı üzere, hükûmetin bu hatt-ı hareketinin muhak olduğunu gösteren esbab gayr-ı mevcud değildir.

Filhakika Kral Kostantin hükûmeti, 1921 Mart'ında üç devlet-i muazzama tarafından sulhu tesis maksadıyla Londra'da sarf edilen mesaiye, ordusuna muvaffakiyetsiz bir taarruz emir etmek suretiyle cevab vermişdir. Kral Kostantin aynı senenin haziran ayında Paris'de içtima etmiş olan üç devlet-i muazzama hariciye nazırlarının sulh nasihatlerine aynı suretle, İzmir'e bir fatih tavr u vaz'ıyla çıkmak ve birçok can ve mal ziya'ına sebeb olan diğer akim bir taarruz ve ilan etmek suretiyle cevab vermişdir.

Ankara Büyük Millet Meclisi hariciye vekili
Yusuf Kemal Beyefendi

بومثاللر قارشیسنده حکومتم ، متارکه عقد ایدیلیر ایدلز درحال تخلیه یه باشلانمسی بومتارکه‌نك شرط اساسیسی عدایدر .

ایمدی ۲۳ مارت ۹۲۲ تاریخلی نوطه‌ایله تبلیغ ایدیلن متارکه شرطلری نه‌تخلیه ونده مخاصماتك یکیدن باشلانه‌بیلمسی احتمالی قارشیسنده ، تکلیف ایدیلن بو متارکه شرائطی تورك ازدوسنه ، وطنك مدافعهٔ مشروعه‌سنه ، مدید برفوتطرولك ضروری نتیجه‌سی اولهرق ، غیر مساعد شرائط داخلنده تکرار باشلامق مجبوریتنی تحمیل ایدر .

دیکر طرفدن قانعرکه ، اوچ دولت معظمه‌، اوروپا وآسیاقاقومیسیونلرینك بی‌طرفانه تحقیقاتندن مستبان اولدیغی اوزره ، مشغول اراضیده‌کی مسلمانلری اوچ سنه‌دن بری معروض تالدقلری فجایعدن برآن اول تخلیص ایتمك آرزو سنده دخی ولوبیورلر . بوفجایعکه صوك متارکه تکلیفندن اعتباراً بویوك بروسعت وشدت اکتساب ایتمش وکیتله حالده قتللر ، تخریبات ، یانغینلر ، ویاغمالر ودهشت انکیز هنك عرضلرصورتنده تجلی ایتمشدر .

حکومتم شوقناعتده‌درکه ، متارکه‌نك عقدی عقبنده درحال تخلیه یه باشلامق خصوصی اوچ دولت معظمه خارجیه ناظرلرینك نقطهٔ نظرینه توافق ایدر ؛ چونکه متارکه تکلیفی آناطولیك یونان قوتلرندن صورت مصلحانه ده تخلیه‌سنی تأمین وبوحوالی هیئت مجموعه‌سی اوزرنده تورك حاکمیتی اعاده ایتمك مقصد صریحیله واقع اولمشدر . بناءً علیه تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی ، متارکه مدتنك ، تخلیه ایچون تثبیت ایدلمش اولان مهلتی تشکیل ایدن درت آیدن عبارت اولمسنی تکلیف ایدر ، وصلح مذاکرات اولیه‌سی بومدت ظرفنده ختام بولمدیغی تقدیرده اشبو متارکه‌نك اوچ آیلق بر مدت منضمه ایچون کمند یلکندن تمدیدینه موافقت ایلر .

تخلیه‌نك شکل اجراسنه کلنجه ، حکومتم بوخصوصده [اسکیشهر - کوتاهیه - آفیون قره‌حصار] خط عمومیسنك ایلك اون بش کون ظرفنده وازمیرده داخل اولمق اوزره بوتون حوالیٔ مشغوله‌نك ده ، متارکه‌نك بدایتدن اعتباراً درت آی ظرفنده تخلیه‌سنی ضروری عدایدر .

مشغول اراضینك تخلیه‌سی وطرفدن اشغالی خصوصنك متفق دولتلر ضابطانیله تورك ویونان باش‌تومانداناری‌لرینه منسوب ضابطلردن مرکب مخلط قومیسیونلر واسطه‌سیله اوچ دولت معظمه‌نك تحت نظارتنده اجرا ، وبو قومیسیونلرك تخلیه ایدیله‌جك حوالینك تورکیا بویوك مجلسی حکومتی طرفندن تسلمی شرائطی تنظیم ایتمك صلاحیتنه مالك اولمرینی ، وبوتخلیه عملیاتی اثناسنده اشخاص واملاکك امنیتی تأمین ایده‌جك تدابیر اتخاذ ایتمسنی واعاده ایدیلن حوالیه تورك اردوسنك تخلیه تاریخندن اعتباراً آنجق اون بش کونلك مهلتدن صوکره دخولی حکومتمك مع‌المنونیه قبول ایتدیکنی عرض ایله کسب شرف ایلرم .

جهان افکار عمومیه‌سنجه تورکیا بیوك ملت مجلسی حکومتنك آمال صلحپروه‌رانه‌سنه یکی بردلیل عد ایدیله‌جکندن شبهه اولمایان بالاده‌کی نقطه‌لر دول متفقه طرفندن قبول ایدلدیکی تقدیرده حکومتم ، اوچ هفته ظرفنده ، تعیین ایدیله‌جك برشهره ، اوچ دولت معظمه‌نك صلح تکلیفاتی تدقیق ایتمك اوزره مرخصلر کوندرمکه حاضردر .

آنقره ۵ نیسان ۹۲۲

یوسف کمال

Bu misaller karşısında hükûmetim, mütareke akd edilir edilmez derhal tahliyeye başlanmasını bu mütarekenin şart-ı esasisi ad eder.

İmdi 23 Mart 922 tarihli nota ile tebliğ edilen mütareke şartları ne tahliye ve ne de muhasematın yeniden başlanabilmesi ihtimali karşısında, teklif edilen bu mütareke şeraiti Türk ordusuna, vatanın müdafaa-i meşruasına, medid bir kontrolün zaruri neticesi olarak, gayr-ı müsaid şerait dâhilinde tekrar başlamak mecburiyetini tahmil eder.

Diğer tarafdan kânidir ki, üç devlet-i muazzama, Avrupa ve Amerika komisyonlarının bîtarafane tahkikatından müsteban olduğu üzere, meşgul arazideki Müslümanları üç seneden beri maruz kaldıkları fecayi'den bir an evvel tahlis etmek arzusunda dahi bulunuyorlar. Bu fecayi ki son mütareke teklifinden itibaren büyük bir vüsat ve şiddet iktisab etmiş ve kitle hâlde kanallar, tahribat, yangınlar ve yağmalar ve dehşet-engiz hetk-i ırzlar suretinde tecelli etmişdir.

Hükûmetim şu kanaatdadır ki, mütarekenin akdi akabinde derhal tahliyeye başlamak hususi üç devlet-i muazzama hariciye nazırlarının nokta-i nazarına tevafuk eder; çünki mütareke teklifi Anadolu'nun Yunan kuvvetlerinden suret-i muslihanede tahliyesini temin ve bu havali heyet-i mecmuası üzerinde Türk hakimiyetini iade etmek maksad-ı sarihiyle vaki olmuşdur. Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti, mütareke müddetinin, tahliye içün tesbit edilmiş olan mühleti teşkil eden dört aydan ibaret olmasını teklif eder, ve sulh müzakerat-ı evveliyesi bu müddet zarfında hitam bulmadığı takdirde işbu mütarekenin üç aylık bir müddet-i munzama içün kendiliğinden temdidine muvafakat eyler.

Tahliyenin şekl-i icrasına gelince, hükûmetim bu hususda (Eskişehir-Kütahya-Afyonkarahisar) hatt-ı umumisinin ilk on beş gün zarfında ve İzmir'de dâhil olmak üzere bütün havali-i meşgulenin de, mütarekenin bidayetden itibaren dört ay zarfında tahliyesini zaruri ad eder.

Meşgul arazinin tahliyesi ve tarafımızdan işgali hususunun müttefik devletler zabitanıyla Türk ve Yunan başkumandanlarına mensub zabitlerden mürekkeb muhtelit komisyonlar vasıtasıyla üç devlet-i muazzamanın taht-ı nezaretinde icrasını, ve bu komisyonların tahliye edilecek havalinin Türkiye Büyük Meclisi hükûmeti tarafından tesellümü şeraiti tanzim etmek salahiyetine malik olmalarını, ve bu tahliye ameliyatı esnasında eşhas ve emlakın emniyeti temin edecek tedabir ittihaz etmesini ve iade edilen havaliye Türk ordusunun tahliye tarihinden itibaren ancak on beş günlük mühletden sonra duhulunu hükûmetimin maa'l-memnuniye kabul etdiğini arz ile kesb-i şeref eylerim.

Cihan efkâr-ı umumiyesince Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin âmâl-i sulhperveranesine yeni bir delil ad edileceğinde şübhe olmayan baladaki noktalar düvel-i müttefika tarafından kabul edildiği takdirde hükûmetim, üç hafta zarfında, tayin edilecek bir şehre, üç devlet-i muazzamanın sulh teklifatı tedkik etmek üzere murahhaslar göndermeye hazırdır.

Ankara 5 Nisan 922, **Yusuf Kemal**

صدراعظم توفیق پاشا حضرتلری
S. A. TEVFIK PACHA
Grand Vézir

باب عالینك دول متفقه قونفرانسی تکلیفاتنه ویردیکی جواب متنی

جمعه ایرتسی ۸ نیسان ۱۳۳۸ - ۱۹۲۲

۲۲ الی ۲۶ مارت ۱۹۲۲ تاریخنده (پارس) ده واقع اولان اجتماعك استنتاج ایتدیکی تکلیفاتك ثناورلرینه تبلیغی ایچون ، ذات عالیلرینك (...) و (...) خارجیه ناظرلری ایله مشترکاً ارسال ایتدکلری تقریری اخذ ایتمك شرفنه نائل اولدم .

صلحك تأسیسی لهنده ذات عالیلریله رفیقلرینك ابراز ایتدکلری نیات خیر خواهانه یی باب عالینك کاهی حقها تقدیر ایتدیکنی وبوندن طولایی شکر کذار اولدیغنی ذات اصیلانه لرینه ابلاغه مسارعت ایدرم . شرق قریبده صلح وآسایشك یکیدن حکمران اولدیغنی کورمك آرزوی شدیدیله متحمس اولان باب عالی مذاکرات صلحیه ده بولنمق اوزره مرخصلرینی اوچ هفته ایچنده قونفرانسه کوندرمکه آماده در .

Babıali'nin Düvel-i Müttefika Konferansı Teklifatına Verdiği Cevab Metni
Cumartesi 8 Nisan 1328-1922

22 ila 26 Mart 1922 tarihinde (Paris)de vaki olan içtimaın istintac etdiği teklifatın senaverlerine tebliği içün zât-ı alilerinin (...) ve (...) hariciye nazırları ile müştereken irsal etdikleri takriri ahz etmek şerefine nail oldum.

Sulhun tesisi lehinde zât-ı alileriyle refiklerinin ibraz etdikleri niyat-ı hayırhahaneyi Babıali'nin kemahi hakkuha takdir etdiğini ve bundan dolayı şükr-i güzar olduğunu zât-ı asilanelerine iblağa müsaraat ederim. Şark-ı karibde sulh ve asayişin yeniden hükümran olduğunu görmek arzu-yı şedidiyle mütehassis olan Babıali müzakerat-ı sulhiyede bulunmak üzere murahhaslarını üç hafta içinde konferansa göndermeye amadedir.

Sadrazam **Tevfik Paşa** hazretleri

متاركه يه كلنجه ، ذات عاليلرى اردونك بوخصوصده كى نقطهٔ نظرينه مطلع اولمشلر مع هذا ، حكومت سنيه ، بوكونكى جهتدن چكيلهجك اولان يونان قطعاتيله ، ديكر يونان قطعاتنك تراكيايه نقلى واورادە تحشيد ايتديرلهمسنى طلب ايتمك مجبوريتنده بولوندىغنى ظن ايدر . ذات عاليلرى بوتدبير احتياطينك اهميت و لزومنى هيچ شبهه سز تصديق ايدرلر . ديكر طرفدن باب عالى ، حوالئ مشغوله يه ، اوچ سنه دن برى محروم اولديغى صلح وسكونى اعاده ايتمك واهاليك دوچار اولديغى نا قابل تعريف مظالم واعتسافاته خاتمه ويرمك مقصديله تخليه نك ممكن اولديغى قدر سرعتله اجراسى خصوصنده اصرار ايدر .

حكومت سنيه قونفرانسك استانبولده ويا تركيانك بر ديكر شهرنده طوپلانه بيلمه سنه چوق ممنون اولور ايسه ده اسباب محليه نك ، باب عالى يى اوچ دولت متفقه دن بوخصوص ايچون غربى آوروپاده برشهر ارائه ايتمه لرينى رجايه اجبار ايلهمكده اولماسنه متأسفدر .

يكانه غايه سى ، تركيانك تماميت وسلامت آتيه سى ايله استقلال سياسى و اقتصاديسنى تأمين و شرق قريبده عادل و دواملى بر صلح تأسيسندن عبارت اولان حكومت سنيه ، بومقصدله كلهجك قونفرانسده دائما برفكر تحفظ ايله ايضاح ايتمك شرفنه نائل اولهجغى مطالعاتك واسع برفكر عدالت وحقانيتله دقيق وحقوق مشروعه سنك تطمين اولنهجغنه قانعدر .

٨ نيسان ١٩٢٢

خارجيه ناظرى
عزت

خارجيه ناظرى عزت پاشا حضرتلرى
S. A. IZZET PACHA
Ministre des affaires Étrangères

Mütarekeye gelince, zât-ı alileri ordunun bu hususdaki nokta-i nazarına muttali olmuşlar maa-haza, hükûmet-i seniyye, bugünkü cebheden çekilecek olan Yunan kıtaatıyla, diğer Yunan kıtaatının Trakya'ya nakli ve orada tahşid etdirilmemesini taleb etmek mecburiyetinde bulunduğunu zan eder. Zât-ı alileri bu tedbir-i ihtiyatinin ehemmiyet ve lüzumunu hiç şübhesiz tasdik ederler. Diğer tarafdan Babıali, havali-i meşguleye, üç seneden beri mahrum olduğu sulh ve sukuneti iade etmek ve ahalinin düçar olduğu nâ-kabil tarif mezalim ve itisafane hatime vermek maksadıyla tahliyenin mümkün olduğu kadar süratle icrası hususunda ısrar eder.

Hükûmet-i seniyye konferansın İstanbul'da veya Türkiye'nin bir diğer şehrinde toplanabilmesine çok memnun olur ise de esbab-ı mahalliyenin, Babıali'yi üç devlet-i müttefikadan bu husus içün garbi Avrupa'da bir şehir irae etmelerini ricaya icbar eylemekde olmasına mütessifdir.

Yegâne gayesi, Türkiye'nin temamiyet ve selamet-i atiyesi ile istiklal-i siyasi ve iktisadisini temin ve şark-ı karibde adil ve devamlı bir sulh tesisinden ibaret olan hükûmet-i seniyye, bu maksadla gelecek konferansda daima bir fikr-i tahaffuz ile izah etmek şerefine nail olacağı mütalaanın vasi bir fikir adalet ve hakkaniyetle tedkik ve hukuk-ı meşruasının tatmin olunacağına kanidir.

8 Nisan 1922
Hariciye nazırı **İzzet**

Hariciye nazırı **İzzet Paşa** hazretleri

فرانسه ممثلی جنرال پهلله
S. E. LE GÉNÉRAL PELLÉ
Haut commissaire de France

آنقره بیوك ملت مجلسینك تکلیفاتنه متفقلرك جوابی نوطه‌سی

آنقره بویوك ملت مجلسی حکومتی خارجیه ناظری
یوسف کمال بك افندیه

فرانسه ، انکلتره ، ایتالیاحکومتلری شرق قریبده صلح ومسالمتك اعادهً تأسیسی مقصدیله دولتلرجه تثبیت ایدیلن شرائط صاحیه‌یه آنقره حکومتی طرفندن ٥ نیسان ۱۹۲۲ تاریخنده اعطا قلنان جوابنامه‌یی اخذ ایله کسب شرف ایده‌رلر .

حکومات مشارالیهما متارکه حقنده آنقره حکومتی طرفندن اساس اعتباریله کوستریان اشتراکی وتخلیه ایله اراضیٔ مشغوله‌نك استردادی وکذلك صلح شرائطنی تدقیق ایتمك اوزره تعیین اولونه‌جق برشهره مرخصلرك اعزامی خصوصلرنده‌کی موافقتنی کورمکله بختیاردرلر .

مع‌هذا متفق دولتلر آنقره حکومتی طرفندن متارکه‌نك عقدی ایچون شرط اتخاذ ابدلمی آرزو ایدیلن تخلیه‌نك درحال اجراسنك قبول ایدیله‌میه‌جکی ظننده‌درلر. فی‌الحقیقه یونان حکومتی مذاکره‌نك ابتدارندن اول بویله بر شرطی رد ایده‌بیله‌جك ویاخود قبول ایدرسه محاربه‌یه تکرار باشلامق مقصدیله قطعاتنی تراکیایه نقل ایتمکدن اونی منع ایتمك ممکن اولمایه‌جقدر .

مع‌هذا متفق دولتلر آنقره حکومتنك آرزولرینی قابل اولدیغی قدر واسع مقیاسده تطمین ایتمکی آرزو ایتدکلرندن تخلیه تاریخنی تسریع ایتمکه مهیادرلر . خصوصی نقاطك مذاکره‌سی قیدیله صلح شرائطنك هیئت عمومیه‌سی قبول ایدیلیر ایدلمز تخلیه‌یه مباشرت ایدیله‌بیله‌جکدر .

Ankara Büyük Millet Meclisinin Teklifatına Müttefiklerin Cevabî Notası
Ankara Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Hariciye Nazırı
Yusuf Kemal Beyefendi'ye

Fransa, İngiltere, İtalya hükûmetleri şark-ı karibde sulh ve müsalemetin iadeten tesisi maksadıyla devletlerce tesbit edilen şerait-i sulhiyeye Ankara hükûmeti tarafından 5 Nisan 1922 tarihinde ita kılınan cevabnameyi ahz ile kesb-i şeref ederler.

Hükûmat-ı müşarünileyhüma mütareke hakkında Ankara hükûmeti tarafından esas itibariyle gösterilen iştiraki ve tahliye ile arazi-i meşgulenin istirdadı ve kezalik sulh şeraitini tedkik etmek üzere tayin olunacak bir şehre murahhasların izamı hususlarındaki muvafakatını görmekle bahtiyardırlar.

Maa-haza müttefik devletler Ankara hükûmeti tarafından mütarekenin akdi içün şart ittihaz edilmesi arzu edilen tahliyenin derhal icrasının kabul edilemeyeceği zannındadırlar. Filhakika Yunan hükûmeti müzakerenin ibtidarından evvel böyle bir şartı red edebilecek veyahud kabul ederse muharebeye tekrar başlamak maksadıyla kıtaatını Trakya'ya nakletmekden onu men etmek mümkün olmayacakdır.

Maa-haza müttefik devletler Ankara hükûmetinin arzularını kabil olduğu kadar vasi mikyasda tatmin etmeyi arzu etdiklerinden tahliye tarihini tesri etmeye müheyyadırlar. Hususi nukatın müzakeresi kaydıyla sulh şeraitinin heyet-i umumiyesi kabul edilir edilmez tahliyeye mübaşeret edilebilecekdir.

Fransa mümessili general **Pelle**

متفق دولتلر بوندن ماعدا تعطیل مخاصمات ، ایکی مخاصم دولت مقدمات صلحیه‌یی قبول ایدنجیه قدر کندیلکندن دوام ایده‌جکندن آنقره حکومتنك جوابنده بیان ایتدیکی وجهله متارکه مدتنی تعدیله لزوم کورمه‌مکده‌در .

متفق دولتلر آنقره حکومتنك باشلیجه طلبنی واسع مقیاسده اسعاف ایتدکلری فکرنده بولونه‌رق بو حکومتك یوقاریده ذکر ایدیلن شرائط داخلنده تعطیل مخاصماتی قبول ایتمسنی شدتله تمنی ایدرلر . بوندن ماعدا مرخصلرینك اسملرینی بیلدیرمسنی آنقره حکومتندن رجا ومقدمات صلحیه شرائطنك تعیینی ایچون تکالیف ایدیله‌جك شهری بالآخره اشعار ایتمك حقنی محافظه ایدرلر .

۱۵ نیسان ۱۹۲۲

امضالر : به‌اله هوراس رومبولد غاروتی

دول متفقه‌نك باب عالینك جوابی نوطه‌سنه جوابی

پنجشنبه ۱۹ نیسان ۱۹۲۲

دون فرانسز ، انکلیز ، ایتالیان ممثل سیاسیلری ساعت درتده خارجیه نظارتنده خارجیه ناظری عزت پاشایی زیارتله باب عالی طرفندن دولتلرك صلح نوطه‌سنه اولجه ویرلمش اولان جوابه آتیده‌کی جوابی تبلیغ ایله‌مشلردر .

فرانسه ، انکلتره و ایتالیا فوق العاده قومیسرلری طرفندن باب عالیه تودیع ایدیلن ۱۹ نیسان ۹۲۲ تاریخلی مشترك تقریرك ترجمه‌سیدر :

فرانسه ، انکلتره وایتالیا حکومتلری شرقده صلحك تکرار تأسیسی ضمننده دول متفقه طرفندن تعیین اولونان تکالیفات صلحیه‌یه‌دائر باب عالینك ۸ نیسان ۱۹۲۲ تاریخلی جوابنامه‌سنی اخذ ایلدکلرینی بیان ایله کسب شرف ایلرلر .

انکلتره ممثلی سیر هوراس رومبولد

Sir. HORACE ROMBOLD
Haut commissaire Britannique

Müttefik devletler bundan maada tatil-i muhasamat, iki muhasım devlet mukaddemat-ı sulhiyeyi kabul edinceye kadar kendiğinden devam edeceğinden Ankara hükûmetinin cevabında beyan etdiği vechle mütareke müddetini tadile lüzum görmemekdedirler.

Müttefik devletler Ankara hükûmetinin başlıca talebini vasi mikyasda is'af etdikleri fikrinde bulunarak bu hükûmetin yukarıda zikredilen şerait dâhilinde tatil-i muhasamatı kabul etmesini şiddetle temenni ederler. Bundan maada murahhaslarının isimlerini bildirmesini Ankara hükûmetinden rica ve mukaddemat-ı sulhiye şeraitinin tayini içün teklif edilecek şehri bilahire işar etmek hakkını muhafaza ederler.

15 Nisan 1922

İmzalar: **Pelle, Horas (Horace) Rombold, Garoni**

Düvel-i Müttefikanın Babıali'nin Cevabî Notasına Cevabı

19 Nisan 1922 Perşembe

Dün Fransız, İngiliz, İtalyan mümessil-i siyasileri saat dörtde hariciye nezaretinden hariciye nazırı İzzet Paşa'yı ziyaretle Babıali tarafından devletlerin sulh notasına evvelce verilmiş olan cevaba atideki cevabı tebliğ eylemişlerdir.

Fransa, İngiltere ve İtalya fevkalade komiserleri tarafından Babıali'ye tevdi edilen 19 Nisan 922 tarihli müşterek takririn tercümesidir:

Fransa, İngiltere ve İtalya hükûmetleri şarkda sulhun tekrar tesisi zımnında düvel-i müttefika tarafından tayin olunan teklifat-ı sulhiye hakkında Babıali'nin 8 Nisan 1922 tarihli cevabnamesini ahz eylediklerini beyan ile kesb-i şeref eylerler.

İngiltere mümessili Sir **Horas Rombold**

ایتالیا ممثلی ماركی غارونی

S. E. LE MARQUIS GARONI.
Haut commissaire l'Italie.

حكومات مشارالیهم باب عالینك مذاكرات صاحیه ضمننده اوچ هفته ظرفنده مرخصلرینی قونفرانسه اعزامه آماده اولدیغنه مطلع اولمغله بختیاردرلر .

متاركه بحثنه كلنجه دول متفقه آناطولینك درحال تخلیه‌سنی قبول ایده‌جكلرینی ظن ایتمكده‌درلر .

یونان حكومتی بونی رد ایده‌جك یاخود قبول ایتسه بیله حكومت مذكوره‌نك محاربه‌یه بلكه یكیدن شروع ایتمك اوزره قطعاتنی تراكیایه نقل ایله‌مه‌سنه مانع اولمق فعلاً ممكن اولامایه‌جقدر. فقط دول متفقه استانبول حكومتنك مطالبنی الكواسع مقیاسده تطمین آرزوسنده بولوندقلرندن تاریخ تخلیه‌یی یاقینلاشدیرمغه حاضردرلر . تخلیه ، نقاط مخصوصه‌نك مذاكره‌سی حقی محفوظ اولمق اوزره شرائط صلحیه‌نك هیئت مجموعه‌سنك قبولنی متعاقب باشلایه‌جقدر .

تراكیانك عسكرلكدن تجریدی شرائط صلحیه‌دن برینی تشكیل ایتدیكندن شرائط مذكوره یونانستان طرفندن قبول ایدیلیرایدلمز تخلیه باشلایه‌جغی جهتله باب عالی ایچون اوآندن اعتباراً یونان آناطولی قطعاتنك تراكیایه نقلندن اندیشه‌یه محل قالماز .

دول متفقه بو صورتله استانبول حكومتنك مطالب و اندیشه‌لرینی واسع مقیاسده تطمین ایتمش اولدقلری ملاحظه‌سنده اولوب مرخصلرك اسملرینی بیلدیرمه‌سنی باب عالیدن رجا ایدرلر.

دول مشارالیهم مرخصلرك محل اجتماعی اولمق اوزره تعیین ایده‌جكلری شهری بالآخره بیلدیره‌جكلرینی وبوخصوصده باب عالی طرفندن درمیان اولونان آرزولری نظر اعتباره آلمغه اقدام ایده‌جكلرینی بیان ایلرلر .

۱۹ نیسان ۱۹۲۲

امضالر

غارونی ، هوراس رومبولد ، پهله

Hükûmat-ı müşarünileyhüm Babıali'nin müzakerat-ı sulhiye zımnında üç hafta zarfında murahhaslarını konferansa izama amade olduğuna muttali olmağla bahtiyardırlar.

Mütareke bahsine gelince düvel-i müttefika Anadolu'nun derhal tahliyesini kabul edeceklerini zan etmemekdedirler.

Yunan hükûmeti bunu red edecek yahud kabul etse bile hükûmet-i mezkûrenin muharebeye belki yeniden şürû‘ etmek üzere kıtaatının Trakya'ya nakl eylememesine mani olmak fiilen mümkün olamayacakdır. Fakat düvel-i müttefika İstanbul hükûmetinin metalibini en vasi mikyasda tatmin arzusunda bulunduklarından tarih-i tahliyeyi yakınlaşdırmağa hazırdırlar. Tahliye, nukat-ı mahsusanın müzakeresi hakkı mahfuz olmak üzere şerait-i sulhiyenin heyet-i mecmuasının kabulünü müteakib başlayacakdır. Trakya'nın askerlikden tecridi şerait-i sulhiyeden birini teşkil etdiğinden şerait-i mezkûre Yunanistan tarafından kabul edilir edilmez tahliye başlayacağı cihetle Babıali için o andan itibaren Yunan Anadolu kıtaatının Trakya'ya naklinden endişeye mahal kalmaz.

Düvel-i müttefika bu suretle İstanbul hükûmetinin metalib ve endişelerini vasi mikyasda tatmin etmiş oldukları mülahazasında olub murahhasların isimlerini bildirmesini Babıali'den rica ederler. Düvel-i müşarünileyhüm murahhasların mahall-i içtimaı olmak üzere tayin edecekleri şehri bilahire bildireceklerini ve bu hususda Babıali tarafından dermeyan olunan arzuları nazar-ı itibara almağa ikdam edeceklerini beyan eylerler.

19 Nisan 1922

İmzalar: **Garoni, Horas Rombold, Pelle**

İtalya mümessili **Marki Garoni**

آنقره بويوك ملت مجلسك متفق دولتلرك صوك نوطه‌سنه ويرديكى جواب

۲۳ نيسان ۱۳۳۸ - ۱۹۲۲

۱ — (پارس) ده فرانسه باش وكيلى وخارجيه ناظرى موسيو (بوآنقاره) جنابلرينه
۲ — (لوندره)ده انكلتره خارجيه ناظرى لورد (كورزن ارف كه‌ديلستون) جنابلرينه
۳ — (روما) ده اتاليا خارجيه ناظرى موسيو (شانزه‌ر) جنابلرينه

تورکيه بويوك ملت مجلسى ، ٥ نيسان تاريخلى نوطه‌سنه جواباً فرانسه ، انكلتره و ايتاليا حكومتلرى طرفندن اعطا ايديلن مشترك جوابك وصولنى اشعار ايله مباهيدر .

اوچ بويوك دولت خارجيه ناظرلرينك ، شرق قريبده صلح وآسايشك يكيدن حكمران اولماسنى كورمكى حر وصميمى بر صورتده آرزو ايتدكلرينه دائر بياناتنه ومتاركه‌نك منحصراً آناطولينك تخليه‌سنى تأمين ايتمك مقصديله تكليف ايدلمش بولونماسه ابتناءً تورکيا بيوك ملت مجلسى حكومتى ، تخليه‌نك متاركه ايله‌مترافقاً وقوعى ، تعقيب‌ايديلن غايه‌لرك نتايج منطقيه‌سنه دها موافق‌اولاجغنه قائل اولمشدى وه نيسان‌تاريخلى جوابى نوطه‌سنده مخاصماتك‌تجددى احتمالى كلياً برطرف‌ايتمك تصميمنده بولونان دولتلرك‌نقطهٔ نظرينه توفيق‌حركت ايتمش بولوندينى ظننده‌ايدى.

انقره بويوك ملت مجلسى داخليه وكيلى فتحى بك
S. E. FETHI BEY
Ministre de l'Interieur du gouvernemente l'Angora

Ankara Büyük Millet Meclisinin Müttefik Devletlerin Son Notasına Verdiği Cevab

23 Nisan 1338-1922

1- Paris'de Fransa başvekili ve hariciye nazırı Mösyö Poankare cenablarına

2- Londra'da İngiltere hariciye nazırı Lord Curzon Kedloston cenablarına

3- Roma'da İtalya hariciye nazırı Mösyö Şanzer cenablarına

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 5 Nisan tarihli notasına cevaben Fransa, İngiltere ve İtalya hükûmetleri tarafından ita edilen müşterek cevabın vusulünü işar ile mübahidir.

Üç büyük devlet hariciye nazırlarının, şark-i karibde sulh ve asayişin yeniden hükümran olmasını görmeyi hür ve samimi bir suretde arzu etdiklerine dair beyanatına ve mütarekenin münhasıran Anadolu'nun tahliyesini temin etmek maksadıyla teklif edilmiş bulunmasa ibtinaen Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti, tahliyenin mütareke ile müterafiken vukuu, takib edilen gayelerin netayic-i mıntıkiyyesine daha muvafık olacağına kail olmuşdu ve 5 Nisan tarihli cevabı notasında muhasamatın teceddüdü ihtimalini külliyen bertaraf etmek tasmiminde bulunan devletlerin nokta-i nazarına tevfik-i hareket etmiş bulunduğu zannında idi.

Ankara Büyük Millet Meclisi dâhiliye vekili **Fethi Bey**

فی الحقیقه متارکه‌یه‌داثر ۲۲ مارت ۱۹۲۲ تاریخلی نوطه‌لرنده اوچ بیوك دولت خارجیه ناظرلری مخاصماتك درحال تعطیلنی کمال الحاح ایله توصیه ایتدکلری وقت، شرق قریبده صلحك اعاده‌سنی استهداف ایتدکلرینی ویکیدن جان ویرن ضیاعنه محل قالمقسزین آناطولینك تخلیه‌سی خصوصنده تکلیفاتده بولونمق امکانندن دسترس اولمق ایسته‌دکلرینی بیان ایتمشلردی . کذلك شرائط صلحیه‌یه متعلق ۲۶ مارت ۱۹۲۲ تاریخلی نوطه‌ده متارکه‌نك ، آناطولینك یونان قوتلری طرفندن صورت مسالمتکارانه‌ده تخلیه‌سیله منطقهٔ مذکوره‌نك هیئت مجموعه‌سنده تورك حاکیتنی اعاده مقصد صریحیله تکلیف ایدلمش بولوندیغنی تخصیصاً بیان ایتمشلردی .

بوندن ماعدا انکلتره خارجیه ناظری لورد (کورزون) جنابلری ۳۰ مارت ۱۹۲۲ تاریخنده لوردلر قاره‌سنده ، متارکه تکلیفنك یونان قوتلری طرفندن آناطولینك تخلیه‌سنه متعلق تدابیره بر مقدمه ماهیتنی تضمن ایتدیکنی سویله‌مشدی .

تورك ملتی بو بیانات متوالیه‌یی نظراعتباره آلارق متارکه ایله موافقاً آناطولینك بلاامهال تخلیه‌سنه مباشرت ایدیله‌جکنی امید ایتمشدی ، حال بوکه دول متفقه‌نك ۱۵ نیسان ۱۹۲۲ تاریخلی صوك تبلیغلرنده متارکه ایله برابر درحال تخلیه‌یی قبول ایده‌میه‌جکارینی ومذکور تخلیه‌یی شرائط صلحیه‌نك هیئت عمومیه‌سنی قبوله تعلیق ایتدکارینی کمال تأسفله کورمشدر . تخلیه‌نك بو صورتله تأخیرینه داثر دولتلر طرفندن ، مذاکراتك ابتدارندن اول یونان حکومتنك بویله برشرطی رد ایتمه‌سی احتمالی وترا کیاده حربك تجددی امکانی یولنده سرد ایدیلن اسبابی حکومت متبوعه‌م مناقشه‌دن اجتناب آرزو سنده‌درلر . بو اسبابك تحقق تقدیرنده ایسه یونان حکومتی دولتلرك صلح آرزوی شدید وصمیمیلرینه قارشی فعلی بر مخالفتده بولونمش وبوتون جهانك عتاب وتقبیحنی جلب ایلهمش اولوردی . هر حالده آنف الذکر اسباب تخلیه‌یه داثر تورك نقطهٔ نظرینك صلح منافعنه وایجابات عدل ونصفته نه درجه موافق اولدیغنی اثبات ایتمکده‌در .

مع‌مافیه حکومت متبوعه‌م وقتیله یك زنکین ومعمور اولان اراضیٔ مشغوله‌ده یونان عساکرینك اولجه ایقاع ایتمش اولدقلری جنایتلره ضمیمه اولهرق هر کون یکی یانغینلر وتخریبات علاوه وبر طاقم یکی قتاللرله معصوم مسلمان قربانلرینك عددینی تزیید ایتدیکی خصوصنده اصراره لزوم حس ایتمکده‌در . بالخاصه صوك کونلرده ایتالیانلر طرفندن تخلیه ایدلش اولان سوکه حوالیسنده یونانلیلر طرفندن کویلرك احراق واهالینك قتلی صورتیله ارتکاب ایدیلن مظالم وفجایع مدعیاتمزه یکی بر دلیل تشکیل ایدر . یونان اشغالندن بری تورك طوپراقلرنده یبقیلان انقاض ووقتیله یك معرفه اولان مسلمان اهالی حقنده ارتکاب ایدیلن غیر قابل توصیف مظالم صاب احمر مرحصلری داخل اولدیغی حالده اراضیٔ مستولیه‌یی زیارت ایدن بالجمله بی طرف اجنبیلرك شهادتلریله ثابتدر .

خرستیان اقلیتلرك حمایه‌سنه معطوف مساعیٔ انسانیتکارانه‌لری معلوم بولونان دول متفقه‌نك یونان استیلاسی آلتنده ایکامکده بولونان مسلمان اکثریتلری برمدت دها طالع حزینلرینه ترك ایتمکه وچکدکلری مشاق ومزاحمه تماشاکر وضعیتنده قالمغه راضی اولاجقلرینه حکومتم قائل اولمق ایسته‌مز . حکومتم بو امید ایله ، دول متفقه خارجیه ناظرلرینك منصف

Filhakika mütarekeye dair 22 Mart 1922 tarihli notalarında üç büyük devlet hariciye nazırları muhasamatın derhal tatilini kemalü'l-hah ile tavsiye etdikleri vakit, şark-ı karibde sulhun iadesini istihdaf etdiklerini ve yeniden can ve mal ziya'ına mahal kalmaksızın Anadolu'nun tahliyesi hususunda teklifatda bulunmak imkânına destres olmak istediklerini beyan etmişlerdi. Kezalik şerait-i sulhiyeye müteallik 26 Mart 1922 tarihli notada mütarekenin, Anadolu'nun Yunan kuvvetleri tarafından suret-i müsalemetkâranede tahliyesiyle mıntıka-i mezkûrenin heyet-i mecmuasında Türk hakimiyetini iade maksad-ı sarihiyle teklif edilmiş bulunduğunu tahsisen beyan etmişlerdi.

Bundan maada İngiltere hariciye nazırı Lord (Curzon) cenabları 30 Mart 1922 tarihinde Lordlar Kamarasında, mütareke teklifinin Yunan kuvvetleri tarafından Anadolu'nun tahliyesine müteallik tedabire bir mukaddime mahiyetini tazammun etdiğini söylemişdi.

Türk milleti bu beyanat-ı mütevaliyeyi nazar-ı itibara alarak mütareke ile müterafiken Anadolu'nun bila imhal tahliyesine mübaşeret edileceğini ümid etmişdi, halbuki düvel-i müttefikanın 15 Nisan 1922 tarihli son tebliğlerinde mütareke ile beraber derhal tahliyeyi kabul edemeyeceklerini ve mezkûr tahliyeyi şerait-i sulhiyenin heyet-i umumiyesini kabule talik etdiklerini kemal-i teessüfle görmüşdür. Tahliyenin bu suretle tehirine dair devletler tarafından, müzakeratın ibtidarından evvel Yunan hükûmetinin böyle bir şartı red etmesi ihtimali ve Trakya'da harbin teceddüdü imkânı yolunda serd edilen esbabı hükûmet-i metbuam münakaşadan ictinab arzusundadırlar. Bu esbabın tahakkuku takdirinde ise Yunan hükûmeti devletlerin sulh arzu-yı şedid ve samimilerine karşı fiili bir muhalefetde bulunmuş ve bütün cihanın itab ve takbihini celb eylemiş olurdu. Her hâlde atfü'z-zikr esbab-ı tahliyeye dair Türk nokta-i nazarının sulh menafiine ve icabat-ı adl ü nısfet ne derece muvafık olduğunu isbat etmekdedir.

Maamafih hükûmet-i metbuam vaktiyle pek zengin ve mamur olan arazi-i meşgulede Yunan asakirinin evvelce îka' etmiş oldukları cinayetlere zamime olarak her gün yeni yangınlar ve tahribat ilave ve bir takım yeni kitallerle masum Müslüman kurbanlarının adedini tezyid etdiği hususunda ısrara lüzum his etmekdedir. Bilhassa son günlerde İtalyanlar tarafından tahliye edilmiş olan Söke havalisinde Yunanlılar tarafından köylerin ihrakı ve ahalinin katli suretiyle irtikab edilen mezalim ve fecayi müddeiyatımıza yeni bir delil teşkil eder. Yunan işgalinden biri Türk topraklarında yıkılan enkaz ve vaktiyle pek müreffeh olan Müslüman ahali hakkında irtikab edilen gayr-ı kabil tavsif mezalim Salib-i Ahmer murahhasları dâhil olduğu hâlde arazi-i müstevliyeyi ziyaret eden bilcümle bitaraf ecnebilerin şehadetleriyle sabitdir.

Hristiyan ekalliyetlerin himayesine matuf mesai-i insaniyetkâraneleri malum bulunan düvel-i müttefikanın Yunan istilası altında inlemekde bulunan Müslüman ekserileri bir müddet daha tali hazinlerine terk etmeye ve çekdikleri meşak ve mezahime temaşaker vaziyetinde kalmağa razı olacaklarına hükûmetim kail olmak istemez. Hükûmetim bu ümid ile, düvel-i müttefika hariciye nazırlarının munsif

اولدقلری حسیاته مراجعت ایده‌رك کندی تصورلرینه توفیقاً متارکه‌یی متعاقب آناطولینك درحال تخلیه‌سیله ظالم وتحملسوز یونان اداره‌سی آلتنده قالان معصوم وبدبخت مسلمان قارده‌شلرمزی برآن اول قورتارمه‌لرینی مصراً رجا ایدر .

حکومتم قویاً امید واردرکه دول مؤتلفه وطنداشلرینی دشمنك ربقهٔ ظلمندن برآن اول تخلیص ایتمك عزمیله حرکت ایدن تورك ملتنك تخلیه خصوصنك شرائط صلحیه‌نك هیئت عمومیه‌سی قبوله تعلق ایدلمه‌سنه موافقت ایده‌مه‌مکده معذور اولدیغنی تسلیم ایدرلر . اولجه نظر اصیلانه‌لرینه عرض ایتمکله مباهی اولدیغم کبی تخلیه‌یه متعلق نقطهٔ نظرینك قبولی حالنده حکومتم ۱۶ مارت ۱۹۲۲ تاریخلی نوطه‌ده مندرج دعوته توفیقاً شرائط صلحیه‌یی تدقیق ایتمك اوزره مرخصلرینی کوندرمکه مهیادر .

تکلیفات صلحیه میانده بر طاقم نقطه‌لر واردرکه دول منفقه خارجیه ناظرلرینك دائما نظر امعانده طوتدقلری تکلیفلری اثنـاء ایتـدیردکلری پره‌نسیپلره ۱۹۱۸ده انکلتره باش وکیلی طرفندن رسماً وعلناً اعطا ایدلمش بولونان تأمینات آتیه‌یه مغایردر : « بز ، تورکیانی پایختندن وعرقا حاکم بر صورتده تورك اولان زنگین ومشهور آناطولی وتراکیا طوپراقلرندن محروم ایتمك ایچون حرب ایتمیورز .»

مع‌هذا ۲۶ مارت تاریخلی نوطه‌نك ، تورك ملت ودولتنه کندینه عائد عد ایدیله‌بیلن اراضیی ، تورکیانك تکرار مستقل وقوتلی بر حیات ملیه اکتساب ایده‌بیلمسنه مساعد حق وصلاحیتله اعاده‌یه ومسلمانلره عدل ونصفنه اك موافق بر طرز اداره‌نك تأمینه وسائره‌یه دائر محتویاتی تورك ملتنك استحصالی اوغورنده بو قدر فداکارلقلر اختیار ایتدیکی غایه‌لردن فرقلی اولمادیغی ایچون حکومتم سالف‌الذکر اساسلره توافق ایتمه‌ین شروطك مذکور اساسلره توفیق ایدیله‌بیله‌جکندن وبو صورتله‌ده تکلیف ایدیلن شرائطه دائر بر ائتلاف حصوله کتیرمکدن امیدینی کسمك ایسته‌مز .

حکومتم ، تورك ملتنك کندیسنه عائد طوپراقلرده مستقل وامین بر صورتده یاشامقدن وسربستجه انکشافنی اشکال ایدن اقتصادی ، سیاسی ، عدلی زنجیرلردن قورتولمقدن ومحضا بر مسلمان ملتی اولدیغی ایچون خرستیان ملتلره یك طبیعی بر صورتده تسلیم ایدیلن حقوقدن محروم ایدلمك ایسته‌مه‌دیکنی بر کره دها تکراره جرأت ایلر . مغلوب دولتلر آراسنده تورکیا حرب عمومیه اشتراکندن طولایی بر قاچ قرالق وسعتنده اراضی غائب ایتمك صورتیله اك زیاده ضرردیده اولمشدر .

بو شرائطه وتورك ملتنك مقاصد مشروعه ومحویتکارانه‌سنك اساس اعتباریله دول مؤتلفه طرفندن قبول‌ایدلمش اولماسنه نظراً حکومت متبوعم تخلیه‌نك شرائط صلحیه‌نك هیئت مجموعه‌سنك قبولنه تعلیق ایدلمه‌سنك یکانه نتیجه‌سی دشمنه صلح شرائطنك تثبیق ایچون کچه‌جك آیلر ظرفنده مخاصمانه تکرار مباشرت فرصتنی تأمین ایده‌جکی ومستولیلرك تورکیه‌یه عائد اولدیغی هیچ کیمسه طرفندن انکار ایدلمه‌ین اراضیده بولونمقده اولان مسلمانلرك

oldukları hissiyata müracaat ederek kendi tasavvurlarına tevfikan mütarekeyi müteakib Anadolu'nun derhal tahliyesiyle zalim ve tahammülsüz Yunan idaresi altında kalan masum ve bedbaht Müslüman kardeşlerimizi bir an evvel kurtarmalarını musırren rica eder.

Hükûmetim kaviyyen ümidvardır ki düvel-i mü'telife vatandaşlarını düşmanın ribka-i zulmünden bir an evvel tahlis etmek azmiyle hareket eden Türk milletinin tahliye hususunun şerait-i sulhiyenin heyet-i umumiyesini kabule talik edilmesine muvafakat edememekde mazur olduğunu teslim ederler. Evvelce nazar-ı asilanelerine arz etmekle mübahi olduğum gibi tahliyeye müteallik nokta-i nazarının kabulü hâlinde hükûmetim 16 Mart 1922 tarihli notada münderiç davete tevfikan şerait-i sulhiyeyi tedkik etmek üzere murahhaslarını göndermeye müheyyadır.

Teklifat-ı sulhiye meyanında bir takım noktalar vardır ki düvel-i müttefika hariciye nazırlarının daima nazar-ı im'ânda tutdukları teklifleri imtina' etdirdikleri prensiplere 1918'de İngiltere başvekili tarafından resmen ve alenen ita edilmiş bulunan teminat-ı atiyeye mugayirdir: "Biz, Türkiye'yi payitahtından ve ırken hakim bir suretde Türk olan zengin ve meşhur Anadolu ve Trakya topraklarından mahrum etmek içün harb etmiyoruz."

Maa-haza 26 Mart tarihli notanın, Türk millet ve devletine kendine aid ad edilebilen araziyi, Türkiye'nin tekrar müstakil ve kuvvetli bir hayat-ı milliye iktisab edebilmesine müsaid hak ve salahiyetle iadeye ve Müslümanlara adl u nısfete en muvafık bir tarz-ı idarenin teminine vesaireye dair muhteviyatı Türk milletinin istihsali uğurunda bu kadar fedakârlıklar ihtiyar etdiği gayelerden farklı olmadığı içün hükûmetim salifüzzikr esaslara tevafuk etmeyen şurutun mezkûr esaslara tevfik edilebileceğinden ve bu suretle de teklif edilen şeraite dair bir itilaf husule getirmekden ümidini kesmek istemez.

Hükûmetim, Türk milletinin kendisine aid topraklarda müstakil ve emin bir suretde yaşamakdan ve serbestçe inkişafını işkal eden iktisadi, siyasi, adli zincirlerden kurtulmakdan ve mahza bir Müslüman milleti olduğu içün Hristiyan milletlere pek tabii bir suretde teslim edilen hukukdan mahrum edilmek istemediğini bir kere daha tekrara cüret eyler. Mağlub devletler arasında Türkiye Harb-i Umumi'ye iştirakinden dolayı birkaç krallık vüsatinde arazi gaib etmek suretiyle en ziyade zarardide olmuşdur.

Bu şeraite ve Türk milletinin makasıd-ı meşrua ve muhteviyetkâranesinin esas itibariyle düvel-i mü'telife tarafından kabul edilmiş olmasına nazaran hükûmet-i metbuam tahliyenin şerait-i sulhiyenin heyet-i mecmuasının kabulüne talik edilmesinin yegâne neticesi düşmana sulh şeraitinin tesbiti içün geçecek aylar zarfında muhasamata tekrar mübaşeret fırsatını temin edeceği ve müstevlilerin Türkiye'ye aid olduğu hiç kimse tarafından inkâr edilmeyen arazide bulunmakda olan Müslümanların

حیات، ناموسنه واموالنه دائمی صورتده وکیتدکجه متزاید برنسبتده تعرض ایتمك امکانی ویرمکدن عبارت اولاجغی فکرنده‌در . ذاتاً تکلیف ایدیلن شرائط صلحیه‌نك بویوك بر قسمی منحصراً دول متفقه‌یی علاقه‌دار ایتمکده اولدیغندن حکومت متبوعه‌م دول مشارالیهمانك حق مناقشه‌سنی تحدید مقصدیله آناطولیده بر یونان استیلا اردوی بولوندیرمق احتیاجنده اولمادقلری قناعتنده‌درلر .

بومناسبتله دول متفقه طرفندن تکلیف ایدلش اولان شرائط صلحیه‌نك هیئت عمومیه‌سنده هانکی نقطه‌لری خصوصی برماهیتده تلقی ایتمکده اولدقلرینی تصریح ایتمه‌مکله دول مشارالهمانك حکومت متبوعه‌می شبهه وتردد ایچنده براقدقلرینی عرض وعلاوه‌یه لزوم کوریورم . فی‌الواقع شرائط صلحیه‌نك بویله برطرزده تصنیفه تابع طوتولماسی مختلف نقاط نظره کوره باشقه باشقه تفسیر وتأویللره میدان ویره‌جکنه نظراً محذورلر تولید ایده‌جك ومناقشه‌لره محل ویره‌جکدر . حال‌بوکه بوتون بو مناقشه‌نك نتیجه‌سی مسلمان اهالی‌یه اهالینك معروض بولوندیغی استیلا آلامنی اوزاتمقدن عبارت اوله‌جقدر .

بویوك ملت مجلسی حکومتی بوملاحظاته بناءً وتخلیه‌یه تعلق ایدن باشلیجه طلبنه مهم بر مقیاسده اسعاف ایدلدیکنی بیان ایتلرندن دولایی دول مؤتلفه خارجیه ناظرلرینه تشکر ایتمکله برابر تخلیه‌نك متارکه ایله مترافقاً باشلاماسی لزومی حقنده‌کی نقطهٔ نظرنده اصرار مجبوریتنی کورمکده‌در .

بونکله برابر تعاملیٔ مخابراتك موجب اولدیغی وجهله هردرلو وقت ضیاعنك اوکنی آلمق یکیدن یکی‌یه جان ومال ضیاعنه میدان ویرمکسزین صلحه واصل اولمق ایچون ایلری سورولن نقاط نظرك حقیقت حالده قابل تألیف اولوب اولمادیغنی شفاهی مذاکرات ایله تعیین ایتمك ومحتاج تنویر اولان نقطه‌لر اوزرنده اوبوشه بیلمك اوزره حکومت متبوعه‌م نامنه صلاحیت کامله‌یی حائز مرخصلریمزك تعیین اولونه‌جق بر تاریخده دول مؤتلفه مرخصلریله اول باول مذاکرات ابتدائیه‌یه باشلامق وبرزمین ائتلاف بولوندیغی تقدیرده درحال شرائط صلحیه‌یه مباشرت ایتمك اوزره (ایزمیت)ده دول ائتلافیه مرخصلریله ملاقی اولمغه حاضر بولوندقلرینی عرض وبیانه مسارعت ایدرم .

بو تکلیف حکومتکز طرفندن قبول ایدلدیکی تقدیرده مرخصلریمزك اسملرینی ذات عالیلرینه بیلدیرمك اوزره کیفیتك بنده‌کزه اشعار ایدلمسنی رجا ایله کسب شرف ایلرم.

۲۳ نیسان ۱۹۲۲

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی
خارجیه ناظری
یوسف کمال

hayat, namusuna ve emvaline daimi suretde ve gitdikçe mütezayid bir nisbetde taarruz etmek imkân vermekden ibaret olacağı fikrindedir. Zaten teklif edilen şerait-i sulhiyenin büyük bir kısmı münhasıran düvel-i müttefikayı alakadar etmekde olduğundan hükûmet-i metbuam düvel-i müşarünileyhümanın hak münakaşasını tahdid maksadıyla Anadolu'da bir Yunan istila ordusu bulundurmak ihtiyacında olmadıkları kanaatindedirler.

Bu münasebetle düvel-i müttefika tarafından teklif edilmiş olan şerait-i sulhiyenin heyet-i umumiyesinde hangi noktaları hususi bir mahiyetde telakki etmekde olduklarını tasrih etmemekle düvel-i müşarünileyhümanın hükûmet-i metbuamı şübhe ve tereddüd içinde bırakdıklarını arz ve ilaveye lüzum görüyorum. Filvaki şerait-i sulhiyenin böyle bir tarzda tasnife tabi tutulması muhtar nukat nazara göre başka başka tefsir ve tevillere meydan vereceğine nazaran mahzurlar tevlid edecek ve münakaşalara mahal verecekdir. Halbuki bütün bu münakaşanın neticesi Müslüman ahaliye ahalinin maruz bulunduğu istila âlâmını uzatmakdan ibaret olacakdır.

Büyük Millet Meclisi hükûmeti bu mülahazata binaen ve tahliyeye taalluk eden başlıca talebine mühim bir mikyasda is'af edildiğini beyan etmelerinden dolayı düvel-i mü'telife hariciye nazırlarına teşekkür etmekle beraber tahliyenin mütareke ile müterafiken başlaması lüzumu hakkındaki nokta-i nazarında ısrar mecburiyeti görmekdedir.

Bununla beraber teati-i muhaberatın muceb olabileceği her dürlü vakit ziyâ'ının önünü almak yeniden yeniye can ve mal ziyâ'ına meydan vermeksizin sulha vasıl olmak içün ileri sürülen nukat-ı nazarın hakikat-i hâlde kabil-i telif olub olmadığını şifahi müzakerat ile tayin etmek ve muhtac-ı tenvir olan noktalar üzerinde uyuşabilmek üzere hükûmet-i metbuam namına salahiyet-i kâmileyi haiz murahhaslarımızın tayin olunacak bir tarihde düvel-i mü'telife murahhaslarıyla evvel be-evvel müzakerat-ı ibtidaiyeye başlamak ve bir zemin-i i'tilaf bulunduğu takdirde derhal şerait-i sulhiyeye mübaşeret etmek üzere (İzmit)de düvel-i i'tilafiye murahhaslarıyla mülaki olmağa hazır bulunduklarını arz ve beyana müsaraat ederim.

Bu teklif hükûmetiniz tarafından kabul edildiği takdirde murahhaslarımızın isimlerini zât-ı alilerine bildirmek üzere keyfiyet bendenize işar edilmesini rica ile kesb-i şeref eylerim.

23 Nisan 1922
Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti
hariciye nazırı
Yusuf Kemal

بحریه ناظری صالح پاشا حضرتلری
S. A. SALIH PACHA
Ministre de la marine

باب عالینك متفق دولتلرك صوك نوطه‌سنه ویردیکی جواب

۲۳ نیسان ۱۳۳۸ — ۱۹۲۲

باب عالی ، مناطق مشغوله‌نك تخلیه‌سنی تسریع صورتیله حکومت سنیه‌یی تطمین امرنده اظهار ایله‌دکلری آرزودن دولایی فرانسه ، انکلتره وایتالیا حکومتلرینه تشکر ایده‌رك بیانات مذکوره‌دن ، یونانلیلر طرفندن ارتکاب اولونوب کرك صلیب احمر ، کرکسه کندیلری طرفندن تحقیقات لازمه اجراسنه مأمور ایدیلن مرخصلرك راپورلریله امنیت حاصل ایتدکلری مظالمه دول متفقه‌نك بلاتأخر خاتمه چکمك عزمنده اولدقلری قناعتی استحصال اولونمقده‌در .

بو قبیل مظالمه وحقوق بین‌الدوله مغایر بر وضعیته نهایت ویره‌جك اولان امر تخلیه‌یی طلب ایتمکله باب عالی تعویضی مستلزم بر لطف نیازنده بولونمش اولدیغی ذهابنده اولمایوب حق وحدود وکالتنی تخطی وتجاوز ایله‌یین پروکیلك پامال استیلاسی بولونان ممالکنك تخلیه‌سنه

Babıali'nin Müttefik Devletlerin Son Notasına Verdiği Cevab

23 Nisan 1338-1922

Babıali, menatık-ı meşgulenin tahliyesini tesrî' suretiyle hükûmet-i seniyyeyi tatmin emrinde izhar eyledikleri arzudan dolayı Fransa, İngiltere ve İtalya hükûmetlerine teşekkür eder. Beyanat-ı mezkûreden, Yunanlılar tarafından irtikab olunub gerek Salib-i Ahmer, gerekse kendileri tarafından tahkikat-i lazime icrasına memur edilen murahhasların raporlarıyla emniyet hasıl etdikleri mezalime düvel-i müttefikanın bila teahhur hatime çekmek azminde oldukları kanaati istihsal olunmakdadır.

Bu kabil mezalime ve hukuk beyne'd-düvele mugayir bir vaziyete nihayet verecek olan emr-i tahliyeyi taleb etmekle Babıali tavizi müstelzim bir lütuf niyazında bulunmuş olduğu zehabında olmayub hak ve hudud vekaletini tahatti ve tecavüz eyleyen bir vekilin pâmâl-i istilası bulunan memalikinin tahliyesine

Bahriye nazırı **Salih Paşa** hazretleri

داخلیه ناظری رضا پاشا حضرتلری
S. H. ALI RIZA PACHA
Ministre de l'Intérieur

معطوف اولان رجاسنك بوكون جهانجه مصدق دساتير انسانيته مستند وموافق اولديغی وبناءً عليه بونك دول متفقه‌جه بركره دها درپيش وتدقيق ايديلهرك مظهر اسعاف وقبول اولاجغی اعتقاد ايده‌در .

دول متفقه ١٩ نيسان تاريخلی تقريرلرنده اظهار اولونان آرزو وجهله حكومت سنيه‌نك ٢٦ مارتده تكليف اولونان شرائط صلحيه‌نك هيئت عموميه‌سی نقاط مخصوصه‌سنك مناقشه‌سی قيديله قبوله آماده بولونماسی تخليه‌نك سرعت اجراسی حقنده پرورده ايتديكی اعتمادی برقات داها تقويه ايتمكده‌در .

دول متفقه‌نك ٢٦ مارت تاريخی ايله تكليف ايله‌دكلری شرائط صلحيه‌نك مبنیٔ عليهی اولان وتوركيا ايله يونانستان آراسنده طرفيندن هيچ برينه نتيجهٔ مغلوبيت عد اولونايله‌جك شرائطی تحميل ايتمه‌يه‌جك حق بر صلحك اعاده‌سنی تضمن ايدن ـ اساس اولی ـ حكومت سنيه قبول وآنجاق تراكيانك بر قسمنك داها فكيله توركيانك يكيدن بر نجزی‌يه دوچار ايديلهسی خصوصنك بو اساسه تماماً منافاتنی مذاكرات صلحيه اثناسنده اثباته آماده اولديغنی بيان ايلر .

حكومت سنيه مارالذكر شرائط صلحيه‌نك مستندالهی اولان واستانبول مركز اولق اوزره تورك ملت دولتنه عائد اراضی داخلنده توركيانك يكيدن قوی ومستقل بر موجوديت

matuf olan ricasının bugün cihanca musaddak desatir-i insaniyete müstenid ve muvafık olduğu ve binaenaleyh bunun düvel-i müttefikaca bir kere daha derpiş ve tedkik edilerek mazhar-ı iʿaf ve kabul olacağı itikadındadır.

Düvel-i müttefika 19 Nisan tarihli takrirlerinde izhar olunan arzu vechle hükûmet-i seniyyenin 26 Mart'da teklif olunan şerait-i sulhiyenin heyet-i umumiyesi nukat-ı mahsusasının münakaşası kaydıyla kabule amade bulunması tahliyenin sürat-i icrası hakkında perverde etdiği itimadı bir kat daha takviye etmekdedir.

Düvel-i müttefikanın 26 Mart tarihi ile teklif eyledikleri şerait-i sulhiyenin mebni-i aleyhi olan Türkiye ile Yunanistan arasında tarafeynden hiçbirine netice-i mağlubiyet ad olunabilecek şeraiti tahmil etmeyecek muhak bir sulhün iadesini tazammun eden -esas-ı evveli- hükûmet-i seniyye kabul ve ancak Trakya'nın bir kısmının daha fekkiyle Türkiye'nin yeniden bir tecezziye düçar edilmesi hususunun bu esasa tamamen münafatını müzakerat-ı sulhiye esnasında isbata amade olduğunu beyan eyler.

Hükûmet-i seniyye marüzzikr şerait-i sulhiyenin müstenid ileyhi olan ve İstanbul merkez olmak üzere Türk millet devletine aid arazi dâhilinde Türkiye'nin yeniden kavi ve müstakil bir mevcudiyet-i

Dâhiliye nazırı **Rıza Paşa** hazretleri

مليه اكتسابنه مساعد بر صورتده احياسنى متضمن بولونان ايكنجى تكليفى ايچون دول مؤتلفه يه بيان تشكر ايدەر . دول مؤتلفه نك افكار منوره وحق شناسانه سندن امين اولان باب عالى قناعت ايدەركه مليت اساسنه مخالف ودولتك مصونيتنى مخل اولارق تراكيادن برقسمنك نزعى خصوصنك نزجه غير قابل فراغت اولان بو اساسه مبنى اولديغنى حين مذاكرەده بلا مشكلات اثبات ايدەجكدر .

دولت عثمانيه نك امور ماليەسنه ، تشكيلات عدليەسنه ، قواى بريه وبحريەسنه ، تعميرات و تضمينانه تعلق ايدن هر درلو مسائل قوى ومستقل بر توركيانك ابقا وتأييدى اساسنه پك صيقى بر صورتده باغليدر . بناءً عليه اشبو مواد مخصوصه نك دول متفقه جه تكليف اولونان قونفرانسده مناقشه اولوناجغى طبيعى در .

شرائط صلحيه نك ابتنا ايتديرلديكى اوجنجى اساس مسلمانلرحقنده معاملهء عادلانه اجراسنك تأمينى وذات شوكتسمات حضرت پادشاهينك روحانى وجسمانى نفوذ همايونلرينك توثيقى كيفيتيدركه مسلمانلرك حقوق وامتيازات قديمه لرينك ادامه سنى وكنديلرى حقنده قاعدهء مساواتله رعايتى جهانشمول اولان جمعيت ملل مقاوله نامه سنده دول متفقه جه اعلان ايديلن اساساتك بونلرحقنده دخى تطبيقى تأمين ايدن بر دستور معظمك بر علانيت رسميه ايله بيان اولونماسندن دولايى باب عالى كنديسنى بختيار عد وبيانات مذكوره دن بو پرنسيپك فعله اخراجى ايچون قونفرانسه عرض ايدەجكى ملاحظاتك بيطرف وبى غرض بر فكر منورايله تدقيق اولونارق برحسن نتيجه يه اقتران ايدەجكى اعتمادينى استحصال ايلر. ٢٦ مارت تاريخلى تكاليفده درميان اولنان دردنجى اساس متفقلر لهنه حرب عموميده اختيار ايلديكى عظيم فداكارلقلر ايچون يونانستانه تعويضات اعطاسى لزوميدر .

يونانستانك متفقلر لهنده اختيار ايتمش اولديغى فداكارلقلر ، ايسته ديكى قادار واسع وبو فداكارلقلرك نائل مكافات اولماسى ايجاب عدالتدن معدود اولابيليرسه آنجق عيى فكر عدالت بو مكافاتك توركيا ضررينه اولماسنى استلزام ايتمز. على الخصوص يونانستان ١٩١٨ متاركه سندن صوكرا توركيايه تعرض ايتمشدر .

٢٦ مارت تاريخلى تكاليف صلحيه نك ابتنا ايتديرلديكى بشنجى اساس، توركيا ايله روملرك تماسده اولدقلرى ويا مختلط بولوندقلرى مناطقده آتياً امنيت متقابله لرينى و وقع وحيثيتلرينى كافل شرائط داخلنده ياشايابيله لرينى تأمينەدركه حكومت سنيه كاملاً تحققى شدتله آرزو ايلديكى اشبو اساسى مسارعتله قبول ايدر . حكومت سنيه هر هانكى بر عدالتسزلك ويا مملكتك امنيتنه قارشى وقوع بولاجق برتجاوز وحق تحفظنه قارشى ايقاع ايديلەجك بر تهديد ايله اخلال اولونمايەجق متين ومستمر بر صلحك شرط اساسيسى اولان بواساسك تأمينى ضمننده صلح قونفرانسنده دول متفقه يه حار وصميمى بر صورتده معاونت ايتمكله بختيار اولاجقدر .

اقليتلرك حمايەسى ، دول متفقه جه متخذ اساساتك آلتنجيسنى تشكيل ايلەمكدەدر . حكومت سنيه هركسه حريت مذهبيەسنى وحيثيت انسانيەسنه حرمتى تأمين ايدن بو اساسه تماماً موافقت وبونى كندى مملكتنده قبول ايتديكى كبى دولرك عمومى ومتقابل بر وظيفه سى حكمنده تلقى ايدەر. اشبو حمايەيى تأمينه صالح وسائطك اثناى مناقشه سنده باب عالى محق بر اساسك

milliye iktisabına müsaid bir suretde ihyasını mütezammın bulunan ikinci teklifi içün düvel-i mü'telifeye beyan-ı teşekkür eder. Düvel-i mü'telifenin efkâr-ı münevvere ve hakşinasanesinden emin olan Babıali kanaat eder ki milliyet esasına muhalif ve devletin masuniyetini mahal olarak Trakya'dan bir kısmının nez'i hususunun bizce gayr-ı kabil feragat olan bu esasa münafi olduğunu hin-i müzakerede bila müşkilat isbat edecekdir.

Devlet-i Osmaniye'nin umur-ı maliyesine, teşkilat-ı adliyesine, kuvâ-yı berriye ve bahriyesine, tamirat ve tazminata taalluk eden her dürlü mesail kavi ve müstakil bir Türkiye'nin ibka ve teyidi esasına pek sıkı bir suretde bağlıdır. Binaenaleyh işbu mevadd-ı mahsusanın düvel-i müttefikaca teklif olunan konferansda münakaşa olunacağı tabiidir.

Şerait-i sulhiyenin ibtina etdirildiği üçüncü esas Müslümanlar hakkında muamele-i adilane icrasının temini ve zât-ı şevketsimat-ı hazret-i padişahinin ruhani ve cismani nüfuz-ı hümayunlarının tevsiki keyfiyetidir ki Müslümanların hukuk ve imtiyazat-ı kadimelerinin idamesini ve kendileri hakkında kaide-i müsavata riayeti cihanşümul olan cemiyet-i milel mukavelenamesinde düvel-i müttefikaca ilan edilen esasatın bunlar hakkında dahi tatbikini temin eden bir düstur-ı muazzamın bir alaniyet-i resmiye ile beyan olunmasından dolayı Babıali kendini bahtiyar ad ve beyanat-ı mezkûreden bu prensibin fiile ihracı içün konferansa arz edeceği mülahazatın bitaraf ve bîivaz bir fikir münevver ile tedkik olunarak bir hüsn-i neticeye iktiran edeceği itimadını istihsal eyler. 26 Mart tarihli tekalifde dermeyan olunan dördüncü esas müttefikler lehine Harb-i Umumi'de ihtiyar eylediği azim fedakârlıklar içün Yunanistan'a tavizat itası lüzumudur.

Yunanistan'ın müttefikler lehinde ihtiyar etmiş olduğu fedakârlıklar, istediği kadar vasi ve bu fedakârlıkların nail-i mükafat olması icab-ı adaletden madud olabilir; ancak aynı fikr-i adalet bu mükafatın Türkiye zararına olmasını istilzam etmez. Alelhusus Yunanistan 1918 Mütarekesi'nden sonra Türkiye'ye taarruz etmişdir.

26 Mart tarihli tekalif-i sulhiyenin ibtina etdirildiği beşinci esas, Türkler ile Rumların temasda oldukları veya muhtelit bulundukları menatıkda âtiyen emniyet-i mütekabilelerini ve vak' u haysiyetlerini kâfil-i şerait dâhilinde yaşayabilmelerini temindir ki hükûmet-i seniyye kâmilen tahakkukunu şiddetle arzu eylediği işbu esas müsaraatla kabul eder. Hükûmet-i seniyye herhangi bir adaletsizlik veya memleketin emniyetine karşı vuku bulacak bir tecavüz ve hak tahaffuzuna karşı îkâ' edilecek bir tehdid ile ihlal olunamayacak metin ve müstemir bir sulhun şart-ı esasisi olan bu esasın temini zımnında sulh konferansında düvel-i müttefikaya har ve samimi bir suretde muavenet etmekle bahtiyar olacakdır.

Ekalliyetlerin himayesi, düvel-i müttefikaca müttehiz esasatın altıncısını teşkil eylemekdedir. Hükûmet-i seniyye herkese hürriyet-i mezhebesini ve haysiyet-i insaniyesine hürmeti temin eden bu esasa tamamen muvafakat ve bunu kendi memleketinde kabul etdiği gibi devletlerin umumi ve mütekabil bir vazifesi hükmünde telakki eder. İşbu himayeyi temine salih ve mesailin esna-yı münakaşasında Babıali muhik bir esasın

یاکلش تلقینی دولایسیله اسباب اغتشاش ومناقشه احضار ایدیلهمسنی طلب ایلهیهجکدر. اقلیتلرك حمایهسی اغتشاش واختلال محرکلرینه قارشی اکثریتك حمایهسنی اهاله سائق اولماملیدر. اکثریتسز هیچ بر تشکیلات اجتماعیهنك انتظام وسکون داخلنده انکشافی قابل اولامایاجغندن کیفیت حمایه براقلیتك اکثریته قارشی تحکم واستبدادی صورتنه منقلب اولمامق اقتضا ایدر.

اخیراً کندیسیله حال حربده بولونمش اولان اوروپا دولتلریله تورك ملتی آرهسنده براختلاف مسلحك تکررینه مانع اولمق لزومی دول متفقهنك ۲۶ مارت تاریخلی تکالیف صلحیهلرینه زمین عد ایتدکلری اساساتك بدنجیسیدر.

دول مشارالیهم اساس مذکوردن بعض مناطقك عسکرلکدن تجریدی وبوغازلرك نظارتی ایله مکلف بین الملل برقومیسیون تشکلی نتیجهسنی استخراج ایلهمشلردر.

باب عالی کرك مصونیت مطلوبهیه لزوم قطعیسی اولان مناطقك عسکرلکدن تجریدی کرکسه بوغازلرده سیر وسفرك سربستیسی وبوغازلرك بین الملل تأمینات تحتنده بالجمله ملتلرك سفائنه کشادی اساسنی قبول ایدر. آنجق تأمل اولونان تدابیرك غایهٔ مطلوبهیه تجاوز ایتمکله برابر استانبولك مصونیتنی تأمین ایتهمکدهدر.

حکومت سنیه، مساوات تامه دائرهسنده واك واسع واك امین برشکلده بالجمله دولتلر ایچون سربستی سیر وسفری وکرك تورکیا وکرك بالجمله دول بحریهیه مقتضی امنیت ومصونیتی کافل اولاجق اصول وقواعدی اك حریتپرورانه بر فکر ایله مذاکرهیه آماده در.

بیانات آنفه دول متفقهنك مقدمات صلحیهیه اساس اولمق اوزره تکلیف ایلدکلری دساتیر اصلیهنك حکومت سنیهنكده افکارینه مطابق اولدیغی اثبات ایتدیکندن مقدمات صلحیهنك درحال مذاکرهسنه ابتدار اولونمقه ومناطق مشغولهنك بلاامهال تخلیهسنه مانع اولاجق آرتق هیچ برسبب کورولهمکدهدر.

دول متفقهنك ۲۶ مارت تاریخلی تبلغلرنده تکلیف اولوندیغی وجهله شرائط صلحیهنك مشترکاً تدقیق امرنده حکومت سنیه هیچ برمقصد مخصوص ایله حرکت ایتمهیهجکنی دول مشارالیهمه تأمین ایدر. حکومت سنیه دول متفقه مثللو عالم مدنیتك آمال حق بینانهسیله مخالف اولاجق برطلبده بولونمقدن متوقی اولوب دول متفقه ایله مستمر بر صلح اساسنی قورمق آرزوی قطعیسنده وایجابات عدل وحقانیتی قبول عزم ونیتنده در.

بناءً علیه حکومت سنیه مرخصلربنی تعین واعزام ایدهبیلمك ایچون قونفرانسك زمان ومکان اجتماعنك سرعت اشعارینی دول متفقهدن رجا ایدر.

yanlış telakkisi dolayısıyla esbab-ı iğtişaş ve münakaşa ihzar edilmemesini taleb eyleyecekdir. Ekalliyetlerin himayesi iğtişaş ve ihtilal muharriklerine karşı ekseriyetin himayesini ihmale saik olmamalıdır. Ekseriyetsiz hiçbir teşkilat-ı içtimaiyenin intizam ve sükun dâhilinde inkişafı kabil olamayacağından keyfiyet-i himaye bir ekalliyetin ekseriyete karşı tahakküm ve istibdadı suretine münkalib olmamak iktiza eder.

Ahiren kendisiyle hâl-i harbde bulunmuş olan Avrupa devletleriyle Türk milleti arasında bir ihtilaf-ı müsellahın tekerrürüne mani olmak lüzumu düvel-i müttefikanın 26 Mart tarihli tekalif-i sulhiyelerine zemin ad etdikleri esasatın yedincisidir.

Düvel-i müşarünileyhüm esas-ı mezkûrdan bazı menatıkın askerlikden tecridi ve Boğazların nezareti ile mükellef beynelmilel bir komisyon teşkili neticesini istihraç eylemişlerdir.

Babıali gerek masuniyet-i matlubeye lüzum-ı kat'isi olan menatıkın askerlikden tecridi gerekse Boğazlarda seyrüseferin serbestisini ve Boğazların beynelmilel teminat tahtında bilcümle milletlerin sefainine küşadı esasını kabul eder. Ancak teemmül olunan tedabir, gaye-i matlubeye tecavüz etmekle beraber İstanbul'un masuniyetini temin etmemekdedir.

Hükûmet-i seniyye, müsavat-ı tamme dairesinde ve en vasi emin bir şekilde bilcümle devletler içün serbesti-i seyrüseferi ve gerek Türkiye ve gerek bilcümle düvel-i bahriyeye muktezi emniyet ve masuniyeti kâfil olacak usul ve kavaidi en hürriyetperverane bir fikir ile müzakereye amadedir.

Beyanat-ı ânife düvel-i müttefikanın mukaddemat-ı sulhiyeye esas olmak üzere teklif eyledikleri desatir-i asliyenin hükûmet-i seniyyenin de efkârına mutabık olduğu isbat etdiğinden mukaddemat-ı sulhiyenin derhal müzakeresine ibtidar olunmağa ve menatık-ı meşgulenin bila imhal tahliyesine mani olacak artık hiçbir sebeb görülmemekdedir.

Düvel-i müttefikanın 26 Mart tarihli tebliğlerinde teklif olunduğu vechle şerait-i sulhiyenin müştereken tedkiki emrinde hükûmet-i seniyye hiçbir maksad-ı mahsus ile hareket etmeyeceğini düvel-i müşarünileyhüme temin eder. Hükûmet-i seniyye düvel-i müttefika misillu âlem-i medeniyetin âmâl-i hak bîgânesiyle muhalif olacak bir talebde bulunmakdan müstevfi olub düvel-i müttefika ile müstemir bir sulh esasını kurmak arzu-yı kat'isinde ve icabat-ı adl ü hakkaniyeti kabul azm ü niyetindedir.

Binaenaleyh hükûmet-i seniyye murahhaslarını tayin ve izam edebilmek içün konferansın zaman ve mekanı içtimaının sürat-i iş'arını düvel-i müttefikadan rica eder.

انقره بويوك ملت مجلسنك جوابى نوطه‌لرينى فوق‌العاده قوميسرلره توديع ايدن استانبول ممثلى حامد بك

Hamid Bey. Délégué du gouvernement d'Angora à Constantinople.

حامد بك ، استانبولده تولد ايتمش واستانبولك بك قديم برعائله‌سنه منسوب بولنمشدر . مشارالیه حسن جان وخواجه سعدالدين احفادندندر . تحصيلى استانبولده اولوب مكتب ملكيه‌دن مأذوندر . اناطولى و روم‌ايلى ولايتندن بر چوقلرنده اعدادى مديرلكلرنده ايفاى حسن خدمت ايلديكى كبى اخيراً دارالفنون فاكولته‌سى علم اقتصاد مدرسلكنده‌ده بولنمشدر . بدايت انقلابده معارف نظارتى محاسبه‌جيلكنه واوزاده مادةً كوستردیكى وقوف واقتداره بناءً ماليه‌نظارتى اوراق‌نقديه مديريتنه وبلآخره بانق عثمانى هيئت اداره‌سى اعضالغنه انتخاب ايدلمشدر . امور ماليه‌ده يد طولا صاحبى اولان مشارالیه دولتك اك بحرانلى وچابراشيق معاملات ماليه‌سنده پك‌مهم يارارلقلر كوسترمش وخدمات ماليه‌ده بولندیغى مدتجه حقنده‌مخالف، موافق هيچ بر طرفدن اوفاق بر تنقيده بيله اوغرامامشدر . فرق سياسيه‌دن هيچ برينه انتساب ايتمه‌مش‌حسن نيت اصحابندن بر رجل قيمتداردر . اون سنه‌دنبرى خدمت حكومتدن چكلمش واو وقتدنبرى مساعيسنى هلال‌احمره حصر ايلەمشدر . هلال‌احمر مركزعموميسنده وهيئت اداره‌سنده ابراز حسن خدمت ايتمش ، بش سنه‌دنبرى‌ده رياست ثانيه‌ده‌بولنمقده‌در .

صوك‌مجلس‌مبعوثان انتخابنده‌ارای عموميه‌نك يوزطقسان بشنى‌قازانمق صورتيله استانبول مبعوثى انتخاب اولنمش ، مجلسده تشكل‌ايدن (فلاح وطن) غروبنه انتساب‌ايله ميثاق ملى‌ايچون تشكل ايدن انجمن مخصوصه انتخاب ايديلەرك خدمات فوق‌العاده ابراز ايتمشدر . تورکيا بويوك ملت مجلسنك تشكلى خصوصنده پك چوق چاليشمش‌واليوم انقره حكومتنك ممثلى بولنمشدر .

Ankara Büyük Millet Meclisinin Cevabî Notalarını Fevkalade Komiserlere Tevdi Eden İstanbul Mümessili Hâmid Bey

Hâmid Bey, İstanbul'da tevellüd etmiş ve İstanbul'un pek kadim bir ailesine mensub bulunmuşdur. Müşarünileyh Hasan Can ve Hace Sadeddin ahfadındandır. Tahsili İstanbul'da olub mekteb-i mülkiyeden mezundur. Anadolu ve Rumeli vilayetinden birçoklarında idadi müdürlüklerinde ifa-yı hüsn-i hidmet eylediği gibi ahiren Darülfünun fakültesi ilm-i iktisad müderrisliğinde de bulunmuşdur. Bidayet-i inkılabda maarif nezareti muhasebeciliğine ve orada maddeten gösterdiği vukuf ve iktidara binaen maliye nezareti evrak-ı nakdiye müdiriyetine ve bilahire Bank-ı Osmani heyet-i idaresi azalığına intihab edilmişdir. Umur-ı maliyede yed-i tula sahibi olan müşarünileyh devletin en buhranlı ve çapraşık muamelat-ı maliyesinde pek mühim yararlıklar göstermiş ve hidemat-ı maliyede bulunduğu müddetce hakkında muhalif, muvafık hiçbir tarafdan ufak bir tenkide bile uğramamışdır. Fark-ı siyasiyeden hiçbirine intisab etmemiş hüsn-i niyet ashabından bir rucül-i kıymetdârdır. On seneden beri hidmet-i hükûmetden çekilmiş ve o vakitden beri mesaisini Hilal-i Ahmere hasr eylemişdir. Hilal-i Ahmer merkez-i umumisinde ve heyet idaresinde ibraz-ı hüsn-i hidmet etmiş ve beş seneden beri de riyaset-i saniyede bulunmakdadır.

Son Meclis-i Mebusan intihabında ârâ-yı umumiyenin yüz doksan beşini kazanmak suretiyle İstanbul mebusu intihab olunmuş, Meclisde teşekkül eden (Felah-ı Vatan) grubuna intisab ile Misak-ı Millî içün teşekkül eden encümen-i mahsusa intihab edilerek hidemat-ı fevkalade ibraz etmişdir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin teşekkülü hususunda pek çok çalışmış ve elyevm Ankara hükûmetinin mümessili bulunmuşdur.

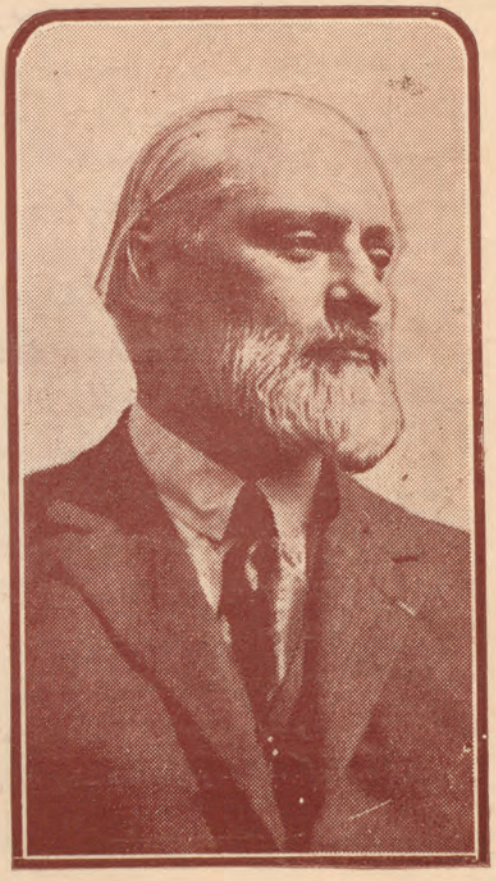

تورکلرك قاره کون دوستی ، پك محترم قلودفاره رجنابلرینك استانبولی زیارتلری

مجمعز ، قلودفاره رجنابلری حزیرانك بشنجی کونی استانبولیزی بحراً تشریف ایتمشلر وحقلرنده مراسم فوق العادهٔ استقبال اجرا ایدلمشدر. مشارالیه ، شهر نامنه بیان خوش آمدی ایدلدیکی اثناده:

« یوکسك مناره لرله مالی اولان بوسویملی شهرك منظره لریی کوردیکم زمان نه درجه لرده بویوك بر هجان دویمش اولدیغمی تعریف ایده مم . » سوزلریله استانبوله علاقه دار لغنی بیان ایتمشدر .

یدنجی کونی حضور شاهانه یه قبول وبرخاطره اولق اوزره کدیسنه تصویر همایون اهدا ایدلمشدر.

ارتسی کون اقشامی فاتح دائرهٔ بلدیه سنده بر ضیافت کشیده ایدلمش و ضیافتی متعاقب مجمعز طرفندن بر نطق ایراد ایدیلمرك بوندہ ازجمله تورکلری سودیکنه اشارت اولق اوزره :

« تورکلری سوه رم ، زیرا حق وعدالتی سوه رم . » دیه رك اظهار محبت ایله مشلردر .

بوندن صکره مشارالیه شرفنه بوغاز ایچنده بر ساز اکلنجه سی ترتیب ایدلمش ، اوکون اکلنجه دن اول دو تمزه تورکیا مطبوعات جمعیتی فخری اعضالغی توجیه ایدلمشدر .

بونی تعقیب ایدن کونلرده مهاجرلری زیارت ایتمش و پیه رلوتی حقنده دارالفنون صالونده مهم بر قونفرانس ویرمشدر .

پیه رلوتی جمعیتی طرفندن ویریلن ضیافتده بولنمش و کاغدخانه دار الایتامنده تورك یتیملرینی زیارت ایلهمشدر .

دوستمز ، عتیق بدستانی دخی زیارت ایده رك اصنافی تلطیف ایتمکی اونوتمامشلردر .

مسافرمز ، انقره ی دخی زیارتی پك زیاده آرزو ایتمش ایسه ده پارسده بولنمق مجبوریتی مانع اولمش ، وانجق ازمیته قدر کیدرك بویوك ملت مجلسی رئیسی مصطفی کمال پاشا ایله ملاقی اولمش و حقنده فوق العاده آثار احترام واستقبال اجرا و شرفنه ضیافتلر کشیده ایدلمشدر . مشارالیه پك متحسس اولدیغی حالده عودت وایرتسی کونی همان بوتون استانبول خلقی طرفندن تشییع ایدیلهرك سرکه جی استاسیونندن وبراً مفارقت ایتمشدر .

Türklerin Kara Gün Dostu, Pek Muhterem Claude Farrare Cenablarının İstanbul'u Ziyaretleri

Muhibbimiz, Claude Farrare cenabları haziranın beşinci günü İstanbul'umuzu bahren teşrif etmişler ve haklarında merasim-i fevkalade-i istikbal icra edilmişdir. Müşarünileyh, şehir namına beyan-ı hoşamedi edildiği esnada:

"Yüksek minarelerle mâlî olan bu sevimli şehrin manzaralarını gördüğüm zaman ne derecelerde büyük bir heyecan duymuş olduğumu tarif edemem." sözleriyle İstanbul'a alakadarlığını beyan etmişdir.

Yedinci günü huzur-ı şahaneye kabul ve bir hatıra olmak üzere kendisine tasvir-i hümayun ihda edilmişdir.

Ertesi gün akşamı Fatih daire-i belediyesinde bir ziyafet keşide edilmiş ve ziyafeti müteakib muhibbimiz tarafından bir nutuk irad edilerek bunda ezcümle Türkleri sevdiğine işaret olmak üzere:

"Türkleri severim, zira hak ve adaleti severim." diyerek izhar-ı muhabbet eylemişlerdir.

Bundan sonra müşarünileyh şerefine Boğaziçi'nde bir saz eğlencesi tertib edilmiş, o gün eğlenceden evvel dostumuza Türkiye matbuat cemiyeti fahri azalığı tevcih edilmişdir.

Bunu takib eden günlerde muhacirleri ziyaret etmiş ve Piyer Loti hakkında Darülfünun salonunda mühim bir konferans vermişdir.

Piyer Loti cemiyeti tarafından verilen ziyafetde bulunmuş ve Kâğıdhane darüleytamında Türk yetimlerini ziyaret eylemişdir.

Dostumuz, atik bedesteni dahi ziyaret ederek esnafı taltif etmeyi unutmamışlardır.

Misafirimiz, Ankara'yı dahi ziyareti pek ziyade arzu etmiş ise de Paris'de bulunmak mecburiyeti mani olmuş, ve ancak İzmit'e kadar giderek Büyük Millet Meclisi reisi Mustafa Kemal Paşa ile mülaki olmuş ve hakkında fevkalade asar-ı ihtiram ve istikbal icra ve şerefine ziyafetler keşide edilmişdir. Müşarünileyh pek mütehassıs olduğu hâlde avdet ve ertesi günü hemen bütün İstanbul halkı tarafından teşyi edilerek Sirkeci İstasyonu'ndan ve berren müfarakat etmişdir.

استخلاص وطن ایچون چوجقلر جبخانه طاشیور

Les enfants transportant des munitions au front

تورکك طاشقین و جوشغون حمیتندن جانلی لوحه‌لر

آناطولیده وبوتون مناطق وجباه حربیه‌ده آنا ، بابا ، اولاد ، قیز قردشلرینك بوتون تورك موجودیتنك حق صریح استقلالی ایچون بلااستثنا نه حمالی برغلیان حمیتله چالیشدیغنی ارائه ایدن شو لوحه‌لره باقوبده کندی حسابمزه بر حس حجاب دویمامق قابل اولهمیور . شو حس حجابی بردرجه‌یه قدراولسون کیدهرمك ایچون کرچه استانبول محیطی‌ده آناطولی‌یه واستقلالی اوغورنده جانسپارانه چالیشان تورك‌اردوسنه قارشی کمال صمیمیتله باغلی بولندیغی وسیله دوشدکجه اظهاردن خالی قالمیورسه‌ده بو قدرینك کافی اولمادیغنی شو عرض ایلدیکمز لوحه‌لر پك بارز برصورتده ارائه ایلکده‌درکه غلیان حمیتمزه بادی اولسه کرکدر .

پك آرزو و تمنی ایده‌رزکه آناطولینك قادین ، ارکك بلااستثنا بوتون افرادی‌طرفندن کمال شوق واطمئنان قلب‌ایله تعقیب ایدیلن شو مقدس مجاهدهٔ ملیه‌یه علاقه‌دار اولمایان هیچ برتورك بولنماملیدر . زیرابو حمیتکار ، وطنپرور انسانلر بزم حیات‌وناموسمزك قورتارلمسی ایچون چالیشمقده‌درلر . بوکا قارشی لازم کلن مقابله‌ء شکرانی هرکس علی قدر الاستطاعه ایفایه مجبوردر .

شو مجبوریت . یونان غیرتی کوده‌ن روملرك هرکون کوزمزه اوکنده وکندی مملکتمزده بزم‌املزدن روم‌اردوسنه کوندرمك اوزره کمال شوق و غیرتله طوپلادقلری وسوه سوه ویردکلری اعانه‌لر یکونی ایله برقات دها بارز برصورتده کوزه چارپمقده‌در .

Türk'ün Taşkın ve Coşkun Hamiyetinden Canlı Levhalar

Anadolu'da ve bütün menatık ve cibah-ı harbiyede ana, baba, evlad, kız kardeş bütün Türk mevcudiyetinin hakk-ı sarih istiklali içün bila istisna ne hummalı bir galeyan hamiyetle çalışdığını irae eden şu levhalara bakub da kendi hesabımıza bir hiss-i hicab duymamak kabil olamıyor. Şu hiss-i hicabı bir dereceye kadar olsun gidermek içün gerçi İstanbul muhiti de Anadolu'ya ve istiklali uğrunda cansiperane çalışan Türk ordusuna karşı kemal-i samimiyetle bağlı bulunduğu vesile düşdükçe izhardan hâli kalmıyorsa da bu kadarının kâfi olmadığını şu arz eylediğimiz levhalar pek bariz bir suretde irae eylemekdedir ki galeyan-ı hamiyetimize badi olsa gerekdir.

Pek arzu ve temenna ederiz ki Anadolu'nun kadın, erkek bila istisna bütün efradı tarafından kemal-i şevk ve itimanan-ı kalb ile takib edilen şu mukaddes mücahede-i milliyeye alakadar olmayan hiçbir Türk bulunmamalıdır. Zira bu hamiyetkâr, vatanperver insanlar bizim hayat ve namusumuzun kurtarılması içün çalışmakdadırlar. Buna karşı lazım gelen mukabele-i şükrani herkes alâ kadri'l-istita'a ifaya mecburdur.

Şu mecburiyet Yunan gayreti güden Rumların her gün gözümüz önünde ve kendi memleketimizde bizim malımızdan Rum ordusuna göndermek üzere kemal-i şevk ve gayretle topladıkları ve seve seve verdikleri ianeler yekûnu ile bir kat daha bariz bir suretde göze çarpmakdadır.

İstihlas-ı vatan içün çocuklar cebhane taşıyor

آنادولی ده قادینلرك وطن ایچون چالیشمه‌لری :

تورك كویلی قادین و چوجقلرینی جبهه‌یه مهمات حربیه طاشیركن تصویر ابدن بورسم ، بوراده معطل روحیات چكیرن مخدراتمزه بك آجی بر نمونه تشكیل ایتمزمی ؟

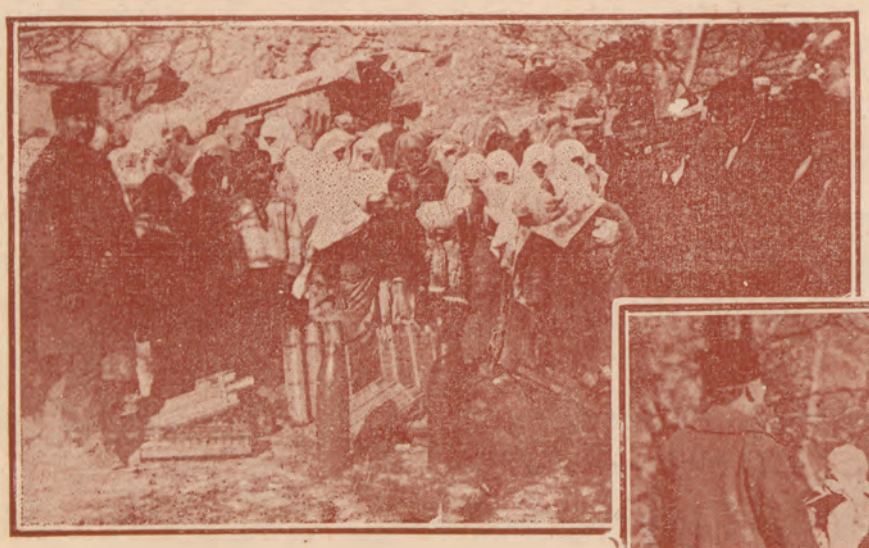

Le mouvement Féminisme en Anatolie

Les femmes Turques transportant des Munitions aux troupes.

Anadolu'da kadınların vatan için çalışmaları:

Türk köylü kadın ve çocuklarını cebheye mühimmat-ı harbiye taşırken tasvir eden bu resim, burada muattal bir hayat geçiren muhadderatımıza pek acı numune teşkil etmez mi?

ارکان حرب بیکباشیسی حسن تحسین بك

شهید اوغلی شهید
حسن تحسین بك

حریت واستقلال مجاهده‌مزك الکبویوك ظفری اولان (سقاریه) محاربه‌سنده (ممتاز ٤٨نجی آلای) قوماندانی ارکان‌حربیه بیکباشیلرندن شمنتلی حسن تحسین بکك ه رتبهٔ شهادتی احراز ایتدیکی تأثرله خبر آلنمشدر .

حسن تحسین بك حرب عمومیده برچوق محاربه‌لره اشتراك وکزیده‌قطعه‌لره قوماندا ایلمش بعدالمتارکه‌قونیه‌ده‌اون‌ایکنجی قول‌اردوارکان‌حربیه ریاستنه تعیین ایدلمشدر. مومی‌الیه قوای ملیه‌نك بدایت تشکلنده بعض مفسدلرك تشویقیله‌ظهور ایدن‌قونیه عصیانی‌باصدیرمشدر. برمدت صکره‌ده شهرمزه کلمش واستانبولمزك اشغالی تاریخنده (مدانیه) به کیده‌رك (بروسه) ده اردومزه‌التحاق وهمان‌حربه‌اشتراك ایلمشدر. بالآخره‌کلیکیاحرکاتنه اشتراك ایلمش. (صامسون) حوالیسنده‌تورەین(پونتوس) جیلری‌ده‌قوماندا ایتدیکی آلایله‌کاملاً تأدیب و آسایشی اعاده ایلمشدر.

یونان اردوسنك صوك ایلری حرکاتی اثناسنده همان (سقاریه) حربنه اشتراك امرینی آلمش وحیمانه‌ده‌ایلریله‌مکده بولونان دشمن صاغ جناحنی توقیف ایتمش ویونانلیلره بك‌چوق ضایعات ویردیرمشدر . ۲۸ آغستوس ۳۳۷ تاریخنده برتپه‌نك استردادی ایچون آلاینه تعرض امرینی ویرن حسن تحسین بك ، عینی‌کونده‌تپه‌نك استردادی صره‌سنده قافلهٔ شهدامزه و دومکه محاربه‌سنده شهید اولان پدرینه التحاق ایله‌یه‌رك بك زیاده سه‌ودیکی آلایی اوکسوز بیراقمشدر .

مومی‌الیهك نعشی‌وطن وملتنه قارشی کوسترديکی محبت وصداقته‌وظیفه‌سنده‌کی جانسپارانه خدمتنه صوك برحرمت اولمق اوزره محل‌شهادتندن آنقره‌یه نقل‌ایدیله‌رك پارلاق برمراسم احتفالیه ایله حاجی بایرام ولی جامعنده جنازه نمازی بعدالادا الکزیاده سودیکی مکتب آرقداشلرندن قوای ملیه‌نك تشکل وتأسسنده برابر چالشدیغی شهید ناظم‌بکك یانه دفن ایدلمشدر .

Erkân-ı Harb Binbaşısı Hasan Tahsin Bey

Hürriyet ve istiklal mücahedemizin en büyük zaferi olan (Sakarya) Muharebesi'nde (mümtaz 48'inci alay) kumandanı erkân-ı harbiye binbaşılarından Şumnulu Hasan Tahsin Bey'in de rütbe-i şehadeti ihraz etdiği teessürle haber alınmışdır.

Hasan Tahsin Bey Harb-i Umumi'de birçok muharebelere iştirak ve güzide kıt'alara kumanda eylemiş bade'l-mütareke Konya'da on ikinci kolordu erkân-ı harbiye riyasetine tayin edilmişdir. Mumaileyh Kuvayımilliye'nin bidayet-i teşekkülünde bazı müfsidlerin teşvikiyle zuhur eden Konya isyanını basdırmışdır. Bir müddet sonra da şehrimize gelmiş ve İstanbul'umuzun işgali tarihinde (Mudanya)ya giderek (Bursa)da ordumuza iltihak ve hemen harbe iştirak eylemişdir. Bilahire Kilikya harekâtına iştirak eylemiş, (Samsun) havalisinde türeyen (Pontus)cuları da kumanda etdiği alayla kâmilen tedib ve asayişi iade eylemişdir.

Yunan ordusunun son ileri harekâtı esnasında hemen (Sakarya) harbine iştirak emrini almış ve Haymana'da ilerlemekde bulunan düşman sağ cenahını tevkif etmiş ve Yunanlılara pek çok zayiat verdirmişdir. 28 Ağustos 337 tarihinde bir tepenin istirdadı içün alayına taarruz emrini veren Hasan Tahsin Bey, aynı günde tepenin istirdadı sırasında kafile-i şühedamıza ve Dömeke Muharebesi'nde şehid olan pederine iltihak eyleyerek pek ziyade sevdiği alayını öksüz bırakmışdır.

Mumaileyhin naşı vatan ve milletine karşı gösterdiği muhabbet ve sadakate, vazifesindeki cansiperane hidmetine son bir hürmet olmak üzere mahall-i şehadetinden Ankara'ya nakl edilerek parlak bir merasim-i ihtifaliye ile Hacı Bayram Veli Camii'nde cenaze namazı bade'l-eda en ziyade sevdiği mekteb arkadaşlarından Kuvayımilliye'nin teşekkül ve teessüsünde beraber çalışdığı şehid Nazım Bey'in yanına defnedilmişdir.

Şehid oğlu şehid **Hasan Tahsin Bey**

پونتوسجیلر طرفندن مظلوم دینداشلریمزه ایقاع ایدیلن فجایعدن

Les atrocités grocques du Pontus aux environs de Samsoun.

دشمن دین وعرقز یونانیلرله آتلرك تشویقات اغفالکارانه‌سنه فریفته اولەرق (ثمله‌نیزم) غیرتکشلکنده بولنان، نانکورروم‌طوپرافداشلریمزك تشکیل ایلدکلری شقاوت پیشه، خونخوار پونتوسجی سورولرك صامسون وجوارنده بیکلرجه دینداشلریمزه اجرا ایلدکلری الواح فجایعدن :

رـمده کوریلن (قاغنی) تعبیر ایتدکلری، ایکی تکراکلی عربه اوزرنده بطانیه‌لرله صاریلی شهید دینداشلریمز جایك ـ نجاغی داخلنده حاجی آطه قریه‌سنك بش کشیلك فرق استفان اوغلی پنایوط چته‌سی طرفندن باصیلەرق اموال واشیالری غصب ایدیلوب مسکنلری احراق ایدلدیکی کبی فجیع بر صورتده شهید ایدلمشلردر. عائله‌لری طرفندن قضا مرکزینه نقل ایدلدیکی وقت فوطوغرافلری آلنمشدر .

۱ ـ صاری یوسف مخاری خدل
۲ ـ قرجه‌طاغ قریه‌سندن مصطفی اوغلی راسم
۳ ـ قره‌دایی اوغلرندن عارف
٤ ـ یونانیلر طرفندن باشی طاش ایله ازیلن دینداشمز وبتیم قالان چوجقلری

Pontuscular Tarafından Mazlum Dindaşlarımıza Îkâ‘ Edilen Fecayi‘den

Düşman din ve ırkımız Yunanilerle onların teşvikat-ı iğfalkâranesine ferifte olarak (Helenizm) gayretkeşliğinde bulunan nankör Rum toprakdaşlarımızın teşkil eyledikleri şekavet pişe, hunhar Pontuscu sürülerin Samsun ve civarında binlerce dindaşlarımıza icra eyledikleri elvah-ı fecayi‘den:

Resimde görülen (kağnı) tabir etdikleri, iki tekerlekli araba üzerinde battaniyelerle sarılı şehid dindaşlarımız Canik sancağı dâhilinde Hacıada karyesinin kırk beş kişilik Stefan oğlu Panayot çetesi tarafından basılarak emval ve eşyaları gasb edilüb meskenleri ihrak edildiği gibi feci bir suretde şehid edilmişlerdir. Aileleri tarafından kaza merkezine nakl edildiği vakit fotoğrafları alınmışdır.

1- Sarı Yusuf muhtarı Halil
2- Karacadağ karyesinden Mustafa oğlu Rasim
3- Karadayı oğullarından Arif
4- Yunanlılar tarafından başı taş ile ezilen dindaşımız ve yetim kalan çocukları

انقره‌ده برمایس عمله بیرامی

اعمالات حربیه فابریقه‌سی مستخدمینی

Le personnel de la fabrique de munitions à Angora.

انقره غزته مرتبلری

Les typographes des Journaux d'Angora.

Ankara'da Bir Mayıs Amele Bayramı

İmalat-ı Harbiye fabrikası
müstahdimini

Ankara gazete mürettibleri

تسهيل طباعت

در سعادت

باب عالی قارشوسنده پولیس
قره‌قولی صره‌سنده ۳۱ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه

تاریخ تأسیسی : ۱۳۳۸

صرف اسلام مؤسسه‌سی اولان اداره‌مز اوتوز سنه‌یی متجاوز مطبوعاته خدمت ایدرك فن طباعتك هر شعبه‌سنه وقوف پیدا ایتمش وبر مطبعه‌یه نه لازم اولدیغنی بیلن وصدق وصداقتله صنعتی دائره‌سنده خدمت ایتمکی کندیسنه مسلك اتخاذ ایدن ذوات معرفتیله تأسیس ایدلمشدر .

مطبعه‌جیلغه عائد هر جنس طاش و حروفات ماکنه‌لری و هر لساندن متین ودایانقلی حروفات ، پرنج چیزکی طاقلری و هرنك طبع مرکبی ، هر جنس وابعاددده کاغد و ماکنه مرداناه‌لرینه مخصوص غلیسرنلی تونقال وسائره سپارشاتی کمال استقامتله قبول و تعهد ایدر . مطبعه‌جیلغه عائد ایسته‌نیلن سؤالاره دوغرو و صحیح اوله‌رق معلومات ویرر . غزته‌لره ، کتابلره و البوملره درج ایدلمك اوزره غایت نفیس صورتده رسم قلیشه‌لری اعمال ایدیلیر . رسمی و غیر رسمی مهر حك ایدیلیر . کتاب ، دفتر ، فاطوره و آقسیون ، مقبوض کبی هرنوع اوراق مطبوعه واعلانات طبعی درعهده‌ایدر .

اداره‌مزده شیمدیلك موجود بولنان ماکنه وسائره

آلمانیانك (کامس) فابریقه‌سی معمولاتندن بوکره ورود ایدن ۲۸ × ۴۱ ابعادنده کاغد طبع ایدر مجدد صوك سیستم المایادن کلدیکی کبی صندوق درونده بولنان مکمل آیاق ماکنه‌سی .

فرانسز فابریقه‌سی معمولاتندن ۵۷ × ۸۲ ابعادنده کاغد طبع ایدر قابل نقل خفیف ثقلتلی وال ایله متحرك ژولین تیپوغراف‌ماکنه‌سی. مستعمل

انکلیز فابریقه‌سی معمولاتندن ۲۸ × ۴۱ ابعادنده کاغد طبع ایدر آیاق ماکنه‌سی . (مستعمل)

التمش سانتیم طولنده (پرفوره) زمبا ماکنه‌سی (مستعمل)، پرووا دستکاهی، قورشون چیزکیلره ایسته‌نیلن شکلده کونیه وکوشه آچار و ایریجه آنترلین کسمکه مخصوص آلاتی بولنان (قوپار) اون‌بش کیلواق درت نوع پرنج چیزکی طاقمی قاصه‌درونده، هرجنس کاغد ، هرنك مرکب وسائره موجوددر .

تورکیانك الك پرنجی فابریقه‌سی اولان عثمانلی حروفات دوکمخانه‌سی معمولاتندن هر پونتوده موجود متین و بلا نقصان حروفاتلریمز واردر مذکور دوکمخانه مدیری محمد علی بك طرفندن بوکره‌ده اختراع ایدیلن ۴۸ پونطو کوفی حروفاتی بوتون مطبعه‌جیلره توصیه ایتمکی وجیبه بیلیرز .

زیرده نمونه‌لری بولنان قرانسزجه ۳۶ پونطو ۱۰ کیلو

Souvenir d'Anatolie

« ۱۱ « ۲۰ *Souvenir d'Anatolie*

« ۴۱ « ۱۰ Souvenir d'Anatolie

Teshil-i Tabâat
İdaresi
Tarih-i tesisi: 1338

Dersaadet
Babıali karşısında polis karakolu sırasında 31 numerolu daire-i mahsusa

Sırf İslam müessesesi olan idaremiz otuz seneyi mütecaviz matbuata hidmet ederek fenn-i tabâatin her şubesine vukuf peyda etmiş ve bir matbaaya ne lazım olduğunu bilen ve sıdk u sadakatle sanatı dairesinde hidmet etmeyi kendisine meslek ittihaz eden zevat marifetiyle tesis edilmişdir.

Matbaacılığa aid her cins taş ve hurufat makineleri ve her lisandan metin ve dayanıklı hurufat, pirinç çizgi takımları ve her renk tab‘ mürekkebi, her cins ve eb‘adda kâğıd ve makine merdanelerine mahsus gliserinli tutkal ve saire siparişatını kemal-i istikametle kabul ve taahhüd eder. Matbaacılığa aid istenilen suallere doğru ve sahih olarak malumat verir. Gazetelere, kitablara ve albümlere derc edilmek üzere gayet nefis suretde resim klişeleri imal edilir. Resmi ve gayri resmi mühür hak edilir. Kitab, defter, fatura ve aksiyon, makbuz gibi her nev evrak matbua ve ilanat tab‘ını deruhde eder.

İdaremizde Şimdilik Mevcud Bulunan Makine ve Saire

Almanya'nın Kams fabrikası mamulatından bu kere vürud eden 28x41 eb‘adında kâğıd tab eder müceddid son sistem Almanya'dan geldiği gibi sandık derununda bulunan mükemmel ayak makinesi.

Fransız fabrikası mamulatından 57x82 eb‘adında kâğıd tab eder kabil-i nakl hafif sikletli ve el ile müteharrik jülin tipograf makinesi. Müstamel.

İngiliz fabrikası mamulatından 28x41 eb‘adında kâğıd tab eder ayak makinesi. Müstamel

Altmış santim tulunda (perfure) zımba makinesi (müstamel), prova destgâhı, kurşun çizgilere istenilen şekilde künye ve köşe açar ve ayrıca anterlin kesmeye mahsus alatı bulunan (kopar) on beş kiloluk dört nev pirinç çizgi takımı kasa derununda, her cins kâğıd, her renk mürekkeb ve saire mevcuddur.

Türkiye'nin en birinci fabrikası olan Osmanlı hurufat dökümhanesi mamulatından her puntoda mevcud metin ve bila noksan hurufatlarımız vardır. Mezkûr dökümhane müdürü Mehmed Ali Bey tarafından bu kere de ihtira‘ edilen 48 punto küfi hurufatı bütün matbaacılara tavsiye etmeyi vecibe biliriz.

Zirde numuneleri bulunan
Fransızca 36 punto 10 kilo

Souvenir d’Anatolie [Anadolu Hediyesi]

معلول غازیلره معاونت پازاری

استانبول باغچه قپو تلفونه : ٤٠

صاغلام ظریف تأمیناتلی هرنوع قوندره — تحافیه ومانیفاطوره — توالت وسیاحت مالزمه‌سی —
دری اوزرینه هر نوع اشیا — البسه‌لك قماشلر وارکك ترزیسی

خانملره مخصوص ترزیخانه

موده صالونی سابق مقاصداری وایشجی خانملری طرفندن اداره ایدلمکده‌در . اینجه برذوق وبیوك بر اهتمام ایله هرنوع

فانته‌زی روب ، قوستوم تایپور ، مانتولر

اعمال ایدیلیر

مؤسسه‌نك بتون کاری حربده سقط قالان ضابطان وعسا کره عائددر

Malul Gazilere Muavenet Pazarı

İstanbul Bağçekapı telefon: 40
Sağlam zarif teminatlı her nev kundura - tuhafiye ve manifatura - tuvalet ve seyahat malzemesi -
deri üzerine her nev eşya - elbiselik kumaşlar ve erkek terzisi

Hanımlara mahsus terzihane

Moda salonu sabık makasıdarı ve işçi hanımları tarafından idare edilmekdedir. İnce bir zevk ve büyük bir ihtimam ile her nev fantezi rop,
kostüm, tayyör, mantolar
imal edilir.

Müessesenin bütün kârı harbde sakat kalan zabitan ve asakire aiddir.

سکزنجی نومرو :

رسملی اناطولی هدیه سی

۱۳۲۷

Souvenir Illustré d'Anatolie

مرتبی : خیرالله خیری

استانبول : تسهیل طباعت مطبعه وادارەسی
باب‌عالی قارشوسنده نومرو ۳۱
فیئاتی ۲۰ غروشدر

ازمیرمزك خلاصکارلریدن نورالدین پاشا حضرتلری

Sekizinci Numero: 8

Resimli Anadolu Hediyesi

İzmir'imizin halaskârlarından **Nureddin Paşa** Hazretleri

Mürettibi: Hayrullah Hayri

İstanbul: Teshîl-i Tabâat Matbaa ve İdaresi

Babıali karşısında numero 31

Fiyatı 20 kuruşdur.

تورکك معجزوی ظفرینه بر نظر

۱۳۳۸ سنه‌سی آغستوسی تورك ومسلمان عالمی ایچون بردورهٔ نجات وفلاحك مبدأی اولمشدر . ۲۶ آغستوس صباحنك فجری ایله برابر ملتمزك افق خلاص و سعادتی‌ده نور لانمشدر . اوکون (آفیون‌قره‌حصاری) نده پاطلایان تورك‌طوپلری برعید استخلاصك سلام طوپلری اولمش ، اوکون (طنازتپه) نك یالچین قایالری ایله برابر یونان نفرلرینك کوکسلرینی‌ده پارچه‌لایان تورك سونکولری، تاریخ جهانك هنوز برمثلی قید ایتمه‌دیکی معظم برظفرك فاتحه‌سنی یازدیلر . اوکون باشلایان واون بش کونده ختامه ایرن معجزوی ظفر ، طبقی درت بچق عصراول فاتحك استانبوله کیردیکی کون اولدیغی کبی ، تاریخده بردوری قاپامش، یکی بردور آچمشدر . تورکك بوکولمز بیلکی ایله آچدیغی بودوره، تورك ومسلمانك خلاص واعتلا دوره‌سیدر .

باش قوماندان مشیر غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری
قورناردیغی از یرده . پرزمانیر (قسطنطین)ك اوطوردیغی کوشکدن بالقوئشده
MOUSTAPHA KÉMAL PACHA à Smyrne.

Türk'ün Mucizevi Zaferine Bir Nazar

1338 senesi Ağustosu Türk ve Müslüman âlemi içün bir devre-i necat ve felâhın mebde'i olmuşdur. 26 Ağustos sabahının fecri ile beraber milletimizin ufk-i halas ve saadeti de nurlanmışdır. O gün Afyonkarahisarı'nda patlayan Türk topları bir ıyd-ı istihlâsın selam topları olmuş, o gün Tınaztepe'nin yalçın kayaları ile beraber Yunan neferlerinin göğüslerini de parçalayan Türk süngüleri, tarih-i cihanın henüz bir misli kaydetmediği muazzam bir zaferin fâtihasını yazdılar. O gün başlayan ve on beş günde hitama eren mucizevi zafer, tıbkı dört buçuk asır evvel Fatih'in İstanbul'a girdiği gün olduğu gibi, tarihde bir devri kapamış, yeni bir devir açmışdır. Türk'ün bükülmez bileği ile açdığı bu devre, Türk ve Müslüman'ın halas ve i'tilâ devresidir.

Başkumandan müşir gazi **Mustafa Kemal Paşa** hazretleri
kurtardığı İzmir'de bir zamanlar Kostantin'in oturduğu köşkün balkonunda

تعرضدن اول سیاسی جبهه‌ده :

تورك جنكاور فقط صلحپروردر . همده اوروپانك ریاكار صاح ومسالمت محبلری كبی دكل یومروغنك قوتنه أمین اولانلر كبی صمیمیت ایله صاجی سور . اونك ایچون آناطولیده اوردو ، عمومی بر تعرضك صوك حاضرلقلرینی یاپارکن ، فتحی بك‌ده آغستوس ابتداسنده صوك بر دفعه دها صلحاً آمال ملیه‌یی قبول ایتدیرمك ایچون یونانستانك بوتون افعال وحركاتنك ناظم وحاكمی اولان انكلتره‌یه كوندرلمشدی . تورکیا ، (قسطنطین) دن زیاده (لوئید جورج) ه قارشی حرب ایتمكده اولدیغی ایچون صلحی (لوندره) ده آرامق دها طوغری ایدی . فتحی بك ، یونانلیلرك استانبوله یوروه‌كه حاضرلاندقلری بوكونلرده (لوندره)ده برودت تامه‌ایله قارشیلاندی ، استئقال ایدلدی . (لوئید جورج) نهایت سقوطی انتاج ایدن بر خطای فاحش دها ارتكاب ایده‌رك تورك ممثلی ایله كورشمه‌دی . خارجیه ناظرینی‌ده كورشدیرمه‌دی . بیهوده قال دوكولمه‌سی كبی بر فكر انسانیتكارانه ایله وقوع بولان بو سیاحت ، ملی اردونك عجز وضعف ایچنده بولوندیغی و تعرض یاپامایه‌جق برحالده اولدیغی صورتنده تفسیر ایدلدی . بوصورتله فتحی بكك مقصد سیاحتی ، كوزلرینی استانبوله دیكمش اولان ، دشمنلرمزك حرص وغفلتی یوزدن عقیم قالمش ، فقط بو سیاحت انكلتره‌یی‌ده ، یونانستانی‌ده اردومزك وضعیتی فنا اولدیغی حقنده بوش خولیالره دوشورمك كبی ، تعرض اثناسنده بزه پك چوق مفید اولان بر ثمره ویرمشدی .

یونانلیلرك استانبول خولیاسی :

(لوئید جورج) ایله (قسطنطین) ك محیطی غفلت ایچنده اردومزك انحلالنی بكارکن آناطولیده، او مجاهدلر دیارنده جبهه‌یه‌یكی قطعات سوق ایدیلیور ، طوپلر تعبیه اولونیور ، سونكولر بیله‌نییوردی .

ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی مشیر فوزی پاشا حضرتلری

FEVZI PACHA CHEF D' ' T AJOR

Taarruzdan Evvel Siyasi Cebhede:

Türk cengaver fakat sulhperverdir. Hem de Avrupa'nın riyakâr sulh ve müsâlemet muhibleri gibi değil yumruğunun kuvvetine emin olanlar gibi samimiyet ile sulhu sever. Onun için Anadolu'da ordu, umumi bir taarruzun son hazırlıklarını yaparken, Fethi Bey de Ağustos ibtidâsında son bir defa daha sulhen âmâl-i milliyeyi kabul etdirmek için Yunanistan'ın bütün ef'âl ve harekâtının nâzım ve hâkimi olan İngiltere'ye gönderilmişdi. Türkiye, Kostantin'den ziyade Luid Corc'a karşı harb etmekde olduğu için sulhu Londra'da aramak daha doğru idi. Fethi Bey, Yunanlıların İstanbul'a yürümeye hazırlandıkları bugünlerde Londra'da burûdet-i tâmme ile karşılandı, istiskal edildi. Luid Corc nihayet sukutunu intâc eden bir hata-yı fâhiş daha irtikab ederek Türk mümessili ile görüşmedi. Hariciye nazırını da görüşdürmedi. Beyhude kan dökülmemesi gibi bir fikir insaniyetkârâne ile vuku bulan bu seyahat, millî ordunun acz ü zaaf içinde bulunduğu ve taarruz yapamayacak bir hâlde olduğu suretinde tefsir edildi. Bu suretle Fethi Bey'in maksad-ı seyahati, gözlerini İstanbul'a dikmiş olan, düşmanlarımızın hırs u gafleti yüzünden akim kalmış, fakat bu seyahat İngiltere'yi de, Yunanistan'ı da ordumuzun vaziyeti fena olduğu hakkında boş hülyalara düşürmek gibi, taarruz esnasında bize pek çok müfid olan bir semere vermişdi.

Yunanlıların İstanbul Hülyası:

Luid Corc ile Konstantin'in muhiti gaflet içinde ordumuzun inhilalini beklerken Anadolu'da, o mücahidler diyarında cebheye yeni kıtaat sevk ediliyor, toplar tabiye olunuyor, süngüler bileniyordu.

Erkân-ı harbiye-i umumiye reisi müşir **Fevzi Paşa** hazretleri

غرب جبهه‌سی اردولری قوماندانی عصمت پاشا حضرتلری

دشمنك غفلتی او درجه‌ده ایدیکه یونانلیلر کوزلرینی استانبوله دیکمشلر ، آناطولی جبهه‌سندن عسکر کتیره‌رك چتالجه حدودینه تحشید ایدییورلر ، عقللرنجه استانبولی اشغال ایده‌رك حکومت ملیه‌یی صلحه اجبار ایتمك ایسته‌یورلردی . بوصورتله ملی اردو هرکون ، هرساعت برآز دها قوتله‌ندیکی حالده قارشوسنده‌کی یونان اردوسی بر قسم قوتلرینی چتالجه حدودینه سوق ایتمك بلاهتنی کوستریییوردی . استانبول کبی اولا ، اشغالنه‌انکلتره‌نك دکلسه بیله فرانسه وایتالیانك ممانعت ایده‌جکلری ، ثانیاً ضبطی حالنده دخی (آفیون قره‌حصار ـ اسکیشهر) خطنده قارشی قارشیه طوران ایکی اردونك وضعیت عمومیه‌لری اوزرینه ذره قدر بر تأثیر اجرا ایده‌مه‌یه‌جك اولان بر هدف ایچون آشاغی یوقاری ٤٠ — ٥٠ بیك عسکرك جمعی (هاجی آنستی) یی شمدی دکل ، دها اوزمان اعدام ایتدیرمکه کافی برخطای فاحش ایدی . بوخطاسیله یونان باش قوماندانی ، سوق‌الجیشك « اك صوك نفره وارنجه‌یه قدر بوتون قوتلرك نتیجهٔ قطعیه‌نك استحصال ایدیله‌جکی ساحه‌یه جمعی » قاعدهٔ عمومیه‌سندن قطعیاً خبردار اولمادیغنی اثبات ایتمشدی . یونانستانك ، ٢٧ و ٢٩ تموز تاریخنده صلحك تورکلره جبراً قبول ایتدیرلمه‌سی ایچون استانبولك اشغالندن باشقه چاره اولمادیغنه وبناءً علیه پای‌تختك اشغالنه مساعده ایدلمه‌سنه دائر ویردکلری نوطه‌لره دولتلرجه‌جواب رد ویرلدکدن صوکره‌ده (هاجی آنستی) نك چتالجه حدودینه کتیردیکی قطعاتی اوراده ابقا ایتمه‌سی ، دشمنك نصل بر عمای غفلت وجهالت ایچنده بولوندیغنی اثبات ایدر .

(لوئید جورج) ده غفلت ایچنده :

دشمنلرك کوزینی آچاجق بعض حادثاته رغماً ، یونانستان کبی وحتی بلکه‌ده دها زیاده انکلتره ، دها طوغریسی (لوئید جورج) ده غفلت ایچنده ایدی . سابق باش وکیل ، بر طرفدن ال آلتندن یونانلیلری آناطولیده‌کی حوالیٔ مشغوله‌ده‌مختاریت اعلانه ، ٣٠ تموز

Düşmanın gafleti o derece idi ki Yunanlılar gözlerini İstanbul'a dikmişler, Anadolu cebhesinden asker getirerek Çatalca hududuna tahşid ediyorlar, akıllarınca İstanbul'u işgal ederek hükûmet-i milliyeyi sulha icbar etmek istiyorlardı. Bu suretle millî ordu her gün, her saat biraz daha kuvvetlendiği hâlde karşısındaki Yunan ordusu bir kısım kuvvetlerini Çatalca hududuna sevk etmek belâhatını gösteriyordu. İstanbul gibi evvela, işgaline İngiltere'nin değilse bile Fransa ve İtalya'nın mümanaat edecekleri, saniyen, zabtı hâlinde dahi Afyonkarahisar-Eskişehir hattında karşı karşıya duran iki ordunun vaziyet-i umumiyeleri üzerine zerre kadar bir tesir icra edemeyecek olan bir hedef içün aşağı yukarı 40-50 bin askerin cem'i Hacıanesti'yi şimdi değil, daha o zaman idam etdirmeye kâfi bir hata-yı fâhiş idi. Bu hatasıyla Yunan başkumandanı, sevkülceyşin "en son nefere varıncaya kadar bütün kuvvetlerin netice-i kat'iyyenin istihsal edileceği sahaya cem'i" kaide-i umumiyesinden kat'iyyen haberdar olmadığını isbat etmişdi. Yunanistan'ın, 27 ve 29 Temmuz tarihinde sulhun Türklere cebren kabul etdirilmesi içün İstanbul'un işgalinden başka çare olmadığına ve binaenaleyh payitahtın işgaline müsaade edilmesine dair verdikleri notalara devletlerce cevab-ı red verildikden sonra da Hacıanesti'nin Çatalca hududuna getirdiği kıtaatı orada ibka etmesi, düşmanın nasıl bir ummâ-yı gaflet ve cehalet içinde bulunduğunu isbat eder.

Luid Corc da Gaflet İçinde:

Düşmanların gözünü açacak bazı hadisata rağmen, Yunanistan gibi ve hatta belki de daha ziyade İngiltere, daha doğrusu Luid Corc da gaflet içinde idi. Sabık başvekil, bir tarafdan el altından Yunanlıları Anadolu'daki havâli-i meşgûlede muhtariyet ilanına, 30 Temmuz

Garb cebhesi orduları kumandanı **İsmet Paşa** hazretleri

١٣٣٨ ، واستانبوله پورومکه تشویق ایدرکن دیکر طرفدن‌ده ٤ آغستوس تاریخنده‌عوام قاره‌سی قاپانیرکن عایهمزه شدید بر نطق ایراد ایدییور ، عادی مغالطه‌لرله ویالانلرله مالامال اولان بونطقنده یونانلیلری مدح ایدییور ، متفقلرك استانبولی اشغال ایتمکله یونانستانی ثمرهٔ ظفرندن محروم ایتدکلرینی وانکلتره‌نك تورکلر طرفندن أزلمه‌سنه مساعده ایده‌مه‌یه‌جکنی سویله‌یوردی . (لوئید جورج) ك استانبول مسئله‌سی اطرافنده‌کی بو ایکی یوزلی وساخته سیاستی فرانسه‌ده وانکلتره‌ده عمومی بر عدم ممنونیتله قارشیلاندی . آناطولیده ایسه ، صلح ایچون شدید بر تعرضله یونانلیلری تپه‌له‌مکدن باشقه چاره اولمادیغنی اثبات ایتدی . (لوئید جورج) ك علیهمزده ، بو نطق ایراد ایتمه‌دن اول او صره‌لرده آنقره‌یی زیارت ایتمش اولان جنرال (طاونسهند) ، ملی اردونك چوق قوتلی اولدیغنی وانکلتره‌نك حقیق منافعی تورکیا ایله دوست یاشامغی ایجاب ایتدیردیکنی سویله‌یوردی . فقط عنود باش وکیلك آرتق کوزی کورمه‌یور ، قولاغی ایشیتمه‌یوردی ...

فتحی بکك (لوندره) سیاحتی ایشته بوکونلره تصادف ایتمشدی .

تعرض علامتلری :

آغستوس اواسطنده ، تعمیرات مسئله‌سنی تنظیم ایتمك ، فرانسه‌نك آلمانیادن مطلوباتنی استیفا ایلمك اوزره‌اجتماع ایتمش‌اولان(لوندره) قونفرانسی‌ده انکلیزلرك متمادیاً آلمانلرك طرفنی التزام ایتملری و (بالفور) ك خطاسی یوزندن عقیم قالمشدی . بونك اوزرینه (پوآنقاره) ، آلمانیادن مطلوبنی بالذات وایجاب ایدرسه جبراً آلاجغنی سویله‌دی و شرقده‌کی حربك غربه‌ده سرایت ایتمه‌سی احتمالی چوغالدی . آنقره‌دن عودت ایدن جنرال (طاونسهند) جداً قوتلی بر اردویه مالك اولان تورکلرك مشروع حقلرینی قبول ایتمك شرطیله شرق صلحنك ایکی دقیقه‌ده ألده ایدیله‌جکنی سویله‌یور ، فقط (لوئید جورج) وشرکاسی بو معقول سوزلره قولاق بیله آصمایورلردی . بوآره‌ده اورته‌یه شرق صلحی قونفرانسنك اجتماعی مسئله‌سی

برنجی اردو ارکان حربیه رئیسی عاصم پاشا

Assim Pacha

1338 ve İstanbul'a yürümeye teşvik ederken diğer tarafdan da 4 Ağustos tarihinde Avam Kamarası kapanırken aleyhimize şedid bir nutuk irad ediyor, âdî mugalatalarla ve yalanlarla mâlâmâl olan bu nutkunda Yunanlıları medh ediyor, müttefiklerin İstanbul'u işgal etmekle Yunanistan'ı semere-i zaferinden mahrum etdiklerini ve İngiltere'nin Türkler tarafından ezilmesine müsaade edemeyeceğini söylüyordu. Luid Corc'un İstanbul meselesi etrafındaki bu iki yüzlü ve sahte siyaseti Fransa'da ve İngiltere'de umumi bir adem-i memnuniyetle karşılandı. Anadolu'da ise, sulh içün şedid bir taarruzla Yunanlıları tepelemekden başka çare olmadığını isbat etdi. Luid Corc'un aleyhimizde, bu nutku irad etmeden evvel o sıralarda Ankara'yı ziyaret etmiş olan general Townshend, millî ordunun çok kuvvetli olduğunu ve İngiltere'nin hakiki menâfi'i Türkiye ile dost yaşamağı icab etdirdiğini söylüyordu. Fakat anud başvekilin artık gözü görmüyor, kulağı işitmiyordu... Fethi Bey'in Londra seyahati işte bu günlere tesadüf etmişdi.

Taarruz Alametleri:

Ağustos evasıtında, tamirat meselesini tanzim etmek, Fransa'nın Almanya'dan matlubatını istifa eylemek üzere içtima etmiş olan Londra Konferansı da İngilizlerin mütemadiyen Almanların tarafını iltizam etmeleri ve Balfour'un hatası yüzünden akim kalmışdı. Bunun üzerine Poankare, Almanya'dan matlubunu bizzat ve icab ederse cebren alacağını söyledi ve şarkdaki harbin garba da sirayet etmesi ihtimali çoğaldı. Ankara'dan avdet eden general Townshend cidden kuvvetli bir orduya malik olan Türklerin meşru haklarını kabul etmek şartıyla şark sulhunun iki dakikada elde edileceğini söylüyor, fakat Luid Corc ve şürekâsı bu makul sözlere kulak bile asmıyorlardı. Bu arada ortaya şark sulhu konferansının içtimaı meselesi

Birinci ordu erkân-ı harbiye reisi **Âsım Paşa**

ایکنجی قول اردوسی قوماندانی یعقوب شوقی پاشا
Yacoub Chevki Pacha

جیقارلمشدی. (لوئیدجورج) ریاکارانه صاحیپورلکنه عالمی قاندیرمق ایچون بوفکری اورته یه آتمشدی؛ حقیقت حالده قونفرانسك نه زمان انعقادی نه ده محل اجتماعی بر درلو تعیین ایدیلهمه یوردی. (وندیك) دن اعتباراً متعدد ایتالیان شهرلرندن (بکقوز) دن (اسکدار) دن ، بویوك آطه‌دن بحث ایدلدی ، فقط هیچ برشی تقرر ایتمه‌دی . (لوئید جورج) ك قالین نفاسنه تورك اردوسنك ضعیف و آمادهٔ انحلال اولدیغی قناعتی کیرمشدی . اونك ایچون وقت قازانمق ایسته‌یور ، یونان اردوسنده پك بویوك آثار انهدام کورولدیکنی نظر اعتباره آلمقسزین ایشی اوزاتیبور ، فرانسه و ایتالیا ایله نوطه‌لر تعاطی ایدوب طوروردی . انکلترەنك « اوزمانکی تکلیفلری شو ایدی : ایلك قونفرانس ایلول نهایتنده طوپلانه‌جق ، دولتلرك ٢٦ مارتده طرفینه تکلیف ایتدکلری متارکه ومصالحه شرائطنی محاربلر قبول ایدرلرسه (وندیك) قونفرانسی اجتماع ایده‌جك ، قبول ایتمزلرسه داغیلاجق ایدی . حالبوکه او تکلیفلرك متارکه قسمنی بز رد ایتمش ایدك ؛ یونانستان قبول ایتمشدی . مصالحه حقنده‌کی ماده‌لرینه‌ده ، قونفرانسده بالمذاکره اویوشمق شرطیله بز راضی اولمشدق . یونانستان هیچ جواب بیله ویرمه‌مشدی . بناءً علیه بویله محدود ومعین بر شکلده طوپلانه‌جق اولان قونفرانسدن صلح چیقماسی امکانی یوقدی . صلحی وحقمزی آنجق ویالکز سونکولرمزك اوجیله استحصال ایتمك قابل اولاجغی آرتق صورت قطعیه‌ده آکلاشلمشدی . اردو حاضر ، ایلری امرینی بکلیوردی . دولتلر آره‌سنده نوطه‌لر تعاطی ایدیلوب طورورکن ١٨ ـ ١٩ آغستوسده جبهه‌نك (مندرس) منطقه‌سنده قوتلی بر سواری آقینجی قولمز دشمنه مهم و موفقیتلی بر باصقین یاپمشدی . بوحرکت ٢١ آغستوسه‌قدر دوام ایتدی ویونان باش قوماندانی ، اردوسنك ازمیرله موجود خط مواصله‌سنی تهدید ایدرکی کورونن بوحرکت اپی اندیشه‌ناك ایتدیسه‌ده غفلتنی ازاله ایتمه‌دی .

ملی اردو باش قوماندانلغی ، عمومی تعرضه باشلامغه قرار ویرمش ، صوك حاضرلقلر یاپیلیرکن

çıkarılmışdı. Luid Corc riyakârâne sulhperverliğine âlemi kandırmak içün bu fikri ortaya atmışdı; hakikat-i hâlde konferansın ne zaman in'ikadı ne de mahall-i içtimaı bir dürlü tayin edilemiyordu. Venedik'den itibaren müteaddid İtalyan şehirlerinden Beykoz'dan Üsküdar'dan, Büyükada'dan bahsedildi, fakat hiçbir şey takarrür etmedi. Luid Corc'un kalın kafasına Türk ordusunun zaif ve amade-i inhilal olduğu kanaati girmişdi. Onun içün vakit kazanmak istiyor, Yunan ordusunda pek büyük asar-ı inhidam görüldüğünü nazar-ı itibara almaksızın işi uzatıyor, Fransa ve İtalya ile notalar teati edüb duruyordu. İngiltere'nin o zamanki teklifleri şu idi: İlk konferans eylül nihayetinde toplanacak devletlerin 26 Mart'da tarafeyne teklif etdikleri mütareke ve musalaha şeraitini muharibler kabul ederlerse Venedik konferansı içtima edecek, kabul etmezlerse dağılacak idi. Halbuki o tekliflerin mütareke kısmını biz red etmiş idik; Yunanistan kabul etmişdi. Musalaha hakkındaki maddelerine de, konferansda bilmüzakere uyuşmak şartıyla biz razı olmuşduk. Yunanistan hiç cevab bile vermemişdi. Binaenaleyh böyle mahdud ve muayyen bir şekilde toplanacak olan konferansdan sulh çıkması imkânı yokdu. Sulhu ve hakkımızı ancak ve yalnız süngülerimizin ucuyla istihsal etmek kabil olacağı artık suret-i kat'iyyede anlaşılmışdı. Ordu hazır, ileri emrini bekliyordu. Devletler arasında notalar teati edilüb dururken 18-19 Ağustos'da cebhenin Menderes mıntıkasında kuvvetli bir süvari akıncı kolumuz düşmana mühim ve muvaffakiyetli bir baskın yapmışdı. Bu hareket 21 Ağustos'a kadar devam etdi ve Yunan başkumandanını, ordusunun İzmir'le mevcud hatt-ı muvasalasını tehdid eder gibi görünen bu hareket iyi endişenâk etdiyse de gafletini izale etmedi.

Millî ordu başkumandanlığı, umumi taarruza başlamağa karar vermiş, son hazırlıklar yapılırken

İkinci kolordu kumandanı **Yakub Şevki Paşa**

دشمنی، حرکتك حقیقی ساحهٔ وقوعی حقنده تردده دوشورمك ایچون ، صاغده ، صولده بعضی موضعی حرکتلر یاپه‌رق یونان قوای احتیاطیه‌سنی داغیتمق مقصدینی تعقیب ایدییوردی. ٢٤ آغستوس کونی جبهه‌نك (مندرس) منطقه‌سنه اك اوزاق بر نقطه‌سنده، (بیله‌جك) جوارنده (روم کویی) ندمکی دشمن مواضعی بالهجوم ضبط ایدلمشدی . یونان قرارکاه عمومیسنك نظردقتی بودفعه‌ده جبهه‌نك شمال قسمنه جلب اولونمشدی ...

تعرض :

٢٦ آغستوس صباحی شفق هنوز سوکرکن (آفیون قره حصاری) اطرافنده طبیعتك وفنك تحکیم ایتدیکی ، یالچین قیالق طاغلرده‌کی یونان مواضع مستحکمه‌سی مدهش بر طوپچی آتشی آلتنده قالمشدی . ایلك خطلرده‌کی یونان عسکرلری ، اوکیجه‌کی اویقولرندن ابدیاً اویانامادیلر ... تورك باطاریه‌لرینك ، (آفیون قره‌حصاری) تپه‌لرینی ، برر یانار طاغه چویرن جهنمی آتشندن صوکره تورکك سونکوسی دشمنك کوکسنه صاپلانمق امرینی آلدی . پیاده‌لرمز ، برر آرسلان کبی سپرلرندن فیرلادیلر . اوچ سنه‌در یافیلان یوردلرینك، اولدیریلن قاردشلرینك ، تحقیر ایدیلن دینلرینك ، یاقیلان ینه‌لرینك ، سونکولره صاپلانان یاورولرینك ، عرضلرینه تجاوز ایدیلن قیزلرینك انتقامنی آلمق ایچون (الله الله !) آوازهٔ هجوم وصولتی ایله او یالچین طاغلره ، او قارتالرك یووا یاپدیغی شاهقه‌لره تحصن ایتمش دشمنك اوزرینه صالدیردیلر . بوهجوم اویله بر شدتله یاپلمشدیکه نه یونان عسکرلرینك ، ماکنه‌لی توفکلرینك ، طوپلرینك آتشی ، نه بی حدوحساب تل اورکولر ، نه صارپ قایالر ، نه به‌تون سپرلر تورك عسکرلرینی طوردیرامامشدی . انکلیز ارکان حربلرینك پلانلرینی بالذات تنظیم ایده‌رك غیرقابل ضبط عد ایتدکلری (آفیون) استحکاملری ، یونان ضابطلرینك ، تورکلر بو تپه‌یی بر سنه‌ده ضبط ایده‌بیلرلرسه اونلره (آتنه) یی‌ده ویررز ، دیدکلری (طانازتپه) تحکیماتی ، تورکك چلیکلری أریتن ، به‌تونلری پارچه‌لایان ، قایالری دویرن ، کوکسلری

سواری قول اردو قوماندانی فخری پاشا
Fahri Pacha

düşmanı, hareketin hakiki saha-i vuku'ı hakkında tereddüde düşürmek içün, sağda, solda bazı mevzi'î hareketler yaparak Yunan kuvâ-yı ihtiyatiyesini dağıtmak maksadını takib ediyordu. 24 Ağustos günü cebhenin Menderes mıntıkasına en uzak bir noktasında, Bilecik civarında Rumköyü'ndeki düşman mevâzi'i bilhücum zabt edilmişdi. Yunan karargâh-ı umumisinin nazar-ı dikkati bu defa cebhenin şimal kısmına celb olunmuşdu.

Taarruz:

26 Ağustos sabahı şafak henüz sökerken Afyonkarahisarı etrafında tabiatin ve fennin tahkim etdiği, yalçın kayalık dağlardaki Yunan mevâzi-i müstahkimesi müdhiş bir topçu ateşi altında kalmışdı. İlk hatlardaki Yunan askerleri, o geceki uykularından ebediyen uyanamadılar... Türk bataryalarının, Afyonkarahisarı tepelerini, birer yanardağa çeviren cehennemî ateşinden sonra Türk'ün süngüsü düşmanın göğsüne saplanmak emrini aldı. Piyadelerimiz, birer arslan gibi siperlerinden fırladılar. Üç senedir yakılan yurdlarının, öldürülen kardeşlerinin, tahkir edilen dinlerinin, yakılan ninelerinin, süngülere saplanan yavrularının, ırzlarına tecavüz edilen kızlarının intikamını almak içün Allah Allah! avâze-i hücum ve savleti ile o yalçın dağlara, o kartalların yuva yapdığı şahikalara tahassun etmiş düşmanın üzerine saldırdılar. Bu hücum öyle bir şiddetle yapılmışdı ki ne Yunan askerlerinin makineli tüfeklerinin, toplarının ateşi, ne bî hadd ü hesab tel örgüler, ne sarp kayalar, ne beton siperler Türk askerlerini durduramamışdı. İngiliz erkân-ı harblerinin planlarını bizzat tanzim ederek gayr-ı kabil-i zabt add etdikleri Afyon istihkamları, Yunan zabitlerinin, Türkler bu tepeyi bir senede zabt edebilirlerse onlara Atina'yı da veririz, dedikleri Tınaztepe tahkimatı, Türk'ün çelikleri eriten, betonları parçalayan, kayaları deviren, göğüsleri

Süvari kolordu kumandanı **Fahri Paşa**

ازميره ايلك كيرن برنجی سواری فرقه‌مزك قوماندانی مرسل پاشا
Mursel Pacha

وسونكولری تارومار ايدن عزم وايمانی ، بطش وصولتی قارشوسنده بر ساعت ظرفنده سقوط ايتمشدی .

اوكون آقشامه قدر محاربه بوتون جبهه‌يه سرايت ايتمش (آفيون قره‌حصاری) ندن (قوجه ايلی) نه قدر هريرده ملی اردو دشمنك اوزرينه صالديرمشدی . وظيفه‌لری صرف مدافعه‌دن واصل ميدان محاربه‌سنك ساحهٔ وقوعی اولان منطقه‌يه دشمنك قوت كوندرمه‌سنه مانع اولمقدن عبارت بولونان قطعاتی بيله ، ضبط ايتمك ممكن اولامايور ، اونلرده‌مدهش صولتلرله يونان مواضعنه هجوم ايديبورلردی .

بوقدر عزم وحماسته ياپيلان تعرضمز ، ايلك ثمره‌سنی ايرته‌سی كونی استحصال ايتمش ٢٧ آغستوس كونی اوكله‌دن صوكره ساعت بشده سكزنجی فرقه‌مز (آفيون قره‌حصاری) نه كيرمشدی .

بر ضابطمزك تعرض حقنده‌كی مكتوبندن بر پارچه :

« ... دومن نفرندن باش قوماندانـه قدر هركس آفيون قامه‌سنك دليكنی ده‌شيكنی اوكرنمشدی . دشمن ايكی اوچ خطدن عبارت سپرلرينی تل ـ ئوركولريله ، تل ئوركولرينی‌ده لغم وسائر ترتيبات ايله تأمين وتقويه ايتمشدی .

آرسلان محمدجكلرمز ايسه كوكسلرنده‌كی ايمان قدر صاغلام اولان اعتماد ظفرله سپرلرنده امره منتظرديلر ، بوقدر مستحكم مواضعده بولنان دشمن متعدد دفعه‌لر اجرا ايتديكمز پوصولر وباصقينلرمزده ويردیكی ضايعات واسرادن قورقارق كيجه‌لری تك بر نفرينی تل اوركوسندن ايلری چيقارماز اولمشدی.

بويوك ايمانلی محمدلر آرالردن يانلردن كيره‌رك دشمن حيوانانی بعضا نوتجيلريله اغتنام واسير ايديبوردی . ايشته تعرضدن مقدم وضعيتمز... بوتون بو احوال تورك اردوسنك

ve süngüleri tarumar eden azm ü imanı, batş ü savleti karşısında bir saat zarfında sükut etmişdi.

O gün akşama kadar muharebe bütün cebheye sirayet etmiş Afyonkarahisarı'ndan Kocaeli'ne kadar her yerde millî ordu düşmanın üzerine saldırmışdı. Vazifeleri sarf-ı müdafaadan ve asıl meydan muharebesinin saha-i vukuu olan mıntıkaya düşmanın kuvvet göndermesine mani olmakdan ibaret bulunan kıtaatı bile, zabt etmek mümkün olamıyor, onlar da müdhiş savletlerle Yunan mevâzi'ine hücum ediyorlardı.

Bu kadar azm ü hamasetle yapılan taarruzumuz, ilk semeresini ertesi günü istihsal etmiş 27 Ağustos günü öğleden sonra saat beşde sekizinci fırkamız Afyonkarahisarı'na girmişdi.

Bir Zabitimizin Taarruz Hakkındaki Mektubundan Bir Parça:

... dümen neferinden başkumandanına kadar herkes Afyon Kalesi'nin deliğini deşiğini öğrenmişdi. Düşman iki üç hatdan ibaret siperlerini tel örgüleriyle; tel örgülerini de lağım ve sair tertibat ile temin ve takviye etmişdi.

Arslan Mehmedciklerimiz ise göğüslerindeki iman kadar sağlam olan itimad-ı zaferle siperlerinde emre muntazırdılar, bu kadar müstahkem mevâzi'de bulunan düşman müteaddid defalar icra etdiğimiz pusular ve baskınlarımızda verdiği zayiat ve üseradan korkarak geceleri tek bir neferini tel örgüsünden ileri çıkarmaz olmuşdu.

Büyük imanlı Mehmedler aralardan yanlardan girerek düşman hayvanatını bazan nöbetçileriyle iğtinam ve esir ediyordu. İşte taarruzdan mukaddem vaziyetimiz... Bütün bu ahval Türk ordusunun

İzmir'e ilk giren birinci süvari fırkamızın kumandanı **Mürsel Paşa**

خارقه‌لر ابداعنه قادر اولدیغنی تبشیر و اثبات ایدییوردی . هپمز اوکونلره انتظارده ایدك . آغزدن آغزه دویدیغمز کونلر یاقلاشدی .

احضارات بیتدی. فقط کیمسه حقیقی تعرضك نه‌دن اجرا ایدیله‌جکنی کسدیره‌مه‌یوردی . بر کون ایرکندن دشمن اوزرنده برای استکشاف آلچقده دولاشمقده اولان برطیاره‌مزك یاره‌لانه‌رق اوزیمزه نزولی تأثرلره کوردك ودرحال امدادینه شتابان‌اولدق . برده نه‌کوره‌یم اك عزیز آرقداشم ... سقوطدن متولد یاره‌لرینی صاردق وظیفه‌سنی‌اساساً اکمال ایتمش بولنان ومحاکمهٔ عقلیه‌سی صارصلمامش اولان آرقداشمدن بر مژده آلدم : (تعرض جبهه‌مزدن اوله‌جقدی.)

عودتده آرقداشلرمه مطالعه قبیلندن فکریمی آشیلادم . هپمز سوینیوردق . نهایت بر کیجه (ایلری‌یه تبدیل موضع) امری کلدی . معلوم یا (جبل‌جیلك) طوپلری استرلره یوکلینجه (آفیون) له استانبول استاسیونینك الکتریقلری استقامتنده ایکی ساعت دره تپه قطع ایلدك . بر سنه‌دنبری پیاده‌لرمزك اشغال ایتدیکی خطده‌موضعه کیردك. پیاده‌لرمز ایسه کمال امنیتله دشمن سپرلرینه صوقولدیلر.اونلرده کیجه‌یی اوراده کچیردیلر دشمن اویوردی. کیجه چیت یوقدی. وفتاکه شفق آتدی . بسمله‌ایله طوپلری طولدوردق . هیجان وسونجله اویقو اویومامشدق .

ساعت اونده بر قوماندا ایله طوپجیلر (حاجیلر تپه‌سی) نه تنظیم أنداخته ابتدار ایلدیلر . بر آز صکره امحا آتشنه کچلدی . بر چاریکلك مدتده باطاریه‌مز ایله ٢٥٠ دن فضله مرمی صاوردق . اوتهکی بطاریه‌لرده عینی شدتله آتش پوسکوریورلردی . ایشك طاتلیسی بوتون بطاریه‌لرك آتشنی آنجق ١٠٠ متره امتداد یده‌بیلن مذکور تپه‌لراوزرنده تمرکز ایدییوردی .

بویله بر آتش دهـا اوکله اوزری یاپدق . عنود دشمن موضعنك متانتندن استفاده ایده‌رك پیاده‌لرمزه قارشی مدافعه ایده‌بیلیوردی . چونکه پیاده‌لرمز مدهش میللری چیقمادن

قوجه‌ایلی غروپی قوماندانی خالد پاشا

Halid Pacha

harikalar ibda'ına kâdir olduğunu tebşir ve isbat ediyordu. Hepimiz o günlere intizarda idik. Ağızdan ağıza duyduğumuz günler yaklaşdı.

İhzârât bitdi. Fakat kimse hakiki taarruzun nereden icra edileceğini kesdiremiyordu. Bir gün erkenden düşman üzerinde berâ-yı istikşaf alçakda dolaşmakda olan bir tayyaremizin yaralanarak üzerimize nüzulünü teessürlerle gördük ve derhal imdadına şitabân olduk. Bir de ne göreyim en aziz arkadaşım ... sukutdan mütevellid yaralarını sardık, esasen ikmal etmiş bulunan ve muhakeme-i akliyesi sarsılmamış olan arkadaşımdan bir müjde aldım: Taarruz cebhemizden olacakdı.

Avdetde arkadaşlarıma mütalaa kabilinden fikrimi aşıladım. Hepimiz seviniyorduk. Nihayet bir gece ileriye tebdil-i mevzi emri geldi. Malum ya cebelcilik topları esterlere yükleyince Afyon'la İstanbul İstasyonu'nun elektrikleri istikametinde iki saat dere tepe kat eyledik. Bir seneden beri piyadelerimizin işgal etdiği hatda mevzi'a girdik. Piyadelerimiz ise kemal-i emniyetle düşman siperlerine sokuldular. Onlar da geceyi orada geçirdiler, düşman uyuyordu. Gece çıt yokdu. Vakta ki şafak atdı. Besmele ile topları doldurduk. Heyecan ve sevinçle uyku uyumamışdık.

Saat onda bir kumanda ile topçular Hacılar Tepesi'ne tanzim-i endahta ibtidar eylediler. Biraz sonra imha ateşine geçildi. Bir çariklik [çeyrek] müddetde bataryamız ile 250'den fazla mermi savurduk. Öteki bataryalarda aynı şiddetle ateş püskürüyorlardı. İşin tatlısı bütün bataryaların ateşini ancak 100 metre imtidad edebilen mezkûr tepeler üzerinde temerküz ediyordu.

Böyle bir ateş daha öğle üzeri yapdık. Anud düşman mevziinin metanetinden istifade ederek piyadelerimize karşı müdafaa edebiliyordu. Çünki piyadelerimiz müdhiş meyilleri çıkmadan

Kocaeli grubu kumandanı **Halid Paşa**

برنجی قول اردو قوماندانی عزالدین پاشا
Izzeddin Pacha

دشمن تل اورکولرینی ولغملرینی تخریب ایتمه‌دن بر ایش یاپامازدی . مع‌هذا صولمزده‌کی فرقه‌لرك نه یاپدیغنی رسماً بیلمیوردق ؛ بونکله برابر بویوك موفقیتلر استحصال اولندیغنی استبشار ایدییوردق . بزم قطعات بوکیجه دشمندن ایکی دفعه (قورت قیا) سنی آلدی ویردی . نهایت تپه‌یه بوسبوتون حاکم اولدی . ایرتسی کونی (حاجیلر) تپه‌سندن بهمه‌حال سکوله‌سی امر ایدیلیوردی . دونکی آتشدن دها سوره‌کلی ، دهاش آتشلریمز (حاجیلر) تپه‌سنی سیلوب سوپوریوردی . تپه‌نك راقمی دکیشدی . او تپه‌یی برکورمه‌لی ایدی .

قایالر ، ماکنه‌لی تفنکلر ، دشمن نفرلری هواده اوچویوردی . قاینایان بر فصولیه تجره‌سی تصور ایدیکز ، اونك کبی ... هله ۱۵ لك حاجی‌بابالر (اوبوسلر) كتأثیری ، مدهش ایدی . شوقمز آرتدقجه آتدق . (۵۰۰) آتییورز (۱۰۰۰) مرمی کلیوردی . یالکز آتش‌مدتنك تحدیدی جانمزی صیقیور ، فقط اسکیدن بزم ترصد محلمز اولان (قوجه) تپه‌ده بولنان قوماندا هیئتی وضعیتی ایی قاورامشلردی .

بز آتشی کسنجه پیاده‌لرمز (الله الله) آوازهٔ هجوم‌وصولتی‌ایله دشمنه‌صالدیرییور ، هیجانمز آرتیوردی ، بز طوپجیلرده پشلرندن‌فوشمق ایسته‌یوردق . نهایت (حاجیلر) تپه‌سنك‌ده ضبطی تلفونی کلدی . بزده ایلری‌یه تبدیل موقع ایدییورز ، دشمن قاچیور ، (آفیون) استاسیونی یانیوردی . چوق بویوك شکرلرکه تعرضك ایکنجی کونك کیجه‌سنی آفیونده کچیردك . یالکز تعرضه باشلادیغمز زمان یونانلیلر : تورکلر چیلدیردیلر دیمشلردر . الك بویوك اردونك بیله قولای قولای سوکه‌مه‌یه‌جکی وایکنجی (وردون) دییه بر انکلیز طرفندن راپور ویریلن بومواقع مستحکمه‌عنایت حقله أیکی کون ایچنده أریدی . زوالللی ! (تریقوپیس) (آفیون)ده چاپنی ایچمه‌دن ؟ قاچمشدی . ضایعاتمز پك آز . طوپجیلردن بر ایکی یارالی ضابط درت یارالی نفر ایله درت‌ده مرد حیواندن عبارت ایدی . »

جبهه یارلدقدن صوکره :

(آفیون قره‌حصاری) منطقه‌سنده یاپیلان تعرضك ایلك نتیجه‌سی ، دشمن جبهه‌سنك

düşman tel örgülerini ve lağımlarını tahrib etmeden bir iş yapamazdı. Maa-hâzâ solumuzdaki fırkaların ne yapdığını resmen bilmiyorduk; bununla beraber büyük muvaffakiyetler istihsal olunduğunu istibşar ediyorduk. Bizim kıtaat bu gece düşmandan iki defa Kurtkaya'sını aldı verdi. Nihayet tepeye büsbütün hakim oldu. Ertesi günü Hacılar Tepesi'nden behemehal sökülmesi emir ediliyordu. Dünkü ateşden daha sürekli, dehhaş ateşlerimiz Hacılar Tepesi'ni silüb süpürüyordu. Tepenin rakımı değişdi. O tepeyi bir görmeli idi.

Kayalar, makineli tüfenkler, düşman neferleri havada uçuyordu. Kaynayan bir fasulye tenceresi tasavvur ediniz, onun gibi ... hele 15'lik hacı babalar obüslerin tesiri, müdhiş idi. Şevkimiz artdıkça atdık. 500 atıyoruz 1.000 mermi geliyordu. Yalnız ateş müddetinin tahdidi canımızı sıkıyor, fakat eskiden bizim tarassud mahallimiz olan Kocatepe'de bulunan kumanda heyeti vaziyeti iyi kavramışlardı.

Biz ateşi kesince piyadelerimiz Allah Allah avâze-i hücum ve savleti ile düşmana saldırıyor, heyecanımız artıyordu, biz topçular da peşlerinden koşmak istiyorduk. Nihayet Hacılar Tepesi'nin de zabtı telefonu geldi. Biz de ileriye tebdil-i mevki ediyoruz, düşman kaçıyor, Afyon İstasyonu yanıyordu. Çok büyük şükürler ki taarruzun ikinci günün gecesini Afyon'da geçirdik. Yalnız taarruza başladığımız zaman Yunanlılar: Türkler çıldırdılar demişlerdir. En büyük ordunun bile kolay kolay sökemeyeceği ve ikinci Verdun diye bir İngiliz tarafından rapor verilen bu mevâki-i müstahkime inayet-i hakla iki gün içinde eridi. Zavallı! Terikopis Afyon'da çayını içmeden kaçmışdı. Zayiatımız pek az. Topçulardan bir iki yaralı zabit, dört yaralı nefer ile dört de mürd hayvandan ibaret idi.

Cebhe Yarıldıkdan Sonra:

Afyonkarahisarı mıntıkasında yapılan taarruzun ilk neticesi, düşman cebhesinin

Birinci kolordu kumandanı **İzzeddin Paşa**

یارلماسی اولدی . یارمه حرکتی ، اعظمی موفقیت و سرعتله اجرا ایدلمش ایدی . اساساً اردومزك قوماندا هیئت عالیه‌سی دشمن جبهه‌سنك اك قوتلی ، فقط موفقیت حالنده اعظمی منافع تأمین ایده‌جك نقطه‌سنه تعرض ایتمشدی . بومنطقه‌ده استحصال ایدیله‌جك بر تعبیه مظفریتی ، صورت قطعیه‌ده بر سوق‌الجیش ظفریله‌ده تتوج ایده‌جك ایدی . بناءً علیه (آفیون) ده‌کی دشمن مواضع مستحکمه‌سنك ضبطی اوزرینه یونان جبهه‌سی اك مهم نقطه‌سندن یارلمشدی : باش قوماندانلق یارمه‌نك ثمراتنی اقتطاف ایتمك ودشمن قوتلرینك یکی موضعلرده برلشه‌رك تام وقطعی مغلوبیتدن قورتولماسنه میدان ویرمه‌مك ایچون خصمی صاروب امحا ایتمك اوزره حرکاته باشلادی . اساساً مصطفی کمال پاشانك بویوك ملت مجلسنده ظفردن صوکره ایراد ایله‌دیکی نطق مهمده سویله‌دیکی کبی تعرض پلانمز ، امحا پلانی ایدی ، بو پلان دشمن اردوسنی قاچیرمق دکل طوتوب بوغمق‌اساسنی احتوا ایدن بر پلان ایدی. »

باش قوماندان دها (سقاریا) میدان محاربه‌سندن اولده :

(دشمنی وطنك حریم عصمتنده بوغاجغز)

دیه‌مشمی ایدی ؟ آرتق‌بوتاریخی‌سوزی تطبیق‌ایتمك زمانی کلمشدی .

اردولر ، باش قوماندانلغك امری دائره‌سنده وکورولمه‌مش بر صولتله ، مذبوحانه بر غیرتله حرب ایده ایده چکیلن دشمنك اوزرینه آتلدیلر. یونان اردوسنك فرارینه میدان ویرمه‌مك ایچون ، بوتون اردو خارقه‌لر کوستریبوردی .

نورالدین پاشا قوماندا‌سنده‌کی برنجی اردو ، فوق‌العاده مستحکم اولان (دوملوپینار) موضعلرنده یرلشمك ایسته‌ین، دشمنی اوراده‌ده یاقالایوب مغلوب ایتمك ایچون یونان‌فرقه‌لرینی صول جناحیله قاورایه‌رق ازمیره کیتمکدن منع ایده‌جك صورتده تعرضه دوام ایدییوردی .

یعقوب شوق پاشا قوماندا‌سنده‌کی ایکنجی اردو ، شرقدن دشمنی قاورایه‌رق شماله (کوتاهیه) اوزرینه کیتمه‌سنه ممانعت ایده‌جك صورتده تعرض ایدییور . آرتق‌ایلریه ،

پریشان اردوسنك سوق و اداره‌سنی عقلیله برابر غائب ایدن یونان اردوسی باش‌قوماندانی اولوب اتنه‌ده قورشونه دیزیلن هاجی آنستی

Général Hadji anesti

yarılması oldu. Yarma hareketi, azami muvaffakiyet ve süratle icra edilmiş idi. Esasen ordumuzun kumanda heyet-i aliyesi düşman cebhesinin en kuvvetli, fakat muvaffakiyet hâlinde azami menafi temin edecek noktasına taarruz etmişdi. Bu mıntıkada istihsal edilecek bir tabiye muzafferiyeti, suret-i kat'iyyede bir sevkülceyş zaferiyle de tetevvüc edecek idi. Binaenaleyh Afyon'daki düşman mevazi-i müstahkimesinin zabtı üzerine Yunan cebhesi en mühim noktasından yarılmışdı: Başkumandanlık yarmanın semeratını iktitaf etmek ve düşman kuvvetlerinin yeni mevzilerde birleşerek tam ve kat'i mağlubiyetden kurtulmasına meydan vermemek içün hasmı sarub imha etmek üzere harekâta başladı. Esasen Mustafa Kemal Paşa'nın Büyük Millet Meclisinde zaferden sonra irad eylediği nutk-ı mühimde söylediği gibi taarruz planımız, imha planı idi, bu plan düşman ordusunu kaçırmak değil tutub boğmak esasını ihtiva eden bir plan idi.!

Başkumandan daha Sakarya Meydan Muharebesi'nden evvel de:

(Düşmanı vatanın harim ismetinde boğacağız)

dememiş mi idi? Artık bu tarihi sözü tatbik etmek zamanı gelmişdi.

Ordular, başkumandanlığın emri dairesinde ve görülmemiş bir savletle, mezbuhâne bir gayretle harb ede ede çekilen düşmanın üzerine atıldılar. Yunan ordusunun firarına meydan vermemek içün, bütün ordu harikalar gösteriyordu.

Nureddin Paşa kumandasındaki birinci ordu, fevkalade müstahkem olan Dumlupınar mevzilerinde yerleşmek isteyen, düşmanı orada da yakalayub mağlub etmek içün Yunan fırkalarını sol cenahıyla kavrayarak İzmir'e gitmekden men edecek suretde taarruza devam ediyordu. Yakub Şevki Paşa kumandasındaki ikinci ordu, şarkdan düşmanı kavrayarak şimale Kütahya üzerine gitmesine mümanaat edecek suretde taarruz ediyor. Artık ileriye,

Perişan ordusunun sevk ve idaresini aklıyla beraber gaib eden Yunan ordusu başkumandanı olub Atina'da kurşuna dizilen **Hacıanesti**

آفیون قره حصاری تپه‌لرینی برر ینار طاغه چویرمن قدرتلی جبل بطارلرمزه منسوب بر قهرمان غروبی .

Une Batterrie à afion Kara-Hissare

یعنی دشمنك آرقه‌سنه کچمش اولان فخری پاشا قوماندانسنده‌کی سواری قول اردومزده یونان اردوسنك کریلرنده اجرای فعالیت ایدییور . یاقالادیغی دشمن قطعاتنی قلنج ومزراقدن کچیریيوردی .

دشمنك احاطه‌سی :

آغستوسنك ۱۹ و ۲۰ نجی کونی اجرا ایدیلن حرکات نتیجه‌سنده (دوملی پیکار)ه کیتمك ایسته‌ین بر دشمن فرقه‌سی چویرلمش ، جنوبدن ، شرقدن برنجی اردو ، شمالدن و شمال غربیدن ایکنجی اردو ، دشمنی صارمشدی. رجعت وفرار ایچون بر تك فرجه واردی‌که اوده (قیزیل طاش) دره‌سنك صارپ پاتیقه‌لرندن عبارت‌ایدی. اساساً سواری قول‌اردومزده، کوچوك آناطولی حیوانلرینك بو یوللره آلیشقین ، متین باجاقلری وسواریلرمزك فوق‌البشر غیرتلریله بو یولی قاپامشدی . بش‌دشمن فرقه‌سی ، آرقه‌سنی (قیزیل‌طاش) دره‌سنه ویرمش، (تریقوپیس) قوماندانسنده نه یاپاجغنی بیلمز بر وضعیتده مدهش بر أولوم قاپانه کیرمشدی . تعرض باشلادیغی کون (آتنه) یه کیتمك اوزره بینديکی واپوردن وضعیتك وخامتی اوزرینه‌چیقمغه مجبور اولان یونان باش قوماندانی(هاجی‌آنستی) بدلاسی چوقدن اردونك سوق و اداره‌سنی غائب ایتمشدی . تلسز تلغرافی متمادیاً قول اردو قوماندانلرینی آرایور . فقط یونان قول اردولری‌آرتق تلسز تلغرافلرینی قسماً تورك‌اردوسنه هدیه ایتمش، قسماً ده شاشقینلقدن قوللانامامقده بولونمش‌ایدی، عادی تلغراف‌خطوطی‌ایسه فدا کار آقینجی‌مفرزه‌لرمز طرفندن همان کاملاً تخریب ایدلمشدی .

yani düşmanın arkasına geçmiş olan Fahri Paşa kumandasındaki süvari kolordumuzda Yunan ordusunun gerilerinde icra-yı faaliyet ediyor. Yakaladığı düşman kıtaatını kılınc ve mızrakdan geçiriyordu.

Düşmanın İhatası:

Ağustos'un 19 ve 20'nci günü icra edilen harekât neticesinde Dumlupınar'a gitmek isteyen bir düşman fırkası çevirilmiş, cenubdan, şarkdan birinci ordu, şimalden ve şimal-i garbiden ikinci ordu, düşmanı sarmışdı. Ricat ve firar içün bir tek ferce vardı ki o da Kızıltaş Deresinin sarp patikalarından ibaret idi. Esasen süvari kolordumuzda, küçük Anadolu hayvanlarının bu yollara alışkın, metin bacakları ve süvarilerimizin fevkalbeşer gayretleriyle bu yolu kapamışdı. Beş düşman fırkası, arkasını Kızıltaş Deresine vermiş, Terikopis kumandasında ne yapacağını bilmez bir vaziyetde müdhiş bir ölüm kapanına girmişdi. Taarruz başladığı gün Atina'ya gitmek üzere bindiği vapurdan vaziyetin vahameti üzerine çıkmağa mecbur olan Yunan başkumandanı Hacıanesti budalası çokdan ordunun sevk ve idaresini gaib etmişdi. Telsiz telgrafı mütemadiyen kolordu kumandanlarını arıyor. Fakat Yunan kolorduları artık telsiz telgraflarını kısmen Türk ordusuna hediye etmiş, kısmen de şaşkınlıkdan kullanamamakda bulunmuş idi, âdî telgraf hututu ise fedakâr akıncı müfrezelerimiz tarafından hemen kâmilen tahrib edilmişdi.

Afyonkarahisarı tepelerini birer yanardağa çeviren kudretli cebel batarlarımıza mensub bir kahraman grubu

باش قوماندان میدان محاربه‌سی :

۳۰ آغستوس کونی مصطفی کمال پاشا ، برنجی اردونك بوتون طوپجیلرینی (تریقوپیس)ك (قیزیل طاش) جوارند، محصور فرقه‌لری اوزرینه ممکن اولدیغی قدر یاقین مسافه‌لردن آتش ایتدیرمك صورتیله باش قوماندان میدان محاربه‌سنی کشاد ایدییوردی. میدان محاربه‌سنك بوهیجانلی صفحه‌سنی مصطفی کمال پاشانك لسانندن دیکله‌یینکز :

... اوکله‌دن صوکره دشمن آتشدن برچنبر ایچنه آلنمشدی ودشمنك شاشقینلق علائمی اظهار ایتدیکنی کوزلرمله کورویوردم. دشمن قطعاتی شماله ، شرقه ، جنوبه باش ووریيورلردی ؛ فقط هرطرف آتش ایله قاپانمش ایدی. عینی زمانده پیاده‌مز آتشدن صرف نظر ایده‌رك سونکو طاقدی وبرآن اول دشمن موضعلرینه کیرمك ایچون صالدیردی. ایکی بچق ساعت

یونان ضابطلرینك ، تورکلر بو تپه‌یی برسنه‌ده ضبط ایده‌بیلیرلرسه اونلره (آتنه)یی ویریرز دیدکلری (طنازتپه)نی تحکیماتی خاك ایله یکسان ایدن بطاریالرمزدن برقهرمان غروپی

صوکره سونکولرمز دشمن کوکسنه صاپلانمش ومسئله حل ایدلمش

Başkumandan Meydan Muharebesi:

30 Ağustos günü Mustafa Kemal Paşa, birinci ordu bütün topçularını Terikopis'in Kızıltaş civarında mahsur fırkaları üzerine mümkün olduğu kadar yakın mesafelerden ateş etdirmek suretiyle Başkumandan Meydan Muharebesi'ni küşad ediyordu. Meydan muharebesinin bu heyecanlı safhasını Mustafa Kemal Paşa'nın lisanından dinleyiniz:

... Öğleden sonra düşman ateşden bir çenber içine alınmışdı ve düşmanın şaşkınlık alâ'imi izhar etdiğini gözlerimle görüyordum. Düşman kıtaatı şimale, şarka, cenuba baş veriyorlardı; fakat her taraf ateş ile kapanmış idi. Aynı zamanda piyademiz ateşden sarf-ı nazar ederek süngü takdı ve bir an evvel düşman mevzilerine girmek içün saldırdı. İki buçuk saat sonra süngülerimiz düşman göğsüne saplanmış ve mesele hal edilmiş

Yunan zabitlerinin, Türkler bu tepeyi bir senede zabt edebilirlerse onlara Atina'yı veririz dedikleri
Tınaztepe tahkimatını hâk ile yeksan eden bataryalarımızdan bir kahraman grubu

(الله الله) آوازه‌لریله سپرلردن فرلایوب دشمنه هجوم ایدن قهرمانلرمز

L'avance victorieuse de l'armée Turque

بولونیوردی . عینی زمانده کیجه حلول ایدییوردی . و صانکه ظلمت لیل پك فجیع اولان بومنظره‌یی انظار جهاندن صاقلامق ایچون شتاب ایدییوردی...»

حقیقةً یونان فرقه‌لری طوپجیمزك جهنمی آتشی ، پیاده‌مزك بی‌أمان سونکوسی آلتنده مدهش ضایعاته اوغرامشلردی . اوچ سنه‌در مدهش‌بر انتقام آرزوسیله یاناق عسکرلرمز، مثلی کورولمه‌مش برحماست وشهامتله حرب ایدییورلردی. طوپلر ، بلا انقطاع اولوم صاچیور . سونکولر بلامرحمت کوکسلره صاپلانییوردی. نهایت تورکك مدهش صولتی قارشوسنده آمان دیله‌مکدن باشقه چاره قالمامشدی. بش یونان فرقه‌سی قسماً تسلیم سلاح ایتدی، طاغلره قاچانلرده‌یا صوکره کلوب تسلیم اولدیلر، یاخود منفرداً امحا ایدلدیلر. بوآره‌ده (آتنه) ده باش قوماندان نصب ایدیلن برنجی قول اردو قوماندانی (تریقوپیس)ده ارکان حربیه‌سیله برابر براستحکام ملازمزه تسلیم اولدی .

دشمنك تعقیب و امحاسی :

دشمن اردوسنك قسم کلیسی، تورك سونکولرینك دوکدیکی پیس‌قانیله (قیزیل‌طاش) دره‌سنی بو دفعه حقیقةً قیزیله بویادقدن صوکره ملی اردومز ، ٣١ آغستوس صباحندن اعتباراً

bulunuyordu. Aynı zamanda gece hulul ediyordu. Ve sanki zulmet-i leyl pek feci olan bu manzarayı enzar-ı cihandan saklamak içün şitab ediyordu!..

Hakikaten Yunan fırkaları topçumuzun cehennemî ateşi, piyademizin bîeman süngüsü altında müdhiş zayiata uğramışlardı. Üç senedir müdhiş bir intikam arzusuyla yanan askerlerimiz, misli görülmemiş bir hamaset ve şehametle harb ediyorlardı. Toplar, bilâ inkıta ölüm saçıyor. Süngüler bilâ merhamet göğüslere saplanıyordu. Nihayet Türk'ün müdhiş savleti karşısında aman dilemekden başka çare kalmamışdı. Beş Yunan fırkası kısmen teslim-i silah etdi, dağlara kaçanlar da ya sonra gelüb teslim oldular, yahud münferiden imha edildiler. Bu arada Atina'da başkumandan nasb edilen birinci kolordu kumandanı Terikopis de erkân-ı harbiyesiyle beraber bir istihkam mülazımımıza teslim oldu.

Düşmanın Takib ve İmhası:

Düşman ordusunun kısm-ı küllisi, Türk süngülerinin dökdüğü pis kanıyla Kızıltaş deresini bu defa hakikaten kızıla boyadıkdan sonra millî ordumuz, 31 Ağustos sabahından itibaren

Allah Allah avâzeleriyle siperlerden fırlayub düşmana hücum eden kahramanlarımız

دیکر دشمن فرقه‌لرینه قارشی تعقیب واعحا محاربه‌سنه باشلایوردی .

بو صره‌ده یونان اردوسنك (دوملو پیکار) جوارنده قالان اوچ فرقه‌سی (ازمیر) استقامتنده چکیلیور (اسکیشهر) ده‌کی یونان غروپی‌ده (بروسه) یه دوغری رجعته‌باشلامق اوزره بولونیوردی. (اسکیشهر) ده‌کی دشمن غروپنه قارشی اجرای حرکات ایدن قوتمز ، قارشوسنده‌کی دشمنك درتده بری نسبتنده ایدی . و تعرض بدایتنده بر مدافعه وضعیتی آلمشدی. بوراده اردومزك وظیفه‌سی، دشمن بر مقابل تعرضه تشبث ایدرسه مقاومت ایتمك، رجعت ایدرسه فرارینه میدان‌ویرمه‌مك ایدی . بش کون بش کیجه دوام ایدن (آفیون ـ دوملو پیکار) میدان‌محاربه‌سی قازانلدقدن صوکره بو غروپمزده دشمنی تضییقه باشلامشدی .

من‌حیث المجموع آلتی ویدی فرقه‌دن عبارت قالمش اولان دشمنه ، تراکیادن کتیریله‌جك قوتلرده‌التحق ایده‌رك ازمیرك شرقنده بر مدافعه خطی تأسیسنه میدان ویرمه‌مك لازم ایدی . بناءً علیه متباقی دشمن قوتلرینك کمال شدتله تعقیب واعحاسی اقتضا ایدییوردی .

برنجی اردو ، بوتون قوتیله و تاریخ حربك برمثلنی دها قید ایتمه‌دیکی بر شدت وسرعتله ازمیر استقامتنده چکیلن یونان قوتلرینی تعقیبه باشلادی . دشمن هر نره‌ده مقاومت ایتمکه تصدی ایتدیسه سواریمزك مزراقلری أکسه‌سنه صاپلاندی. پیاده‌مزك سونکوسی کوکسنی پارچه‌لادی . صحرا و حتی آغیر طوپجیمزك شراپنللری بیننده پاتلادی . تورك اردوسی باش قوماندانندن اك کوچوك نفرینه وارنجه‌یه‌قدر معجزوی بر صولتله دشمنی قووالاپوردی . آناطولینك یولـز دره تپه‌لرنده جریان ایدن بو مدهش فرار و تعقیبك تاریخ حرب دها بر مثلنی قید ایتمه‌مشدر. باش قوماندانك :

(اردولر ، ایلك هدفکز آق‌دکزدر، ایلری !)

پریشان بر حالده فرار ایدن یونان جانیلرینك عاقبتی

La Juste vengence des Vainqueurs

diğer düşman fırkalarına karşı takib ve imha muharebesine başlıyordu.

Bu sırada Yunan ordusunun Dumlupınar civarında kalan üç fırkası İzmir istikametinde çekiliyor Eskişehir'deki Yunan grubu da Bursa'ya doğru ric'ate başlamak üzere bulunuyordu. Eskişehir'deki düşman grubuna karşı icra-yı harekât eden kuvvetimiz, karşısındaki düşmanın dörtde biri nisbetinde idi. Ve taarruz bidayetinde bir müdafaa vaziyeti almışdı. Burada ordumuzun vazifesi, düşman bir mukabil taarruza tesebbüs ederse mukavemet etmek, ric'at ederse firarına meydan vermemek idi. Beş gün beş gece devam eden Afyon-Dumlupınar Meydan Muharebesi kazanıldıkdan sonra bu grubumuzda düşmanı tazyike başlamışdı.

Min haysü'l-mecmu altı ve yedi fırkadan ibaret kalmış olan düşmana, Trakya'dan getirilecek kuvvetler de iltihak ederek İzmir'in şarkında bir müdafaa hattı tesisine meydan vermemek lazım idi. Binaenaleyh mütebaki düşman kuvvetlerinin kemal-i şiddetle takib ve imhası iktiza ediyordu.

Birinci ordu, bütün kuvvetiyle ve tarih-i harbin bir mislini daha kayd etmediği bir şiddet ve süratle İzmir istikametinde çekilen Yunan kuvvetlerini takibe başladı. Düşman her nerede mukavemet etmeye tasaddi etdiyse süvarimizin mızrakları ensesine saplandı. Piyademizin süngüsü göğsünü parçaladı. Sahra ve hatta ağır topçumuzun şarapnelleri beyninde patladı. Türk ordusu başkumandanından en küçük neferine varıncaya kadar mucizevi bir savletle düşmanı kovalıyordu. Anadolu'nun yolsuz dere tepelerinde cereyan eden bu müdhiş firar ve takibin tarih-i harb daha bir mislini kayd etmemişdir. Başkumandanın:

(Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz, ileri!)

Perişan bir hâlde firar eden Yunan canilerinin akıbeti

دشمن اردولری اوزرینه جهنمی آتشلر صاچان سریع آتشلی قدرتلی جبل طوپجیلرمزدن بر بطریه

La prise des positiones avant l'attaqne

امری اوزرینه پیاده‌مز سواری کبی قوشویور، سواریمز طیاره کبی اوچویور ، طوپجیلرمز ، دیکر آرقداشلرینك یاندن آیرلایور، تورکك قاغنیسی ، انکلیز قامیونك پیشنی براقمایوردی. سلیم سری بك بر مقاله‌سنده آناطولیده جریان ایدن (ماراطون) یاریشنی افزونلرك قازاندقلرینی - یعنی تلمیحاً ، بك سریع قاچدقلرینی - سویله‌یوردی ، حال‌بوکه (ماراطون) یاریشنی تورك پیاده‌سنك باجاغی قازانمش ، تاریخ حربده ایلك دفعه، (قاچان قووالایاندن دها سرعتلی کیدر) قاعده‌سنی تورك اردوسی بوزمشدر. فی‌الحقیقه ، اردومز ، پیشدار قطعاتی ، ازمیره بعض یونان قطعاتندن دها اول کیرمش و ازمیرك استرداد واستخلاصندن خبردار اولمادن اورایه کلن دشمن قوتلرینی (سیدی‌کوی)ده اسیر ایتمشدر. ایشته بو بی‌أمان تعقیب سایه‌سنده‌درکه ٩ ایلول صباحی ساعت اونده اوکده سواریلرمز، آرقه‌ده پیاده‌لرمز ازمیره کیره‌رك شانلی بایراغمزی (قدیفه‌قلعه) یه دیکمشلردر.

اردومزك دشمنی تعقیب ایدرکن نصل بر خارقه‌لر خارقه‌سی وجوده کتیردیکنی آکلامق ایچون آفیون‌قره‌حصار ایله (ازمیر) آره‌سنده‌کی مسافه‌نك دمیر یولنی تعقیباً (٤١٢) کیلومترو اولدیغنی وبدایتده بش کون بش کیجه متمادی برمیدان محاربه‌سی اجرا ایتمش اولان اردومزك، (دوملو پیکار) دن (ازمیره) قدرده متعدد دفعه‌لر دشمنله حرب ایتدیکی حالده بومسافه‌یی

emri üzerine piyademiz süvari gibi koşuyor, süvarimiz tayyare gibi uçuyor, topçularımız, diğer arkadaşlarının yanından ayrılmıyor, Türk'ün kağnısı, İngiliz kamyonunun peşini bırakmıyordu. Selim Sırrı Bey bir makalesinde Anadolu'da cereyan eden maraton yarışını efzunların kazandıklarını -yani telmihen, pek seri kaçdıklarını- söylüyordu, halbuki maraton yarışını Türk piyadesinin bacağı kazanmış, tarih-i harbde ilk defa, kaçan kovalayandan daha süratli gider kaidesini Türk ordusu bozmuşdur. Filhakika, ordumuz, pişdar kıtaatı, İzmir'e bazı Yunan kıtaatından daha evvel girmiş ve İzmir'in istirdad ve istihlasından haberdar olmadan oraya gelen düşman kuvvetlerini Seydiköy'de esir etmişdir. İşte bu bîeman takib sayesindedir ki 9 Eylül sabahı saat onda önde süvarilerimiz, arkada piyadelerimiz İzmir'e girerek şanlı bayrağımızı Kadifekale'ye dikmişlerdir.

Ordumuzun düşmanı takib ederken nasıl bir harikalar harikası vücuda getirdiğini anlamak içün Afyonkarahisar ile İzmir arasındaki mesafenin demiryolunu takiben 412 kilometre olduğunu ve bidayetde beş gün beş gece mütemadi bir meydan muharebesi icra etmiş olan ordumuzun, Dumlupınar'dan İzmir'e kadar da müteaddid defalar düşmanla harb etdiği hâlde bu mesafeyi

Düşman orduları üzerine cehennemî ateşler saçan seri ateşli kudretli cebel topçularımızdan bir batarya

اون بش کونده قطع ایله‌دیکنی سویله‌مك کفایت ایدر. محاربه اثناسنده مجبوری یاییلوب طوپلانمالری نظراعتباره آلیرسه‌ق عسکرمزك اون بش کونده قطع ایتدیکی مسافه هیچ شبهه‌سز بو مسافه‌نك ایکی مثلیدر. حرب و ضربی برطرفه براقالم. (۱۵۰۰) مترو ارتفاعنده طاغلره اینوب چیقمق صورتیله بو یولسز مملکتده (۱۰۰-۱۵۰) بیك کشیلك براردو دکل، صاغلام باجاقلی برقاچ سیاح بیله بو (۴۱۲) کیلو مترو مسافه‌یی بلا انقطاع کونده اوتوز کیلومترو یورومك صورتیله اون بش کونده قطع ایده‌مزدی.

ازمیرك استردادی بروسه‌نك عرفهٔ استخلاصی اولدی :

ازمیره اولا مرسل پاشانك قوماندا-سنده‌کی برنجی سواری فرقه‌سنه منسوب قائمقام صالح ذکی بکك قوماندا‌سنده‌کی ۱۴ نجی سواری آلاینك یوزباشیسی ذکی بکك قوماندا ایتدیکی ۳ نجی بولوکی داخل

تعرضدن اول آنقره‌دن جبهه‌یه کیدن قهرمان پیاده آلایلرمزدن بری
Le départ pour le front

اولدی . ازمیره ایلك کیرن پیاده آلایی ایسه ارکان حربیه قائمقامی مفید بکك قوماندا‌سنده‌کی (۱۳۵) نجی پیاده آلایدر . بو آلای برنجی نورالدین پاشا قول‌اردوسنه منسوب عزالدین پاشا قوماندا‌سنده‌کی (۱) نجی قول اردونك (۸) نجی فرقه‌سنه ملحق ایدی .

جناب حقك عنایتی و قهرمان اردومزك حماست وشهامتی سایه‌سنده ازمیرك استخلاصی بروسه‌نك عرفهٔ استردادی اولمش ، ۹ ایلول کونی صباحلین ازمیره دیکیلن تورك بایراغی ، ۱۰ ایلول کیجه‌سی‌ده (بروسه)ده

on beş günde kat eylediğini söylemek kifayet eder. Muharebe esnasında mecburi yapılub toplanmaları nazar-ı itibara alırsak askerimizin on beş günde kat etdiği mesafe hiç şübhesiz bu mesafenin iki mislidir. Harb ve darbı bir tarafa bırakalım. 1.500 metre irtifaında dağlara inüb çıkmak suretiyle bu yolsuz memleketde 100-150 bin kişilik bir ordu değil, sağlam bacaklı birkaç seyyah bile bu 412 kilometre mesafeyi bilâ inkıta günde otuz kilometre yürümek suretiyle on beş günde kat edemezdi.

İzmir'in İstirdadı Bursa'nın Arefe-i İstihlası Oldu:

İzmir'e evvela Mürsel Paşa'nın kumandasındaki birinci süvari fırkasına mensub kaymakam Salih Zeki Bey'in kumandasındaki 14'üncü süvari alayının yüzbaşısı Zeki Bey'in kumanda etdiği 3'üncü bölüğü dâhil oldu. İzmir'e ilk giren piyade alayı ise erkân-ı harbiye kaymakamı Müfid Bey'in kumandasındaki 135'inci piyade alayıdır. Bu alay birinci Nureddin Paşa kolordusuna mensub İzzeddin Paşa kumandasındaki 1'inci kolordunun 8'inci fırkasına mülhak idi.

Cenâb-ı Hakk'ın inayeti ve kahraman ordumuzun hamaset ve şehameti sayesinde İzmir'in istihlası Bursa'nın arefe-i istirdadı olmuş, 9 Eylül günü sabahleyin İzmir'e dikilen Türk bayrağı, 10 Eylül gecesi de Bursa'da

Taarruzdan evvel Ankara'dan cebheye giden kahraman piyade alaylarımızdan biri

(عثمان) ایله (اورخان) ك روحنی شاد ایله‌مشدی . شمال جبهه‌سنده ، دولت‌عثمانیه‌نك مهدی اولان (سکود) و حوالیسی ایله ایلك پای تختمزك استخلاصی صورتیله نتیجه‌لنن حرکات شو صورتله جریان ایتمشدی :

شمال منطقه‌سنده‌کی حرکات :

(تریقه پس)ك قوماندا‌سنده‌کی یونان‌فرقه‌لرینك اضمحلال و اسارتی اوزرینه‌ایلری حرکتمز جبهه‌نك بوتون‌اقسامنه‌تشمیل ایدلمشدی. (اسکیشهر)ده و (قوجه ایلی) غروپمزك قارشوسنده (۳ ـ ٤) فرقه تخمین اولونان و ۳۱ آغستوسده رجعت أماره‌لری کوسترن دشمنه قارشی تعرضه‌کچلدی. باش قوماندانق ، تعرض ایتدیکی خصمه نظراً درتده بر قوتنده بولونان (اسکیشهر) غروپمزی (کوتاهیه) اوزرندن کوندریلن سواری و پیاده قوللریله تقویه ایتمشدی . بوتقویه قطعاتی طوغریدن طوغریيه (این اوکی)نه واصل اولدی . و اورادە (اسکیشهر)دن رجعت ایدن دشمن قطعاتیله اوچنجی (این اوکی) میدان محاربه‌سنه طوتشدیلر . یونان قوتلرینك (قازانجیلر باری)نده‌کی مقاومتی قیرلدی و تاریخ حربمزیکی بر (این اوکی) ظفری قید ایتدی . بو یونان فرقه‌لری ، (بروسه) استقامتنده چکیلیورلردی. (قوجه ایلی) غروبی قوماندانی قهرمان خالد پاشاده بالذات اداره‌ایتدیکی عدداً ضعیف، فقط شجاعت و بسالت ، فدا کارلق و ایمان اعتباریله چوق‌یوکسك بر مفرزه ایله (کملیك) ایله (ازنیق اوکی) آره‌سنده‌کی دار و چوق قوتلی دشمن مواضعنه آتیلدی و بو مواضعی پارچه‌لادی . و (اسکیشهر)دن (بروسه)یه چکیلن دشمن قوتلرینك خط رجعتی‌اوزرینه الکمهم و قطعی تأثیری اجرا ایتدی. یونانلیلر خطرجعتلرینك خالد پاشا طرفندن قطعی تهلکه‌سی قارشوسنده (کملیك‌ـازنیق) جبهه‌لرینی تقویه ایتدیلر و (آقصو ـ کستل) خطنده طوتونمق ایسته‌دیلر . فقط ، تعقیب و تضییقمز دوام ایدییوردی : حرب عمومیده (چلیك فرقه‌سی) قوماندانی‌اولان شکری نائلی پاشا قوماندا‌سنده‌کی قول اردومز (بروسه) اوزرینه یورویور، خالد پاشاده (مدانیه) استقامتنده ایلریله‌یوردی. شکری نائلی پاشانك پیشدارلری ۹ ـ ۱۰ ایلول کیجه‌سی (بروسه)یی قورتاردیلر . یونانلیلرك (مدانیه)یه قاچان ۱۱ نجی فرقه‌سیله ایکی آلایی (مدانیه)ده احاطه وبوتون افراد وضابطان طوپلری ومالزمهٔ حربیه‌سیله اسیر ایدلدی . دشمنك (اسکیشهر)دن و (بروسه)دن (باندرمه) استقامتنده قاچان ۳ نجی و ۱۰ نجی فرقه‌لری کال شدتله تعقیب ایدلدی . بو ایکی فرقه‌نك (باندرمه) و (قاپو طاغی) شبه جزیره‌لرنده‌کی مدافعه ومقاومت تشبثلری زیروزبر ایدلدی و واپورلره بینوب قاچابیلن ایکی آلایدن ماعداسی اسیر و سلاح استعمال ایدنلری امحا اولوندی .

یونان ضایعاتی نه قدردر ؟

۱٦ ایلولده (اورله) شبه جزیره‌سنده‌کی‌دوکونتو حالنده یونان بقیة السیوفی واپورلره بینه‌رك قاچدقدن صوکره ازمیر و حوالیسنده اسرادن ماعدا یونان‌عسکری قالمادیغی‌کبی عینی‌تطهیرات (باندرمه) جوارنده‌ده ۱۸ ایلولده اتمام ایدلمشدی . بو صورتله دشمنك ۱۲ فرقه‌دن ومتعدد مستقل آلایلردن مرکب و (۲۱۰) بیك کشی‌تخمین ایدیلن آناطولی اردوسی‌هپ

Osman ile Orhan'ın ruhunu şad eylemişdi. Şimal cebhesinde, Devlet-i Osmaniye'nin mehdi olan Söğüd ve havâlisi ile ilk payitahtımızın istihlası suretiyle neticelenen harekât şu suretle cereyan etmişdi:

Şimal Mıntıkasındaki Harekât:

Terikopis'in kumandasındaki Yunan fırkalarının izmihlali ve esareti üzerine ileri hareketimiz cebhenin bütün aksamına teşmil edilmişdi. Eskişehir'de ve Kocaeli grubumuzun karşısında 3-4 fırka tahmin olunan ve 31 Ağustos'da ricat emareleri gösteren düşmana karşı taarruza geçildi. Başkumandanlık, taarruz etdiği hasma nazaran dörtde bir kuvvetinde bulunan Eskişehir grubumuzu Kütahya üzerinden gönderilen süvari ve piyade kuvvetleriyle takviye etmişdi. Bu takviye kıtaatı doğrudan doğruya İnönü'ne vasıl oldu. Ve orada Eskişehir'den ricat eden düşman kıtaatıyla Üçüncü İnönü Meydan Muharebesi'ne tutuşdular. Yunan kuvvetlerinin Kazancılar Bayırı'ndaki mukavemeti kırıldı ve tarih-i harbimiz yeni bir İnönü zaferi kayd etdi. Bu Yunan fırkaları, Bursa istikametinde çekiliyorlardı. Kocaeli grubu kumandanı kahraman Halid Paşa da bizzat idare etdiği adeden zaif, fakat şecaat ve besalet, fedakârlık ve iman itibariyle çok yüksek bir müfreze ile Gemlik ile İznik önü arasındaki dar ve çok kuvvetli düşman mevâzi'ine atıldı ve bu mevâzi'i parçaladı. Ve Eskişehir'den Bursa'ya çekilen düşman kuvvetlerinin hatt-ı ricati üzerine en mühim ve kat'i tesiri icra etdi. Yunanlılar hatt-ı ricatlerinin Halid Paşa tarafından kat'i tehlikesi karşısında Gemlik-İznik cebhelerini takviye etdiler ve Aksu-Kestel hattında tutunmak istediler. Fakat, takib ve tazyikimiz devam ediyordu: Harb-i Umumi'de çelik fırkası kumandanı olan Şükri Naili Paşa kumandasındaki kolordumuz Bursa üzerine yürüyor, Halid Paşa da Mudanya istikametinde ilerliyordu. Şükri Naili Paşa'nın pişdarları 9-10 Eylül gecesi Bursa'yı kurtardılar. Yunanlıların Mudanya'ya kaçan onbirinci fırkasıyla iki alayı Mudanya'da ihata ve bütün efrad ve zabitan topları ve malzeme-i harbiyesiyle esir edildi. Düşmanın Eskişehir'den ve Bursa'dan Bandırma istikametinde kaçan üçüncü ve onuncu fırkaları kemal-i şiddetle takib edildi. Bu iki fırkanın Bandırma ve Kapudağı şibh-i cezirelerindeki müdafaa ve mukavemet teşebbüsleri ziruzeber edildi ve vapurlara binüb kaçabilen iki alaydan maadası esir ve silah istimal edenleri imha olundu.

Yunan Zayiatı Ne Kadardır?

16 Eylül'de Urla şibh-i cezirasindeki döküntü hâlinde Yunan bakiyyetüssüyûfu vapurlara binerek kaçdıkdan sonra İzmir ve havâlisinde üseradan maada Yunan askeri kalmadığı gibi aynı tathirat Bandırma civarında da 18 Eylül'de itmam edilmişdi. Bu suretle düşmanın 12 fırkadan ve müteaddid müstakil alaylardan mürekkeb ve 210 bin kişi tahmin edilen Anadolu ordusu hep

انکلتره‌دن آلدیغی سلاحلرینی ، طوپلرینی، طیاره‌لرینی ، قامیونلرینی، ارزاقنی وهردرلو مالزمهٔ سائرهٔ حربیه‌سنی بزه اهدا ایتدکدن صوکره ۲۶ اغستوسدن ۱۸ ایلوله قدر بحر اوج هفته‌لق زمان ایچنده همان کاملاً اسیر ویا امحا ایدلمشدی . اوچ سنه‌ده قازاندیغی اوچ کونده ویرن و بوصورتله تورك اردوسنك متعهدلکنی یاپان (هاجی آنستی) اردوسندن پراکنده و دوکونتو حالنده آنجق (۳۰,۰۰۰) کشی فراره موفق اولمشدی. متباقیسی صوك باش قوماندانلری‌ده داخل اولق اوزره یاقوب یقدفلری آناطولی یوردلرینی تعمیر ایتمك اوزره ذلت اسارتی قبول ایتمش . اك مهم قسمی‌ده اوچ سنه‌در دوکدکلری معصوم قانلرینك آهی طوتدیغی ایچون تورك سونکولری ، قلنجلری ، مزراقلری بومبالری وشراپنللری آلتنده جان‌ویرمشدی. دشمنك بو (۱۸۰,۰۰۰) کشیلك ضایعاتنه مقابل درتده اوچ ضعیف یازالی اولق اوزره (۱۰,۰۰۰) ضایعات ویردیکمزی سویله‌مشدرکه بومقدار شایان شکر بردرجه آزدر. دشمن سورولری فرار ایدرکن، خرستیانلری‌ده برابر کوتوردکلری ایچون مقدس طوپ رافلرمزی، لطف الهی ایله خارجی وداخلی دشمندن عینی زمانده تطهیر ایدلمشدی .

تعدادی هنوز دوام ایدن (۲۰۰ میلیون لیرا قیمتنده تخمین ایدیلن بی‌حد اوحساب اغتناماتمز بروجه آتیدر :

۳۵۸	طوپ	۸,۶۵۰	بینك وطوپکشان حیوان
۱۶۰,۰۰۰	توفك	۳۶	بینك اوطوموبیلی
۱,۶۰۰	ماکنه‌لی توفك	۱,۸۰۰	قامیون
۱,۲۰۰	اوطوماتیك توفك	۲۲,۰۰۰	نقلیه آرابه‌سی
۲۵۶,۰۰۰	صندوق پیاده فشنکی	۴۲,۰۰۰	نقلیه حیوانی (آت ، قاطیر ، دوه)
۴۰,۰۰۰	صندوق طوپ مرمیسی	۱۲۰,۰۰۰	طاقم البسه
۲۵,۰۰۰	چادیر	۸۶,۰۰۰	جفت چیزمه وقوندوره

اسیر ایدیلن جنرال ضابطان وافرادك مقداری‌ده بروجه آتیدر :

٤ جنرال ۲۲ میرآلای ، ۲۵۶ امرا ، ۱۸۹۰ ضابط ۳۲,۰۰۰ نفر

General Trico is

ارکان حربیه سابقه‌یه‌ی اسیر ایدیلن یونان باش قوماندانی جنرال تریقوپیس

İngiltere'den aldığı silahlarını, toplarını, tayyarelerini, kamyonlarını, erzakını ve her dürlü malzeme-i saire-i harbiyesini bize ihda etdikden sonra 26 Ağustos'dan 18 Eylül'e kadar geçen üç haftalık zaman içinde hemen kâmilen esir veya imha edilmişdi. Üç senede kazandığını üç günde veren ve bu suretle Türk ordusunun müteahhidliğini yapan Hacıanesti ordusundan perakende ve döküntü hâlinde ancak 30.000 kişi firara muvaffak olmuşdu. Mütebakisi son başkumandanları da dâhil olmak üzere yakub yıkdıkları Anadolu yurdlarını tamir etmek üzere zillet esareti kabul etmiş, en mühim kısmı da üç senedir dökdükleri masum kanlarının âhı tutduğu içün Türk süngüleri, kılıncları, mızrakları, bombaları ve şarapnelleri altında can vermişdi. Düşmanın bu 180.000 kişilik zayiatına mukabil dörtde üç zaif yaralı olmak üzere 10.000 zayiat verdiğimizi söylemişdir ki bu mikdar şayan-ı şükür bir derece azdır. Düşman sürüleri firar ederken, Hristiyanları da beraber götürdükleri içün mukaddes topraklarımız, lütf-i ilahi ile harici ve dâhili düşmandan aynı zamanda tathir edilmişdi.

Ta'dâdı henüz devam eden 200 milyon lira kıymetinde tahmin edilen bîhad ve hesab iğtinamâtımız ber-vech-i âtîdir:

358 top
160.000 tüfek
1.600 makineli tüfek
1.200 otomatik tüfek
256.000 sandık piyade fişenki
40.000 sandık top mermisi
25.000 çadır

8.650 binek ve topkeşan hayvan
36 binek otomobili
1.800 kamyon
22.000 nakliye arabası
42.000 nakliye hayvanı (at, katır, deve)
120.000 takım elbise
86.000 çift çizme ve kundura

Esir edilen general zabitan ve efradın mikdarı da ber-vech-i âtîdir: 4 general, 22 miralay, 256 ümera, 1.890 zabit, 32.000 nefer.

Erkân-ı harbiyesiyle birlikde esir edilen Yunan başkumandanı **General Trikopis**

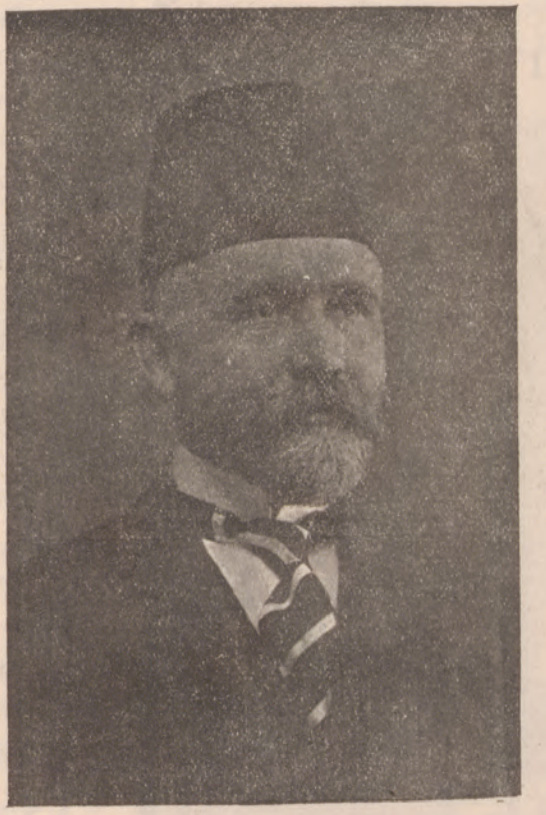

بروسه والیسی حاجی عادل بك افندی
Adil Bey Gouverneur de Brousse

عسکری ظفردن صوکره سیاسی ظفرلر

یونان اردوسی ، تورکك ایلك یومروغنی ییرمز ، أمان دیله‌مشدی. دها ٣ ایلولده یونانستانك (لوندره) سفیری ، (لوئید جورج) دن توسط استرحام ایدییوردی . ٧ ایلولده استانبولده‌کی ائتلاف ممثلری ، تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتنه بر نوطه ایله مراجعت ایده‌رك یونانستان ایچون شفاعت ومتارکه طلب ایتدیلر ، اردو ، بورجاره برکون صوکره ازمیره کیرمکله جواب ویردی وآناطولیده‌کی یونان اردوسنی صوك نفرینه‌قدر تپه‌له‌مکه دوام ایتدی .

متارکه تکلیفلری :

یونان قطعاتی سیلنوب سوپورلدکدن صوکره قطعاتمز ، (چناق‌قلعه) بوغازینه یاقلاشدی وایشته اوزمان (لوندره) ده قیامت قوپدی. تعرضدن اولکی نطقنده « تورکلرك یونانلیلری ازمه‌لرینه مساعده ایده‌ه‌یز » دیین و یونانلیلر، سونکولرمزك آلتنده جان ویرکن عجز وحیرت‌ایچنده ، سیرجی قالان (لوئیدجورج) ك آرتق اتکاری طوتوشمشدی . درعقب ائتلاف پای تختلری آره‌سنده مکالمات باشلادی . و ١٨ ایلول کونی ، ائتلاف دولتلرینك استانبول قومیسرلکلری باش ترجمانلری ، اولجه وقوع بولان شفاهی مراجعتلرینی ممثلرك تحریری بر نوطه‌سی ایله تأیید ایده‌رك استانبول وچناق قلعه حوالیسنده متفقلر طرفندن اشغال ایدیلن منطقه‌نك محافظهٔ بی‌طرفیسی شایان آرزو اولدیغنی بیلدیردیلر .

حرکات تعرضیه‌مز باشلادیغی زمان ، ٢١ مارت ١٩٢٢ تاریخلی

Askerî Zaferden Sonra Siyasi Zaferler

Yunan ordusu, Türk'ün ilk yumruğunu yer yemez, eman dilemişdi. Daha 3 Eylül'de Yunanistan'ın Londra sefiri, Luid Corc'dan tavassut istirham ediyordu. 7 Eylül'de İstanbul'daki itilaf mümessilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine bir nota ile müracaat ederek Yunanistan içün şefaat ve mütareke taleb etdiler, ordu, bu ricalara bir gün sonra İzmir'e girmekle cevab verdi ve Anadolu'daki Yunan ordusunu son neferine kadar tepelemeye devam etdi.

Mütareke Teklifleri:

Yunan kıtaatı silinüb süpürüldükden sonra kıtaatımız, Çanakkale Boğazı'na yaklaşdı ve işte o zaman Londra'da kıyamet kopdu. Taarruzdan evvelki nutkunda "Türklerin Yunanlıları ezmelerine müsaade edemeyiz" diyen ve Yunanlılar, süngülerimizin altında can verirken aciz ve hayret içinde, seyirci kalan Luid Corc'un artık etekleri tutuşmuşdu. Derakab itilaf payitahtları arasında mükalemat başladı ve 18 Eylül günü, itilaf devletlerinin İstanbul komiserlikleri baştercümanları, evvelce vuku bulan şifahi müracaatlarını mümessillerin tahriri bir notası ile teyid ederek İstanbul ve Çanakkale havalisinde müttefikler tarafından işgal edilen mıntıkanın muhafaza-i bîtarafisi şayan arzu olduğunu bildirdiler.

Harekât-ı taarruziyemiz başladığı zaman, 21 Mart 1922 tarihli

Bursa valisi Hacı **Adil Beyefendi**

نوطه ایله تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتنه ویونانستانه تکلیف ایدیان شرائط صلحیه‌نك تورکیا علیهنده تبدیلی فکرنده اصرارایدن فقط تعرضمزك قاهر نتیجه‌سی قارشوسنده شاشیروب قالان (لوئید جورج) ملی اردو ، چناق قلعه بوغازینه صوقولنجه ، بی‌طرف منطقه‌یه تجاوزوقوعی حالنده ائتلاف دولتلرینك متحداً تورکیایه قارشی اعلان حرب ایتملری خصوصنده اصراره باشلامشدی . فرانسه‌ایله ایتالیا ، (لوئیدجورج) ك سوءنیتنی آکلایه‌رق درعقب (چناق قلعه) ایله (قوجه ایلی) بی‌طرف منطقه‌لرینه کوندر - دکلری مفرزهٔ عسکریه‌لرینی کری چکدیلر وبایراقلرینی ایندیردیلر . انکلتره بو یکی ماجراده یالکز قالمشدی . (لوئید جورج) ، برطرفدن یونانستان صربستان ورومانیادن ، دیکر طرفدن انکلتره مستملکاتندن بوغازی مدافعه‌سی وتورکیایه قارشی حرب ایچون قوت ومعاونت ایسته‌دی . صربلرله رومه‌نلر هیچ آلدیریش ایتمه‌دیلر . مستملکات ایسه (لوئید جورج) ك مائی کوزلری ایچون تکرار (کلیبولی) ماجرای خونینی تکرار ایتمك ایسته‌مه‌دیلر . آوسترالیا ویکی زه‌لاندیا اك کوچلو قوتلی اولادلرینك بیکلرجه‌سنی یدی سکز سنه اول (آری بورنی) و (سدالبحر) ه کومدکلرینی دها اونوتمامشلردی . (لوئید جورج)ك اردوسی، أولمش محو اولمش بولونان یونانستاندن معاونت ایسته‌مه‌سی ایسه پك کولونج ایدی.

(لوئید جورج) ، یالکز باشنه قالدیغنی کوردکدن صوکره ، بوغازلره بر مقدار عسکر ، انکلیز فیلوسنك برقسمی ایله ۵۰ ـ ۶۰ طیاره کوندرمکه باشلادی و مظفر اردومزه مقاومت ایتمه‌سی ممکن اولمایان بوقوته انضمامادە (تورکلر بوغازلرده‌کی بیطرف منطقه‌یه تجاوز ایدنجه حرب ایدرز) ترانه‌سیله متمادیا بلوف یاپوپ طوروبوردی .

ازمیر والیسی عبدالخالق بك افندی

Abdul Halik bey Gouverneur de Smyrne

nota ile Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine ve Yunanistan'a teklif edilen şerait-i sulhiyenin Türkiye aleyhinde tebdili fikrinde ısrar eden fakat taarruzumuzun kahir neticesi karşısında şaşırub kalan Luid Corc, millî ordu Çanakkale Boğazı'na sokulunca, bîtaraf mıntıkaya tecavüz vuku hâlinde itilaf devletlerinin müttehiden Türkiye'ye karşı ilan-ı harb etmeleri hususunda ısrara başlamışdı. Fransa ile İtalya, Luid Corc'un su-i niyetini anlayarak derakab Çanakkale ile Kocaeli bîtaraf mıntıkalarına gönderdikleri müfreze-i askeriyelerini geri çekdiler ve bayraklarını indirdiler. İngiltere bu yeni macerada yalnız kalmışdı. Luid Corc, bir tarafdan Yunanistan, Sırbistan ve Romanya'dan, diğer tarafdan İngiltere müstemlekatından boğazı müdafaası ve Türkiye'ye karşı harb içün kuvvet ve muavenet istedi. Sırplarla Romenler hiç aldırış etmediler. Müstemlekat ise Luid Corc'un mai gözleri içün tekrar Gelibolu macera-yı havniyetini tekrar etmek istemediler. Avusturalya ve Yeni Zelendiya en güçlü kuvvetli evladlarının binlercesini yedi sekiz sene evvel Arıburnu ve Seddülbahir'e gömdüklerini daha unutmamışlardı. Luid Corc'un ordusu, ölmüş mahvolmuş bulunan Yunanistan'dan muavenet istemesi ise pek gülünç idi.

Luid Corc, yalnız başına kaldığını gördükden sonra, Boğazlara bir mikdar asker, İngiliz filosunun bir kısmı ile 50-60 tayyare göndermeye başladı ve muzaffer ordumuza mukavemet etmesi mümkün olmayan bu kuvvete inzimamen de Türkler Boğazlardaki bîtaraf mıntıkaya tecavüz edince harb ederiz teranesiyle mütemadiyen blöf yapub duruyordu.

İzmir valisi **Abdülhalik Beyefendi**

اردومزك بوغازلر اوزرینه یورومه‌سنه لزوم
قالمادیغنی ایضاح ایده‌جك اولان
موسیو فرانقلن بوویون

Monsieur Franclin Bouillon

پارس قونفرانسی :

بو اثناده انکلتره‌نك اصراریله وضعیتی مذاکره ایچون لورد (کورزون)، موسیو (پوآنکاره) ایتالیانك پارس سفیری قونت (سفورچا) ٢١ ایلولده اجتماع ایتدیلر. بو مذاکره‌لر دوام ایدرکن اردومزده چناق قلعه‌ده بی طرف منطقه حدودینه دایانمشدی. ٢٣ ایلولده پارس‌قونفرانسی مقررات آتیه‌یی اتخاذ ایده‌رك برنوطه ایله حکومت مایه‌مزه‌بیلدیردی:

١ — متارکه مذاکراتی مدانیه‌ده جریان ایده‌جك، ٢ — صلح قونفرانسی درعقب طوپلانه‌جق، ٣ — تراکیا، ادرنه‌ده داخل اولق اوزره تورك حاکمیتنه اعاده ایدیله‌جك، ٤ — استانبول حاکمیت‌مطلقهٔ عثمانیه‌یه اعاده اولونه‌جق، ٥ — چناق‌قلعه بوغازی‌ومرمره‌نك ایکی ساحلی سربست اولاجق وجمعیت اقوامك نظارتی‌آلتنده بولونه‌جق، ٦ — عرق و دینی اقلیتلر حمایه ایدیله‌جك، فقط برشرطله .. اوده صلح اولونجه‌یه قدر اردومز بی‌طرف منطقه‌لره تجاوز ایتمیه‌جك ...

موسیو (فرانقلن بوییون)ده طوغری ازمیره کیدوب مصطفی کمال پاشا ایله کوروشه‌رك اردومزك بوغازلر اوزرینه یورومه‌سنه‌لزوم قالمادیغنی ایضاحه چالیشه‌جق ایدی.

ائتلاف دولتلرینك پك مشوش و شبهه‌لی بر لسانله یازلمش اولان نوطه‌سی تحریر ایدیلیرکن (٢٣ ایلول)، اردومز متفقلرك کندی کندیلرینه بی‌طرف عد ایتدکلری (چناق قلعه) منطقه‌سنه داخل اولدی. (١١٠٠) موجودلی بر سواری قولی (ارن کوی)نه قدر کلمشدی. انکلیز کشف مفرزه‌سنك ضابطی سواری قطعه‌مزك قوماندانینه رجعت ایتمدیکی تقدیرده وقوعه کله‌جك محاربه‌نك مسئولیتنی قبول ایتمیه‌جکنی بیلدیردی. مظفر ملی اردو، بو قوری صیقی تهدیدلره قولاق آصمادی، هرکون برآز دها ایلریله‌یه‌رك نهایت چناق‌قلعه قصبه‌سنی هرطرفدن احاطه‌ایتدی‌وانکلیز قطعاتی بوغازك یالکز بونقطه‌سنده طوپلانوب قالدیلر. وضعیت عسکریه‌لری غایت فنا و ایلك حمله‌ده دکزه دوکوله‌جك برشکلده ایدی.

Paris Konferansı:

Bu esnada İngiltere'nin ısrarıyla vaziyeti müzakere içün Lord Curzon, Mösyö Poankare İtalya'nın Paris sefiri Kont Sforça 21 Eylül'de içtima etdiler. Bu müzakereler devam ederken ordumuzda Çanakkale'de bîtaraf mıntıka hududuna dayanmışdı. 23 Eylülde Paris Konferansı mukarrarat-ı atiyeyi ittihaz ederek bir nota ile hükûmet-i milliyemize bildirdi:

1- Mütareke müzakeratı Mudanya'da cereyan edecek, 2- Sulh konferansı derakab toplanacak, 3- Trakya, Edirne de dâhil olmak üzere Türk hakimiyetine iade edilecek, 4- İstanbul hakimiyet-i mutlaka-i Osmaniye'ye iade olunacak, 5- Çanakkale boğazı ve Marmara'nın iki sahili serbest olacak ve Cemiyet-i Akvamın nezareti altında bulunacak, 6- Örfi ve dinî ekalliyetler himaye edilecek, fakat bir şartla, o da sulh oluncaya kadar ordumuz bîtaraf mıntıkalara tecavüz etmeyecek...

Mösyö Franklin Bouillon da doğru İzmir'e gidüb Mustafa Kemal Paşa ile görüşerek ordumuzun Boğazlar üzerine yürümesine lüzum kalmadığını izaha çalışacak idi.

İtilaf devletlerinin pek müşevveş ve şübheli bir lisanla yazılmış olan notası tahrir edilirken 23 Eylül, ordumuz müttefiklerin kendi kendilerine bîtaraf ad etdikleri Çanakkale mıntıkasına dâhil oldu. 1.100 mevcudlu bir süvari kolu Erenköy'e kadar gelmişdi. İngiliz keşif müfrezesinin zabiti süvari kıt'amızın kumandanına ric'at etmediği takdirde vukua gelecek muharebenin mesuliyetini kabul etmeyeceğini bildirdi. Muzaffer millî ordu, bu kuru sıkı tehdidlere kulak asmadı. Her gün biraz daha ilerleyerek nihayet Çanakkale kasabasını her tarafdan ihata etdi ve İngiliz kıtaatı boğazın yalnız bu noktasında toplanub kaldılar. Vaziyet-i askeriyeleri gayet fena ve ilk hamlede denize dökülecek bir şekilde idi.

Ordumuzun Boğazlar üzerine yürümesine lüzum kalmadığını izah edecek olan
Mösyö Franklin Bouillon

ایلك سواری مفرزه‌مز (چناق قلعه) بی‌طرف منطقه‌سنه داخل اولور اولماز ، انکلیز دونمامسنك قوماندانی آمیرال (بروق) مصطفی کمال پاشا ایله مذاکره ایچون ازمیره کیتدی . حکومت‌ملیه‌مزك رئیسی، آمیرالی قبول ایتمه‌دیکندن یالکز نورالدین پاشا ایله کوروشه‌بیلدی . آرقه‌سندن فرانسه‌نك استانبول ممثلی جنرال (پهلله) ده ازمیره کیده‌رك مصطفی کمال‌پاشا ایله کوروشدی و(فرانقلن بوییون) کلنجه‌به‌قدر بی‌طرف منطقه‌یه‌داخل اولماماسنی نیم رسمی صورتده‌رجا ایتدی.

یونان اختلالی :

بوکونلرده مغلوب یونانستان‌ده اختلال چیقمش و ۲۷ ایلولده (وه‌نیزه‌لوس)ك شرالخلقی (قسطنطین) ك تاج و تختی قفاسنه یقلمش . یونان قرالی ، تختندن فراغته مجبور اولمشدی . تورکك مظفر سونکوسی ، یونان اردوسندن ، یونان قابینه‌سندن صوکره یونان قرالنی‌ده دویرمشدی .

★ ★

چناق قلعه بی‌طرف منطقه‌سنده قطعاتمزك انکلیز قطعاتنی هرطرفدن صاروب احاطه ایتمه‌سی اوزرینه جنرال (هارینغتون) ایله مصطفی کمال پاشا آره‌سنده آتیده‌کی مکتوبلر تعاطی ایدلمشدر.

جنرال (هارینغتون)ك تلغرافی :

(ارن کوی) وبیغانك غربندن سواریکزك چکیلمه‌سی ایچون همان‌شیمدی‌حامد بکك‌سزکله مخابره‌یه کیریشمه‌سنی رجا ایتمشدم . هیچ برحادثه وقوع بولماماسنه پك خواهشکرم . مذاکرات اثناسنده عسکرلرکزی بی‌طرف منطقه‌نك خارجنه چکمه‌کزی رجا ایدرم. » جنرال هارینغتون

مصطفی کمال پاشانك جوابی :

بیطرف‌منطقه‌نك شیمدی‌یه قدر بویوك ملت مجلسی‌حکومتی ایله علاقه‌دار حکومات آراسنده تقریر ایتدیرلمش اولدیغندن خبردار دکلم. سواریلرمزك و قطعاتمزك حرکاتی‌مغلوب یونان‌اردوسنی تعقیبدن عبارتدر . معلومکزدرکه آناطولیی باشدن باشه تخریب و احراق ایتمش و یوز بیکلرجه نفوسی ملجاسز و غداسز براقمش اولان یونان اردوسی تراکیاده بر طرفدن

ملی اردونك جوق قوتلی اولدیغنی وانکلتره‌نك حقیقی منافعی تورکیا ایله دوست یشامغی ایجاب ابتدیردیکنی سویله‌ین

جنرال طاوسهند

General Tavnshind

İlk süvari müfrezemiz Çanakkale bîtaraf mıntıkasına dâhil olur olmaz, İngiliz donanmasının kumandanı Amiral Brook, Mustafa Kemal Paşa ile müzakere için İzmir'e gitdi. Hükûmet-i milliyemizin reisi, amirali kabul etmediğinden yalnız Nureddin Paşa ile görüşebildi. Arkasından Fransa'nın İstanbul mümessili general Pelle de İzmir'e giderek Mustafa Kemal Paşa ile görüşdü ve Franklin Bouillon gelinceye kadar bîtaraf mıntıkaya dâhil olmamasını nim resmî suretde rica etdi.

Yunan İhtilali:

Bugünlerde mağlub Yunanistan'da ihtilal çıkmış ve 27 Eylül'de Venezilos'un şerrülhalefi Kostantin'in taç ve tahtı kafasına yıkılmış, Yunan kralı, tahtından feragate mecbur olmuşdu. Türk'ün muzaffer süngüsü, Yunan ordusundan, Yunan kabinesinden sonra Yunan kralını da devirmişdi.

Çanakkale bîtaraf mıntıkasında kıtaatımızın İngiliz kıtaatını her tarafdan sarub ihata etmesi üzerine General Harington ile Mustafa Kemal Paşa arasında atideki mektublar teati edilmişdir.

General Harington'un Telgrafı:

Erenköy ve Biga'nın garbından süvarinizin çekilmesi için hemen şimdi Hamid Bey'in sizinle muhabereye girişmesini rica etmişdim. Hiçbir hadise vuku bulmamasına pek hahişkerim. Müzakerat esnasında askerlerinizi bîtaraf mıntıkanın haricine çekmenizi rica ederim. **General Harington**

Mustafa Kemal Paşa'nın Cevabı:

Bîtaraf mıntıkanın şimdiye kadar Büyük Millet Meclisi hükûmeti ile alakadar hükûmat arasında takrir etdirilmiş olduğundan haberdar değilim. Süvarilerimizin ve kıtaatımızın harekâtı mağlub Yunan ordusunu takibden ibaretdir. Malumunuzdur ki Anadolu'yu başdan tahrib ve ihrak etmiş ve yüz binlerce nüfusu melcesiz ve gıdasız bırakmış olan Yunan ordusu Trakya'da bir tarafdan

Millî ordunun çok kuvvetli olduğunu ve İngiltere'nin hakiki menafii
Türkiye ile dost yaşamağı icab etdirdiğini söyleyen
General Townshend

عینی مظالمه دوام ودیکر طرفدن هرکچن کوندن استفاده ایده‌رك یکیدن تشکیلاته اقدام ایتمکده‌در . یونان قوای حربیه‌سنك بر منطقهٔ بی طرفی قیودی آلتنده بولونمادیغنه اك یقین مثال اولارق ٢٣ ـ ٩٠ ـ ٣٨ زوالنده یونان طیاره‌لرینك [أذینه] جوارنده‌تورك طوپراغنده فعالیت حربیه‌ده‌بولوندقلرینی ویونان دونانماسنك ٢٥ ایلولده بیله‌استانبول لیمانده دمیر آتمش اولدیغنی ذکر ایده‌بیلیرم .

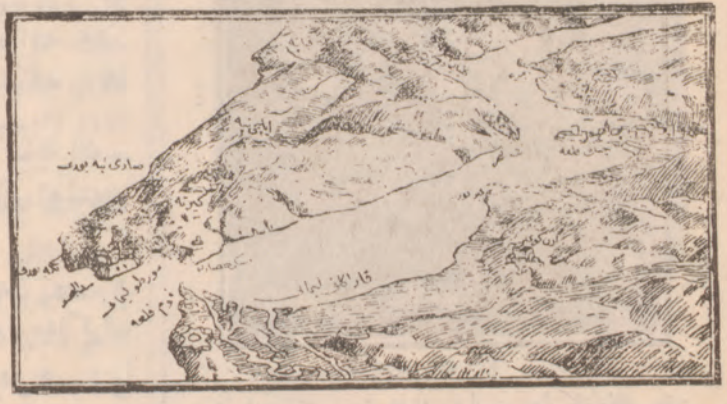

چناق قلعه‌نك قابارتمه خریطه‌سی

حادثات وقوعنه محل ویرمامکه بزم عزمیز حقیقی وصمیمی‌در . چناق قلعه‌دکی بریتانیا قطعاتی طرفدن [أرن کوی] ایله [چناق قلعه] آره‌سنده اراضیمز اوزرنده تخریبات یاپلمامسی [چناق قلعه] قصبه‌سز جوارنده بنالرك هدمی بزه عائد اولان اسلحه ومهماتك احصاسی قطعاتمز جوارنده طوپ وبومبا انداختلری بزی ، یونان اردوسنه ایصال ایدن یول اوزرنده تحکیمات یاپلقده‌اولمسی وبو تحکیماتده‌اهالیٔ اسلامیه‌نك چالیشدیرلمسی کبی حرکاتك اسبابنی آکلامقده جداً دوچار مشکلات اولیورز .

تورك ملتنك بوغازلرك سربستیسنه رعایت ایتمش اولدیغنی بو وسیله ایلده تذکار ایدر وصمیمی اولارق نتایج مثبته امید ایتدیکمز مذاکرات قریبه‌یه قدر سوء تفهم حصولنه مانع اولاجق وضعیت احداثنی رجا ایده‌رم .

ازمیر ٢٦ ایلول ٣٣٨

باش قوماندان

مصطفی کمال

جنرال (هارینغتون)ك جوابی:

« تلغرافنامه‌کزی آلدم . دول متفقه طرفندن اعلان اولونان بی‌طرف منطقه حقنده سوء تفهمی افاده ایدن ایلك مخطره‌بودر ، نظردقتکزی شو نقطه‌یه جلب ایدرم‌که چکن سنه ایزمیتده‌کی قوماندانکز قوماندانمزله برلکده [یاریمجه] ده‌کی بی‌طرف حدودی تعیین ایدییوردی . هدفکزك یونان قوای عسکریه‌سی اولدیغنی تقدیر ایدرم . فقط تهدید ایتمکده اولدیغکز منطقه‌ده یونانلیلر یوقدر و اورادن کچمه‌مشلردر . درمیان ایتدیککز نقطه‌لره علی‌الترتیب جواب ویره‌یم :

آ — یونانلیلرك بنم معلوماتم داخلنده هیچ بر وقت [اذینه] ویا جوارنده بر طیاره‌لری یوقدی .

ب — یونان فیلوسی اك قوتلی بر انکلیز تضییق نتیجه‌سنده بوکون

aynı mezalime devam ve diğer tarafdan her geçen günden istifade ederek yeniden teşkilata ikdam etmekdedir. Yunan kuvâ-yı harbiyesinin bir mıntıka-i bîtarafı kuyudu altında bulunmadığına en yakın misal olarak 23-9-38 zevalinde Yunan tayyarelerinin Ezine civarında Türk toprağında faaliyet-i harbiyede bulunduklarını ve Yunan donanmasının 25 Eylül'de bile İstanbul Limanı'nda demir atmış olduğunu zikr edebilirim.

Hadisat vukuuna mahal vermemeye bizim azmimiz hakiki ve samimidir. Çanakkale'deki Britanya kıtaatı tarafından Erenköy ile Çanakkale arasında arazimiz üzerinde tahribat yapılmaması Çanakkale kasabamız civarında binaların hedmi bize aid olan esliha ve mühimmatın imhası kıtaatımız civarında top ve bomba endahtları bizi, Yunan ordusuna isal eden yol üzerinde tahkimat yapılmakda olması ve bu tahkimatda ahali-i İslamiyenin çalışdırılması gibi harekâtın esbabını anlamakda cidden düçar-ı müşkilat oluyoruz.

Türk milletinin Boğazların serbestisine riayet etmiş olduğunu bu vesile ile de tizkâr eder ve samimi olarak netayic-i müsbite ümid etdiğimiz müzakerat-ı karibeye kadar su-i tefehhüm husulüne mani olacak vaziyet ihdasını rica ederim.

İzmir 26 Eylül 338

Başkumandan Mustafa Kemal

General Harington'un Cevabı:

Telgrafnamenizi aldım. Düvel-i müttefika tarafından ilan olunan bîtaraf mıntıka hakkında su-i tefehhümü ifade eden ilk muhtıra budur, nazar-ı dikkatinizi şu noktaya celb ederim ki geçen sene İzmit'deki kumandanınız kumandanımızla birlikde Yarımca'daki bîtaraf hududu tayin ediyordu. Hedefinizin Yunan kuvâ-yı askeriyesi olduğunu takdir ederim. Fakat tehdid etmekde olduğunuz mıntıkada Yunanlılar yokdur ve oradan geçmemişlerdir. Dermeyan etdiğiniz noktalara alettertib cevab vereyim:

A- Yunanlıların benim malumatım dâhilinde hiçbir vakit Ezine veya civarında bir tayyareleri yokdu.

B- Yunan filosu en kuvvetli bir İngiliz tazyiki neticesinde bugün

Çanakkale'nin kabartma haritası

استانبولدن کاملاً چکیلمشدر .

انکلتره‌یه قارشی اتهاماتکزه کلنجه :

۱ — دول متفقه ترك تسلیحات قومیسیونك امریله [چناق‌قلعه]ده بعضی تخریبات یاپلمشدر . وبر تدبیر عسکری اولمق اوزره دها کوچوك تخریبات یاپلمشدر . بونلرك دائرهٔ وسعتنی تحقیق ایتمکده‌یم .

۲ — طوپلر وضع اولونمش فقط عسکرلرکزه قارشی بر مرمی بیله آتیلمامش اولدیغی کبی بنم امرم اولمادقجه سوق حدتله عسکرکزه قارشی بر مرمی بیله آتیلمایه‌جقدر . یکانه آرزوم عسکرلرکزله منازعه وقوعنه مانع اولمقدر . امینم‌که کوستردیکم تحمل ، سزی صمیمیتمه اقناع ایده‌جکدر . دول متفقه‌نك متقابلاً آرزو ایتدیکی بوغازلرك سربستیسنه دائر بیاناتکزی ممنونیتله ذکر ایدرم . دنیانك ارزو ایتدیکی صلحه نائل اولمق ایچون چناق قلعه‌دکی قوتلرمه وبوغازلره قارشی تهدیدی متضمن هردرلو تظاهراتی کری آلمه‌کزی صمیمیتله تکرار رجا ایدرم . آره‌مزده سوءتفهمه بادی هانکی بر نقطه اولورسه ارزو ایتدیککز تقدیرده متقابلاً تقرر ایدرجك هرهانکی بر یرده سزکله‌ملاقاته آماده‌یم . بوفرصتدن‌بالاستفاده انکلتره نامنه سزه شونی بیان اده‌یم‌که بکا کوندریلن قوای امدادیه اخیراً نشر ایتدیکم تبلیغده سویله‌دیکم وجهله محضا صلح نامنه کوندرلمشدر . بناءً علیه عسکرلرمه قارشی نیات تجاوزکارانه کزبولونمادیغی سزدن ایشتمکلکم بنم ایچون موجب مسرتدر . » ۲۷ ایلول ۳۳۸

مزال هارینغتون

مظفرپاش قوماندانمزك جوابی

۲۷ ایلول تاریخلی تلغرافنامه‌کزی آلدیغمی بیان ایله کسب شرف ایلرم . [تراکیا]ده ارتکاب ایدلمکده اولان اعتسافات وتجاوز زاتدن نه درجه متهیج اولدیغمزی سهولتله تقدیر ایده‌بیلیرسکز . دیکر طرفدن وضعیت اوزرنده تأثیری اولان یونان دونانمسنك استانبولدن

انکلتره حکومتی نامنه مدانیه قونفرانسنه اشتراك ایدن
جنرال (هارینغتون)

Le General Harington

İstanbul'dan kâmilen çekilmişdir.
İngiltere'ye karşı ithamatınıza gelince:

1- Düvel-i müttefika terk-i teslihat komisyonunun emriyle Çanakkale'de bazı tahribat yapılmışdır. Ve bir tedbir-i askerî olmak üzere daha küçük tahribat yapılmışdır. Bunların daire-i vüsatini tahkik etmekdeyim.

2- Toplar vaz olunmuş fakat askerlerinize karşı bir mermi bile atılmamış olduğu gibi benim emrim olmadıkça sevk-i hiddetle askerinize karşı bir mermi bile atılmayacakdır. Yegâne arzum askerlerinizle münazaa vukuuna mani olmakdır. Eminim ki gösterdiğim tahammül, sizi samimiyetime ikna edecekdir. Düvel-i müttefikanın mütekabilen arzu etdiği Boğazların serbestisine dair beyanatınızı memnuniyetle zikr ederim. Dünyanın arzu etdiği sulha nail olmak içün Çanakkale'deki kuvvetlerime ve Boğazlara karşı tehdidi mütezammın her dürlü tezahüratı geri almanızı samimiyetle tekrar rica ederim. Aramızda su-i tefehhüme badi hangi bir nokta olursa arzu etdiğiniz takdirde mütekabilen takarrür edecek herhangi bir yerde sizinle mülakata amadeyim. Bu fırsatdan bilistifade İngiltere namına size şunu beyan edeyim ki bana gönderilen kuvâ-yı imdadiye ahiren neşr etdiğim tebliğde söylediğim vechle mahza sulh namına gönderilmişdir. Binaenaleyh askerlerime karşı niyat-ı tecavüzkâraneniz bulunmadığını sizden işitmekliğim benim içün muceb-i meserretdir.

27 Eylül 338
General Harington

Muzaffer Başkumandanımızın Cevabı:

27 Eylül tarihli telgrafnamenizi aldığımı beyan ile kesb-i şeref eylerim. Trakya'da irtikab edilmekde olan i'tisafat ve tecavüzatdan ne derece müteheyyiç olduğumuzu suhuletle takdir edebilirsiniz. Diğer tarafdan vaziyet üzerinde tesiri olan Yunan donanmasının İstanbul'dan

İngiltere hükûmeti namına Mudanya Konferansı'na iştirak eden
General Harington

فرانسه حکومتی نامنه مدانیه قونفرانسنه اشتراك ایدن
جنرال (شارپی)
Le Général Charpy

تبعیدینه کلنجه ، بودونانمانك تکرار عودت ایتمه‌سنه مساعده اولونمایه‌جغنه دائر بردلیل ایسترز.

قوای اشغالیه طرفندن استانبول اهالیسنه قارشی اتخاذ اولونان فوق العاده تدابیر تضییقیه‌دن وآناطولی لیمانلرینه سیر وسفری منعدن واز کچه‌جکنی امید ایتمك ایسترم .

استانبولده [وچناق قلعه]ده اجرا اولونان تخریباته کلنجه املاکی تخریب ایتمك غیرقانونیدر. کذلك بزم موافقتمز اولمقسزین برطرفی التزام صورتیله اتخاذ اولونان مقرراته رغماً اسلحه‌وجبخانه بزه عائددر .

یکیدن سوء تفهملره مانع اولمق ایچون یکی بر تدبیر اولەرق جبهه‌دەکی قوماندانمزه [چناق قلعه] حوالیسنده‌کی عسکرلرمزك یرلرنده قالەرق هرهانکی برحادثەنك وقوعنه میدان ویرمه‌مەلری ایچون امر ویردم.

مظفر باش قوندانمزك صوك جوابی :

آسیا ساحلنده‌کی قوتلرکزی ، فرانسزلرله ایتالیانلرك یاپدیغی کبی چکمکه آماده اولدیغکز تقدیرده بوغاز ساحلنده‌کی قطعاتمزك خفیفجه چکلمه‌سی ویالکز ادارهٔ ملکیه ایله پولیس تشکیلاتنی تنظیم ایله اکتفا ایتمه‌سی ایچون امرلر ویرمکه حاضرم .

بویوك ملت مجلسیله تماس ایتمك اوزره آنقره‌یه عودت ایتمکده ایسه‌م‌ده سزکله ملاقات خصوصنده ایلك فرصتدن استفاده ایده‌جکمی بیان ایلرم .

باش قوماندان

مصطفی کمال

مدانیه قونفرانسی :

دوائرك (مدانیه)ده برقونفرانس حقنده‌کی تکلیفنی حکومت‌ملیه‌مز ٣٠ ایلول ١٩٢٢ تاریخلی نوطه‌سنده قبول ایتدیکنی بیلدیرمش و ٣ تشرین اولی یوم اجتماع اولارق تعیین ایله‌مشدر ، عینی‌زمانده بی‌طرف منطقه‌لرده اجرای فعالیت ایله‌ین قطعاتمزه بولوندقلری محللرده توقف ایتمه‌لری ایچون امر ویرلمشدر .

٣ تشرین اول ١٣٣٨ صالی کونی ساعت ٣ ده مدانیه قونفرانسی ایلك اجتماعنی عقد ایتمشدر .

teb'idine gelince, bu donanmanın tekrar avdet etmesine müsaade olunmayacağına dair bir delil isteriz.

Kuvâ-yı işgaliye tarafından İstanbul ahalisine karşı ittihaz olunan fevkalade tedabir-i tazyikiyeden ve Anadolu limanlarına seyrüseferi men'den vazgeçeceğinizi ümid etmek isterim.

İstanbul'da Çanakkale'de icra olunan tahribata gelince emlakı tahrib etmek gayr-ı kanunidir. Kezalik bizim muvafakatımız olmaksızın bir tarafı iltizam suretiyle ittihaz olunan mukarrarata rağmen esliha ve cebhane bize aiddir.

Yeniden su-i tefehhümlere mani olmak içün yeni bir tedbir olarak cebhedeki kumandanımıza Çanakkale havalisindeki askerlerimizin yerlerinde kalarak herhangi bir hadisenin vukuuna meydan vermemeleri içün emir verdim.

Muzaffer Başkumandanımızın Son Cevabı:

Asya sahilindeki kuvvetlerinizi, Fransızlarla İtalyanların yapdığı gibi çekmeye amade olduğunuz takdirde boğaz sahilindeki kıtaatımızın hafifce çekilmesi ve yalnız idare-i mülkiye ile polis teşkilatını tanzim ile iktifa etmesi içün emirler vermeye hazırım.

Büyük Millet Meclisiyle temas etmek üzere Ankara'ya avdet etmekde isem de sizinle mülakat hususunda ilk fırsatdan istifade edeceğimi beyan eylerim.

Başkumandan **Mustafa Kemal**

Mudanya Konferansı:

Devletlerin Mudanya'da bir konferans hakkındaki teklifini hükûmet-i milliyemiz 30 Eylül 1922 tarihli notasında kabul etdiğini bildirmiş ve 3 Teşrin-i Evveli yevm-i içtima olarak tayin eylemişdir, aynı zamanda bîtaraf mıntıkalarda icra-yı faaliyet eyleyen kıtaatımıza bulundukları mahallerde tevakkuf etmeleri içün emir verilmişdir.

3 Teşrin-i Evvel 1338 Salı günü saat 3'de Mudanya Konferansı ilk içtimaını akd etmişdir.

Fransa hükûmeti namına Mudanya Konferansı'na iştirak eden
General Şarpi [Charpy]

قونفرانسه تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی نامنه غرب اردولری قوماندانی فریق عصمت پاشاه انکلتره نامنه مأمور جنرال (هارینغتون) ، فرانسه نامنه جنرال (شارپی) ، ایتالیا نامنه‌ده جنرال (مونبه‌للی) اشتراك ایتمشلردر .

یونانستان نامنه کلن جنرال (مازارکیس) ایله میرآلای (صاریانی) نك قره‌یه چیقمالرینه مساعده ایدلمه‌مش ، مغلوب وقوندالجی یونان اردوسنك مرخصلری مذاکراتك مدت دوامنجه کیلرنده اقامت ایده‌رك مذاکراته اشتراك ایتمه‌مشلر وقونفرانسك ختامنده (مدانیه) مقاوله نامهٔ عسکریسنی‌ده امضالامقدن استنکاف ایله‌مشلردر .

(مدانیه) قونفرانسنده چیقان مشکلات :

(مدانیه) قونفرانسنده غایت غریب صفحه‌لر جریان ایتمشدر . بدایتده تراکیانك تخلیه‌سی اساساتی قرارلاشدیرلمش ، فقط تراکیانك بزه تسلیمی شرائطی مذاکره ایدلمك لازم کلنجه، جنرال (هارینغتون) ایله جنرال (مونبه‌للی) حکومتلرندن بوخصوصده صلاحیت آلمادقلرنی ادعا ایده‌رك مذاکراتی قطع ایله ٥ تشرین ثانیده استانبوله کلمشلردر . جنرال (شارپی)ده یکی تعلیماته لزوم کورمه‌مکله برابر استانبوله دونمشدی . متفقین مرخصلرینی یوله کتیرمك ایچون، بر آز قلنج شاقیردیسنه لزوم حاصل اولمش وسواری قطعاتمز (قوجه ایلی) بی‌طرف منطقه‌سنده (قندره) جوارنده کورونمشلر و ایکی قول اردومز ، ایلك امرده استانبول اوزرینه یورومك ایچون (ایزمیت)ده تحشده باشلامش‌در .

جنرالر ، ٦ تشرین اول کونی آقشام اوزری تکرار (مدانیه)یه دوندیلر . فقط او اقشام هنوز حکومتلرندن تعلیمات آلمادقلرینی سویله‌یه‌رك اجتماعی ۷ تشرین اول صباحنه تعلیق ایتدیلر.

عینی کونده اردومز ، (قوجه ایلی)نده بی طرف دینیلن منطقه‌یی تجاوز ایده‌رك (شیله)یی اشغال ایتدی . استانبولده‌کی متفقین بالخاصه انکلیز محافلنده بویوك برتلاش واندیشه حکمران اولمغه باشلادی.

ایتالیا حکومتی نامنه مدانیه قونفرانسنه اشتراك ایدن
جنرال (مونبه‌للی)
Le Général Monbelli

Konferansa Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti namına garb orduları kumandanı Ferik İsmet Paşa, İngiltere namına memur General Harington, Fransa namına General Şarpi [Charpy], İtalya namına da General Monbelli iştirak etmişlerdir.
Yunanistan namına gelen General Mazarkis ile Miralay Sariyani'nin karaya çıkmalarına müsaade edilmemiş, mağlub ve kundakçı Yunan ordusunun murahhasları müzakeratın müddet-i devamınca gemilerinde ikamet ederek müzakerata iştirak etmemişler ve konferansın hitamında Mudanya mukavelename-i askerîsini de imzalamakdan istinkaf eylemişlerdir.

Mudanya Konferansı'nda Çıkan Müşkilat:

Mudanya Konferansı'nda gayet garib safhalar cereyan etmişdir. Bidayetde Trakya'nın tahliyesi esasatı kararlaşdırılmış, fakat Trakya'nın bize teslimi şeraiti müzakere edilmek lazım gelince, General Harington ile General Monbelli hükûmetlerinden bu hususda salahiyet almadıklarını iddia ederek müzakeratı kat ile 5 Teşrin-i Sanide İstanbul'a gelmişlerdir. General Şarpi [Charpy] de yeni talimata lüzum görmemekle beraber İstanbul'a dönmüşdü. Müttefikin murahhaslarını yola getirmek içün, biraz kılınç şakırdısına lüzum hasıl olmuş ve süvari kıtaatımız Kocaeli bîtaraf mıntıkasında Kandıra civarında görünmüşler ve iki kolordumuz, ilk emirde İstanbul üzerine yürümek içün İzmit'de tahaşşüde başlamışdır.

Generaller, 6 Teşrin-i Evvel günü akşam üzeri tekrar Mudanya'ya döndüler. Fakat o akşam henüz hükûmetlerinden talimat almadıklarını söyleyerek içtimaı 7 Teşrin-i Evvel sabahına talik etdiler.

Aynı günde ordumuz, Kocaeli'nde bîtaraf denilen mıntıkayı tecavüz ederek Şile'yi işgal etdi. İstanbul'daki müttefikin bilhassa İngiliz mehafilinde büyük bir telaş ve endişe hükümran olmağa başladı.

İtalya hükûmeti namına Mudanya Konferansı'na iştirak eden
General Monbelli

پارسده‌موسیو (پوانکاره)، لورد (کورزون)، ایتالیاسفارتی مصلحتکذاری سینیور (غالی) اجتماع ایده‌رك تراکیانك برآی ظرفنده تخلیه‌سیله تورك ادارهٔ ملکیه‌سنه و ژاندارمه‌سنه تودیعنه وتورك اردوسنك تراکیایه‌داخل اولماسی خصوصنك صلحك عقدندن صوکره‌یه تأخیرینه قرار ویردیلر.

بو قرارلر ویریلیرکن ملی اردو استانبوله‌طوغری ایلریله‌یوردی. پیشدارلر عالم طاغی جوارینه (ایروا) دره‌سنه قدر کلمشلردی، بر طرفدن‌ده (ککبوزه)یه داخل اولویورلردی. عصمت پاشا ٧ تشرین اولده آتیده‌کی تبلیغی نشر ایتمشدر:

(مدانیه) قونفرانسنده جریان ایدن مذاکرات بروجه آتی اجمال اولونور:

(مدانیه) قونفرانسی یونان اردولرینی تعقیب ایدن تورکیا بویوك ملت مجلسی اردولرینك توقیف‌حرکاتنه مقابل شرق (تراکیا)نك (ادرنه) شهری‌ده داخل اولمق‌اوزره (مریچ)ه قدر تخلیه‌سیله تورکیا بویوك‌ملت مجلسی حکومتنه تسلیمی اساسی اوزرینه ٣ تشرین اولده انعقاد ایتمشدر.

٣، ٤ و ٥ تشرین‌اول زوالنه قدر جریان ایدن مذاکرات اثناسنده متفقین جنرالرینك [مریچ]ه قدر یونان‌اردوسنك چکیلمه‌سیله [تراکیا]نك متفقین قونترول واشغالی آلتنده طوتیلماسی اساسلرینه رعایت ایتدکلری اکلاشیلمش اولدیغندن اول امرده [تراکیا]نك تورکیایه اعادهٔ‌سی اساسنك [مدانیه] قونفرانسی طرفندن ترتیباته موضوع قبول ایدلمه‌سی تورکیا بویوك ملت مجلسی مرخصی طرفندن بیلدیرلمشدر.

فرانسز مرخصی جنرال (شارپی) تراکیانك تورکیایه تسلیمی‌اساسنك قبولنه فرانسه نامنه حاضر و صلاحیتدار اولدیغنی بیلدیرمشدر. انکلیز و ایتالیان مرخصلری قونفرانسده (تراکیا)نك یالکز متفقین طرفندن اشغال و قونترولی موضوع بحث ایتمکه صلاحیتدار اولدقلرینی درمیان ایتدکلرندن مشارالیهما، حکومتلرندن تعلیمات آلمق اوزره قونفرانس ٥ تشرین اول زوالنه تعلیق اولونمشدر.

٦ تشرین‌اول ساعت سکز بچق صوکره‌ده قونفرانسك اجتماعنده جنرال (مونبه‌للی) ایتالیا حکومت قرالیه‌سی نامنه بویوك ملت مجلسی مرخصنه یاپدیغی تبلیغات علنیه‌ده مذاکرات اثناسنده تورکیا مرخصی طرفندن مدافعه ایدلدیکی وجهله متفقین‌نوطه‌سنده مذکور (ادرنه)شهرینك (مریچ) صاغ ساحلنده‌کی طابیه‌لر خطی و قره‌آغاج داخل اولهرق تورکیایه اعادهٔ‌سی و بویوك ملت مجلسنك اقلیتلره عائد حقوق تأمین ایده‌جکنه‌اعتماد ایده‌رك (تراکیا)دن متفقین مفرزه و هیئتلرینك تسلیم ایله برابر درحال انفکاك و بو صورتله شرقی تراکیانك صلح قونفرانسندن اول تورکیایه تسلیمی اقتضا ایده‌جکی فکرنده بولوندیغنی رسماً بیلدیرمشدر. بونك‌اوزرینه فرانسه مرخصی جنرال (شارپی) فرانسه حکومتنك بو خصوصده ذاتاً تشبثی آلمش وعینی اساسلری قبول‌ایتمش بولوندیغنی تکرار وتأیید ایلدی.

انکلتره‌مرخصی جنرال (هارینغتون) حکومتندن هنوز تعلیمات کلمه‌مش اولدیغنی و مع‌هذا مساعد و امنیت بخش خبرلر احتساس ایتدیکنی بیلدیرمکندن قونفرانس ٧ تشرین‌اول صباح ساعت سکزه وبو زمانده ینه تعلیمات کلمه‌دیکندن ٧ تشرین‌اول اقشام ساعت بشه تأخیر ایدلمش وساعت بشده دخی تعلیمات کلمه‌دیکی وفقط هرساعت بکلندیکی اکلاشیلدیغندن انتظار

Paris'de Mösyö Poankare, Lord Curzon, İtalya sefareti maslahatgüzarı Senyör Galli içtima ederek Trakya'nın bir ay zarfında tahliyesiyle Türk idare-i mülkiyesine ve jandarmasına tevdiine ve Türk ordusunun Trakya'ya dâhil olması hususunun sulhun akdinden sonraya tehirine karar verdiler.

Bu kararlar verilirken millî ordu İstanbul'a doğru ilerliyordu. Pişdarlar Alemdağı civarına İrva deresine kadar gelmişlerdi, bir tarafdan da Gekbuze'ye dâhil oluyorlardı. İsmet Paşa 7 Teşrin-i Evvelde atîdeki tebliği neşr etmişdir:

Mudanya Konferansı'nda cereyan eden müzakerat bervech-i atî icmal olunur:

Mudanya Konferansı Yunan ordularını takib eden Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının tevkif-i harekâtına mukabil şarki Trakya'nın Edirne şehri de dâhil olmak üzere Meriç'e kadar tahliyesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine teslimi esası üzerine 3 Teşrin-i Evvelde in'ikad etmişdir.

3, 4 ve 5 Teşrin-i Evvel zevaline kadar cereyan eden müzakerat esnasında Meriç'e kadar Yunan ordusunun çekilmesiyle Türkiye'nin müttefikin kontrol ve işgali altında tutulması esaslarına riayet etdikleri anlaşılmış olduğundan evvel emirde Trakya'nın Türkiye'ye iadesi esasının Mudanya Konferansı tarafından tertibata mevzu kabul edilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi murahhası tarafından bildirilmişdir.

Fransız murahhası General Şarpi [Charpy] Trakya'nın Türkiye'ye teslimi esasının kabulüne Fransa namına hazır ve salahiyetdar olduğunu bildirmişdir. İngiliz ve İtalyan murahhasları konferansda Trakya'nın yalnız müttefikin tarafından işgal ve kontrolünü mevzu-ı bahs etmeye salahiyetdar olduklarını dermeyan etdiklerinden müşarünileyhüma, hükûmetlerinden talimat almak üzere konferans 5 Teşrin-i Evvel zevaline talik olunmuşdur.

6 Teşrin-i Evvel saat sekiz buçuk sonra da konferansın içtimaında General Monbelli İtalya hükûmet-i kraliyesi namına Büyük Millet Meclisi murahhasına yapdığı tebligat-ı aleniyede müzakerat esnasında Türkiye murahhası tarafından müdafaa edildiği vechle müttefikin notasında mezkûr Edirne şehrinin Meriç sağ sahilindeki tabyalar hattı ve Karaağaç dâhil olarak Türkiye'ye iadesi ve Büyük Millet Meclisinin ekalliyetlere aid hukuki temin edeceğine itimad ederek Trakya'dan müttefikin müfreze ve heyetlerinin teslim ile beraber derhal infikak ve bu suretle şarki Trakya'nın sulh konferansından evvel Türkiye'ye teslimi iktiza edeceği fikrinde bulunduğunu resmen bildirmişdir. Bunun üzerine Fransa murahhası General Şarpi Fransa hükûmetinin bu hususda zaten teşebbüsü almış ve aynı esasları kabul etmiş bulunduğunu tekrar ve teyid eyledi.

İngiltere murahhası General Harington hükûmetinden henüz talimat gelmemiş olduğunu ve maa-haza müsaid ve emniyet bahş haberler ihtisas etdiğini bildirdiğinden konferans 7 Teşrin-i Evvel sabah saat sekize ve bu zamanda yine talimat gelmediğinden 7 Teşrin-i Evvel akşam saat beşe tehir edilmiş ve saat beşde dahi talimat gelmediği ve fakat her saat beklendiği anlaşıldığından intizar

ایدلمکده بولونمشدر .

یونانلیلرك آناطولی و تراکیادن یونانستانه کوتوروب حبس ایتمش اولدقلری منوران ایله اکثر محللرده هر عائله‌دن بر اعضانك وبعض کوی و محله‌لرك تکمیل خلقنك شمدیدن یونانستان طرفندن اعاده‌سی اقتضا ایده‌جکی ٤ تشرین‌اول اجتماعنده تورکیا بویوك ملت مجلسی مرخصی‌طرفندن درمیان ایدلمش و قونفرانس بو تکلیفی مساعد برصورتده تلقی ایتمشدر .

تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی یونانستانه منسوب بو قبیل غیر عسکرلری تورکیادن آرزو ایتدکلری یرلره کیتمکده آناطولینك استردادینی متعاقب سربست براقمش ایدی. ۷ تشرین‌اول اجتماعنده بویوك ملت مجلسی مرخصی یونانستانده بولونان سیویل اسرانك و اسرای حربیه‌نك اعاده‌سی اقتضا ایده‌جکنی تکلیف ایتمش و یونانستانده‌کی سیویل‌اسرانك همان اعاده‌سی محق وطبیعی بولوندیغی عمومیتله قبول‌اولونارق بوجهتك تعیینی شکل‌اعتباریله تدقیق و اسرای حربیه حقنده‌ده التزامکارانه بر صورتده حکومتلر نزدنده عاجلاً تشبث یاپلماسی تقریر اولونمشدر .

اشبو تبلیغ‌رسمی ۷ تشرین‌اول ساعت‌سکز بچق صوکره‌ده‌یازلمشدر.

جمعه‌ایرتسی ۷ تشرین‌اول ۳۳۸

قونفرانس ۸ تشرین اول کونی‌ده طوپلانمامشدی . چونکه انکلیز جنرالی تبلیغات‌آلمش، فقط فرانسز وایتالیان‌جنراللرینه تبلیغات‌کلمه‌مشدی. جنرال (شارپی) اله جنرال (مونبه‌للی) تکرار استانبوله کلوب کچ وقت عودت ایتدیلر . ۸ تشرین ثانیده (هارینغتون) ایله عصمت پاشا آره‌سنده بی‌طرف منطقه حقنده آتیده‌کی مکتوبلر تعاطی ایدلمشدی.

جنرال سیر (چارلس هارینغتون) طرفندن عصمت پاشا حضرتلرینه

انکلیز کمیسی آیرده دوقه ، همدانیه ، ۸ تشرین اول

پاشا حضرتلری ،

انکلیز قطعاتی باش قوماندانی صفتیله ذات عالیلری طرفندن آنقره ملت مجلسی حکومتی ممثلی صفتیله ویرمش اولدیغکز و هر تورلو مخاصماتك وحرکاتك توقف ایده‌جکی حقنده‌کی وعدلریکزه رغماً بو حرکاتك دوام ایتمش اولدیغی حقنده نظر دقت دولتلرینی جلب ایتمکی آرزو ایده‌رم.

آلمده‌کی صریح معلومات کوسته‌رییورکه چاناق قلعه‌ده قطعاتمزك درحال یانده بولونان سواری قطعاتکز یرینه پیاده کتیریلش و بو نقطه‌ده غایت جدی بر وضعیت احداث ایدیلشدر. آلمده دلیللرده واردرکه بر فرقه قادار تخمین ایدیله‌ن بر قوت طوبجی وسواری ایله برلکده یارعجه‌ده‌ی‌حدودی کچمشلر و حال حاضرده قارا یعقوبه کلمشاردر.

عین زمانده تورك سواریلرینك یارعجه وشیله‌یه کلدکلرینی خبر آلدم. دیمك اولویورکه بی‌طرف منطقه‌لره تجاوز ایدلمشدر . بو حرکات متفقین جنراللری ایله ذات دولتلرینك مصلحانه برصورت تسویه‌بولمایه چالیشدقلری برآنده وقوع بولویور . اولکی اشعاراتمده بیان ایتدیکم وجهله بیطرف منطقه‌لرك تجاوزی مسئولیتی بوتجاوزی یاپمش اولانلره عائد اولهجقدر . مخاصماتدن اجتناب ایتمك ایچون المدن کلن هرشیئی یاپدم وامر آلتنده‌کی ضابطلرله قطعات کوسترمش اولدقلری اعتدالدن دولایی هرتورلو تقدیرلره لایقدرلر . بوتون بوحرکاتك قونفرانسك نهایتنه‌قدر توقیفی ضمننده اوامر

edilmekde bulunmuşdur.

Yunanlıların Anadolu ve Trakya'dan Yunanistan'a götürüb habs etmiş oldukları münevveran ile ekser mahallerde her aileden bir azanın ve bazı köy ve mahallelerin tekmil halkının şimdiden Yunanistan tarafından iadesi iktiza edeceği 4 Teşrin-i Evvel içtimaında Türkiye Büyük Millet Meclisi murahhası tarafından dermeyan edilmiş ve konferans bu teklifi müsaid bir suretde telakki etmişdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti Yunanistan'a mensub bu kabil gayr-ı askerleri Türkiye'den arzu etdikleri yerlere gitmekde Anadolu'nun istirdadını müteakib serbest bırakmış idi. 7 Teşrin-i Evvel içtimaında Büyük Millet Meclisi murahhası Yunanistan'da bulunan sivil üseranın ve üsera-yı harbiyenin iadesi iktiza edeceğini teklif etmiş ve Yunanistan'daki sivil üseranın hemen iadesi mahk ve tabii bulunduğu umumiyetle kabul olunarak bu cihetin tayini şekl-i itibariyle tedkik ve üsera-yı harbiye hakkında da iltizamkârane bir suretde hükûmetler nezdinde acilen teşebbüs yapılması takrir olunmuşdur.

İşbu tebliğ resmi 7 Teşrin-i Evvel saat sekiz buçuk sonrada yazılmışdır.

7 Teşrin-i Evvel 338 Cumartesi

Konferans 8 Teşrin-i evvel günü de toplanmamışdı. Çünki İngiliz generali tebligat almış, fakat Fransız ve İtalyan generallerine tebligat gelmemişdi. General Şarpi [Charpy] ile General Monbelli tekrar İstanbul'a gelüb geç vakit avdet etdiler. 8 Teşrin-i Sanide Harington ile İsmet Paşa arasında bîtaraf mıntıka hakkında atideki mektublar teati edilmişdi.

General Sir Charles Harington tarafından İsmet Paşa hazretlerine:

İngiliz gemisi Iron Duke, Mudanya, 8 Teşrin-i Evvel

Paşa hazretleri,

İngiliz kıtaatı başkumandanı sıfatıyla zât-ı alileri tarafından Ankara Millet Meclisi hükûmeti mümessili sıfatıyla vermiş olduğunuz ve her türlü muhasamatın ve harekâtın tevakkuf edeceği hakkındaki vaadlerinize rağmen bu harekâtın devam etmiş olduğu hakkında nazar-ı dikkat-i devletlerini celb etmeyi arzu ederim.

Elimdeki sarih malumat gösteriyor ki Çanakkale'de kıtaatımızın derhal yanında bulunan süvari kıtaatınız yerine piyade getirilmiş ve bu noktada gayet ciddi bir vaziyet ihdas edilmişdir. Elimde delillerde vardır ki bir fırka kadar tahmin edilen bir kuvvet topçu ve süvari ile birlikde Yarımca'daki hududu geçmişler ve hal-i hazırda Kara Yakub'a gelmişlerdir.

Aynı zamanda Türk süvarilerinin Yarımca ve Şile'ye geldiklerini haber aldım. Demek oluyor ki bîtaraf mıntıkalara tecavüz edilmişdir. Bu harekât müttefikin generalleri ile zât-ı devletlerinin muslihane bir suret-i tesviye bulmaya çalışdıkları bir anda vuku buluyor. Evvelki iş'aratımda beyan etdiğim vechle bîtaraf mıntıkaların tecavüzü mesuliyeti bu tecavüzü yapmış olanlara aid olacakdır. Muhasamatdan ictinab etmek içün elimden gelen her şeyi yapdım ve emir altındaki zabitlerle kıtaat göstermiş oldukları itidalden dolayı her türlü takdirlere layıkdırlar. Bütün bu harekâtın konferansın nihayetine kadar tevkifi zımnında evamir-i

لازمه‌یی اعطا ایتمه‌سی لزومنی آنقره بیوك ملت مجلسی حکومتنه عرض ایتمه‌کزی وبوخصوصده بکا تأمینات ویرمه‌کزی ذات دولتلرندن رجا ایده‌رم،
مدانیه جنرالللر قونفرانسی رئیسی
مارشال سیر چارلس هاردینغ

عصمت پاشا طرفندن جنرال سیرچارلس هارینغتون جنابلرینه

مدانیه قونفرانس محالی، ۸ تشرین اول

کونس،

چاناق قلعه‌ده بولونان قطعاتمزدن بعض سواریلر یرینه بعض پیاده‌لر اقامه ایدلمش اولماسی علی‌العاده تبدیل کبی قطعاتك حرکات داخلیه‌سندن عبارت اولهجقدر. چاناق قلعه‌ده حرکاتك توقیف اولوندیغی زماندن اعتباراً بر نفریمزك بر خطوه ایلریله‌مش اولدیغنه دائر بر مثال وارسه او مثالی، درحال تصحیح ایتدیرمك اوزره اشعار بویورمه‌لرینی رجا ایدرم.

دیکر طرفدن متمادیاً بویوك بریتانیا قطعاتنك نقلیات وفعالیتلری دوام ایتمش وطرفین خطلری آراسندکی مسافه بویوك بریتانیا قطعاتنك ایلریله‌مه‌سی ایله قیصالتیلمش وقطعاتمز اوزرنده فعالیت هوائیه بلافاصله دوام ایتمشدر وبوتون بوحرکات طرفندن توقیف حرکات ایدلدکدن صوکرا اجرا اولونمشدر.

قطعاتمزك وقوماندانلریمزك، ذات دولتلری‌ایله مکرراً مداوله‌ایتدیکمز افکار مسالمتجویانه‌دن ملهم امراره توفیقاً هرنوع حادثاته محل ویرمه‌مك خصوصنده کوستردکلری‌اعتنا وموفقیت‌نشایان تقدیر بردرجه‌ده‌در. یاریمجه ویعقوبلی وشیله‌ده موضوع بحث ایدیلن حرکاتده حرکات داخلیه‌دن معدوددر؛ چونکه بحث بویورولان بیطرف منطقه‌لرك تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتیله‌متفقلر آراسنده‌هیچ بر زمان تقرر ایتدیرلمه‌مش وبوخصوصده طرفمزدن هیچ بر تعهده کیرلمه‌مش اولدیغنی افاده‌یه مسارعت ایده‌رم.

حرکات نقطهٔ نظرندن بویوك ملت مجلسی حکومتنك تعهدی ۲۹ ایلول نوطه‌سنده بیلدیرلدیکی وجهله مدانیه قونفرانسنه قادار حرکاتك توقیفندن وقونفرانس اثناسنده مکرراً موضوع بحث اولدیغی وقت طرفمدن تأیید ایدلدیکی وجهله ائتلاف قطعاتنه قارشی هرهانکی بر حادثه‌یه محل ویرمه‌مکدن عبارتدر.

جنرال (شارپی) وجنرال (مونبه‌للی) حضراتیله شفاهاً بیلدیردیکم وجهله بر کونا حادثاته محل ویرلمه‌مك اوزره طرفمدن تدابیر لازمه آلینمشدر.
آرزوی دولتلری‌وجهله تکلیفی بویوك ملت مجلسی حکومتنه‌عرض‌وابلاغ‌ایتدم،
غرب جبهه‌سی اوردولری قوماندانی
عصمت

جنرال چارلس هارینغتون طرفندن عصمت پاشا حضرتلرینه

مدانیه ده آیرده دوه سفینهٔ قرالیه سنده ۸ تشرین اول

مکتوبکزی آلمقله شرفیابم ودرحال بوتون حرکاتك دوردرولماسی ایچون ویرمش اولدیغکز سریع برامردن دولایی تشکر ایدرم. بنده عینی صورتله قوتلریمی خبردار ایتدم. مکتوبکزه بالآخره برتفصیل جواب ویره‌جکم. لکن بوفرصتدن بالاستفاده ذات عالیلرینی خبردار ایتمك ایسترم‌که

lazimeyi ita etmesi lüzumunu Ankara Büyük Millet Meclisi hükûmetine arz etmenizi ve bu hususda bana teminat vermenizi zât-ı devletlerinden rica ederim.

Mudanya generaller konferansı reisi **General Sir Charles Harington**

İsmet Paşa tarafından General Sir Charles Harington cenablarına

Mudanya Konferansı, Salı, 8 Teşrin-i Evvel

Ekselans,

Çanakkale'de bulunan kıtaatımızdan bazı süvariler yerine bazı piyadeler ikame edilmiş olması alelade tebdili gibi kıtaatın harekât-ı dâhiliyesinden ibaret olacakdır. Çanakkale'de harekâtın tevkif olunduğu zamandan itibaren bir neferimizin bir hatve ilerlemiş olduğuna dair bir misal varsa o misali, derhal tashih etdirmek üzere işar buyurmalarını rica ederim.

Diğer tarafdan mütemadiyen Büyük Britanya kıtaatının nakliyat ve faaliyetleri devam etmiş ve tarafeyn hatları arasındaki mesafe Büyük Britanya kıtaatının ilerlemesi ile kısaltılmış ve kıtaatımız üzerinde faaliyet-i havaiye bila fasıla devam etmişdir ve bütün bu harekât tarafımızdan tevkif-i harekât eyledikden sonra icra olunmuşdur.

Kıtaatımızın ve kumandanlarımızın, zât-ı devletleri ile mükerreren müdavele etdiğimiz efkâr-ı müsalemetcûyaneden mülhem emirlere tevkifen her nev hadisata mahal vermemek hususunda gösterdikleri itina ve muvaffakiyet şayan takdir bir derecededir. Yarımca ve Yakublu ve Şile'de mevzu-ı bahs edilen harekât da harekât-ı dâhiliyeden maduddur; çünki bahs buyurulan bîtaraf mıntıkaların Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetiyle müttefikler arasında hiçbir zaman takarrür etdirilmemiş ve bu hususda tarafımızdan hiçbir taahhüde girilmemiş olduğunu ifadeye müsaraat ederim.

Harekât nokta-i nazarından Büyük Millet Meclisi hükûmetinin taahhüdü 29 Eylül notasında bildirildiği vechle Mudanya Konferansı'na kadar harekâtın tevkifinden ve konferans esnasında mükerreren mevzu-ı bahs olduğu vakit tarafımdan teyid edildiği vechle itilaf kıtaatına karşı herhangi bir hadiseye mahal vermemekden ibaretdir.

General Şarpi [Charpy] ve General Monbelli hazeratıyla şifahen bildirdiğim vechle bir guna hadisata mahal verilmemek üzere tarafımdan tedabir-i lazime alınmışdır. Arzu-yı devletleri vechle teklifi Büyük Millet Meclisi hükûmetine arz ve iblağ etdim.

Garb cebhesi orduları kumandanı İsmet

General Charles Harington tarafından İsmet Paşa hazretlerine

Mudanya'da Iron Duke sefine-i kraliyesinden 8 Teşrin-i Evvel

Mektubunuzu almakla şerefyabım ve derhal bütün harekâtın durdurulması içün vermiş olduğunuz seri bir emirden dolayı teşekkür ederim. Ben de aynı suretle kuvvetlerimi haberdar etdim. Mektubunuza bilahire bir tafsil cevab vereceğim. Lakin bu fırsatdan bilistifade zât-ı âlilerini haberdar etmek isterim ki

بنم قطعاتم ایلری حرکت ایتمك اوزره امر آلمشلر ایدی وبر قاچ کون اول کلمش اولان تقویه قطعاتنك آناطولی ساحللرینه چیقاریلمسنی امر ایتمشدم.

قونفرانسك مع التأسف یارین صباحه قدر تأخیری ضروری اولدیغنی عرض ایلرم. هرنه قدر بن انکلتره حکومتندن صریح تعلیمات آلمش ایسه‌مده جنرال (مونبه‌للی) و (شارپی)یه‌پارسده بین المؤتافین اتخاذ ایدیلن قرار تأکید ایدلمه‌مشدر . بوندن دولایی کندیلرینك بو تأکیدی بکلمه‌لری ضروریدر. لکن دها فضله تأخرك منعی ایچون صرف مساعی ایدیلکده‌در.

جنرال جالس هارینغتون

مدانیه ائتلافنامه‌سنك امضاسی :

نهایت ٩ تشرین اولده قونفرانس طوپلاندی . جنرال(هارینغتون) بر نطق ایراد ایده‌رك متفقینك صوك شرائطنی بیلدیردی . متفقلرك صوك شرطلرنده ، قونفرانسك ایلك کونلرینه نظراً دها غیرمساعد شرائط ذکر ایتدکلری حیرتله کورولدی .. عصمت پاشا بوشرطلری آنقره‌به بیلدیردی . (هارینغتون) یاری جدی یاری شقه تهدیدکار بر وضعیت آلمشدی . جنرال (شارپی) ده بردن بره وضعیتی دکیشدیرمشدی .

کلن جواب اوزرینه ١٠ تشرین اول کونی آقشام اوزری صوك اجتماع عقد ایدیله‌رك مهم مذاکراتدن صوکره ائتلاف حاصل اولدی و (مدانیه) مقاوله‌ٔ عسکریسی نامنی آلان متارکه‌نامه ١١ تشرین اول صباحی شفق طوغارکن ساعت آلتیده امضالاندی. بوصورتله ملی اردو تعرضه باشلادقدن تام برپچق آی ظرفنده دشمنی مغلوب و منهزم ایده‌رك

مدانیه ائتلافنامه‌سی امضالاندقدن صوکره
عصمت پاشا ایله جنرال (هارینغتون)
ismet Pacha et le Général Haringtон à Moudania

آناطولیی ، تراکیایی تخلیصه موفق اولمشدی .

یونانستانك ، دولتلرکده معاونتیله اوج سنه‌ده قازاندیغی بر برپچق آیده حرباً و سیاسةً آلندن آلمق صورتیله معجزوی بر ظفر استحصال ایتمشدك .

benim kıtaatım ileri hareket etmemek üzere emir almışlar idi ve birkaç gün evvel gelmiş olan takviye kıtaatının Anadolu sahillerine çıkarılmasını emir etmişdim.

Konferansın maa't-teessüf yarın sabaha kadar tehiri zaruri olduğunu arz eylerim. Her ne kadar ben İngiltere hükûmetinden sarih talimat almış isem de General Monbelli ve Şarpi'ye [Charpy] Paris'de beyne'l-mü'telifin ittihaz edilen karar tekid edilmemişdir. Bundan dolayı kendilerinin bu tekidi beklemeleri zaruridir. Lakin daha fazla teahhurun men'i içün sarf-ı mesai edilmekdedir.

General Charles Harington

Mudanya İtilafnamesi'nin İmzası:

Nihayet 9 Teşrin-i Evvelde konferans toplandı. General Harington bir nutuk irad ederek müttefikinin son şeraitini bildirdi. Müttefiklerin son şartlarında, konferansın ilk günlerine nazaran daha gayr-ı müsaid şerait zikr etdikleri hayretle görüldü. İsmet Paşa bu şartları Ankara'ya bildirildi. Harington yarı ciddi yarı şaka tehdidkâr bir vaziyet almışdı. General Şarpi de birden bire vaziyetini değişdirmişdi.

Gelen cevab üzerine 10 Teşrin-i Evvel günü akşam üzeri son içtima akd edilerek mühim müzakeratdan sonra itilaf hasıl oldu ve Mudanya Mukavele-i Askerîsi namını elan mütarekename 11 Teşrin-i Evvel sabahı şafak doğarken saat altıda imzalandı. Bu suretle millî ordu taarruza başladıkdan tam bir buçuk ay zarfında düşmanı mağlub ve münhezim ederek Anadolu'yu, Trakya'yı tahlise muvaffak olmuşdu.

Yunanistan'ın, devletlerin de muavenetiyle üç senede kazandığını biz bir buçuk ayda harben ve siyaseten elinden almak suretiyle mucizevi bir zafer istihsal etmişdik.

Mudanya İtilafnamesi imzalandıkdan sonra
İsmet Paşa ile General Harington

بروسه‌مزك خلاصكارلرندن قول اردو قوماندانی فرقه‌ی عسكری ناظلی پاشا و معیتی اركانی

مدانیه مقاوله‌ئ عسكریه‌سی

متفق حكومتلر ایله بیوك ملت مجلسی حكومتی و یونانستان بینندە مقاوله‌ئ عسكریه صورتی :

متفق دولتلر طرفندن ٢٢ ایلول ٩٢٢ تاریخنده تورکیا بیوك ملت مجلسی حكومتنه وتورکیا بیوك ملت مجلسی حكومتنك ٢٩ ایلول ٩٢٢ تاریخنده دول متفقه‌یه اعطا ایله‌دكلری نوطه احكامنه توفیقاً متفین جنرالری : بیوك بریتانیا حكومتی نامنه جنرال (هارینغتون) ، ایتالیا حكومتی نامنه جنرال (مونبه‌للی)، فرانسه حكومتی نامنه‌جنرال (شارپی) تورکیا بیوك ملت مجلسی حكومتی نامنه عصمت پاشا ویونانستان نامنه‌جنرال(مازار كیس) آراسنده٣تشرین اول٩٢٢ تاریخنده وتعاقب ایدن‌كونلرده (مدانیه)ده اجتماعلرعقد ایدلمشدر .

دول متفقه شرق تراكیانك (ادرنه) داخل اولدیغی حالده تورکیا بویوك ملت مجلسی حكومتنه تسلیمنه‌قرار ویردكلرندن بوقونفرانسك غایه‌سی شوندن عبارت ایدی :

١ — یونان قوتلرینك شرق تراكیادن ، كیریسنه چكیلمكه دعوت ایدیله‌جكلری خطی تصریح ایتمك .

Bursa'mızın halaskârlarından kolordu kumandanı **Şükrü Naili Paşa** ve maiyeti erkânı

Mudanya Mukavele-i Askeriyesi

Müttefik hükûmetler ile Büyük Millet Meclisi hükûmeti ve Yunanistan beyninde mukavele-i askeriye sureti:

Müttefik devletler tarafından 22 Eylül 922 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin 29 Eylül 922 tarihinde düvel-i müttefikaya ita eyledikleri nota ahkamına tevfikan müttefikin generalleri: Büyük Britanya hükûmeti namına General Harington, İtalya hükûmeti namına General Monbelli, Fransa hükûmeti namına General Şarpi [Charpy], Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti namına İsmet Paşa ve Yunanistan namına General Mazarkis arasında 3 Teşrin-i evvel 922 tarihinde ve teakib eden günlerde Mudanya'da içtimalar akd edilmişdir.

Düvel-i müttefika şarki Trakya'nın Edirne dâhil olduğu hâlde Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine teslimine karar verdiklerinden bu konferansın gayesi şundan ibaret idi:

1- Yunan kuvvetlerinin şarki Trakya'dan, gerisine çekilmeye davet edilecekleri hattı tasrih etmek.

٢ — یونان قوای عسکریه‌سی وادارهٔ ملکیه‌سنك اشبو اراضی‌یی صورت تخلیه‌سی ایله تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی مأمورین وژاندرمه‌سنك مذکور اراضی‌یه صورت اقامه‌سنی تعیین ایتمك .

٣ — انتقال دوره‌سنده بوحوالیده انتظام وامنیت عمومیه‌نك ادامه‌سی مقصدیله قونترولی تأمین ایتمك .

مرخصلر نقاط آتیه‌ده اتحاد ایتمشلردر :

١ — اشبو مقاوله‌نامه‌نك موقع مرعیته وضعی تاریخندن اعتباراً تورك یونان قوای عسکریه‌لری آره‌سنده مخاصمات تعطیل ایدیله‌جکدر .

٢ — اشبومقاوله‌نامه‌نك موقع مرعیته وضعندن اعتباراً تراکیاده‌کی یونان قوتلرینك کیریسنه چکیلمکدعوت ایدیله‌جکدر، خطی، آطه‌لر دکزنده‌کی منصبندن تراکیا ایله بولغارستان حدودینی قطع ایتدیکی نقطه‌یه‌قدر (مریج)ك صول ساحلی تشکیل ایلر .

٣ — صلحك عقدینه قدر هردرلو اختلاطات ممکنه‌یه مانع اولمق ایچون (مریج)ك صاغ ساحلی (قره‌آغاج داخل اولمق اوزره) دول متفقه قطعاتی طرفندن اشغال ایدیله‌جك وبو قطعات دول متفقه‌جه تعیین اولونه‌جق نقاطه اقامه اولونه‌جقدر .

٤ — (ادرنه) حوالیسنه مواصله‌یی تأمین ایدن خط شعبه‌سنك سربستیٔ مرورینی تمامها ادامه مقصدیله (سیلویلن غراد - جسر مصطفی پاشا) دن (قوله‌لی بورغاز) ه قدر (مریج) ك صاغ ساحلنی تعیب ایدن دمیر یولی قسمی اوچ متفق دولتك ، بویوك ملت مجلسی حکومتنك ویونانستانك برر مرخصی محتوی مختلط برقومیسیون طرفندن تحت نظارته آلنه‌جقدر. (بونظارت برمقاولهٔ خصوصیه ایله تنظیم ایدیله‌جکدر) .

٥ — شرق تراکیانك یونان قطعاتی طرفندن تخلیه‌سی اشبومقاونامه‌نك موقع مرعیته وضعندن اعتباراً باشلایه‌جقدر . بوتخلیه‌ده بالذات قطعات ، خدمات وتشکیلات مختلفهٔ عسکریه وانلرك مختلف وسائط نقلیه‌سیله مدخر مالزمهٔ حربیه وجبخانه‌لر وارزاق ده‌پولری داخلدر . بوتخلیه تقریباً اون بش کون ظرفنده اجرا ایدیله‌جکدر ،

٦ — ژاندارمه داخل اولمق اوزره یونان مأمورین ملکیه‌سی ممکن اولدیغی قدر سرعتله چکیله‌جکدر . هرمنطقهٔ اداریه‌دن یونان مأمورینی چکیلدکجه حکومت ملکیه متفقین مأمورینه تودیع ایدیله‌جك و اونلرده ممکن اولدیغی قدر عینی کونده بونی تورك مأمورینه‌دوروتسلیم ایده‌جکلردر . بودور وتسلیم تراکیانك هیئت عمومیه‌سی اعتباریله یونان قطعاتی طرفندن تخلیه‌سنك ختامندن صوکره اعظمی اوتوز کون ظرفنده نهایت بوله‌جقدر.

٧ — بویوك ملت مجلسی حکومتنك مأمورلرینه انتظام و امنیت محلیه‌نك ادامه‌سنه قطعیاً ضروری اولان مقداردە بویوك ملت مجلسی حکومتنك ژاندارمه قوتلری رفاقت ایده‌جکلردر . بو قوتلرك مجموع یکونی ضابطلر داخل اولدیغی حالده ٨٠٠٠ ی تجاوز ایتمیه‌جکدر .

٨ — یونان قطعاتنك کری چکیلمه حرکاتی وادارهٔ ملکیه‌نك دور وتسلیمی عملیاتی باشلیجه مراکزده یرلشدیریله‌جك اولان بین‌المتفقین هیئتلرك اداره‌سی آلتنده وقوع بولاجقدر . بوهیئتلرك وظیفه‌سی بالاده مذکور کری چکیلمه ودور وتسلیم عملیاتنی تسهیله توسط ایتمکدر . بوهیئتلر هرنوع افراطلره مانع اولمغه چالیشه‌جقلردر .

2- Yunan kuvâ-yı askeriyesi ve idare-i mülkiyesinin işbu araziyi suret-i tahliyesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti memurin ve jandarmasının mezkûr araziye suret-i ikamesini tayin etmek.

3- İntikal devresinde bu havalide intizam ve emniyet-i umumiyenin idamesi maksadıyla kontrolü temin etmek.

Murahhaslar nukat-ı atiyede ittihad etmişlerdir:

1- İşbu mukavelenamenin mevki-i mer'iyyete vaz'ı tarihinden itibaren Türk Yunan kuvâ-yı askeriyeleri arasında muhasamat tatil edilecekdir.

2- İşbu mukavelenamenin mevki-i mer'iyyete vaz'ından itibaren Trakya'daki Yunan kuvvetlerinin gerisine çekilmeye davet edilecekleri hattı, Adalar denizindeki mansıbından Trakya ile Bulgaristan hududunu kat etdiği noktaya kadar Meriç'in sol sahili teşkil eyler.

3- Sulhun akdine kadar her dürlü ihtilatat-ı mümkineye mani olmak içün Meriç'in sağ sahili (Karaağaç dâhil olmak üzere) düvel-i müttefika kıtaatı tarafından işgal edilecek ve bu kıtaat düvel-i müttefikaca tayin olunacak nukata ikamet olunacakdır.

4- Edirne havalisine muvasalayı temin eden hat şubesinin serbesti-i mürurunu bi-temamiha idame maksadıyla Svilengrad-Cisr-i Mustafa Paşa'dan Kuleli Burgaz'a kadar Meriç'in sağ sahilini taayyüb eden demiryolu kısmı üç müttefik devletin, Büyük Millet Meclisi hükûmetinin ve Yunanistan'ın birer murahhası muhtevi muhtelit bir komisyon tarafından taht-ı nezarete alınacakdır. (Bu nezaret bir mukavele-i hususiye ile tanzim edilecekdir.)

5- Şarki Trakya'nın Yunan kıtaatı tarafından tahliyesi işbu mukavelenamenin mevki-i mer'iyyete vaz'ından itibaren başlayacakdır. Bu tahliyede bizzat kıtaat, hidemat ve teşkilat-ı muhtelife-i askeriye ve onların muhtelif vesait-i nakliyesiyle müdehhir malzeme-i harbiye ve cebhaneler ve erzak depoları dâhildir. Bu tahliye takriben on beş gün zarfında icra edilecekdir.

6- Jandarma dâhil olmak üzere Yunan memurin-i mülkiyesi mümkün olduğu kadar süratle çekilecekdir. Her mıntıka-i idariyeden Yunan memurini çekildikçe hükûmet-i mülkiye müttefikin memurinine tevdi edilecek ve onlar da mümkün olduğu kadar aynı günde bunu Türk memurinine devr u teslim edeceklerdir. Bu devr ü teslim Trakya'nın heyet-i umumiyesi itibariyle Yunan kıtaatı tarafından tahliyesinin hitamından sonra azami otuz gün zarfında nihayet bulacakdır.

7- Büyük Millet Meclisi hükûmetinin memurlarına intizam ve emniyet-i mahalliyenin idamesine kat'iyyen zaruri olan mikdarda Büyük Millet Meclisi hükûmetinin jandarma kuvvetleri refakat edeceklerdir. Bu kuvvetlerin mecmu yekûnu zabitler dâhil olduğu hâlde 8.000'i tecavüz etmeyecekdir.

8- Yunan kıtaatının geri çekilme harekâtı ve idare-i mülkiyenin devr u teslimi ameliyatı başlıca merakizde yerleşdirilecek olan beyne'l-müttefikin heyetlerin idaresi altında vuku bulacakdır, bu heyetlerin vazifesi balada mezkûr geri çekilme ve devr u teslim ameliyatını teshile tavassut etmekdir.

Bu heyetler her nev ifratlara mani olmağa çalışacaklardır.

انقره‌ده ظفر شنلکلری

٩ — بوهیئتلردن ماعدا شرق تراکیایی متفقین قطعاتی اشغال ایده‌جکلردر . تقریباً یدی طابوردن مرکب اولان بو قطعات انتظامك ادامه‌سنی تأمین ایده‌جکلر وبالاده‌کی بین‌المتفقین هیئتلره ظهیر خدمتنی کوره‌جکلردر .

١٠ — متفقین هیئتلریله قطعاتنك کیری چکیلمه‌سی یونان قطعاتنك تخلیه‌سی ختام بولدقدن اوتوز کون صوکره وقوع بولاجقدر . متفقین حکومتلری انتظامك محافظه‌سی وتورك اولیان اهالینك حمایه‌سی ایچون تدابیر کافیه اتخاذ ایدلدیکی حقنده مطابق قالدقلری تقدیرده بوکیری چکیلمه عملیه‌سی دها یافین بر تاریخده وقوع بولابیلیر بو صورت ایله توركیا بویوك ملت مجلسی اداره‌سی ژاندارمه‌سی برمنطقهٔ اداریه‌ده منتظماً ایفای وظیفه ایتدیکی آنده متفق هیئتلر وقطعات بومنطقهٔ اداریه‌دن مقرر اوتوز کونلك مهلتك ختامندن اول کیری آلنه‌بیلیر .

١١ — آناطولیده توركیا بویوك ملت مجلسی حکومتنك قطعاتی آتیده کوستریلن خطلر اوزرنده توقف ایده‌جکلر و بو خطلری صلح فونفرانسنك کشادی و دوامی مدتجه کچمه‌یه‌جکلردر :

(چناق قلعه) حوالیسنده — (لاپسکی) شمالنده (بوزبورنی) وجنوبده (قوم بورونی) اساس نقطه‌لری تشکیل ایتمك اوزره آسیا ساحلندن تقریباً اون بش کیلومترو مسافه‌ده بر خط .

(ایزمیت)شعبه‌شبه جزیره‌سنده — (ایزمیت) کورفزنده (درینجه)دن بحرسیاهده (شیله)یه منتهی اولان و(ککبوزه)دن کچن برخطدر. بومواقع بویوك ملت مجلسی حکومتنه عائددر . (درینجه) دن (شیله) یه کیدن یولدن بویوك ملت مجلسی حکومتی قطعاتیله متفقین قطعاتی طرفندن مشترکاً استفاده اولونابیله‌جکدر .

بالاده‌کی خط فاصللر متفق اردولرك هربرندن برر ضابط ایله بویوك ملت مجلسی حکومتی اردوسندن برضابطدن مرکب

9- Bu heyetlerden maada Şarki Trakya'yı müttefikin kıtaatı işgal edeceklerdir. Takriben yedi taburdan mürekkeb olan bu kıtaat intizamın idamesini temin edecekler ve baladaki beyne'l-müttefikin heyetlere zahir hidmetini göreceklerdir.

10- Müttefikin heyetleriyle kıtaatının geri çekilmesi Yunan kıtaatının tahliyesi hitam buldukdan otuz gün sonra vuku bulacakdır. Müttefikin hükûmetleri intizamın muhafazası ve Türk olmayan ahalinin himayesi içün tedabir-i kâfiye ittihaz edildiği hakkında mutabık kaldıkları takdirde bu geri çekilme ameliyesi daha yakın bir tarihde vuku bulabilir bu suret ile Türkiye Büyük Millet Meclisi idaresi jandarması bir mıntıka-i idariyede muntazaman ifa-yı vazife etdiği anda müttefik heyetler ve kıtaat bu mıntıka-i idariyeden mukarrar otuz günlük mühletin hitamından evvel geri alınabilir.

11- Anadolu'da Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin kıtaatı atîde gösterilen hatlar otuzunda tevakkuf edecekler ve bu hatları sulh konferansının küşadı ve devamı müddetince geçmeyeceklerdir:

Çanakkale havalisinde-Lapseki şimalinde Bozburnu ve cenubda Kumburnu esas noktaları teşkil etmek üzere Asya sahilinde takriben on beş kilometre mesafede bir hat.

İzmit şube şibh-i cezиresinde-İzmit Körfezi'nde Derince'den Bahr-i Siyah'da Şile'ye müntehi olan ve Gekbuze'den geçen bir hatdır. Bu mevaki Büyük Millet Meclisi hükûmetine aiddir. Derince'den Şile'ye giden yoldan Büyük Millet Meclisi hükûmeti kıtaatıyla müttefikin kıtaatı tarafından müştereken istifade olunabilecekdir.

Baladaki hatt-ı fasıllar müttefik orduların her birinden birer zabit ile Büyük Millet Meclisi hükûmeti ordusundan bir zabitden mürekkeb

Ankara'da zafer şenlikleri

اولق اوزره مختلط قومیسیونلر طرفندن تحدید ایدیله‌جکدر . متفق حکومتلر ایله تورکیا بویوك ملت مجلسی حکومتی هردرلو حادثاتك اوکنی آله‌جق تدابیر لازمهٔ احتیاطیه‌یه توسل ایله‌مکله برابر آتیده‌کی حوالیده کندی قوتلری‌مقدارینی تزیید وتحکیمات ویا عملیات عسکریه‌یه تشبث ایله‌مکی تعهد ایدرلر .

(چناق قلعه) حوالیسنده — (بوزبورنی)، (قوم‌بورونی)خطنك بوغازدن اعتباراً اون بش کیلو مترو شرقنده بر مسافه‌یه‌قدر .

(ایزمیت) شبه‌جزیره‌سنده — بوغاز ایچندن‌اعتباراً (شیله‌ـدرنجه) خطنك قرق کیلو مترو شرقنده‌کی مسافه‌یه‌قدر .

بویوك ملت مجلسی حکومتی (بوزبورنی) ایله (لاپسکی) شمالنده وقازه‌بورون « قره‌بیغا شمالنده » آره‌سنده‌کی ساحلك لااقل اون کیلو مترو مسافه‌سنه قدر طوپلجی تعبیه ایتمه‌مکی تعهد ایدر .

١٢ — متفقین قطعاتی حال حاضرده بولوندقلری اراضیده قاله‌جقلردر. بو اراضی‌یه بویوك ملت مجلسی حکومتی صلح قونفرانسنك قراریته‌قدر رعایت ایتمکی تعهد ایلر، اشبو اراضی بروجه آتیدر :

استانبول شبه جزیره‌سنده — (پودیما) نك یکرمی کیلو مترو شمال غربیسنده بحرسیاه اوزرنده بر نقطه‌دن (استرانجه ـ مرتکلی قیش آغیل ـ سینکلی ـ قره‌سینان چفتلکی ـ قاضی کوی ـ یکیجه ـ فیلادتیا چفتلکی ـ قالیقراطیه) (بوتون بومواقع داخلدر) خطنك شرقنده کائن شبه جزیره‌نك بوتون قسمی .

کلیبولی شبه جزیره‌سنده — (بقله برونی) یاخود (ساروس بورنی ـ بولایر ـ صوغلوما) منصبی (بوتون بونقاط داخلدر) خطنده جنوبنده کائن کلیبولی شبه جزیره‌سنك بوتون قسمی .

١٣ — بویوك ملت مجلسی حکومتی صلح معاهده‌سنك تصدیقنه قدر شرق تراکیایه قطعات نقل ایتمه‌مکی واورادہ بر اردو طوپلامامغی وادامه ایتمه‌مکی تعهد ایدر .

١٤ — بومقاوله عقب امضاسندن اوچ کون صوکره موقع مرعیته کیره‌جکدر .

مدانیه‌ده فرانسزجه‌اوله‌رق ١١ تشرین‌اول‌سنه ١٩٢٢ ده‌امضا ایدلمشدر.

بیوك بریتانیا نامنه — هاربنغتون

فرانسه نامنه — شاربلی

ایتالیا نامنه — موبه‌للی

تورکیا بویوك ملت مجلسی نامنه — عصمت

یونانستان نامنه
امضا ایدلمه‌مشدر

olmak üzere muhtelit komisyonlar tarafından tahdid edilecekdir. Müttefik hükûmetler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti her dürlü hadisatın önünü alacak tedabir-i lazime-i ihtiyatiyeye tevessül eylemekle beraber atîdeki havalide kendi kuvvetleri mikdarını tezyid ve tahkimat veya ameliyat-ı askeriyeye teşebbüs eylemeyi taahhüd ederler.

Çanakkale havalisinde-Bozburnu, Kumburnu hattının Boğaz'dan itibaren on beş kilometre şarkında bir mesafeye kadar.

İzmit şibh-i ceziresinde-Boğaziçi'nden itibaren Şile-Derince hattının kırk kilometre şarkındaki mesafeye kadar.

Büyük Millet Meclisi hükûmeti Bozburnu ile Lapseki şimalinde ve Karaburun "Karabiga şimalinde" arasındaki sahilin la ekall on kilometre mesafesine kadar topçu tabiye etmemeyi taahhüd eder.

12- Müttefikin kıtaatı hal-i hazırda bulundukları arazide kalacaklardır. Bu araziye Büyük Millet Meclisi hükûmeti sulh konferansının kararına kadar riayet etmeyi taahhüd eyler, işbu arazi bervech-i atidir:

İstanbul şibh-i ceziresinde-Podima'nın yirmi kilometre şimal-i garbisinde Bahr-i Siyah üzerinde bir noktadan Istranca - Mertekli Kışağıl - Sinekli - Karasinan - Çiftliği - Gaziköy - Yenice - Fladitya çiftliği - Kalikratya (bütün bu mevaki dâhildir) hattının şarkında kain şibh-i cezirenin bütün kısmı.

Gelibolu şibh-i ceziresinde-Baklaburnu yahud Sarosburnu-Bolayır-Soğluma mansıbı (bütün bu nukat dâhildir) hattında cenubunda kain Gelibolu şibh-i ceziresinin bütün kısmı.

13- Büyük Millet Meclisi hükûmeti sulh muahedesinin tasdikine kadar Şarki Trakya'ya kıtaat nakletmemeyi ve orada bir ordu toplamamağı ve idame etmemeyi taahhüd eder.

14- Bu mukavele akab-ı imzasından üç gün sonra mevki-i mer'iyyete girecekdir.

Mudanya'da Fransızca olarak 11 Teşrin-i Evvel sene 1922'de imza edilmişdir.

Büyük Britanya namına **Harington**

Fransa namına **Şarpi [Charpy]**

İtalya namına **Monbelli**

Türkiye Büyük Millet Meclisi namına **İsmet**

Yunanistan namına imza edilmemişdir.